

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Luciani Erasmo interprete

Dialogi & alia enuncta. Quorum quædam recentius / quædam annos abhinc octo sunt versæ: sed nuper recognita: vt indice ad finem apponendo declarabimus.

Quædam etiam a Thoma Moro latina facta: &c.

Quædam ab eodem concinnata.

Venundantur in edibus
Ascensianis.

Luciani

ERASMV S R O T E R O D A M V S R E V E R E N D I S S I M O
in Christo patri D. Gulielmo Archiepiscopo Cantuariensi
totius Angliæ primati. S. D.

Mitto ad te Dialogos aliquot Luciani/ptim nuper a me traductos/partim recognitos. Nugas inquis mittis. Nugas sane, sed literatas: nimirum vt rideas: si tamen vnq̃ ridere potes: homo tot curis districtus: tot negotiorum fluctibus obrutus. Sed cui potius mittam, quicquid fuerit illud, seu ludicrum/seu serium/quod meæ camcenæ producerint, q̃ tibi vnico meo Meccenati: qui solus et addis animum Erasmo/et alis ingenium/et otium suppeditas et ornas studia. Bene vale. Londini, tertio Kalendas Maias, Anno Millesimo Quingentesimo Duodecimo.

Saturnalia. Fo. II.

SATVRNALIA LVCIANI D. ERASMO ROTE-
RODAMO INTERPRETE.

Personæ. SACERDOS et SATVRNVS.
SACERDOS.

Dic mihi Saturne: quādo tu quidē hoc tpe regna-
re videris: tibiq; et sacrificatū et litatū est a no-
bis: qd potissimū abs te p immolaris hostiis pos-
tulare debeam: quod postulatū ferā! SATVR.
Istud qdem te ipm ppedere oportuit, qd tibi for-
ret optandū: nisi q princeps sit/ eundē et vatem
esse vis: vt norit, qd maxime collubitum sit ani-
mo tuo petere. Ceterū ego, quantū facultas fe-
ret, non abnuā votis tuis. SACERDOS. Quin
istud iam olim mihi ppensum est: desydero em̃
vulgaria ista ac passim obuia: videlicet opes: multā auri vim: vtq; viris im-
perem: vtq; multa possideā mancipia: vestes splendidas ac delicatas: tū au-
rum et ebur: breuiter, siqd est præterea rerū pretiosarum. Hæc igitur mi-
hi da optime Saturne: vt et ipse nonnihil emolumentum ex tuo sentiam impe-
rio: neue solus per omnē vitā earū rerū sim expers. SATVR. Illud vide. Iā
postulas: quod nō est meq; potestatis: neq; em̃ meartū partitū est ista distribue-
re. Quare ne grauiter feras si quæ petis/ non assequeris. Quin magis ista a
loue postulato: quū ad eū imperiū vices redierint: id quod breui futurū est.
Nam ipse præscriptis conditionibus, rerū administrationē ab illo suscipio.
Est aut vniuersum imperiū meū septē duntaxat dierū: quorū si ius excessē-
rit, ilico priuatus reddor: ac velut vnusq; libet de plebeia multitudine. Nec
tamen in his ipsis septē diebus seriū quippiā/ aut publicū tractare mihi per-
missum est. Verū potare/ inebriari/ vociferari/ ludere/ certare tessaris: crea-
re reges: famulos in cōuiuū adhibere: canere nudū: lasciuo corporis motu
saltitare: nonnūq; et in gelidā aquā dare præcipitē, facie fuligine oblita. Hæc
viti faciā permissum est. Ceterū magna illa, puta diuitias et aurū, Iuppiter
ipse dilargit, qbus illi visum fuerit. SACER. Imo ne ille qdē Saturne admo-
dū facile ac lubens id facit: adeo vt me iā vox defecerit magno clamore hæc
ab illo flagitantē. At is ni hil prorsus audit: verū egidē obuibrās/ ac fulmē in-
tentās/ torusq; obtuēs/ pauefacit instātes. Qz siqn̄ etiā annuerit alicui diui-
tē reddiderit, mirū q id nullo delectu facit: vt aliquoties præteritis pbis/
ac sapientibus viris, sceleratis ac stultis hominibus opes offundat: verbero
nibus atq; effoeminatis: cuiusmodi sunt isti pleriq;. Qz equidem cupio co-

Luciani

gnoscere/quanā sint ista tuæ potestati pmissa. SATVR. Haud quā par-
ua/neq; omnino cōtemnenda: siq; vniuersi impetii vim expendat: nisi forte
tibi paruum esse videtur, vt in tesserarum ludo vincas: cumq; ceteris alea
in vnionē voluatur, tibi sentonem semper in summo latere ostendat. Nam
hinc sibi pleriq; victū parant/vel ad saturitatē vsq;: qb? ppitia ac secunda
aspirarit tessera. Rursū alii nudī enatarūt naue elisa/ fracta ad tam minu-
tum scopulum/puta aleam. Adde his potādo q̄maxime hilarescere/ ac mo-
dulatus alio videri canere in cōuiuio. Præterea reliquis ministris in aquā
præcipitatis (nā ea poena est partū dextre ministranti) te et victorē p̄ntia
ri: atq; ei quem viceris præmia præripe. Vides nimirū q̄ ingens sit bonū.
Quemadmodū et illud: quū talo victor solus omnibus rex præficieris: vt
nō solum ipse nō feras vlla ridicula imperata: verum etiam ipse possis aliis
imperare: huic vt turpe quiddā de se ipso vociferetur: illi vt saltet nudus:
vtq; sublata in humeros tibi cina, ter domum obambulet. An nō hac quoq;
munificentia: meæ non exiguae sunt argumenta? Q; si causaberis regnum
hoc nec verum esse/nec stabile, inscite feceris: quum videas meipm qui ista
dilargior/exigui temporis imperium tenere. Ex his igitur quæ meæ facul-
tatis est præstare. Nempe de taxillis: de regnando: de canēdo: deq; reliquis
quæ modo recensui audacter quæ voles perito: nihil veritus: ne te ægide
aut fulmine territerem. SACER. Atqui istis nihil mihi est opus Titanū opti-
me. Tu tamen illud mihi respondeas velim: quod maxime cupiebā cogno-
scere. Quod si mihi dixeris, satis magnam gratiā pro sacro p̄solueris: quin
et in reliquum tempus quæ debueris cōdono. SATVR. Roga modo: equi-
dem respondebo, si forte quod rogaris sciero. SACER. Illud in primis. Nū
vera sunt ista: quæ de te audimus? Quemadmodū deuoraris liberos tibi ex
Rhea natos: vtq; clam illa, subducto Ioue, saxū infantis loco suppositum ti-
bi deuorandum tradiderit. Deinde puer adultus te regno expulerit bello
superatū: mox arreptum in tartarum præcipitarit: vīculis iniectis tum ti-
bi, tum onnibus copiis auxiliaribus, quæ tecū in acie steterant. SATVR.
Quid dixi? Nisi festū celebraremus/essetq; licitum inebriari/atq; in dños
impune cōiuitia iacere, intelligeres profecto mihi permissum esse irasci: qui
quidem istiusmodi roges: nihil reueritus adeo canum ac senem deum. SA-
CERDOS. At ego hac Saturne non ex meipso dico. Quin et Hesiodus et
Homerus, nolo em dicere, reliq; ppe mortales oēs eadē de te credūt. SAT.
An tu putas vel pastorē illū/vel hunc ampullosum vere q̄piā de me scisse?
Rē ad hunc consydera modū. Est ne quisq; hō, non dicam deus, adeo durus:
vt possit ipse volens suos deuorare liberos: nisi si quis esset Thyestes: qui ab

impio circūuentus fratre comederet. Sed frugi esse qui possit / qui fiat / vt ignoret se se saxū edere vice pueri! Ni forte dentibus sit hmōi: vt dolere nō queant. Imo neq; bello cōflixi mus / neq; Iuppiter p vim imperiū occupauit: sed ego illi volens et vltro rerū administrationē tradidi / cessiq;. Porro neq; victū esse me neq; in tartaro esse vel ipse vides opinor: nisi prorsus oculis captus es / quemadmodū Homerus. SACERDOS. Sed quid tibi accidit Saturne: vt imperiū deponeres! SATVRNVS. Ego tibi dicā. In summa senex iam et podagricus quū essem ob ætatem (vnde etiā factū est, vt plariq; mihi compedes esse finxerint) impar eram viribus ad tam multa hui⁹ ætatis facinora puniēda: nā erat assidue mihi sursum ac deorsum cursitandū obarmato fulmine: quo sacrilegos / periuros / ac raptores exurerē. Eratq; negotiū plentū laboris: quodq; iuuenem desyderaret. Itaq; mihi consulens / locū locum dedi. Qū et alioqui recte facturū mihi videbar: si paritū filiis (iam erant) imperiū / ipse plarāq; vitā conuiuiis per otium traducerē: nīhil necesse habens / neq; vora facientibus operam dare / nec ab iis qui cōtraria petunt molestia affici / neq; tonare / neq; fulminare / neq; grandinem aliā quoties immittere. Sed senilem hanc ac iucundissimā dego vitā / meracius bibens nectar: atq; interim cum Iapeto / reliquisq; æqualibus diis cōfabulās. At regnat quidē ille mille districtus negotiis: nisi q; hos pauculos quos dixi dies mihi visum est excipere: in quibus recipio principatū: vt mortalib⁹ in memoriā reducam / cuiusmodi fuerit me regnante vitā: quū citra sementem / citraq; arationem cuncta illis puenirent. Haud tum qdem arista: / sed panis paratus: carnes apparatæ: ac vinū fluminū instar fluebat: tum fontes mellis / lactisq; propterea q; mortales oēs probi essent et aurei. Hac, inquit, mihi causa fuit: cur exigui temporis imperiū geram: atq; ob id vndiq; plausus / cantiones / lusus / æqualitas omnibus seruīs æque ac liberis. neq; em̄ me regnante quisq; erat seruus. SACERDOS. At ego Saturne coniecturā istā ad seruos et eos qui boias terunt / referebam: quasi ob eam causam tibi fabula tribueret erga hos humanitatē: q; memor te ipsum aliquādo seruitutem seruisse ac gestasse cōpedes / eos magnificeres, qui simili essent fortuna. SATVRNVS. Num tu defines istiusmodi nugari nugas! SACERDOS. Bene mones: itaq; desino. Quin illud etiam mihi responde / talis ludere in vsu fuit tui quoq; sæculi mortalibus! SATVRNVS. Erat sane. At nō depositis talentis / ac decem nummū milibus / quēadmodū vos facitis: verū vt plurimo nucibus: ne videlicet discrucietur qui victus esset: neue semp ploraret se vnū omniū non habere quod ederet. SACERDOS. Et recte quidē illi. Nam quo tandē prēmio certassent ipsi talis / quū ipsi toti essent aurei!

Luciani

Itaq; te loquēte tale quidē mihi venit in mentē: si quis vnū aliqū ex aureis illis viris in hanc nostrā aetate adductum vulgo offenderet, quid illi tandē eueniret? Nempe miserū sat scio discerperent: haud aliter incursantes q̄ in Pentheum Mænades, aut in Orpheum fœminæ Thracię, aut in Acteonem canes: interq; sese decertarent quātam quisq; maximam posset portionē auferre. vt qui ne in festo celebrando a lucri studio temperent: quin ipso etiam festo, ad lucri abutitur incrementū. Itaq; alii quidē tibi primitias immolāt amicos in cōiuiū dēsdantes. Alii vero tibi cōiutiantur cū nihil ad rē pertineat: tum ipsas cōmuniter tesseras: perinde quasi illis sit imputadū: qđ illi suapte sponte faciunt. Sed dic mihi & illud: quid tandē causæ fuit: vt deus vsq; adeo imbecillis ac senex, tempus inamoenissimū delegeris: cū iam nix omnia occupat: plurimus sæuit boreas: cūq; nihil nō gelu cōcretū est: arent arbores nudę decussis frondibus: squalent, horrētq; vacua floribus prata: cū incurui cōtractiq; mortales p̄inde quasi extremo cōfecti senio ad focum ferme desedent: interea tu festū diē agis! neq; em̄ accōmodū seni tēpus: neq; satis idoneū genio indulgētibus. SATVR. Sed heus tu permulta quidē a me sciscitaris cū potare iā oporteat. Itaq; non exiguā tēporis portionē tuis rogationibus mihi de festo pdidisti: dū ista mecū philosopharis nō admodū ad rē pertinētia: quare nūc istis tādē omisiss cōiuiū agitemus, plaudam⁹, ac liberā agamus vitā. Deinde prisco more depositis nucibus ludamus tesseris, ac reges suffragiis creemus, ipsiq; vltro pareamus. Siquidē ad eū modū effecerimus vt verū videat prouerbū/qđ dicūt: senes repuerascere. SACERDOS. Immo cui ista quę dicis nō probant Saturne: precor vt ei nec tū bibere liceat cū sitit. quādoqđ vt primo colloquio satis a te responsum est. Proinde videor mihi recte facturum: si nostrā hāc cōfabulationē, & quę ipse interrogarim, & quę tu propitius respōderis literis prodita tradā amicis legenda: si qui sunt digni, qui tua dicta accipiant.

CRONOSOLON. i. SATVRNALIVM LEGVM LATOR.

Erasmo Interprete.

Hæc ait Cronosolon Sacrificus, & idē vates Saturni, earū qđ legū cōditor: quę qđ ad festū pertinet. Quid pauperes facere oporteat id alio misso libro illis ipsis p̄scriptū. Neq; dubito qn eas leges seruent: alioq; obnoxii futuri poenis: qđ grauissimę decretę sunt in eos q̄ min⁹ paruerint. Vos autē diuites: videte, ne hæc mandata p̄tergrediamini, neq; negligatis. Nā si qs secus fecerit, is sciat se nō me neglecturū legis latorē: sed ipsum potius Saturnū: qđ me condēdit festi sui legibus delegit. Haud ille

quidē in somnis visus, sed nuper cū vigilāte palā cōgressus. Erat autē neq;
cōpedibus vinctus, neq; situ oblitus: qualē cū pictores fingūt: exēplar a de-
lyris poetis mutuati. verū falcē quidē tenebat peracutā. Cætera vero & hi-
laris erat, & validus, regioq; apparatu. Atq; hac qdē specie mihi visus est.
Cæterū quæ locutus est plane diuina sunt: & in his hac digna q̄ vobis pri-
exponā. Nā vbi me vidit animo mœstū inambulātē: mox intellexit, quippe
deus, quānā esset molestiæ causa: videlicet grauiter me ferre paupertatē: vt
qui non pro tēporis ratione/ vnicā vestē haberē: cū iam esset gelu, multusq;
flaret Boreas, glacies ac nix: aduersus quæ ego minime cōmunit⁹ erā. Mul-
to magis autē q; cū festū instaret iam proxime reliquos viderē apparantes
quæ ad victimas quæq; ad cōiuiua regrebātur: mihi vero ipsi res nō admo-
dū ad festū instructas esse. Iam a tergo accedēs, aureq; prehēsa, ac vellicata
Nam hac specie sese mihi consuevit ostēdere. Quid istud sibi vult (iquit)
Cronosolon! videre mihi sollicitus. An nō aequū inquā here! Cū impios ac
scelestos hoies opibus supfluere, & solos delitiis frui videā: ipse vero mecu-
q; complures alii docti, cum inopia/ summaq; rerū poenuria vitā degim⁹!
Ne tu quidē here curas his rebus finē imponere: & ad equalitatē reuocare.
Tum ille. Cætera qdē inquit, haud facile fuerit innouare: quæ vobis a Clo-
thone, reliquisq; parcis accidit. Porro paupertatis malū vobis corrigam,
quatenus ad festū attinet. Sit autem hæc corrigendi ratio. Abi Cronosolon
ac mihi leges aliquot conscribito/ ostendēs quid obseruandū sit in festo: vti
ne diuites inter sese festum celebrent: sed vobis sua bona impertiant. At nō
nouī inquā leges conscribere. Quin ego inquit docebo te. Moxq; ingressus
ordine me docuit. Deinde cū cuncta perdidicissem. Et illud inquit illis di-
cito: nisi seruarint hæc: tum ego profecto sine causa falcem hanc acutā cir-
ciferō. Alioqui ridiculus sim: si cum patrē Coelum execuerim: non itē ca-
straro diuites istos: q̄cūq; leges meas violauerint: vt iā euirati Cybeli matri
sele adiugāt cū tibiis ac cymbalis. Hęc ille minabā. Quare recte facietis: si
leges non ptergrediamini. Lex prima. Ne quis quid intra festi tēpus agi-
to: neq; publicū, neq; priuatū: nisi quæ ad lusum, ad voluptatē, animiq; oble-
tationē pertinebunt. Opsoniorū & bellariorū artifices soli in opere sunt.
Aequalitas oībus esto/ seruis/ liberis/ pauperibus/ diuitibus. Irasci, indignari
ve minari ne cui liceat. Rationē exigere ab iis qui res curāt Saturnalitiās
ne id quidē fas esto. Ne quis argentū vestem ve expendito: neue inscribito
solēnitatis tempore: ne quis exerceatur: neue literis operam dato: aut reci-
tato: nisi si quæ sint vrbana, lepidaq; quæ dicacitatem respiciant ac iocum.

Lex secunda. Multo ante festum diuites singulorum amicorum nomina

Luciani

in tabella scribūto. Porro pecuniā paratā habēto: ad decimā partē annuorū fructuū. Præterea quicquid illis superest vestiū & quicquid est cultus pinguior: quā ut ipsis cōueniat. Ad hæc argēteorū vim nō modicā. Atque hæc quidem in promptu sunt. Ceterū ante solēnitatē Scobinā circūagūto: atque ex adibus eiiciunto sordes: auaritiā & quæstū: & si quæ id genus alia sunt plerisque diuitū domestica. Deinde ubi domū per purgarint: tū rem diuinā faciūto: Ioui diuitiarū largitori, ac Mercurio munifico, atque Apollini magna donāti. Deinde circa vespērā tabulam illā amicorū nomina tenentem relegito. Distributis antē pro cuiusque dignitate muneribus / ante solis occasum amicis mittunto. Porro qui deferant ne plures tribus quatuor ve sunt: atque hi certissima ex famulis fide: iam natu grādes. Ascribatur autē in literis: & quod mittatur: & quantū: ut ne vtrique suspectos habere possint eos / qui perferūt. Atque ipsi ministri vnico quisque calice epoto / domū recurrunto. neque præterea quicquid ab eis postulanto. Doctis omnia dupla mittūto. Nam hos æquū est geminā accipere portionē. De muneribus / quā modestissime simul, & quā paucissima verba fiunto. neque graue quicquid in literis quisque ascribito. nec odiose laudato quæ mittūto. Diuiti diues ne quid mittito. Neque locuples Saturnalibus æquali sorte quæpiā conuiuio accipito. Ne quid eorū quæ in hoc deprompta fuerint ut mittantur seruanto. Neue cui muneris pœnitentia subito. Quæ si quis anno superiore peregre fuit: eaque causā munerum expers fuit: & illa accipito. Quin etiā tenuibus amicis es alienū diuites cōdonāto: atque etiā conductarū ediū pretiū. si qui forte & hoc debēt neque sunt soluēdo. In summa vero, multo ante illud illis esto curæ: ut cognoscant, quare maxime sit opus. Rursum qui accipiūt, ne de missis donis ut exiguis queruntor. & quicquid mittetur qualecūque fuerit, id magnū ductūto. Vini cadus / aut lepus / aut pinguis auis / inter munera Saturnalia ne habentor. Neue Saturnalia dona in risum vertūto. Remittito vicissim diuiti pauper. Si doctus est libellū aliquē veterē: aut si quid ipse conscripsit: quod fausti sit ominis: et cōuiuīs accōmodū: qualecūque potuerit. Atque id diues læto admodum hilarique vultu accipito. Acceptū protinus plegito. Quæ si recusarit reieceritve sciat sese iis quæ de falce minatus sum, obnoxiiū esse: etiam si miserit / quicquid alioqui mittendū erat. porro reliqui / coronas alii, alii turis frustula mittunto. Quæ si pauper aut vestem / aut argentū / aut aurū / supra facultatē diuiti miserit: id quidē, quod missum fuerit / publicū esto: conflaturque in Saturni thesaurū infertor. Ipse vero pauper postridie plagas a diuite manibus ferule suppositis accipito / nō pauciores quinquaginta supra ducentas. Leges cōuiuiales. Lauādū est: ubi linea sex erit pedū. Ante lauādū nucibus ac talis

Episto. Saturnales. Fo. V.

lustrādū. Vbiq; casus culq; locū dederit: ibi accūbitō. Dignitas aut gen?
aut diuitiā: parum momenti habentō: vt prius alicui ministraretur. Eodē de
vino omnes bibuntō. Neq; profit diuiti si causetur vel stomachi/vel capitis
dolorē: vt ideo bibat de meliore. Carniū omnibus aqua portio. Ministri ne
cui quid fauore dantō: neq; cōtantō: neq; p̄termittūtō: donec ip̄s visum
fuerit quā tollēda erūt. Neq; huic quidē magna: illi vero perexigua appo-
nūtō. Neue huic coxa suis: illi maxilla apponitō. sed in omnib; aequalitas
estō. Pocillator, acutis oculis vnūquēq; obseruato: minus tamen herū. Acu-
tius etiā exaudito. Calices omnis generis suntō. Ad potandum inuitare/ si
quis voluerit ius estō. Omnes omnibus prābibūtō: si libeat: vbi prābiberit
diues. Neq; quisq; bibere cōpellitor: si nō possit. In conuiuiū ne quis vel sal-
tātorem, vel citharcedū iducitō. Eum qui nuper discere coeperit: inducēdi
ius estō: si quis voluerit. Diēteriorū is modus estō: vt ne quis vsq; laudatur.
Pro nucibus luduntō talis. Si quis deposita pecunia talis luserit: in posterū
vsq; diē ieiunato. Et maneto quisq; & abito cum voluerit. Porro cū diues
famulos suos conuiuiō accipiet: tum amici quoq; vna cū ip̄o ministrantō.
Leges hasce singuli diuites a ree columnae inscriptas in aulae meditullio ha-
bentō ac legūtō. Atq; id quidē sciendū est: quoad ea columna manebit, neq;
fames, neq; pestilentia, neq; incendium, neq; quicq; alioqui molestum in illo
rum domū subibit. Qz si quando (id quod dii prohibeant) tollatur: abomi-
nanda sunt quā illis tum euentura.

EPISTOLAE SATVRNALES.

Ego Saturno Salutem.

Quidem & antea tibi scripsi, significans, quonam in statu
essem: & quemadmodū ob inopiam mihi periculum esset:
ne solus omnī expers relinquerer solennitatis quam in-
dixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimū esse: si
nostrum alii opibus ac delitiis superfluerent / nihil ex suis
facultatibus impertientes pauperioribus: alii rursū fa-
me contabescerent: atq; id quidem instantibus Saturnalibus. Verum quo-
niam tum ad meas literas nihil respondisti: operē pretiū existimaui: te de-
mo iisdem de rebus cōmonefacere. Tuū erat oprime Saturne: sublata hac
rerum inaequalitate/ bonisq; in medio depositis / postea celebrādum festum
edicere. Nam vtī nunc res habent/ formica camelus: quemadmodum aiunt
proverbio. Quin magis tragœdiā histrionem animo concipe: qui altero
pede praetis cothurnis sublimis insistat: cuiusmodi sunt Tragica calcea-
menta: altero vero sit incalceatus. Is si ad hunc modum instructus ingrea-

Luciani

diatur, vides necessario futurū: vt nunc excelsus sit/ nunc humilis: put hūc aut illum pedē vicissim pmouerit. Nec minor est ī vīta nostra inaequalitas: dū illi cothurnis sultī/ adorante fortuna/ Tragoedias in nos agūt. Contra magna pars pedibus/atq; humi ingredimur: quī et ipsi, scias velim, nihilo deterius illis fabulam agere possimus atq; ingredi: si qs nos quoq; ad eūdē istū modū adornarit. Atqui ex poetis audio/ nihil harū rerū inter homines fuisse olim: quī tu solus adhuc imperiū teneres. Verū tellus illis citra serē di/arandiq; laborē bona pgignebat: coenā vniciq; paratā vel ad satietatē vsq;. Porro flumina partim vinū/partim lac: erāt aut et quā mel manabāt. Quodq; est omnium maximum/ aiunt illos ipsos homines aureos fuisse. Ceterum paupertatem omnino procul ab illis abfuisse. Nos contra non satis idonei sumus: quī vel plumbum videri possimus/ aut siquid etiā plumbo vilius: vt quorū plerisq; victus labore quæritur: ac passim paupertas/ egestas/ ac despicio: et illud: Hei mihi: et vnde inueniā/ et o fortunam: atq; id genus alia p multa apud nos nēpe paupes abundāt: q̄q; his de rebus leuius discuciaremur: nisi diuites cōspiceremus tāta fruētes felicitate. Qui qdē quī tātum auri/ tantū argenti conditum habeant: tantū vestīū possideant: tot mācipia/ tot currus/ familias/ agros/ atq; harū rerū omniū magnā vim teneāt: tamen adeo nobis nihil vnq; de his impertiūt: vt plebeios homines ne aspectu quidem dignentur. Hæc (inquam) sunt Saturne quæ nos enecant maxime: planeq; rem intolerandam arbitramur: hunc in purpura accubentem/ tantis opum delitiis affluere/ et uctantē interim: et applaudentibus amicis perpetuo festū diem agere: me vero/ meiq; filēs somniorū cōiecturas interpretari. Sicunde forte quatuor oboli cōtingant: quo videlicet pane/ polētave expleti dormire queam? nasturtiū/ aut lupinū/ alliūve opsoniū vice arrodētes. Aut hæc igit Saturne ad æquabilitatem vitę mutes/ corrige/ ne cesse est: aut quod est postremū illis ipsis interdicas diuitibus: ne soli bonis fruant: verū e modis auri tā multis vel heminā in omneis nos dispergant. Porro ex vestib? si quas iam a tinea exelas citra suum incōmodū dare possint: malintq; hæc prorsus vetustate/ situq; peritura, nobis dare qui induamur: q̄ sinere vt in cubilibus ac scriniis multa carie cōputrescant. Præter ea vt coenant singuli, nunc quaternis/ nūc quinīs paupibus ad cōuiuīū adhibitis. Haud isto quidē pacto, quo his temporibus cōuiuia pagunt: verum popularius: vt aqua sit omniū portio: neq; vt hic opsoniis ingurgitet sese, famulo interim adstante atq; opperiente donec herus vorādo praefocetur. Ceterū vbi ad nos venerit, quī vix etiā apparauerimus admouere manū/ p̄tinus ad alios transferatur: parina tantū offensa: vel siq; de placenta relia

Episto. Saturnales. Fo. VI.

quum est. Neq̃ illatū aprū ita partiatur: vt domino totū dimidiū apponat
vna cū capite: reliquis autem ossa tecta apponat. Vtq̃ pramoneant pincer
næ ne contentur donec vnusquisq̃ nostrum sepius poscat bibere: sed semel
iussus protinus infundant: et ingentem calicem impletū tradant aque atq̃
ipsi domino: vtq̃ vnum et idē vinum cōiuiis sit omnibus. Alioqui vbinā
ista lex scripta fuit / aut recept⁹ mos: vt hic vino odorato / generosoq̃ remu
lentus sit: mihi cōtra musto disrumpat aluus! Hæc si correxeris / nouarisc̃
Saturne: tū demum effeceris: vt vita vere vita sit: festum vere festū. Sin mi
nus: illi quidē epulentur: nos autē inter im̃ sedentes precabimur: vt sil' atq̃
loti venerint / puer subuersam amphorā rumpat: vtq̃ coquus ius adurat /
ac per obliuionem muriam piscium in lentem infūdat: vtq̃ canis in domū
irruens opsoniorum, artificibus alibi intentis / exta deuoret vniuersa: præ
terea placentæ dimidium: vtq̃ sus ac ceruus / neq̃ non fuculæ inter assan
dum idem faciāt: quod Homerus de Solis bobus commemorat: imo vtī nō
serpant solum: verū etiā vna cum ipsis verubus in mōtem abripiāt sese / su
giantq̃: vtq̃ ipsæ etiā aues pingues iam adēptis plumis / et ad coquendū
apparatæ / volatu aufugiāt: ne soli illis fruatur. Quodq̃ futurū est illis gra
uissimū: vt formicæ tales quales ferūtur Indicæ / aurū e thesauris effossum
noctū in publicum efferant: vtq̃ vestis curatorum indiligentia ita ab opti
mis muribus perforetur: vt cribrū videri possit: nihilq̃ differat a casse ve
natorio: vtq̃ formosi illorū / comatq̃ puelli (quos Hiacynthos / aut Achil
les / aut Narcissos appellare solent) dum ipsis poculum porrigūt, subito de
fluente coma calui fiāt / et acutam edant barbā: cuiusmodi in Comœdiis
induci solent Sphenopogones: quibus a cuneata barba nomē inuentum est:
vtq̃ vertex illis asperis ac pungentibus pilis sit hūrta, reliqui capitis parte
nuda. Hæc atq̃ his etiā plura illis imprecabimur: nisi desinant vsq̃ adeo
suis priuatim studere commodis: velintq̃ in commune diuites esse / nobis
quoq̃ quantum æquum est / impertientes.

Saturnus mihi charissimo Salutem.

Vid tu obsecro nugas istas ad me / ac de rebus huiusmo
di scribis: iubesc̃ vt de integro bonorū faciam partiti
onem: quod q̃dem alterius munus fuerit: penes quē nunc
est imperium. Etenī demīror te si solus omnium ignoras
quemadmodū iam pridē regnare destiterim / ac priuatus
esse coeperim liberis partitus imperiū. q̃q̃ Iuppiter præ
cipue rerū istiusmodi curā agit. Porro mea potestas nō nisi ad taxillos vsq̃
saltationes / cantiones / et ebrietatē valet: idq̃ septē nō amplius diebus. Itaq̃

Luciani

grauioribus in causis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inaequalitate: utque ex aequo omnes aut opibus abundant aut egeant: Iuppiter vobis operam dabit. Quod siquid in his quae ad festum pertinent / vel fraude detractum est alicui / vel additum, id erit mearum partium iudicare. Atque scribo diuitibus de cernis / deque auri hemina / neque non de vestibus: ut vobis quoque ad celebrandum festum non nihil mittant. Quandoquidem equa sunt ista / decetque illos facere quae admodum praedicatis: nisi forte habent isti quod probabiliter ad haec respondeant. In summa tamen illud scitote pauperes vos longe falli / neque recte iudicare de diuitibus. Siquidem illos felices arbitramini / solosque suauem vitam vivere: propterea quod illis liceat opipare coenare / vino suauiter inebriari / formosis frui mulieribus / vestibusque uti delicatis: verum istam felicitatem cuiusmodi sit / ignoratis. Siquidem haec res non mediocribus curis eos distorquent: sed singulis inuigilare coguntur: nequid rerum domesticarum dispensator fraudet / aut clanculum suffuretur: ne vinum acescat: ne frumentum vermibus corrumpatur / ne latro tollat pocula: ne populus credat calumniatoribus: si illum dixerint affectare regnum. Atqui haec quidem quota pars est eorum, quae istos discruciant! Quod si nossetis metus et curas quibus obnoxii sunt, plane fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis vel meipsum visperadeo insanum ut si praecleara res esset opulencia / aut regnum: depositurus haec / aliosque ea celsurus fuerim / patererque ut nunc priuatus alieno parerem imperio! Quin potius quam non essem ignarus huiusmodi malorum: quae plurima diuitibus ac regibus adsint necesse est: imperium deposui: idque sapienter. Nam quod tu nunc apud me deos obtestans deplorabas / illos apris ac placentis expleri: vos contra / nam sturtium / lupinumve / aut cepe per festi tempus opsonii loco arrodere: cuiusmodi sit considera. Etenim in praesens quidem utrumque dulce est illis minimeque molestum. At postea res inuertitur. Quandoquidem vobis deinde non accidit: ut postridie surgatis capitis dolore grauati ob temulentum: quae admodum illi: neque ob immodicam ingurgitationem graue olentem / et acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt: ut quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt: facile sibi / vel tabem / vel tussim / vel morbum intercutem ex intemperato voluptatum usu colligant. Alioqui quotumqueq; potes ostendere, quod non plane palleat / ac faciem cadauerosam praeseferat! Quotumqueq; autem / qui quum ad senectutem peruenerit / suis ipsius pedibus ingreditur: ac non potius a quatuor baiulis gestetur: foris quidem totus aureus / intus putris ac pannosus: cuiusmodi sunt Tragica indumenta ex panis admodum vilibus consarcinata. Vos autem quum molestum est quod de piscibus gustare non liceat / quod inedia laboratis / non illud item cogitatis eisdem et podae

Epistolę Saturna. Fo. VII.

grę et tussis expertes esse: aut siquid aliud aliam ob causam illis incommo-
di contingit. Qz nec illis ipsis æque dulce est quotidie, suprag satietatem
istis vesci. Quin potius videas eos nonnunq ita holus ac lupinū appetere:
vt tu non æque leporem appetas aut aprum. Vt de reliquis interim fileam
quę illos discruciant: puta si filius sit luxuriosus: si vxor vel amās/vel ama-
ta a famulo / coacta magis q̄ ex animo cū illo dormiat. In summa multa alia
sunt: quę vos ignorantes, tantū aurum illorum ac purpuram videtis. Tū
si quando videritis eos albo puehī curru, inhiatis et adoratis. Qz si illos cō-
temneritis/negligeretisq: neq ad argenteum currum oculos haberetis in-
tentos: neq inter colloquēdū smaragdum annulo inclusum respectaretis:
neq vestes obiter contrēctantes molliciem admiraremini: sed sineritis eos
ipsos sibi diuites esse: haud dubie futurum sit: vt ipsi vos vltro adirent: ad
coenam rogarēt: nimirum vt vobis ostendere possint / lectos/mensas/ ac po-
cula. Quarū rerum nulla sit vtilitas: si sine teste possideantur. Certe repe-
rietis pleragq hęc illos vestra causa parare: non quo vtant ipsi: sed vti vos
admiremini. Hęc ad consolandos vos scribo: vtrangq vitam cognitam ha-
bens. Conuenitq ita festum agere: vt cogitetis omnibus breui decedendū
ē vita: et illis/depositis opibus: et vobis/reliqta paupertate. Qz et illis scri-
bam sicuti sum pollicitus: certumq scio eos non neglecturos literas meas.

SATVRNVS DIVITIBVSSALVTFM.

Auperes nuper ad me datis literis incusarunt vos: q nī-
hil ipsis ex facultatibus quas possidetis/ imptimini: atq
oīno postularūt: vt oīa bona facerē oībus cōmunia: vt ad
singulos illorū sua pars rediret. Aequū enī esse: vt rerum
æqualitas cōstituat: neq decere: vt huic supsit: ille nullo
modo sit princeps voluptatū. Ego vero respondi/ hisce de
rebus rectius Iouem cōsideraturū. Cæterum de præsentī negotio/ deq in-
iuriis/ quibus sese p festos dies affici putant/ videbam mei officii esse sentē-
tiā ferre: sumq pollicitus me vobis scripturū. Sūt aut quę postulāt hęc / vt
mihī qdem videt/ æqua. Nā quo pacto inquit tāto frigore horrētes/ tāteq
obnoxii esuritioni/ postea diē etiā festū celebrare possimus? Quare si vellent
et illos festi participes esse/ postularunt: vt cogerem vos: vt et de vestibus
illis impertiamini: siquę supersunt pinguiorē/ q quę vobis conueniant:
vtq de auro nonnullas guttulas in illos distilletis. Qz si ista feceritis in-
quiunt, non erit amplius disceptatio inter vos de bonis apud Iouem.
Sin minus/ minitantur sese ad nouam rerum partitionē prouocaturos: vt

Luciani

primū Iuppiter pro tribunali sedere coeperit. Atq; hac quidē facere vobis nequaquā graue fuerit: imptiri nōnihil de tātis opibus: quas possidetis, & recte possidetis. Quin de cenis quoq; vt vobiscū cenaret. & hoc literis addē dū putarūt: quēadmodū vos in p̄sentia foribus occlusis, soli delitiis frueremini. Q; si quādo vobis visum fuerit: & illorū quēpiā post longū tēpus cōuiuiū adhibere: plus esse molestiae in coena q̄ voluptatis: multaq; illic ī pauperū cōtumeliā fieri: velut illud. Cū nō eodē de vino bibant dii boni, q̄ illi berale. plane dignū, in quo & illi debeāt accusari: q̄ nō surgāt potius, abestq; toto conuiuiū vobis solis relicto. Q; negant sese etiā ad satietatē ex illo qualicūq; vino bibere. Propterea q̄ vestri pincerne, aures habeāt oīa obturatas: quēadmodū olīm Vlyssis socii. Porro reliqua vsq; adeo sunt turpia vt pigeat cōmemorare quē de carnū p̄tione criminātur: deq; ministris q̄ cū vobis assīstāt donec plusq̄ ad plenū expleamini, ipsos p̄tercurrunt: aliaq; huius generis p̄multa sordida, minimeq; digna viris īgeniis. Proinde equitas/res est oīm iucūdiissima, maximeq; cōuiuiis cōgruēs. Atq; hac de causa vobis equus ille partitor in cōuiuiis p̄ficiat: vt equā oēs habeāt portione. Videte igit ne posthac vos iterū accusare possint. Quin potius honorabūt vos & amabūt: si paucula ista a vobis acceperit: quorū impediū a vobis nec sentietur qdē: penes illos muneris in tēpore datī memoria semp māsura est. Prēterea nec rēpublicā administrare possitis, nī pauperes vna vobiscū in ea versent, mīlleq; modis felicitatē vestrā adiuuēt. Neq; enī habituri estis q̄ diuitias vestras suspiciāt: si soli atq; apd̄ vosip̄sos in tenebris eas possideatis. Videat igit vulgus, mireturq; vestrū argētū: mēlas: & quēadmodū p̄bibētes ad potandū inuicetis. Dein illi inter bibēdū poculū vndiq; cōtēplent, ac pōdus expēdant, manu librantes. Tū argumēti absolutā celaturā. Tū aurivim, vicissim artē cōdecorātis. Nā ad istū modū, nō solū illi vos probos viros & humanos p̄dicabūt: verū etiā inuidiā illorū effugietis. Quis enī inuideat impietī, dātīq; qd̄ equū est! Quis nō potius optet, vt q̄diutissime viuēs bonis suis fruatur! Verū vt nūc res vobis habēt, & felicitas vestra teste caret: & diuitiā inuidiosē: & insuauis vita. Neq; enim pinde iuuat, opinor, si q̄s solus expleat: quēadmodū aiūt leones facere: & ex luporū genere: quos solitarios vocāt: q̄ si cū lepidis holibus, ac per oīa gratificari paratis, cōuiuiatis. Qui primū nō finēt cōuiuiū surdū aut mutū esse: verū cōsuetudine sua fabulas cōuiuiis aptas, dieteriaq; minime molesta, variāsq; voluptates adferēt. Quibus rebus tēpus iucūdiissime trāsigit. Idq; gratū est Baccho, gratū Veneri, gratū etiā Gratiis. Deinde postero die, dū comitatē vestrā referūt, beniuolētiā vobis cōciliant. Hac etiā magno fuerāt emenda, Nā illud a vo

Episto. Saturna. Fo. VIII.

his sciscitabor: si pauperes abeāt taciti, sic enim fingamus, nonne vos ea res
viret: cū nō haberetis, quibus ostētaretis purpureas vestes, comitū mul-
titudinē, annulorū magnitudinē! Neq̃ iam libet referre necessario futurū:
vt pauperū insidię atq̃ odia in vos oriantur: si soli deliriis frui velitis. Nam
quę minantur vobis impcatus sese, prorsus abomināda sunt. Ac dii phi-
beant, ne vnq̃ ad eiusmodi impcaciones venire cogantur. Quandoquidē si
id fiat, neq̃ intestina posthac gustabitis, neq̃ placentā: nisi si quid canis re-
liquū fecerit. Pręterea lenticula saperdæ liquamen vobis habebit. Porro sus
aut ceruus interim dū assantur / e veru in montes aufugere parabūt. Tum
aues quoq̃ pingues absq̃ alis fugam moliētes / ad pauperes auolabunt. De-
niq̃ qđ est omniū grauissimū, pocillatores formosissimi repēte vobis calui
fient: idq̃ etiā fracta amphora. Super his rebus cōsultite: quę & festo sint di-
gna: & vobis q̃ maxime tuta: atq̃ illis paupertatis onus subleuate, exiguu ve-
tigali illos amicos habituri, neutiq̃ malos.

DIVITES SATVRNO.S.

Nvm putas Saturne / de rebus istis ad te solū scripisse pau-
peres! Quin potius Iouis ipsius aures iā obsurduerūt il-
lorū querelis: dū hęc eadē vociferātur, ac nouā rerū para-
titionē flagitāt: ac simul et fatum incusant: qđ nō aqua-
liter distribuerit: & nos qđ nihil ipsis velimus impitiri.
Verū nouit ille, quippe cū sit Iuppiter, penes quos sit cul-
pa: eoq̃ illos plerūq̃ obaudiat. Nihilominus tamē purgabimus nos tibi, quā-
doquidē hoc certe tēpore princeps noster es. Nos enim omnia ista quę scri-
bis ob oculos habētes, q̃ sit honestū de magna rerū copia opitulari iis q̃ in-
digent: quantoq̃ sit iucundius, simul cum pauperibus versari & conuiuiū
agitare: ad eū modū assidue facimus: adeoq̃ in ratione vitę nos æquamus,
vt nihil possit incusare is quę ad conuictum admittimus. Verū illi, primū
aiunt sibi paucis opus esse. Deinde vbi semel illis fores aperuerimus nūq̃ de-
sinunt alia super alia postulare. Qz nisi protinus omnia, simulq̃ cum dicto
acceperint, mox paratum odii: in promptu cōuitia: etiā si quid de nobis sit
mentiedum. Porro qui audiūt, fidem illis habent: rati videlicet illos probe
scire quę dicūt, propterea qđ nobiscum consuetudinē habuerint. Ita fit vt
in alterūtrum incidamus: vt aut si nihil demus illos prorsus habeamus ho-
stes: aut profusis omnibus / ipsi protinus egeamus: iāq̃ in pauperum gregē
veniamus. At cętera quidē vtcūq̃ ferenda sunt: verū inter cęnas ipsas nō
satis habent ingurgitari cibis: atq̃ alusi explere: sed iidē vbi plus satis adbi-
berint, cum aut puellę formosę cyathū porrigentis manū vellunt: aut cō-

Luciani

cubinam vxorē ve sollicitant. Postremo cōuomito conuiuio postero die nobis obtreant: narrantes quēadmodū sitierint, esurierintq. Qz si hęc aduersus illos mēiri videmur, vester illis parasitus Ixion in memoriā redeat: qui ad cōmunis mēse honorē admissus, ac vobis dignitate equiparatus, iā ebrius vīr ille egregius lunonem adortus est. Hęc atq; huiusmodi sunt ppter quē in posterum statuimus, quo res nostrę sint in tuto, ne post hac illis in domū aditū prębeamus. Qz si te auctore pacto recipiāt: sese moderate petituros quēadmodū nūc aiunt: neq; quicq; flagitiose in cōpotationibus admissuros: age, conuiuant nobiscū, simulq; cōenēt bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubēs mitemus, & de auro, quantū facultas patietur: ac sumptus augebimus: i summa, nihil omitemus officii nostri: modo vicissim defināt ipsi arte nobiscum viuere: sintq; pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit: qd in nobis desyderes: si ipsi quoq; suo fungi volent officio.

DE LVCTV, ERASMO INTERPRETE.

Perpretium sane fuerit obseruare, ea quę in luctu vulgatum dicantur, tum fiant: item quę dicātur ab iis, qui eos consolantur scilicet: q̄q; non ferenda putent lugentes: ea quę acciderūt: & sibiipsis, & iis quos flent. Cū haud quāq; pernouerint mala ne sint ista, ac dolenda: an contra, iucūdiōra, melioraq; iis quibus accidunt. Sed ex more & consuetudine dolorē accersunt. Itaq; cum mortuus fuerit aliquis: faciūt ad hūc modum. Quin prius volo tibi narrare: quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palam fiet, qua gratia superuacanea ista moliantur. Vulgi qdē hominū multitudo, quos sapiētes isti vocant idiotas, Homero/Hesiodo/ reliquisq; fabularū auctoribus super his fidē habētes, & illorū poēsīm pro lege ducētes, locū quēdā subter terrā pfundū esse putāt: quē tartarū vocāt. Eū existimāt magnū & spatiosum esse: caliginosum atq; opacū: q tamē istis haud scio quo pacto illustrari videtur: quo singula quę illic sunt introspiciant. Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutonī: vt mihi rettulit quidā harū rerum mire peritus: ob id eo vocabulo honestatumq; mortuorū copīa diues eēt. porro Plutonē hūc inferorū rēpublicā & manū vītam constituisse in hanc formā. Nā sorte obtigisse huic vt vita defunctis imperaret. Quos vbi demissos receperit, arreptos vinculis inefugibilibus coeret: nulli prorsus permittens, vt ad superos redeat: prāterq; admodum paucis ex vnīuerso aēuo: idq; grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluiuis & magnis & horrendis, vel solo nomine. Siquidem

Cocytī, Phlegethōtes, atq; huiusmodi vocabulis appellant. Quodq; est gra-
uissimū: preiacet Acherontica palus: quę prima excipit obuios: quā nō pos-
sis/ neq; trāsmittere/ neq; trāsire/ sine vectore. Nā & profundior est/ q̄ vt pe-
dibus trāsiri possit/ & spatiosior q̄ vt tranari queat. In summa: huiusmodi
est: vt nec auium manes possint eā transuolare. In ipso vero descēsu portaq;
quę quidē est adamantina Aeacus est regis patruelis: cui mādata est custo-
dia: iuxtaq; hūc canis triceps sēuus admodū. Is aduenientes satis amice pa-
cateq; intuetur. Cēterū si quis conetur aufugere/ latrat/ terroresq; ī specum
redigit. Iā qui transmissa palude īgressi sunt, eos excipit pratū īgēs Aspho-
delo confitū, ac fluuius memorię hostis eoq; Lethe nomen est inditū. Nam
hec/ videlicet priscis illis mortalibus narrarunt: q̄ illinc redierant. Nempe
Alceſtis & Proteſilaus Theſſalus vterq;. Neq; nō Theseus Aegeo prognā-
tus: & Homericus Vlyſſes: testes admodū graues: digniq; qbus habeatur, fi-
des: qm̄hi non vidētur e fonte/ illo bibiſſe: alioquī non meminissent horū.
Itaq; Pluto & Proserpina vt aiebāt illi, rem publicā administrant, rerumq;
omniū dominatū obinēt. Sed īseruiunt his, & ī administrādo pricipatu ad-
iuuāt/ īgēs turba/ furie/ poenę/ terrores/ ac Mercurius: q̄q; his sane nō adest
perpetuo. Præfecti autē & Satrapę & iudices sedēt duo. Minos & Rhadamā-
thus: vterq; Cretēsis: vterq; Iouis filius. Atq; hī qdem bonos ac iustos viros
qui cū virtute vitā peregiſſent: vbi iā multi collecti fuerint: velut ī coloniā
quandā emittunt ī campum Elyſium: vitā optimā īnibi victuros. Q; si ma-
los aliquos ceperint: hos furiis traditos ī īpiorū locum eiciunt pro ratio-
ne malefactorū puniendos. Quo qdem ī loco/ quid tādem mali non patiū-
tur/ torti, exusti, a vulturibus arrosi, rota circūacti, saxa sursum voluentes.
Nam Tantalus ipse ad paludē stat: ī periculū adductus/ ne siti moriatur ī
felix. Rursum alii mediocris vitę, sunt autē hī cōplures, vagātur ī prato ſi-
ne corporibus iā vmbre facti: & ad tactū ceu fumus euaneſcētes. Alūtur au-
tē videlicet nostris libationibus īferiisq; quę sepulchris īferuntur. Adeo vt
si cui nullus sit ī terra reliquus amicus aut cognatus: hic mortuus ieiunus
ac famelicus īter illos versatur. Hęc vsq; adeo valide vulgi aīos perſuaſerūt
vt simulatq; familiaris quispiā mortu⁹ fuerit: primū obolū illi ī os īponūt:
traiectionis mercedē quā vectori daturus sit: nec illud prius expēdūt: cuius
modi nomisma legitimū sit, ambuletq; apud īferos: & apd illos valeat. Atti-
cus/ an Macedonicus/ an Aeginēsis obolus. At ne id qdem cogitāt: multo ſa-
tius eſſe/ non poſſe naulum reddere. Sic enī fiat: vt non recipiente portito-
re/ post liminio redeant ī vitā. Post hęc lotos eos perinde quasi tartarea pa-

Luciani

Ius nō satis sit idonea lauādis his q̄ illic degunt: & vnguētis optimis vñdo corpore, iāq; victa graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splendide vestitos: ne videlicet algeant per viam: neve nudi conspiciantur a Cerbero. Accedunt ad hęc mulierū eiularus: omnīū certe lachrymę: pectorum planctus: comę dilaniatio: genarum cruentatio. Aliis autē & vestis discerpitur: & puluis capiti inspergitur: adeo vt viuētes miserabiliores sint mortuo. Nā illi humi volutantur sepenuñero: capita solo allidunt. Hic vero decorus ac formosus / ac diligētissime coronatus / sublimis propositus est & excelsus velut ad pompā adornatus. Deīndē mater atq; adeo pater quoq; ex mediis cognatis progressus: ac mortuo circumfusus (Nam singe iuuenem aliquem ac formosum propositum esse: quo magis ī hunc competat actio fabulę) absurdas ac stultas voces emittit. Ad quas mortuus ipse responsurus sit: si contingat vocem recipere. Ait enim pater flebili quadam voce verbum vñsiquodq; producens ī longum: fili iucundissime peristi mihi: mortuus es: ante diem preceptus es: me super hac misero solo relicto. Non duxisti vxorē: non parasti liberos: non militasti: nō coluisti agros non ad senectam peruenisti. Non comessaberis post hac: non amabis fili: neq; cum aequalibus ī compotatione inebriaberis. Porro hęc atq; id genus alia dicit, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem / verum potiri non posse. Sed quid hęc loquor? Quot enim sunt qui equos ac concubinas, rursus alii qui pincernas etiam ī funere mactarunt: qui vestem / reliquumq; mundum / pariter ī rogi iniectum exusserunt: aut vna cum cadauere sepelierunt: perinde quasi illic sit vsurus / & apud inferos fruiturus! At senex iste luctum agens, hęc omnia atq; his etiam plura quę dicit, neq; filii causa iactare videtur: vt quem sciat non auditurum, etiam si Stentorem clamore vincat: neq; rursum sua ipsius gratia. Satis enim erat illi, cogitare / & cognoscere / vel sine voce. Nihil enim opus est: vt quis apud sese clamet. Superest igitur, vt ad hunc modum deliraret, ob eos qui ad sunt. Cum nesciat: neq; quid acciderit ipsi filio: neq; quo concesserit. Imo cum ne suam quidem ipsius vitam cuiusmodi sit perpenderit. Neq; enim alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret, illum ex hac demigrasse. Filius igitur huic ita responderit exorato Aeaco atq; Orco / quo liceat tantisper e specu proferre caput: dum patrem insanientem compeecat. Homo infelix quid clamas? Quid mihi molestus es? Define vellicare comam ac vultus etiam cutem lacerare. Quir mihi conuitium facis ac miserum appellas & infortunatum, qui iā sum te multo tum melior tum felicior! Aut quid acer

bi mihi putas accidisse! An quia non sum factus senex talis qualis es tu / ca-
 pite caluo / facie rugosa / incuruus genibus / segnīs / in summa totus atate
 putris / multis expletis Triacadibus & Olympiadibus: deniq; ad istum mo-
 dum delyrās apud testes tam multos! O demens: quid tibi videtur in vita
 boni: quo post hac non sumus potituri! Nimirum vsuras dicis, ac coenas, ve-
 stemq; & concubitus: eoq; metuis ne rerum harum inopia peream. Non co-
 gitas autem, longe bellius esse: non sitire, q̄ bibere: non esurire: q̄ edere: non
 algere, q̄ vestibus abundare. Age igitur: quando quidem ignarus videris:
 docebo te lugere verius. lamq; denuo incepto luctu, clama. Fili miser / nō
 amplius sities: non amplius esuries: non amplius algebis. Peristi mihi infe-
 lix: qui morbos effugeris: qui febrem iā non timeas: non hostem, non tyran-
 num: non amor discruciat: te: nō auocabit coitus: neq; huius rei causa bis
 aut ter quotidie perdes impensam, Heu calamitatem. Neq; contēneris fa-
 ctus senex: neq; molestus eris iuuenibus: si quando conspiciaris. Hæc si dix-
 ris pater: an non putas te multo veriora magisq; ridicula dicturum q̄ ista
 quæ modo! At vide ne illud te male habeat: dum noctem quæ apud nos est,
 magnamq; cogitas caliginem: proinde metuis, ne tibi præfocer: conclusus
 in monumento. Verum in his illud oportet pendere: oculis putrefa-
 ctis, atq; adeo exustis (Siquidē paulopost exurere me decreuisti) nihil opus
 erit: nec ad tenebras nec ad lumen inspiciendum. Atq; ista fortassis / vt cūq;
 ferenda. Verum eiulatus iste vester, quid mihi confert! aut quid ista pe-
 ctorum ad tibiq; modos percussio! aut quid mulierum immodica lamen-
 tatio! Quid autem saxum quod sepulchro imponitur, coronis ornatum!
 Aut quid valet, quod merum infunditis! Num putatis illud ad nos destilla-
 turum! & ad orcum vsq; permeaturum! Nam de parentalibus ipsi quoq;
 ni fallor, videtis: quod ex apparatu potissimum ad nos redire debuerat: id
 fumo correptum, sursum in cœlum abire: neq; quicq; iuuare nos: qui in-
 ferne agimus. Porro quod superest / puluis est inutilis: nisi creditis nos
 cinere vsci. Non est vsq; adeo sterile, neq; infrugiferum Plutonis regnum,
 neq; nos destituit Asphodelus, vt a vobis cibos huc deportemus. Itaq; iu-
 ro per Tisiphonem: iam pridem mihi libebat vehementer exclamare: su-
 per his quæ & faciebatis, & dicebatis: sed vetabat linteum ac lanē: qbus mi-
 hi fauces obligastis.

Atq; ita profato: mors vltima lumina clausit.

Sed dicito per Ionē. Si conuersus ad eos mortuus ille, loquat̄ hæc cubito in-
 nites: an non videbis rectissime dicturus! Attamē vecordes isti vociferant̄,

Luciani

& accersito quopiam lamētorum artifice qui multas antiquas calamitates in vnū congerat, certaminis adiutore & Chorago abutitur vbicūq; coeperit ille, ipsi ad melos eiulatu respondentes. Verū quātum ad lamentationes attinet, oībus eadē est ineptiendi cōsuetudo. At deinceps sepulture rationē in varios diuidit modos. Nā græc⁹ exurit. Persa defodit. Indus adipe suillo oblinīt. Scythia deuorat. Muria condit Aegyptius. Atq; his quidem rem a me visam narro. deficcatū cadauer cōiuuam & compototem adhibet. sit autem frequenter, vt Aegyptiū aliquem indigentē pecuniā, leuet egestate pignus frater aut pater in tēpore factus. Nam libationes, pyramides, colūne, tituli ad breue tēpus duratura an non superuacanea / & ludicris simillima? Sunt vero qui ludos quoq; cōstituant ad sepulchrū: ac funebres orationes. perinde quasi patrocinentur, ac testimoniū perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hæc omnia superest exequialis coena. Iamq; adsunt necessarii: vt defuncti parentes consolentur: suadētq; vtī cibum capiant. q̄ illi per Iouem non illibentes ad id compelluntur: quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quousq; quaso flebimus? Sine quiescant plutonis manes. Qz si tibi deliberatū est oīno flere: vel ob hoc ipsum cibus est capiēdus, quo tāto luctui par esse possis. Tū deniq; tū ex oīb⁹ cōtexūtur duo versus homerici. Nam coepit meminisse cibi Niobe auricapilla. Tum illud. Vita defunctos flere haud finit aliuus Achiuos. At capiunt quidem illi: sed initio pudibundi: verentesq; ne post charissimorum obitū videant adhuc affectibus humanis cōmoueri. Hęc atq; his lōge magis ridicula reperiet: quisquis obseruarit ea quæ fiunt ī luctu: ppter ea q; vulgo existimēt mortē summū esse malum.

τέλος.

ABDICATVS LVCIANI ERASMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artē medicīnē didicit. Patrem infania laborantē reliquis medicis desperatib⁹, dato pharmaco cū sanasset: denuo recept⁹ est in familiā. Post hæc nouercam infania correptā sanare iussus, abdicatur.

Aud quāq; noua sunt hęc ludices neq; miranda: q̄ in p̄sentia facit pater: neq; nunc primū ad hunc irascitur modū. verum hæc lex illi facilis est: & assuetus ad hanc causam accedit. Verū illd̄ mihi nouo calamitatis genere accidit: q; cum nullū propriū sit crimen, qd̄ mihi possit imponi: tamē ī periculū vocor: ne poenas dem artis noīe: nisi huic

iubenti per omnia parcere possit. Qua quidem re quid fieri possit absurdus: uti curem: ex prescripto / non iam quatenus ars valeat: sed patris arbitratu. Quare optarim equidem: ut medicorum ars, eiusmodi quoque remedium aliquod haberet: quod non modo laborantes infania / verum etiam preter equum irascētes liberare possit: nimirum quo liceat & patris iracundia moderi. Nunc autem ipsa quidem infania levatus est, ceterum iracundia magis etiam exasperatur. Quodque est omnium gravissimum erga ceteros omnibus sanus est: in me vnum insanit: a quo morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercede curationis seram, cum rursus ab illo abdicor / iterum alienor a familia: ceterum ob id ipsum ad breve tempus receptus, ut maiore infamia sepius eiicerer domo. At ego quidem in his que prestare queam, ne expecto quidem patris iussu: ut qui pridem / non accersitus ad opitulandum accesserim. Verum ubi res est eiusmodi ut nulla omnino spes sit: tum nec aggredi velim. Porro in hac muliere multo etiam minus ausim: neque id temere. Siquidem reputo que in me facturum sit pater, si res non successerit cum iam abdicet nondum aggressum curationem. Quare doleo iudices non uterque vicem / graviter laborantis. Erat enim proba. Deinde patris nomine quam huius morbus excruciat. Maxime tamen mea ipsius causa: qui videat immorigerus patri: cum non possim quod iubeor prestare: partim ob morbi magnitudinem, partim ob artis imbecillitatem. At sane non arbitror equum esse ut abdicere: si quod efficere non queam id ne recipiam quidem. Itaque quibus de causis prius abdicavit me / facile fuerit ex hoc negotio coniicere. Quod ad illas / opinor / satis respondi: ipsa post acta vita. Ad hec autem que nunc obicit, pro virili sum responsurus: si prius de statu meo pauca vobis exposuero. Ego intractabilis ille / & immorigerus / patrem dedecorans / & indigna genere meo patrans, id quidem temporis multa id genus vociferanti ac sine fine exclamanti / paucis contradicendum esse duxi. Verum domo cedens, existimaui mihi gravissimi iudicii instar fore verumque calculum / ita actam deinde vitam: ut appareret me a paternis illis criminibus quodlongissime abesse: sed potius honestissimis studiis dedisse operam, cumque optimis viris habuisse consuetudinem. Iam vero & eiusmodi quiddam prospiciebam: ac suspicabar fore / ut aliquando pater, qui non admodum animo constaret / mihi sine causa succenseret: falsaque in filium crimina strueret. Neque deerant qui ista morbi initium interpretarentur / minasque ac tela paulo post irruituri mali. Nempe odium absque causa: mores asperos / conuitia parata, censuram severam / clamorem / iracundiam / in summa omnia plena bilis, unde usu venturum cre-

Luciani

debam, vt mihi aliquando arte medicinę foret opus. Proinde foras profectus, ac probatissimorum quos in peregrinis regionibus nancisci potui medicorum vsus doctrina, plurimo labore vehementiq; animi studio artem perdidici. Porro domum reuersus offendo patrem manifesta iam insaniam laborantem / & ab huius loci medicis desperantibus destitutum: qui non altius introspiciunt: nec admodum exacte morbos diiudicant. At ego sane, sicuti par erat facere frugi filium, neq; superioris abdicationis iniuriam recordabar: nec vt accerlerer opperiebar. Neq; enim erat quicq; quod illi proprie imputare possem. Verum peccata illa omnia fuerant aliena. Nempe quemadmodum modo dicebam, ipsius morbi. Ergo cum inuocatus accessissem: non sum equidem protinus medicatus, neq; enim hic nobis mos est: neq; id precipit ars, verum illud omnium primum iubemur obseruare: sanabilis ne sit morbus an insanibilis, atq; artis terminos pretergressus. Actum si eiusmodi fuerit malum: vt commode possimus aggredi: aggredimur: totosq; adnitimur studio: vt egrotum seruemus. Qd si viderimus iam inualuisse superasseq;: nec manum admolimur omnino: idq; vetustam quandam legem, eorum qui primi medicinę prodiderunt artem, secuti. Qui negant tentandos esse morbos qui iam inualuerunt. Itaq; cum patrem adhuc intra spem esse perspicerem, neq; malum supra artis vires esse: diu obseruatis ac pensitatis singulis, ita demum aggrediebar, ac pharmacum fidenti animo porrexi. Multi sane eorum qui tum aderant suspectam habebant administrationem pharmaci: calumniantes curationem meam, iamq; parabant in ius vocare me. Aderat autem & nouerca pauida: atq; diffidens: non id quidem odio mei: sed q; metueret: vtpote probe sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia, quippe familiaris & assidue conuiuens egrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus: sciebam enim futurum / vt mihi signa non mentirentur: neq; falleret ars: adhibui curam obseruato tempore idoneo. Qd erant amici nonnulli qui mihi consilium darent / ne fiderem: ne forte si res male successisset maiorem aliquam calumniam mihi accerferem: quasi patrem veneno vltus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit / pristinę redditus sanitati: cognouitq; omnia. Familiares admirabantur: deniq; laudabar & nouerca, ac palam omnibus vtriusq; nomine gaudebat: tum mihi laudem affecuto, tum illi ad sanam mentem reuerso. Atq; hic quidem, nam illud de eo testari possum: neq; contatus, neq; quopiam his de rebus in consilium adhibito, simul.

atq; rem omnem e familiaribus cognouit, irritam fecit abdicationem / ac denuo me filium fecit : seruatorem / ac beneficium appellans : confitens sese certum experimentum mei cepisse : deq; illis ante factis / semet excusans. Id factum compluribus artulit voluptatem : nimirum quotquot aderant probi . Cæterum vrebat eos : quibus abdicatione filii iucundior fuerat reuocatione . Proinde videbam tum non eodem modo ea re gaudentes omnes : sed erat cuius & colorem ilico verti sensi, & oculos turbari, & vultum iracundum : quemadmodum ex inuidia, odioq; solet accidere . Nos igitur vt est consentaneum / in complexibus & animi gaudiis versabamur, vtpote vtroq; alteri reddito . Cæterū nouerca paulopost egrotare protinus coepit: morbo iudices graui, & impotenti. Nam statim obseruabam: vt nascatur malum . Neq; enim simplex erat aut leuis insanie species, quin potius verus quidam morbus qui iam pridem delituerat in animi domicilio, erupit, victorq; in apertum prodiit. Sunt autem nobis, cum alia multa signa, insanabili laborantis insanía: tum illud commune in hac obseruauimus muliere. In cæteros placatior est ac mitis: atq; illis presentibus conquiescit morbus . Q; si quem conspexerit medicum : imo si vel audierit tantum de medico: in hunc supra modum incenditur . Quod & ipsum argumento est illam graui & insanabili teneri malo. Hæc cum perspicerem equidem acerbe ferebam, miserebatq; mulieris, vt debuī, præter meritum tanto laborantis infortunio . Pater vero ob imperitiam : neq; enim nouit, vel originem mali quo tenetur / vel causam, vel morbi magnitudinem: iussit vti medicarer, ac simile pharmacum exhiberem : arbitratus idem esse insanie genus: eundem morbum: eandem egrotationem: quæ similem curandi rationem admitteret . Verum vbi id qd erat verissimum dico, fieri nullo pacto posse, vt mulier seruetur, fateorq; me morbo imparem esse, indignatur ac succenset : atq; me studio detrectare : ac mulierem destituere: mihi crimini vertens artis imbecillitatem. Atq; huic quidem accidit qd solet iis qui dolent . Succensent enim omnes iis qui libere verum loquuntur . Tamen ego sane, pro viribus illi respondebo / tum meo ipsius nomine/ tum artis . Ac primum quidem a lege sumam initium : per quam hic me parat abdicare: vt intelligat sibi non esse posthac eandem abdicandi facultatem/ quæ prius fuit. Neq; enī legislator omnibus o pater istā potestatem permittit: neq; vti quoslibet filios/ neq; quoties libuerit abdicet: neq; quoslibet de causis. verū quæadmodū patrib⁹ cōcessit/ certis de causis irasci:

Luciani

ita prospexit & liberis: ne id immeritis accidat. Ea gratia iussit, ne libera esset ac citra iudicii vindicta: sed ad iudices vocat: aestimatores constituit qui neque per iracundiam neque per caluniam quod iustum sit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, ut ob causas iniquas ad iram commouerentur: hic quidem alicui falsae calumiae credens, ille famulo fidem habens, aut uxori cuiuspiam inimice. Quare noluit rem iniudicatam agi: neque in defensa causa liberos statim capi, vincique verum & aquam infundit: & ratio redditur: & nihil inexcussum relinquitur. Quandoquidem solum hoc authoritatis datur patri: ut ad iudices vocet: verum iudicandi authoritas, an merito accuset: id penes vos qui iudicio praesidetis. Ac nondum spectate crimen quod mihi imponit, cuiusque gratia nunc indignatur: verum illud prius expendite: num posthac illi ius sit abdicandi, qui semel abdicauerit: iamque sit usus facultate quam lex concedit: atque hanc paternam potestatem expleuerit: deinde rursum in familiam receperit: ac superiorem abdicationem irritam fecerit. Nam ego certe iniquissimum istud esse dico: ut liberorum quoque sint infinite poenae: ut multae condemnationes: ac metus perpetuus: utque lex nunc irato inferuiat: mox deinde faciat irritum, quod actum est. Rursum ut eodem modo valeat: in summa ut ius sursum ac deorsum torqueatur, ut cumque patribus pro tempore visum fuerit. Verum initio quidem equum erat uti concederet: cumque indignante pariter indignaretur: ac puniendi ius faceret ei qui genuisset. Porro ubi semel potestate absumpserit, ac lege sit abusus: iracundiam expleuerit: post haec rursum in familiam receperit: & in hanc opinionem discesserit ut frugi putet: in his praesentet necessum est: neque postea resiliendum aut retractanda sententia neque rescindendum iudicium. Neque enim scire poterat opinor: is qui natus fuerat, frugi ne an contra esset euasurus. Atque hanc ob causam permissum est: ut genere indignos abdicent: quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri nesciebant. Ceterum ubi non coactus sed suapte sponte atque authoritate ex sese comprobatum recipit: quae deinde ratione possit mutare factum: aut quis legis usus superest? Etenim ipse legislator: hunc admodum tecum egerit. Hic si improbus erat: dignusque quem abdicares quia accidit uti renocares! Cur denuo in familiam reduxisti? Cur legem irritam fecisti? Nam liber eras, tibi in manu erat ista non facere. Neque enim tibi concedendum est, ut legibus tuo arbitrato abutaris, utque iudicia utcumque mutatus sit animus tuus, eo trahantur. Neque uti, nunc irritentur leges, nunc rursum valeant, iudices interim testes sedeant, vel ut rectius dicam, ministri tuae voluntatis, modo punientes modo absoluentes, quan-

Abdicatus. Fo. XIII.

doctiq; tibi visum fuerit. Semel genuisti, semel educaſti, pro his semel item
abdicare potes: atq; ita potes: si illud merito facere videaris. Verum vt hoc
fiat sine fine, vt perpetuo, vt frequenter, vt facile: id vero supra patris ius
est. Quare per louem iudices: ne permittratis huic, vt qui sua sponte recepe-
rit, superioris iudicii sententiam irritarit, iram damnarit, rursum ad ean-
dem prouocet poenam, & ad patriam recurrat potestatem. Cuius tempus
iam excessit, euauitq; priuilegium / nec huic vni quicq; valens: quippe an-
te hac consumpta. Etenim illud conſyderate quẽadmodum in reliquis iu-
diciis, vbi iudices sortibus ferunt sententiam: si quis perperam pronuntia-
tum existimat / permittit lex alios adire iudices. Porro si qui ipsi suapte spõ-
te iudices constituerint, delectisq; arbitris causam cõmiserint, post hac non
idem licet. Etenim si quis, quorum sententiis initio stare nõ cogeatur, hos
sponte delegerit: iam equum est boni consulere quæ statuerint. Idem sane
tu quoq; quem antea liberum erat non recipere, nisi dignus maioribus vi-
deretur: hunc si probum arbitratus esse, denuo recepisti: iã deinde non erit
abdicandi ius. Siquidem indignũ esse in quem ista denuo fiant: ipse testatus
es: iam de integro frugi filium esse confessus. Itaq; nõ conuenit poenitere re-
ceptionis: sed firma reconciliatio sit oportet: nimirum post toties pronun-
tiam sententiam: ac rem bis iudicatam: primum cum abdicares: alterum
cum ipse mutasti consilium: meq; in familiam reuocaſti: rescissi decretis su-
perioribus confirmas illa quæ postea sunt placita. Proinde perſeuera in his
quæ proxime statuisti, tuumq; ipsius iudicium serua. Pater sis oportet, quã-
doquidem id abs te decretum: id probasti: id ratum fecisti. Ego quidem si
natura nõ essem filius, sed adoptatum abdicare velles: ne tum quidem exi-
stimarim tibi licere. Quod enim initio liberum erat non facere, id semel fa-
ctum iniquũ est rescindere. Porro, cum qui primum natura sit filius, postea
iudicio sententiæ accersitus, quãſo num par est rursum expellere, & eadẽ
familiaritate priuare sepius? Age quid si forte seruus essem, ac tu quidem
primum improbum esse ratus in vincula coniecisses, deinde vbi cognitum
est me nihil peccasse manumississes: num tibi liceret, vtcumq; cõrigerit ira-
sci, rursus in eandem reuocare seruitutem? Minime liceret. Istiusmodi igitur
acta, leges firma volunt esse / ac perpetuo valere. Ergo cum pluribus
etiam argumentis docere possim, non esse ius huic abdicare denuo, quem
semel abdicatum sponte sua receperit: tamen finem faciam. Hunc specta-
te cuiusmodi filiũ parat abdicare. Atq; illud nondũ dicam: me tum imperi-
um abdicatũ fuisse: nunc abdicari medicum (nihil enim mihi in hac causa

Luciani

suffragetur ars: tum iuuenem: nunc aetate protectum: vt aetas etiam ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoq; verum tum quidem: etiam si nullo commissio peccato, vt ego quidem dixerim: sed nec benemeritus, alienabar a familia. Nūc porro cum nuper salutem dederim: ac beneficus extiterim, exigor. Quare quid fieri potest ingratius? vt mea seruatus opera, tantoq; elapsus a discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset: nulla meritorum habita ratione: sed vsq; adeo facile mandarit obliuioni: atq; in solitudinem abigat eum qui iure sit obsecutus: cum præter ius ciiceretur: neq; solum non meminerit iniuriæ: verum etiam am & salutem attulerit & sanę menti restituerit! Neq; enim exiguo iudices neq; vulgari in hunc collato beneficio: tamen huiusmodi malis nunc videor dignus. Porro q̄q; hic ignorat: quo in statu tunc fuerit: vos tamen omnes nostis: quid facientem hunc simul & patientem & quibus affectum modis ego curandum susceperim: ac medicis reliquis desperantibus, surgentibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi: vt etiam accusare possit: vt de legibus differere. Quin magis: si exemplum quaris pater: cum propemodum talis esses qualis nunc est vxor: ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum: vt pro his officiis/huiusmodi mihi gratia reponatur: vtq; in me vnum tantummodo sanus sis. Etenim te non mediocribus a me beneficiis affectum esse, vel ex his ipsis liquet: quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris: q̄ vxorem extremo laborantem periculo grauissimeq; affectam non sanem: qui sit: vt eundem non multo potius charissimum habeas: quum simili morbo liberarim: non gratias agas: tam acerbis ereptus malis! At tu quod quidem est ingratissimum/ simul atq; ad te redisti: protinus in ius trahis: salute donatus/ punis: & ad vetus recurris odium: eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem persoluis arti: dignamq; pro remediis refers gratiam: qui quidem aduersus medicum tantum sanus es. Vos autem iudices, huic concedetis, vt de benemerito poenasumat: vt salutis authorem expellat: vt eum qui sanitati restituerit oderit: vt per quem reuixit, vlciscatur! Haud profecto concedetis: si quidem quod æquum est facietis. Etenim si maximum aliquod flagitium in præsentia commisisset: tamen superioris beneficii nomine non mediocriter mihi debebat: cuius respectu memoriaq; conueniebat hunc præsentem iniuriam negligere & ob illa priora facile ignoscere: maxime si tam ingens sit beneficium, vt cum

nia superet : quæ postea possint accidere . Quod equidem mihi in hunc
competere puto : quem seruauit : qui mihi totius vitæ debitor est : cui præsti-
ti ut sit : ut sapiat : ut intelligat : præsertim cum ceteri omnes iam despera-
rent : seq morbo impares esse fateretur . Nam & illud , opinor , ad meriti mei
cumulum accedit : q̃ cum id temporis filius non essem : cum nihil esset
causa quæ me cogeret curationem suscipere : verum cum liber essem : atq̃
alienus : a naturali causa solutus : tamen haud dissimulaui : sed vltro neus ,
inuocatus , iniussus adii , succurri , adnissus sum , sanaui , restitui , meum ip-
sius patrem seruauit : de abdicatione me purgaui : iram beneuolentia seda-
ui : legem pietate sustuli : magnosq̃ beneficio redditum in familiam emi : atq̃
q̃ in tempore adeo periculoso fidem erga patrem demonstraui : meq̃ ip-
sum artis auxilio insinuaui : ac tristibus in rebus legitimus filius apparui .
Q̃ multa enim me fuisse passum arbitramini : quantum & exhaustisse la-
borum : dum adfideo : dum obseruo : dum opportunitates capto : nunc cedens
patris vehementiæ : nunc artem admouens ad breue tempus concedente
morbo . Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum periculosissi-
mum : huiusmodi medicari : ac propius accedere ad hos qui ad eum sunt
affecti modum . Fit enim non raro : ut exastuante malo / rabiem in proxi-
mos exerceant . Me tamen nihil horum piguit : neq̃ grauatus sum : verum
aderam modis omnibus cum morbo luctans : postremo superaui pharmaco-
co . Ne vero quisq̃ hoc audito / protinus apud se cogitet . Quis aut quantus
labor miscere pharmacum . Etenim multa prius sunt facienda : præstruenda
via dando pharmaco : præparandum corpus : quo facilius recipiat me-
dicationem : deq̃ omni corporis habitu sollicitus sit medicus oportet : ina-
niens : extenuas : cibis idoneis alens : mouens ad omne quod conducit . Som-
nos accersendi rationes excogitans : solitudines arte reperiens . Quibus in
rebus egroti ceteri facile pareant . At qui laborant insania : ob animi liber-
tatem , intractabiles sunt , ac gubernari difficiles , ipsiq̃ medico periculosi :
neq̃ qui facile cura expugnentur . Proinde sæpenumero cum effecerimus : ut
iam speremus proxime adesse morbi finem : lene aliquod et ratum incidens /
renouato malo cuncta illa superiora facile subuertit : curationem impedit :
artem fallit . Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit : qui cū morbo tam gra-
ui sit luctatus : qui malum malorum omnium expugnatum difficillimis vicerit :
huic ut iterum abdicet permittetis : utq̃ leges in benemeritum interprete-
tur suo arbitratu concedetis : atq̃ eum cum ipsa natura bellum gerere si-

Luciani

netis! Ego naturę parens iudices patrem mihi ipsi seruo custodior: etiam si hic quidem iniuria me afficiat. Quod si filium bene meritum, leges ut ait securus, perdit, & a familia alienat: hic nimirum liberorum osor erit. Ego naturam amplector. Iste naturam contemnit, falsę & ius violat. O patrem iniuste prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi vitio verto: patre compellente: quod odio habitus: cum prater causam amo, & magis amo quā oporteat. Atqui natura comparatū est, ut patres liberos amēt magis quā liberi parentes. Verum hic studio tum leges contemnit: quę filios nihil commeritos familię seruant: tum naturā: quę parentes ad vehemens natorum desyderium incitat. Non solum enim cum plures habeat in me beneuolentię causas, maiorem uti debebat beneuolentiam non adiungit atque addit: aut quod est minus / me saltem imitatur / meumque emulatur amorem. Sed o calamitatem, quin insuper odit amantē: charitate prosequentem expellit: benemerentem ledit: complectentem abdicat: legesque liberis fauentes ceu liberis infensas: in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturā legibus moues pater. Non sunt ista / non sunt inquā, quęadmodum tu vis: leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quę ad beneuolentiam pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera utriusque auxilio est, ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum. Offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriā? Quę cum honestę iustę liberorum amantes esse cupiant, non pateris esse quippe quas aduersus vnum filium, tantę aduersus multos sepius tentes. Nec finis in suppliciis quietem inuenire: quę velint in beneuolentia liberorum erga parentes conquiescere. Quę alioqui ne possitas quidem aduersus eos: qui nihil peccarint. At sane leges ingratitude actionem concedunt / in eos qui benemeritis non retulerint gratiam. At qui non solum non refert gratiam: verum etiam punire conatur / ob ea ipsa quibus adiutus est beneficio. Considerate: num quicquid facere possit iniquius? Itaque non posse hunc iam abdicare denuo: qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege sit usus: preterea non esse equum, cum qui tanta presterit beneficia, expellere, familięque exigere: satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam veniamus: & crimen cuiusmodi sit expendamus. At rursus ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim ut istud tibi donemus ad breue tempus licere, quotiescunque velis abdicare: utque preterea potestatem istam tibi largiamur, etiam aduersus benemeritum: haud tamen simpliciter opinor / neque

quibuscumlibet de causis abdicabis. Neque hoc dicit legis conditor. Quicquid utcumque
 quod criminatus fuerit pater, abdicato, ut satis sit tantum queri. Nam si id esset:
 quid opus erat iudicio? Verum vos istud expendere iubet iudices: non grauius
 ac iustis de causis irascatur pater: nec ne. Hoc igitur in presentia consyderate.
 Exordiar autem ab istis: quae protinus huius insaniam sunt consecuta. Iam
 primum omnium quod fecit sanae mentis redditus, illud erat. Rescivit abdicatio-
 nem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his nisi fallor, nihil
 adhuc esse poterat, quod cum crimine videretur esse coniunctum. Deinde
 quid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quam curam filio dignam
 praetermissi? Quando foris cubui? quas interpestiuas potationes, quas comesta-
 tiones obiciis? Qui luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo per-
 fecto. Atqui haec sunt, ob quae praecipue lex permittit abdicare. Ceterum coe-
 pit egrotare nouerca. Quid istud mihi vertis crimini? morbi quoque poenam a me
 repositis? Non reposco inquit. Sed quid? Quae eam curare iussus/recusas, ob
 hoc dignus fueris qui abdiceris: quippe immorigerus patri. At ego quidem
 cuiusmodi sint ista quae iubet: in quibus quia non possim obsequi, videor im-
 morigerus, paulisper differem. Sed illud prius in totum dico. Neque lex huic
 concedit: ut quiduis imperet: neque mihi necesse est in omnibus omnino pa-
 rere. Quaedam enim mandata sunt huiusmodi. ut si non parueris: non sis
 obnoxius poene, quaedam id genus: ut nisi obtemperaris, ira supplicioque sis
 dignus veluti si egrotas ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarum
 curandum sit: & ego negligam. Si quid rem rusticam curandam mandes: atque
 ego recusem. Haec omnia atque id genus alia, probabiles adferunt causas pa-
 tris querelae. Porro cetera nostri sunt arbitrii: nempe quae ad artes & ar-
 tium usum pertinent. Maxime si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pi-
 ctori praecipiat pater. Haec pingere fili: illa nequaquam. Rursum musico: haec pula-
 sa harmoniam, illam ne pulsa. Tum fabro etario. Ista cude: illa ne cude. num-
 quisque hunc patietur abdicare filium propterea, quod non ex ipsius arbitrio
 artem exerceat? Nemo opinor. Atqui medendi ars, quanto est honoratior
 vitaeque conducibilior: tanto conuenit esse liberiores qui hac utuntur. ac ius-
 sum est, ut ars aliquo gaudeat priuilegio in exercendi facultate: ut neque co-
 gatur usque: neque ferat imperium: res sacra: deorum doctrina: virorum etudito-
 rum cura. Neque in seruitutem trahatur legis. Neque timori poenaeque tribu-
 nali: neque Calculis: ac patris minis: & indocti hominis irae sit obnoxia. Pro-
 inde si tibi palam ac simpliciter ad hunc modum respondiissem. Nolo cura-
 re cum possim: sed artem soli mihi didici ac patri: ceteris omnibus imperi-

Luciani

tus esse volo. Quis est tyrannus vsq; adeo ferox: vt cogat etiam nolentem vti arte? Siquidem istiusmodi officia blanditijs precibusq;, ni fallor, non legibus, ira, iudicijs, conuenit elicere: persuadere medico oportet: non iubere: vt velit non vt metuat: neq; ad sanandum adigendus est: sed vltro ac lubens accedat oportet: immunis a compulsionē patris. Immunis est ars ipsa: quandoquidem ciuitates quoq; publicitus honores / preminētiās / immunitates / priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere poteram artis nomine respondere: etiam si tu me illam docuiffes. Si multum studiū: multum pecuniarum insumpsiffes: vt discerem: & vnam hanc curationem / etiam si eiusmodi esset vt prestare possem / recusassē. Nunc illud cogita: q̄ rē modis omnibus ingratam & iniquā facias: qui non finas me, a meipso mihi par eis libere vti. Hanc ego artem tum cum non essem filius tuus perdidici: neq; tuis subiectus legibus. Atq; hanc tamen tibi didici. Huius fructum primus sensisti: cum nihil adiumenti contuleris ad eius cognitionem. Quem præceptorem mercede conduxisti? Quem pharmacorum apparatus comparasti? Nullum omnino: verum inops, ac rerum necessariarum indigens, a præceptoribus mei misertis sum edoctus. Nā abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum viaticum. molestia: solitudo: egestas: familiarium odium: cognatorum auersatio. Pro istis itaq; factis / postulas vti arte mea: vsq; earum rerum esse dominus: quas mihi parauī: tum cum mihi non esses dominus. Boni consule: si quid antehac vltro, nullo prouocatus officio bene de te sum merit?: cum nullo nomine vllam abs te gratiam possem reposcere. Cæterum non conuenit sane: vt meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: vt quod volēs beneficio iuuī: vertatur in occasionem: vt postea nolenti præcipias. Iamq; in cōsuetudinem trahatur: vt qui semel sanauerit aliquem: semper deinde curet omnes, quoscūq; voluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret: vt quos curarem, eos dominos nobis creauerimus: nosq; metip̄os illis tradiderim?: mercedis loco seruitutem accepturi: & ad omnia quæ iusserint obtemperaturi. Qua re quid esse potest iniquius? Quoniam te grauiter adeo laborantem restitui: ob id existimas tibi ius esse arte vtendi mea? Atq; hæc quidem dicere poteram. Si mihi hic imperasset ea quæ meæ sint facultatis: atq; ego non omnino modis omnibus, vel inuitus obtemperassē. At nunc tandem perpendite cuiusmodi sint huius imperata. Quandoquidem inquit, me laborantem insania sanasti: insaniat autem & vxor: eodemq; tenetur mor-

bo: (Sic enim opinatur) & a ceteris medicis ad eundem modum destituta est: rug potes omnia: id quod re demonstrasti: sanato hanc quoq; ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hunc audiat modum: vehemēter equum videatur: praesertim illiterato, artisque medicinae imperito. Sin autem me auscultatis artis nomine respondentem: intelligetis nimirum nec omnia esse nostrae facultatis: neq; confimiles morborum naturas: nec eandem mendendi rationem: nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum parum fiet, quantum in te sit: nolis quippiam an non possis. Vos interim patienter auscultate me, hisce de rebus philosophātem: existimantes nec inelegantem fore, nec extra causam, nec alienam a re, nec intempestiuam de his disputationem. Jam primum / Naturę corporum ac temperaturę / haud quāq; eedem sunt: tamen si maxime in confesso est: iisdem ex elementis constare. Verum alia de his, alia de illis magis aut minus participant. idq; loquor adhuc de corporibus virorum: quę neq; similia sunt omnibus: neq; eadem temperatura: neq; eadem constitutione. Vnde necessario consequitur: vt morbi quoq; tum magnitudine, tum specie differentes, his accidunt vtq; alia sanatu sint facilia, atq; ad curationem spōte propensa: alia rursus prorsus desperata: vt quę & facillime corripiantur, & grauissime a morbis prehendantur. Proinde si quis existimet: quālibet febrem / aut quāuis tabem aut peripneumoniam, aut insaniam quolibet in corpore vnam atq; eandem esse genere: is non videatur ponendus inter sobrios / neq; doctos, neq; inter eos qui in rebus huiusmodi exquirendis elaborarunt. Quin idem malum in hoc corpore facile sanabitur: in hoc minime. Quemadmodum videlicet triticum, si idem in diuersos eiicias agros, aliter proueniet in plano solo, profundo, irriguo, aprico, ventis salubribus exposito, exculto, nimirum habere, lato, copiosoq; fructu. Rursum aliter in montuosa petricosaq; terra, aliter in opaca, aliter in subiecta montibus. In summa: pro cuiusq; loci diuersa natura, varie proueniet. Itidem & morbi / pro ratione corporum in quę inciderint, aut maiores & huberiores aut minores eueniunt. Verū his omissis pater, nec omnino discussa re, vult quāuis insaniam in quouis corpore confimilem esse, similesq; desyderare curationē. Super hac tam multa, muliebria corpora plurimū differre a virorū corporib; , vel ad morbi corruptionem, vel ad sanandī spem aut desperationē, facile fuerit cognoscere. Siquidem virorum corpora bene compacta sunt, neruosa, laboribus, agitationibus, vita sub dio acta, exercitata. Contra foeminarum / flaccida / male-

Luciani

compacta/in ymbra alita. Cádida ob sanguinis inopiam/calorifq; penuriá
& humoris superuacanei abundántiam. Quare facilius corripíuntur q̃ viro
rú: vt pote morbis expofita, nec ferétia curationē. Pręcipue vero ad infaniá
procliuiora. Nam cum multú habeát iracundię ac leuitatis/facileq; cōmo
ueantur: porro corporis exigue fint víres: facile í hoc malum prolabuntur.
Proinde non conuenit: in vtrifq; eadē a medicis fanandi rationē requirere.
Cum íntelligatis: hic ab illis longíffimo diftare interuallo: iam ab ipfo proti
nus ortu difcreta: tum tota víte ratione/tum actionibus oĩbus/tum ftudiis
atq; exercitiis vniuerfis. Quare cum dicis. Infania laborat: adde hoc quoq;
laborat mulier. Neq; confundas hic omnia sub vná & eandem ífanię referēs
appellationē. Verum difcretis íis/quęadmodum & natura difcreuit/quid í
quoq; pręftari poffit confydera. Nam nos quęadmodum initio dixiffe me
mini/illud í primis fpectamus: egroti corporis naturá / ac réperaturam/&
cuius qualitatis magis fit particeps. Calidius an frigidius. Vígens an etate
deficiens. Magnú an puillú. Craffum an macilentú. reliqua; id genus om
nia. Quę fi quis penitus expenderit: ís demú erit idoneus cui fides habeatur
vel defperári/vel recipienti. Quádoquidē & ífanię innumerabilia funt gene
ra, & caufę cōplures: nec vocabula qdem eadem. Neq; ení idem: defipere ac
delyrare: rabire: & ífanire. Verum hęc oĩa nomina fignificát magis aut mi
nus obnoxíu eſſe morbo. Porro caufę: alię funt viris, alię fœminis. Rurſum
inter ipſos víros/alíę iuuenibus/alíę ſenibus. puta iuuenibus ímodica fer
me repletio. Senibus autem íportuna calúnia, íra ípotens/quę ſepe numero
íncidit aduerſus domeſticos. Hęc initio perturbant animum: deinde paula
tím vergit í infaniám. Porro mulierum corpora & multę res ífeſtant: & fa
cile í morbú adducunt. Pręcipue vero fi quę oderint vehemētius, aut fi iui
deant íimíco ſecundis rerú ſucceſſibus vtenti: aut fi quid moleſtum fit: aut
fi cui ſuccēſeant. Hęc paulatím ſubglíſcētia/multog; alita répore/ tandem í
infaniám euadunt. Eíuſmodi rerum aliquid vxori quoq; vſu venit pater: &
haud ſcio: an nup aliquid illi egritudinē aliquá attulerit. Nihil ení illa ode
rat, q̃q; morbo ſane tenetur. neq; híſ malis vllius medicí cura poterit eripi.
Q; ſi quis alius ſe facturum receperit: aut ſi quis eá liberarit: tum me ode
rit licet: velut íiurium. Tætí ne illud qdem verebor dicere pater. Eriam ſi
non prorfus eſſet/vt eſt/defperádú: ſed adhuc aliqua ſalutis ſpes leuis oſten
deretur: nec ſic qdem facile manú admouerem: neq; ſtatí auderē míníſtrare
portionē: videlicet veritus fortuná, ac multorú hoĩm obtrectationē. Vides
vt omnes arbitrantur: príuignos íuíſos eſſe noueris oĩbus: etiá ſi probę fue

Icaromenippus. Fo. XVII.

rint: easq; hanc ceu cōmunē quandam mulierē infaniā insanire. Quare facile suspicatus fuisset aliquis: si malum hoc secus euenisset: neq; p̄fuissent remedia: perfidā ac dolosam fuisse curationem. Atq; vxoris quidem res pater ad hunc sese habet modū: idq; loquor, qđ prorsus exploratū habeo: nūq̄ melius est habitura/etiā si milies biberit pharmaci: eoq; nō opera pretium conari: nisi me ī hoc solum vr̄ges vt frustrer: idq; vīs vt scēdam mihi samā accersam. Patere: vt mihi eiusdē artis professores inuideant. Q; si me rursum abdicaris, ego quidem etiā si ab omnibus deferar / tamen tibi nīhil īmprecabor graue. Sed quid si (quod auertat deus) redeat morbus (Solēristi ulimodi ferme mala irritata recurrere) quid erit mihi faciūdū? Curabo, vt nosti, tum quoq; neq; vnq̄ defuturus sum officio: quod liberis natura p̄scripsit: neq; generis, quoad in me fuerit, obliuiscat. Deīde si resipueris, nū credere debeo futurū: vt me denuo recipias: illud vide. Iam ista quum facis, acceris morbum / pestemq; refricas: heri ac dudū e tantis elapsus malis cōtendis: vociferaris: quodq; grauissimum est irascēris: ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater / istiulimodi fuerant superioris infantię tuę procemia.

Finis Erasmo interprete.

ICAROMENIPPVS SIVE HYPENEPHELVS

Erasmo Rotterodamo Interprete.

Er mille igitur erant stadia a terra vsq; ad lunā vbi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solē parasangę ferme quingentę. Rursum ab hoc vsq; ad ipsū deniq; coelum / arcemq; Iouis in edito sitam / tantū fere spatii fuerit quantū aquila pbe / succincte / atq; expedite queat vno die pagere. AMICVS. Dic mihi p̄ Gratias Menippe: q̄ sunt ista quę de astris loqueris / ac tacitus tecum supputas. Etenim iam dudum te affectans / audio soles et lunas: p̄terea autem et magnifica ista / mansiones ac parasangas peregrina quędam cōmemorantem. MENIP. Ne mireris Amice si sublimia / aereaq; tibi videor loqui: nā summā apud me reputo nuper actę peregrinationis. AMIC. Nimirū Phoeniciū exemplo viā stellaris notaras. MENIP. Haud quāq; per Iouem: quin magis ipsis in stellis sum pegrinat⁹. AMIC. Papę. longū p̄fecto somniū mihi narras. Siqđē totas edor misisti parasangas insciēs. MENIP. Quid ais? sōniū tibi referre videor: q̄ mō ab ipso Ioue ipse reuerſus adsum. AMIC. Quid audio? Itane Menippus nobis

Luciani

a Ioue delapsus adest e caelo! MENIP. Ita sane. Ego tibi ab ipso illo summo Ioue hodie venio, rebus inter dictu miris / & auditis / & conspectis. Quod si non credis: egredere hoc ipso noie supra modum gaudeo: cum supra fidem esse video, mea felicitate. AMIC. Et quo pacto diuine atque Olympice Menippe, mortalis cum sum, ac terrestris quae non credere viro quod nubes superat: quod ut Homericis dicta verbis, la sit coelitus e numero vnus. Verum illud mihi dicito si molestum non est, quibus modis in altum subuectus es: aut unde nactus scalam tanta magnitudinis? Nam quantam ad faciem ac formam attineret: non es admodum similis illi Phrygio: ut coniectare possim? te quoque ab aegla raptum fuisse: quo pocillatoris alicubi munere fungereris. MENIP. Non me clare est te iamdudum irridere. Neque vero id omnino mirum: si narrationis nouitas tibi fabulae videtur adsimilis. Ceterum ad conspectum / nihil mihi erat opus, neque scalis, neque uti pueri illi? in more ab aquila raperer. propterea quod aliquid mihi esset proprium. AMIC. Iam vero istud quod narras: vel ipsum Dedali factum superat. Siquidem, propter alia, nobis insciens? miluius quod spem aut gracculus ex homine factus es. MENIP. Recte amice, neque percul a scopo coniecisti. Etenim illud Dedali de alis inuentum ipse quoque suum machinat? AMIC. At iterum omnino audacissime non verit? es ne tu quoque alicubi in mare delapsus / Menippeum aliquid pelagus tibi cognominis redderes: quemadmodum ille Icarium? MENIP. Neque. Si quidem Icarus cum alas haberet cetera adglutinas: earumque primum ad solem esset liquata: defluxus a lais / non minus si decidit. At nobis citra vllam ceteram erat penes. AMIC. Istud quod fieri potuit! Iam enim haud scio quo pacto paulatim me adducis ut vera videantur quod narras. MENIP. Ad hunc ferme modum. Aquilam egregie magnam / tum autem & vulturum validum arripui. His cum alas una cum ipsis brachiis perscuissem. Quin potius? si vacat totius comerti ratione ordine tibi precor. AMIC. Mihi quidem vel maxime vacat. Adeo sublimis a sermone tuo pendeo: itaque ad narrationis finem inhio. Ne vero me negligas pro Ioue amicitiae perfide: auribus? in aere suspensum, ob tuam narrationem. MENIP. Ausculta igitur. Neque enim civile fuerit si spectem animam ore hunc te relictum: eumque quemadmodum tu ais ab auribus? suspensum. Ego igitur cum expeditis ea quod sunt in vita mortalium: protinus? omnes res humanas repperissem ridiculas; humiles / instabiles: neque opes / ipsa / magistratus? contempris his: atque horum studio / adiectoque animo ad ea quod vere sunt bona: conatus sum ab his tenebris emicare: & ad vniuersam naturam suspicere. Atque hic mihi multa attulit hesitationem, primum hic ipse quod a sapientibus? appellatur mundus? Neque enim inuenire poteram: neque quo pacto factus fuisset: neque quo opifice: neque quid esset illi? vel initium, vel finis. Deinde cum particulatim contemplerer, multo etiam magis abigere suum coactus. Quippe quod videret stellas temere per coelum disiectas. Tum sol ipsum, quod tandem esset, scire gestiebat. Super omnia vero quod Lunam accidebat: mihi videbantur absurda ac plane mira: putauit

Icaromenippus. Fo. XVIII.

hæc causam aliquā arcanā & inexplicabile esse: cur illa subinde specie for-
māq; variaret. Quinetiā fulgur emicās, tonitru erūpens, tū pluuiā/mix/grā-
do/e sublimi demissa. Videbant hæc quoq; oīa, coniectu difficilia: quæq; nul-
lis notis dephēdi possent. Itaq; cū ad eū modū essem affect⁹: optimū factū ra-
tus sū: vt horū vnūqdq; a philosophis istis pdiscerē. Siquidē existimabā illos
veritatē oēm docere posse. Quare cū ex illis p̄stātissimos delegissē: quātū
mihi cōiectare licebat: e vultus austeritate, eq; coloris pallore, ac barbē pro-
funditate. Mirū em̄ vt mihi ex ipso protin⁹ aspectu sublimiloquos quosdā
et coelestiū rerū peritos viros p̄ se ferebāt. His vbi memet docendū tradidissē
magna pecunia: quā p̄tim euestigio p̄sentē numerauī: partim tū me p̄-
soluturū sum pollicitus: vbi ad philosophiæ summā puentū esset: nō graua-
bar erectus ad nugas doceri: & vniuersi dispositionē discere. At illi tātū ab-
erāt: vt me pristina liberarēt incitīa: vt ī maiores etiā dubitationes cōiece-
rint: principia nescio q̄ ac fines/ tū īsecabilia/inania/syluas/īdēas/atq; id ge-
nus alia mihi quotidie offundētes. Verū illud interī mihi videbat oīm esse
grauissimū: q; cū nihil inter illos cōuenīret: verū pugnātia, diuersaq; iter,
le oīa loquerētur: tamē postulabāt vt sibi fidē haberē: ac ad suam quisq; ra-
tionē me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdā narras. Si viri cum es-
sent sapientes, inter sese de rebus factiose dissidebant: neq; de iisdem eadem
probabant. MENIP. Atqui rīderes amice: si audieris illorum arrogantiam
et in differendo prodigiosam confidentiam. Quī quidem cum humi ingre-
derentur: nihilq; prastātiores essent nobis qui super terram ambulamus
ne cernentes quidē acutius q̄ quiuis alius astans: nonnulli cecutientes etiā
senio atq; inertia: tamen & coeli terminos perspicere sese profitebantur:
solem quoq; ipsum dimetientes: & ea quæ supra lunam sunt aggredientes.
Ac perinde quasi ex ipsi delapsi stellis, ita & magnitudinem illarum, & fi-
guram explicabant. Ac sæpenumero cum forte ne illud quidem certo sci-
rent, quot stadiis a Megara abessent Athenæ: tamen spatium quod interest
inter solem & lunam, quot esset cubitorum audebant pronunciare. Tū æ-
ris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dimetiētes. Ad hæc
circulos depingebant: ac triangulorum figuras super quadrangulos indu-
centes: neq; non sphaeras quasdam picturatas: coelum scilicet ipsum metiē-
tes. Iam vero illud an non insulsum, & insignis arrogantia: q; cum de rebus
vsq; adeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponūt: quasi cōiecturis du-
cātur: verū supra modū contēdunt: neq; vllū vincendi locū aliis relinquūt.
Tātū nō iureiurādo confirmātes Solē massam esse candefectā: incolī lunam
stellas aquā potare: idq; sole veluti situla quadā per funē demissa vaporem

Luciani

e mari attrahente, atq; illis omnibus ordine potui distribuere. Nam quanta sit in dictis pugnatio: id haud difficile fuerit cognoscere. Iam mihi specta per loue: nunc illorum decreta inter se consentiant, ac non magis longissimis diffusa iter uallis. Quoadq; primum de ipso mundo varia est sententia: cum aliis & ingenit⁹ et nunquam interiturus esse videat. Rursus alii & opificem illius & fabricandi modum eloqui sint ausi. Quos eodem cum primis admirabar: propterea quod cum deum quendam rerum omnium opificem proposuissent: non illud etiam addiderunt: vel unde is esset perfectus aut ubi loci consisteret: cum omnia fabricaret. Nam ante uniuersi exortum non possis vel tempus/vel locum imaginari. AMIC. Prorsus audaces quosdam Menippe homines ac prodigiorum auctores mihi narras. MENIP. Quid autem: si iam audias vir optime qui differat: & de Ideis/ & de incorporeis: tum qui de finito & infinito nugantur! Nam & his de rebus acriter inter se digladiantur. Dum alii sine circumscribunt uniuersum, alii contra finem illud nescire existimant. Quin insuper quidem ex istis complures esse mundos demonstrabant: dantes eos qui de hoc velut uno quopiam illorum disputaret. Rursus alius nescio quis vir haud quamquam amic⁹ paci, bellum rerum omnium parere esse censebat. Nam de diis: quid iam attinet loqui! Cum his deus esset numerus: illi rursus, per canes & anseres ac platanos deierant. Deinde alii/ reliquis omnibus diis expulsi/ uni soli rerum omnium imperium tribuebant: ita ut mecum etiam animo discruciarer, cum tantam audire deorum inopiam. E diuerso alii liberaliores multos deos faciebant: ac dissectis illis/ huc aliquem primum deum appellabant: his secundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. Ad hec, alii incorporeum quiddam et informe putabant esse numen. Alii corpus esse imaginabantur. Deinde non omnes erant in hac opinione: ut putarent diis esse curae res mortalium: verum erant nonnulli, qui eos omni cura liberantes, haud aliter atque nos consueuimus etate defectos a ministeriis dimittere: nihil alijsmodi eos inducit: quod cuiusmodi in comedijs induci solent satellitia. Iam alii superantes haec omnia: ne esse quidem ullos omnino deos credebant, sed mundum nullo domino, nulloque duce temere ferri finebant. Atqui cum haec audiebam verebar non habere fidei viris altissemis, ac probe barbaris. Neque tamen inueniebam: ad cuius dicta me verterem: ut aliquam illorum sententiam nanciscerer irreprehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. Itaque plane tantum Homericum illud mihi usu veniebat. Nam septennumero anim⁹ incitabat: ut huic alicui illorum credere. Sed me mens diuersa vetabat. In quibus omnibus cum perplexus hesitare desperabam futurum: ut super his verum aliquid in terris audire: ceterum unica tantum via uniuersa dubitatione liberari posse. Si ipse alius aliqua ratione additis/ in coelum ascenderem. Eius rei conficiende spem mihi praebuit primum ipsa cupiditas: deinde fabularum scriptor Aesopus: qui aquilis ac Scarabeis interdum & camelis coelum adiri potuisse demonstrat, verum ut mihi

Icaromenippus. Fo. XIX.

ipsi alæ provenirent aliquando / id nulla ratione fieri posse videbatur. Cæ-
terū si vulturistaur aquilæ alas induissem: nā has solas sufficere ad huma-
ni corporis modū: futurū forsitan vt mihi succederet experientia. Itaq; cor-
reptis auibus / alteri dextram alam / porro vulturi sinistram amputavi: idq;
admodū scite. Deinde quū obligassem / humerisq; loris validis accommodas-
sem / tū summis pennis ansas quasdam manibus inserendis addidissem, mei
ipsius periculum faciebam / primū subfiliēs ac manibus interim subseruiēs /
et anserū exemplo paulum adhuc a terra volatu me sustollēs / inter volādū
summīs interim pedibus ingrediēs. Postea quū res ex animi sentētia succe-
deret, iam audacius etiā experimentū aggrediebar: consensaq; arce demī
si meipm p præceps: atq; inde in ipm ferebar theatrū. Mox vbi nullo pericu-
lo deuolaissem, sublimia iam et ardua cogitare coepi: ac tollens me a Parne-
tho siue Hymetto ad Geraneā vsq; volabam. Rursum inde ad Acrocorin-
thum subuolauī: deinde supra Pholoen et Erymanthū ad Taygetum vsq;
Ergo quū tandē audax facinus satis essem meditat⁹: iāq; pfectus et altiuol⁹
euasissem: nō amplius de pullis imitādīs cogitabā: verū cōsenso Olympo
cibo glēuissimo past⁹ / inde recta in cælū tēdere coepi: initio qdē oborta ocu-
lorū vertigine ob pfunditatē. et postea ferebā et hoc quoq; facile. Verū vbi
iam ipsi lunæ vicinus eēm / plurimūq; nubiū essem emēsus, sentiebā me de-
fatigatū / maxime in ala sinistra / nēpe vulturina. Huc igit diuerſi / ac sup eam
insidēs requiescebā / in terrā interim e sublimi respiciēs: neq; secus q̄ Home-
ricus ille Iuppiter nūc bellaciū Thracū regionē despiciēs / nūc Myſorū / mox
(si libuisset) Graciā / Persidē / Indiāq; ex qbus oībus varia quadā voluptate
pfundebat. AMIC. Ergo ista quoq; narrabis Menippe: ne vlla prſus pegria
nationis pre fraudemur: quin potius siqd obiter in itinere cōspexisti / fac vt
hoc quoq; sciamus. Nā ego sane haud mediocria dicturū te expecto: de ter-
ræ forma: deq; oībus quæ in terra sunt: cuiusmodī tibi visā sunt ex alto con-
templanti. MENIP. At tu qdē recte cōiectas Amice. Quāobrē quaten⁹ li-
cet consensā luna inter narrandū peregrināti comes esto / simulq; meū cō-
templare totā terræ speciē / habitūq;. Atq; initio qdē admodū pusillam quā-
dam terrā mihi videre videbar: multo, inquā, luna minor ē: ita vt ego repē
te intētis oculis diū dubitarē / vbinā essent tantī illi mōtes / ac tantū mare:
quod in Rhodiorū colossū cōspexissem: tum Phariā turrim: haud dubie
prſus vbinā esset terra me prſus latuisset: verū ista q̄ sint sublimia / præq;
ceteris eminētia / præterea oceanus paulatim ad solem resplendescēs indi-
cabant terrā esse id quod videbam. Mox vbi fixius intenderem oculos, iam
mihi omnis mortaliū vita coepit esse conspicua: nō solum singulæ nationes

Luciani

atq; vrbes: sed plane videbam nauigantes/ bellantes/ agricolantes/ litigâtes
mulieres/feras: et vt summâtim dicam

Quicquid tellus educat alma.

AMIC. Ista quæ nunc dicis hand quæ sunt verisimilia: ac secû pugnantiâ.
Eteñ quû paulo ante Menippe terrâ requireres ppter ingens in medio in-
teruallum in arctû contractâ: adeo vt nisi colossus tibi fecisset indicîû, forsi-
tan aliud quiddâ videre te credidisses: qui repente factus lynceus/ cûcta q̃
sunt in terra dignoscis/ homines/feras/ ac p̃pmodû etiâ culicû nidos. ME-
NIP. Recte tu quidẽ admones: nâ qđ maxime dictû oportuit / id nescio quo
modo praterii. Siquidẽ quû ipsam quidẽ terrâ cõspectâ agnoscerẽ: ceterû
reliqua nõ possem p̃spicere ppter altitudinẽ: nimirû iam nõ ptingente ocu-
lorû acie: grauiter ea res me discruciat / ac vehementer pplexû habebat.
Ego quû ad hũc modû essem sollicitus ac p̃pmodû etiâ lachrymarer/ adest
a tergo sapiens ille Empedocles ea specie vt carbonariû quẽpiâ esse dices
cinere oppletus/ atq; exustus. Hũc ego quû vidissem (dicendû est enim) nõ
nihil perturbabar/ ratus dæmonẽ aliquem lunarem videre me. At ille. Bo-
no, inquit, es animo Menippe.

Nullum ego sum numen: quid me immortalibus æquas!

Sû Empedocles ille physicus: eteñ vbi me præcipitẽ in crateras iniecissem
fumus ab Aetna raptû huc subuexit. Itaq; nunc lunâ incolo: aeriuagus plæ-
runq; ac rore victito. Adsum aut̃ hæsitantiâ istâ tibi adempturus: nâ illud
(nĩ fallor) male te habet/ torquetq; qđ nõ liceat tibi p̃spicue terram cernere.
Bene abs te factû est inquâ optime Empedocles: vbi primû deuolaro rurſ?
in Graciâ tui memor sacrificabo tibi in fumarîo: atq; in Nouilunîis/ ter ad
lunâ inhians vota faciam. Imo per Endymionẽ inquit ille: haud huc accessi
præmiĩ gratia: sed affectio quædâ mouit aim meû quû te viderẽ affectû mo-
lestia: verû scis quid facies: quo perspicax fias! Nõ p louẽ, inquâ, nisi tu mi-
hi forsitã caliginẽ amoueas ab oculis: nâ in præsentia videor nõ mediocri-
ter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Eteñ vt acute videas id
ip̃e tecû e terra allatû habes penes te. Quid igit̃ est istud inquâ: neq; em̃ no-
uĩ. An ignoras, inqt, te dextrâ aquilæ alam indutû esse! Scio inquâ maxime
sed qđ alæ cû oculo! Qm̃, inqt, aquila inter animâtia cætera acutissimĩ vis⁹
est: vnde sola solem aduersû obtuet: atq; ita demû est rex et ingenua aquila
si non cõnuetibus oculis aduersus radios aspiciat. Ita quidẽ aiunt inquam
Quare iâ me poenitet qđ nõ meis exẽptis oculis aglinos inseruerim cû huc
ascenderẽ. Nâ nũc sane dimidiatus aduenio/ neq; ol ex pte satis regaliter ad-
ornatus: quin magis adũlis videor nothĩs istis et abdicatis. Attũ i te est, in

Icaromenippus. Fo. XX.

quit, vt prius alteri oculi regalem habeas. Etenim si affurges/velisq; cohibita vulturis ala/altera solam mouere,iuxta pportionem ala: dextro oculo cernes acute,quo minus altero cecutias/nulla ratione succurri potest: propterea q; ad pte ptineat deteriorē. Mihi,inquā,satis est /si vel dextra ex pte aglino more cernā.Nihilo em fuerit deterius:cū mihi nō raro vidisse videar fibros altero oculo melius etiā ad regulā exaquātes ligna.Hac locutus filius ea faciebā quā pceperat Empedocles:ille interim paulatim subducēs sese sensim in fumū euauit.At fil' atq; mouissēm alā,ingēs lumē mihi circūfulsit: adeo vt cūcta fierēt in cōspicuo quā haften⁹ latuerāt.Deflexis igit in terrā oculis,clare videbā et vrbes/et hoies:et quā fiebāt:neq; solū ea q; sub dio/verū etiā q; domi faciebant:rati sese a nemine videri. Ptolomaeū vidī cū sorore rē habentē.Lysimacho struentē isidias filiū.Antiochū Seleuci filiū nouerq; clanculū innuentē.Thessalū Alexandrū ab vxore tolli e medio. Antigoni filii vxorē adulterio stuprantē,Attalo venenū porrigētē filiū.Rursū ex altera pte Arfacen interficientē mulierculā:et Arbacē eunuchū gladiū educētem in Arfacen.Porro Spartinus Medus e cōuiuio foras ptrahebatur a satellitibus,calice aureo in frontē impacto. Atq; his ferme cōsimilia tū in Libya:tū apud Scythas ac Thraces i regis geri licebat cernere.Nēpe adulterantes/occidētes/insidiātes/rapiētes/peierātes/trepidātes: nōnullos ab intimis amicis pdi.Ac regū qdē negotia hmōi mihi spectaculū exhibebāt. Ceterū q; faciebāt plebei lōge magis erāt ridicula.Sigdē et inter hoc videbā Hermodorū Epicurē ob mille nūmū peierantē. Agathoclē Stoicū de mercede discipulū i ius vocātē.Cliniā rhetorē ex Aesculapii fano phialā aureā suffurantē.Herophilū Cynicū in fornice dormientē.Quid em alios cōmemorē:q; parietes pfoderent:q; lites agitabāt:qui fenerabāt:qui reposcerēt? Nā variū quoddā et vndiq; mixtū erat spectaculū. AMIC. Atqui recte facies Menippe,si ista quoq; retuleris. Cōsētaneū est em te ex his nō vulgare cepisse voluptatem.MENIP.Ne fieri quidem potest Amice vt cūcta ordine recenseam: quū spectare modo ista fuerit difficillimū: verum rerum fastigia eiusmodi ferme videbantur: qualia refert Homerus in clypeo: vbi erant conuiuia/nuptiaeq;. Altera ex pte iudicia/et conciones. Rursum alia ex parte sacrificabat quispiam.In proximo vero conspiciebatur aliquis luctum agens. Porro quum ad Geticam respicerem,videbam belligerantes Getas. Rursum vbi ad Scythas deflecterem /cernere erat errantes in plaustis.Mox vbi paululum in diuersam partem deflexissem oculum,speciebam agricolātes Aegyptios.Phoenix scortabatur.Cilix latrocīnabatur.Lacon loris cedebatur.Atheniensis causas agebat. Hæc omnia quū eodem

Luciani

tempore gererentur : cogita nūc cuiusmodi vīsa fuerit rerū confusio. Non aliter: q̄ si quis producat multos saltatores: vel potius multas choreas. deinde p̄cipiat vt omisso concentu propriam quisq; cantionē canat. Deinde si certatim canat vnusquisq; & peculiarem suū cantū absoluerē studeat, vōcīsq; magnitudine vicinū superare contēdat: cogita tecū per Iouem cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMICVS. Modis omnibus Menippe ridiculus ac confusaneus. MENIPPVS. Atqui amice / hoc genus sunt omnes qui ī terris choreas agūt: oīsq; mortaliū vita ex huiusmodi constat discrepātia: quippe qui non modo sonent absona: verū & ornatu sunt dissimili, diuersaq; moueant: neq; quicq; idem cogitent: donec choragus omnes e scena exigat: negans diutius choreas ducere oportere. Id vbi factū est iam omnes sunt inter se similes: taciti, nec amplius cōfusam illā, & incōpositā canētes cantionē. Verum in vario ipso ac multiformi Theatro / videlicet ridicula erant quæ gerebātur omnia, præcipue vero mihi risum mouebāt ī qui de agrorū finibus contendebant: quicq; sibi placerent hoc nomine q̄ Sicyoniū agrū colerent: aut q̄ Marathonis eam partem haberent, quæ est iuxta Oenonē: aut q̄ in Acarnania iugerū mille possiderent. Cū vniuersa Græcia, quemadmodū id tēporis mihi e sublimi despicienti videbatur, quatuor digitorū spatiū habere videretur. Attica nisi fallor proportiōe, minima pars erat. Itaq; perspexi quid esset reliquū: qđ diuitibus istis animos tolleret. Et enim is qui inter hos q̄ plurimū agrī possidebat: vix vnā ex Epicureis Atomis colere mihi videbatur. Caterū vbi ad Pelopōnesum flexissem oculos: deinde terrā Cynosuræ subiectā aspexissem: veniebat in mentē pro quātula regione quæ nihilo esset latior lente Aegyptia: tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorū multitudo cecidisset vno die. Porro si quē cōspexissem auro superbientē: q̄ annulos haberet octo: phialas quatuor: magnopere ridebam & hunc. Nam pangēū vniuersum / vna cū ipsis metallis vix erat magnitudine micæ. AMICVS. O te felicē Menippe: qui tam nouū spectaris spectaculū. Sed age dic mihi per Iouem, ciuitates atq; homines ipsi, quāti videbātur: ex alto contēplanti? MENIPPVS. Equidem arbitror te sæpenumero formicarū concionē vidisse. Aliquas in orbem obambulantes: nōnullas exeuntes: rursū has in ciuitatem redeuntes. Atq; hæc quidē simū exportat: hæc alicūde raptam fabæ tunicā, aut dimidiatū frumenti granū currens apportat. Consentaneū est autē pro ratione vitæ formicarū: esse apud illas et ædiū fabros, & concionatores, & magistratus, & musicos, & philosophos. Sed vrbes sane cum ipsis vīris, formicarū nidīs maxime videbātur adsimiles. Qz si tibi videtur humiliter exemplum: vīros cum formicarū republica

Scaromenippus. Fo. XXI.

conferre: vetustas Thessalorū fabulas spectā. Reperies enim Myrmídonas /
gēte bellicosissimā e formicis viros natos esse. Iā postea q̄ satis spectāsem
omnia, satisq̄ risissēm, excussī meipsum: subuolaui

Ad reliquos diuos Iouis altitonantis in aedes.

Nondū stadiū ascenderā, cū Luna / scēminea sonās voce Menippe iquit: ita
tibi cōtingant q̄ optas. Insuper mihi in re quapiā apud Iouē. Dic inquā neq̄
eni erit molestū: nisi si qd oneris sit portādū. Nūtiū inquit quēdā haud gra
uē ac petitionē meo noīe Ioui pferes. Enecor Menippe: & multa, & intolerā
da ab istis philosophis audiēs. Quibus p̄terea nihil est negotiū: nisi vt curio
si res meas exgrāt. Quā sim. Quāta sim. & quam ob causam dissecer, dimi
diatq̄ siā: curq̄ vtrinq̄ gibbosa videar. Tū hi me dicūt inhabitari: illi spe
culi ritu / supra mare suspēsam eē. Alii rursus / qd quisq̄ secū excogitarint /
hoc mihi tribuūt. Postremo: ipm quoq̄ lumen aiūt mihi & furtiuū esse &
adulterinū: qdq̄ superne a sole proficiscatur: neq̄ finē faciunt: etiam cū hoc
qui mihi frater est cōmittere me, & factionē inter nos serere conātes. Neq̄
satis erat illis: quā de ipso dixerūt sole: saxū esse illū, & massam candētem.
Et tamen q̄ multarū rerū illis sum conscia: quas noctu patrant, turpissimas
et execrandas: cū interdū tetrici sint, & aspectu virili, habituq̄ graues &
imperatorū oculos in se cōiectos habētes. Atq̄ ego cū ista videā: sileo ramē.
Neq̄ enī decorū arbitror: retegere atq̄ in lucē efferre nocturnas illas dia
tribas: & quā quisq̄ in opto viuat vitā. Quinetiā si quē conspicerē adulte
rantē, aut furantē, aut aliud facinus q̄ maxime nocturnū audentē: cōtinuo
cōtracta nube tegebā: ne vulgo ostenderē / viros senes / ea gerētes quā neq̄
barbē prolixē, neq̄ virtutis professioni essent decora.

At istis pro nihilo est oratione me discerpere / modisq̄ oībus cōtumelia affi
cere. Adeo vt testis est mihi nox ipsa / sepius in aīo habuerim q̄ possem hinc
longissime demigrare quopiā: vbi liceret curiosam istorū linguā effugere.
Hęc igitur memineris vt Ioui rentūries: simulq̄ illud addas ne fieri qdē pos
se: vt hoc in loco durē, nisi phycos illos cōminuat: dialecticis os occludat
Stoam demoliat: Academiā exurat: quā in Peripato habētur diatribis finē
imponat. Sigdē ad hūc deniq̄ modum fiet, vt mihi paretur quies, desinatq̄
me quotidie cōmetiri. Fient inquā quā mādās, simulq̄ recta ad ipsum coe
lum tendebam.

Nulli vbi comparent hominūve bouūve labores.

Etenim paulo post ipsa etiā Luna mihi perpusilla videbatur e sublimi. Tā
dem & terrā obtexerat. Porro relicto ad dextram sole per ipsas volans stel
las tertio die ad coelū perueni. Ac primū quidem mihi visum est / protinus

Luciani

ita vt erā introire: ratus facile fieri posse vt fallere: quippe dimidia mei pte aquila. Porro aquilā sciebā iam olim esse Ioui familiarē. Post apud me ppēdebā illos q̄primū dephēsiuros eē me: qui alterā alā vulturinā indutus eēm. Quapropter optimū factū ratus, nō temere venire in periculū: adiens pulsaui fores. At Mercurius audito pullū, ac nomē percontatus meū, festinato abiit: Ioui renūciaturus. Nec multo post intro sum accersitus, magnopere pauitās ac tremēs. Offendoq; deos omneis pariter cōfidētes: nec hos absq; sollicitudine. Nōnihil em̄ animos illorū turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantū antea, nūq̄ expectabāt futurū, vt mortales omnes mox aduenirēt: ad eūdē modū alati. Porro Iuppiter / admodū terribili vultu, toruoq; & Titanico me obtuens, iquit. Quisnā es, & vnde venis? vbi nā vrbs tibi: quīue parētes? Hoc vbi audissem, p̄p̄modū metu sum exanimatus. Attamē cōstiti stupidus, p̄p̄ vocis magnitudine attonit⁹. Aliquāto post ad me reuersus, oīa dilucidē exposui: ab ipso exorsus capite. Quēadmodū cōcupissem sublimia illa cognoscere. Quēadmodū accessissem ad philosophos. quēadmodū pugnātia loquētes audissem. Quēadmodū despasissem: distractus illorū dictis. Deinde meū inuētū: tum alas, reliquaq; oīa, vsq; ad ipm̄ coelū. Post oīa addidī, quā Luna mādarat. Itaq; ridēs Iuppiter exortis aliquantū supciliis, Quid dicas inqt de Zeto & Ephialto: cū ausus sit & Menippus in coelū ascendere? At in plēntia qdē, te ad hospitii cōsuetudinē inuitamus. Cras inquit, sup his quorū gratia huc aduenisti, dato responso dimitemmus. simulq; cū dicto surgens, ibat ad eā coelī partē vnde maxime oīa poterant exaudiri. Iam enim tēpus erat: vt votis audiendis consideret. Atq; interim inter eundū percontabatur me super his negotiis, quā essent in terra: ac primū quidē illa. Quanti nūc venit triticū in Gracia. Et nū superior hyems grauiter vos tetigit. Et num holera egēt hymbre copiosiore. Sub hac rogabat: nūquis adhuc superesset e Phidiē genere. Et quā ob causam Atheniēsēs tot annos Iouialia intermisissent: & num in animo haberēt Olympiū suū absoluerē. Et nū essent cōphēsi: qui tēplū Dodonē sacilegiō spoliaissent. Ad ea cū respōdissem, Dic mihi (inqt) Menippe: de me vero quā habēt hoīes opinionē? Quā iquā o herē, nisi maxie piā: nimirū oīm deorū regem esse te. Ludis tu qdē inquit. Cēterū ego cōtentionē illorū pbe noui: etiā si nihil fateare. Sigdē fuit olim tēpus cū illis & vates esse videret, et medicus. In summa vnus erā oīa. Tū Iouis plenē erāt, & viā oēs simul & mortalitū conciones. Pīsa ac Dodona splēdidē erant / ac cōspiciendē oībus. Porro p̄ fumo sacrorū, nec attollere oculos mihi licebat. Verum posteaq; Apollo apud Delphos constituit oraculū: Aesculapius medicinā officinā

Icaromenippus. Fo. XXII.

Pergami: simul atq; Bendidiū natū est in Thracia: Anubis tēplū in Aegy-
pto: Dianæ apud Ephesios: ad ista quidē concurrūt oēs: solēnes cōuentus
celebrāt: Hecatombas offerūt: mihi vero tāq̃ ætate defecto, abunde magnū
honorē habuisse se putāt: si solido quiquēnio sacrificarint in Olympia. Pro-
inde videas aras meas frigidiores, q̃ sint vel Platonis leges, vel Chrysippi
Syllogismi. Huiusmodi quēpiam confabulati in eū peruenimus locum: vbi
confessurus erat ad exaudienda vota. Erant autē ordine sitę fenestrę, cuius
modi sunt ora puteorū, habentes opercula, iuxta vnāquāq; sella posita erat
aurea. Itaq; Iuppiter cū ad primā assedisset, detracto operculo, prębuit sese
petentibus. Optabant autem ex omni vndiq; terra diuersa, variāq;. Nā ipse
quoq; admotis pariter auribus simul audiebam vota. Erant autem huius-
modi. O Iuppiter contingat mihi regnū. O Iuppiter contingat, cepas & ala-
lia mihi puenire, O Iuppiter vtinam pater mihi breui moriatur. Rursum
alius aliquis dicit. Vtinam existam hæres vxoris. Vtinam nemo resciscat
me struxisse insidias fratri. Contingat mihi vincere litem. Coronari Olym-
pia. Porro ex his qui nauigabant, hic optabat vt spiraret Boreas: ille vt no-
tus. Agricola optabat pluuiam. Contra fullo solem. At Iuppiter audiens,
et singula vota diligenter expendens: non omnibus pollicebatur,

Verum hoc concessit Saturnius: abnuī illud.

Nam iusta vota per os fenestrę sursum admittebat, admissa ad dextrā sta-
tuens. Rursum iniqua remittebat irrita, statu deorsum redigens: ne possint
ad cælum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambi-
gentem. Etenim cū essent duo: qui diuersa peterēt: æquales victimas polli-
citates: nō inueniebat vtri potius annueret. Itaq; iam academicon illud illi
accidebat, vt nihil statuere posset. Verū exemplo Pyrrhonis suspēsus hēre-
bat etiam ac considerabat. Porro cū iam satis vota proponētibus dedisset
operā: ad proximā digressus sellam, & ad secūdā fenestrā, prono capite sce-
dera feriētibus, ac iurātibus dabat operā. Vbi his quoq; respōsum esset, ac
Hermodorū Epicureū fulmine cōminuisset: ad pximā deinde sellā sese trās-
tulit: de diuinationibus ominib⁹ & auguriis auditurus. Hinc ad sacrificio-
rū fenestrā transiit, per qđ fumus ascēdēs denūciabat Ioui nomen vniuscui-
usq; qui rē diuinā faceret. Rursum omīssis his ventis & horis mādabat: q̃
facere deberent. Hodie apud Scythas pluito: apud Libyes fulgurato: apud
Græcos ningito. At tu borea spira in Lydiā. Tu note quiesce, Zephyrus. A-
driani vndas cōcitet. Tum in Cappadociā grandinis mille modū dispānē
Tandē oībus ferme ordinatis, discedebam⁹ in eū locū vbi cōpotāt dii. Iā enī
cenę tēpus erat. Meq; Mercurius arreptū iussit accumbere iuxta Panem &

Corybætes & Attim ac Sabariū: Inclinōs istos & ācipites deos. Interea panē exhibebat Ceres: Bacchus vinū: Hercules carnes: myrtū Venus: Neptun⁹ Menides: simul interīm et ambrosiā et nectar furtim degustabam. Nā optimus ille Ganimēdes, vt est hominū amans, siquādo cōspexisset louem avertere oculos/nectaris cyathū vnū/nōnūq̃ etiā duos mihi infundebat. Dii vero quēadmodū alicubi dixit Homerus / et ipse opinor/vt ego illic cōspicat⁹ neq; frumentū edūt/neq; potāt nigrantia vīna: verū ambrosiam apponūt/ et nectare inebriātur: prācipue vero gaudent vesci sacrificiorū fumo vna cū ipso nidore: subuolante ad hāc sanguine victimarū: quē sacrificātes aris infundunt. Ceterum inter coenandū et Apollo cithara canebat/ et Silenus Cordacē saltabat: et musa: surgētes in mediū tū Hesiodi Theogonias nobis canebat: tum primū ex Pindaricis hymnis odam: deinde omnium satuari requieuiimus: quo quisq; sederamus loco: satis vuidi potu.

At reliqui noctem diuīq; / hominēq; per omnem

Dormibant: me nequaquā sopor altus habebat.

Verum mecū animo versabam cū aliā permulta/ tum illa prācipue/ qui fieret: vt Apollini tanto iam tempore nō pueniret barba/ aut quo pacto nasceretur nix in coelo/ quū sol semp adesset/ vnaq; conuiuiū agitaret. Ac tū quidē pusillum obdormiī: mane vero surgens Iuppiter iussit induci cōcionē mox quū adessent omnes/ sic fariet inquit. Vti vos conuocarem in causā fuit hospes hic qui heri aduenit: verū quū alioqui iamolim mihi fuerit animus communicare vobiscum de philosophis/ maximeq; vero a luna/ hisq; de quibus illa queritur cōmotus, statui haudquaquā diutius progare cōsultationē. Est enim hominū genus quod non ita pridem in vita fluitare coepit/ iners/ contentiosum/ gloriā auidum/ iracundum/ gulæ studiosum/ stultum/ fastuosum/ contumeliosum: et vt verbis Homericis dicam

Telluris inutile pondus.

Isti igitur in sectas diuīsi/ ac variis rationū labyrinthis excogitatis, alii se Stoicos appellāt: Academicos alii: alii Epicureos: alii Peripateticos: aliis item vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde vbi venerandū illud virtutis nomen induerint/ tum adductis in altum superciliis/ pmissaq; barba/ fucato habitu obambulant/ detestandos mores secum circūferentes: simillimū nimirū istis Tragoediarū histrionibus: quib⁹ si personas stolamq; illam auro sparsam detraxeris, quod supest/ id ridiculum est: nempe homīculus septem denariis ad agonem conductus. Atqui huiusmodi quum sint/ mortales quidē vniuersos aspernantur: de diis vero absurda prādicant: contraq; coetibus adolescentulorum, quos nihil negotiū sit fallere, nobilem

Æcaromenippus. Fo. XXIII.

illā virtutē ostentant/et verborū ambiguitates docent:atq; apud discipulos
reperantiā semp ac modestiā laudār:opes ac voluptatē execrant:ceterū vbi
solī & apud sese eē coeperūt: qd attinet dicere:quātope sese igurgitēt:q̄ imo
dici sint ad venerē:quēadmodū asit ēt assit sordes oblingāt! Iā illud est oīm
grauissimū: q; cū ipī nihil agant,neq; publici, neq; priuati:sed inutiles ac
supuacanei desideār: Nusq; in consiliis,nusq; numerentur in armis:

Tamē reliquos accusant:ac virulētis qbusdā dictis cōgerētes/neq; nō male
dicta qdā meditati,obiurgāt:pximisq; conuitiant. Adeo vt is iter hos pri
mas tenere videat q clamosissimus sit & ipudētissim⁹, & ad maledicēdū au
dacissimus. At sane si qs istū sine fine ista faciētē,vociferātē,& ceteros incu
lantē pcōtetur:ad hūc modū. Tu vero qd tādē facis! Aut qd p deos dicem⁹
te ad vitā cōferre! Nimirū respōdebis:si modo recta veraq; fateri volet:hoc
modo. Nauigare qdē,aut agros colere,aut militare,aut artē aliquā aggre
di,supuacaneū mihi videt. Ceterū clamo,squaleo,frigida lauo,incalceatus
per hyemē obambulo:ac veluti Momus ille, q ab aliis gerunt calūnior. Ac
si qs diuitū sumptuosius opsonarit:aut amicā habeat:id exgro,atq; idignor
Q; si amicorū qspiā aut sodaliū, morbo decūbat, curaq; & obsego egeat:id
ignoro. Hoc gen⁹ sunt nobis o dii hē pecudes. Iā vero q ex his vocant Epi
curei,vehemēter sunt etiā cōtumeliosi, neq; mediocriter nos mordēt:affir
mātes neq; diis eē curę res mortaliū, neq; oīno cōsyderari a nobis qd apud
illos agat. Quasobres tēp⁹ est vt de his cōsultem⁹:propterea q si semel va
leat hęc psuadere iis q sunt in vita:nō mediocriter esurietis. Quis em̄ post
vobis rē diuinā faciat cū nihil ide expectet emolumētī! Nā de qb⁹ Luna hos
accusat,oēs audistis heri narrātē hospitē. Sup his cōsultate,quæ pariter &
hoibus sint qvtilissima, & nobis qminime periculosa. Hęc locuto Ioue fre
quēs adfremebat concio:mox clamātū est ab oībus effulmina:exure:cōmi
nue:in barathrū:in tartarū:vti gigātes. At Iuppiter rursum indicō silētio
fiēt ista inquit, quēadmodū vultis. Oēs cōminuētur cū ipsa sua dialectica.
Qq̄ in p̄sentia sane,fas non est punire quēq̄. Est em̄ Hieromenia sicuti no
stis,quatuor hos mēses. Iāq; inducias promulgaui. Itaq; proximo anno in
eunte vere,mali male per dentur formidando fulmine.

Sic ait atq; supercillīs pater annuit atris.

Porro de Menippo hęc mihi vidētur ingt, vt adēptis illi alīs nequando de
nuo redeat,a Mercurio deferat in terrā. Hęc locut⁹ dimisit coetū. Me vero
Cyllenius dextra aure suspēsū heri circiter vespērā deposuit i Ceramico.
Audisti oīa:oīa inquā amice:q; e coelo mectū adfero. Quare abeo iā eadē hęc
renūciaturus philosophis in Poecila inambulantibus.

FINIS.

Luciani

TOXARIS SIVE AMICITIA DIALOGVS LVCIANI

ni Erasmo Roterodamo Interprete. Interlocutores

Mnesippus Græcus. Toxaris Scythia.

MNESIPPVS.

Quid ais Toxaris! Sacrificatis Oresti ac Pyladi vos Scytharum: deosque esse illos creditis! TOXA. Sacrificamus? Mnesippe: sacrificamus inquam: haud tamē deos esse arbitrati: sed viros bonos. MNE. An vero mos apud vos etiā bonis viris/ posteaquē vita defuncti sint. pinde vt diis sacra facere! TOXA. Nō istuc modo: verū eisdē festis diebus ac celebribus cōuentibus honoramus. MNE. Quid captantes aut sperantes ab illis! Neque enim quo beniuolentiā illorum cōcilietis/ ob id rem diuinā illis facitis quū iam sint mortui. TOXA. Nihil officiat fortassis: si et eos qui mortui sunt propitios haberemus: quāquā nō ob id tantū hac facimus? quin magis existimamus nos rē vehemēter cōducibilem: et his qui in vita sunt esse facturos: si pręstariū virorum memoriā celebremus: honorēque habeamus iis, qui vita defuncti sunt. Sigdē hac rōne futurū arbitramur: vt multi apud nos illorum filios euadere cupiāt. MNE. Ista quidē recte iudicatis: at Pyladē atque Orestē quo noīe potissimū suspexistis: vt diis eos æquaueritis: idque adeo quū hospites vobis essent: vel, quid grauius, hostes! Quippe posteaquē naufragio eieci ab iis qui tū Scythiā incolebāt essent cōphensi/ abductique: vt Dianę imolarēt: adorti carcerarios neque nō opprēssis excubiis/ et regē trucidarunt/ et assūpta sacer dote, quin ipsa quoque Diana sublata, nauigio sese pripuerūt, irrita publica Scytharū lege. Quod si ob istiusmodi facta honorē habetis viris: facile affecuti fueritis: vt multos illorum similes reddatis. Iamque ipsi ab hoc die vsque ad prisca illa respicite nū vobis expedit multos in Scythiā Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi quidē isto pacto mox futurū videt: vt religionis ac deorum exptes reddamini, diis qui reliqui sunt ad eundē modū e regione vestra in exiliū ablegatis. postea opinor deorum omnium vice viros qui illos eiecū venerāt/ diuinitate donabitis: et qui sacrilegi in vos fuerūt: iis tanquā diis sacrificabitis. Quod si nequaquam horum gratia Orestē ac Pyladē colitis/ sed aliud quippiā Toxaris in vos beneficii cōtulerūt qua gratia quū olim nō esse deos iudicaueritis: nūc e regione sacra illis facientes/ deos esse decreuistis. Et qui tū parū aberāt vt victimę fierent: iis nūc victimas offertis. Eūvero ridicula videat ista: et quū his qui quodā statueratis pugnātia. TOXA. Et ista quidē Mnesippe p̄clara sūt virorum illorum facinora qui cōmemorasti: videlicet duo cū essent/ tā ingentē ausū audere: vt tā p̄cul a sua patria p̄fecti/ mare trāsmitterēt: Græcis ad id vsque tempus intacti: nisi solis

Icaromenippus. Fo. XXIII.

illis: q̄ Argo ī Colchidē traiecerūt exercitū: nihil expauesacti ī neq̄ fabulas q̄
de illo ferunt: neq̄ appellationē veritū: q̄ inhospitū vocaret: videlicet, op̄i-
nor, qd̄ fere vndiq̄ gētes accolerēt. Deinde quū iā capri essent, vsq̄ adeo stre-
nue sese gesserint: neq̄ sat habuerint: si tārtū incolumes euaderēt: nisi et a re-
ge acceptā cōtumeliā vlti/et Diana sublata abnauigassent. Quid? An nō ad-
miranda hęc: et quæ diuino quodā honore digna iudicēt: quicqd̄ est hoīm
q̄ virtutē suspiciūt? Qzq̄ non ista spectātes in Oreste ac Pylade p̄ heroibus
illos habemus. MNE. Atq̄ iā dices: qdnā prāter ista suspiciendū patrarint
atq̄ diuinū? Nā quantū ad nauigationē et peregrinationē attinet: nō pau-
cos p̄fecto diuiniōres istis ostēdero/negotiatores: atq̄ inter hos prācipuos
Phœnices: qui nō in Pōrtū: neq̄ ad Mēotiden vsq̄/aut Bosphorū tantū ena-
uigant: verū quaua versūs/Græcū ac Barbarū mare p̄meriūt. Hi siquidē
omnē oram/et omne littus (vt ita dixerim) p̄scrutati in annos singulos, ex-
tremo demum autumno in suam patriā reuertūtur: quos scilicet ad eandē
rationē p̄ diis habeto: idq̄ etiāsi cōplures illorū caupones ac falsamētarios
esse repies. TOXA. Audi nūc o vir admirāde/cōsydera q̄ quāto nos q̄ Bar-
bari vocamur/recti? vobis de bonis viris sentiam? Sigdē in Argo atq̄ My-
cenis ne sepulchrū qd̄em vllum insigne videre est Orestis ac Pyladis: apud
nos vero et templum ostendit: ambobus illis cōmuniter sacrum (ita vt pat-
erat amicis) et hostiē offerunt: reliquosq̄ omnis honos. Porro q̄ hospites
erāt nō Scythæ: id vero nihil obstat: quo minus boni viri iudicēt: neq̄ em̄
pendimus cuiates sint viri honesti ac probi: neq̄ inuidemus/ si cū amici nō
fuerit, res egregias gesserūt. Quin magis admirātes ea q̄ patrarūt, ab ip̄is
factis domesticos ac nostrates illos ducimus. Qd̄ aut̄ potissimū stupētes in
illis viris efferimus, illud est: q̄ nobis visi sunt amici inter sese longē optimū
extitisse: atq̄ aliis exemplo fuisse/ quasq̄ legē statuisse: quēadmodū oportet
amicos oēm inter se cōmunicare fortunā/curariq̄ a Scythis: q̄ quidē essent
prāstāssimi. Itaq̄ q̄cūq̄ alter cū altero/vel alter p̄ altero tulit/ea maiores
nostri descripta in colūna ærea repoluerūt in templo Orestis: ac leges sta-
tuerūt: vt ea colūna prima esset institutio disciplinæ liberis suis: si memi-
nissent q̄ in illa essent adscripta. Itaq̄ pene patris q̄sq̄ sui nomē citius obli-
uisceretur: q̄ res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin et in porticu
templi eadem quæcūq̄ in columna notant, priscorū picturis adumbrata vi-
sunt. Nēpe Orestes vna cū amico nauigās: dein fracta iter abruptas cautes
ip̄orū naue/cōphēlus: et ad victimā adornat? iāq̄ Iphigenia initiat eos. Ex-
aduerso vero in altero pariete idē iā vinculis exutus depictus est: ac Thoan
tem occidens: multosq̄ ex Scythiis alios. Postremo soluentes, abducta Iphigē

Luciani

genia ac dea. Porro Scythæ frustra scaphâ adoriūt iam nantē: hærentes gu bernaculis/ ac conscendere conātes. Deinde re frustra tētata, alii qdē ex eis faucii/ alii vero eius rei metu cōpulsī/ natatu semet in solū recipiūt: vbi vel maxime liceat pspicere/ quantā alter in alterū beneuolentiā pstitit in cō- flictu cū Scythīs. Fecit em̄ pictor vtrūq; de hostibus in semet ruētibus secu- rī: ppellentē aut eosq; in alterū ferunt/ ac p̄ illo iaculis occurrere conātē: p̄ nihilōq; ducentē si intereat ipse/ mō seruet amicū: vel suo ip̄ius corpe p̄que- niens/ excipiēsq; ictus in illū intēros. Iā vero tantā illorū beneuolentiā/ atq; in rebus tristibus cōmunionē/ fidē/ humanitatē/ veritatē/ deniq; cōstantiā alte- rius in alterū amoris/ hæc haud quā humana putauimus esse: verū animi cuiusdā præstātoris: q̄ p̄ more vulgariū istorū mortaliū: q̄ donec secundis ventis nauigatur/ amicis indignātur: nisi ex aquo participes fiant rerū læ- tarum: q̄ si vel paululum eis venti reflare coeperint, aufugiunt/ solos in pe- riculis deserētes. Enimvero vt et illud noueris/ nihil amicitia melius arbi- trantē Scythæ: neq; est in quo Scythæ magis gloriē, q̄ in adiutādis amicis/ cōmunicandisq; rebus acerbis: quēadmodū neq; p̄brū apud nos malus vl- lum, q̄ amicitia desertorē videri. Has ob res Orestem ac Pyladem venera- mur q̄ præstantes extiterint in Scytharū virtutibus/ atq; in amicitia præ- cellentes: id quod nos oīm maxime admiramur. Appellationē quoq; ex his illorū factis imposuimus: vt Coraci vocent: qd̄ qdē n̄fa in lingua pinde so- nat/ ac figs dicat/ dii amicitie p̄sides. MNE. Hui Toxaris p̄fecto nō arcu mō valuerūt Scythæ/ bellicisq; in rebus cæteris antecelluerunt: verū videntur et ad orandū/ persuadendūq; omniū aptissimi: vnde mihi quī dudū secus videretur, nūc eidē merito fecisse videmini: qui sic Orestem ac Pyladem in deorū numerū retuleritis. Verū illud me fugerat vir optime/ q̄ pictor quo q̄ bonus esses. Admodū em̄ euidenter ostendisti nobis quæ sunt in Orestis tēplo/ picturas/ pugnāq; viroq; alteriq; p̄ altero suscepta vulnera. Tæcti nō putarā amicitia v̄sq; adeo cultā fuisse quōdā ap̄d Scythas: magis aut q̄ bar- bari essent atq; agrestes, simultate quidē/ ira/ rabieq; p̄petuo cōmitti: amici- tiā vero ne in familiarissimos qdē exercere solitos: idq; cōiiciēs/ quī ex aliis quē de illis audim⁹: tū ex hoc q̄ progenitores suos vita defunctos deuorāt TOXA. An nos Græcis quī aliis in rebus/ tū in his quæ ad parētū attinēt cultū/ sanctiores/ magisq; plī sim⁹, in p̄sentiarū haud quā cōtēderim. Q̄ aut nostrates amici lōge fideliores sint amicis Græcis: q̄q; amicitia rō ma- ior apud nos q̄ apud vos: haud difficile fuerit docere. Ac p̄ deos Græcorū ne tibi molestū sit audire: si quæ p̄spexi dixerō: multū iā t̄pis apud vos ver- satus, vos enim mihi videmini præclarius cæteris de amicitia verba posse

hære: vim vero factaq; illius / adeo non solū pro sermonis dignitate non ex
 erere: vt sat vobis sit p̄dicare eā: & quātum sit bonū ostendere. At vbi vsu
 venit: deficiēs a sermonibus / nescio quomodo e medio negotiū aufugitis.
 Ceterū quū tragœdi i scēnā p̄gressi / istiusmodi amicitias vobis rep̄sentāt:
 pleriq; laudatis atq; applauditis: ac pro se mutuo periclitātib⁹ illis illachry
 maris: ipi vero nihil dignū laude pro amicis p̄stare auderis. Quin si quādo
 forte accidat: vt egeat amicus: ibi p̄tinus nō secus atq; isomnia / p̄cul auolā
 tes euascent vobis multē illē tragœdię: vosq; similes reliquūt inanib⁹ istis
 ac muris p̄sonis: quę diducto rictu, atq; imane hiantes, ne minimū q̄dem lo
 quunt. At nos ediuerso / quo sumus i dicēdo de amicitia posteriores / hoc in
 p̄stāda ea p̄cedimus. Quare si videt ita i p̄sentiaꝝ agamus: p̄iscos illos
 amicos valere sinamus: si quos vel nos vel vos ex his q̄ olim fuere, recensere
 valemus: quādo ista q̄dē parte vos nimirū superaueritis: cōpluribus ac gra
 uibus adductis testibus: nēpe poetis: q̄ Achilles & Patrocli amicitia, tū The
 sei Perithoiq; neq; nō aliorū necessitudinē / pulcherrimis versibus carmini
 busq; cōtexuerūt. Qui paucos quosdam i mediū adferamus: ex his q̄ nostra
 ipsorū memoria fuerit: atq; eorū res gestas exponamus. Ego q̄dē Scythicas:
 tu vero Græcanicas. Et i his vter superarit: melioraq; produxerit amicorū
 exempla: is & victor esto: ac suā ipsius victoriā promulgato: tanq̄ q̄ pulcher
 rimū honestissimūq; certamē decertarit: adeo vt ego q̄dem non paulo ma
 ior mihi i singulari victo certamine dextrā amputari: nā ea est apud Scy
 thas victo poena: q̄ in amicitia quopiam iudicari: p̄sertim Græcos: ipa
 se Scythia quū sim. MNE. Q̄q̄ est haud mediocris negotiū cū viro: ita vt tu
 es / bellatore / singulari certamine cōgredi: tū admodum istructo missilibus
 ac penetralibus narrationibus: haud tamē vsq; adeo ignauiter tam cito vni
 uersam deserēs grēcīā / tibi cessero. Etenī vehemēter absurdū fuerit: quum
 duo illi tātum vicerint scytharū: quantū fuisse declarāt: tū fabulę: tū vetu
 stę vestrę picture: quas pauloante scite admodū rep̄sentabas: Græcos omnis
 tot nationes / tot ciuitates / nullo defendēte vinci abs te. Nam istuc si fiat: nō
 dextrā, quēadmodū apud vos solet, sed linguā execari cōueniat. Sed vtrum
 spectare nos oportet: nūerū ne eorū: q̄ amice q̄s gesserit: an magis quo plu
 res alteruter amicos referre poterit: hoc victoria dignior videbit. TOXA.
 Nequāq; imo nō multitudīe vis horū spectet: verū si q̄ tu narrabis facta / his
 q̄ narrabo videant p̄stantiora magisq; penetrātia: tū nimirū etiā si numero
 paria sint opportuniōra magisq; letalia mihi facient vulnera. Ac pene me
 mer ad ictus accōmodabo. MNE. Probe loqueris. Statuam⁹ igit: quot erūt
 satis, TOXA. Mihi q̄dē satis fore videtur: si vterq; quinq; narret exempla.

MNE. Idem mihi videt: ac prior dicito: verum adiuratus, nimirum non nisi vera dicturum: alioqui fingere eiusmodi non admodum fuerit difficile: palam autem refelli non queant. Porro si iuraris: nefas fit non habere fidem. TOXA. Iurabimus: si quid etiam iureiurando opus esse censes. MNE. At quis tibi e diis nostratibus: num satifficiat Iuppiter philius? TOXA. Et maxime. Ego quoque tibi nostrate iurabo: meapte in lingua. MNE. Testis igitur esto Iuppiter philius: quocumque dicturus sum apud te, ea nimirum, vel quod viderim ipse: vel quod ab aliis quoad fieri potuit diligentissime percipi: narraturum: nihil ex me ipso comminiscens alleuat. Ac primo quidem loco Agathoclis Dinieque amicitiam referam: quae apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic quoque Samius fuit: non ita pridem vixit: vir in amicitia quidem precipuus: ita ut re declarauit. ceterum reliquis in rebus vulgo Samiorum nihilo praestantior: neque genere: neque ceteris ite opibus. Huic cum Dinia Ephesio Lyfionis filio amicitia a puero intercesserat. Porro Dinias supra modum ditatus est: & quoadmodum solet ii qui nuper opes nacti sunt: complures & alios secum habebat: satis quidem idoneos illos: & ad copotandum & ad voluptariam consuetudinem: ab amicitia vero longe alienissimos. Atque inter hos iterum habebatur & Agathocles: conuiuiebatque & comportabat illis: non admodum approbas eam viuendi rationem. Dinias autem nihilo hunc potior habebat, quam ceteros adulescentes. Tandem etiam offendere coepit: crebrius obiurgas: molestusque videbatur: quippe quod admoneret eum maiorum: precipereque ut seruaret, quae multo labore parata: pater illi reliquisset: adeo ut ob hac ne ad comestationes quidem illum deinceps adhiberet: sed solus cum illis comessaretur celare cupiens Agathoclem. Demum ab assentatoribus illis misero persuasum est: quod adamaretur a Chariclea Demonactis vxore viri illustris, atque iter Ephesios in honoribus civilibus primarii. Iam & literulae a muliere ad illum ventitabant: & ferta semimarcida & mala quaedam admorsa, denique quicquid ad haec lenae machinantur in adulescentes: quo paulatim illis amore artibus quibusdam inserant: primumque hac incendant opinione: quod sese credant amari. Nam plurimum illicet & hoc praesertim eos qui sibi formosi videntur: donec imprudentes in casses inciderint. Erat autem Chariclea urbana quidem & elegans muliercula: at supra modum meretricia. Semperque illius quicumque forte aduisset: etiam si quis admodum leuiter concupiuisset: quin si vel aspexisses duntaxat: protinus adnuebat. nec villo pacto metuendum erat ne quando recusaret Chariclea: admirabilis autem alioqui artifex: quauis meretrice doctior: allicere amatorem: & ambiguus quum adhuc esset totum subigere. at quum iam teneretur scitaret ac magis magisque accedere: nunc ira: nunc blandimentis: ac mox fastidio: dea

hæc licet suspitione: quasi ad alium sese deflexura esset: postremo omni ex parte egregie docta erat mulier & absoluta, artibusq; omnigenis i amantes instructa. Hæc igitur tum Dinie adulatores accersuerat i adolescentulum multaq; adsimulabant quo eum i amorem Chariclæ ipellerent. Illa porro quæ compluris iam adolescentes iugularat, & innumerabiles amores fuerat mentita / domosq; opulentas euerterat: varium quoddam atq; inexpugnabile malum: vbi nacta manibus est simplicē & huiusmodi artium iperitum adolescentulum, haudquaq; admittebat ex vnguibus: sed vndiq; oppugnans tentatq; vbi iam omnium esset compos: tum ipsa dum captat capta perit: tum infelici Dinie innumerabilium malorum extitit causa. Nam primū quidem statim literulas illas ad illum dat: ac subinde missitat ancillulā quæ renūciaret vt fieret: vt vigilaret: postremo vt misera præ amore suffocatura esset sese. Donec iam beatus ille persuasus / sibi formosus esse videretur: atq; Ephesiorum vxoribus præter ceteros adamabilis. Ac tandem i congressum adductus est multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facilis iam erat coniectura: fore vt caperetur a muliere formosa: ad voluptatem congregi docta: & in loco flere: & inter loquendum miserabiliter suspirare: & iam abeuntem amplecti: & adeunti obuiam occurrere: & formam colere sic vt maxime placitura esset: interdum vel voce vel cithara canere: qbus omnibus i Diniam vsa est. At vbi sensit excruciarī / iamq; amore illaqueatum / ac subiugum esse factum: aliud ad hæc excogitat: quo miserum subuertat: grauidam se ex eo simulat (nam hoc quoq; efficax ad magis ac magis istā mandum stultum amantem). Neq; postea commeabar ad illum / affirmans a viro obseruari sese: qui iam amorem persensisset. Hic vero rem iam non ultra ferre potis erat: neq; durare quibat: quum illam non aspiceret: sed lauchrymabatur, adulatoresq; ad sese accersebat: ac Chariclæ nomen iclamabat: imaginemq; illius amplexus (candido em lapide fecerat) ieiulabat. Deinum i limine abiiciens sese iactabatur: planeq; res extremae dementiae speciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri: non pro malorum aut corollarum precio: sed solidæ domus, agri, famulæ, vestes florulentæ, auriantum optaret. Quid multa? Breui Lyfionis domus antea inter lones nobilissima exhausta est, atq; exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset: eo relicto / alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum venata est, illiq; substituit. Iam videlicet illum adamabat / atq; is qdem credebat. Itaq; Dinias neglectus non a Chariclæ modo: verū etiā ab assentatoribus (nā isti quoq; ad Cretensem amatore iā descuerat) abijt ad Agathoclem / iā pridem non isciūm: q illi res misere haberet. Ac pufescens quidem in irio,

Luciani

tamen exposuit omnia: amorem: egestatem: arrogatiam mulieris: riualem Cretensem: in summa non victurū sese: nisi cum Chariclæa consuetudinem haberet. Ille vero intempestiuū esse rat⁹ id tēporis exprobrare Dinia: quā propter ex amicis vnum sese non admisisset: sed tū quidē assentatores suos: sibi anteposuisse: diuendita / quā vnā habebat in Samo / domo paterna, precium illi attulit talenta tria. Quæ simul atq; recepisset Dinias: haud clamerat Chariclææ: rursus subito formosus factus: rursus ancilla & literula, & expostulatio, q̃ iam diu sese nō adiuisset, cōcurrerunt. Item adulescentes apud plaudētes: vt viderūt Dinia adhuc esse qd̃ daret. cū autē pollicit⁹ esset sese venturū ad illā: venissetq; primo fere somno: essetq; intus Demona Chariclææ maritus: siue q̃ alioqui persenserat: siue de cōposito pditioneq; vxoris (nā vtrūq; fertur) exiliens velut ex insidiis: & atriu iubet occludere: & Diniam cōprehēdi: ignem ac flagra minitās: neq; nō gladium tanq̃ in moechū educens. Ille porro reputans quibus in malis esset: vecte quopiam de proximo, vt iacebat, arrepto / tū ipsum occidit Demona: in tēpus adigens: tū Chariclæam: atq; hāc quidē non ictu vno: verū etiā & vecte sepius & postea Demona gladio feriēs. At famuli interea muti stabant: rei nouitate attoniti. Deinde cōprehendere conati: quum in hos quoq; ferro insiliret: ipsi quidē aufugerunt. Dinias autē clam sese subduxit: tanto patrato facinore. Et ad auroram vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pariterq; & quæ facta essent reputabāt: & quid in posterum esset euēturum cōsiderabāt. vt autē diluxit: milites aderant (iam enim res erat diuulgata) cōprehensumq; Diniam, nec hūc iam inficiantē homicidium, abducunt ad præfectum: qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit, nec ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnā: dānatus a rege: vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autē cum reliquis in rebus nunq̃ abfuerat: tum pariter soluit in Italiam: & amicorū solus vnā est in iudiciū comitatus: neq; vsq; defuit officio. Porro vbi iam in exiliū profectus est Dinias: ne tum quidem desertus est ab amico. Quin potius ipse suapte sponte damnatus / versabatur in Giaro: simulq; cum illo exulē agebat. At quum iam rerum necessariarū omnium inopia laborarent: locans se ipsum purpurariis vnā cum aliis vrinabat: quodq; hinc partū est referens, Diniam alebat. Quin & agrotanti diutissime inseruiuit: & vbi vita defunctus est, noluit vnq̃ in patriam reuerti: verum inibi perseuerauit in insula: pudori sibi fore ratus: si vel mortuum amicum desertuisset. Hoc tibi græci factum amici rettulerim: quod quidem non ita pridem accidit. haud enim scio an anni quinque præterierint: q̃ Agathocles in Giaro mortem obiit.

TOXARIS. At utinā iuratus ista Mnesip. dixisses: videlicet quo mihi fas
 esset: eis non habere fidem. A deo Scythicum quendā amicum Agathoclem
 istum descripsisti / quin vereor ne quē & alium isti similē narres. MNESIP.
 PVS. Audi iā & alium Toxari Euthydicum chalcidensem. Retulit autem
 mihi de hoc Simylus nauclerus Megarēsis / adiurās profecto se teste rem fa-
 ctā esse. Aiebat enī nauigauisse sese ex Italia Athenas: circiter Pleiadum oc-
 casum: collecticios quosdā homines vehentē: in his fuisse Euthydici: vnaq;
 cum hoc Damonem Chalcidensem / eiusdem amicum. At natu quidem eos
 equalis fuisse: verum Euthydicum / valentē robustumq;: Damonem cōtra
 suppalidum ac valetudinarium: quasi qui nuper (vt apparebat) ex diurur-
 no morbo reualluisset. Itaq; ad Siciliā vsq; feliciter aiebat Simylus nauigasse
 se ipsos. Cēterum vbi trāsmisso freto / in ipso iam Ionio mari nauigarēt / tē-
 pestatem maximā eis incubuisse. Quid autē attinet multa referre: immanis
 quidā procellas ac sinuosas / tum grandines / & si quæ alia tempestatis ma-
 le: vt vero iā haud procul abessent a Zacyntho nuda nauigantes antenna:
 pręterea & funes quosdā trahentes / quo nimirum vim impetumq; fluctus
 exciperēt: circiter noctis mediū Damonē / qui in tanta iactatione nausea-
 ret / vomuisse in mare propēdentem. Deinde, vt coniicio, naue vehemētius
 in eā partem in quā ille propendebat inclinata, simulq; propellēte fluctu ex-
 cidisse eum prono capite in pelagus; neq; nudum tamen videlicet / vt mise-
 ro vel natare commode liceret. Mox itaq; succlamasse quum pręfocaretur,
 vixq; sese ab vndis sustolleret. Porro Euthydicum simul atq; audisset / nam
 forte fortuna nudus in strato tū erat: abiecisse semet in mare, at reptoq; Da-
 mone qui iā deficiebat (diutius enī ista videri poterāt luna scilicet relucen-
 te) vna iuxta illum nasse, ac subleuasse. Ac voluisse quidem illis opitulari se
 se miseratos virorum calamitatem, verum nequisse / q; vento pręualido ras-
 perentur. Illud tamē fecisse: subera complura ad illos proiecisse: tum ex con-
 tis aliquot: vt ab his suspensi natarēt: si quē forte ex eis nasciscerentur. Pos-
 tremo scanforia quoq; tabulata: quę quidem erāt neutiq; exigua. Cogita iā
 per deos: qđ aliud grauius beneuolētię documentum quisq; edere queat / in
 hominē amicum / qui noctu decidisset in mare / vsq; adeo seuiens, qđ cōmunis
 cata morte: lāq; adeo mihi ante oculos pone iminentes procellas: fragorem
 aquę sese adglomerātis: spumam vndiq; efferuescentem: noctem: ac despe-
 rationem. Ad hęc illum iam pręfocari incipientem, vixq; vndis extantem /
 manusq; porrigentem amico: hunc autē incontāter insilientē, simulq; nan-
 tē: prorsusq; sollicitum: ne se prior Damon iteriret. Sic enī profecto cognos-
 cos, qđ haud ingenerosum hunc quoq; amicum / videlicet Euthydici / retu-

Luciani

lerim. TOXARIS. Vtrū perierunt viri Mnesippe: an salus quapiā ex ispe-
rato illis contigit? Adeo ego illis non mediocriter timui. MNE. Bono ani-
mo es Toxaris: seruati sunt / quin hodieq; Athenis agūt: ambo philosophiē
dātes operā. Nam Simylus ea demum narrare poterat: quā noctu videre li-
cuit: hunc delapsū: illum desiliētē: simulq; nantes: quatenus per noctē da-
batur aspicere. Porro quā post hęc acciderint: Euthydicus ipse narrat. Pri-
mum quidē, subera quēdā forte nactos / suspēdissē de his sese, atq; ita hēren-
tes fluitalle, sane q̄ incommode. Deinde vbi tabulata conspexissent iā sub au-
rorā annasse: conscēsisq; illis cōmode / deinde nantes appulisse Zacynthum.
Post hos autē: qui neutiq; mali sunt, vt ego quidē autumo, accipē iā tertium
nihilō istis inferiorē. Eudamidas Corinthius Aretæo, Corinthio, & Charis-
xeno Sicyonio amicis vtebatur: & iis quidem opulētis: quum ipse pauperri-
mus esset. Hic vīta decedēs testamētum reliquit: aliis quidē fortasse deridi-
culum: tibi vero, haud scio, an tale sit appariturū: viro probo: & apud quē
amicitia in precio sit, quiq; vel cum pręcipuis i ea certare queas. sic enim in
eo scriptum erat. Lego Aretæo quidē: matrē meā alendā: atq; in senecta for-
uēdam. Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote: quāta ab illo maxima
dari poterit. Erat autē illi marer anus: ac filiola iā matura nuptiis. Si quid
autē interim acciderit alterutri: huius quoq; partē (inquit) alter habeto.
Huiusmodi lecto testamēto, ii qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerant: at
amicitiā quē illi cum his viris intercesserat ignorabāt: rem pro ludo iocog;
ducebāt. Nemo certe aderat: qui non cum risu discederet: q; eiusmodi hēre-
ditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi / felices videlicet: atq; ita
aiebāt. Si quidē persoluēt Eudamidē: superstites ipsi hēreditatē tradēt mor-
tuo. At hēredes / qbus ista erāt legata: vt audierunt: venerunt ilico agnosce-
res rataq; facientes ea quę erant testamēto mādāta. Itaq; Charixenus quiq;
duntaxat dies superstes, diem obiit. Aretæus autē optimus successor factus,
tum illius / tum suo ipsius suscepto onere / & matrē alit Eudamidē: & filiā nō
ita pridē elocauit: ex quinq; talēris quę possidebat, duobus in propriæ filię
dotē: duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodē die fieri
voluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste videtur: numnā leue amicitia ar-
gumētum exhibuisse: adita huiusmodi hēreditate, neq; deserto amici sui te-
stamēto: an hunc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus e
quinq; TOXARIS. Et iste quidē egregi⁹: q̄q; equidē Eudamidā multo ma-
gis ob fidutiā admiratus sum: qua fuit erga amicos. declarauit enī q; & ipse
eadē fuisset factur⁹ erga illos: tamen si non essent ea scripta in testamēto: ve-
rum ante alios venisset non scriptus talium hāres. MNESIPPVS. Probe.

dicis. Sed quartū iā tibi narrabo: Zenothemi Charmoleum, Massilia oriundum. Cōmonstrabatur autē mihi i Italia, patriæ nomine legatum agēti, vir decorus: procerus: ac diues: vt apparēbat. Assidebat illi vxor i rheda iter facienti: quum alioqui deformis, tum dimidia nēpe dextra corporis parte macta, alteroq; capta oculo/ teterrimū quoddā & refugiendū terriculum. Deinde quum demiraret: si decorus ille quum esset ac venustus/ sustineret eiusmodi mulierē sibi adiunctā: is qui mihi eum cōmonstrabat/ causam exponit: quare in id matrimoniarum incidisset. nouerat enī comperte omnia. nā ipse quoq; Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius foedæ patri, amicus erat Zenothemis: viro diuiti ac honorato: ipse iisdē rebus par. Deinde aliquāto post facultatibus exutus est ex condēnatione Menecrates: quo tēpore pariter infamis & ad capessendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcētū viris, tanq̃ qui sentētiā iniquā pronunciaisset. Ad hunc autē modum ingratos Massiliēses mulctamus, si quis corrupte iudicet. Grauius itaq; ferebat Menecrates: primum q̃ esset condēnatus, deinde, q̃ e diuite pauper: postremo q̃ ex nobili repēte factus esset infamis: ac reiectitius. At præter cetera etī ipsa discruciabatur filia iā nubilis: vtpote annos nata decē & octo: quā ne cum omni quidē patris substātia quam ante condēnationē possederat: dignatus fuisset quisq; ingenuus ac pauper facile accipere: quē tam infelici fuerit forma. Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunā crescētē. Hæc vbi apud Zenothemim deploraret: bono inquit animo es Menecrates. Neq; enī ipse egebis necessariis, & filia tua dignum aliquē suo genere sponsum iuenerit. Atq; hæc eloquutus, statim apprehēsa illi⁹ dextra, deduxit domū. Ibiq; opes quē illi multrē erāt, partitus est cū illo: ac coena apparari, iussa/ cōiuiū accipit amicos, & in his Menecratē: veluti iā e necessariis cuipiā persuasisset: vt puellā in matrimoniū acciperet. Posteaq; autē cōiuiū peregerāt: libassentq; diis, tum vero plenū illi calicē porrigēs: accipe inquit Menecrates, a genero symbolum affinitatis poculum: nā hodie ducturus sum ego filiā tuā Cydimachā: dotē autē iam olim accepi, talēta quinq; & viginti. Illo vero respondēte absit ne feceris o Zenothemis: neue ipse vsq; adeo isaniā: vt te neglectū qui & iuuenis es & formosus, cōspiciā cum deformi puella ac debilitata cōiugatū. Hæc inquā illo loquēte: hic sponsam adiunctā tollēs abduxit in thalamū: ac paulo post prodiit, ea deuirginata, atq; ex eo tēpore cū illa viuūt: super modū diligēs, & quēadmodū vides circūferēs eā. Et nō solum nō pudet matrimonii: verū etiā perinde atq; gloriās de eo, sic ostētat: propterea q̃ negligit corporis formam ac foeditatē: ad hæc opes, & famā: tantū amici rationē habet Menecratis: neq; arbitratur eum sexcētum virum sententiā dete-

Luciani

riorem esse factū : quantum ad necessitudinem. Quā pro his iam illi gratia retulit fortuna : ad hūc modū. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neq; diu est q; tollens hunc pater / intulit in curiam: frondibus oleaginis coronatum: ac pullis amictum : quo plus miserationis auo conciliaret. At infans arridebat iudicibus: manibus complodebat. Itaq; curia cōmota super illo / remisit multam Menecrati: atq; ille iam rei famēq; restitutus est eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hæc affirmabat Massiliensis Zenothemim amici gratia fecisse: haud mediocria: sicuti vides: neq; qualia passim Scythę facitāt: qui cōcubinas formosissimas summa cura deligere dicunt. Restat nobis quitus. Neq; vero mihi videor aliū quēpiā debere dicere: Demetrio Suniensi præterito. Nauigarat in Aegyptū Demetrius: vna cū Antiphilo Alopecensi: qui cū illi iā inde a teneris annis fuerat amicitia: atq; ephœb⁹ ephœbo cōuixerat: pariterq; fuerat erudit⁹. ipse qdā Cynicam disciplinā sequut⁹ sub Rhodio illo sophista: Antiphilus vero mendendi scientiā exercuerat. At hoc tēporis forte profectus fuerat in ægyptū: ad spectaculū Pyramidū Mēoniscq;. Nā audiuerat illas quā eēt sublimes: vmbra nō iacere: Mēonē autē vocē adere, ex oriente sole. Harū igitur rerū cupiditate adductus Demetrius: videlicet vt pyramidas intueretur ac Mēonem audiret: sextū iam mēsem aduerso nilo nauigabat: relicto Antiphilo: q; is itinere atq; æstu defessus esset. Huic autē interea calamitas incidit: quæ singularē quēpiam amicū postularet. Nā puer eius vt nomine ita & patria Syrus, inita societate cū sacrilegis aliquot, vna cū illis in Anubis tēplū irrupit sublatoq; deo ad hoc phialis aureis duab⁹ tū caduceo, aureo & hoc, neq; nō cynocephalis argēteis / atq; id genus aliis, omnia apud Syrum depo fuerāt. Deinde forte cōprehēsi (capti enim fuerāt diuēdentes nescio quid) rem omnē protinus confessi sunt: destri cti in rota / deportatiq; venerunt in ædes Antiphili: ibi res furto sublatas depromebāt: sub lectica quadā in abdito conditas. Syrus itaq; ilico vinctus / vnaq; heres huius Antiphilus: atq; is quidē interea dū p̄ceptorē audit, auulsus. Nec opitulabatur quispiā: quin magis hi qui fuerant hactenus amici, auersabantur hominē tanq̄ qui tēplū Anubis sacrilegiō cōpilasset: seseq; impiari credebāt: si cū illo bibissent: aut edissent. Porro duo qm̄ reliqui erant pueri, quicquid erat in domo cōualantes, fuga discesserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus multū iā tēporis, habitus interim oīm, quātum in carcere erat, sordium scelestissimus. Porro p̄fectus carceris Aegyptius homo supstitiosus ratus sese gratū facere deo: atq; illius vlcisci vices : grauis Antiphilo imminebat. Quā si quando defenderet: affirmans se nihil eiusmodi patrasse: impudēs habebat: atq; hoc

Toxaris. Fo. XXIX.

nomine multo etiā magis erat inuifus. Subegrotabat itaq; iā maleq; habebat. nec mirū: quippe qui humi cubaret: idq; etiā noctu: neq; crura sineret. ut pendere ligno inclusa. nā per diem Cyphone stringebat: altera manu vincta ferro. at noctu cogebat totus in vinculis esse. Ad hęc in super domicilio pedor ac pfocatio, multis ibidē vinctis, locūq; angustū p̄mētib; adeo vt vix respiraret: tum ferri stridor: ac somnus exiguus. Hęc oīa molesta erant atq; intolerāda: nimirū homini eiusmodi rerū insueto: minimeq; ad tā durū vitæ genus exercebatur. Quum vero iā deficeret ac ne cibū quidē capere posset: reuersus est tādē & Demetrius: nihil dū sciens eorū quę acciderant. vt autē cognouerat quo in loco res esset: statimq; curriculo ad carcerē veniit: tū quidē admissus nō est: ppter ea q; vesp̄era iam esset: & carceris custos iā dudū oculis foribus dormiebat: ministris excubias agere iussis. At mane quū esset, ingressus: multis videlicet p̄cibus admissus: accedēs multo tēpore q̄rebat Antiphilū: q̄ppe malorū multitudine sic imutātū: vt agnoscī nō quiret. Circumiens igit e vinctis vnūquēq; cōtemplabatur: eorū more: quī familiarū cadauera iam marcida facta requirunt in stragibus. Q; nī nomē fuisset eloquutus: Antiphilū Denomenis filium: ne longo quidē tēpore potuisset agnoscī quisnā esset: vsq; adeo prae malis erat trāsfiguratus. Vt vero ad vocem agnitā respōdisset: atq; ad eunte illo comā diduxisset: eam a vultu abigens sordidā atq; impexam: ostendit se quis esset. Hic ambo collapsi sunt: oculis oborta caligine: in tā inopinato spectaculo. Verū aliquāto post posteaq; & ipse sibi redditus: & Antiphilū recipiens Demetrius de singulis esset illum diligēter percōtatus: bono animo esse iubet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidē induitur ipse: reliquum autē illi donat: detractis illi putribus atq; detritis quibus erat opertus panniculis. Atq; ex eo die modis oībus illi aderat: curam eius agens: inseruiensq;. Locans enim sese iis qui versabatur in portu mercatoribus, a mane ad mediū vsq; diē, oneribus gestādis nō parum lucri faciebat: Deinde ab opere reuersus: mercedis partē Carcerario in manū dabat: quo illi māfuerum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam assatim suppeditabat. Atq; inter diū quidē aderat Antiphilo quo illū cōsolaretur: vbi vero nox occupasset: pro carceris foribus facto ex herbis thorulo, substratisq; frōdibus, acquiescebat. Et in hūc quidē modū aliquādiū degebāt: vt Demetri⁹ nullo vetate ingrederet: atq; ob id mirius ferret calamitatē Antiphilus: donec extincto in carcere latrone quopiā: idq; vt putabat veneno: & custodiæ exactissime obseruata: neq; deinde quisq; admissus in domiciliū vinculis liber. Quas ob res dubius atq; anxius: quum alia via non pateret qua liceret amico adesse: aditō praefecti d.v.

Luciani

Colléga, seipsum defert tanq̃ in irruptione templi Anubis cōmunem operā addidisset. Id simul atq; confessus est: abductus est ilico in carcerē: ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat a carcerario: vt proxime Antiphilo atq; eadē in trabe vinciret. Hic igit̃ vel maxime declarauit: quāto in illū fuerit amore: quū sua ipsius incōmoda negligeret: cum & ipse interim egrotaret: illud autē curā haberet: quo pacto fieri posset: vt ille & q̃ plurimū dormiret & minimū angeretur. Atq; ita cōmode tolerabant: cōmunicatis inter ipsos malis: donec aliquāto post / tale quiddam accidit: quod finem serme eorū imponeret calamitati. Siquidē e vincētis quispiā / haud scio vnde nactus limā / adiunctis cōiuratis captiuorū plarīsq; catenā insecuit: qua seriatim erant alstricti: cyphonibus in hanc insertis: soluitq; omnes. Qui quidē facile trucidatis / quippe paucis / custodibus, cōglobati p̃filiere. Atq; ii quidē ilico quo quisq; poterat dissipati, postea plariq; sunt cōprehēsi. Porro Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt. Syro quoq; re tento: qui iam aufugere parabat. Vt autē diluxisset: Aegypti praefes / cognito qd acciderat / emisit quidē qui illos insequerētur: accersiris autem iis qui erāt cum Demetrio: soluit a vinculis collaudatos: q; soli nō aufugissent. At illis haud quā sat erat: vt hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem Demetrius: sibiq; non mediocribus in rebus iniuriā fieri prēdebat: si pro maleficis habitū viderētur vel cōmiseratione: vel ob id laudis / q; non aufugissent, dimitti. In summa cōpulere iudicem vt causam exactius excuteret. At hic vbi repperit: nihil eos cōmeritos: collaudatos illos: Demetriū autē seorsum quoq; admiratus: liberos esse iussit: cōsolans super poena: quā tulerāt: prāter ius in vincula cōsecti. Quin etiam ambos munere prosequutus est: idq; de suo: Antiphilum drachmarū decem milibus: bis tāto Demetrium. Ac Antiphilus etiā nunc quidē in Aegypto est. Demetrius autē sua quoq; viginti milia relinquēs amico, concessit in Indiam: profectus ad Brachmanas: tantum hoc loquutus Antiphilo: merito sibi iā ignoscendū videri: q; tū ab eo discederet. Neq; enim sibi op⁹ fore pecunia: quoad is pseueraret esse: qui erat: videlicet qui possit paucis esse cōtentus: neq; illum amplius egere amico: quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici greci. Q; nī initio notasses nos: tāq; qui verbis nos iactaremus: idem profecto relaturus eram tibi complures orationes: atq; eas egregias: quas Demetrius habuerit in iudicio quū interim p seipso nihil defenderet: p Antiphilo vero, lachrymas funderet: atq; etiā supplex esset: totāq; causam in se reciperet donec Syr⁹ flagris casus ambos eos liberos fecit. Hos igit̃ paucos e plurimis / quos mihi primū memoria suggestit: tibi narrauerim pclaros

Toxaris. Fo. XXX.

ac firmos amicos. Qd reliquū est: iā decedēs a narratiōe/tibi dicēdi partes
trado. Tu porro vti Scythas his nō: inferiores referas: sed lōge p̄stātiores tī
bī ipsi curę fuerit: si qd de dextra sollicit⁹ es: ne ea tibi p̄cidat. Verū oportet
strenuū prestare virū. Eteñ res quēdā vehemēter ridicula tibi cōtigerit: si
cū Orestem ac Pyladē admodū sophistice laudaris: p̄ Scythia diōes orator
ignauus appareas. TOXA. Recte tu qdē Mnesippe: qui qdē ad dicēdū etiā
adhortaris: perinde quasi nihil sollicit⁹ sis: ne tibi lingua excecet: victo ī nar
rationib⁹. Sed iā exordiar: nihil quidē quēadmodū tu verbis phalerans atq̃
adornās (neq̃ enim is scytharū mos) p̄sertim quū res ipsę lōge magis lo
quātur q̃ verba. Nihil autē eiulmodi expectaueris a nobis: cuiusmodi tu cō
mōrādo laudib⁹ extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformē mulierē:
aut si q̃s amici filię nubētī, pecuniolā donauerit: duo talēta: ac p̄ louem si q̃s
spōte eat ī vicula quū certo sciat se paulopost eē solutū. Admodū em̄ leuiā
istā: neq̃ qd̄ inest ī his: vel magni negotii, vel virile qd̄ sit. Ceterū ego tibi
referā multas cedes: bellaq̃ & mortes amicorū causa susceptas: vt intelligas
vīa ista lulum eē: si cū scythicis cōferātur. Neq̃ tñ isthuc sine causa facitis.
Sed merito parua ista miramini: p̄pterea q̃ nō sunt vobis admodū graues
occasione declarandę amicitia: q̃ppe in alta pace viuētib⁹. Quēadmodū:
nec in tranquillitate queas scire: bonus sit gubernator nec ne. Tepestare em̄
tibi opus fuerit: ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua: & aut in
uadimus alios: aut cedim⁹ inuadētib⁹: aut vbi forte cōcurrim⁹: p̄ pascuis
ptadaq̃ pugnamus. Hic potissimū opus est bonis amicis: eoq̃ q̃ firmissime
cōstituimus amicitias: sola hęc arana inuicta atq̃ inexpugnabilia esse iudi
cantes. Prius autē volo tibi cōmemorare quo ritu faciamus amicos: non ex
poculis: quēadmodum vos: neq̃ si quis æqualis sit: aut vicinas: verū vbi stre
num quēpiam virū cōspexerimus: quicq̃ praeclara facinora patrare possit:
in hunc oēs studio incubimus: & qd̄ vos in ambiēdis cōiugiis: id nos in ami
cis facere nō grauamur: diu quasi procos agentes: nihilq̃ non facientes: ne
videlicet frustreremur amicitia: neue reiecti esse videamur. At vbi iā in am
icitias ceteris repulsis: delect⁹ est quispiā: prius sœdus inicitur: ac iussurādū
quod sit maximū nimirū & victuros eos pariter: & mortē oppetiturū: si sit
opus: alterū pro altero. Atq̃ ita facimus. Eteñ simul atq̃ in eis digitis / san
guinē in Calicē destillauerim⁹: summisq̃ īunctis gladiis: ambo pariter ad
mouētes biberimus: nō est quicq̃ qd̄ deinde nos queat dirimere. Admittun
tur autē ad huiusmodi sœdera: ad summū tres. Nā qui multis sit amicus: is
eo loco habetur apud nos: quo cōmunes istæ atq̃ adulteræ vxores: arbitra
murq̃ iam nō perinde firmā illius amicitia fore: posteaq̃ est ī plures partes:

Luciani

dissecta. Exordiar autē ab his quæ nuper Dādamis fecit. Dādamis enī hic
 in cōflictu cū Sauromatis / quū esset captiuus abductus eius amicus Amizo
 eas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurādum / quādoquidē isthuc
 initio sum pollicitus. Non enī per Ventum & Acynacem / quicūq̃ mēiturus
 sum apud te / de Scythicis amicis. MNESIP. Equidem tuum iusiurandum
 haud magnopere desyderabam. proinde recte facis / quī nullum deorum iu-
 res. TOXARIS. Quid tu narras? An non tibi videntur esse dii Ventus &
 Acynacis? Adeo ne te fugit q̃ nihil sit maius mortalib⁹ vita ac morte? Per
 hac vtq̃ iuramus / quoties per Vētum & Acynacē iuramus: videlicet per
 Ventum: tanq̃ quī vitæ sit causa: per Acynacem vero vt quī mortis sit au-
 ctor. MNE. Atqui si ista idonea causa est / profecto multos alios quoq̃ deos
 estis habituri / tales qualis est Acynacis / puta iaculum / lāceam / venenum / su-
 nē, atq̃ his cōsimilia. Quādoquidē varius est iste deus interitus / atq̃ innu-
 merabiles aperit vias / qbus ad illum sit aditus. TOXA. Vide q̃ contētiōse
 nunc, q̃q̃ litigiose isthuc facis: dū medio sermone itēpellas me: excutisq̃ ac
 disturbas orationē meā. At ipse loquēte te silētium agebā. MNE. Age / non
 sum isthuc posthac factur⁹. Toxaris. Et optimo iure obiurgas. quare perge
 cōfidēter qd̃ restat dicere: perinde quasi nec adsim dū loqueris. adeo tibi sile-
 bo. TOXA. Quartus igit̃ agebat̃ dies Dādamidī & Amizocē: ex quo amī-
 citiā inierāt, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt itērea ī regionē
 nostrā Sauromatē: cū equitū decē milibus: peditū autē bis tātū aduenisse fe-
 rebat. ii nimirū quū in nos irruissent īparatos / neq̃ expectātes illorū īsultū:
 oēs qd̃ eedere cogunt: cōpluris autē repugnātes occidūt: nōnullos & viuos
 abducūt: nisi si quis effugerat tranās ī vltiorē fluminis ripā: vbi nobis di-
 midū copiarū / & ps curruū erat. Sic enī id tp̃is castra fueram⁹ metati: haud
 scio quo consilio Archiplanorū, i. ducū nostrorū, ad vtrāq̃ Tanaidis ripā.
 Protinus itaq̃ & p̃das abigebāt: & captiua abducebāt: & rētorīa diripiebāt:
 & curribus potiebant̃ / atq̃ iis plerisq̃ cū viris captis / & sub oculis nris cōcu-
 binas vxoresq̃ nras cōstuprabāt. Nos porro rē idigne tulim⁹. At Amizoca
 quū ducere (erat enī capt⁹) noiari iclamauit amicū: miserevinctus: simulq̃
 calicis & sanguinis cōmonefecit. Qd̃ simul atq̃ exaudierat Dādamis: nihil
 etiā contatus / spectātibus oībus / tranauit ad hostes. Ibi Sauromata: dēfatis
 telis irruerunt in illum: iam confixuri nisi succlamasset Zirim. Hoc verbi si
 quis sonuerit / postea non interimunt / sed recipiunt / tanq̃ deditē se pre-
 cio redimēdum. Morq̃ ad illorū ducē adductus reposcebat amicū: ille redē-
 ptionis p̃ciū postulabat. Neq̃ enī prius dimissurū se: nisi maximū p̃ illo re-
 cepisset. Tum Dandamis: quē possidebā inquit, ea oīa a vobis direpta sunt.

q̄ si qđ est qđ nudus p̄stare queam: id sum paratus polliceri vobis: & ip̄era-
to quicqđ vobis. Et si ista vis: me ip̄m huius in locū recipe & abutere ad qđ-
cūq̄ tibi lubitū erit. Ad hęc Sauromata. Nihil inq̄t opus retinere te p̄se-
tim quā temere dedideris. Quin tu parte eorū quę possides tradita, amicū
abducito. Rogat illico Dādāmis: quidnā vellet accipere. Ille oculos postulat.
Atq̄ hic p̄tinus exhibuit eruēdos. Deīde vbi essent execti: iāq̄ p̄ciū p̄solutū
esset Sauromatis: recepto Amizoca reuersus est innitēs illi: vnaq̄ tranātes
incolumes ad nos redierunt. Id factū animū reddebat Scythiis oībus: neq̄ iā
victos esse rebātur sese: quū viderent: qđ apud nos esset honorū maximū: id
nondū esse abductū ab hostib⁹: verū supeſse egregiā mentē: & in amicos fi-
dem. At idē Sauromatis formidinē nō mediocrem incutiebat: reputātib⁹
cū cuiusmodi viris, si se preparassent, essent pugnaturi: tametī tū quidē ex
improviso supassent. p̄inde sub noctē relictis maxima ex parte pecorib⁹ incō-
fisiq̄ currib⁹ fuga sese subduxerūt. Porro Amizoca nō tulit diutius: vt vide-
ret ip̄e: amico op̄co Dādāmidē. sed ip̄sus semet exoculauit. Atq̄ ita sedēt am-
boſq̄ cū honore a populo Scytharū publicit⁹ alūtur. Quid tale Mnesippe
vos referre possertis: Eriā si q̄s tibi donet vt possis vel decē alios ad istos q̄nq̄
adiūgere: etiā citra iusiurādū: si ita vis: vt & multa liceat affingere! At ego
tibi rē nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses: nō sum nescius: quantas
adornādē rei grā phaleras narratiōi fueris admixtur⁹: quēadmodū suppli-
carit Dādāmis: & q̄tio sit excacatus: & quę dixerit: & quo pacto redierit: &
quēadmodū exceperit eū Scythæ: adgratulātes beneq̄ ominātes: atq̄ id ge-
nus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures solet | artificio quodā addere.

Audi igit̄ & aliū huic parē Belittā: hui⁹ Amizocæ cōsobrinū. Is vt detra-
hū ex equo a leone Balthem amicū cōspexisset: nā forte simul erāt i venatu:
iāq̄ leo circūplex⁹ illū, iugulo admot⁹ cēt: atq̄ vnguib⁹ laniaret: defiliēs &
ip̄e inuolauit in tergū beluæ: reflexitq̄ i sese puocās atterēsq̄: atq̄ iter dē-
tes digitos inferēs: conat⁹ quoad licuit Balthem e rictu Leonis eximere: do-
nec leo omisso illo iā semimortuo: ad Belittam sese cōuertit: atq̄ ip̄m quoq̄
circūplexus occidit. At ille moriens (nā tanto anteuertit) acynacē in leonis
p̄cō⁹ defixit. Itaq̄ pariter exanimati sunt oīs. nos autē sepeliuim⁹ eos: duob⁹
aggestis tumulis iter se vicinis: altero amicorū: altero e regiōe leonis. Iā ter-
tio loco tibi referā Mnesippe Macētæ Lōchatae & Arfacomæ amicitia. Hic
em̄ Arfacomas deperibat Mazæā Leucanoris filiā: q̄ regnabat i Bosporo: tū
quī legatione fungeret sup tributo: qđ Bosporini semp nobis p̄dere soliti,
id tēporis tertii iā mēsem vltra diē legitimū distulerāt. In cōiuiūio igit̄ quū
Mazæam vidisset procerā atq̄ decorā virginē: amore capt⁹ est: grauiteroq̄

Luciani

discruciabat. Iam itaque quæ de tributis agebantur: erant transacta: responderatque illi Rex: cõuiuios accipiebat: mox illum dimissurus. Est autem mos in Bosphoro: utriusque in cõuiuios petant puellas: narrantes quinam sint: quibus rebusque freti decreuerint eas in matrimonium accipere. Atque id tempore forte fortuna multi aderant in cõuiuios principes: reges: ac regum filii. in his erat & Tigrapates Lazorum princeps: & Adyrmachus Machlyne dux: aliique cum his permulti. Oportet autem unumquemque proci posteaquam exposuit quid sit & qua fiducia ad ambicias nuptias accesserit cõuiuari cum reliquis: tacitumque accubere. Deinde pacto cõuiuios, postulata phiala, vinum in mesam effundere: atque ita sponsam ambire: multum interea collaudante sese: quo genere: quibus opibus: quod sit potentia. Ad hunc igitur modum cum multi iam libassent: postulassentque: regna & opes commemorantes: tandem Arsacomas/postulata phiala, non libauit (neque enim mos apud nos vinum effundere: quoniam magis cõtumelia ista esse iudicatur in deum) sed hausit imbibens. Da mihi Rex inquit filiam tuam Mazam uxorem: quæ multo sum potior istis quantum ad opes ac possessiones attinet. Leucanore vero admirante: Sciebat enim rex pauperem Arsacomam ac de plebe Scytharum esse: potestateque quantum pecorum, aut quantum habes plaustrorum Arsacoma: nam hiis rebus vos diuites estis. Immo nec plaustra inquit possideo nec arma: verum sunt mihi duo amici: honesti proci: quales alii Scytharum nemini. At tu quidem ista dicens risus est: cõreptumque habet: visusque temulenter. Mane vero reliquis placuit Adyrmachus: iamque sponsam abductur⁹ erat in Maotidem ad Machlyenses. Porro Arsacomas domum reuersus amicis indicat: quemadmodum reiectus esset a rege: risumque habet in cõuiuios: quum pauper esse putaret. Atqui dixerat inquit illi quantas haberet opes nepe vos: o Lõchata atque Maceta: vestraque beneuolentiam longe prestare, multoque firmior esse Bosphoranorum opibus. verum hæc dicentem me subsannauit: cõrepsitque: & Adyrmacho scilicet Machlyensi tradidit asportandam sponsam: quæ aureas phialas se diceret habere decem: propterea currus quaternis sedilibus octoginta: ad hæc ouium bouumque multam copiam. Sic videlicet anterulit fortibus viris pecorum multitudinem: operosa pocula: & currus grauis. Proinde o amici dupliciter excrucior: nam & Mazam amo: & iniuria mihi inter tantum hominum illata non mediocriter mordet animum meum. Arbitror autem & vos ex equo iniuria affectos esse. Etenim ad unumquemque e nobis tertia cõtumeliæ pars pertinebat: si modo ita viuimus: quemadmodum coepimus: quum cõiungeremur: nimirum ut unus homo simus: iisdem dolentes: iisdemque gaudentes. Immo inquit Lõchates unusquislibet e nobis totus iniuria afficiebatur: tu quum in te ista fieret. Quomodo igitur (inquit Macetes) his in rebus agemus? Per partes inquit Lõchates negotium suscipiam. Atque ego quidem recipio Arsacome, me caput apportaturum Leucanoris. Tu vero sponsam ereptam huic adducas oportet. Ita fiat

Toraris. Fo. XXXII.

(ingr). At tu Arfacoma / iter hec / nā his pactis verisimile est exercitu ac bel
lo fore op^o, hic mane: quo cōtrahas & appares arma: equos: atq; aliarū rerū
vim: quātā potes maximā. Facillime aut plurimos adiūxeris: partim q; ipse
strenuus: partim q; nobis nō pauci sunt familiares. Maxime vero si desede
ris in ter gore bouis. Hec vbi placuissent: hic qdē q̄tū potuit, recta pfect^o est
in Bosporū: puta Lōchates: alter .i. Macētes ad Mlachlyēses: eques vterq;. Ar
Arsacomas domi manēs, & cū æqualib⁹ cōtulit: & ex familiarib⁹ vim hoīm
armavit. Demū & in ter gore bouis desedit. Cōsuetudo aut de sedēdo in ter
gore bubalo huiusmodi est apud nos. Vbi q; ab alio lēsus est: cupitq; vlciscis
neq; par eē pugna: videt: tū boue immolato / carnes frustulatim cōcisas igni
torret. Dehinc ipse porrecto humi cōrio, sedet in eo: in tergū reductis mani
bus more eorū q; a cubitis victi sunt. Et hoc qdē apud nos maximū est suppli
cādi genus. Appositis aut bouis carnib⁹, adeūrib⁹ domesticis. p̄terea si quis
ali⁹ velit, q; partē sibi sumit: ac dextro pede tergū bouis calcās, p̄ faculta
te pollicetur: hic qdē equites p̄biturū se quīq; suo pte cibo: suoq; stipēdio: ille
decē: alius plures: alius armatos pedites quor possit: atq; qui pauprimus, se
ipsum dūtaxat. Colligit itaq; in ter go bouis igēs nōnunq; multitudo. Et hu
iusmodi quidē exercitus, & certissima fide cohaeret: & hostibus expugnatus
difficillim⁹ est: nō aliter q; si iureiurādo esset adact⁹. Nā in tergū ascēdisse:
instar iurisiurādi est. Arfacomas igit his in rebus pcurādis satagebat: co
ierūtq; illi egres qdē circiter quīquies mille: tū armati ac pedites p̄miscuet
vicies mille. At Lōchates vbi ignotus puenit in Bosporū: regē adit: tractātū
quiddā de regni negotiis: aitq; venire quidē sese publico Scytharū noīe: sed
privatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iussisset, De publicis iquit
negotiis hac in p̄sentiariū denūciant Scythæ: ne vestri pastores in plani
ciem vsq; trāsgrediantur: sed intra Trachonē pascant. Caterū latrones de
quibus ex postulatis: regionē vestrā incurserint: negant eos publico consilio
emitti: sed privatim fut quēq; lucri causa prædari. Q; si q; illorū deprehen
datur: tui arbitrii esse vt in eos aīaduertas. Hec quidē illi denūciant: at ego
tibi indico: graue in vos insultū futurū ab Arfacoma Mariātæ filio: qui nu
per legatū egit apud te: idq; (opinor) quū filiā tuā postularit: nō assequit⁹.
sit abs te: ob id indignat: sedetq; i ter gore taurino septimū iā diem: cōtra
eūq; illi est exercitus haud exiguus. Audini (inquit Leucanor) & ipse: co
gi vim copiarū in tergum bouis. Q; autem aduersum nos cogerentur: q; q;
Arsacomas huius rei dux esset: id vero me fugerat. Atq; in te inquit Lō
chates hic apparatus cōstituitur. Mibi autē inimicus est Arfacomas: graui
terq; fert: q; sibi præferat a natu maioribus: & q; in oībus illo videar eē p̄t̄a

Luciani

stantior. Quid si mihi sponderis alteram filiam tuam Barcetim: alioquin nec in digno vestra affinitate: breui tibi reuersus caput eius apportauero. Spondeo Rex inquit: videlicet supra modum formidine correptus: propterea quod non ignoraret quam ob causam iratus esset Arfacoma: nimirum ob nuptias: tum & alias quoque metuerit semper Scythas. At Lonchates: iurato inquit te prestiturum pacta neque ificiaturum. Id quum fieret: iamque resupinatus in caeli iurare vellet: Absit inquit ut hic: ne quis spectantium coniciat: qua gratia iuremus. Quin potius hoc templum Martis ingressi: occlusis foribus iusiurandum edamus: ubi nullus exaudiat. Nam si quid horum inaudierit Arfacomas: vereor ne me ante bellum imolet: manu iam nunc non parua cinctus. Introcamus inquit Rex. Vos autem abstinate quam longissime. Neque quisquam ad templum adeat: quem ego non accersiuero. Posteaque igitur ipsi quidem introgressi sunt: satellites autem procul abstiterunt: vibrato gladio simulque altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum in pectus adegit. Deinde caput defectum sub chlamyde tenens prodibat: quasi confabulans iterum cum illo: breuique sese dicens adfuturum: tanquam ad negotii quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuersus eo ubi equum victum reliquerat: consensu illo redequitauit in Scythiam. Porro nemo est eum isequutus: quippe diu ignorantibus Bosporinis: quod acciderat: tum ubi rescissent, factiose de regno decertantibus. Hec itaque gessit Lōchates: prestititque promissum: allato Leucanoris capite. Porro Macetes in via factus certior super his quae in Bosporo acciderant: peruenit ad Machlyeses: primusque illis nuntium attulit de rege trucidato. At populus inquit te Adyrnache gener cum sis ad regnum vocat. Proinde fac ut ipse prior occupas imperium arripas: in rebus perturbatis obortus: puella vero te sequatur a tergo in curribus. Facile enim istud hoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Bosporanorum: ubi Leucanoris filiam conspexerint. Ego porro non solum abauus sum: verum etiam sponsae tuae cognatus maternus, siquidem nostra e gente Masteram Leucanor asciumit uxorem. Et nunc tibi adsum: missus a Masterae fratribus qui sunt in Alaniam: denunciantibus ut quam potes ocysime te recipias in Bosporum: neque per negligetiam committas, ut imperium ad Eubiotum deueniat: quam tamen frater notus est Leucanoris: tamen Scytharum partibus semper fauit: cum Alanis simultates gerit. Hec quidem dicebat Macetes. Erat autem eodem cultu eademque lingua cum Alanis. Comune enim horum utrumque Alanis cum Scythis: nisi quod non magnopere comati sunt Alani: quemadmodum Scythae. At Macetes in hoc quoque illis erat assimilis: videlicet detonsa coma: quatinus conueniebat Alanum minus esse comatum quam Scytham. Itaque his rebus factum est: ut illi fides haberetur: putareturque Masterae ac Mazae cognatus esse. Et nunc inquit o Adyrnache, ad utrum

Toxaris Fo. XXXIII.

nis paratus sum: vel p̄ficisci tecū in Bosporū si velis: vel manere si sit opus
 ac sponsam adducere. Istū huc equidē inqt Adyrmach⁹ longe malim: quādo
 quidē cognatus es/te puellā adducere. Nā si nobiscū vna p̄ficiscaris in Bos-
 porū, vni duntaxat equitē numero addideris. Qz si mihi vxorē aduexeris,
 multorū instar fueris. Atq; ita factū est: et hic q̄dem iter ingressus est: Macē
 te tradēs ducendā Mazēā: quæ virgo etiā dū erat. At ille per diem quidē il-
 lam curru vehēbat: verū vbi nox incubuisset, impositā equo (nā id curarat
 vt alius q̄dam eques sese cōsequeret) tū insiliens et ipse nequaquā deinceps ad
 M̄otim iter faciebat: sed deflectens ad mediterraneā, relictis ad dextrā Mi-
 treorū mōtibus, quū virginē interim aliquoties interquiescere iussam re-
 focillasset, intra tridū a Machlyensibus in Scythiā vsq; p̄mensus est viam:
 statimq; equus eius vbi desitisset a cursu, paulisper astans exanimatus est.
 Porro Macentes Arfacomæ Mazēā in manū dās, Accipe, inquit, a me quod
 q̄d quod sum pollicitus. At illo ad insperatū spectaculū stupefacto/gfalsq;
 agente/ Define, inquit, Macentes: ac noli me aliū a te ipso putare: nā mihi p̄
 secō gfas agere ob hac quē feci/ pinde est: ac si sinistra mea gfas agat dextrę
 q̄ vulneratæ sibi subministravit: atq; officiosē curā egit ægrotantis. Ridi-
 cula nimirū et nos fecerimus: si iā dudū cōmissi/ et quatenus licet in vnū cō-
 stat/ magnū adhuc esse credamus: si qua pars nostri officiosē quid egerit p̄
 toto corpore. Etenī p̄ se ipso fecit: quū ps sit totius beneficio adiuti. Atq; ad
 hūc quidem modū Arfacomæ gfas agēti Macēres respōdit. Cæterū Adyr-
 machus vbi sensit insidias, nō prexit ire in Bosporū: iā em̄ Eubiotus rerum
 potiebat/ accersitus a Sauromatis: apud quos fuerat diuersatus: verū in pa-
 triā reuersus, cōtractis ingēribus copiis, p̄ mōtuosa irrupit in Scythiā: pau-
 loq; post irruit et Eubiotus: quū Græcos vndecūq; poterat secū ducens: tū
 Alanos et Sauromatas accersitos: vtrinq; vicies millenos. Cōiūctis autē co-
 piis, Eubiotus atq; Adyrmach⁹ nonaginta milia cōfecerūt. Atq; ex his ter-
 tia pars egres sagittarii: nos autē (nā et ipse ad hanc expeditionē cōtuleram
 addens iis q̄ tergum taurinū cōuenerant/ equites ad plenū instructos cen-
 tum) contractis haud multo minus triginta milib⁹ vna cū equitibus oppe-
 ribamur insultū ductore Arfacoma. Vt autē admouentes illos cōspeximus
 cōtra duximus agmē, præmissis in hostē egrib⁹. Atq; vbi iā diu acriter eēt
 pugnatū, tandē cessere nostri, interrupta phalange. Postremo in duo disse-
 ctū est vniuersum agmē Scythicū: pars subduxit sese nō omnino palā victa
 verū ita fugebat: vt locū dare videret: adeo vt Alani ad multū tempus in-
 sequi nō auderent. ptē alterā/ quæ eadē erat imbecillior cingentes Alani ac
 Machlyenses vndequaq; cōdebāt, cōsertim iaculis emissis atq; sagittis: sic/

Luciani

vt vehemēter laboraret a nostris qui tenebantur obsessi. Et iam plarique arma piceerāt: quorū in numero forte erat Lonchates et Macētes: iamq; ambo vulnus acceperant: dū ante alios sese periculis obiciunt. Hic qd̄ adusto femore/puta Lonchates. Porro Macētes securi sauciato capite: tū conto in humerū impacto. Qd̄ simul atq; sensit Arfacomas: quū in altero agmine esset nobiscū: turpe ratus /si desertis amicis nō adesset, subditis equo calcaribus, cū clamore in hostes tēdere cōcepit: sublato gladio adeo: vt Machlyenses vim animi nō sustinuerint /sed viā illi fecerint: vt transiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis et aliis, impetū fecit in Adyrmachū, impactq; in ceruicē gladio/ad zonā vsq; diffecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyensium: paulopost et Alanorū. Deniq; cum his Græci quoq;. Atq; ita redintegrato prælio nos supiores exitimus: diuq; sumus insequuti/trucidantes: donec nox finē imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati: qui supplices pacē atq; amicitiam orarent. Bosporani duplicatū tributū pē furos sese pollicebant. Machlyenses obsides daturōs se confirmabant. Alani ita eam inuasiōe cōpensaturos sese spondebant: vt Sindianos nostro nomīne vellēt aggredi: qbuscum multo iam tempore nobis fuerat simultas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autē Arfacomæ et Lonchata, pax inīta, duobus illis cuncta p arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe audent Scythæ amicorū causa facere. MNESIP. Tragica pr̄sus o Toxari/fabulisq; similia. Et ppitius sit Acynaces et ventus p quos iurasti: si quis ista nō credat /non admodū reprehendens esse videatur. TOXA. At vide vir egregie: ne incredulitas ista ab inuidia vestra pficiscat. Qd̄ nō me deterrēbis nō habendo fidē: quo minus et alia his cōsimilia referā: quæ nouerim a Scythis esse gesta. MNE. Tātū ne longū facias vir optime: neq; vsq; adeo admissis/vagisq; vtare sermonibus: vt nunc sursum ac deorsum Scythiā/Machlyanamq; pcurrēs: deinde in Bosporū discedēs: postremo rediēs prorsus abutare silentio meo. TOXARIS. Parendum tibi et hanc præscribenti legem: dicendumq; paucis: ne fatigeris vna nobiscum/audiendo circūcurritans. Quin magis ausculta quæ in meipm̄ amicus Sisinnēs nomine præstiterit. Quū enim Athenas relicta patria pficiscerer: idq; cupiditate Græcarum literarum: appuleram Amastrim Pōticā. Ea est vrbs haud pcul a Caranibe distita in p̄montorio/obuia iis qui a Scythia nauigāt. Comitabatur autem Sisinnēs mihi a puero amicus. Nos igit vbi res quasdam importatas in portu spectassemus: in eumq; e nauī subduxissemus eminus/nihil suspicantes mali: interea fures quidam effracta sera sustulerunt vniuersa: adeo vt non reliquerint /quod vel in eum diem sufficere posset. Ergo

Toxaris Fo. XXXIII.

quum domū essemus reuerſi: cognito quod acciderat, nō viſum eſt in ius
vocare vel vicinos q̄ plures erant/vel hoſpitē: veriti ne plariſq̄ ſycophātæ
videremur: ſi dixiſſemus nobis ab aliquo ſublatos eſſe Daricos quadringē-
tos: tū veſtium pmultū: ad hanc tapetiā quæ dā: deniq̄ q̄cquid habueramus.
Conſultabamus igitur hiſce de rebus/ quid eſſet faciundum omnium rerū
egenis: idq̄ in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita viſum eſt tum tempo-
ris ſtatim demerſo in ilia acynace/ vitam fugere: priuſq̄ ignauum quippiā
aut indignū eſſet ferendū/ vel fame/ vel ſiti enecto. Cōtra Siſinnes cōſolabat̃
obſectrās ne qd tale facerem. Aiebat em̃ excogitaſſe ſeſe: vnde nobis victus
ſuppeteret. Et eo q̄dem die baiulandis e portu lignis allata mercede, victū
ſuppeditauit: mane aut obambulans in foro/ pompā quandā aſpexit iuuenū
(quemadmodū aiebat) elegantīū ac ſtrenuorū. Hi nimirū viritim lecti/ vti
mercede propoſita ſingulare certamē inirēt: in tertīū diē erāt decertaturi.
Ergo quū oēs huius negotiī cōditiones audiſſet: accedēs ad me: Caue poſt-
hac, inq̄, Toxari: ne teiſpm pauperē dixeris. Sigdem tertio abhinc die diui-
tem te reddidero. Hæc ait: atq̄ interea agre parato victu, quū iā ſpectacu-
lum eſſet inſtitutū, ſpectabam⁹ et ipſi: et em̃ aſſumptū me duxit in theatrū:
tanq̄ ad iucundū aliquod/ nouūq̄ ſpectaculū Græcorū. Ergo vbi cōſediſſe-
mus, ſpectabamus. Ac primo quidem feræ ptim iaculis confixæ/ atq̄ a canī-
bus agitæ: partim in homines quosdam vinctos emiſſæ/ nocētes quoſpiā:
ita vt conſiciebamus. Vt autem prodierūt qui erant ad ſingulare certamē
conducti: ac producto iuvene quodam prægrandi/ dixiſſet præco. Si quiſq̄
velit cū hoc ſingulari certamine congregi, prodeat in mediū: præmiū pu-
gnæ accepturus drachmarū decem milia. Ibi prorinus aſſurrexit Siſinnes
deſiliens: polliceturq̄ ſe dimicaturū: ſimulq̄ poſcit arma. Tū acceptā mer-
cedē decē milia mihi deferēs in manū dat. Si vicerō, inq̄, Toxariſ vna pſi-
ciſemur/ ſuppeteretq̄ cōmeat⁹: ſin cecidero, ſepulto me, redi rurſ⁹ i Scythiā
Ego qdē hiſ auditis ſingultriebā. At ille ſūptis armis reliquū qdē corp⁹ mu-
nuit: rat galeā neq̄q̄ ipſoluit: ſed nudo cōſiſtēs capite pugnabat. Et iſto qdē
iſe vuln⁹ accepit, retorto gladio ſuccifo poplite/ ita vt multū ſanguinis de-
flueret. Ego interim iā metu p̄mortuus erā. At ille cōſidentius inuadentē
aduerſariū obſeruās, ferit in pectore/ tranſfigitq̄: ita vt p̄tinus ad pedes il-
lius p̄cuberet. Ille feſſ⁹ et iſe vulnere/ mortuo incūbebat: parūq̄ aberat: quū
iſe quoq̄ eſſe laret aīam. At ego accurrēs erexi/ aīmq̄ reddidi. Porro vbi di-
miſſ⁹ ē, iā victor declarat⁹: ſublatū illū domū deportauit: multūq̄ tpis cura-
tus a medicis, ſupuixit quidē/ hodieq̄ agit ap̄d Scythas, ducta in matrimo-
nium ſore meæ: claudus tamen adhuc eſt ex vulnere. Hæc res Mneſippe

Luciani

nō apud Machlyenses: neq; in Alanīa gesta est: vt testib⁹ careat: et ficta cre-
di queat: verū cōplures extāt Amastriani: qui de pugna Sisinnae memorāt.
Finem iam faciam: si tibi quinto loco factū Abauchae retulero. Appulit ali-
quando Abauchas hic in Boristenensiu ciuitatē secū adducens et vxorem:
quā vnice diligebat: liberos duos: alterū quidē masculum lactētē: altera ve-
ro erat puella septē annos nata. Erat autem peregrinationis comes et hu-
ius amicus Gyndanes: atq; is quidem e vulnere laborans: quod in via acce-
perat a latronibus: qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ict⁹
est in femore: ita vt ne stare quidem posset prae cruciatu. Itaq; noctu dor-
miētibus illis: nam forte in coenaculo quodam diuersabantur: ingens ortū
est incendium: omniaq; circūclusit: iamq; flammavndiq; domum circunde-
dit. Ibi expectatus Abauchas, relictis liberis ploratibus, repulsa vxore quē
inharebat: iussaq; vt ipsa sese seruet: amico in humeris sublato descendit
perrūpensq; euasit: ita vt nequaquā incendio laederet. Vxor infantē basulans
consecuta est/monens puellulam: vt sese cōsequeretur. Ea vero semiuista ab
iecto ex vlnis infante/vix exiliit e flamma. Deinde puella vna cū illa veniēs
pene et ipsa extincta est. Post hēc quū probro obiectaret qspiam Abauchae: q
desertis liberis atq; vxore Gyndanem extulisset, Imo liberos, inquit, denuo
parare haud quāq; difficile: tum incertū an hi boni sint futuri: porro amicū
diu fuerit priusq; inueniā talē: qualis est Gyndanes: cui⁹ amor mihi multis
argumentis est exploratus. Dixi Mnesippe e pluribus his quinq; propositis
iam tempus est pnuntiari vtri nostrū/aut linguam/aut dexteram oporteat
amputari. Quis igitur futurus est iudex? MNESIP. Nemo. Neq; enim con-
stitueramus narrationis arbitriū. Sed scin quid agemus? Quādoquidē in p-
sentiarū nullo pposito scopo sumus iaculati: de integro delecto arbitro alia
amicorū paria apd illū referamus: dein vter succubuerit/ ei tū qdē ampute-
tur: vel mihi lingua: vel tibi dextra. Aut si hoc crudele, quādo tu amicitia
admirari visus es: ego nihilo secius puto/ nullā esse mortalibus possessionē
hac pstantiorē neq; pulchriorē: quin ipsi quoq; in vnū copulari/ illud appro-
bamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā sim⁹ amici: vtriq; victores: vtriq; ma-
ximis potiti pmiis: videlicet p vnica ligua/ vnaq; dextra binas vterq; habi-
turi: atq; insup oclōs quoq; quaternos/ pedesq; quaternos: in sūma duplicia
oīa. Eiusmōi nāq; qddā est cū duo tresq; copulāt amici: quālē Geryonē scri-
ptores depingunt senis manibus/ternisq; capitibus hominem. Siquidem
(vt mea fert opinio) tres illi fuerūt: qui cōmuniter omnia gererent: vt di-
gnū est his: q amicitia cōiuncti sunt. TOXA. Probe dicis: atq; ita faciam⁹.
MNE. Verū neq; sanguine op⁹ est Toxaris: neq; Acynace: qui nobis amici

tiam confirmet. Hæc em̄ confabulatio: et q̄ eadem amamus, id multo certius est calice illo quem bibitis: propterea q̄ huiusmodi nō obligationem / sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista: iamq̄ amici atq̄ hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi siquādo in Scythiā peruenis. MNE. Nimirū vt sis sciēs/nequaq̄ me pigeat vel longius etiā p̄fiscī si tales amicos nancisci liceat: qualē esse te Toxari ex tua oratione coniicio.

Toxaris finis Erasmo Interprete.

LVCIANI ALEXANDER SEV PSEVDOMANTIS
ERASMO INTERPRETE.

V quidē charissime Celse/leuem forte quandā / ac faciliē puinciā tibi mādare videris: quū iniūgis: vt Alexandri Abonotichitæ impostoris vitā/cōmenta/ neq̄ nō audaciā/prestigiāsq̄ libro cōplexus/volumē ad te transmittā verū siq̄ ea conet̄ omnia ad plenū enarrare, id profecto non minoris sit negotii: q̄ Alexandri eius/ cui Philippus fuit pater/res gestas literis p̄dere:tātus hic scelere:quātus ille virtute. At tamē si cādide/ignoscēterq̄ legere voles: et quod narrationi deerit id ex te imputare atq̄ addere, conatū hūc te auctore capeſſam: et Augei bubile si nō omne, at certe p̄ mea virili repurgare nitā, paucis aliquot elatis cophinis, nimirū vt ex his cōiecturā facias: quātus/q̄q̄ immensus fuerit sim⁹ vniuersus: quē ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amboꝝ interim noīe calumniā vereor tuo pariter ac meo: tuo/q̄ iubeas memoriā/li- teratūq̄ monumētis tradi virū longe sceleratissimū: meo/q̄ sumā operam in hmōi narratione/rebusq̄ gestis hoīs: quē nequaq̄ oportebat ab eruditiss legi: sed in frequentissimo quopiā et amplissimo theatro spectari a simiis/ aut vulpibus discerptū. q̄q̄ siq̄ hoc crimen nobis impeggerit, poterimus et ipsi nos exēplo quodā simili tueri. Eteṃ Arrianus ille discipulus Epicetī vir inter Romanos cū primis laudatus/ac p̄ omnem vitā in literarū studio versatus, quū simile qddā fecerit p̄ nobis quoq̄ responsurus est. Nā is qdē Tillibori latronis vitā describere nō est grauatus. Nos vero multo crudeliore latronē memoriā p̄demus: q̄p̄pe q̄ nō in syluis ac mōribus/ sed ip̄is in vrbibus sit latrocinatus: neq̄ q̄ Minyā tm̄ aut Idā sit p̄grassatus: neq̄ paucas q̄sdā Asiæ p̄tes/ videlicet desertiores depopulatus: sed q̄ vniuersam (vt ita dixerim) Romanorū ditionē suo cōplerit latrocinio. Ac primū tibi depingā hoīem: effigie eius quoad potero p̄xime verbis adubrās: tametsi nō sum admodū pingēdi pitus. Corpe igit̄/vt interim et hoc tibi repræsentē/ potius erat/et aspectu decorus: planeq̄ specie diuina qdā ac maiestatis plē

Luciani

na: colore cādidō: barba nō admodū hirsuta: coma ptīm natiua tectus: ptīm
apposititia. Sed hac adeo scienter efficta: vt vulgus fere nō sentisceret imi-
tatā/ascititiamq; esse. Oculi vehemēter acres ac versatiles: tū diuinū qddā
relucētes. vox dulcissima pariterq; clarissima. In summa quo ad has res/nul-
la ex pte poterat improbari. ac figura qdē hoīs erat hmōi. Cāterū mēs atq;
animus. O malorū depulsor Hercules/et auerfor trilitū Iuppiter / seruato-
resq; Dioscuri/in hostes potius cōtingat incidere, q̄ cū eiūsmōi quopiā hīc
cōmerciū. Sigdē ingenio/sollertia/acumine lōge p̄stabat cāteris mortalib⁹
Tū curiositas/docilitas/memoria/et ad disciplinas ingenii felicitas: horum
vnūqdq; supra q̄ dici possit illi suppetebat: qbus tñ pessimā in ptē est vsus.
Et quū haberet arma tā egregia sibi suppetitata/ ilico nimirū oīm q essent
sceleribus nobilitati, facile summus euasit: vel supior Cercopibus/ Euriba-
to/Phrynonda/Aristodemo/Sostrato. Nā ipse quū aliquādo Rutiliano scri-
beret genero/modestissimeq; de se loqueret/Pythagoræ semet adsimilabat.
Atqui veniā mihi dabit Pythagoras: vir ille qdem sapiens ac mēte diuina
cāterū si huius ætate vixisset, puer (sat scio) præ hoc visus fuisset. Sed heus
tu p Gratias: caue putes hac in Pythagoræ cōtumeliā me dicere: quasi ve-
lim eos similitudine rerū gestarū cōmittere. Verū siq; deterrima quæq; et
p̄brosissima, quæ de Pythagora p calumniā ferūtur (qbus eqdē haud quāq;
fidē pinde vt veris habuerim) siq; tñ cōferat in vnū, ea nimirū omnia vix
etiā minimā pticulam adaquēt Alexādrinæ versutia. Prosum enim ima-
ginare mihi/et cogitatione finge/q̄ maxime variā ingenii tēperaturā/indo-
lemq; ex mēdacio/dolis/piuriis/maleficiisq; cōfusam/ p̄mptā/audacē/versa-
tilem/et ad efficiendū q̄ cogitasset nullū refugientē laborē: appositam ad p-
suadendū: cuiq; facile fides habenda videretur: tū quæ mire simularet opti-
ma quæq;: ea quæ a mente essent diuersissima præ se ferret. Primum igitur
nemo cum illo cōgressus est, qui nō hac cū opinione discesserit: vt eum mor-
talium omniū optimū/æquissimumq;: præterea simplicissimum/minimūq;
fallacē iudicaret. Accedebat ad hac omnia grandīū rerū conatus: quū ni-
hil pusillum cogitaret: sed ad maxima semp appelleret animū. Ita quū esset
adolescentulus adhuc formosus admodum/ætate videlicet tenera/ ac velut
herbescēte: id qd licebat partim e stipula cōicere: ptīm audire ex his q ita
p̄dicabāt: passim sese p̄stitebat: ac mercede sui copiā faciebat iis: qb⁹ lubi-
tū fuisset. Inter multos aut incidit in hūc amans qdā p̄stigiator: ex eorū nu-
mero: q magiā et diuinas incantationes p̄fiterēt: tū illectamēta ad concilian-
dā in amoribus grām: malorū imissiones in hostes: rōnē eruēdi/ reperiēdiq;
thesauros/hereditatē/successiones. Hic vbi cōspiceret bene ingeniātū pue-

Alexander. Fo. XXXVI.

ru/atq; ad subministrādū arti/negotioꝝ suo ppēfissimū: vtpote q non min⁹
illius adamaret maleficiū / q̄ ipse hui⁹ formā: erudiit eum / sempꝫ deinceps
p adiutore / ministroꝝ est vsus. At is publicitus quidē et apud vulgus mea
dicū scilicet agebat. didicerat autem apud Thoonis Aegyptii cōiugem.

Carmen Homericum.

Pharmaca mixta: salubria multa: at noxia multa.

Quortū oīm successor hic atq; haeres factus est. Porro doctor ille et idē ama
tor natione Tyanæus erat: videlicet ex eorū numero: q cū egregio Apollo
nio Tyanæo illo erant versati: totq; illius tragoediā pnouerāt. Vides qua
nā eschola tibi hominē refero! Verum vbi iā barba plenus esset Alexander
Tyanæo illo vita defuncto, in egestatē redactus, deflorescente simul et for
ma: vnde victū parare licuisset: nihil postea pūi agitabat aīo. Sed inito cō
mercio cū Byzātino quopiā annaliū scriptore viro / qui in certamina descē
dunt / oīm / ingenii longe sceleratissimi: Cocconas, opinor, erat cognomē: cir
cūbant / imposturis ludificātes: ac pingues hoīes (sic em̄ illi peculiari Ma
gorū lingua vulgus appellant) detondentes. In his Macetim mulierē opu
lentā nacti sunt: natu qdē grauiorē illam, q̄ vt amoribus esset idonea: sed q̄
studeret etiā dum amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditabat: atq;
hanc ex Bithynia in Macedoniā vsq; sū cōsecuti. Nā illi patria erat Pelle:
q locus olim floruit sub Macedonicis regibus: nūc a paucis / iisq; obscuris et
humilibus incolitur. Ibi quū conspicerent immani magnitudine dracones
placidos admodum ac mansuetos: adeo vt a mulieribus adirentur: et cum
pueris vna cubarent: et calcantes ferrent: neq; commouerētur, si quis strin
geret / premeretq;: deniq; pīnde atq; infantes lac e papilla sugerēt (nā sunt
id genus apud illos permulti: vnde verisimile est / olim illam de Olympiā
de fabulam increbuisse: quum Alexandrum conciperet: huiusmodi dra
cone quopiam opinor cum ea concūbente.) mercati sunt ex his serpenti
bus vnum: qui esset pulcher rimus: obolis sane paucis. Atq; (vt Thucydidis
vtar verbis) hinc iam bellum oritur: nimirum quum duo facinorosissimi
et immani audacia p̄diti: neq; nō ad maleficia p̄mptissimi / societate inuissēt
facile ppēderūt: hac duo potissimū in hoīm vita tyrannidē obtinere: spem
ac metum: quorum vtroq; sigs ad commoditatē vtref, fore: vt is ilico di
tesceret. Siquidem vtriq; iuxta, vel ei qui metu laboraret: vel huic qui spe
teneretur: videbant præsentiā q̄ maxime necessariam esse summeq; desya
derari: atq; hac via Delphos olim fuisse ditatos / factosq; celebres. Præterea
Delfi Clarū et Brāchydes: nimirū hoīb⁹ p hos quos mō dixi tyrānos nēpe
spem ac metū / ad sacra consuētibus: ac futura præsiscere cupientibus: atq;

Luciani

huius rei gratia Hecatombas immolantibus, aureosq; dedicantibus lateres. Hac ubi iter sese versassent: vltroq; ac citro agitassent: visum est vaticinū oraculūq; cōstituere. etenim si res ea processisset: sperabant se protinus diuites atq; felices fore. Qd̄ quidē negotium magnificentius etiam illis successit: q̄ expectauerāt initio: & vel spe melius euenit. Hinc iam spectare cōperunt: primū quidē de loco: deinde quonā exordio / quave ratione negotiū oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonē opportunā eē cēsiuit: vt pote regionē a negotiatoribus frequētatam: tum Thraciæ Bithyniæq; cōfinem: neq; longe dissitam ab Asia, Galatiæq; cunctis item imminētibus populis. At e diuerso patriā suam prætulit Alexander: nam aiebat: id qd̄ erat res: ad huiusmodi negotiorū auspicationē, aggressiōēq; hominibus opus esse crassis & stolidis: & qui viderētur admissuri. Cuiusmodi Paphlagones affirmabat esse hos qui supra Aboni murū incolūt: nēpe supersticiosos pluresq; ac stolidos: qui si quis tantū apparuisset: tibicinē, aut tympanistā, aut qui Cymbala pulsaret secū adducēs: cribro (qd̄ aiūt) vaticinans: ilico vehementer omnes in illū inhient, & perinde vt coelitu quēpiā intueātur. Hac de re quā controuersia non nihil inter illos fuisse: tandē vicit Alexander. Itaq; profecti Chalcedonē (nam id oppidū visum est hac parte habere non nihil ipsis conducibile) in Apollinis templo qd̄ est apud Chalcedonios vetustissimū, æreas defodiunt tabellulas: quæ dicerent: breuī admodū Aesculapium vna cū patre Apolline in Pontum aduēturum: atq; Aboni murum inhabitaturum. Ex tabella quū essent de industria repertæ: facile effecerūt: vt hic rumor in omnē vsq; Bithyniam, ac Pontum dimanaret: multo autē ante alios in Aboni murum. Nam hi protinus statuerant etiā templū erigere: iāq; fundamētis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus Cocconas ancipitiā quædam, atq; ambigua, obliquaq; conscripsit responsa. Deinde paulo post diē obit a vipera (sicut opinor) ictus. in hui⁹ demortui locū accersitur Alexander: ac succedit iam comatus, caesariēq; pmissa / tunicā indutus purpureā albo intermixtā: supra eā veste amictus candida: falcem tenens exemplo Persei a quo se maternū genus ducere p̄dicabat. At perditissimi illi Paphlagones: quū ambos illius. noscent parentes obscuros atq; humiles: tamen oraculo crediderunt ita canenti.

Perfides genere gratus Phoebō iste videtur:
Dius Alexander Podaliri sanguine cretus.
Hic nimirum Podalirius libidinofus erat: ac natura mulierofus: adeo vt a Tricca ad Paphlagoniam vsq; in Alexandri matrem sit incitatus illectusq;. Repertum est aliud oraculum: quasi Sybillæ prædiuinantis.

Alexander Fo. XXXVII.

Ad maris Euxini littus, iuxtaq; Sinopam
Tirside erit quidam ausonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, referabit
Quinq; alias monades: vicensq; ter repetita
Quadrorbem numerum: referentem nomina diui:
Qui veniet laturus opem mortalibus agris.

Alexander itaq; multo post in patriā irruēs cū eiusmodi Tragoedia, cōspi-
uus erat ac splēdidus: quū interim furore afflatū sese nōnūq; ad simulabat:
ore spuma cōpleto: id qđ ille facile efficiebat: radiculā (ea est herba lauādis
lanis idonea) radice cōmāducata. Cæterū illis diuinū quiddā ac formidā-
dum spuma videbatur. At multo ante sibi finxerant, parauerantq; e linēis
confectū draconis caput: qđ specię quādam humanā prae se ferret: colorum
fucis mire adsimilatū: qđq; pilis equinis os & aperiret & clauderet. Tū lin-
gua (sicut est draconū) bisulca atra prominebat: quā & ipsa pilis agebat.
Porro Pellæus ille draco iam pridē erat in promptu: domiq; alebatur: quū
res postuleret tum ab illis proferendus: vnaq; in partem Tragoediam actu-
rus: vel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam vero vt erat maturū ag-
gredi: tale quiddam machinatur noctu veniens ad tēpli fundamenta nuper
effossa. Constiterat autē in eis aqua: siue q; ea indidē alicunde destillauerat:
siue q; ex aethere deciderat. illic ouū antea excavatum deponit: qđ quidem
intus occultabat foetum recens editū serpentis. Id quū alte demersisset: in
abditas luti cavernas: rursum illinc discessit. At mane quū in forū profiliis-
set nudus: nisi q; subligari circū pudenda tectus erat: eoq; inaurato: tū sal-
cem illā gestans, simulq; solutam ventilans iactansq; comā: eorū more qui a
Cibele deorū matre afflati conueniūt: ac numine rapiuntur: conscensa subli-
mi quapiā ara concionabatur: ciuitatē eam beatā esse prädicans: quā mox
deum propalā esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam concur-
rerat vniuersa prope ciuitas) vna cū mulieribus/ senibus/ pueris/ admirabā-
tur: ac vota faciētes adorabant. At ille voces quasdā sonans incognitas: ni-
hilq; significātes: cuiusmodi sint Hebræorum, aut Phoenicū: attonitos eos
reddebat: vt q; nihil intelligerēt eorū quē dicebat: nisi solū hoc: q; Apollinē
Aesculapitq; passim admiscebat. Sub hac ad institutū tēplū curriculo su-
giebat: accedensq; ad fossam ac fontē illum: quē iam ante conditū oraculum
præstruxerant: ingressus aquam / magna voce canebat laudes Apollinis &
Aesculapii: inuitabatq; deum: vt i dexter ac felix in ciuitatē adueniret. De-
inde phialam postulat. Eam porrectā a quopiā / facile immergens/ vna cum
aqua lutoq; haurit, & ouū illud in quo nimirum ille deum cōcluserat, can-

Luciani

didā cetera cernūtiq; commissurā operculi ferruminans. Id quā manu cepisset: affirmabat iam Aesculapīū tenere sese. Interim illi stupidis defixisq; intuebātur oculis expectātes: quidnā esset futurū postea: iādudū admirantes ouī in aqua repertū. Porro posteaq; fregisset idem caua vola cōpressum ac serpentis illis foetum exclusum excepisset: simul atq; mouentē hunc sese conspicerent si quī aderant, ac digitis circūuoluentem: protinus vocē tollebant, deūq; consalutabant: ac ciuitatem eam fortunatā esse dictitabant. Singuliq; affatim votis implebātur / thesauros / opes / prosperā valitudinē, aliāq; id genus ab illo flagitantes bona. Hic ille rursus cursim sese domū abripuit vna secum asportans: modo editum in lucem Aesculapīum: bis natum scilicet cum semel dūtaxat nascātur homines: atq; eum non ex Coronide per louem: neq; coruo: verum ex anserē progenitum. Populus autem vniuersus consequebatur: omnes afflati deo atq; ob spes animo conceptas furore correpti. Interdiu igitur se domi cōtinebat: sperans fore: id qđ & euenit: vt fama permoti Paphlagonū pars maxīma concurreret. Ergo posteaq; vrbs ita esset hominibus referta: vt iam redundaret: sed quibus oībus iā antea tum cerebrū, tū cor esset exemptū: nec vlla parte similes viderent viris pane vīctitantibus (vt loquūtur poetæ) verū qui prāter solā figurā nihil a pecudibus distaret: in adiculis quibsdā / in lecto refidēs: eo videlicet ornatu: quī vatē mire deceret: imponit in sinu Pellāū illū Aesculapīū quī quidē erat vt dictū est / maximus / pulcherrimusq;. Hūc totū vbi collo circūdedisset: caudā foras prominere sinens. Erat autē ingens adeo vt cū per pectus illius effunderetur: pars tamē humi traheretur. Solū aut caput sub alis abditū teneret illo nimirū oīa ferēte: linteaceū illud draconis caput / altera ī amictus parte contextū ostendebat: qđ prorsum illius esse draconis videret: quī a pectore prominebat scilicet. Iam vero mihi cogita, ediculas nō admodum illustres: nec ad satietatē vsq; luminis capaces: tum turbā hominū conuenarū: quīq; aliis ex locis alii concurrissent: tumultuantes: ac prius etiam q̄ ista viderēt mēte attoniti stupefactiq;: deniq; spebus illis sublatis. Quibus ingressis non mirū si res vīsa est portētola: videlicet ex modo pusillo serpente, intra pauculos dies tam immanē extitisse draconē humana specie, atq; eum insuper mansuetū tractabilēq;. Protinus aut ad exitū properabāt: & priusq; exatū essent contēplati: protrudebant ab iis qui noui semp ingrediebant. Porro e regione ianuē per quā intrabatur patefactū erat & aliud ostiū p qđ exiret. Cuiusmodi quiddā & Macedonas in Babylone fecisse ferunt in Alexandri morbo quī ille grauiter iam egrotaret: illi obsessā regīa desyderarēt eū inuēri: ac supremū alloquī. Atq; hoc spectaculi scelestus hic non semel / verū

Alexander. Fo. XXXVIII.

crebrius exhibuisse dicitur : maxime si qui diuites aduenissent recentiores ac nouitii. Hoc loco mi charissime Celse / si vera fateri volum? : æquū est veniā dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hoībus nimirū crassīs & ineruditis: si delusi sunt quī draconē manu contingerēt: nā hoc quoq; largiebatur Alexander: iis q; voluissent: quīq; cōspicerēt in dubia, malignaq; luce imitātū illud illius caput os scilicet nūc aperiēs, nūc claudens: tanto artificio vt res plane Democrītū aliquē requireret, aut certe Epicurū Methrodorūve aut alium huiusmodi quēpiam: qui prorsus adamantinā aduersus hęc atq; id genus alia mentē obtineret: qui nullo pacto crederet, quīq; vel quid esset rei cōiecturis colligeret: vel si viā etiā modūq; peruestigare nō quiret: illud tamē antea sibi persuasum haberet, fugere qdē sese modū rationēq; pręstigiaturæ: ceterū quicqd esset negotiū, prorsus simulatū fucatūq; eē / ac ne fieri quidē vlla ratione potuisse. Paucis ergo diebus confluxit tum Bithynia, tū Galatia, Thraciaq; eorū qui renūciabāt, vnoquoq; vt sit, affirmāte sese primū nascentē vidisse deū : deinde paulo post eundē cōrectasse iā grandē admodū factū: vultu etiā hominī assimilē. Accedebāt ad hęc picturę / imagines / signa deū referentia: partim ex ære, partim argēto efficta. Postremo nomē etiā inditū. Nā Glycon appellatus est: idq; iussu diuinō carmine p̄dito. Ad hunc enim modum eloquutus est Alexander.

Sum ille Glycon: hominū lux: ex loue tertiā proles.

Ast vbi iam maturum esset: vt cuius rei gratia hactenus omnia fuerant excogitata, responsa quoq; redderet, iis qui requisitiuissent, diuinaretq;: accepta videlicet ansa ab Anthilocho qui apud Cilices vatē egerat. Nā is quoq; post patris Amphiarei interitum, posteaq; q̄ ille inter Thebanos extare desiisset, patria pulsus, atq; in Ciliciā profectus, haud incōmode rem gessit: quum Cilicibus euentura prędiceret: binos obolos pro singulis accipiens responsis, ab hoc inquā arrepta ansa: prędicat Alexander omnibus qui aduenerant fore: vt deus ipse responsa daret: eiusq; rei diem quēdam certum pręloquutus est. Iussit autem vt quisq; qd videretur qdq; maxime discere vellet: id in libello conscriberet: cūq; funiculis obuinctū cara, argillave aut simili re quapiā obsignaret. Se vero receptis libellis, cū subsisset adyta (iā em̄ oraculū erat extractū, & apparatus cortinæ) ordine per p̄conē ac theologū euocaturū eos qui tradidissent: dehinc vbi de singulis esset edoctus a deo: libellos redditurū ita vt traditi fuerant obsignatos: subscripto illis respōso pro cuiusq; argumēto: deo nimirum respondente: quacūq; de re quis esset sciscitatus. Erat autē hic dolus / hominī cuiusmodi tu es: aut etiā (si modo dictu nō est inuidiosum) cuiusmodi sum ego: manifestariū neq; difficilis aiaduersu: verū idiotis quibusq; nares eēnt mucro oblitę minimeq; emūtę

Luciani

prodigiosum / planeq; incredibile quiddā esse videbatur. Etenim quā varias
esset commentus artes: quibus signa tollerentur: quā quisq; sciscitabatur / ea
legebat: atq; ita quā viderentur ad interrogata respondebat. Deinde rur-
sum obuincta obsignataq; reddebat: non sine summa admiratione eorum q
recipiebant. Plurimus em̄ hic inter illos erat sermo qui tandē scire potuiss-
set iste: quā ego illi tradidi saneq; diligenter obsignata signis imitatu neu-
tiq; facilibus: nisi reuera deus esset quispiā: cui cuncta sint perspicua. Sed iā
quibus artibus id effecerit, forsitan a me regres. Accipe quo videlicet im-
posturas eiusmodi deprehendere queas et coarguere. Prima ratio sic habe-
bat Celse charissime. Eam carē partē / quā post signū hārebat, acu candefa-
cta liquefactā deducebat. Tum ubi legisset: rursus calefactā acu carā / eam
quā a tergo funiculi fuerat, signo eodem manēte, facile coagmentabat. Por-
ro secundus modus cōstat p̄ id quod collyrium vocant. Id cōficitur ex pice
Beryttia / bitumine / ac lapide p̄spicuo trito: tum cera et masticha. Cōfectū
igit ex his omnibus collyriū igni calfactū, insucto prius suillo pingui, signo
applicabat: ac symboli figurā excipiebat. Id simul atq; siccum esset factū (sic
cabatur aut̄ prius) commode resignabat libellos. Quibus plectis, imposi-
ta: carā denuo perinde atq; e lapide signū idē imprimebat: ad archetypi si-
militudinem mire effectū. Post hac iam tertiā accipe rationē. Calce in glu-
ten iniecta: quo vulgo codicillos adglutināt: atq; ex his confecta ceu carā /
mollem adhuc eā admouebat signo / statimq; detrahebat. Nā illico siccificat
adeo vt cornu vel ferro potius reddat solidius. Hac ad imprimendū signū
vti cōsueuerat. Sunt prāter has et aliā cōplures viā: quas omnes referre
nihil necesse est: ne partū videar modestus: maxime quā tu i his quos de ma-
gorū artibus cōscripsisti cōmentariis / tū pulcherrimis / tū vtilissimis: quiq;
modestos reddere queant: siq; in eis euoluendis versetur: abunde multa re-
tuleris / lōgeq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracula / diuinabatq;
nō mediocri ad eā rem vtens ingenio: arteq; negotiū reddēs p̄babilius: dū
aliis obliqua quādā et ambigua respōdet ad ea quā p̄ponebant: aliis peni-
tus obscura. Quādoquidē et hoc oraculis ille cōuenire iudicabat. Alios itē
deterrebat: alios adhortabat: put sibi magis conducere cōiectasset. Nōnul-
lis remedia morborū vitāq; rationes prāscribebat: quā sciret (vt initio di-
ximus) complura atq; efficacīa pharmaca. Maiorē aut̄ in modū Cytmides
ab illo probabantur: id est nomē confictum emplastri vtr̄fino adipe confecti.
Porro spes / rerūq; successus et incrementa / neq; nō hāreditatum obuentus
semp in aliud tempus reiiciebat. Illud interim addens / cuncta hac tum ob-
tingent: quā ipse volam / quūq; vates meus Alexāder me rogabit / proq; vo

Alexander. Fo. XXXIX.

his vota faciet. Denique merces erat unicuique responsio præstituta: nempe drachma cum obolis duobus. Ne vero pusillum aut exiguum fuisse putes amice hunc questum: quum in annos singulos ad septuaginta aut octoginta milia redierit: usque adeo audis & insatiabilibus hominibus: ut singuli supra decem aut quindecim rogationes traderet. Cæterum ea quæ capiebat non ipse solus solutus est insumere: nec rursus ad congerendas opes in thesaurum reponere: verum compluris & alios habebat secum adiutores ac ministros: tum qui scitareretur, qui versibus oracula conderet, qui responsa seruareretur, qui subscriberet, qui obsignarent, qui interpretareretur: quorum unicuique pro dignitate meritorumque lucrum impartiebat. Adhæc nonnullos foras, & in longinquas regiones emandarat: qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent: affirmantes ipsum etiam prædicere reuocareque fugitivos: fures ac prædones indicare: thesauros effodiendos ostendere: morbo laborantibus mederi: quosdam etiam vitam defunctos in vitam reuocare. Concurreretur igitur undique magnoque tumultu concitati adproperabant: sacrificabatur: dicabantur munera: et duplicata: prophetæ, discipulique dei. iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

Muneribus decorare meum vatem atque ministrum

Præcipio: nec opum mihi curam maxima vatis.

Verum ubi iam plerique quibus mentis plusculum inerat non secus atque ex alta ebrietate resipiscetes conspirassent in illum: præsertim ex his qui studebant Epicuro: iam paulatim in oppidis deprehenderetur vniuersa præstigiatura: fictusque fabularum apparatus: horrendum quiddam in eos edidit: dicens impiis et Christianis impleri Pontum qui non vereretur in sese turpissime maledicere. Eos iussit lapidibus pelleret: si modo vellent propiciū habere deum. Porro super Epicuro huiusmodi quoddam oraculum prodidit. Sciscitanti cuiquam: quid ageret apud inferos Epicurus: plumbeis inquit cōpedibus vinctus in cœno desidet. Et adhuc miraris: si magnopere creuit eius celebritas oraculi: quum videas interrogationes adeuntium: quæ sint prudentes / quæ eruditæ! Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro sævum & irrecōciliabile: idque iure optimo. Nam cum quo tandem iustius bellum gerat: homo præstigiator: & multis ac portentis amicus: veris inimicissimus: quum cum Epicuro viro videlicet qui rerum naturam perspectam haberet: quique vnus, quid in his esset verum, videret! Nam Platoni, Chrysippo, aut Pythagore erat amicus: atque alta cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus: sic enim appellat eum: erat illi plurimum inuisus: atque id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra duceret. Quæ ob causam inter vrbes Ponticas Amastrin in primis hæ-

Luciani

bebat exosam: eo q̄ acceperat eos q̄ cū Lepido erāt: alios item hortū cōsimiles q̄ plurimos ea in ciuitate versari. Neq̄ vnq̄ Amastrino cuiq̄ oraculum reddidit: quin vbi conaretur etiā fratri procōsulis respōdere: deridicula p̄fecto discessit: quū nec ip̄e, quēadmodū idoneū oraculū fingeret, inueniret: nec haberet, qui sibi in tēpore posset componere. Nam quū ille de stomachi dolore conquerenti, vellet p̄scribere: vti suillum pedem cum malua p̄paratum ederet: hunc in modum ait.

Maluaca porcorum sacra cunimato Sipydno.

Crebrius autē (vti iā diximus) Draconem ostēdebat iis qui vellent: haud totum tamē: sed caudā potissimū, ac reliquū corpus oculis exponēs: caput vero ne videri posset: abditū in sinu seruabat. Verū quo magis etiā redderet attonitā multitudinē: pollicitus est sese exhibiturū ipsū deū loquētē: citraq̄ interpretē edentē oracula. Deinde non magno negotio grūū artētiis contextis, ac per lineū illud draconis caput qd̄ erat arte adsimulatum, insertis: alio quopiam per has foris insonante responfitabat ad ea quā p̄ponebantur: voce nimirum per linteaceum illum Aesculapium ad aures promanante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα dicebātur: id est ipsius voce redita, neq̄ quibuscūlibet neq̄ passim dabantur: verum splendidis modo: atq̄ opulentis: & quī grandia largirentur. Itaq̄ qd̄ Seueriano redditum est sup̄ expeditione in Armeniam suscipienda, ex autophonis erat. Adhortans enī illum ad incursum eius regionis, sic ait.

Parthis Armeniisq̄ citato Marte subactis

Romam urbem repetes & claras Tybridis vndas:

Verticeserta gerens radiis distincta serenīs.

Deinde posteaq̄ vecors ille Gallus persuasus/incurSIONē fecisset: euenissetq̄ vt vna cum exercitu cederetur ab Othryade: hoc oraculum e monumētis fustulit: atq̄ aliud in eius locum substituit huiusmodi.

Agmen in Armenios ne duc: neq̄ enī expedit isthuc:

Ne tibi foemineis vir amictus vestibus arcu

Exitium immittat: vitāq̄ ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidissime fuerat commentus: vt posterioribus substitutitiisq̄ responsis: ea q̄ perperam maleq̄ euenissent sarciret ac mēderetur. Sapius enī egroris priusq̄ morerentur p̄dixerat fore: vt reualerent. Quibus morietibus: alterum oraculum ilico paratum erat: quod superiori diuersa caneret.

Posthac desine opem morbo petere exitiali:

Mors etenim manifesta: nec euitare licebit.

Alexander. Fo. XL.

Porro quū non ignoraret: quī in Claro ac Dīdymis Malloꝝ responsa ferebant: ipsos quoꝝ huiusmodi quadā arte diuinandi celebres haberi: eos sibi reddebat amicos: plerōsq; consultorū ad illos remittens: his verbis,
Nunc Claron ito: mei vocem patris auditurus,

Et rursus.

Branchydica accedas adyta: atq; oracula queras.

Et iterum.

Mallon abi: Amphilochei quærens oracula vatis.

Et hæcenus quidē de iis: quæ intra patriæ fines: vsq; ad Ioniam / Ciliciam / Paphlagoniam / Galatiāq; designauit. Vt vero & in Italiā oraculi fama peramanauit: inq; ipsam Romanorū urbē: iam nemo omnium erat: qui non aliud alium anteuertere studeret: dū hī quidē eo proficiscūtur ipsi: illi vero mitantur: potissimū hī qui potentia atq; authoritate plurimū in Republica pollebant. Quibus princeps quasiq; signifer extitit Rutilianus: vir alias quidē honestus ac probus: tum compluribus in præliis Romanorū spectatæ virtutis. Sed qui in his quæ ad deos pertinent, parum sane saperet: vt cui prodigiola quædā de illis essent persuasa: adeo vt sicubi lapidem, vel inunctū, vel coronatum conspexisset: continuo procideret: atq; adoraret: ac diutius aduolutus vota faceret: bonaq; ac lata ab illo postularet. Hic igitur simul atq; de oraculo inaudisset: parum aberat: quin omisso / quem tenebat / exercitu, in Abonī murum auolarit. alios autem post alios eo legabat. Porro qui mittebantur: seruuli nimirum idiotæ quidam: facile decepti domū redibāt referētes partim quæ viderant: partim tanq̃ vidissent, audissentq; permulta insuper accumulantes illis: quo domino fierent commēdatiores. Inflamarunt itaq; senem infelicem, & in vehementem insaniam impulerunt. At ille passim ad omnes amicos accedens: quos habebat, quū plurimos, tum potentissimos: enarrabat: partim ea quæ ab iis quos miserat acceperat: partim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste compleuit urbem concitauitq; q̃ plurimis item aulicis expauefactis, atq; attonitis. Qui protinus et ipsi cupiditate flagrare coeperūt: vt aliquid suis de rebus audirēt. Porro Alexander aduenientes comiter excipiebat: ac xeniis aliisq; magnificis donatos muneribus ad eum remittebat. hoc agens: vt non solum sentīciarēt oracula: verū etiam dei laudes canerent: ac portentosa quædam de oraculorū deq; ipso mētirentur. Excogitarat autem ter scelestus ille quiddam neutiq; inscitum: & ingeniosius q̃ vt in vulgarem competat latronem. Etenim resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in iis quæ proponebantur, ita scriptum: vt cum periculo ac discrimine eius qui scripsisset, si pro-

Luciani

ferretur, coniuncti videretur, apud se detinebat: neque remittebat: quo videlicet obnoxios ac propemodum seruos ob metum sibi redderet eos qui miserant: quum in mentem illis veniret: cuiusmodi de rebus consulissent. Intelligebat autem esse consentaneum: ut qui opibus ac potentia praeccelleret: eiusmodi rogationes essent proposituri. Ab his munera quam plurima ferebat: quippe qui non ignoraret: sese intra casses eius teneri. Libet autem aliquot ex his responsis commemorare quae Rutiliano reddidit. Huic sciscitari de filio / ex vxore priore suscepto: qui iam per aetatem maturus esset: ut disciplinis erudiretur: quae instituendo in literis illi preceptorum deberet adhibere: ita respondit.

Pythagoram: aggregique canentem praelia vatem.

Deinde paucis post diebus extincto puero: ipse quidem habebat: nec habebat quod incusantibus responderet: oraculo videlicet ita re praesenti confutato. At Rutilianus optimus vitro occupans, defendebat oraculum: affirmans hoc ipsum portendisse deum: qui iussisset neminem quidem e vivis adolescentulo deligi praecceptorem: sed Pythagoram potius atque Homerum: iam olim defunctos: quibus cum credibile esset eum iam versari. Quid igitur Alexandro vitio vertere conuenit: si istiusmodi homunculos dignos habuit: quibus fucum faceret? Rursum eidem percontanti: cuius tandem animam esset sortitus: ait.

Principio fueras Pelides: deinde Menander.

Deinde is qui nunc es: post fax phoebaeae futurus.

Octoginta aeuum ac centum produxeris annos.

At hic septuagenarius interiit: in insaniam versus: haud expectato dei promisso: quum hoc quoque oraculum ex autophonis erat. Eidem item de vxore dicenda percontanti aliquando incunctanter ac palam respondit.

Ducito Alexandro natam / Lunamque puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissiparat: filiam quam habebat: e Luna sibi susceptam fuisse. Lunam enim ipsius amore captam fuisse: quum dormientem aliquando conspexisset. nam id illi familiare est: formosos somno sopitos adamare. Porro Rutilianus vir prudensissimus, nihil cunctatus protinus accersit virginem: nuptias conficit: sponsus iam sexagenarius: concubitus: socrum suam Lunam solidis Hecatombis placans: iamque sibi vnus e coelitu numero videbatur. At hic vbi semel in Italia rem esset aggressus maiora indies ad haec excogitabat: & in omnes Romanae ditionis partes, qui perferrent oracula, dimittebat praedicem: ciuitatibus cauedam esse pestilentiam / incendia / terremotus: se certa remedia traditurum: ne quid horum accideret / pollicebatur. Iam quum pestilentia incubuisset: vnus quoddam tale oraculum, Autophonon & hoc, quod

quo versum gērium prodiderat: vnico carmine comprehensum.

Intonsus nubem pestis depellit Apollo.

Atq; hunc versiculū videre erat passim pro foribus descriptū, tanq̃ aduersus pestilētiā remedio futurū. Verum ea res plurimis diuersam in partē euenit: propterea q̃ fortuna quadā sic accidit: vt ex domus / quibus hic versus esset inscriptus / potissimū desolarētur. Neq; vero me putes illud dicere carmē in causa fuisse: vt interierint: verum casu quodam ad hunc modū accidit. Et haud scio, an pleriq; frētī carmine / negligētius ac securius vixerit: nihil aduersum pestē prēter oraculum adhibētes: perinde quasi syllabas pro sese pugnantēs haberēt, & intonsū Apollinē telis pestē propellentem. Exploratores itē ex sua coniuratione q̃ plurimos Romæ constituerat / qui sibi qua quisq; mēte esset indicarēt: ac priusq̃ oraculum adiissent, illi significarent quidnam essent percontaturi, quidq; potissimum cupere viderētur: vt etiam priusq̃ aduenissent ii qui mittebantur, ille iam ad respondendum instructus ac paratus esset. Atq; hęc quidē & id genus alia machinamēta / aduersus Italicas vrbes pręstruxerat. Nam prēter hęc & iniūtiōnes quasdam instituerat: tædarum per manus tradēdarum gestationes: & sacrorum ceremonias: quę quidem tribus ex ordine diebus continenter peragerentur. Ac primo quidē die Atheniensīū ritu denunciatio fiebat huiusmodi. Si quis Iūpius, aut Christianus, aut Epicureus mysteriorum explorator accessit: discor dat. Caterum qui deo credunt & parent: sacris feliciter initientur. Sub hęc protinus exigebantur: illo pręeunte dicēteq;. Foras pellantur Christiani. Tum multitudo acclamabat vniuersa: foras pellantur Epicurei. Dehinc Latōnē puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tū Coronidis nuptię: demum nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, deiq; exortus. Porro tertio die Podaliri cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autē is appellabatur: idq; ex re: propterea q̃ facies quādam incēderetur. Postremo loco, lunę atq; Alexandri amores: ac nascēs Rutiliāni coniunx. At vero facem gestabat mysteriaq; agebat Endymion Alexander: quin hic dormiens scilicet, in medio iaceret: descēderet autem in eum et tecti fastigio, tanq̃ e coelo, lunę vicem agēs Rutiliā quādam formosissima cuiusdam e Cæsarex domus pręfectis vxor: quæ nimirum vt amabat Alexandrum: ita vicissim ab illo amabatur. Ac sub oculis perditissimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oscula: idq; in propatulo. Q; nisi complures fuissent tēdę: forsan nonnihil & eorum quæ fieri solent infra sinum / patratum fuisset. Paulopost rursum introibat ornatu sacerdotali: multo cū silentio. Deinde ipse primus clara voce sonabat, lo Glycon. Assonabāt autē

Luciani

bene canori scilicet homines: nempe præcones aliquot Paphlagonēs, Carthaginiis calceati, plurimum alii nidore ructantes, Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tēdas, atq; inter mysticas saltationes, semur illius de industria renudatum: aureum apparebat, pelle, sicuti coniicio, inaurata circumdata, atq; hac ad tēdarum fulgorem relucente. Itaq; quum duobus quibusdam ex eorum numero, qui desipienter sapientes sunt, super hac re verteretur altercatio: vtrum Pythagoræ animum possideret: videlicet obsemur aurcū: an aliū Pythagorico illi consimile: atq; eā cōtrouersia ad ipsum Alexandrum retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit.

Pythagorę mens emoriturq; oriturq; vicissim.

Vatis at est animus diuina e mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; piisq;.

Et rursum.

Tecta Iouis repetet: iouiali fulmine tactus.

Porro quum cunctis aliis denunciaret: vt a puerili concubitu tēperaret: cū re nefaria: vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus iperabat: vt tertio quoq; anno mitteret, qui deo dicaretur, eiusq; laudes apud se canerēt. Verum mitti oportere spectatos ac selectos, nepe nobilissimos & ætate florētissimos, formaq; eximios. Quibus inclusis perinde vt emptitiis ad libidinē abutebatur: modis omnibus in eos debacchari solitus. Præterea legē quoq; cōdiderat: ne quis maior annis octo decim sese admoto ore cōplecteretur: neue cum basio saluaret: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrīgēs, solis ætate formaq; floridis osculū dabat. atq; his quidē inde cognomē inditum: vt intra osculum cōstituti dicerētur. Atq; i hunc modum vecordibus ac stupidis mortalibus illudēs/perpetuo deinceps suas nequitias exercebat: passim constuprans vxores/passim liberis abutēs. Quin magnum quiddam cunctisq; optandum videbatur: si cuius vxorē vel aspexisset modo. Porro si quam etiā osculo dignatus fuisset, nemo non ita putabat: quicquid esset bonarū felicitatū: id omne semel i eā domū influxurū esse. Erant insup, atq; eæ non pauca: quæ sese etiā peperisse ex illo iactaret: qđ ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Lubet etiam dialogū tibi referre Glyconis & sacerdotis, viri cuiusdā Tyanei: cuius sapientiā ex his quę sciscitatus est coniicias licebit. Hunc equidē legi pridē aureis descriptū literis/Tiū: i ipsis sacerdotis edibus. Dic(iquit) mihi rex Glycon: quis nā es? Sum ille iquit minor Aesculapius. Num alius ab illo prior es? quid ais? Haud fas est vt isthuc audias. Sed quot annos apud nos pmāsurus atq; oracula redditurus? Ad millesimū tertiu. Deinde quo demigraturus?

Ad Baſtra: atq; i eas regiones. Siquidē oportet & barbaros meos victu mea
q; preſentia frui. At reliquę ſortes, puta quę i Dyndimis, Claro, Delphiſq;
reddunt: verū ab authore proficiſcuntur Apolline: an vana ſunt: q̄ illic edū-
tur oracula? Ne iſthuc quidē ſcire quęſieris, nefas enī. Cęterum ego quis tā-
dē poſt hęc vitā futurus ſum? Camelus: deinde equus: poſt hęc vir ſapiēs, ac
vates nō iſerior Alexandro. Atq; hęc Glyconis cū ſacerdote cōfabulatio. Po-
ſtremo & oraculum carmine comprehēſum edidit: quum non ignoraret il-
lum amicum eſſe Lepido.

Ne pare Lepido: namq; huic ſatum inſtat acerbum.

Mirum etenī in modum metuebat Epicurum: ſicuti ſuperius dictum eſt: nī
mirum vt artiſicem ac ſapientē ſuis artibus atq; impoſturis hoſtem atq; in-
ſenſum. Itaq; ex Epicureis quēpiam, auſum ſe multis preſentibus coargue-
re: propemodum i vitę diſcrimen adduxerat. Siquidem adiens ille, clara vo-
ce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam perſuaſiſti: vt ſer-
uos ſuos apud Galatię preſectum capitis accerſeret, hoc nomine, quaſi filiū
ipſius, q̄ tum Alexandrię erudiebatur, occidiſſent. Atqui viuut adoleſcēs in
columiſq; reuerſus eſt: ſamulis iam ſupplicio affectis: q̄ tua opera beſtiis tra-
diti perierunt. Porro, huiuſmodi quiddā acciderat. Cū adoleſcentulus ama-
ne aduerſo i Aegyptum nauigaffet: ad inundationē vſq; ſubducto nauigio:
perſuaſus eſt: vti pariter in Indiā nauigaret. Itaq; dum diutius abeſſet, infe-
lices illi eius miniſtri rati videlicet vel i Nilo nauigantē interiſſe puerum:
vel a latronibus (nam id tēporis per multi graſſabantur) eſſe peremptū: re-
uerſi ſunt domum, renunciantes, quēadmodum e medio ſublatus eſſet. De-
inde proditum oraculum: damnati ſerui, ſub hęc adeſt adoleſcētulus: pere-
grinationē ſuam enarrans. Atq; hęc quidē ille. At Alexander indignatione
percitus, q; coargueretur: neq; ferens opprobratā ſibi veritatē: iuſſit vt qui
adeſſent lapidibus illum impeterēt: alioqui & ipſos ipſios futuros: atq; Epi-
cureos appellādos. Dumq; illi iam lapidare coepiſſent: Demoſtratus quiddā,
qui diuerſabatur in ponto, primus hominem ſui corporis obtegēs obiectu
morti ſubduxit: alioqui lapidibus obruendum, idq; iure optimo. Quid enī
oporteſcit vnum inter tam multos inſanientes, ſanum eſſe: atq; a Paphlago-
num ſtultitiā malum ſibi accerſere? Et illi quidē hęc euenerunt. Cęterū ad-
uocatis iuxta oraculorum ordinē ius qui propoſuerāt (nam id fiebat pridie
q̄ reſponſa redderet) p̄cone rogāte an vaticinari vellent: ſi cuipiā illorum
ex adyto reſpondiſſet: i malā rem: huiuſmodi hominē neq; tecto quiſq; exci-
piebat: neq; igni/aquave ipertiebat: verū erat illi ſolum aliud alio verrēdū:
tanq̄ impio deorumq; cōtemptori: atq; Epicureo, quod quidem probum

Luciani

omnium erat grauissimū. Quapropter vnū etiā Alexāder quiddā designa-
uit deridiculū. Nactus peculiāres Epicuri sententias / librum (vtri scis) lōge
pulcherrimū, summatim Epicuræ disciplinæ decreta completētē, mediū
in forum deportauit: ac lignis ficulnis exussit: tāq̃ anthorem ipm exureret
scilicet: ac cinerem abiecit in mare: oraculo insup eam in rem edito.

Edico decreta senis comburrere caci.

Haud perpendit scelestus ille: quātū adferret is liber cōmoditatū: iis qui in
eo legendo versarentur: quātāq̃ illis quietem / tranquillitatē / libertatēq̃ pa-
reret: ppter ea q̃ a pauoribus: spectris: ac prodigiis liberaret: tum spes inā-
nes / atq̃ immodicas adimeret cupiditates: mentē sanam ac veritatē infere-
ret: planeq̃ lustraret animū: nō tēda quidē aut squilla: aut aliis id genus nu-
gamentis: immo recta ratione: verq̃ ac libertate. Accipe iā facinus quoddā
hominis sceleratissimi, vnū inter oīa multo impudētissimū. Quum iam nō
mediocrem in Regiam aditum sibi patefecisset: inq̃ aulā Cæsareā: p̃sertim
Rutiliano rem adiuuātē / atq̃ approbātē: quum bellum quod in Germania
gerebat maxime flagraret diuo Marco cum Marcomannis & Quadis cōse-
rente: oraculum diuulgauit: quo iubebat: vtri duos leones viuos in Danu-
bium immitterēt: variis cum odorib⁹: ac sacris quibusdam magnificis. sed
præstat ipsum oraculum referre.

Gurgitibus fluuii turgentis ab imbribus istri

Immisisse duos Cybeles edico ministros:

Monte feras alitas: tum q̃tum alit indicus aer

Florum atq̃ herbarum bene olentum: moxq̃ futura est

Et victoria: pax & amabilis: & decus ingens.

Ea quā essent facta, quēadmodū ille p̃scripserat: leones qdē simul atq̃ in ho-
stiiū regionē enataissent: barbari canes quospiā aut lupos esse rati, fustib⁹ ar-
cebāt. At nostrorū p̃tinus maxima strages est cōsequuta: viginti ferme mili-
bus simul extinctis. His cōsimilia sunt ea quæ in Aquileia cōtigerunt: quum
parum abfuerat: vt vrbs ea caperet. At is ad id qd̃ euenerat Delphicā illā
respōsionē, Cræloq̃ redditū oraculū, frigide sane detorsit: dicēs deū quidē
prædixisse victoriā: haud tamē explicuisse: vtrū Romanorū esset futura: an
hostium. Tādē quum plurimi iam eam in vrbē confluerēt: premereturq̃
Abonotichitarū ciuitas multitudinē eorū qui ad oraculū ventitabāt: neq̃
sufficeret suppeditādis iis quæ ad victū erant necessaria: cōminiscitur ora-
culorū genus quoddā id quod nocturnū appellabat. Siquidē libellis indora-
mire solet: vt aiebat ipse: deinde tanq̃ in somnio diuinitus edoctus respōde-
bat: nihil certi tamen. Sed ambigue plerūq̃ ac confusim, maxime si quos li-

Alexander. Fo. XLIII.

bellos confpexiffet, accuratius atq; obferuatius obfignatos. Ad hūc enī modū citra vllum refignādi periculum, quicquid temere ī mentē veniffet fubfcribebaratus & hoc ipfum oraculis cōuenire. Erāt autē ad id nōnulli cōftruiti īterpretes: q̄ mercedē non exiguam colligebant, ab iis q̄ eiufmodi capiebāt oracula: vt enarrarēt ea explicarētq;: atq; hoc illorū munus cōductū tium erat. Nam īterpretū quīfq; talētum Atticum pēdebat Alexādro. Nō nūq̄, quum neq; cōfuleret quīfq;, neq; mīffus efferet aliquis: imo quum ne efferet qdē huiufmodi quippiam, tamen oraculum edebat: vti ftultos mortales redderet attonitos. Quōd genus illud erat.

Hunc age quare tuam qui tectus in ēdibus / ac te
Clam prorfum / vxorem vultuq; oculisq; decoram
Stuprat adulterio: feruorum ex agmine primus.
Ipfe cui folus fuafifti hęc omnia demens,
Eius enim florem libafti: hoc dedecus ille
Nunc tibi compensans / cum coniuge dormit herili.
Quin idem tibi iam pridem letale venenum
(Vt neq; quæ faciant, poffis audire: nec vnq;
Cernere luminibus) recte furtimq; pararunt.
Inueniesq; tuo fub lecto pharmaca: iuxta
Parrietem / fub cervicali condita: porro
Iftis confcia criminibus tua ferua calypfo eft.

Quis Democritus p̄cipio nō cōmoueret: vbi noīatim & authores & loca palā audiffet designari? Verum ilico deſpuiſſet ſimul atq; cognouiſſet, quo hęc artificio gererētur. Inſup & barbaris nō raro reſpondit, ſi quis patria lingua ſciſcitareretur: puta Syriace aut Gallice, quoties difficile erat iuenire cōterraneos eorum q̄ rogationē propoſuiſſent: proinde receptis libellis multum itercedere ſolet interualli priuſq; oraculum redderet: quo videlicet interim potiū poſſet & ſoluere tuto libellos, & nanciſci q̄ cuncta poſſent īterpretari. Qd genus erat & illud Scythę cuiuſdā redditum oraculum.

Morphi e bargulis in vmbra chuenchicranc: relinquet lucem.

Alias rurlum: quum nec adeſſet itē quīſpiam, neq; tale quicq; omnino conſtigiffet, citra carmē eloquutus eſt. Redīto: vnde veniſti. Siquidē is qui te mīſit hodie p̄riit: interemptus a Diocle vicino: accedēribus latronibus. Manago, Celere, ac Bubalo: q̄ nunc etiam comprehenſi tenentur in vinculis. Ceterū pauca nunc accipe ex hīs quæ mīhi ipſi reſpondit. Sciſcītato an caluus eſſet Alexāder: quum libellos palam atq; accurate obſignafſem reſponſum nocturnum ſubſcribitur. Sabar Dalachi Malach Attis alter erat. Rurlum

Luciani

quum diuersis libellis eandē rogationem proposuiffem : puta cuius esset vates Homerus: idq; alio atq; alio nomine: alteri subscripsit: videlicet deceptus a puero qui rogatus/qua gratia venisset / vt remedium iquit peterem aduersus laterum dolorem,

Cytmide te iubeo, ac lunari rore perungi.

Alteri vero vbi sciscitanti ei dictum esset: vtrum mihi satius esset ī Italiam nauigio, an pedestri itinere proficisci, respondit, nihil quidē quod ad Homerum attineret.

Carpe viam pedibus: rate ne sulcaueris vndas.

Multa id genus aduersus illum sum machinatus : quorum de numero fuit & illud / vnica rogatione proposita libello pro more inscripti talis cuiusdā rogationes octo, nomen aliquod ementitus/missis drachmis item octo: preterea qđ fieri solitum esset adiungēs. At ille persuasus partim missā merce de: partim inscriptione libelli: ad vnicam rogationem , ea erat huiusmodi, quando deprehendendus esset impostor Alexander: octo misit oracula. Sed quę neq; coelum (qđ aiunt) neq; terram attingerent. Verum absurda, & in intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in posterum persensisset: preterea qđ Rutilianum a matrimonio conatus essem auertere : suasissemq; ne prorsus in diuinatiōe spes reponeret suas: oderat me videlicet ita vti par erat, sibiq; acerrimum hostem iudicabat . Quodam itaq; tempore percontanti de me Rutiliano ita respondit.

Noctiuagus gaudet scortis: spurcoq; cubili.

In summa: iure optimo me inuisissimum habebat. Proinde quum me in oppidum aduenisse sensisset, meq; Lucianum esse illum cognouisset: adduxerā autē milites duos, alterum lancea, alterum conto armatum: quos quidem a Capidocię pręsidi mihi tum amico acceperā, quo me ad mare vsq; deducerēt: accersit illico, sanē qđ comiter multaq; cum humanitate. Ego quum aduenissem: complures apud illum reperio: porro bona quadam fortuna, & milites vna mecum adduxeram . Tum ille manum mihi porrigit osculandam: quęadmodum vulgo facere consueuerat : ego admotus perinde atq; osculidaturus acri morſu corripio: ita vt parum abſuerit quo minus illi manum mancā reddideri. Itaq; qui pſentes erant pręſocare me accedere conati sunt tanqđ hominē sacrilegum, quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerāt: qđ Alexandrum illum, non autē prophetam compellassem. At ille oppido qđ generose obnitens, compescuit illos: pollicitusq; est: se facile me placidum redditurum declaraturumq; quantum posset Glycon: qui nimirum & hos qui maxime squirēt ferocirētq; sibi redderet amicos. Moxq; ablegatis oībus, me

cum expostulauit negās se clam esse: quē suāsissem Rutiliano. Ecquid me lē-
 sisset: vt ista in sese facerē: quum possem illius opera apud illum magnas ad-
 res promoueri? Equidē hanc hominis humanitatē cōmoditatēq; libēter ac-
 cipio: perpēdens nimirū quo forē in periculo constitutus: pauloq; post pro-
 dibā, iam illi factus amicus. Ea res profecto /iis qui videbāt /vehemēter erat
 stupēda: q; tam facile fuisset cōmutatus. Posthēc quum iā nauigare statuisset:
 missis Xenis ac muneribus p̄multis (Erā autē forte solus cum Xenophonte,
 patre cū reliquis meis in Amastrim prēmisso) pollicerur & nauim
 prēbiturum sese, & remiges qui nos auerherēt. Etenī arbitrabar hęc aīo sim-
 plici atq; officiosē fieri. Verum vbi iā in medio essemus mari, viderēq; gu-
 bernatorē lachrymantē, & nescio quid reliquis nautis contradicētem: non
 optimē de euentu spes me ceperunt. Erat autē illis ab Alexandro mādaturū:
 vt tollētes nos ī mare prēcipites darēt. Quod si contigisset: facile qđ me-
 gerebat bellum illi debellatum fuisset. Sed is qui lachrymabatur: effecit ne
 quid in nos grauius patrarēt. Ac mihi quidē ita loquutus est. Annos natus
 vti vides, sexaginta, quum antehac pie atq; inculpate vixerim, haudqua-
 velim in hac tam grandi etate prēserrim quum vxorem & liberos habeam
 homicidio manus impiare: indicans videlicet cuius rei gratia nos suscepisset,
 quēq; sibi mandasset Alexander. Expositis autē nobis in Aegialos: quo-
 rum etiā egregius meminit Homerus: retro legit cursum. Ibi forte nactus
 prēternauigātes legatos quosdam Bosporanos Eupatoris regis nomine in
 Bithyniam proficiscētes: deportandi vectigalis gratia qđ in singulos pēde-
 batur annos: quum exposuissem illis qđ me periculum circūuallaret: atq; il-
 li se mihi commodos facilesq; prēberēt: receptus in nauigium incolumis in
 Amastrim pueni. Tantillum abfuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempo-
 re, & ipse aduersus illum arma capiebam: omnemq; (quod aiunt) mouebam
 funem quo hominem vlciscer: quem iam tum ante mihi structas insidias
 oderam, proq; summo ducebam hoste: propter morum impietatem. Iamq;
 ad accusationem intenderam animum: non paucis mecum facientibus: ma-
 ximeq; qui erant ex Timocratis Heracleotae schola philosophi. Verum qui
 tū Bithyniē Pontog; prēsidebat, nos cohibuit pene supplicans & obsecrās
 vti desisteremus. Etenim ob necessitudinem quae sibi cum Rutiliano inter-
 cederet, nequaquā posse supplicio afficere: nec si manifesto in crimine depre-
 hendisset. Atq; ita quidē ab iracundia destiti, meq; repressi non in tempore
 rem aggressurus: quum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed
 quid! An non & hoc inter alia facinus audax Alexandri: a p̄cipe Romano
 postulare: vt Abonī murus, commutato vocabulo, Ionopolis appellaretur?

Luciani

vtq; nomisma nouū signaret: altera quidem parte Glyconis obtinēs imagi-
nem: altera vero Alexandri: qui insignia aui Aesculapii, ac falcem illā Persei,
vnde maternū ducebat genus, teneret. Porro quū esset de sese vaticinatus:
oraculo prodito: fati decretum esse: vt annos viueret centum & quinquā-
ginta: dehinc fulmine ictum interitu maxime miserādo periturum: nondū
septuaginta natus annos interiit: videlicet (vti cōueniebat Podalirii filio)
pede ad inguē vsq; putrefacto: & vermibus scatens. Quo tēpore simul & il-
lud deprehēsum est: q; caluus esset: quū medicis caput humectandū praebe-
ret: ad mitigandum cruciatum: id qđ haud quāq; facere potuissent: nisi de-
tracto galericulo. Hunc habuit exitū Alexandri tragoedia: atq; hęc fuit ro-
tius fabulę catastrophe: vt res videri possit prouidentia quadam esse gesta:
quū casu nimirū ad hūc modum euenerit. Restabat illud: vt & epitaphium
vita acta dignum ei constitueretur: neq; non certamina quaedam agerētur
ab iis qui in vaticinium cōiurauerāt: videlicet impostoribus insignibus ac
přecipuis ad Rutilianum arbitrum sese conferentibus: vt is pronunciarer:
quem ex ipsis oporteret in oraculi successionē capessendam eligi: atq; sacra-
dotali ppheticaq; corona redimiri. Erat autē in hoc numero simul & Pae-
tus: qui artis professione medicus, tum ciuis quū esset, ista faciebat: neq; me-
dico, neq; homine cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter incorona-
tos eos remittebat: ipsi sibi diuinandi authoritatem seruans: posteaq; inde
iam demigrauerat. Hęc amice ex plurimis pauca, quo degustamentū homi-
nis praeberem, scribēda putauī: quum vtī tibi gratificarer: homini familia-
rī atq; amico: quēq; ego vnum omnīū maxime suspicio: idq; plurimis nomi-
nibus: vel propter sapientiam singularem: vel ob amorem veri: vel ob mo-
rum māsuetudinem ac moderationē: vel ob vitę trāquillitatem: postremo
comitatem atq; humanitatē erga hos quibus cum viuis. Tum vero (quod
quidem tibi fuerit etiā iucundius) vt Epicurum vlcisoerer virum vere sa-
crum ingenioq; diuino: quiq; solus quā vere sunt honesta / & nouerit & tra-
diderit: quiq; solus extiterit qui liberos reddere solitus sit eos qui secum ha-
berent consuetudinem. Deniq; arbitror fore vt iis qui in hanc lectionē inci-
derint, liber hic nōnihil vtilitatis afferre videatur: dum quaedā redarguit:
quedā in opinionibus horum qui & recte sentiunt, confirmat ac stabilit.

Alexandri seu Pseudomantis Finis. Erasmo Interprete.

LVCIANI SOMNIVM SIVE GALLVS ERASMO INTER-
PRETE. INTERLOQ VVTORES. GALLVS. MICYLLVS.

A te scelestissime Galle cū ista tanta inuidētia, voceq; tam acuta, ipse perdat Iuppiter: qui quidē opibus affluentē me: ac dulcissimo in somnio versantē: & admirabili felicitate fruuentem: penetrabile quiddā & clamorū resonās expregfeceris: adeo vt ne noctu quidē effugere liceat paupertatem: vel te ipso lōge nocētiorē. Atqui si coniectandū est: tum e silentio qđ etiā dum ingens est: tum e rigore frigoreq; qđ nondū me quēadmodum assoleat antelucano morficat titillatq; (Nā hic mihi certissimus gnomon aduentantis diei) ne medium quidē adhuc noctis est. Sed iste perugil perinde quasi vellus illud aureum seruet, ab ipsa protinus vespera vociferari coepit. Verum haud quā impune: siquidē mox poenas de te sumā: fusteq; cōminuam: si diluxerit modo. Nā nūc negotium mihi facefferes subfiliens in tenebris. GALLVS. Here Micylle, equidē arbitrabar me tibi gratum esse facturum: si quoad possem alta nocte lucem anteuertissem: quo posses antelucano surgens q̄ plurimū operis conficere. Etenim si priusq; sol exoritur vel vnicam feceris crepidā: isthuc laboris lucro tibi accesserit: ad parandū victū. Q; si tibi magis libet dormire: equidē tuo arbitratu quierē egero: longeq; magis mutus fuero piscibus. Cæterū tute videto: ne per somnum diues/efurias exprectus. MICYL. O prodigiorū auersor Iuppiter: O malorū depulsor Hercules: Quid hoc mali est? vocē humanā sonuit Gallus. GAL. Hoccinē tādē tibi prodigiū videt: si eadē qua vos lingua loquor? MICYL. Quid? an non hoc portētū? Sed auertite diū malū a nobis. GAL. At tu mihi videris admodū illiterat? esse Micylle: nec euoluisse Homeri Poemata: in quibus equus Achillis, cui nomē Xantus, posteaq; hinnitus lōgum valere iussisset: medio in praelio constitit: differēs: totosq; versus ordine recitans: non quēadmodū nūc ego prosa oratione loquēs: quin etiā vaticinabatur ille: deq; futuris edebat oracula: neq; quicq; pdigiosum facere videbatur: neq; is qui tū audiebat, malorū auersor ē: ita vt tu facis/iplorabat: quasi rem abominādā & auertendā audisse sese iudicaret. At quid tādē facturuseras: si tibi Argi nauis carina fuisset eloquuta: ita vt olim in Dodoneā sylva phagus p se loquēs oraculū edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses: si carnes boū mugire semiasas coctasq; verubus trāsfixas? Ego vero, quū Mercurii sum affessor loquacissimū deorūq; oīm faciū dissimū: p̄terea cōtubernalis vobis & conuictor: haud mirum videri debet: si sermonē humanū edidici.

Luciani

Qd si mihi recipias taciturnum te: haud quaquam grauabor verior tibi causam aperire: vnde factum sit: vt eadem qua vos lingua loquar: & vnde mihi suppetat huius orationis facultas. MICYL. Modo ne isthuc ipsum sit somnium Galilei: quod ita mecum loqueris. Sed dicito per Mercurium o preclare: quid etiam aliud rei tibi sit in causa: vt istam linguam sones? Nam vt taceam: neque cuiquam proferam: quid attinet te sollicitum esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus: si cui narrem: me Gallum hac loquentem audisse? GAL. Ausculta igitur: nam orationem ex me audies: omnium (sat scio) maxime nouam atque incredibilem. Si quidem hic qui nunc tibi gallus appareo: non ita pridem homo fui. MICYL. Profecto & olim istiusmodi quiddam de vobis inaudieram. Adolescentulum quendam fuisse gallum: Marti adamatum: atque hunc deo copotasse: collusitasseque: & in voluptatibus gessisse morem. Itaque cum Venerem adiret Mars cum ea cubiturus: hunc quoque Gallum vna secum adduxisse. Quonia autem Solem potissimum metueret: ne si e sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum: cuius indicio certior fieret: quando sol emergeret. Deinde Gallum aliquando somno correptum excubias deferuisse inscientem: Solisque nullo praesentiente imminuisse Veneri ac Marti secure dormienti: propterea quod confideret gallum indicaturum fuisse: si quis interuenisset. Itaque Vulcanum a sole edoctum: eos deprehendisse implicitos atque irriteritos iis vinculis, quae iam olim in ipsos fuerat fabricatus. Porro Martem simul atque dimissus est indignatum aduersus gallum fuisse: atque eum in auem transmutasse: iisdem armis: vt in capite pro galea cristam obtineret. Hanc ob causam quo vos Marti purgetis: quum iam nihil opus: simul atque sole exortientem sensistis, multo ante vociferari: atque illius exortum praenunciare. GAL. Ferunt quidem & illa Micylle. At quod ego sum narratur, multo aliud quiddam fuit: atque adeo nup admodum in Gallum transformatus sum. MICYL. Quoniam modo? Nam isthuc maximopere cupio cognoscere. GAL. Audisti de Pythagora quodam Mnesarchida Samio? MICYL. Num sophista illum dicis: & perstigatorum: qui instituit: ne quis vel carnes gustaret: vel fabas ederet: suauissimum mihi edulium salubre & parabile a mensa submouens? Praeterea autem: quod mortalibus suaserit ne intra quinquennium loquerentur? GAL. Scis nimirum & illud: quoadmodum priusquam Pythagoras esset: Euphorbus fuerit? MICYL. Prestigiatorem & prodigiorum artificem hominem aiunt fuisse o Galle. GAL. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare parce quaeso mihi conuertiari: plerumque quum ignores quibus sim moribus? MICYL. At hoc rursum multo etiam quam illud portentosius: Gallus philosophus? Attamen expone Mnesarchi gnate qui factus sit, vt ex homine auis: ex Samio Tanagraeus repetere nobis possideris. Neque enim ista verum

milia: neq; oīno facilia creditu. Quādoquidē duas quasdā res iam mihi vi-
 deor i te aiaduerrisse nimīū alienas a Pythagora. GAL. Quas? MICYL. Al-
 terum qdē: q; garrulus es: & obstreperus: quū ille silere in solidos quinq; an-
 nos (si memini) p̄ceperit. Alterū vero plane cū illius legib; pugnat. Etenī
 cū non habere qd tibi obicerē: fabas heri (sicuti nosti) ad te attuli. At tu ni-
 hil cūctatus, prin⁹ eas sublegebas: vnde fit vt necesse sit, aut emētītū esse te
 Pythagorā esse: quū aliud quiddā sis: aut si Pythagoras es, legē p̄tergre-
 sum esse te: iusq; violasse: quū fabas ederis: perinde ac si caput patris come-
 deris. GAL. Nō cognosti Micylle quē sit harū rerū causa: neq; quē ad vnū
 qd; vitæ genus cōducant. Ego tum quidē nō esitabā fabas: p̄pterea q; Phi-
 losophus essem. Nūc cōtra comesurus sim quippe a vitio cōgruas: neq; no-
 bis repudiandū pabulū. Verū si molestū nō est: audi quēadmodū e Pytha-
 gora coeperim eē id qd sum in p̄sentia: q; in multis vitæ generib; antehac
 vixerim. Ex quid ex vnaquaq; trāsformatiōe sim cōsequutus. MICYL. Nar-
 ra quæso: nā mihi quidē auditu iucundissimū fuerit. Adeo vt si quis mihi
 deferat opinione: vtrū te ista narrantem audire malim: an rursūm felicissi-
 mū illud somniū qd paulo ante vidī videre: haud sciam vtrū electurus sim
 vīq; adeo cognata germanaq; vidētur esse ista tua cū suauissimis illis vīs.
 & ex æquo vos æstimo: te pariter ac p̄clarū illud insomniū. GAL. Et iāntū
 tu somniū illud qd dudū tibi vīsum est in animū reuocas & inania quedam
 obseruans simulachra, atq; (vtrū loquūtur poetæ) Iuanidā quandā felicitatē
 memoria cōsecaris. MICYL. Immo illd scias Galle: ne vllō qdē tēpore vnq;
 vī illius mihi veturā obliuione. Tantū mellis somniū aufugiens in oculis
 mihi reliquit: vt p̄æ illo vix queam palpebras attollere: rursū in somnum
 coeuntes. Itaq; qualem voluptatem mouent pēnæ in auribus versatē, talē tū
 tillationē mihi p̄bent ea quæ vidī. GAL. Nouū quēdā Hercule mihi narras
 amorē insomniū: siquidē alatum quū sit (sicut aiunt) metasq; volādī p̄scri-
 ptas habeat somnū: iāq; septa trāsilit: in oculis etiam vigilantis obuerians:
 adeoq; mellitū & euident apparet. Quare peruelim audire: cuiusmodinam
 sit istud: qd te supra modum delectat. MICYL. Gestio narrare. Nā dulce est
 hoc ipm meminisse: & cōmemorare de illo quippiā. Verū heus Pythagora:
 quādo tu narrabis de tuis trāsformationib;? GAL. Vbi tu Micylle desicris
 somniare: melq; illd ab oculis absterferis. Interim prior dicito: vtrū intelligā:
 vtrū ne per portas eburineas, an p̄ corneas tibi somniū aduolarit. MICYL.
 Neq;phas neq;pillas o Pythagora. GAL. Atqui duas has rātū cōmēorat
 Homer⁹. MICYL. Valere sinas nugatorē illū Poetā: q; nihil de somniis itela-
 xit. Pauptiua fortassis sōnia p̄istas cōmēat portas: quia videbat ille: neq; idē

Luciani

admodū perspicue:quippe captus oculis.Mihi vero per aureas quasdā portas dulcissimū hoc aduenit somniū,& ipm aureū,& aureis vndiq; circūamictū,& auri plurimū sectū adducēs. GALLVS. Define optime Mida de auro fabulari.Nā dubio procul ex illius voto/istud tibi accidit isomniū:& solidas auri venas mihi duxisse videris.MICYL.Multā auri vimvidi Pythagora multā,q̄ putas pulchri!quo fulgore coruscantis! Quid tandē Pindarus ī illius laudē dicit:nam ī memoriā redige:siquidē meministi:quum aquam prestantissimā dicēs,postea aurum admiratur,idq; iure,statim ī initio carminis vnus omnium bellissimū.GALLVS.Num illud queris!

Aqua est illa quidem optima:

Ceterum aurum:vti candens

Ignis:ita enitens:non

tribus eminet eximie vnum

Ceteras supra opes:quę

Gloriam ac decus addunt.

MICYL.Per Iouē/isthuc ipm:perinde enī ac si isomniū meū videat Pindarus ita p̄dicat aurū:sed vt tandē cognoscas quale fuerit,ausculata iā sapientissime Galle.Meministi vt heri nullū domi cibū acceperī:siquidē Eucrates diues ille forte mihi ī foro factus obuiā,lotū me ī tpe ad coenā venire iusserat. GAL.Isthuc eqdē plane memini.Nā totū esuriebā diē: donec mihi p̄funda tādē vesp̄ra domū reuersus/subuiuidus vinoq; madēs/quiq; illas fabas p̄ferres nō admodū opiparā coenā Gallo:q̄ quondā fuerit Athleta:quiq; olympia nō segniter oli decertarit.MICYL.Astybi reuersus a coena fabas tibi obieciſsem:obdormi ptin°. Tū mihi/iuxta Homēq;ābroſia sub nocte diuinū quoddā haud dubie somniū assistēs. GAL. Sed pri° q̄ tibi apd̄ Eucratē acciderit Micylle,narra:& cuiusmōi fuerit coena.Nihil enī phibet te denuo coenare:si veluti ſōnū quoddā ei° coenę reducas,& q̄ tū ederis rurſū cōmēoratiōe q̄si rumines.MIC.Credebā molestū futurū me,si hęc quoq; retuliſſe:verū posteaq̄ tu deſyderas enī id quoq; narrabo,quū nūq̄ añhac ī vita coenāſſe apd̄ vllū diuitē o Pythagora:heri bona quapiā fortuna ī Eucratē icidi:atq; ego gdē simul atq; dñm illū salutāſſe:itavt cōſueuerā,subducebā me,ne pudori illi eēm:ſi lacera ī veste fuiſſe affectatus.At ille,Micylle inq̄,hodie natalicia filię celebroy,plurimosq; ad cōuiuiū amicos ſuitatū:veq; qm̄ aiūt quē dā ex his iōmōda eſſe valetudine,neq; poſſe pariter ad cōuiuiū noſtrū accedere:tu ei° loco venito lotus:nīſi ipſe forte q̄ vocatus eſt/ſemet adfuturū renūciarit.Nā nūc gdē ambigit.Hoc vbi audiſſe adorato diuite diſcedebā:oēs obſecrās deos:vt algidā febrē aliquā,aut laterum dolorē,aut podagrā

morbi auctariū immitteret valetudinario illi: cui ego sella occupator/coe-
 naq; vicarius / & haeres erā vocat⁹. Interim hoc spaciū qđ vsq; ad balnei tē-
 pus intercessit lōgissimū seculū esse iudicabā: dū subinde respicio : quotquot
 pedis esset litera: & quādo illos iā lauissē cōsentaneū esset. Hic vbi tēpus tan-
 dē aduenisset: ocyus me corripio: atq; ab eo: nitide admodū cult⁹: sic obuē-
 so palliolo: vt qua eēt parte purissimū, ea videret. Offendo autē ad fores: &
 alios cōplures: in qb⁹ etiā illū (gestabat autē a viris quatuor) cuius erā sub-
 conuiua vocatus: qui male habere dictus erat, atq; id etiā prae se ferebat: qđ
 afflicta esset valetudine. Nam ex alto gemebat tussiebatq; ac screabat: ve-
 lut ex abditō: qđ egre redderetur totus pallidus ac tumens: annos nat⁹ cir-
 citer sexaginta. Ferebatur autem philosophus quispiā esse: ex his qui apud
 adolescentulos nugas deblaterant. At barba mire erat tragica: supraq; cre-
 di posset tonsoris egēs. Porro increpante Archibio medico: quāobrē quum
 ita esset affectus aduenisset: nō oportet inquit pmissa deserere p̄sertim ho-
 minē philosophū: etiā si mille vrgeant & instet morbi. Putabit enim Eucra-
 tes sese a nobis haberi ludibrio. Haud quāq; inquā ego: imo collaudabit te si
 domi potius apud te velis emori q̄ in cōuiuiō: animā vna cū phlegmate ex-
 creans. Atq; ille quidē prae arrogantia dissimulabat sese dicterium audisse.
 Haud multo post accessit & Eucrates iam lotus: cōspectoq; Thesimopolide
 (nam id erat philosopho nomen) praeceptor ingt, probe quidē factū abs te:
 qui ipse ad nos veneris. Tamen si nihilo deterius tibi fuerat futurū. Siquidē
 etiā absenti oīa ordine missa fuissent. Hec simul atq; dixerat: introgreditur
 manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire pa-
 rabam: verū ille conuersus vbi diu secum hēsitasset: posteaq; me tristem ad-
 modum videret: ades inquit tu quoq; Micylle ac nobiscū coena. Nā filiū in
 mulierum conclauī vna cū matre conuiuiū agere iubebo: quo tibi sit locus.
 Ingrediebar itaq;: quū parū absuerit: vt lūpus frustra hians discederē: verū
 ingrediebar pudefactus qđ Eucratis filiolū e cōuiuiō viderer expulisse. Ast
 vbi iam tēpus esset: vt discuberemus: primū tollentes Thesimopolim cōpos-
 fuerunt: haud sine negotio per louem: quinq; (si diis placet) proceri iuue-
 nes/ceruices illi supponētes vndiquaq;: quo nimirū in eodē habitu pmane-
 re/ac longum etiā tēpus durare posset. Deinde vbi nemo iā tolerare pos-
 set: vt iuxta illū accuberet: me adductū reclinant: vt eadē in mensa essemus.
 Deinceps coenabamus o Pythagora, opiparam quandam & variam coe-
 nam: multoq; in auro: multo item argento. Pocula erant aurea: ministri
 formosi: tum cantores: & concitandi risus artifices. In summa: iucundissi-
 ma quāpiam erat vita: nisi qđ vnū quiddam me vehementer male habebat:

Luciani

Thesimopolis obstrepens atq; abturbans: virtutē nescio quā mihi cōmemo-
rans docensq; q; duę negationes vnicam efficerēt affirmationē: q; si dies
sit, nox non sit. Nōnunq̃ & cornua mihi dictitabat esse: atq; id genus multa
philosophabatur erga me: quib⁹ eiusmodi nihil opus: planeq; voluptatē in-
terpellatione minuebat: quū non sineret exaudiri eos qui cithara voceq; ca-
nebāt. Habes Galle de coena. GAL. Non admodum suauī Micylle: maxime
posteaq̃ cū illo delīro sene sortitus eras accubitū. MICYL. Audi nunc & in-
somnia. Visus em̃ mihi Eucrates ipse quū orbus esset liberis, nescio quomo-
do e vita decedere. Dehinc vbi me accersisset ac testamētū condidisset: quo
me in solidū heredē omniū scripserat: paululo tēpore superstes emori. Por-
ro ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentūq; ingentibus quī-
busdam scaphis exhaurire: perpetuo subscaturiens & affatim affluens: tum
autē vestes: mēsas: pocula: ministros: oīa mea / vt par erat / esse. Postea candi-
do vehiculo vectabar resupinus: cūctis qui intuebant cōspiciēdus & admi-
rāndus. Accurrebant p̃multi: ac circū eqtabāt: cōplures sequebātur. Ego in-
terim illius indutus vestitū, & annulos gerens circiter septuaginta digitis
insertos, epulū quoddā splēdidum iubebam adornari: quo amicos acciperē.
Iāq; illi, ita vt in somnio fieri cōsentaneū est, aderāt: iā epulae erāt cōporta-
tae: iam potus ex animi sententiā ministratus. In his quū versarer: & aureis
phialis praeberē oībus qui aderāt amicis: quū iā inferrent bellaria: intēpe-
stiuo tuo clamore p̃turbasti nobis cōiuiū: mēsaq; subuertisti ac diuitias il-
las ita dissipasti, vt in auras euanescerēt. nū tibi videor iniuria stomachat⁹
in te! Nā vel trīs noctes p̃petuas libēter adhuc somniū illud qd mihi accidit
videre cupiā. GAL. Adeo ne es aurī cupidus & opū audus Micylle: idq; ex
oībus vnū admiraris: ac felicitatē vnicā eē iudicas: si plurimū possideas au-
ri! MICYL. Equidē haud solus ita cogito Pythagora: quū ipse quoq; tū quū
Euphorbus esses, auro atq; argento comis intexto / prodibas pugnaturus
cum Achivis: idq; in bello: vbi ferrū q̃ aurū gestare satius fuerat. At tu etiā
tum voluisti calamistris auro internexis in periculū descēdere. Atq; ob eam
(opinor) causam, Homer⁹ comas tuas gratiis similes dixit: q; auro argēto
q; reuincirent. Etem̃ lōge nimirū meliores atq; amabiliore videbant: q; de-
sent auro religate: vnaq; cū eo relucerēt. Neq; isthuc nouū ē auricome si tu
Pācho patre p̃gnatus aurū in p̃cio habuisti: quin & ipse deorū oīm / homi-
nūq; pater ille Saturno Rheaq; p̃genit⁹, quū argolicā illā puellā adamarēt:
vbi nihil inueniret amabili⁹ in qd sese trāsformaret: neq; quo Acrisii custo-
dias posset corrūpere: audisti videlicet, vt aurū sit factus: atq; ita p̃ regulas
illapsus / potitus est ea quā deperibat. Iā vero qd tibi cōmemorem: q̃ multos

vltus pbeat aurū! Et vt eos quib⁹ adfuerit: formosos & sapientes & potētes
 reddat: decus & gloriā illis cōciliāns: vtq; nōnunq̃ ex obscuris & infamib⁹ /
 claros ac celebres repēte efficiat! Nā nosti vicinū mihi & eiusedē artificii Si-
 monem: qui paucis ante diebus apud me coenauit: quū legumen coquerem
 saturnalibus: dualq; extorum cēsuras immittens: GALLVS. Nouissimū il-
 lum breuem: qui fictilem ollulā quæ nobis erat vnica, suffurat⁹, peracta coe-
 na abiit: sub ala gestās! Nā ipse vidi Micylle. MICYL. Atqui quū eā sustule-
 rit: tā multos ille deos postea iurabat. Sed quur nō prodebas: ac vociferaba-
 retū o Galle: quū nos furto spoliari conspiceres! GALLVS. Coccyzabā: qđ
 mihi solū licebat id tēporis. verū quid Simon ille! Nā videbare de illo dictu-
 rus nescio qđ. MICYLLVS. Ei cōsobrin⁹ erat vir supra modū diues nomi-
 ne Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidē donauerat Simonī: nam
 qui daret: quum ne ipse quidem pecunias attingeret! At simul atq; mortu⁹
 est nuper: vniuersis illis opibus iuxta leges Simon ille / qui coria putria, qui
 patellam circūlungebat, gaudens potitur: purpura ostroq; circūtectus: fa-
 mulosq; & currus & aurea pocula & mensas eburnis innixas pedibus pos-
 sider: ab omnib⁹ adoratur: iamq; nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quū
 illum procedētē cōspexissem: Salue inquā Simon. At ille indigne ferēs, Edi-
 cite inquit mēdico istī: ne vocabulū meū diminuat: neq; enim Simon sed Si-
 monides appellor. Porro (quod est oīm maximū) mulieres etiā illius amore
 capiuntur. Atq; is quidē eludit eas ac fastidit: & alias quidē admittit: comē-
 q; sese prebet: aliā porro quæ negligūtur, necem cōscituras sibi minitātur.
 Vides quātas cōmoditates pariat aurū: quādoquidē eos qui sunt deformis-
 simi transfigurat: & amabiles reddit: nō secus atq; cestus ille poeticus. Au-
 dis insuper & a Poetis dictum: O aurū auspicata res & ostentū optimū. Et
 rursum. Aurum est quod opib⁹ imperat mortaliū. Sed quid inter im risisti
 galle! GAL. Quoniā tu quoq; per inscitā Micylle simili modo falleris opi-
 nione de diuitib⁹: quēadmodū vulgus. verū (crede mihi) longe etiā ertūno-
 fiores vitam viuunt q̃ vos. Hęc autē loquor: qui ipse & pauper & diues alī
 quādo fuerim: atq; omne vitæ gen⁹ sim exptus. Porro paulo post ipse quoq;
 hac omnia cognosces. MICYL. Per louem tempestiuū iam est: vt & tu refe-
 ras, quēadmodum sis transfiguratus: & quod in vnoquoq; vitæ genere p-
 spereris. GALLVS. Ausculta: hoc tantū pramonitus: me neminē feliciorē
 vitā q̃ tu sis, vnq̃ vidisse. MICYLLVS. Q̃ ego sim o galle! Hanc felicitatem
 tibi ipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendū proponere. Verū age: nara-
 ra: exordiens ab Euphorbo quo pacto fueris in Pythagoram trāsformatus.
 Deiniceps ordine ad gallū vsq;. Cōsentaneū enim est te varias res tū vidisse:

Luciani

tum tulisse: nimirum, tam diuersis vite formis. GALLVS. Quæadmodum initio ab Apolline profecta anima in terrâ deuolarit, & corpus humanum subierit: ut illic poenam quandâ depederet: id longum dictu futurû sit. Preterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire, verû vbi Euphorbus factus essem. MICYL. Sed ego priusq; essem is qui nunc sum: O præclare/quisnam eram! hoc mihi prius dicito: nûquid & ego versus fuerim itidē ut tu. GAL. Maxime, MICYLLVS. Quis igit erâ! si quo modo potes dicere: peruelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras indica: ex earû genere quæ aurû effodiunt. MICYL. Et postea neglexi infelix vel paucula frustra in vitâ importare: quum illo essem alitus! Sed age, quid posthæc futurus sim dicito: quâdoquidē consentaneum est scire te. Etenî si quid bonæ sit rei: iâ nunc suspendero me ab ista pertica in qua nunc stas. GAL. Isthuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Ceterû quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troiâ pugnabâ: atq; a Menelao necatus, aliquâto post tēpore, i Pythagoram pueni. Porro eousq; absq; tecto pdurabam: donec Menelachus aliquâdo mihi domû edificaret. MICYL. Obsecro te nû absq; cibo potuq; GAL. Maxime. Nihil enî istis reb⁹ opus: nisi corpori dūtaxat. MICYLLVS. Illud igitur prius dicito: ea quæ ad Troiâ gesta sunt: num ita se habet qualia fuisse dixit Homerus! GAL. Quinam ille scire potuisset Micylle: qui quidē dum ista gerebâtur ipse Camelus erat i Bactris! Ceterû ego tibi tantû effabor diuinitus: nihil id tēporis eximiû fuisse: neq; Aiace vlgadeo magnû, neq; Helenâ adeo formosam: quæadmodum arbitrantur. siquidē vidî candida quandâ & procera ceruice: ut hinc cygno prognatâ esse adsimularet. Ceterum vehemēter anû: equalē propemodû Hecubę. Hæc Theeus primû raptâ in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis ferme etate. Porro Hercules prius Troiâ ceperat: patrû nostrorum memoria: qui p id tēporis maxime florebat. Nam hæc mihi Panthus narrauit: admodû adolescens: affirmans se vidisse Herкулē. MICYL. Quid autē Achilles! Num talis erat: nempe quauis in re pstantissimus! An & isthęc fabulamēta sunt! GAL. Cû illo qdē congressus non sum, neq; queam adeo compte de rebus Græcorû dicere. Etenî qui scire potui: quî hostis eēm! Certe Patroclû illius amicû/haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. MICYL. Deinde te Menelaus, multo minore negotio, verû istis de rebus satis. Nunc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enî videlicet fateri verû) alioqui non imperitus, neq; inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autē in Aegyptû: quo cû prophetis congregeder de sapietia cōmunicaturus. Hic adyta subii: atq; ibi Ori & Isidis libros pdi

Gallus. Fo. XLIX.

dici. Post rursus in Italiā renauigabam: ac Græcos iuxta ea quæ in Aegy-
pto didiceram ita institui: vt me pinde ac desu suspicerent. MICYL. Equidē
inaudierā isthac: præterea quēadmodū creditus fueris/ defunctus in vitam
rediisse: vtq; aureū semur illis subinde ostenderis, Verū illud mihi dicitur
qd tibi venit in mentē: vt legē statueres: vt neq; carnibus neq; fabis vescer-
ent hoies! GAL. Ne pconteris ista Micylle. MICYL. Quā ob rem o Galle!
GAL. Nā pudet hisce de rebus verū fateri. MICYL. Atq; nō cōuenit: vtī id
facere graueris apud hoīem cōtubernalem et amicū: nā herū post hac absit
vt dixerim. GAL. Nihil sanī/ neq; pclari qcq; erat: verū aīaduertebā, si con-
suetudo atq; id etiā vulgo præcepissem: nō fore/ vt mortales in admira-
tionē adducerēs: sed quo pegriniora/ magisq; aliena pposuissem/ futurū vt
hoc magis nou⁹/ magisq; videret admirādus. Proinde instituerā in aīo/ nou-
uā qddā rei designare, eiusmōi pposito decreto, cuius cā eēt inexplicabilis
quo videlicet alijs aliud cōiectātib⁹, oēs redderent attoniti: quēadmodū in
obscuris oraculis solet vsu venire. MICYL. Illud vide vt rides me tu quoq;
nō minus atq; Crotoniatas, ac Metapōticos, et Tarētinos cūq; his alios: q
muri sequūt/ tuq; adorāt vestigia: quæ tu calcata reliquisti. Verū vbi Pytha-
gorā exueras: quē post eū induisti! GAL. Aspasīā Melitēsem illā meretricē.
MICYL. Papē/ qd ego audio! Sigdē inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras
Itane fuit aliqn tps: quo tu Galle generosissime oua pariebas: cūq; Pericle
rē habebas: iā Aspasīa videlicet: atq; ex illo grauida facta es! Præterea lanā
tōdebas/ tramāq; deducebas. Postremo meretricū in morē gestiebas/ vultū-
q; cōponebas! GAL. Ista qdem oīa feci: tamen nō ego solus: verū et ante me
tū Tiresias: tū Elati ples Cæneus. Proinde qcqd in me cōiūctū dixeris, tātū dē
et in illos dixeris. MICYL. Age igit, vtra tibi vita erat suauior/ quū vir eēs/
an quū Pericles tecū haberet cōsuetudinē. GAL. Vides cūsumodū isthuc ē
qd pcontaris: nēpe cui ne Tiresīa qdē expedierit respōdere. MICYL. Atq; si
minus fateare tu: tū isthuc Euripides satis explicuit: quum ait se malle rer
sub clypeo cōsistere, q̄ parere semel. GAL. Imo pmoneo te paulo post puer-
peram fore: sigdē et tu mulier es olim futurus: idq; sapius longo nimirū se-
culorū orbe atq; recurſu. MICYL. Non tu pendebis o Galle, q qdem omnis
mortales Milesios aut Samios esse ducas! Nā aiūt te etiā tū quū Pythago-
ras esses/ venusta forma decorū/ sapius Aspasiam fuisse tyrāno. verū age se-
cundū Aspasiam, in quē virū aut mulierū denuo renatus es! GAL. In Cra-
tē Cyniciū. MICYL. O Castor et o Pollux q̄ dissimile. Ex scorto philosoph⁹!
GAL. Deinde rex: deinde pauper: paulo post satrapes: dehinc equus/ gracu-
lus/ rana/ aliāq; innumerabilia. per longum em fuerit singula recensere. Po-

Luciani

Stremo Gallus: atq; id sapius: nā hoc vitę genere sum delectatus. Interea et aliis diuersis mortalibus seruui/ regibus/ pauperibus/ diuitibus: postremo nunc tecū viuō: rideoq; quotidie: quū video te paupertatis tadio cōplorantem/ eiulantemq; ac diuitū admirantē fortunas: ppter ea q; ignores quātū illis adsit malorū: alioquī si curas noris quibus illi distringunt, teipm profecto riseris: qui antea credideris eum, qui sit opulentus/ statim felicissimū esse omniū. MICYL. Ergo Pythagora: aut quid maxime gaudeas appellari: ne confundam orationē si te nunc hoc nūc illo nomine cōpellem. GAL. Nihil intererit: siue Euphorbū/ siue Pythagoram/ siue vocaris Aspasiam/ siue Cratē: qñqdem ista omnia sum vnus: nisi q; rectius feceris si (id qd in præsentiartū esse videor) Gallum me voces: ne auē hanc parui ducere/ contemnereq; videare: præsertim quū tam multas cōtineat animas. MICYL. Ergo Galle/ quādoquidē omnia pene viuēdi genera iā expertus es/ atq; omnia cōgnita habes, age dilucide mihi narrato: quæ sint peculiaria diuitū ad vitæ rationem: quæ pauperū propria: quo videlicet cognoscā, vere ne isthuc affirmes/ me diuitibus esse feliciorē. GAL. En hunc ad modū interim ppende Micylle. Te quidē nō magnopere tīgīt cura belli/ siquando rumor sit ad uētare hostes: neq; sollicitus es, ne ī agros incursātes populent: neue hortū pculcēt/ pter atq; aut vineas vastēt: sed simul atq; tubā audieris, si tñ audieris, de te ipō vno circūspectas: quo deflex⁹ seruari queas/ ac discrimē effugere. Contra, illi tum de sese solliciti sunt: tum animo discruciant/ quū de moribus quicqd opū possidebant in agris/ id omne tolli/ deportariq; cōspiciūt. Ac siue inferendū est aliquid in arariū/ soli accersuntur: siue in praliū eundum/ piclitantur: aut peditū turmis/ aut equitū alis præsfecti. Tu interim viminēsi gerens clypeū/ expeditus ac leuis/ ad salutē consulendū/ parat⁹ victoriāle cōuiuium agere: siquādo victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore/ tu quidē quū de plebe sis ingressus in concionē, tyrānidē in diuites obtines: illi vero trepidāt/ pauitantq;: ac largitionibus/ choragiisq; te placant: siquidē quo tibi balnea/ ludī spectacula/ reliquaq; id genus abunde suppeditent, ea omnia curant illi. At tu, censor et acerbus expensor pinde quasi dñs/ ne alloquio quidē interdū dignaris illos, q; si tibi collubritū fir, ingentibus saxis in illos degrandinas: vel facultates eorū publicas facis: ipe neq; calumniatorē metuis/ neq; latronē: ne tollat aurum: vel ædiū conscisso fastigio/ vel pariete perfosso: neq; necesse habes rationibus occupari/ neq; exactionibus: neq; tibi cum sceleratis dispensatoribus conficiendū est: neq; tātas in sollicitudines distraheris: verū simul atq; crepidā vnā pfereris/ met cedēq; retuleris septem obolos, sero surgis crepusculo: et si libuerit/ lauaris:

in empto saperda quopiā/aut moanide pisciculo/aut paucis cepartū capitu
 listemet ipse oblectas: canens plarūq; optimaq; cū paupate philosophans
 adeo vt eas ob res salubri sis valētiq; corpe /obduruerisq; aduersus gelu: sig
 dem labores, qui te exacuunt/muniūtq; / certatorem haud quaḡ cōtemnen
 dū reddunt aduersum eas res, quæ cōpluribus inexpugnabiles esse viden
 tur. Atq; hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Q; siquando
 leuis ceperit febricula, paulo negotio eam medicatus/ protinus exilis: ine
 dia temer inde excutens. Illa porro fugit ilico: quippe metuens te, quem vi
 deat etiam frigore alisaturumq; fieri: ac medicorum certis illis recursib⁹
 longum plorare renuntiantem. At illi ex aduerso: propter intemperantiā
 vitæ quid tandem malī non habent infelices! podagras/prises/pulmonum
 exulcerationes / aquas intercutes. Nam hæc omnia a sūptuosis illis con
 uiuiis nascuntur. Proinde quicunq; et his lcarī in morem (vt fere faciunt)
 sese attollunt/propiusq; se soli admovent / haud cogitantes/q; illas habeant
 cara adglutinas, ingentem nonnunq; strepitum mouent. Cæterum qui
 Dædali exemplo non admodum sublimia/neq; excelsa appetunt: verum hu
 miliaterræq; vicina: adeo vt cara nonnunq; salis aspergine maderet: ii
 tuto plarunq; ac citra discrimen transuolarunt. MICYLLVS. Moderatos
 istos et cordatos narras. GAL. Verū aliorum Micylle naufragia fœdissima
 conspicias: nempe vbi Croesus reuulsis aliis risum exhiberet Persis, cōscen
 so rogo: aut Dionysius quū abdicatus tyrānide/Corinthiorum in vrbe lu
 di literariū magistrum ageret: post gestum tantū imperiū/puellos cōpellēs
 vt syllabas connecterent. MICYL. Dic mihi Galle: tu quum rex esses (nam
 ais te regem quoq; fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ genus experiebaris?
 Mirum tu tum felix eras: quandoquidem id quod est bonorum omniū ca
 put possidebas. GAL. Ne mihi in memoriā regeras o Micylle: vsq; adeo su
 pra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quēadmodū dixi
 sti, plane fortunatus esse videbar: at intus innumerabilibus curis distringe
 bar. MICYL. Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdā neq; credi
 bilem narras. GAL. Equidem imperabam regioni neutiq; exiguæ Micylle:
 omniugarū rerū feracis: tū incolarū frequētia/neq; non vrbū pulchritudī
 neq; primis admirandæ. Præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari por
 tuoso cōmoda. Adhæc exercitus ingēs/equa spectatissima atq; excellens sa
 tellitiū haud exiguū/triemes / pecuniarū vis maior q̄ vt posset numerari:
 vasorū argēteorū plurima copia/reliquaq; oīs illā principat⁹ tragoedia/stre
 pitulq; et apparatus supra q̄ credi queat/exstructus atq; accumulatus. Itaq;
 quū p̄dicem, plarīq; adorabant: deum quēpiam intueri sese rati: aliq; tru
 gū

Luciani

dentes alios cōcurrēbant: quo me conspicerēt: nonnulli conscēsis tectis/ma-
gni aestimabant: si plene contēplari licuisset quadrigā/stragulam/diadema/
tū anteambulones, & eos q a tergo comitabātur. Ego iter hęc mihi cōsci⁹,
quātē me res discruciarēt, versarētq: illos quidē propter inficitā venia di-
gnos iudicabā: at me meīpīus miserescebat: qui pgrandibus illis Colossis
viderer p similib: quales vel Phydias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus
est. Etenim illoꝝ quisq; quoad ea quę foris apparent, Neptunus ipse est, aut
Iuppiter mirifice decorus auro, eboreq; cōpactus: & aut fulmen, aut fulgur
aut tridentē fuscina dextra sustinet. Ceterū si imisso capite quę sunt intus
inspicias: videbis vectes quosdam paxillos, & clauos introrsum pminētes:
neq; nō vimina, cuneosq; & picem sublitā, & aliam itē id gen⁹ deformitatē
intrinsecus inhabitantē. Omitto recēdere muscartū, mustelarūq; vim: quę
nōnunq; in eis māsitant. Huiusmodi quādā res nimirū regnū quoq; videt.
MICYLLVS. Nondū explicuisti, lutū, & clauos, & vectes, quinā fuerint in
imperio: neq; sceditatē illā plurimā quēnā sit: nā istū ad modū vectari: tam
multis impare mortalibus: ac numinis instar adorari: hactenus qdē cū Co-
lossi exēplo quadrat. Sigdē hoc quoq; diuinū quiddā & admirādū. nūc autē
quę sint intra Colossū exponito. GALLVS. Quid primo loco tibi referā
Micylle: vtrū metus/curas mordaces/suspitiones/odiū: quo regē psequunt
iī q cū illo viuūt: insidias, atq; eas ob res somnū rarū & hūc ipm ptenuē, ac
plena tumultus insomnia, cogitationes pplexas, spes semp improbas, an otii
poenuriā, & occupationes/iudicia/expeditiones/edicta/scēdera/cōsultationes:
quibus rebus fit: vt ne somnio qdē aliquo suauī frui liceat, verū vt oībus de
rebus solus dispiciat necesse est: milleq; negotia sustineat.

Carmina Homerica.

Quippe nec Attriden Agamēnona dulcis habebat
Somnus multigenas: versantem pectore curas.

Idq; quū reliqui omnes Achiui sterterēt. Adde q; Lydū illū discruciat: fili⁹
mutus: Persam vero, Clearchus ad Cyrū desciscēs. Atq; aliū quēpiā, Dion
cū Syracusanis nonnullis ad aurē cōmunicans. Rursum aliū quēdam vrit
Parmenion collaudatus. Item Perdiccam Ptolemæus. Ptolemæū Seleucus.
Quin illa quoq; molestiā adferūt: amasius p vim nō sponte conuiēs: con-
cubina alio gaudens: tū si quī defectionē parare dicantur: aut duo quatuor
ve satellites inter sese cōsufurrātes. Porro (qd est omnīū grauissimū) ami-
cissimi quiq; vel maxime sunt formidandi: sempq; metuēdū, nequid magni
mali ab illis exortat. Nā alius a filio veneno necatus est: alius itē ab amasio.
Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit, MICYL. Apagelis

Atrocia miraq̃ sunt ista quæ narras o Galle. Mihi igitur multo fit tutius
 opera cerdonicæ pronũ incubere, q̃ ex aurea bibere phiala comiter delatũ
 haustũ: cæterũ cicuta/aconitoq̃ temperatũ. Nã mihi quidem hoc vnum est
 periculi: vt si paulum aberrret Smilion/deflectatq̃ a recta incisione, summũ
 secantis digitũ exiguo sanguine tingit. At isti quẽadmodũ narras/ letifera
 agunt cõiuia: atq̃ id innumerabilibus in malis cõstituti. Deinde vbi con-
 siderint, p̃siles esse vident tragœdiarũ histrionibus. Nã multi sicut videre
 licet, quoad Cecropes sunt scilicet/aut Sisyphi/aut Telephi diademata ge-
 stant/argeteisq̃ capulis gladios/comãq̃ ventilantẽ/et auro intertextã chla-
 mydem: q̃ siqs (qualia nimirũ p̃ multa solẽt accidere) impulsos illos inedia
 in scena præcipientes det, risum p̃fecto moueãt spectatoribus: videlicet p̃so-
 na vna cum ip̃o diademate cõtrita, vero autem actoris capite luxato/ cru-
 ribusq̃ maximaq̃ ex pte renudatis: vt iã interioris amictus q̃ miseri sint pã-
 ni, fiat p̃spicui: ac cothurnorũ quos pedibus induxerũt, appareat deformi-
 tas/haud quã ad pedis modũ respõdentiũ. Vide vt me iã similitudines cõ-
 ferre docueris optiẽ Galle. Cæterũ tyrãnis talis quædã res tibi visa est esse
 verũ vbi equus esses/aut canis/aut piscis/aut rana, quõ eã vitæ rationẽ fe-
 rebas/GAL. Istũ quẽ nũc suscitās sermonẽ et longior sit: neq̃ huius tp̃is. Il-
 lud aut̃ vnũ in genere dixerim/nullã ex omnibus vitã mihi nõ visam tran-
 quilliorẽ vitã humanã/naturalibus dũtaxat cupiditatibus et vsibus circũ-
 scriptã. Sigdem publicanũ equũ/aut sycophantã ranã/aut sophistã gracu-
 lum/aut popinatorẽ culicẽ/aut cinẽdũ gallũ/atq̃ id genus alia quæ vos stu-
 dio cõminiscimini, haud quã inter illos videbis. MICYL. Quẽ dicis o Gal-
 le fortassis vera sunt: verũ nõ me pudebit apud te fateri quod mihi accidit.
 Haud vnq̃ quiuĩ dediscere cupiditatẽ illam a puero mihi insitã: videlicet
 vt diues euadã. Quin nunc quoq̃ somniũ illud ob oculis versatur / aurum
 ostẽtans: potissimũ aut̃ scelestus ille Simon excruciat: q̃dẽ tãtas inter opes
 delicietur. GAL. At ego te isto leuabo morbo Micylle: tametsi nox etiãdũ
 est. Surge modo/ac sequere me. Sigdem ad ip̃m te Simonẽ adducam: atq̃ in
 aliorũ diuicũ aedes: quo nimirũ videas/ quõ res habeãt apud illos. MICYL.
 Istuc quo pacto, clausis foribus? Nũ me parietes trãssodere cõpelles? GAL.
 Nequã: verũ Mercurius, cui sum sacer, hoc optãti mihi largitus est: vt si
 qs longissimã caudã plumã: quæ ob molliciẽ insectis. MICYL. Atqui duas
 habes eiusmodi. GAL. At dextrã ex his auulsã cuiusq̃ ego gestandã dederõ
 is quo ad voluero/fores omnis poterit aperire/cunctaq̃ videre: ip̃e inuisibi-
 lis. MICYL. Equidẽ ignorabã o Galle te prestigiarũ quoq̃ peritũ esse. Por-
 ro si mihi isthuc semel p̃stiteris, videbis ilico Simonis yniuersas opes huc

Luciani

deportatas: nā eas huc rediēs trāsserā. At ille rursum circūrodet/ebibetq; pu-
tria coriā: qb⁹ cōsuevit soleas cōpīgere. GAL. Atq; nefas sit istuc facere. Sīg
dē Mercuri⁹ illd̄ mihi mādauit: vt siqs penā tenēs istiusmodi qppīā parra-
rit vociferās furē proderē. MICYL. Rē neutiq; verisimilē narras: nēpe Mer-
curiū quū ipse sit fur, nō finire alios: vt idē faciant. Sed tamē abeamus. Nā
aurū auferā: si modo possim. GAL. Pennā prius reuellito. Quid hoc rei? am-
bas reuulsisti. MICYL. Turius hoc quidē o Galle: tū tibi minus fœdū sit fu-
turū: ne altera caudā pte mutilatus claudices. GAL. Age sane: sed vtrū Si-
monē prius adimus: an aliū quēpiā diuītū? MICYL. Haud alio/imo ad Si-
monē: q videlicet p dissyllabo/tetrasyllab⁹ esse affectet: posteaq; diues eua-
sit. Sed itā ad fores accessimus. Quid igit deinceps facio? GAL. Pennā serā
admoue. MICYL. Ecce aut: dii boni, ostiū pīnde atq; clauī resiliit. GAL. Per-
ge porro pcedēs, vides illum vigilantē ac supputantē? MICYL. Videop
louē/et quidē ad obscurā/siticulosāq; lucernulā. Præterea paller: haud scio
vnde Galle: totusq; exaruit/atq; extenuatus est: mirū, nī curis. Neq; em̄ au-
ditū est illū alioqui male habere. GAL. Ausculta qd dicat: siquidē intelliges
qbus de causis ad eū modū sit affectus. SIMON. Nimirū septuaginta illa ta-
lenta tuto admodū sub lectica defossa sunt: neq; quisq; alius omnino vidit.
At vero, sedecim illa Sofylus equiso vidit me sub præsepi occultātem: itaq;
de curando stabulo nō est admodū sollicitus: q̄q; nec alias admodū laboris
appetēs. verisimile est aut illū multo etiā his plura sustulisse. Nā vnde alioq;
Tibius heri tā ingens fœlamentū illi opsonio pposuisset? Tū aut aiunt illū
monile emisse vxori drachmis quinq;. Hei misero mihi. Hi omnia mea dis-
sipabūt bona. Quid q; ne pocula qdem sat i tuto mihi recōdita sunt: quum
sint multa. Vereor em̄: neqs ea suffosso pariete tollat. Cōplures mihi inui-
dent/atq; insidias parāt. Præter ceteros aut Micyllus iste vicinus. MICYL.
Ita p louē. Nam tibi sum filis: ac patellas sub ala gesto. GAL. Tace Micylle:
ne p̄tinus ip̄o in furto nos pdas. SIMON. Optimū igit fuerit: vt ip̄e in som-
nis seruem. Oēm obibo domū in orbē obābulans. Quis iste? video te p louē.
O parietū pfossor. posteaq; es columnabene res habet. Pernumerabo denuo
refossū argentū: neqd forte dudū me fugerit. En rursum obstrepuit mihi
nescio qs. Nimirū obsideor/atq; insidiis appetor ab oībus, vbi mihi gladi⁹?
Sī quēq; deprehēdero: rursum aurū defodiamus. GAL. Sic tibi habēt o Mi-
cylle res Simonis. Sed abeamus ad aliū quēpiam: donec noctis adhuc ali-
quantulum supeſt. MICYL. O miser: cuiusmodi viuit vitam? hostibus eue-
niat ad hunc modū diuitem esse. Itaq; pugno illi in maxillam illiso, volo dis-
cedere. SIMON. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. MICYL.

Plora ac vigila / auriq; similis corpore reddaris: quādoq; dem illi affixus de-
ditusq; es. Nos autē si videtur Gniphonem sceneratorē visamus. Nā nec is
pcul hinc habitat. ipsa nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides
hunc quoq; curis inuigilantem / et vsurarū rationes iterantē digitis cōtor-
tis / cui propemodū relictis his omnibus fit in silpham / aut culicē / aut muscā
abundū. MICYL. Equidē video miserū ac vecordē hominem, ne nunc qdē
multo meliorē viuere vitā: q̄ silphæ aut culicis. Adeo rotus et hic a curis
et rationibus est extenuatus. Nunc ad aliū eamus. GAL. Ad tuum, si vide-
tur, Eucraten. En tibi fores per se patuere. Quin introimus? MICYL. Pau-
lo ante hæc omnia mea erant. GAL. At etiā nunc tu diuitias somnias? vi-
des igitur Eucraten ipm quidem a famulo / virum natu grādem. MICYL.
Video profecto quiddā haud quaḡ virile. Porro altera ex parte ipsam item
vxorē a coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris et horū hæres
existere Micylle: cūctaq; possidere quæ sunt Eucratis? MICYL. Haud quaḡ
Galle. Imo fame citius interierim, q̄ id genus quippiā patrare valeat aurū
et cōiuiua. Duo oboli mihi potiores diuitiæ sunt, q̄ si a domesticis mihi do-
mus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc / quandoquidem dies ferme diluxit /
domum ad nos redeamus. Reliqua rursus alias videbis Micylle.

Somnii siue Galli finis Erasmo Interprete.

LVCIANI TIMON SIVE MISANTHRO
PV SERASMO INTERPRETE.

luppiter Philie / hospita / sodalitie / domesticæ / fulgurator
iusiurandice / nubicoge / grādistrepe, et si qd aliud tibi co-
gnomē attoniti poetę tribuūt: maxime quā herēt in ver-
su. Nam tū illis tu multinoīs fact⁹ / carminis ruina fulcis
metriq; explēs hiatum. Vbi tibi nūc magnicrepū fulgur
grauifremū tonitru: vbi ardens candēs ac terrificū ful-
men? Nam hæc omnia iam palam apparet nugas esse / fumumq; poeticum:
nec omnino quicq; præter nominum strepitum. Sed decantata illa tua
arma eminus ferientia expromptaq; / nescio quomodo penitus extincta
sunt / frigentq; adeo, vt ne minimam quidem scintillulam iracundiæ ad-
uersus nocentes reliquam obtineant. Itaq; citius quīuis ex his q; peieraturi
sunt / extinctū ellychniū metuerit: q̄ flammam fulminis cūcta necantis: vsq;
adeo titionē quempiam in sese vibrare te putant: vt incendiū aut fumū ab
illo pficiscens nihil quicq; formidēt: verū hoc solum vulneris inferri posse

Luciani

iudicent: vt fuligine compleantur. Quibus rebus factum est: vt iam Salmo-
neus tibi sit ausus etiam obtonare: neq; id admodū ab re: quippe aduersus
Iouem vsq; adeo ira frigidum: vir ad facinora feruidus, audaciq; tumidus.
Quid nī em̄ faciat: vbi tu sub mandragora stertis: qui neq; peierantes exau-
dias: neq; eorū qui flagitia cōmittūt respectū agas? Cēcutis autē lippitudi-
ne, & hallucinaris ad ea quæ fiunt: auresq; iam tibi obscurduerūt: instar ho-
rū qui ætate defecti sunt. Quādoquidē quū iuuenis adhuc esses: acriq; ani-
mo, vehemēsq; ad iracundiā, p̄ multa in hoīes maleficos ac violentos facie-
bas. Neq; tum vnq; tibi cū illis erant induciā. Sed p̄petuo fulmē erat in ne-
gotio: p̄petuo obuibrabat: Aegis obstridebat tonitru: fulgur cōtinēter iacu-
lorum in morē/densissimē ex edito loco deuolantium/torquebatur, Terra
quassationes/crībri instar frequētes: ad hæc nix cumulatim: neq; non gran-
do saxorum in morem: atq; vt tecum grandius loquar, imbresq; rapidi &
violentī/ac flumen quotidie exundans. Hīnc tantū repente Deucalionis æta-
te naufragium ortum est: vt omnib⁹ sub aqua demersis/vix vnica scaphula
seruaretur: quæ in montem Lycorem appulit: humani generis quasi scintil-
lulas quasdam seruans: vnde sceleratius etiam genus in posterū propagare
tur. Nimirum igitur dignū secordia præmiū ab illis reportas: quū iam nec
sacra faciat tibi quisq;: nec coronas offerat: nisi si quis obiter in Olympicis:
ac ita vt ne is quidē rem admodū frugiferam facere videatur: sed priscum
quēdā ritū magis referre: ac pene Saturnū/O deorū generosissime/te red-
dunt, magistratu abdicantes. Omīto loqui: quoties iam tēplum tuū sacri-
legio cōpilarint: quū tibi etiā ipsi in Olympiacis manus admoliti sunt. At-
q; interea tu altifremus ille pigritabaris vel excitare canes, vel vicinos ad
uocare: vt auxilio accurrētes illos cōprehenderēt: quū etiādū ad fugā ador-
narētur. Sed egregius ille, gigantūq; extinctor & Titanum victor sedebas:
quū tibi cēsaries ab illis circūtōderetur: decēcubitale fulmen dextra tenēs.
Horum igitur o præclare quis tādē erit finis: quæ tu adeo secure despicias:
aut quomodo de tātis maleficiis poenas sumes? Quot Phaetontes, aut Deu-
caliones, satis idonei sint ad expiandū tam inexhaustā morum iniquitatē.
Etenim vt de cōmunibus fileam: de iis quæ mihi acciderunt dicam: quū tā
multos Athenienses in sublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddide-
rim: cunctisq; quotquot opus haberēt suppeditarim: imo semel vniuersas
opes in amicos iuuandos effuderim. Simul atq; his rebus ad inopiā deuēi:
iam ne agnoscor quidē ab illis: nec aspicere dignātur me: qui dudū reuerē-
bantur: adorabant: meoq; de nutu pēdebāt. Q₂ si quādo per viā ingrediens
forte fortuna in eorū quēpiam icidero: perinde vt euersam hominis iā olim

defuncti statuum ac tēporis longitudine collapsam pratererūt quasi ne no-
 rint quidē. Porro alii procul conspecto me alio sese detorquēt: existimantes
 sese inauspicatū: abominandūq; visuros spectaculū: quē non ita pridē serua-
 torem & adiutorē suū esse prādicabāt. Itaq; prēmētibus malis ad extrema
 redactus consilia, renone arrepto, terrā exerceo, quaternis conductus obo-
 lis: atq; hic cum solitudine cūq; ligone philosophor. Hoc interim lucrī mi-
 hi videor facturus: q; posthac nō intuebor plērosq; prēter meritū secundis
 fortunæ successibus vtētes. Nā illud vel maxime vrit. Iam igitur tandē ali-
 quādo Saturni Rheaq; proles excusso profundo isto grauiq; somno (nam
 Epimenidem quoq; dormiēdo vicisti) denuo iactato fulmine, aut ex Oethā
 redaccenso, ingenti reddita flamma iram aliquā strenui illius ac iuuenilis
 lous ostende: nisi vera sint quā a Cretēsis de te tuaq; sepultura ferūtur.
 IVPITER. Quis hic est Mercuri: quē audio sic vociferantē ex Artica: ad
 radicē mōtis Hymetti: horrid⁹ totus, ac squalidus, pelleg; hircina amict⁹?
 fodit autē vt arbitror: nā pronus incūbit homo loquax & confidēs: mirū nī
 philosophus est: neq; enī alioqui adeo impia nefariaq; ī nos fuerat dictur⁹.
 MERCVRIVS. Quid ais pater: an non nosti Timonem Echecratidis filiū
 Colytensem? Hic nimirū est q nos sepenumero in sacris legitimis conuiuiis
 accepit: ille repēte diues factus: ille q totas Hecatombas: apud quē splēdide
 lousalia festa cōsueuimus agitare. IVPITER. Hem quenā ista rerū cōmu-
 tatio! hiccine honestus ille diues: quē tam frequētes cingebāt amici! Quid
 igitur accidit vt hoc sit habitu! squalidus/erumnosus/ flossor conductitiis
 vti conicio: quū tā grauē ligonē gerat! MERCVRIVS. Ad hūc modū illū quo-
 dāmodo probitas euertit: atq; humanitas: & in oēs quicūq; egerēt miser i-
 cordia. At re vera vecordia potius facilitasq; nullusq; in suscipiēdis amicis
 delectus: quippe q neutiq; intellexerit: sese coruis lupisq; largiri. Quin ma-
 gis quū a vulturibus tā multis misero iecur eroderetur: ob id amicos eos
 necessariolq; iudicabat: quasi beneuolētia erga sese afficerent: quū illos epu-
 la magis caperēt. Ergo posteaq ossa penitus nudassent circūrosissentq; de-
 inde si qua medulla suberat hāc quoq; admodū diligenter exuississent, aufu-
 gērūt: exuccū & radicitus defectū destituētes adeo: vt postea ne agnoscat
 quidē aut aspiciāt: tātū abest vt sint q suppediēt impariātq;. Has ob res
 flossor, & sago opertus pelliceo, vrbē prae pudore fugiēs mercede terrā exer-
 cet: aduersus ingratos atra bile stomachatur: qui quidē sua benignitate di-
 tati admodū fastuose nūc prēreāt: ac ne nomē quidē an Timon vocetur no-
 uerint. IVPITER. Atq; profecto vir neutiq; fastidiēdus neq; negligēdus:
 et iure optimo indignatur: q iis tātis in malis agat. Quare sceleratos istos

Luciani

adulatores ipsi quoque fuerimus imitati: si enim virtutem neglexerimus: qui tantum taurorum & ouium pinguiſſimas qualis nobis in aris adoleuerit. Quartum nidor etiam dum mihi in naribus refidet. Tamen propter negotia, maximamque turbam peierantium, tum vi non iure agentium, neque non aliena rapientium, preterea ob formidine: quam mihi pariunt sacrilegi: qui quidem tum multi sunt, tum obseruati difficles: adeo ut ne minimam quidem nos coniuere sinant. lampridem profecto ad Atticam regionem oculos detorsissem: maxime posteaquam philosophia & de verbis digladiationes apud istos increbruerunt: ita ut pugnantibus inter se istis vociferantibusque ne exaudire quidem mortalium vota liceat. unde mihi necessum est: aut auribus obturatis sedere: aut dirupi ab eis confici, qui virtutem quandam & incorporea quedam, merasque nugas ingenti vociferatione conectunt. haec in causa fuerunt ut hunc quoque neglexerim: quum haud mediocriter de nobis sit meritus. Quod reliquum est Mercuri tu Pluti adducens quantum potes ad istum abeas. Porro Plutus vna secum ducat & thesaurum: & vtrique apud Timonem perseueret. Neque usque adeo facile demigrent: etiam si quod maxime rursus illos per benignitatem ex aedibus exegerit. Ceterum de palponibus illis, atque ingratitude qua in hunc sunt usi, in posterum consultabo: poenasque daturi sunt: simul atque fulmen instaurauero. Nam fracti sunt in eo retusa cuspidem duo e radiis maximi: quum nuper auidius in sophistam Anaxagoram iacularer: qui suis familiaribus suadebat nullo pacto esse illos nos qui dii vocemur. At illum quidem errore non feriebam: propterea quod Pericles obruta manu eum protexerit. Ceterum fulmen in Castoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exussit, tum ipsum parum absuit: quin ad saxum cominueretur. Quod iterum vel id supplicii satis magnum in istos fuerit: si Timonem conspexerint egregie locupletem factum. MERCVRIVS. Quantum habet momenti altum vociferari & obstreperum audacem esse! Idque non istis modo quod causas agunt: verum etiam quod vota faciunt conducibile. En mox e pauperrimo diues euaserit Timon: quod se in peccando clamosum, & improbum persistiterit, louemque reddiderit attentum. Quod si silentio fodisset incuruus: etiam nunc foderet neglectus. PLVTVS. At ego Iuppiter haud quam ad istum rediturus sum. IVPPITER. Quid ita non redditur? optime Plute: perstima me iussus! PLVTVS. Quoniam per louem iniuria me affecit eiiciens: & in multa fragmenta dissecans: idque quum illi paternus essem amicus: ac me pene dixerim/fuscinis ex aedibus extrusit: nec aliter quam si quod e manibus ignem abiciunt. Num rursus ad istum ibo: parasitis adulatoribus & scortis donandus! Ad eos me mittito Iuppiter quod munus intellecturi sint: qui amplexuri: quibus ego de in pretio sum: & maiorem in modum exoptatus. At hi stupidi cum inopia commercium habent quam uobis anteposuit: atque ab ea accepto sago pelliceo, Ligoneque sat ha-

beant quā duos lucrantur obolos: decē talenta contēptim dono dare soliti.
 IVPPITER. Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon: quippe quē
 ligon abūde satis corripuerit, nisi prorsus nullū dolorē sentiūt illius ilia, te
 videlicet potius q̄ inopiā esse poptandā. At tu mihi querulus admodū vī-
 deris esse: qui nūc Timonē incuses: q̄ tibi patefactis foribus libere permise-
 rit vagari: neq̄ includēs, neq̄ zelotypus in te. Porro alias diuersa de causa
 in diuites stomachabare: quū diceres te ab illis repagulis/ clauibus/ ac signo-
 rum obiectaculis impressis ita fuisse cōclusum vt ne prospicere quidē in lu-
 cem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas: affirmans p̄focari te nimis
 tenebris: eoq̄ pallidus nobis occurrebas & curis confectus: digitis etiānum
 ex assiduo colligēdi, coaceruādīq̄ vsu contractis contortisq̄. q̄ si quādo da-
 retur opportunitas: aufugiturū quoq̄ ab illis te minitabare. In summa: rē
 supra modū acerbā iudicabas in aereo ferreove thalamo/ Danaes exēplo/ vir-
 ginē asseruari: atq̄ a scelestissimis educari pēdagogis, sœnore, & computu.
 Proinde absurdē facere aiebas hos: q̄ te p̄ter modū adamarēt: neq̄ (quum
 liceret) frui auderēt: neq̄ quū ip̄is esset in manu, amore suo secure vterent.
 Sed vigiles obseruarent: ad signū ac seram oculis nunq̄ conuiuetibus/ neq̄
 vsq̄ dimotis semper intuētēs: abunde magnū fructū arbitantes: nō q̄ ip̄is
 fruendi facultas adesset: sed q̄ nemini fruēdi copiam facerēt: non aliter q̄ in
 praepeī canis nec ipsa vescēs hordeis, nec equū famelicum id facere sinens.
 Quineriā ridebas istos: qui parcerēt asseruarētq̄ & (qđ eēt absurdissimū)
 ip̄i quidē sibi subtraherent, vererēturq̄ contingere: non intelligerēt autē
 fore: vt aut sceleratissimus famulus, aut dispēsator, aut liberorum pēdago-
 gus furtim subiret: ludibrio habiturus infelicē & inamabilē herum: quem
 postea sinat ad fuliginosam & oris angustī lucernulam ac siticulosum scir-
 pulum vsuris inuigilare. Quid itaq̄: an nō iniquū quū hac quōdam incu-
 saueris, nunc in Timone diuersa his criminari! PLVTVS. Atqui si rē vere
 perpenderis vtrūq̄ me iure facere iudicabis. Nam & Timonis ista nimia le-
 nitas: negligētia poti⁹, haud beneuolētia studiūq̄, qđ ad me prinet, merito
 videat. At e diuerso: q̄ me ostiis ac tenebris inclusū seruabāt: id agētes, quo
 scilicet crassior saginatioq̄ ac vehemēter corpulētia onustus euaderē: quū
 interim neq̄ ip̄i contingerēt, neq̄ in lucē p̄ducerēt, ne vel aspiceret a quo-
 piā: hos demētes & contumeliosos in me iudicabā: quippe qui me nihil cō-
 meritum tot in vinculis cogerēt situ carieq̄ putrescere: haud intelligētes
 q̄ mox demigrent: me alii cui piā cui fortuna fauerit relicturi. Nec hos igit̄
 probō: sed ne illos quidē qui nimis facile mihi man⁹ admouēt. Sed qui (qđ
 est optimū) mediocritate vtātur: vtī nec prorsus abstinēat, neq̄ penitus p̄

Luciani

fundant. Etenim illud per louē cōsydera Iuppiter: Si q̄s vbi puellulam et formosam lege duxisset vxorē: postea neq̄ obseruet/ nec vlla omnino zelotypia p̄sequat: videlicet finens illam noctu atq̄ interdiu quocūq̄ libitū sit ire: et quicūq̄ voluissent cū hīs habere rem: vel p̄ducatur potius vltro vt adulteret: fores aperiēs/ ostētāsq̄: et quoslibet ad illā inuitās: nū hic amare videbitur? p̄fecto hoc tu nequaquā dices Iuppiter, q̄ sapenūmero amorē senseris. Rursū si ingenuā lege domū deducat: vtī liberos legitimos p̄generet: cāterū nec ip̄e contingat florentē aetate decorāq̄ virginē: nec aliū finat aspicires/ sed inclusam orbā sterilemq̄ in p̄petua virginitate cōtineat: idq̄ p̄ amore se facere p̄adicit: et hūc quidē p̄ferat pallore corpe exhausto: oculis reuergis: nū fieri potis est: vt hmōi nō desipere videatur? quippe qui quū liberis oportuerit operā dare fruīq̄ cōiugio/ puellā adeo formosam atq̄ amabilem finat emarcescere: per omnē vitā tāq̄ Cereri sacerdotem alens. Huiusmodi et ip̄se indigne fero: quum a nōnullis ignominiose cēdor calcibus/ laniorq̄ atq̄ exaurior a nōnullis cōtra pinde vt stigmaticus fugitiuus compedib⁹ vicior. **IVPPI.** Quid est autē q̄ aduersus illos indigneris? q̄siqdē vtriq̄ poenas egregias luunt. Alteri quidē dum Tantalī in morem/ neq̄ bibere sinuntur/ neq̄ edere: sed ore sicco duntaxat inhiant auro. Alteri vero dū his ceu Phryneo cibos harpyiā ipsis e faucibus eripiunt. Sed abi iā Timone multo posthac vsurus cordatiore. **PLV.** An ille aliquādo desinet me ceu foraminoso cophino, priusq̄ omnino influxerim/ data opa exhaurire: quasi conet occupare: quo minus influam: veritus: ne si copiosius infundar/ ip̄m vndis obruam? Quo fit, vt in Danaidū dolium aquā mihi videar illaturus/ frustra q̄ infusus, vase nō cōtinente liquorem: imo prius p̄pe modū effuso quod in fluit, q̄ influxerit. Adeo latus dolii hiatus ad effusionē/ ac liber exitus. **IVP.** Proinde ni hiatum istum obturauerit/ perpetuamq̄ perstillationem sistere studuerit: te propediem effuso/ facile rursū sagum/ et ligonem in dolii fēce reperiet: sed interim abite atq̄ illum diuitem reddite. At tu Mercuri fac memineris: vt rediens Cyclopes ex Aetna tecum adducas: quo submen cuspide restituta/ resarciant. Nam eo nobis acuminato opus fuerit. **MER.** Eam⁹ Plute. Quid hoc? Nū claudicas? Equidē ignorabā O p̄clare te non cecum modo: verum etiā claudū esse. **PLV.** Atqui nō hoc mihi p̄petuū Mercuri: verū si quando proficiscor a loue missus ad quempiā, tum nescio quo pacto tardus sum/ et vtroq̄ claudus pede: ita vt aegre ad metā prin gere queam: sene nonnunq̄ interim facto, qui me opperiebatur. Porro quū discedendū est, alatū videbis multo auibus celeriore. vnde fit: vt vix iam amoto repagulo, ego iam p̄aconis voce victor p̄nūtier saltu stadiū transe

mens ne videntibus quidē aliquoties spectatoribus, MERCVRIVS, At
 ista quidē haud vera narras. immo ego tibi pmultos cōmemorare queam:
 quibus heri ne obolus quidē erat: quo restim emerent: qui hodie repente di-
 uites facti splendide viuunt: albis quadrigis vehantur: qbus ante ne asellus
 quidē suppeditarit. Li tamē purpurati, aurūq; manibus gestantes obambu-
 lāt. Qui ne ipsi quidē opinor credere possunt: quin per somniū diuites sint.
 PLVTVS. Ist hac alia res est Mercuri: neq; enī tū meis ipsius ingredior pe-
 dibus: nec a loue, sed a dite ad istos transmittor: qui & ipse nimirū opū la-
 gitor est: ac magna donās: id qđ ipso etiā nomine declarat. Itaq; quoties est
 mihi ab alio ad aliū demigrandū: in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obli-
 gnātes sarcinā in morem sublatū transportant. Interea defunctus ille ali-
 cubi in eđiū tenebricosa parte iacet vetere linteo in genua iniecto tectus: de
 quo feles digladiātur. Porro qui me sperauerāt obtinere in foro opperiri
 hiantes: non aliter q̄ hyrundinē aduolantē stridētes pulli. deinde vbi signū
 detractū est, & lineus ille funiculus incisus, aperteq; tabellā: iāq; nouus do-
 minus pronūciatus est: siue cognatus quispiam, siue adulator, siue seruulus
 obsoecus: qui puerili obsequio fauorē emeruerit: etiam tum mento subra-
 so/ pro variis & opiparis voluptatibus/ quas illi iam exoletus suppeditaue-
 rat ingens scilicet pmiū ferens generosus quisquis ille tandē fuerit / nōnūq;
 me ipsis cū tabellis arreptum/ fugiens adportat cōmutato nomine: vt q mo-
 do Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iam Megacles, aut Megabizus, aut
 Protarchus appelletur. Ceterū illos nequicq; hiantes, seq; mutuū intuentes
 relinquit: ac verum luctum agētes: q; eiusmodi Thynnus ex intimo lagenae
 sinu sit elapsus: quin non parū magnā escam deuorarit. At hic repente to-
 tus in me irruens, homo vitæ mūdioris atq; elegantioris rudis/ pingui illo-
 taq; cute qui cōpedes etiā dum horrescit: & si quis prēteries loco increpet:
 arrectis ster auribus: quiq; pistrinū, perinde vti templū, adoret: non est dein-
 ceptus tolerandus: iis quibuscum viuūt: verū & ingenuos afficit contumelia:
 et conseruos flagris cedit: experiens, nū sibi quoq; similia liceant: donec aut
 scortulo cuipiam irriteritus, aut equorum alendorū studio captus, aut adu-
 latoribus sese permittēs, deierantibus Nireo formosiorē esse: Cecrope, Cro-
 drove generosiorē, callidiorem Vlysse, vnū autē vel sedecim pariter Croe-
 sis opulētiorem, momento temporis semel profundat infelix quæ minuta-
 tim/ multis ex periuriis/ rapinis/ flagitiis/ fuerant collecta. MERCVRIVS.
 Ista ferme sic habent vti narras: verum vbi tuis ipsius ingrederis pedibus:
 qui tādē cæcus quū sis viam inuenire soles! Aut qui dignoscis ad quos-
 nam Iuppiter te miserit: dignos illi viſos qui diuitiis abundēt. PLVTVS.

Luciani

Eni uero, credis me reperire istos ad quos mittor? MERCVRIVS. Per lo-
uē haud quaḡ. Neq; enī alioquī Aristide p̄terito ad Hipponicū & Calliam
accessisses, tum ad alios p̄multos Athenienses, homines ne obolo qdē asti-
mandos. Ceterū quid facis quādoquidē es emissus? PLVTVS. Sursum ac
deorsum circū cursans oberro: donec imprudēs in quēpiā scurrerō: hic autē
quisq; ille sit qui forte primus me nactus sit, abducit ac possidet: te Mercu-
ri p̄ lucro p̄ter spem obiecto / venerans atq; adorans. MERCV. Num ergo
fallitur Iuppiter: qui quidē credat ex ipsius animi sentētia / ditari abs te hos
quos ille dignos existimarit qui ditescerēt? PLVTVS. Et iure qdē optimo
fallitur o bone: quippe qui quū me cecū esse non ignoret emittat vestigatū
rem vsq; adeo reper tu difficilem & iam olim e vita sublatam. Quā ne Lyn-
ceus quidē facile inueniret: quā nimirum adeo obscura sit ac minuta. Itaq;
quū rari sint boni: improbi porro in ciuitatibus omnia obtineāt: oberrans
facile in huiusmodi mortales incurro, ac retribus illorū illigor. MERCV.
At qui sit vt quoties eos deseris celeriter aufugias quum viā sis ignarus?
PLVTVS. Tum demū acutū cerno, pedibusq; valeo: vbi ad fugā tēpus in-
uitat. MERCV. Iam illud quoq; mihi responde: qui sit, vt quū sis oculis ca-
ptus (dicēdū enim est) p̄terea pallidus: postremo claudus: tam multos ha-
beas amātes: adeo vt omnes in te defigant oculos: & si potiantur felices vi-
deantur: sin frustrētur: non sustineant viuere? Ex his equidē nō paucos no-
ui qui sic perdit te amarint vt sese aerio & scopulo piscosi in aquoris alta,
præcipites abiecerint: rati fastidiri sese abs te propterea q̄ illos nullo pacto
respexisses. Qz̄ sat scio tu quoq; fateberis: si quo modo tibi ipsi notus es: su-
rere istos: qui eiusmodi amore sunt demētati. PLVTVS. At enī credis me
qualis sum talē istis videri: nēpe claudū, aut cecū, aut si quid aliud adest
mihi vitii? MERCVR. Quid nī o Plute! nisi forte & ipsi omnes cæci sunt.
PLVTVS. Haud cæci quidem: o optime: verum inscitia, errorq; quæ nūc
occupant omnia, illis offundunt tenebras: ad hæc ipse quoq; / ne per omnia
deformis sim / persona vehementer amabili tectus, inaurato gēmisq; pictu-
rato, ac versicoloribus amictus eis occurro: at illi rati sese natiui vultus ve-
nustatem aspicere: amore capiūtur, dispereūtq; nisi potiātur. Qz̄ si quis me
toto corpore renudatum illis ostēderit: dubio procul futurum sit vt se ipsi
damnēt qui tantope cecutierint adamantes res neutiq; amandas ac foedas.
MERCVRIVS. Quid ergo posteaḡ eo peruētum est vt iam diuites euale-
rint: iāq; p̄sonam ipsam sibi circūposuerint: rursum fallūtur? Adeo vt si q̄s
illis detrachere conetur: pene caput potius q̄ personam abiiciant? Neq; enī
verisimile est etiā tum illos ignorare, auro bracteātā esse formā: quū intus

Assu-
dit ad
car-
men
Theo-
gni-
dis.

cuncta inspexerint. PLVTVS. Ad id non parū multa res o Mercuri mihi
sunt adiūmēto. MERCV. Quenā? PLVTVS. Simul atq; q me primū na-
ctus est apertis foribus exceperit, clanculū vna mecū introit elatio/vecor-
dia/iactāria/mollieties/violētia/dolus/atq; alia itē innumerabilia: a qbus oib?
posteaq; est animus occupatus, iā admiratur quē neutiq; sunt admirāda: &
appetit ea quē sunt fugiēda: meq; cunctorū illorum quā introierant malo-
rum patrem stupet: illorum satellitio vallatum: quiduis potius passurus q;
vti me compellatur reiicere. MERCV. Vt leuis ac lubricus es Plute, retē-
tu difficilis, ac fugax: neq; vllam prēbēs ansam certam quo prensus tenea-
res: sed nescio quomodo anguillarū ac serpentū in morē inter digitos elabe-
ris. At ediuerso paupertas, viscosa, prēsu facilis, toroq; corpore mille vncos
gerit hamos: vt qui tetigerint illico hēreant: neq; facile queant auelli. Ve-
rum interea dum nugamur rem haud paruā omisimus. PLVTVS. Quā?
MERCV. Nempe quia thesaurū non adduxerimus: quo vel in primis erat
opus. PLVTVS. Istāc quidē ex parte bono sis animo. Nam nō nisi in terra
relieto illo ad vos ascēdere soleo: iussq; intus manere foribus occlusis neq;
cuiq; aperire nisi me vociferantē audierit. MERCV. Iam igitur Atticā ad-
eamus. Tu me cōsequitor chlamydī adharēs, donec extremā viā attigeri-
mus. PLVTVS. Recte facis Mercuri quū me per viā ducis. Etenim si me
deseres: forsan oberrās/in Hiperbolum aut Cleonem inciderē. Sed quis hic
stridor ceu ferri saxo impacti? MERCV. Timon hic est qui proxime mon-
tanū & petricosum fodit solū! Papē: adest & paupertas & labor ille. Tū ro-
bur/sapiētia/fortitudo/atq; id genus aliorū turba: quorū omniū agmen fa-
mes iungit: longe pstantius q; tui sint satellites. PLVTVS. Quin igitur q;
ocyssime discedimus Mercuri! Neq; enī vllū opere ptiū fecerimus cū hoīe
eiusmodi vallato exercitu. MERCV. Secus visū est Ioui: q; te ne metu deter-
reamur. PAVPERTAS. Quo hūc nūc Argicida/ manu abducis? MERCV.
Ad hūc Timonē: ad quē a Ioue sumus ire iussi. PAVPERTAS. Ita ne rur-
sum Plutus ad Timonē: posteaq; ego hūc antea delitiis male corruptū susce-
pi: cōmēdāsq; sapiētiē & labori/strenuū/multiq; ptiū virū reddidi? Adeo ne
despiciēda, iniuriēq; idonea vobis iudicor vt hūc q; mihi vnica erat posses-
sio eripiaris: iā exactissima cura ad virtutē excultū: vt Plut⁹ hic vbi denuq;
susceperit per contumeliā & arrogantia illi manu iniecta, talē reddiderit
qualis erat dudū: mollē & ignauū ac vecordē: rursum mihi restituat: vbi iā
mihi fact⁹ erit & ridiculus! MERCV. Sic O Paupertas Ioui placitum est.
PAVPERTAS. Egdē abeo. At vos labor & sapiētia reliq; cōsequimini me.
Porto hic breui cognoscer: qualis i se fuerim: quā nūc relinquet: nepe adiu-

Luciani

trix bona/et rerū optimarum doctrix. Quicquid donec habuit commercium,
sano corpore/valentiq; animo perseverauit: virilem exigens vitam/et ad se
se respiciens: supuacua autem et vulgaria ista aliena/ita vt sunt/existimans
MERCVR. Discedunt illi: nos ad eū adeamus. TIMON. Quinā estis o sce-
lesti! aut qua gratia huc aduenistis hominī opario/mercenarioq; negotium
exhibitori! verū haudquaquā laeti abibitis scelesti vt estis omnes: nā ego vos
ilico glebis et saxis petitos cōminuā. MERCVR. Nequaquā o Timon/ne ferito
neq; eū feries mortales: verū ego sum Mercurius:hic Plutus. Misit nos lup-
piter votis tuis exauditis. Quare, qđ bene vertat, opes accipe desistēs a la-
boribus. TIMON. Atqui vos iam ploraueritis etiā si dii sitis: vt dicitis. Sig-
dem odi pariter omnes/tum deos/tum homines. Sed hunc cæci quisquis is
fuerit/mihi certū est ligone impacto cōminuere. PLVTVS. Abeamus per
louem Mercuri: quādoquidē hic homo mihi videtur nō mediocriter infa-
nire: ne malo quopiā accepto discedam. MERCVR. Ne qđ ferociter Timon:
quin exue potius penitus istam ferocitatē/asperitatēq; ac manibus obuiis
excipe bonā fortunā: rursū diues esto: rursū Atheniensiiū princeps: et
ingratos illos despiciito/quum solus florebis. TIMON. Nihil mihi vobis est
opus: ne obturbate. Sat opū mihi ligo: prater ea fortunatissimus sum/ si ne-
mo propius ad me accesserit. MERCVR. Adeo ne quāso inhumaniter! Hec
ego laua loui refero atq; immania dicta! Atqui par erat forsitan hoies tibi
haberi inuisos: vt qui tam multa indigna in te cōmisissent: deos odio te ple-
qui nequaquā erat consentaneū: quū illi tantope tui curam agant. TIMON.
At tibi Mercuri/louiq; qđ me respicitis plurimā egdē habeo grām: ceterū
hunc Plutū nequaquā recepero. MERCVR. Quid ita! TIMON. Quā pridem
innumerabilium malorū mihi fuit author: quū me assentatoribus pderet:
inuidiā obnoxiiū redderet: deniq; quū repente me adeo pfide ac proditorie
destituerit. Cōtra/pauptas optima/me laboribus viro dignissimis exercēs/
mecūq; vere ac libere conuiuēs et quibus opus erat suppeditauit laboranti
et vulgaria ista docuit cōtemnere: effecitq; vt mihi vitæ spes omnis ex me
ipso penderet: demonstrans quānam essent opes vere meæ: nepe quas neq;
adulator assentans/neq; sycophanta imitans/neq; plabes irritata/neq; cō-
cionator suffragiorū author/neq; tyrānus intentis insidiis queat eripere.
Itaq; iam validus effectus ob laborē, dum hunc agellum gnauiter exerceo:
neq; qcq; eorū quæ sunt in ciuitate malorū aspicio: abūde magnū et sufficiē-
tē victū mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri quā venisti viā remetiēs/
recurrite/vna tecū Plutū adducēs ad louē. illud mihi sat fuerit, si effecerit/vt
omnes mortales p omnem ætatem eiulent. MERCVR. Nequaquā o bone: neq;

enī omnes ad eiulandū sunt accōmodī. Quin tu iracūda pueriliq; ista mīf-
 fa face, ac Plurū excipe, non sunt reiicienda munera, quē a loue proficiſcun-
 tur. PLV. Vin Timon vt contra te partes defendā meas: an grauitē ferēs,
 ſi qd dixerō? TIMON. Dicitō: ne multis tñ neq; cū procemiis quēadmodū
 perditiſſimi iſti ſolēt oratores. Nā huius Mercuri gratia te ſerā paucis di-
 centē. PLVTVS. Atqui multis mihi potius erat dicendū: tot noībus abs te
 accuſato. Attamē vide, nū qua in re te quēadmodū ais leſerim: q quidē dul-
 ciſſimarū quarūq; rerū tibi extiterim author opifexq;: authoritatis: præſi-
 derē: coronarū: aliarū itē voluptatū: mea opera cōſpicius eras: celebris &
 obſeruandus. Cēterū ſi quid moleſti ab adulatoribus accidit: nō mihi poteſ
 imputare: quin ipſe magis abs te ſum affectus contumelia: propterea q me
 tam ignominioſe viris illis execratis ſuppeditans: q te mirabātur, ac præſti-
 giis demētabant, mihiq; modis oībus iſidias ſtruebāt. Porro qd extremo lo-
 co dixiſti, te a me proditū deſertūq; fuiſſe: iſtud criminis ī te poſſum retor-
 quere: quſi ipſe ſum modis oībus a te reiectus, præcepſq; exactus ex adibus.
 Vnde pro molli chlamyde, ſagū iſtud chariſſima tibi paupras circūpoſuit.
 Itaq; teſtis eſt mihi hic Mercurius, q̄topere louē orauerim, ne ad te venirē,
 qui tā hoſtiliter eſſes ī me debacchatus. MERCV. At nunc vides Plute in
 cuiuſmodi hominē ſit cōmutatus. Proinde audacter cū illo conſuetudinē
 age. Tu vero ſode ita vt facis. Tu iterim Theſaurū ſub ligo nē adducito. Au-
 diet enī ſi tu accerſueris. TIMON. Parendū eſt Mercuri, ruſuſq; ditelſcē-
 dū. Quid enī facias quſi dii cōpellant: tamē vide: ī quas turbas me miſerum
 coniciēs: q quidē quſi ad hunc vſq; diē feliciffime vixerim, tantū auri repē-
 te ſum accepturus nihil cōmeritus mali, tātūq; curarū ſuſcepturus. MER-
 CVRIVS. Suſtine Timon mea gratia, tāetſi graue eſt iſthuc atq; intolerā-
 dum: quo videlicet palpones illi præ inuidia rūpantur. Ego porro ſuperata
 athna in coelū reuolauero. PLVTVS. Abiit ille quidē ſicut apparet. Nā ex
 alarū remigio facio coniecturā. Tu vero hic operire: ſiquidē digreſſus The-
 ſaurū ad te tranſmittā. ſed ſeri fortius. Tibi loquor auri Theſaure: Timonī
 huic audiēs eſto, offerq; temet eruendū. Fodi Timon alius ipingēs. Cēterū
 ego a vobis digredior. TIMON. Age iā O Ligo: nunc mihi tuas vires expli-
 ca: neq; defatigare, dū ex abdito Theſaurū in apertū euocaris. Hem prodia-
 giorū author Iuppiter, amici Chorybantes, ac lucifer Mercuri: vndenam
 auri tantū? Num ſomniū hoc eſt? Metuo ne carbones reperturus ſim expe-
 rectus. Atqui aurū proſecto eſt inſigne, ſuluū, graue, & aſpectu multo iu-
 cupidiffimum,
 Pulcherrima Aurum ſauſtitaſ mortalibus.

Luciani

Quippe qđ ignis ī morē ardes noctesq; & dies renides. Ades o mihi charis-
simū defyderatissimūq; nunc demū credo vel Iouē ipsum olim aurū esse fa-
ctum. Etenī quē tandē virgo, non exporrecto sinu vsq; adeo formosum ama-
torē excipiat, per regulas illapsum! o Myda Crœseq; ac munera, delphico ī
tēplo dicata, vt nihil eratis si cum Timone, cūq; Timonis opibus cōferamī-
ni: cui ne Persarum qđem rex par est. O Ligo/sagū charissimū vos huic pa-
ni suspēdi cōmodum est. At ego q̄ maxime semotū mercatus agrū, turricu-
laq; seruādi aurī gratia constructa, vni mihi affatim vixero. sepulcrū item
inibi mihi defuncto parare est sentētia. hęc igitur decreta sumto: placitaq; ī
reliquū vitę, seiunctio, ignorātia, fastidiū erga mortales oīs. Porro amicus,
hospes, sodalis, aut ara misericordię merę nuge. Tum cōmiserari lachrymā
eē, suppeditare egētibus, iniquitas, ac mortū subuersio: at vita solitaria, qua-
lis est lupis: vnusq; sibi amicus Timō: ceteri oēs hostes & insidiarū machina-
tores. Cū horū quopiā cōgredi: piaculum: adeo vt si quē aspexero dūtaxat,
inauspiciatus sit ille dies. In summa: non alio nobis habeātur loco, q̄ signa sa-
rea atreave: neq; foeciale ab illis missum recipiamus, neq; fœdera feriamus.
Mons hic solitudinē meā aduersus illos tueat. Ceterū tribules cognati/por-
pulares/postremo patria ipsa frigida quēdā & sterilia noīa, stultorūq; mor-
taliū glorię: solus Timon diues esto: despiciat oēs: solus ipse secti oblectetur
liber ab assentationibus, & onerosis laudib⁹ diis sacra faciat: epuletur solus
sibi ipsi vicinus, sibi particeps, executiēs sese ab aliis. Ac semel decretū esto
vt vnus seipsum comiter accipiat, si moriendū sit, aut necesse habeat sibi ip-
si coronam admonere. Nullūq; nomē sit dulcius q̄ Misantropi. i. hoīm olo-
ris. mortū aut notę difficultas, asperitas, feritas, iracundia, īhumanitas. Qz
si quē conspexero: icēdio cōflagratē, obtestantēq; quo restinguā, pice oleoq;
restinguere: rursum si quē flumen vndis abstulerit, isq; manus porrigēs, iplo-
ret vt retineatur: hūc quoq; demerso capite propellē: ne possit emicare. hūc
ad modū par parī relaturus est. hāc legē Timon tulit Echecratides Colytē-
sis: & cōcionis subscripsit suffragiis idē ille Timon. Age hęc decreta sumto:
hęc fortiter tueamur. Ceterū magno emerī: vt id oībus innotcat q; opibus
abūdo: nā illa res illos pfocauerit. sed qđ illud? Hem quæ trepidatio: vndiq;
cōcurrunt, puluerulēti atq; anhelī, haud scio vnde aurū odorati. Vtrū igit
hoc cōscēso colle saxī eos abigo, e sublimi deiaculās: an hac tātum ī re legā
violabimus: vt semel cū illis congregiamur: vt magis angātur, fastiditi res
pulsq;? Ita satius esse duco. Itaq; restemus quo illos iā excipiamus. Age p̄pi-
ciā: primus eorū iste quis est? Nēpe Gnatonides adulator q mihi nup sym-
bolū petēti funē porrexit quū apud me se penumero solida dolia vomueris.

Sed bene est q̄ ad me venit: nā primus oīm vapulabit. GNATO. An nō dixi Timonē virū bonū nō neglecturos esse deos! Salue Timon formosissime: iucundissime: cōuiuator bellissime. TIMON. Scilicet & tu Gnatonides vulturū oīm edacissime atq; hoīm pditissime. GNATO. Sēper tibi grata dicar. Sed vbi cōpotamus! Nā nouā tibi adfero cātilenā, ex his quos nup̄ dici dithyrābis. TIMON. Atqui elegos canes, admodū miserabiles, ab hoc doctus ligone. GNATO. Quid isthuc! Feris o Timon! Attestor o Hercules: hei hei i ius te voco apud Ariopagitas: q̄ vulnus dederis. TIMON. Atq; si cōtere paulisp̄, mox cēdis me reū ages. GNATO. Nequa q̄: quī tu plane vulnere medere, paululo auri iuncto. Mirū enī i modū p̄sentaneū id ē reme diū. TIMON. Eriā manes! GNA. Abeo. At tibi male sit: q̄ qdē ex viro com modo tā sēuus fact⁹ sis. TIMON. Quis hic est q̄ accedit recaluafter ille Philīades assentatorū oīm execratissimus. hic quū a me solidū acceperit fundū, tum filiē i dorē talēta duo, laudationis p̄miū quū me canētem reliquis silēti bus oībus solus maiorem i modum extulisset: deierās me vel olorib⁹ magis esse canorū: vbi me pridē agrotum conspexisset: nā adierā oraturus vt mei curā ageret: plagas etiā egregius ille vir ipegit. PHILIADES. O ipudētiā. Nunc demū Timonē agnoscitis: nunc Gnatonides amicus & cōiuiua: enīue ro haber ille digna se: quādoquidē immemor est atq; i gratus. At nos q̄ iam oīm cōiuctores sumus aequales ac populares: tamē modeste agimus ne i fili re videamur. Salue here. fac vt istos adultores obserues q̄ nūq̄ adfunt: nisi in mēsa. p̄terea a coruīs nihil differunt. Neq; post hac huius etatis mortaliū vili fidēdum est. Omnes i grati, & scelesti. At ego quum tibi talētū adducerē: quo posses ad ea quā velles vti: i via iterim accepi te summas quasdam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te: q̄q̄ tibi forsitan me monitor e nihil erat opus, viro nimirū adeo prudētī vt vel Nestori ipsi si necesse est consiliū dare queas. TIMON. Ita fiet Philīades: sed age accede quo te ligone comiter accipiam. PHILIADES. Viri caput mihi cōminutū est ab hoc i grato: propterea q̄ eum ea quē i rē illius erant admodum. TIMON. Ecce terri⁹ huc orator Demeas se recepit, tabulas dextra gestās, atq; se mihi cognatum esse. hic vna die de meo sedecim talēta ciuitati depēdit. nā damnatus erat ac vinctus. At quum soluēdo nō esset: ego miser tus illū redemi. Porro quū illi sorte obuēnisset: vt Erechteidi tribui distri bueret arariū: atq; ego adiens, id qd ad me redibat poscerē: negabat se ciuē nosse me. DEMEAS. Salue Timon p̄cipuum generis tui p̄sidium: fulcimen tum Atheniēsiū: defensaculum Grēciē. Profecto iādudum te populus fre quēs, & ytrag curia opperitur. Sed prius decretū audi, qd de te conscripsi.

Luciani

quādoquidē Tímon Echecratidæ filius Colytēsis vir nō modo pbus & integer verū etiā sapiēs, quātū ali⁹ in Græcia nemo, nunq̃ per oēm vitā destitit optime de repu. mereri. Tū autē i olympicis vicit pugil: & lucta cursuq̃ die eodē: ad hęc solēni quadriga eq̃strig̃ certamiē. TIMON. At ego ne spectator q̃dem vnq̃ in olympicis sedi. DEME. Quid tū! spectabis posthac: sed ista. cōmunia addi sati⁹ est. Tū anno superiore aduersus Acharnēses p rep. fortissime se gessit: & Peneloponensiū duas acies conscidit. TIMON. Quā ratione! Quippe qui nec vnq̃ arma gesserim: neq̃ vnq̃ militiæ dederim nomē. DEMEAS. Modeste tu qdē de teipso loqueris: nos tamē ingrati futuri sumus: nisi meminerimus. Præterea scribēdis plebiscitis, & in cōsultationibus, & in administrādis bellis nō mediocrem vtilitatē attulit reipu. His de causis oibus visum est/curiē/plebi/magistratib⁹/tributim/plebeiis singillatim/cōmuniter vniuersis/aureū statuere Timonē iuxta Palladē in arce: fulmen dextra tenētem: radiis tēpora ambiētib⁹: vtiq̃ septē aureis coronis coronetur: hæc coronæ hodie in dionysiis per tragædos novos promulgentur. Siquidē hodie, illi dionysia sūt agēda. Dixit hoc suffragiū Demeas orator: ppter ea q̃ cognat⁹ illius ppinquus, ac discipulus eius sit. Nā & orator optim⁹ Timon: ppter ea quicqd voluerit. Hoc igitur tibi suffragiū: sed vtiā nam & filiū meum ad te pariter adduxissem: quē tuo nomine Timonē appellauī. TIMON. Qui potest Demea: quū ne vxorem quidem duxeris vnq̃ quantū nobis scire licuit! DEMEAS. At ducā, nouo inēte anno, si deus permiserit: liberisq̃ operā dabo. Tum qd erit natum (erit autē masculus) Timonē nuncupabo. TIMON. An vxorē tu sis ducturus: equidem haud scio: tāta a me plaga accepta. DEMEAS. Hei mihi. Quid hoc est rei! Tyrānidē Timon oceptas! pulsasq̃ eos qui sunt ingenui: ipse nec ingenuus plane nec ciuis: verū prope diem poenas daturus: quū aliis nominib⁹/tū q̃ arcē incederis! TIMON. Atqui non cōflagrauit arx scelestæ. Proinde palā est: te calūniatorē agere. DEME. Verū effosso erario diues effect⁹ es. TIMON. Atqui nō est effossum isthuc, vnde ne hęc quidē probabiliter: abs te dicuntur. DEMEAS. Verū effodiet posthac: sed tu interim oīa quę i eo cōdita, possides. TIMON. Alterā itaq̃ plagā accipe. DEMEAS. Hei scapulis meis. TIMON. Ne vociferare: alioq̃ & tertiā tibi illidā. Etenim res plane ridicula mihi acciderit: si quū iermis duas Lacedæmoniortū acies fuderim: vnū scelestū hominē non p̃triuero. Tum frustravicerim in olympiis & pugil & palēstriæ. Sed quid hoc! An non philosophus Thrasycles hic est! pfecto ipse est: promissa barba, subductisq̃ supcilliis, & magnū quiddā secū murmurās accedit Titanicum obtuens: cōsariem per scapulas fluentē vtilans: alter quē

dam Boreas, aut Triton, quales eos Zeus depinxit. Hic habitu frugalis, in
 oſſu moderatus, amictu modestus, mane mirū q̄multa de virtute diſſerit
 dānans eos q̄ voluptate capiuntur frugalitatē laudās: at vbi lotus ad coenā
 venit, puerq̄ ingētem illi calicē porrexit: meraciore autē maxime gaudet;
 perinde vt Lethes aquā ebibēs, a diluculariis illis diſputationibus diuerſiſſi
 ma q̄ ſint exhibet: dū milui iſtar pręripit opſonia, & proximū cubito op
 poſito arcēs, mēto inter im condimētis oppleto: dum canū ritu ingurgitat,
 prono incumbēs corpore: perinde atq̄ in patinis virtutē inuētūrū ſe ſpe
 ret: dumq̄ vſq̄ adeo diligēter catinos extergit īdice digito: vt ne paululum
 quidē reliquiarū ſinat adhærere: nunq̄ non querulus, tanq̄ deteriorē partē
 acceperit: vel ſi totā placētam, aut ſuam ſolus omniſi accipiat, qui quidē eda
 citatis & inſatiabilitatis eſt fructus: temulētus vinoq̄ bacchatus, nō ad cā
 tum modo ſaltationēq̄, verū ad conuiuium vſq̄ & iracundiā. Ad hæc mulo
 tus inter pocula ſermo (tum enī vel maxime) de tēperātiā ſobrietateq̄: atq̄
 iſta quidē loquitur quum iā a mero male affectus ridicule balbutit. Accedit
 his deinde vomitus. Poſtremo ſublātū eum de conuiuiuo efferunt aliqui am
 babus manibus tibicine inhærētem. Q̄q̄ alioqui ne ſobrius quidē vllī pri
 miorum ceſſerit vel mēdacio, vel confidētia, vel auaritia. Quin & iter af
 ſentatores primas tenet: peierat promptiſſime: anteit ipſtura: comitatur ī
 pudētia. In ſumma proriſus admirādum quoddam ſpectaculum eſt omni ex
 parte exactū varieq̄ abſolutū. proinde nō eiulabit clariſus videlicet quū ſit
 modē. Quid hoc pape tādē nobis Thraſycles? THRASYCLES. Nō hoc
 animo ad te venio Timon quo pleriq̄ iſti q̄nimirum opes admirati tuas, ar
 gēti, auri, opiparorū conuiuiorum adducti ſpe concurrūt, multaq̄ aſſenta
 tione deſinunt te: hominē videlicet ſimplice, facileq̄ ipartientē id qd̄ a deſt.
 Siquidē haud ignoras offam mihi ī coenam ſat eſſe, tum opſoniū ſuauis
 ſimū cepe aut naſturtium: aut ſi quādo lubeat lautius epulari puſillum ſa
 lis. Porro potum ſons Athenis nouē ſaliens venis ſuppeditat. Tum palliū
 hoc quauis purpura porius. Nam aurū nihilo magis apud me ī p̄cio eſt q̄
 calculi qui ſunt in littoribus. Sed tua ipſius gratia huc me contuli: vt ne te
 ſubuerterit peſſima iſta atq̄ iſidioſiſſima res opulētia: quippe q̄ multis ſe
 penumero imedicabiliū malorum extiterit cauſa. Etenī ſi me audies, po
 tiſſimū opes vniuerſas ī mare p̄cipitabis: vtpote q̄bus nihil ſit opus bono vi
 ro, quiq̄ philoſophiē poſſit opes p̄ſpicere. Ne tamē in altum o bone: ſed ſer
 me ad pubē vſq̄ īgreſſus paulo vltra ſolū fluctibus opertū / me qdē vno ſpe
 ctante. Q̄ ſi hoc non vis: tute igitur eas potiore via ex aedibus eiicito, ac ne
 obolum quidē tibi faciās reliquum: videlicet largiens iis quicunq̄ opus ha

Luciani

bent: huic quinq; drachmas, illi miná, alii talétum. Porro si qui erit philosophus: huc equum est duplá aut triplam ferre portioné. Qzq; hoc qdem mihi non mea ipsius gratia postulo: sed quo amicis, si qui egebunt, doné. sat est si modo perá hanc largitione tua expleueris ne duos qdem modios agniti cos capienté. Nam paucis contétum modestumq; conuenit esse cum q philosophat, neq; quicq; vltra perá cogitare. TIMON. Equidé ista q dicis pbo Thrasycles. Ergo si videtur priusq; perá expleam, age tibi caput opplebo tuberib?: posteaq; Ligone sum mēsus. THRASYCLES. O libertas, O leges. Pullamur ab impurissimo: libera in ciuitate! TIMON. Quid stomacharis O bone Thrasycles! Num te defraudaui? Atqui adiiciam vltra mensuram Choenices quatuor. Sed quid hoc negotii! Cōplures simul adueniunt. Blepsias ille, & Laches, & Gniphon, breuiter agmen eorum q vapulabunt. Itaq; quin ego in rupem hanc conscendo: ac Ligonem qdem iam dudum fatigatū paulisper interquiescere sino! At ipse plurimis congestis saxis, procul eos lapidum grandine peto. BLEPSIAS. Ne iace Timon. Abimus enī. TIMON. At vos qdem nec citra sanguinem: nec absq; vulneribus.

LUCIANI TYRANNICIDA, ERASMO INTERPRETE.

Argumentum Declamationis.

 Vidam in arcē ascendit: vti Tyrannum occideret. Atq; ipsum qdem non repperit: verum filium eius interemit, gladiumq; i vulnere reliquit. Adueniens Tyrānus, vbi filium extictum conspexit: eodem ense necem sibi consciscit. Is qui ascenderat, Tyranniq; filiū peremerat, prāmium tanq; Tyrannicida petit.

DECLAMATIO.

Vum duos eodem die Tyrannos occiderim iudices, Alterum qdem etate iam affecta, Alterum aetate florētem & ad scelus successionem capeſſendam paratum: vnicum tamē pro ambobus prāmium petitum venio: q quidé vnus omnium quotquot vnq; tyrannicidæ fuerunt, vnico vulnere duos maleficos fuerim amolitus neciq; dederim: filiū videlicet ense: patrē indulgenti charitate qua filiū adamat. Itaq; Tyrannus pro his quæ cōmisit abunde magnas poenas nobis depēdit: quippe q & viuus aspexerit: filiū prius morte sublatum: & qd est omnium maxime nouum: compulsus sit deniq; ipse sui tyrannicida fieri. At filius illius mea quidem manu peremptus est: ceterum occisus, alteram ad cadē

operam mihi suam commodauit: dum q viuo patri scelerum socius fuerat: eiusdē post mortē (quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaq sum is q tyrannidē sustuli, pariterq̃ mecum gladius quo cuncta confecta sunt meus: tametsi q̃dis or dinē commutarim ac morē modumq̃ nouarim conficiendi sceleratos. Nempe hunc q valentior erat, ac sese defendere poterat: ipse perimens. Porro senem soli gladio reseruans. His igitur de causis & amplius quiddā a vobis me consequuturum arbitrabar: prēmiaq̃ laturum: quē numero equarēt eos q essent iter empti: vtpote q non prēsētibz modo malis vos leuarim: verum etiam futurorum formidine: quiq̃ stabiliē pepererim libertatem nullo relicto q scelerum capeffat successionē. Verum iterim tantis rebus strenue peractis i discrimē adducor: ne prēmio fraudatus a vobis discōdā: ac ne solus non feram mercedem, quam leges a me seruatae praeftunt. At q contradicit, is mihi videtur nō reip. studio (quēadmodum ait) hoc facere: sed q̃ extinctos esse illos grauius ferat, atq̃ eum qui illis mortis author extitit vlcisci conetur. Vos igit iudices mihi paulisper attēdite: dū tyrānidis mala / tametsi ipsi optime nostis / cōmemoro. Siquidē hoc pacto futurū est vt & beneficii mei magnitudinē itelligatis, & ipsi plus capiaris voluptatis: reputātes nimirū qbus sitis leuati malis. Neq̃ enī quēadmodum aliis qbusdā sapenūmero accidit: itidē & nos simplicē atq̃ vnicā seruitutē sustinebamus: nec vnus dñi violētiā tolerabamus: verū soli oīm quos similibz habuit calamitas duos pro vno tyrānos habebamus: & i geminas contumelias distrahebamur ifelices. Porro senex multo erat moderatior: quippe ad iras lentior: ad supplicia segnior: & ad cupiditates tardior: vtpote cui iā etas vehemētiam ipetus cohiberet, voluptatumq̃ cupiditates refrenaret. Quin ad suscipienda maleficia filii instinctu nolens impelli ferebatur: ipse alioqui non admodum tyrannicus nisi q̃ illi morem gerebat. Siquidem indulgens in filium supra q̃ credi queat erat: id qd̃ re declarauit: ita vt filius illi esset omnia. Illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iusserat: supplicio afficiebat quoscunq̃ praeceperat: ac prorsus in omnibus illi obsecundabat. In summa: filius in patrem tyrannum quendam agebat: pater filii cupiditatum satelles erat. Tametsi huic propter aetatem honorem cedebat adolescens, soloq̃ iperīi noīe tēperabat: tamē res & caput Tyrannidis erat ipse. Et q̃q̃ tutamētū prēsidiūq̃ prīcipatui ab illo mutuares: scelerū tamē emolumētis solus fruebatur. Ille erat q̃ satellites continebat: q̃ custodias obtinebat: qui tyrannidem affectantes e medio tollebat: qui ifidias formidabat: ille q̃ castrabat ephebos: qui coniugia violabat: illi virgīnes producebantur. Tū si q̃ odes: si qua exilia: si q̃ pecuniarū expilationes, delationes, cōtumelię,

Luciani

ea omnia iuuenis temeritate gerebatur. Porro senex ille obsequebat: comitatus scelerum sese prebebat: ac comprobabat duntaxat filii sui flagitia. Itaque quia ea res nobis erat intoleranda: propterea quod quia animi cupiditatibus ex ipso potestas accedit: nullum flagitium modum imponit: tum illud in primis discruciat: quod prospiceremus diuturnam vel aeternam potius seruitutem eam futuram: & per successionem alii post alium domino tradendam rem. populumque homini scelesti hereditatis instar obuerturum. Nam id aliis spem non exigua facit: quod apud sese reputant: quod inter se dicunt: at mox coercetur: at mox demorietur: paulo post liberi sumus futuri. Verum de his nihil eiusmodi sperabat: quin potius iam inuebamur: paratum Tyrannidis heredem. Unde factum est ut ne aggredi quidem quicquam fortium ciuili, & qui eadem quae ego animo statuissem, auderet. Sed desperabatur ab vniuersis libertas: atque inexpugnabilis tyrannis videbatur: quippe quia esset cum tam multis conflicendum ac dimicandum. At me nihil ista deteruerunt: neque perpensa negotii difficultate refugi: neque ad suscipiendum discrimen trepidavi: verum solus: solus inquam aduersus adeo validam variam Tyrannidem, vel non solus potius, sed gladio comite conscendi: quippe qui mihi sit auxilium: mecumque ex parte Tyrannum interemerit: quia mors mihi interim ob oculos obuersabatur. At e diuerso perpendenti: quod publicam libertatem, mea cade redempturus essem. Ergo ubi in primam irruissem custodiam: neque mediocri negotio satellites submouissem: occidens interim: in quem incurrissem: & quicquid obliteret amolens: ad ipsum negotii caput ferebar: ad vnicui Tyrannidis robur: ad nostrarum calamitatum fontem: atque irrupto arcis propugnaculo, quem vide rem illum fortiter tuentem sese: multisque vulneribus resistentem: tamen occidi. Et iam tum erat sublata Tyrannis: iam tum mihi confectum facinus. Ex eo tempore liberi omnes nisi quod reliquus adhuc erat senex solus: inermis: nudatus custodiis: iamque amissio magno illo suo satellite, desertus: neque deinde dignus forti dextra, ibi mirum mecum ipse iudices hac animo reputabam. Omnia mihi pulchre habent: cuncta confecta sunt: cuncta eo quo destinata perducta. At etiam qui reliquus est quo tandem modo poenas dare conuenit? Me quidem meaque dextera nequaquam est dignus: praesertim si post splendidum facinus iuuenile atque magnificum interimeretur: prior est illa cade dedecoratur. Carnifex aliquis quaterdus est illo dignus: verum post calamitatem, ne vel hac ipsam lucrifaciat, videat: discrucietur: appositum habeat enssem: huic reliqua mando. Hec ubi mecum statuissem: ipse quidem illinc discedo. At ille peregit id quod ego praediuiuaueram: Tyrannem occidit: summamque meam imposuit fabulae. Adsum igitur populari administratione vobis adportans: cunctisque bono iam ut animo sint edicere: ac libertatem annuans. Iam meis frui mini factis. Vacua sicut videtis, sceleratis hominibus atque

Tyrannicida. Fo. LXI.

Imperat nemo, quin & magistratus creare liberū est & causas agere: & ex legibus cōtradicere. Atq; hæc oīa vobis mea cōtigerunt opera: meaq; fortitudine: videlicet ex vna illa cæde: post quā pater iā viuere non quibat. Acquis itaq; censeo: vt his pro meritis debitū mihi a vobis præmiū donec: nō q; lucrī audius: aut fordid⁹ quispiā sim: nec is qui mercedis gratia de patria benemereri statuerim: verū q; præmio cupiā officia mea cōprobari: neq; repudiari: aut inglorios fieri conat⁹ meos: si velut irriti præmioq; indigni iudicentur. At hic cōtradicit: negatq; æquum facere me qui decorari munere, præmiūq; ferre cupiam. Neq; enim Tyrannicidam esse me: neq; quicq; a me, pro legis sentētia cōfectū esse: verū facinori meo deesse quiddā: ad hoc vt præmiū postulē. Percontor igit illū quid præterea requiris a me? Nonne volui? Nōne ascēdi? Nōne occidi? Nōne libertatē peperī? Nū quis imperat? Nū quis iubet? Nū quis minitatur dñs? Num quis nocentiū manus effugit meas? haud quāq; dixeris. Sed oīa plena pacis: oēs restitutæ leges: libertas manifesta: democratia stabilis: inuiolata cōnubia: pueri ruri: virgines absq; periculo: publicaq; felicitatē solēnibus feriis celebrat ciuitas. Quis igit hortū oīm author? Quis est qui illa sustulit? hæc peperit? Etenim si quisq; præ me dign⁹, honore sit: cedā præmiū: desistā a petēdo munere. Q; si solus oīa peregī: audens: periclitās: ascēdens: interimēs: excrucians: alterū vltus in altero: quid mea calūniaris officia? Quur facis vt popul⁹ partū erga me gratus existat? At enim nū occidisti Tyrannū. Porro lex Tyrānicidæ præmiū decernit. Verū dic mihi: nunquid interest: vtrū ipse interimas: an mortis causam minifres? Mea pfecto sentētia nihil. Verū hoc solū spectauit legis cōditor: libertatē: democratia: sceleratorū sublationē. Huic honorē decreuit: hoc præmio dignū iudicauit: qđ quidē inficiari nō potes: qn mea cōtigerit opera. Etenim si occidi es: quo occiso ille nō poterat viuere: nimirū ipse cēdem peregi. Ego occidi: sed illius manu. Itaq; ne discepta de cædis modo: neq; illud expende quēadmodū interierit: verū an iā perierit: & an q; periit, id a me sit pfectū. Quādoq; & illud excussurus mihi videris: atq; his aduersus bene de re. meritis calūniis vsurus. Si qs nō gladio verū lapide, lignove, aut alio quouis pacto peremerit. Quid porro si fame Tyrānū obsedissem: ad mortis necessitatē compellēs: num ibi quoq; requisitus eras a me cædē mea ipsius manu peractā: aut desiderari adhuc quiddā diceres: ad id vt legi factū a me satis videat: atq; id quū soelestū: acerbis etiam atq; atrociori mortis genere trucidassem? Vnū hoc dūtaxat specta: hoc require: hoc excute: Quis nocentiū reliquus? aut quē mer⁹ expectatio? aut qđ calamitatū vestigiū? Q; si purgata oīa: si pacata: pfecto Sycophanticū est: modū rei gestæ calūniantem.

Luciani

præmio frustrari velle: quod iis quæ virtute cōfecta sunt debeat. Equidē & illud meminī disertū in legibus: nisi forte propter diuinā seruitutē oblitus sum eorū quæ ab illis dicuntur: Causam mortis esse duplicē: puta: si quis ipse occidat: aut si nō ipse quē occidit: neque manu facinorū perēgit: verū cōpulit, præbuitque mortis occasionē. Ex equo & hūc quoque lex cēset supplicio affici oportere: idque iure optimo. Neque enim statuit minus valere oportere audaciā quam facinus. Ac postea supuacaneū est cedis rationē viāque spectare. Deinde hūc qui sic occiderit: tanquam homicidā poenas oportere dare cēlebis: ac nequaquam absoluedū esse. At me qui per omnia cōsimili modo rēp. iuuui, nō cēses ea capere oportere quæ iis debentur qui beneficio iuuerit. Neque enim illud dicere possis me quē imprudentē fecisse: sed exitū quēdā cōmodū / fortuito fuisse cōsequentū prater animi sententiā. Nā quid præterea iā formidassē: eo qui validior erat interēpto: Quir autē gladiū in vulnere reliquissē: nisi plane quod erat euēturū id ipsū p̄diuinassē? Nisi forsan illud dices: hūc qui extinet? est Tyrānum nō esse: neque hāc appellationē in illū cōpetere: neque vos multū p̄mii hoc noīe, si ille fuisset occisus, decreturos fuisse. Atqui istud dicere nō queas. An Tyrāno interēpto: ei qui cedis causam ministravit: p̄miū negabis? O curiositatē: de illo laboras: quo pacto iterierit: quū interim libertate fruaris: aut ab eo qui Democratiā restituit: nescio quid supuacaneū præterea regis! Atqui lex (vti fateris) caput rei gestæ spectat. Quæ vero ad id cōducunt ea omnia missa facit: neque iā vltra curiosius excurit. Quid enim: an si Tyrānū exegerit quispiā: nō is iā Tyrānicidæ p̄miū cepisset? cepisset opinor: idque iure optimo. Sigdē & hic per seruitutē libertatē peperisset. At id quod a me patratū est: non exiliū habet: nō in posterū instaurādæ Tyrānidis metū: verū absolutā sublationē totiūque generis internitionē: omnemque malū radicē excisum. Et mihi per deos, iā ab initio ad finē vsque (si videtur) rē totā perpendite. nūquid eorū quæ ad leges pertinet sit prætermisum: & num quid in me desyderet ex his quæ Tyrānicidæ oportebat adesse. Principio mentē prius oportet suppetere fortē & amantē reip. quæque pro cōmunibus cōmodis periculū adire nō recuset: quæque priuato suo interitu multitudinis incolumitatē ausit redimere. Num hac parte quicquid mihi defuit? Num frāgebar animo? Nūquid præscire per quæ pericula mihi perripendū esset, per ignaviā refugi? p̄fecto nō potes dicere. In hac interim parte tantū cōmorare: atque aestima: an nō vel voluisse tantū ista, ac statuisse, præclarū facinus futurū fuisse videas. Ac putato me solius animi volūtarisque argumēto præmiū postulare tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset: verū aliū post me Tyrannū occidisset: dic mihi: nūquid absurdū aut prater equū fuerat dare p̄miū?

Tyrannicida. Fo. LXII.

Maxime. Si dicere ciues volui: statui: aggressus sum: voluntatis experimetur dedi: solus dignus sum qui praemium ferat. Quid tu responsurus fueras? Nunc porro non hoc dico: sed insuper ascendi: periclitatus sum: atque innumerabilia priusquam iuuenem occiderem patraui. Neque enim usque adeo facile, factumque procliuum esse rem existimetis: custodias percurrere: satellites opprimere: unumquemque hominem tam multos amoliri. Quin isthuc poene maximum est omnium quae sunt in Tyrannicidio: totiusque negotii caput. Nam ipse iam Tyrannus non magna res est: neque expugnatus, neque confectus difficilis: verum ea quae tuentur continentque Tyrannidem: quae quidem si quis superarit is nimirum cuncta quae destinavit peregerit: & perpusillum est id quod superest. Sed ad Tyrannos pervenire nunquam mihi contigisset: nisi prius qui illum cingunt custodes oppressissem: omnesque satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo: verum in his rursus immoror. Custodiam oppressi: satellites superavi: Tyrannum incustoditum, inermem, nudum, reddidi. Vtrum his rebus confectis non tibi videor honore dignus? an adhuc caedere ipsam a me requires? Quin etiam si caedere queras: ne ea quidem desiderabitur. Non sum incruentus: verum caedere peregi: magnam ac strenuam: nempe iuuenis aetate ac viribus florantis: atque omnibus formidandi: per quem ille ab insidiis erat tutus: cui unus fidebat: qui complurium satellitum instar erat. An non igitur quiesco te praemio dignus videor: sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid enim si satellitem unum: atque adeo quid si Tyranni ministrum quempiam interemissem? Quid si servum aliquem charum: an non hoc quoque magnam visum fuisset: concessisse: mediisque in aetate, mediis in armis, aliquem e Tyranni familiaribus iugulare? Nunc & hunc ipsum qui occisus est cuiusmodi sit consideret. Filius erat Tyranni: vel Tyrannus potius? crudelior: dominus intolerabilior: ad supplicia dirior: ad contumelias violentior: quodque est maximum: haeres ac successor omnium: qui in longum nostras calamitates posset progare. Vnde hoc solum mihi confectum esse! Ipsum vero Tyrannum vivere adhuc: fuga ereptum: iam horum nomine praemium postulo. Quid dicitis? Non dabitis? An non & illum verebimini? An non dominus, an non gravis an non intolerandus erat? Porro nunc negotii caput: denique ipsum perpediet. Etenim quod hic a me requirit hoc quod fieri potuit pulcherrime confeci. Tyrannusque aliena caede occidi: non simpliciter: nec vulnere uno: id quod fuerat optatissimum illi: videlicet tantorum facinorum sibi conscio: sed posteaquam illum prius multo dolore excarnificassem: tum quo nihil habebat charius miserabiliter perstratum coram oculis ostendens, puta filium in ipso cui flore, tamen sceleratum quidem illum: attamen & aetate vigentem: & patri simile: sanguine taboque operpletum. Haec nimirum sunt parietum vulnera: hi gladii verorum Tyrannicidarum: haec mors digna crudelibus Tyrannis: haec ultio tantis sceleribus.

Luciani

congruit. Ceterum protinus iterire, protinus excidere sibi, neq; huiusmodi vllum spectare spectaculū, profecto nihil habet Tyrānico supplicio dignū. Neq; enī ignorabā vir egregie: non ignorabā inquā, neq; quenq; aliū latuit: quāta ille charitate filiū sit prosequutus: adeo vt illo extincto, ne paululum quidē tēporis sibi ī vita morādum esse fuerit ducturus. Atqui haud scio: an oēs patres, hunc ad modū affecti sint erga liberos: verum hic etiā vltra reli quos habebat quiddā: idq; merito: quippe q; conspiceret, illū vnicū esse q; cu raret, seruaretq; Tyrānidē: quiq; solus pro patre pericula susciperet, & tu tamen īperio adderet. Itaq; si non ob charitatē certe ob rerum desperatio nē sciebā illum protinus exiturum e vita: perpensurū enī: iā nihil esse quur velit viuere: adēpto tutamine qd illi filius ministrauerat. Nimirū effeci: vt hęc oīa illū agminatī circūfisterēt: forma, dolor, desperatio, formido, quiq; in posterum iminebāt metus, his aduersus illū auxiliis sum vsus, atq; ad ex tremū illud cōsiliū adegī. Interit itaq; vobis orbus, excruciatu, plorās, la chrymās. Luxit luctū: nō illū quidē diuturnū: verū q; satis magnus esset pa tri. Postremo qd est oīm acerbissimū: ipse sibi necē cōsciuit: qd quidē mor tis genus, prę ceteris miserrimū: multoq; atrocius q; si per alium īferatur. Vbi mihi gladius? Nū quis alius eū agnoscit? Num cuius alterius hoc gesta mē erat? Quis eum ī arcē induxit? Ante Tyrannum quis eo est vsus? Quis etiā ad illū misit? O ensis particeps, successorq; meorū egregie factorum, post tāta pericula, post tātas cades, contēnimur, & īdigni pmo iudicamur. Nā si huius tātum noīe prēmium a vobis postularē: si sic dicerē iudices: Tyran no quū mori vellet quū id tēporis īnermē se dephendisset meus hic illi gla dius īseruiuit, & ad consequēdā libertatē auxilio fuit vniuersis, hunc quoq; laudē prēmioq; dignū iudicassetis. Porro domino tam popularis rei nō gra tiā retulissetis! Nonne iter eos q; de rep. benemeriti sunt scripsissetis! Non ne gladium iter sacra monumēta consecrassetis! Non illum secundum deos veneraremini! Nunc mihi cōsyderate quæ verisimile est fecisse Tyrānum: quæ dixisse: priusq; sibi mortē conscisceret. Quum iuuenis a me trucidaretur ac multis etiam vulneribus confoderetur, idq; ī his corporis partibus q; conspicuē magis magisq; sint oculis obuia: videlicet vt q; maxime discru cietur eum q; genuerat: quoq; primo statī cōspectu pturbaret: miserabiliter īclamabat, parētem īplorans non adiutorē: nec opitulatorem: quippe qui senex iam esset atq; īualidus: verum domesticarum cladum spectatorem. Nam ego interim discesseram: author q; fueram totius tragœdię: reliquēs actorī cadauer, scēnā, gladiū, reliqua q; ad actū fabulę ptinebāt. At ille altās vbi filiū cōspexit quē habebat vnicū: semiuivū, sanguinolētū, cœde cōspūm,

Declamatio Erasimica. Fo. LXIII.

tum vulnera ppetua / plurima ac letalia, hunc ad modū exclamauit. O nate
extincti sumus: interēpti sumus: tanq̄ Tyrāni iugulari sum⁹. vbi mactator?
Cui me seruat? Cui me relinquit? qui qdē iādudū ppter occisum te fili sum
extinctus: nisi forte me tanq̄ senem cōtemnit: ac lento supplicio me cōficit:
producitq; mihi mortē: redditq; mihi cādem lōgiorem. Atq; hęc loquit⁹
ensem querebat. Nā ipse inermis erat: ppterea q; p oīa filio fideret: verū ne
is quidē deerat vt qui iamdudū fuerit a me paratus atq; ad facinus futurū
relictus. Euisso igitur e cāde gladio: atq; e vulnere exempto ait. Dudū me
occidisti: nūc finē malis impone gladiē. Ades patri lugēti solamen: senileq;
manum & infelicē adiuua: iugula: Tyrānū occide: luctu libera: vtinā prior
in te incidissem: vtinā in cāde priorē occupassem locū. Occidissem qdem
sed tanq̄ Tyrānus dūtaxat: sed qui credere mihi superesse vltorem. nūc au-
tem tanq̄ orbis occisio: nūc tanq̄ cui desit etiā mactator. Atq; hęc vbi di-
ceret gladiū adegit: tremens neq; sat potēs. Cupiebat qdem: verū nō suppe-
tebant vires ad facinus exigēdū. Quot hīc supplicia? Quot vulnera? Quot
mortes? Quot Tyrannicidia? Quot prēmia? Postremo spectastis oēs iuuenē
dudum prostratū: nec exiguū profectio: neq; mediocrium viriū opus: ac se-
nem huic circūfulum: atq; amborum sanguinem cōmixtum: libertatis illā
& victoriālē victimā: meiq; gladii facinora. At gladius ipse in medio ambo-
rum: declarans q̄ non indignū se dño prestitit: testansq; q; mihi fidam na-
uasset operam. Id si a me ipso fuisset patrātū: minus fuerat futurū. Nunc au-
tem illustrius est ipsa nouitate. Atq; ego quidē sum is qui Tyrānidē sustu-
li. Caterū actio in multis est distributa: quēadmodū in fabulis fieri cōsue-
uit. Ac primas quidē partes egi ipse. Secūdas autē filius. Porro tertias Ty-
rannus ipse. Nam gladius omnibus inseruiuit.

Luciani Tyrannicidæ Finis. Erasmo Interprete.

DECLAMATIO DESYDERII ERASMI, NON ILLA QVIDEM
versa, sed quę superiori Declamationi e Luciano versa Respondeat.

I mihi causa hac iudices / apud concionem popularē: quę
studiis potius, q̄ exacto rerū iudicio duci consuevit, esset
agēda: ac nō magis apud iudices ex honestissimis ordinib⁹
b⁹ delectos: nimirū grauissimos sapiētissimosq;: nō nihil
pfecto vereretur: ne oīm animis noua hac & isperata lētitia
gestietibus atq; (vt ita dixerim) exultātib⁹, nec satis attē-

Lucianicę respondens

tos nec dociles essem auditores habiturus. Porro fauētes beneuoloscq; mal-
to minus: quippe qui frontē modo, quasiq; personā hui⁹ negotiū intūctibus:
nō faciē ipsam ppius contēplātibus videri fortasse possim: in cōmuni toti⁹
ciuitatis gaudio: tū autē in causa tā populari: velut importunius obstrepe-
re atq; obturbare. Enimvero quā oīs affect⁹ inutilis est ad recte iudicādū:
tū ingēs intēperans atq; exundās lētitia / nō solū iudiciū omne fundit⁹ tolle-
re solet: verū etiā nostri sensum nō raro nobis eripere: pręsertim si (quēda-
modū hac nostra) post graues diuturnasq; calamitates, ac veluti tēpstatē
sæuissimā, repente præterq; spem (quasi portus quidā) fuerit obiecta. Quid
autē tā acerbū liberæ multitudini: q̄ seruit⁹? Quid tā dulce: quid tā exopta-
tum: q̄ libertas? Itaq; nō rebus modo ipsis, sed vel inanibus harū rerū voca-
bulis / plebis animā queāt ad quidlibet īpelli: maxime primis his aliquot die-
bus dum gaudiorū adhuc velut æstus quidā impotēs, oīa sursum ac deor-
sum miscet: dū lētitia remulētia, dum gratulandi dulcis quādam ebrietas
pectus occupās, animū ad cogitandū instituire non finit. Verum vestra iu-
dices singularis sapiētia perspicacitasq; nō hoc tātū scrupulo me leuat: ve-
rum & hanc mihi fidutiā suppeditat: vti sperem futurū: vt hoc cōtradiem-
di munus: qđ equidē nec inuidētia / nec fauore in Tyrānidem (sicut iste ca-
lūniabatur) sed solita mea & (vt opinor) nota reip. charitate suscepi: vobis
nō modo nō inuidiosum: sed fauorabile plausibileq; videatur. Etenim postq̄
viderē manifesta quādā deorum beneuolentia / post diuturnā ac miserrimā
illam seruitutē, toties reip. votis expetitā libertatē aliquādo cōrigisse: nihil
prius curandū nobis esse iudicauī q̄ vt gratos nos exhiberem⁹ in eos: a qui-
bus nobis tā egregia felicitas esset profecta: quo videlicet munus suū huic
vrbi propriū perpetuūq; facere vellent: & cōstabilire: tueriq; qđ largiri nō
essent grauati. Meminissēmq; iisdē in manu eē: vt eriperēt īgratis: qđ optā-
tibus dedissent. Sunt autē: vel primæ gratitudinis partes: intelligere vide-
licet: cui beneficium acceptū ferre debeas. Et hac vna ratione mortales di-
uinæ beneficētiæ gratiā referre possumus: si beneficium acceptū agnoscam⁹:
si celebremus: si ad illos authores referamus. Neq; mihi cōmittēdū putamī:
vt dum nimium candidi in ciuem esse volum⁹: in deos īgrati impiūq; repe-
riamur. Neq; em̄ ist hoc nomine nūc perinde laborat: ne hoc præmiū percat
ærarario: & huius lucris accrescat (q̄q̄ id quoq; longa iam Tyrānide exhaus-
tius est: q̄ vt inde temere dari præmia cōueniat immertētibz). Illud agit:
ne diī immortales qui hui⁹ male cōsulta, nobis verterunt bene: hoc tātum
munus a nobis tāq; īgratis reposcāt. Si qđ ipsis solis debet honoris: laudis:
gratiæ: id illis fraudatis, in hominē contulerimus. At quē hominē obsecro

Declama. Erasmica. Fo. LXIII.

Nempe, qui quā priuatus cōtra leges iuuenē occiderit: atq; hac temeritate sua restituta libertatis periculosa occasione modo prębuerit: idq; adeo imprudēs (vti mox docebimus): non veretur pulcherrimū Tyrānicidę titulū diis eripere: sibi arrogare: reip. diem dicere: ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatē ingratitudinis ream agere: nisi sibi totā hęc felicitatē ferat acceptam. Nullū qdē iudices facin⁹ speciosius Tyrānicidio: nullū diis dignius: verum hoc impudērior: qui sibi laudē tā eximiā vsurpat immeritus. Nullū premiū honestius illustriusq; q̃ qd Tyrānicidę debetur. Sed hoc impēsius accuratiusq; spectādū: ne temere decernatur indigno. Per multa siquidē, pa multa ad id requirunt: vt hoc tā egregio titulo, vt hoc tā diuino premiū, dignus quis esse videatur: quorum nihil in hūc cōpetere, paulo post euinceamus. Proinde quā nō tolerādā improbitatis mihi videatur: qui legibus / tū homicidiū / tum temeritatis poenas debeat: eum a legibus premiū omnī maximū petere: petere dixi: imo flagitare: & ira flagitare: vt etiam si vnū ex huius arbitrio dependerint: tanē multa insuper istī creditori sunt debitura. Quā cūcta quā postulare iure potuisset: maluit tñ homo verecūd⁹: vnū cōsoluto reliqua sibi deberi: vt haberet nimirū qd obnoxie reip. quoties libido sit, possit impropere. Tum illud vtrū risu potius, an odio dignū existimē: q̃ in tribunalib⁹: q̃ apud ornatissimū seuerissimorū iudicū concessum: Thralonē quēdā nobis e comoedia retulit! Sēstis iudices vt e coronā plariq; risum tenere nequierint: dū personatus iste Hercules tragoediā illā suā nobis recitabat: de sese terq; quaterq; Tyrānicida: de sapiente illo gladio cōmilitone suo: qui p se prudens senē interemit: digno videlicet, q̃ inter sydera collocetur: domino in deorum numerū relato. Dī boni quib⁹ phalaris, quibus fucis, quibus ampullis facinus illud nobis suū ornauit: iactauit: exaggerauit: q̃ militari iactātia: q̃ Stentorea voce: q̃ fastuoso vultu: q̃ arrogantibus superciliis: q̃ stupidis oculis: suū ipse vobis encomium detonabat. Quāso iudices vt etiā nunc hominis vultū diligēter attēdatis: nōne vobis minitari videtur! nonne dicere! ni mihi premiū decreueritis: haud feretis impune: incolumi diuino illo meo ac fortissimo gladio: qui vel sine me meas vices vbi lubeat, acturus est. Quis tandē istam ferat iactātiā: vel in eo qui vere Tyrānum occidisset! Hęc quoq; me causa iudices (neq; enim inficiandum est) cōmouit: vt huius obstitit em petitioni: vel magis vt immoderatā arrogantiā, vt odiosam huius iputationem retūderem. Videbā iam inde ab initio: quā certatim vniuersa ciuitas diis libertatis authorib⁹ grata retur: vt hic sese ira tumens in medium ingesserit: q̃ indigne tulerit victimas diis: seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorē eripi: sese vnicū esse restituta:

Luciani

libertatis authorē proclamitabat: leges, aras, focos, omnia publica privataq;
sue dextrę/suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum deniq; iudices
auguramini: si ad huius itolerabilē iactantiā, vestra autoritas, vestra com-
probatio, si premium quasi pignus accesserit! Quid: nisi vt Tyrāno submo-
to, alter qdam huic ciuitati pareretur: q ventose lingue glorięq; quasi Tyrā-
nidē quandā exerceat! Quī quotidie nobis odiosam istā suā Tragediam li-
gerat: quotidie dextrā istam herculanā, & gladiū prodigiosum minuitur!
Vtrū est hoc iudices Tyrānide liberari: an mutare Tyrannū! Videtis ipsi
q̄ minaci fronte me iā obtueatur. Quid mihi succēses! Quid minitaris oculi-
lis! Quid terres supcilio! An mihi non licebit libertate ī contradicēdo (tuo
scilicet munere) vti, quum tu sic abutare! q̄ liberū tibi putaris (id qd etiam
in prosernio leges fieri vetāt) crimē tam atrox, tam capitale ī ciuem ip̄ge-
re, tātum q̄ lubuit: idq; apud iudices iuratos, ī tam frequēti ciuī corona:
qd nequeas vel leuissimo confirmare argumēto. Sigdē q̄ reliqua gloriose: tā
illud ipudenter dicebas: mihi nullā fuisse causam: quare tibi contradicēdi
partes suscipere: nisi quo Tyranni necē quę me discruciaret scilicet, vlcisce-
rer. Quo quidem tuo exemplo si vicissim ī te liberet vti, mox itelligeres q̄
atrocia, quāto probabilius ī te possint retorqueri. Nam tuum istud, tam ī-
uidiosum (quēadmodū tu qdem existimabas) conuitium/me longe minus
etiā territabat q̄ (qd vulgo dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenī pręter
q̄ q neq; affinitas, neq; cognatio, neq; necessitudo, neq; emolumētum, neq;
prorsus alia res vlla mihi cū Tyranno ītercessit: quur mea referret illū vi-
uere, sine qbus rebus nullam ī quēq; criminis herere suspicionē, tu quoq; sci-
res: nisi nunq; tribunalia vidisses: ac nisi hodie deuīū te lucelli spes fecisset iu-
reconsultū! Equidē arbitror, meā fidem, ītegritatē, pietatē, totaq; meā vitā
sic huic reipub. spectatā esse: vt isto crimine tibi potius īprobitatis odium, q̄
mihi suspicionē vllam conciliaris. Vides q̄ multis adductus sim causis vt ti-
bi obsisterē. Deniq; (si scire vis) bona ciuium pars id a me enixissime flagita-
uit, vt sui patrociniū aduersum te capefferē: negantes sibi videri Tyrannū
de liberos sese, nisi te a Tyrānicidē premio delicerē. Non q̄ pudeat homini
debere hāc felicitatē: tamen si id quoq; durum, ei debere q̄ sic īputet. Sed de-
bere arrogantī, sane q̄ molestū est, at debere/cui non debeas, isthuc vero/nō
grauissimū modo, verum etiā stultissimū. Equidē ne lenoni qdem, vel ver-
bo refrager, si modo is promereatur: sed obnoxium esse tam īportuno īpu-
tatori: tum q̄ nihil iuuerit: id vero bis misere est: bis stultum est. Nullus enī
īsolētius exprobrat beneficium: q̄ quī qd non dedit, id vult dedisse videri.
Sed finge mihi nullā esse causam quur tibi me opponerē, nisi quia sic animo

Declamatio Erasmica. Fo. LXV.

lubitū sit meo: pfecto nihil habes q̄ mihi iure succēdeas. Eten̄ quū apud iu
dices tam sanctos agatur: si vere pramiū meruisti, nō tibi honorē eripio:
verūetiam vehemēter illustro:quādo nō paulo magnificentius est tyrannī
cidā pramiū euicisse/q̄ tulisse. Sin minus, æquus veniā dabis: si boni ciuis
fungor officio: si nullo meo emolumēto Remp. debiti pramiū reā defendo:
si stultitiæ crimen, si imprudentiæ infamiā a ciuitate depello: si nō sino: vt
nō oīm periculo hac vrbs in deos existat ingrata. Postremo si deorum im
mortalīū causam ago: quib⁹ honorē debitum tu conaris interuerrere. Vel
hinc sat liqueat/ quāta religione reliquā cām egeris, qui statim ingrediens
tam impudenter sis calūniatus. Cōtradicit igitur cōtra Remp. fauet tyrā
no. Q̄q̄ ego illud quoq̄ liberæ ciuitatis esse iudico/ hoc loco vel tyranno
rum causas citra fraudē agere licere. Neq̄ tamē a vobis postulo iudices: vt
vel mihi p̄sit in causa hoc meū erga Remp. studiū: vel huic obsit tam inso
lens arrogantia: imo nō deprecor inuidentiæ suspicionem: nō refugio vel
atrocissimā illam, quā iste mihi conabatur imp̄gere, inuidiam: vt tyrāno
fauisse videar: nisi certioribus q̄ vt a quoq̄ refelli possint argumentis euin
co: nisi demū et aduersario psuadeo, modo ne tergiferentur, vt q̄maxime ci
uilit̄ quis agat, nullum ei deberi pramiū. Sin exactius/seueriusq̄, poenam
etiam ab ip̄so deberi. Quæ quidē dum q̄ potest breuissime facio/quæ so iudi
ces vt me attentis animis atq̄ auribus audiat̄. Meministis iudices: vt iste
inter dicendū subinde nobis conatus sit ob oculos ponere: id vnum spectare
iusserit: quātis malis sublata tyrānide simus leuati. Hoc passim inculcabat:
hac re bonam orationis partē occupabat: nihil nos aliud ppendere voluit:
nisi q̄ grauē seruitutē tolerassemus: nunc optata libertate fruermur.
Nimirū id tantū vos spectare voluit: quod ad hoc iudiciū nihil attinebat.
Neq̄ em̄ hoc in quēstionem venit: q̄ misera sit tyrannis: q̄ optāda libertas.
Sed de illo cognoscitis iudices: quū libertas huic vrbi sit restituta: quanta
hinc laudis portio huius virtuti debeat. et an id qd̄ euentu cū huius fa
cto cōiunctū est/ idem cū eius merito cōiunctū videri oporteat. Relegā aūt
eadem vestigia quibus ip̄se in cām ingressus est: quod eq̄dem refellendi ge
nus simplicissimū esse puto: sequarq̄ ptes illas, q̄bus iste rem secuit: id nimi
rum agēs: vt quemadmodū ingeniosi cōiūuatores iisdem carnib⁹ alio atq̄
alio modo coquendis/condiendisq̄ efficiunt, vt̄ multa opsoniorum genera
videātur: itidem iste nobis ex vnico homicidio multa facit tyrānicidia. Re
petam igitur ordine gradus illos quibus iste facinus suū sibi vīsus est mi
rifice attollere: et in quibus idētidem restitabat. Q̄ si me deturbāte/ vel in
vno quolibet consistere poterit, tum ip̄se sese victorem pronuntiet licebit.

Lucianicę respondens

Quot tyranniciđia, inquit, quot pręmia? Primũ q̃ volui: deinde q̃ conat⁹ sum. Tum aut̃ q̃ filium occidi plusq̃ tyrannũ. Postremo q̃ pater ob mortem hui⁹ sibi necem cõsciuit. Principio qđ voluit iudices/quis nõ leuius esse videat: q̃ vt sit refellendũ: nisi q̃ iste tanta voce intonabat: toties inculcabat: q̃ tyrannũ voluisset occidere: atq̃ id (vt nihil iam accederet) tamen pręmio dignum asseuerabat. Quid autem tam ridiculum: q̃ nudę voluntatis pręmium a lege flagitare: quę adeo nihil ad se pertinere putat: quid velint aut in animo statuāt homines: vt neq̃ poenam irrogent, siquid velis modo perperam: neq̃ pręmiũ ostendant, siquid officiose velis: verũ id vnũquęq̃ voluisse interpretatur: quod nulla vi coactus effecerit. Ergo ne, inquires, nõ magna facti pars est voluisse: quod qđem arduis in rebus vel solum sufficere solet? Recte sane. Sed apud deos modo: quippe quibus solis perspicuũ est quid nolis aut velis: ab his pręmiũ expectandum, siquid pręclarum animo cõceperis. Lex hominum vices agit: et quid in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales agitent, adeo sua referre nihil putat: vt (non dicam) ab dita aut suspiciosa, sed ne ea quidem admittat, quę populari sunt opinione famaq̃ iactata. Postremo vt nõ nisi comperta recipiat: non audiat nisi quę sunt certissimis argumentis deprehensa/pbata/euicta. Cedo qđ est facinus tã nefariũ: cuius simplex volũtas in crimẽ vnq̃ est vocata. Ista iudicia Aęaci/Rhadamantiq̃ tribunalibus seruant. Hic mihi nõ quid volueris: sed qđ feceris/adferro. Q̃ si nulla lex vlli flagitio suppliciũ minat: quod in aĩo statueris: quę tandẽ est impudentia: p̃ merito qđ pręstare volueris duntaxat perinde quasi pręstiteris a lege pręmiũ postulare? Quę quidem quum ad id vnum sit cõparata: vt maleficia vel deterreat/vel coerceat: multoq̃ magis ad eius partes pertineat: nocentibus erogare poenam: q̃ bene merentibus largiri pręmia (id qđ mox copiosius demonstrabimus) posteaq̃ in criminibus non accipit iussimulationẽ merę voluntatis: quęso te in petendis pręmiis ostentationem voluntatis admittet? Quis autem est ciuium vel quęrumlibet ignauus: qui nõ velit tyrannum occidere: si tuto liceat? Quis non vel leno/saltem emolumentĩ causa velit? Deniq̃ quis nõ facile simulare possit voluisse se: videlicet quo pręmiũ gratis auferat? Vis itaq̃ dicā/quārum hoc totũ habeat momẽti/voluisset occidere? Nepe pinde est: q̃ si te somnariis occidisse. Par pari p̃sari cõuenit. Qui p̃stiterit beneficiũ: ei lex beneficiũ repēdit: at q̃ bene voluit tantũ: ei qđ debet: nisi vt vicissim bene velit Resp. I nũc et hoc in gradu nos iube cõsistere. Rẽ tã eximiã, inq̃s, aĩo versauĩ/statui/decreui: an pręmiũ negabitis? Nõ fraudaberis pręmio: si ist hoc noĩe postules verũ illud interim pręmiũ feres: velut hõ nimĩũ p̃frictę frõtis/irrisus/explo

Declama. Erasmica. Fo. LXVI.

sus/exibilatus discedes:quem nō puduerit id a lege postulare: quod ne leno
quidem ausit a quoq̃ petere:vt rem pvoluntate auferat:nemo tam vecors
q̃ concedat:vt voluntatē nescio quā,hoc est minus q̃ verba,pretio redimat
At nō volui tantū inquis:verū et periclitatus sum:ascendī:submoui satellī
res.Primū isthuc tu qdē cōsulte facis:q̃ de gradu illo defilisti:in quo nimis
pfectio incōmode stabas: q̃q̃ ne in hoc qdem multo cōmodi⁹ cōstiteris. Nā
etiam si paulo minus absurdum videatur:haud ita multo minus impudēs
tamen est:quum lex palam prāmīum decernat ei, qui factum prēstiterit:te
q̃ conatus modo sis/prāmīū poscere. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud
te legib⁹: qđ per illas est ciui priuato cum ciue priuato! Age quid si quis ci
uium tecū iniisset contractum:ita vt ille pecuniam stipulatus, tu conditio
nem pactus esses:mīrum ni suo vterq̃ periculo:atq̃ is nondū prāstīta con
ditione/nummos his verbis abs te petat. Cedo mercedem:conatus sum/tē
taui/adnissus sum:an nō p̃tinus impudenti homīni respondebis:cedo con
ditionem! Nā de tuo conatu quid mea refert! quādoquidem effectū abs te
pactus sum/nō conatum. Puta totidem verbis tibi nunc respondere legem.
Agnosco contractum:non muto pacta:debeo prāmīum: sed si tu conditio
nem prēstīstī:si tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur/ aut absoluun
tur homines. Si conato pollicita sum prāmīum, nō grauabor dare: sin ei q̃
facinus peregrisset,quod tandem ius est te ferre quod es stipulatus: me non
ferre quod sum pacta! In priuatis ac minutis cōtractibus nemo tam impro
bus inuenitur:vt lucrū conditione promissum postulet,non prēstīta condi
tione: nemo tam stult⁹ vt det/siquis postulet:et tu a Republica maxīmum
omnium prāmīum postulas:q̃ conatus modo sis! Nihil mihi nisi nugas ad
fers:donec illud vnū audiā:qđ te prēstare oportebat. Volui,inquis,ascendī
perrupi custodias: submoui satellites: quātulum iam est illud quod supest!
Quid adhuc desyderas! Nempe nihil in te desydero prater illud: cui solī
debeatur prāmīum. An nondum intellexisti/in istiusmodi contractibus
duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantū: alterum ad illum
proprie pertineat:videlicet persoluendae mercedis,et prēstandae conditio
nis. Ego meo periculo prāmīi dependendi onus recipio: neq̃ tua referre
puras: neq̃ refert q̃ angusta mihi res: vnde corradendum /quod debeam
pretium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo:neq̃ mea quicq̃ in
terest:quo sudore:quo periculo sit ea tibi prēstanda. Totam istam curam,
totum hoc negotiū tibi relinquo. Qz si ego iam prāstīta abs te conditio
cōmemorē tibi/si agris meis male puenisse segetes:merces naufragio piisse:
nihil auelli a malis debitorib⁹:nō sine graui dispēdio cōflari posse pecuniā:

Lucianicę respondens

quā tibi debeat, dic obsecro: nōne nugas agere me dices: negans hortū quicq̃ ad te pertinere! Hoc vno modo posse satisfieri tibi: si pecunia numeretur. Neq̃ quisq̃ est iudex tā iniquus: quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pulchre satisfactū existimas: si tu mihi tragoediā adferas: quātū adieris periculi: quantū sudorū, quantū vigiliarū exhauseris: dū studes p̃stare cōditionē! Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq̃ q̃ vt legibus tā occupatis conueniat: alienā expēdere voluntatē: alienos p̃ficulari conatus: quorum suos quisq̃ nimio solet aestimare: non suos difficile est adamussim perpēdere. At facti, facilis est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionē cadit: hunc reliqua illa cōsuevit metiri. Tamen si nō piget interdū aequi boniq̃ rationē habere. Verū in his litibus, quae de vetere illa formula pendēt, inter bonos bene agier oportet: at in contractibus, quę neq̃ vi neq̃ dolo coierunt: quid est quod a p̃scripto recreatur: nisi quis velit omnino a pactis discedere! Quid vis! Circūspice: & si potes vsq̃ inuenire exēplum: non nego p̃miū. Sæpenumero in pugilū Olympicis: sæpe in certamine spectator (opinor) sedisti. Cedo: nū quādo vidisti quēq̃ tā impudētē: qui palmā sibi hoc nomine vēdicaret: q̃ strenue certasset! Non arbitror: atq̃ id in re pene ludicra: certe ad volupratē cōparata. Et tu in tā serio omniūq̃ splendidissimo negotio, id tibi postulas, qd̃ in scanicis illis pudeat vel impudētissimum tētare! Age quoties & illud vidisti euenire: vt qui sese fortissime doctissimeq̃ gessisset ī cursu: is a p̃mio lōgissime abesset: & ignauissimo faueret euerus! Ha beat ille sane: qd̃ causetur: excidisse habenas: consternatū equū: fractam rotam: iacet se vel arte vel viribus tanto praeclentiorē: quāto Therfite p̃stitit Achilles, nisi metā prior attigerit: profecto postulādi p̃mii ius nullū habebit: fortunam suā incusare licebit. Cæterū Agonothetæ nō indignabit: propterea q̃ hoc animo in certamen descēderit: vt eius vteretur conditione, id ē ita demū p̃miū ferret: si virtuti fortuna fauēte, vicisset. Alioqui si conatui non tātū effectui p̃miū deberetur: tot palmis esset opus: quot in Olympicū certamen venissent. Qzq̃ in huiusmodi ludis qui solēnitatis volupatisq̃ gratia proponūtur, sit interdū: vt victis quoq̃ p̃mia statuātur nō honoris sed solatii gratia: verū seriis in rebus atq̃ adeo periculosis, quae nā obsecro lex vnq̃ mercedē statuit: nisi si quis facinus peregisset: & ita peregisset: vt omnis numeros impleat! A quo tu quantū absis: mox audies: nā nunc de conatu tantū agimus. Lex igitur ciuicā promittit coronā: ei qui ciuē in bello seruauit. Quis vnq̃ ad hunc honorē vel aspirauit: q̃ se relis obicerit: q̃ non sine multis vulneribus discefferit! Profecto nisi ciue seruato: nemo ciuicā petit. Quis vnq̃ his verbis muralem petiit! Acrīter contēdi ius

Declama. Erasmica. Fo. LXVII.

dices: vt moenia superarē. Omnia feci: sed depulſus ſum. Quātumlibet eni ſus ſit: niſi conſenſo muro/ nemo tā inuerecūdius, vt muralem coronā ſibi deberi dicat. Obſidionalem nemo flagitat: niſi depulſa obſidione. Poſtremo nullus honos peritur: niſi ab eo q id effecerit: ad quod honor inuitat. Qui nauim in tempeſtate deſertā ad litrus pduxit, huic ex lege vendicatio eſt earū rerū: quæ nauī uehebant. Quorſum attinet hic tuā iactare peritiā/ ſudores/pericula/conatus! Nihil nō feceris: quo nauē in tutū reduceres: ſed victus tēpeſtate deſeruisti: audebis q̄q̄ ex his quæ ſunt in nauī tibi vēdicare! Aut ſi auſis, futurū ſperas, vt q̄q̄ te vel pilū ſinat attingere! Nō opinor: Sigs vnq̄ ouationē/ ſupplicationē/ triūphū obtinuit: q̄ ad victoriā omnib⁹ vernis eſſet eniſus: q̄ gnauiſe ſe geſſerit in bello: niſi ſupior diſceſſerit: niſi præſcriptū a lege numerū hoſtiū fuderit: aude et tu tibi præmiū pmittere q̄ tyrānicidiū ſis aggreſſus. Qd ſi nemini hoīm memoria cōrigit, deſine tibi noua ſpe blādiri: deſine inaudito exēplo poſtulare: qd ſperare ſit improbiſſimū: dare poſtulant ſtultiſſimū. Noli nobis cōmemorare/ quanto capitis periculo murū arcis conſcenderis: qua virtute ſatellitū Tyrannicū per ruperis: alios depuleris: alios occideris: quorū maximā partem tibi liberū eſt ſingere. Ad obtinendū tyrannicidæ præmiū duobus dūtaxat verbis eſt opus: Tyrannū occidi. Quātūvis conatū exaggeres/ alleues/ attollas, nō niſi Tyrannicidæ debetur præmium. Alioqui/ qd dices ſi eodem illo die quo tu arcē conſcendiſti/ p̄multi pariter aggreſſi/ ſua quiſq̄ virtute freti: quorum nemo tamen tyrannū interemiſſet: vtrum omnes Tyrānicidæ præmio p̄tinentur ex æquo: nēpe quia conati! Age qd ſi multis ſtrenue rem aggreſſis, vni cuipiā qui ſit omniū ignauīſſimus (vt nō ſemper virtuti reſpōdet fortuna) eum contingat interficere: an nō præteritis reliquis hic vnus honorem auferet! Quamobrē tandē! Non quia plus adierit periculū: ſed quoniā id conſecit: cui lex honorem decreuit. Hic tu fortasſe rurlus incipies deplorare fruſtra ſumptam operā: negabis æquū eſſe virtutis egregios conatus merito fraudari præmio: niſi fortunæ ſuffragio adiūuentur. Sed quæ tandem poteſt eſſe iniqua cōditio: quā nemo cōpellitur accipere: niſi cui cordi ſit! Quātūlibet iniqua cōditio p̄ponitur: eam nimirū facit æquiſſimam quiſquis ſuapte ſponte recipit. In aleæ ludo (ſi fas eſt hoc exemplū cōferre) quid iniquius, q̄ vel ſummū artificem ab imperitiſſimo ſupari: ſi ſmodo iactus cōmode cadat! Atq̄ id adeo nemo tanq̄ iniquū cauſatur/ propterea q̄ cui luſus huius lex non probatur: ei liberū erat non ſuſcipere. Itaq̄ lex quid præſtari velit, id palam atq̄ in medio p̄ponit. Quid abs te præſtari poſſit, id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult: q̄ vt res q̄o p̄time cadat: q̄

Lucianicę respondens

si posteaq̃ nihil iā intentatū reliqueris: quo minus effeceris/ p fortunā stetit
intelligis opinor nihil habere te/ qđ legi succēseas. Fortunā, si ita lubet, i ius
voca: cū lege nihil tibi rei. Quæ ut nihil pmittit: ita nihil debet: nisi p̃stati.
Neq; vero existimemus iudices istud a maioribus q̃ hanc legē tulerūt/ sine
summa rōne fuisse factū: vt conato p̃miū nō esse statuendū putarint. Vide
licet illud cauerūt: nō tantū ne ancipites istas et inexplicabiles hmōi de co-
nato lites inuitarent: verū etiā q̃ intelligerent tyrānicidii conatū nō posse
nisi summo ciuitatis piculo suscipi. Vnde futurū prospiciebant: vt si cona-
tui pramiū statuissent, temeritate conantiū Resp. subuerteret potius q̃ re-
stitueretur. Ecce tyrānis qđ aliud est, q̃ graue/ capitaleq; ciuitatis hucus!
Huic siq; medeat, ei merces digna pposita est: quā ita demū ferat: si reme-
diū p̃sentaneū attulerit. Verū huic malo neminē oportet admoliri manū
nisi certū artificem: q̃ sua diligentia/ peritiq; fretus, nō sinat hoc licere for-
tunæ: vt dū ipse salutē dare conatur: illa vitā penit⁹ eripiat. Quid: utrū tu
igitur in eiusmodi discrimine/ conatum pramiō iudicas inuitandū esse/ an
potius poena deterrendū: nisi qđ conatus est q̃spiam idem prastiterit! Nec
illud te subleuat: quod mihi videbare ratiocinando colligere: quū lex in ma-
leficiis poenā irroget simplici sceleris molitioni: par esse, vt multo magis in
benefactis conatus habeat rationē. Nā oportere legem multo p̃pensionē vi-
deri ad compēsandā virtutē, q̃ ad retaliandā culpam. Atq; vide q̃ hic tota
erras via. Principio nō animaduertis hoc tyrannidii facinus toto genere
a reliquis discedere: p̃pterea q̃ aliorū molitio cum priuato molientis peri-
culo modo coniuncta est: huius cū publico Resp. discrimine copulata: vt te-
mere moliri tyrannidii nihil aliud sit, q̃ temeritate priuata rem oīm pro-
dere. Deinde lex nec in quouis crimine/ nec qualemcūq; conatū in quæstio-
nem venire finit: verum in paucis duntaxat: quæ vel propter insignē atro-
citatem hoc odii merentur: vel eiusmodi sunt: vt prius exitium adferant: q̃
conatus dent significationem. Quod genus/ parricidiū/ veneficiū/ p̃ditio
Postremo nō vides nihil esse simile/ totaq; natura/ rationeq; discrepare: poe-
næ legitimā irrogationem/ et honoris largitionem. Nam alterum quidem
proprie legi munus: alterū quasi quædam de iure concessio/ legisq; candor
(vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere sic demum intelliges: si repu-
tes/ q̃ multa sunt quæ lex iubeat addita poena ni pareas: q̃ multa item vetet:
nisi obtemperaris/ supplicii minitās. Cōtra: vix vnū atq; alterū esse, ad quē
pramio sollicitet. Quædā enim eiusmodi sunt: vt durū ac seruire videatur
ad ea metu malī adigī, quo de genere sunt: vxorē ducere: opam dare liberis
Hic lex nimis yrbarius ac yerecūdius tecti agit: patris nō m̃gatus sumit

Declama. Erasmica. F. LXVIII.

habitus: pretio ad id inuitat: quod alioqui gratuito te prestare decebat.
Rursus alia tæcti id genus sunt: vt a quouis nō improbo ciue prestari velle oporteat: tamē et fortiora videntur q̄ vt a multis prestari queāt: et periculosiora q̄ vt multi velint suscipere. Nā inhumanū videtur cuiq̄ vitæ suæ contemptū imperare. Ad hæc igit̄ præmio animat: quasiq̄ calcar addit virtuti. Proinde nō oportet hāc legū indulgentiā lōgius trahere: q̄ ad quæ semet ipsa astringit. Nec mirādū est: si attētor, si vigilātor, si exactior est in p̄p̄riis naturaliq̄ munere suo: q̄ in eo in quo p̄tpis rōne in alienas partes descēdit. Huic astipulat illud q̄ nouis etiā criminibus exemplū aut nouum noua lege solet institui: aut a simili lege mutuo sumi. Neq̄ tamen idē fieri consuevit: si quis quid noui facinoris cum laude patrauit: vt præmiū a cōsimili cōstitutione decernatur: nisi lex extet, quæ nominatim honorē statuat eius factor: qd̄ roget, vix habebit: qd̄ postulet, haud quāq̄. Quur em̄ legi necesse sit passim ciuū suorū officiū mercede redimere! quādoquidē ne sit impunita improbitas/ id publicitus oīm refert: at probus esse nemo gratis potest. Quid autē est quod non vel gratus patriæ debeat ciuis: cui si vel animā impenderis: quid mirandum: si qd̄ accepas/ id restituis! Vt supplicio dignus sis, nisi parenti pietatis officiū persoluas: nō præmiū ilico tibi debeat, si p̄soluas. Idēdē: si quid in leges cōmittas/ nō potes effugere supplicium: at nō statim illæ tibi præmiū debituræ sint: si quid cum officio feceris. Nam si ciues omnes sese in officio continerent, ne opus quidem esset vllis legibus: quippe quæ non ad bonos mores comparatæ: sed malis e moribus natæ sunt: id quod vere vulgo dicunt: ac pharmaci vice fungantur. Finge itaq̄ nullas esse leges: quemadmodū de aureo Saturni sæculo fabulantur Poetæ: suo quēq̄ sponte fungī officiis: an tu hic clamabis perire bene facta: q̄ nulla lex præmiū decernat! Vti lex nō minatur nisi improbis: ita nō pollicetur optimis ciuibus. Quorsum em̄ opus promissis: quū virtus absoluta abunde seipsa contenta sit! Proinde petere qd̄ illa nō sit pollicita/ p̄fecto plus q̄ impudētissimū est. improbe flagitare quod ea cādide/ ciuiliterḡ p̄miserit: ciuis est p̄bitatis non satis spectata. Tu quid merueris/ paulo post excutietur: interim finge sane præcipuam quandā vtilitatem attulisse: cui tamen ex lege præmiū nō debeat. Vtrum protinus clamitabis infrugiferum fuisse officiū: ciuitatem in ius vocabis: plebem ingrata vocifera bere: minitabere iudicib⁹, nisi tibi mercedē ex animi tui sentētia decernat! An potius ipsam virtutē abūde magnū sui præmiū iudicabis! oblectabis te cōscientia recti: hunc esse maximū fructū officiī duces: q̄ de aliis citra tui emolumentū benemerēdo ad deorū benignitatē videaris accedere! Nimisrū

Lucianicę respondens

hęc tibi futura sunt satis: si modo ciuis sis optimus. Q; si nō cōtētus istis; aliud adhuc nescio qđ prēmii desyderes: certe maximo pximū est gloria. Hoc tu iam propemodū tulisti, quāto metiris pretio: volitare per ora mortaliū/celebrari/laudari/digitis notari mille/oculos omniū in te coniectos circūferre? Ista (inquā) vel maxima prēmii pars. nā pecunia sane q̄ exigui momentū adfert. Tu conatus dūtaxat es, permagna portio, vel caput poti⁹ ipsum, tuo deest facinori. At quū interim his rebus frueris: dum nō occiso Tyranno, tamen velut Tyrannicida celebraris: quaslo te quātula pars abest a tuo prēmio: qđ laturus eras: etiā si Tyrannū occidisses? Postremo isthuc ipsum prēmii pene dixerim inuidēdum mihi videtur: q; iam tibi licuit toties reip. Tyrannicidiū imputare: q; in celebri iudicio tibi cōtingit honestissimū prēmii flagitare: & in tam frequēti theatro spectāte rep. magnificam istam tuā tragicodiā peragere. Mihi viderur iudices beneficii tulisse gratiā: quisquīs exprobrare beneficiū potuit. Tu fortuna, tu deorū munus impetas ciuitati: & sunt fortassis qui tibi libertatē acceptā ferant. An hęc tanta prēmia contemnīs? quę vel vero Tyrannicidę sufficere debuerant: nisi lex maluisset prēmio conatū ab effectu distinguere. Q; nullum me hercle prēmii magis congruit ei qui Tyrannū conatus sit occidere, nec occiderit, q̄ vt illi cōringat Tyrannicidę prēmii sperare, nec ferre tamē. Hiccinē erat illē gradus in quo nos tecū cōmorari iubeas? Q; hoc nomine tuus conat⁹ minus promeretur prēmii: q; aliorū pposito fortuna modo defuit: tibi volūtas: vt ais. Effecisti qđ voluisti. id qđ erat necesse, nec fecisti/nec voluisti. Sed iādudū alium gradū (vt video) circūspectas: in quē te recipias. Nā in hoc q̄ citra omnē prēmii spem cōsistas, intelligis. Age: sequemur te per oīa et aliunde alio fugitantē persequemur: nec vsq; sinemus cōsistere. Atqui nō tantum aggressus sum inquis: verū etiam occidi: nempe filium. atq; id facinus in duo secas Tyrannicidia: & q; filium sustuleris plusq; Tyrannū: tum Tyrānidis successorē: & q; parenti, necato filio, mortis causam ministraris. De illo mox: nūc hoc cuiusmodi sit inspiciamus. Parētem ais abs te/iugulato filio/eadem occisum opera. Negas enim referre: qua via peremeris: modo sustuleris, imo splendidius istuc videri vis: q; tuo quidē ense: verū ipsius dextera sit interemptus. Hęc tā honesta iudices oratio possit parum attētū fallere: pręsertim hoc rē fucis illis suis & phaleris vēdirāte: dū nobis ob oculos ponit: validū illū, florētēq; iuuenē: sic patri adamatū: crebris vulneribus confossum: parētē senē miserū, illi circūfusus, eodē exanimatū ense: sanguinem vtriusq; inter se cōfusus. Ista quidē dictū splendida: sed quid ad tuam causam attinent? Nemo tam cæcus: qui non videat: nemo tam

Declama. Erasmica. Fo. LXIX.

effrons qui neget: spectaculū illud multo omnī iucundissimū extitisse ciuitati: quū senē Tyrannū iuueni videret incumbētē: exanimem exanimi: & in altero gauderet sese leuatum malis prateritis: in altero futurorū metu. Hac quī p se maxima: quī reip. sint gratissima: quid attinet verbis exaggarare! Illud vnū in hoc iudicio vertitur: vtrum tibi acceptū ferri oporteat, q̄ pater sine controuersia Tyrannus occisus est: an fortunæ superiq̄ dexterioritati. Q̄ enim tuo gladio peremptus est: id vero q̄ est futile nihilq̄. Quid sit tuo gladio ab eo quī eum vtrēdum abs te rogasset, Tyrānus esset necatus num tu prorsus Tyrannicidæ præmiū petitum venires! Lex occisori pollicetur honorē: tu eū iugulasti: de quo certe controuersum esse poterat: Tyranni nomine cēsendus esset, necne: eum de quo nihil erat dubitationis reliquisti. Si prudēs: prudēs excidisti a præmio: sin metu, multo minus etiā causa est postulandi muneris: verū illud tute vehemēter vrgebas: vti prudens volensq̄ reliquisse viderere. Sed qd̄ tandē erat istud tuū consiliū: quum tibi sic in manu esset non toto metu liberare rēp. sed vltorē tui facinoris & verū certūq̄ Tyrannū relinquere! intelligebas (vt ais) orane negotiū confectū extincto iuuenē: propterea q̄ modis omnibus futurū præscires: vt senex illico sibimet eodē gladio necē conscisceret. Videte iudices in manifestissimo mendacio qua rima conatur elabi. nisi diuinandi sciētiam cōmētus fuisset: nō poterat hinc explicare sese. Si quidē hęc vel augur, vel haruspex, vel vates diceret: fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicanti fidē essent habituri. Nūc quid impudētius! quid vanius! quid verī dissimilius! q̄ asseuerare: id certū præscisse te: qd̄ tale sit, vt quīuis alius exitus potius fuerit expectandus! An coniecturis es assequutus: id euenturū qd̄ euenit! At quid aliud effici coniecturis poterat: nisi vt vel sperares, vel suspicārere! Porro in re tā ancipiti, quæ dementia erat spem incertā sequi: discrimen certū negligere! Sed audiamus obsecro: certas illas cōiecturas: quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitū. Iam ætate fessus erat inquis: iam viribus defectus: nec obtineri iam autumabat posse Tyrānidē: adēpto filio. Tum indulgētius amabat: q̄ vt filio vellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeo nō esse naturæ rerū cōsentānea: vt iam oībus videantur esse cōfutata: vel priusq̄ refellantur! Vtrū senī mētē vllā fuisse putas: an nō putas! Si nō putas: fieri potuit vt illi tutum videretur: qd̄ neutiq̄ erat tutū: atq̄ ita proptinus toto falleris augurio. Sin putas sapuisse: cur erat, q̄ vsq̄ adeo diffiderat! Quasi vero Tyrānus viribus dūtaxat vnus hominis, ac nō multo magis ingenio/versuria/calliditate/largirione/crudelitateḡ cōtineatur: quæ omnia si magis in senem q̄ in adolescentē cōpetunt: cur tu in diuersum tor-

Lucianicę respondens

ques augurium! An non illa ætas vsu rerum callētior est! an nō altius dis-
simulat! an nō cauet diligētius! an nō prospicit oculatius! irascitur impla-
cabilis! tenacius iniuriæ meminit! meliusq; in longinquū cōsulit! His so-
lis rebus imperium Tyrannicū administratur. In militię duce, quantū est
illud momētum: qđ corporis vires adferunt! at in Tyrānide pfecto multo
minus. Cur magis illum terreret ademptus filius: q̃ extinctus satellites quis-
piam audacior! quā arx superesset, approbe munita: superessent opes, arma,
satellitū ingens agmen, tot in ciuitate factiosi, potētēsq; qui non solū Tyrā-
nī partes adiuuabant: verū etiā Tyrannos agebāt. Quos equidē spero nūc
nobis non esse metuēdos (nolim enim infausta ominari) at ita tamē ne ni-
miū secure negligātur. Vsq; adeo ne senem cruda viridēq; (qđ oēs norūt)
senectā callidū/animosum/ambiciosum/non stultū/ vna filii mors consterna-
uit, vt rebus desperatis protinus e vita sibi migrandū duxerit! Præsertim
quū ille patris dominatū nihilo reddiderit tutiorē: sed multo inuidiosiorē:
idq; ob libidinē, atq; ætatis insolētiā, temeritatēq; adeo vt expedierit ppe-
modum illi ad stabiliedam Tyrannidē filium e medio tolli. Etenim quo pa-
pius ad iusti regni speciē accesserit Tyrannis: hoc minus est inuidiæ obno-
xia, magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc augebat: qđ maxime Tyrannos so-
let euertere. Vera illa Tyrannidis munimēta in callidi senis pectore erant
collocata: sed tenerius adamabat filium: q̃ vt defuncto posset superesse. De
matercula quapiam priuata loqueris: an de viro sene/callido/crudeli/deniq;
Tyranno! Quid ego iudices in eo sermone argumētis coarguēdo sumam
operam: quē ipsa natura, quem mos, quē cōmunis omnīū sensus repudiat!
Quis vnq; isthuc audiuit! Tyrannū vsq; adeo pio in liberos fuisse animo: vt
nō dicam cōmori voluerit: sed conuiuere cōmode quiuerit! Credite mihi
priuatorū isti sunt affectus. Tyrānus neq; qđ natura, neq; quid pietas, neq;
omnino quid sit officiū nouit. Exiit hæc omnia, simul atq; tyrannū induit.
Omnia cōmodis, omnia metu, omnia necessitate metitur. Solos hos amat
(si quos tamē ille amat) qui vel deos ipsos odit, quos aut metuit, & tollere
nondū expedit, aut quorū opera, ministerioq; ad fulciēdū imperiū indiget.
Q; si vltos ille posset amare, similes certe sui diligeret/impios/violentos/ra-
paces/scelestos/ quādo nihil ad conciliandā charitatē efficacius morū simi-
litudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt: nisi quatenus adiuuant.
Adeo vt præposterū vel peruersum potius quēdam stoicū Tyrānus expri-
mat. Neq; enim quisq; tam Stoicus fuit: vt æque vacaret omnibus affectib;
atq; tyrānus. hoc modo illos discernit: qđ philosophus honesto metitur sua
cōsilia: hic cōmodo. An ille vllum pietatis igniculū in quēq; mortalī sen-

Declama. Erasmica. Fo. LXX.

tire potuit: qui in patriā, vitæ parentē altricōq; qui in coelites omnīū bono-
rum authores, tam sit impius, vt illā crudelissima opprimat seruitute: ho-
rum phana despolier: iura cōtemnat? Verū vt largiamur tibi nōnihil, fina-
musq; te priuatos affectus in Tyrannicū pectus, hoc est ignē in flumen trās-
ferre: an tandē persuadebis illud: vsq; adeo indulgēter illum adamasse filiū:
vsq; adeo in eū omnes vitæ suæ spes/ voluptates/ opesq; semel contulisse: vt
illo sublato, ne minimā quidē vitæ causam sibi reliquā esse putaret? Repetes
non dicā ex hac ciuitate: verū ex vniuerso mortalium genere: non ex hoc se-
culo sed ab orbe condito, & ab ipso (si vis) Promethei simulachro. Quotus
quisq; fuit pater, quota quōq; matercula, quæ ob liberorū necem sibi fatum
acceriuert? Naturalis hic dolor, & quē nemo fere non modeste ferat. Pri-
uatis parentibus vel indulgētissimis, muliercularū intēperatissimis affecti-
bus mediocris luctus sufficit: Tyranni in filium charitati nō nisi solā mor-
tem satisfactoriā esse tu Lynceu pūdebas! Age hoc quoq; tibi donamus: vi-
derit homo Tyrānus priuatorū in liberos pietatē: vicerit indulgētia mater-
culas omnis: qui tibi cōpertū esse potuit, vtro se dolor paternus inclinaret?
In rabiem, an in desperationē? Quo diligebat impotētius: hoc erat proba-
bilius vt senex natura ferus, ciuib; insensūs, vel maxime vellet esse super-
stes: vel ob id deniq; quo veterē illam iram, nūc filii nece acerrime exaspera-
tam, irritatāq; reip. suppliciis saturaret. Q; si alias vitæ pertēsum fuisset:
hæc nimirū vna causa poterat illum in vita retinere. Quid autē senili ani-
mo vindictę cupidius? An nescis, q̄ impotētes ætas illa concipiat impetuss
quo rapiatur æstu: quo flagrare solet incendio: si quando atroci insigniq;
contumelia laceratur? Quæ vero potuit esse atrocior q̄ filii cedes, sic ama-
ti, vt tu quidē ais? Hæc nimirū quicquid in illo fuerit vnq; crudelitatis, q̄
quid sæuitiæ, quicquid immanitatis, si qua sanguinis sitis, si qua supplicio-
rū fames, deniq; si quid Tyrannicū: id omne semel de integro poterat exci-
tare quasiq; renouare. Mitiora etiā animalia datæ orbitatis iniuria in rabiē
solet agere: & tu Tyrāno (quo nullū animal inimitius) nihil tale meruēdū
esse certissimus augur existimasti: qđ in Tigribus videmus euenire? Q; si
tibi vni compertū erat Tyranno sic in delitiis esse filium: quid igitur aliud
tua fiebat opera: nisi vt sæuissima illa Tigris/ raptō carulo/ in rabiem versa
in miserā hanc ciuitatē/ dilaniandā/ discerpēdāq; insiliret? Id si nō euenit:
magna diis gratia, tibi magnū debetur malū: qui quātū ad te pertinet, tam
diram beluam in nostra capita fortunāsq; immiseris. Elige nūc vtrū malis
an verū fateris: nihil fuisse Tyranno cū nostris affectibus cōmune: an confin-
gere: sic adamasse: vt matercularum quoq; vicerit delitias! Certe neutro

Lucianice respondens

modo tua constabit diuinitio. Quæ nisi cõsiterit, nõ est qd ad eius rei laudem aspires: quæ fortunæ cõmoditate te imprudente euenierit. Postremo donemus et hoc tibi: vt præsciueris/et certũ præsciueris, deo videlicet quo piã te certiore faciente (nã aliqui fieri nequaquã potuit) pinde est ac si nõ præscieris: quũ præscientiæ tuæ fidem legi facere non possis. Profer quib⁹ prædixeris/ id euenturũ quod euenit. Doce quis deorũ quando isthac tibi prænuntiarit. Nihil habes qd dicas. Verũ posteaquã rem feliciter euenisse videres, rũ demũ post factũ vates esse coepisti: quẽadmodũ vulgo tum fieri tũ dici consuevit: post euentũ stultos etiam sapere: et quo fortunę beneficium verbis in te transmuoueres, tragoediã istã nobis comminisci coepisti: causas repperisti, qbus præscisse videare. Sed dii boni/ q nõ bonũ poetam te præstisti: qui tam incõsistentia: tam cũ natura pugnãtia finxeris: seruissimũ tyrannũ ob pietatẽ erga filium vltro vitam fugisse: ob vnus capitis necẽ tutum sibi non putasse in vita cõmorari: quũ omnia suffectent: qbus tyrannis et parat et obrinetur. Sublato eo: in quo omne tyrãnidis præsidium collocarat: repente rebus suis diffisum/ ad inferos abiisse. Age mĩto nũc argumenta: hac oĩa verã nõ ficta credemus esse: tamen si ne fucũ quidẽ vllum habent verũ. Si mihi ex omni hominũ memoria/ vel vnũ tyrannũ potes nominare: qui liberos suos sic adamarit: vt nõ spadones ac pellas longe prætulerit: q sic illis indulserit: vt nõ suspectos haberet/ obseruaretq: qui sic illis sit filius vt non in barbaris qbusdam latronibus/ ac seruis stigmaticis plus q in illis fidutiæ posuerit. Ego tibi pmultos referre possim: q filios sic odẽrunt: vt viuos esse pati non possent. adeo metuerẽt: vt ne cibũ quidẽ vna cape vellent. adeo diffiderent: vt tum demũ se tutos esse putarent, siq illos e medio submouisset. Nullus inutilior tyranni satelles: q filius. Ex extrema barbarie cõductitios mauult ille/ sicarios/ fugitiuos/ homicidas/ sacrilegos. His vitã suã mauult cõmittere, q sua patria frui non possint/ et alienã euertere gaudeat qui barbaricis ferinisq viribus antecellant: et gigantes illos impios referat qui ppter animi cupiditatem non difficile ad quiduis periculi suscipiendũ perducuntur: et ppter ingenii feritatẽ a nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei Tyrannorũ ministri: hi fidutiã munimentum/ præsidiumq tyrãnidis multo tutissimum. Hos siquid ademerit, causam videatur dedisse: quor rebus Tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem ratione dominatũ sustinebat/ Aetate/ at vtilior ætas grandior. Robore/ vnus erat. Prudentia/ magis sapit senecta. Custodiis quas obtinebat/ at si aduersũ pfem obtinebat, mors illius senĩ etiam optãda. Si pĩs noĩe: qd nisi vnus satelles adẽptus erat/ Nã custodiæ quo deficerent: nisi ad eum cui alebant/ Tutior igitur erat futur⁹

Declamatio Erasmica. Fo. LXXI.

Tyrannus amoto filio. Res em̄ Tyranno suspecta filius violētus & insolēs: propterea q̄ reliqui illi barbari solo lucro contēti sunt. Filius illud pramissi spectat, Tyrannidis successione. Nec vllus pietati locus: vbi mentē possidet dira regnandi libido. Ibi contēptis naturę legibus, & filium horret pater, & patris iteritū optat filius. Sed dicturis iādudū nescio quid: mane: pręsenti: nihil inerpugnatū omittā. vr̄ges. Nisi pręter modū adamauit filiū: nisi dif-
fusus est: cur sibi mortē cōsciuit? Isthuc vero merito demirandū: quippe qđ prater omniū, ac tuam etiā spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto: vt tibi rationē reddam: quid illi dii in mentē immiserint: vt sibi vim adferret: hoc tantū euincere sat est te nullis coniecturis hunc exitū certo p̄-
scire potuisse: quātūlibet amarit filiū. Tamen si causa non admodū obscura. Iam deorū si qui fuerūt huic infensi reip̄, iras diuturna nostra calamitas sa-
triauērat. Iam propitios nostra vota, nostra sacra cōmouerant: aderat illud fatale tēpus: quū impius ille senex diis atq̄ hoībus dignas admissorum pœ-
nas daturus erat. Iam aderant vltiōes Erinnes, aderant Furia, facibus & hydrys omnibus armata: hæ illi mentē ademerunt: hæ vanā formidinē in-
cusserunt: hæ attonitū ad spontaneā suī cādē impulerunt. Nihil minus ar-
bitratur: qđ fugisse, qui filiū peremerat: qđ vna cēde cōtētum fore. qua qđē
vna in re iure potes gloriari: qđ Tyrannū vehemēter fefelleris. Virū esse pu-
tabat qui hoc facinus peregisset. Credebat esse talē, quales audierat esse sole-
re Tyrannos qui magno suā vitæ contēptu Tyranni caput impeterēt: qui
non adorirētur facinus nisi ratione probe perspecta: qua possent perficere.
Hanc suspicionē Pan ille, aut si quis alius est deus nouis terriculis exagita-
bat. Arbitratur instare sibi carnificē: sensit adesse necessitatē illam fatalē,
quā nemini nocētium vitare licuit. Itaq̄ qđ huius vrbis pietati: qđ deorū
bonitati debet: cur tu id phaleratis dictis in te transierre conaris? Vbi dis-
crimen erat subeundū: ibi fugitabas. Nūc vbi res prater spem pulchre ceci-
dit, tutūq̄ putas, fortunæ laudē in te deriuas. Sed finge diuersum exitum
fuisse consequutū. Pone Tyrannū ira percitū passim ciues ad exquisita sup-
plicia rapere, proscribere, iugulare, in exiliū agere, possessionibus exuere.
Quid hic dices? Non fines opinor eorū malorū causam: in te tanq̄ in autho-
rem referri: & fortunæ argumēto culpam deprecaberis. Negabis tibi impu-
tandū esse: si quid fortuito prater propositū euenit. At nūc nōne iniuriū
est: vt qđ boni fortunæ cōmoditate p̄ter spem euenit: id totū in te velut au-
thorē velle traducere? Etenim te nihil expectasse minus: qđ id qđ euenit: vel
ipsa res clamitat. Si hoc animo cōscēdisse arcē: vt filiū nō patrē occidisses:
credi poterat te talē quādam spem animo concepisse: nunc casu, nescio, an

Lucianicę respondens

metu potius in iuuenē incidisti: & tum deniq; diuina ista mens & futurorū
præsaga, sed quę non nisi post euētū sua prodat oracula, te corripuit. Quis
esset fugiēdum: ibi demū iudices in re tam tumultuosa: secū velut ociosus
consultare coepit: vtrum senem sua dextra dignū existimaret: ibi demū p-
uidere coepit fore: vt pater ipse sibi manus adferret. Et quo commētum tā
impudens iudices efficiat paulo probabilius: quā nec vidit, nec videre po-
tuit: ea perinde descripsit nimirū (vt ipse iactat) poeta: quasi spectator ali-
terit: quid in mentē venerit Tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo
ferrum strinxerit. Eiusdem profecto impudētia: fingere pręscisse se qđ esset
euētū cōsequuturū: & qđ non videris, id ita narrare, quasi videris. Quāto
melius tuo cōmento id est fabulę sua fides constitisset: si ita finxisses: te quū
perempto iuuenē, stricto gladio ad senē ire destinasses: repēte a tergo adsu-
isse Palladē illā Homericā: & iam euntē capillis reuocasse te: veruissē: ne tā
luculētū facinus senili cęde obscurares: sese citra tuā operā / curaturam: vt
ille suapte manu, sed tuo gladio peremptus glorię tuę nihil tenebrarū offun-
deret: sed multū etiā adderet lucis, dehinc abditū te per rimam contēplari
vel (qđ est te dignius) repente deam sepsisse te nebula: vt Tyrannicę necis
tutus & otiosus spectator assisteres: nec prius illinc discessisses, q̃ negotium
omne confectū vidisses. Hęc si confinxisses: paulominus malū poetā te pŕi-
tisses. Sed oriū opinor nō suppetebat ad oēs fabulę parteis cōmode tractā-
das. Videlicet lucri cupiditate, te protinus ad p̃miū postulandum rapiēte.
Nunc vel ipsa te prodit incōstantia, figmētīq; coarguit. In arcem ascēdisti:
quo Tyrannū occideres: neq; tum p̃uidebas qđ sole ipso clarius videri vis.
In medio negotio subito nescio q̃s deus oculos tibi restituit: vt videres fu-
turum id qđ accidit. Porro si veris fidē facere voluisses, narrare debueras:
quēadmodū nocturnus explorator, furtim arcem conscēderis: in ades clan-
culū irrepseris, forte fortuna obuio nemine: nō dicā vt tolleres aliqd: sed vt
experireris: si qđ tuto facinus posses designare. Hęc moliēti cōmodū fauisse
fortunā. Itaq; quū adolescentē solū atq; incustoditū offendisses (vt est ea ni-
mirum atas securior, periculīq; minus cogitans: præterea diuturna Tyrā-
nis iam magnā metus partē exuerat) tū haud scio (vt mores illius erant)
multo vīno sepultū, atq; imodica libidine defessum, fortiter iugulasse scilicet:
& somnū illi cum morte, id est germanū (vt ait Homerus) cū germa-
no confluxisse: deinde vbi iam cardines procul stridere coepissent: exaudito
videlicet moriētis gemitu: ibi te metu exanimatū ita fugisse: vt nō vacaret
gladium e vulnere tollere: quē nec parricidę, nec ficiarii solēt relinquere, ne
dephēdātur. Interea domū latitasse te: iādudū de fuga cogitantē, & longius

Declamatio Erasmica. Fo. LXXII.

quas aliquas, scemotasq; mūdi latebras animo circūspectantē: in quibus abdi-
tus posses irritati patris sēuitiā fallere. Iāq; te ad spontaneū exiliū accincto
repēte in vulgus exiisse famā, liberā esse ciuitatē. Tyrānū vna cū filio iugu-
latū: reliquos metu fugisse: authorē ignorari facinoris. Ibi repēte / ad nouā
tuā fabulā catastrophē, immutasse te animū: & qui prius de salute fueras
solicitus: protinus ad p̄miū spem arrectū fuisse: lucriq; auaritia, priusq; ti-
bi satis esset excogitata ratio, qua totā huius inopinati euentus laudē in te
traduceres: proflisse in medium: id qđ vidimus: clamitasse tuū illum esse
ensem: tuū facinus: non vnū prēmii tuā virtuti fore satis. Hāc nemo non
credidisset: sunt enim rerum naturā consentanea, vsu comprobata, omniū
opinionē recepta. At tu dum sedulo quidē, sed tamen parum ex arte, tuam
nobis prēsentiā niteris persuadere: qđ multa cōminisceris: non dicam tota
facie a vero distātia: verū etiam cum sensu cōmuni, cum more, cum natura
penitus pugnantia. Primū tyrannū tam materne filiū adamasse: vt sine eo
vivere noluerit: sic ob vnus mortē, metu fuisse consternatū: vt in vita ma-
nere non sit ausus: sic illi toto pectore filium: vt ipse nullas circum se custo-
dias haberet: adeo fracti animi fuisse: vt tam chari pignoris truculēta cēde
non potuerit ad vltionē inflammari: tam inualidū, vt tua dextra fuerit in-
dignus: tam inermē, vt nī tu illi gladiū reliquisses tuū, defuturū fuisse / quo
se iugularet. Non vides qđ non competat: tam insignis in Tyrannū pietas:
tam secura in eā aetate fiducia: tantus metus in hominē, excepto filio, reli-
quis oībus p̄sidiis munitū: tanta consternatio, in hominē tot periculis exer-
citatissimū: tāta imbecillitas in iratū! Quid igitur erat: cur tu senē illū tā-
topere contēpseris: vt indignū habueris, qui tua ista magnifica dextera iu-
gularetur! Tu ne indignū iudicabas: quē occideres: quū eū resp. nō putarit
indignū, quē formidaret: quē maximo suo cum dolore ferret! Non talem il-
lum iudices, non talem sensimus: vt cuiqđ contemnendus videri debuerit.
Neq; tu eum vnqđ contempsisti: nisi forte cōtemnere est, misere formidare.
Sciebas arcem armis refertam: sciebas superesse satellites: quorum vel vn⁹
(si senī vires deerant) sufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id qđ ne-
mo nostrum nescit) quātū viriū illi partim exercitatio, partim ingenii fe-
ritas, etiā in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat: frigidum illud se-
niū sic interdū acri dolore inflāmarī: vt iuuenibus etiā validissimis / spenu-
mero fuerit intolerādū: si quādo solitū illud robur, qđ aetatis gelu velut ob-
torpuerat, magno aliquo animi motu recāduit. Quis aūt tā inualidus ē vt
nō illi pudor / ira / dolor ingens / vires suppeditet! Hoc erat videlicet: cur tu
filiū qđ patrē malueris occidere: qđ illū inopinantē / inermē / dormiētē / fortu-

Lucianicę respondens

na obiecit. Cū hoc pugnādum erat/armato/vallato/irato deniq. Hoc erat quur gladiū relinqueres:ratus ne tātis per quidem morari tutū dū reciperes:metuens videlicet ne tantillū sarcinæ te redderet in fuga tardiorē. Reliquisti inuitus quo tyrāno prodi posses:sed pdi maluisti;q̄ deprehēdi. Neq̄ ego nūc formidinem tuā accuso:imo miror magis;q̄ pedibus consistere:q̄ fugere potueris:quū audires moueri tyrānicam familiā: stridere arma: intelligeres tibi nō cum puero/sed cum vigilantibus/viris/accinctis/armatis/sobriis/irritatis/deniq̄ cum rabioso patre dimicandum esse: nō q̄ illum vsq̄ adeo filii mors commoueret:sed q̄ arbitraretur,et haud scio an vere,se petitum fuisse:dexteram tuā errasse tantū in filio. I nunc et spera:non dicā hos iudices/viros omniū p̄spicientissimos: sed vel e media plebe quēq̄ esse tam mucosis naribus,cui non suboleat:imo qui nō plane odoretur/perseueriatq̄ totam hanc fabulam abs te cōfictam. Et quod poetæ solent: quū haberent in explicando tragœdiæ argumenta:hanc veluti deā diuinationē arte quadam induxisti:quo præsensionem tuā iudicibus pbares. Sine qua videbas præmiū obtineri nō posse. Sed occasionem, inquit, ministraui paternæ mortis:qui gladiū quo se feriret reliquerim. Atq̄ id solum nō modo laetis esse putat ad petendū præmiū: verū etiam meritū esse: vt ipse ens inter arma deorum cōsecratur: dominus p̄ deo præsenti colatur. O hominē suauem, si has spes vere cōcepit: impudentē, si quū nō speret/postulat. Itane tyranno gladius erat defuturus:nisi tuū illum reliquisses? Tu in arcem arma hoc est in syluam ligna portanda putasti? Nisi forte tuū illud ferrum magis precaminibus erat imbutū: vt vltro ad mortis adegerit necessitatem. An vero nihil referre putas: quā præbeas occasionem: quomodo: quo animo? Primū gladiū reliquisti quo nihil minus deest tyrāno: nūq̄ ferrū abest: non in cubili:nō in triclinio:nō in sacris. Reliquisti metu trepidus, tua qdē in re illud interim demiror:qua fronte eum gladiū tuū ausis appellare,quē habueris p̄ derelicto. Metu inquā exanimatus reliquisti:quem postea receptum optabas. Religisti rem ancipitem. Quid si tyrānus illum eūdē ensē in ciuiū iugulos distrinxisset:quid si eodem lectos aliquot ex hui⁹ vrbis iuuentute adolescentes filio suo inferias mactasset? Si tyrānum occidisti:quia tuo occisus est gladio:et horū omniū indigna cædes ad te prinebit: quippe cuius ense peracta est. Id si nō euenit,nihil ad te p̄tinet: nam anceps occasio quā in partem cadat/id diis in manu est:si bene verterit,nihil gratiæ debet ei qui dedit imprudens:sin male,temeritas imputatur. Neq̄ em̄ culpa vacat qui periculosam ministrat occasionem:quæ si feliciter,mirentur omnes sin infeliciter,merito accidisse dicāt. At quāto p̄babilius erat futurū:vt ty

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

rāntis tuo ense alios ī vsus abuteretur. Scio me iudices hęc pluribus refelle-
re verbis, q̄ necesse videatur: quippe tā friuola: verū id mihi propositū est
nullū illius argumētum, nō excussum, nō exagitatū, nō reuictum p̄termi-
tere. Quare quęso: ne pigeat ita vt antehac fecistis, patienter atq; attēte co-
gnoscerē: dñi hunc ab gradu firmissimo deiicio. Hic sibi vehemēter fidebat:
hunc acriter vrgebat locū. Negabat vitari posse: quī prēmīū deberet: q; pa-
tri necd causam ministrasset: si nō relicto gladio (nā hoc opinor argumētū
iā habet pro derelicto) certe necato filio. Nā ita ī legibus disertū aiebat: ni-
hil īteresse: vtrū manu sua quis occidat: an mortis causam pbeat. Addebat
equū esse vt cū ī maleficiis causam datā īputarēt leges ad supplicīū: multo
magis idē obseruarēt ī benefactis ad p̄mīū. Hęc aiebat meminisse sese ī legi-
bus eē disputata: illd addēs Thraſonici: nisi sibi diuturna seruit⁹/legū mēo-
riā obliterasset. Nō tu legū oblit⁹ ppter diutinā desuetudinē: sed nūq̄ qd si-
bi velie leges īquisisse videris. Bīs enī hic erras: q; neq; causę datę rōnē, neq;
dātis aīm discernas: id qd legib⁹ traditū ē: nec aiaduertis, lōge diuersam eē
rationē: maleficiū & beneficiū īputādi. Quid ais noue iuris īterpres: ita ne fa-
tis esse iudicas, vel ad poenā vel ad p̄mīū: qualēcūq; quomodocūq; causam
dedisse? Nihil igit̄ refert: Hector an Aiace occiderit manu: an gladiū illū de-
derit quo se postea cōfodit? Atqui hęc laudē nūq̄ ille sibi vindicasset: tāctū
probabile videri poterat: ī eum vsū hosti ab hoste datū fuisse ferrū. Quin
ergo fabros ararios oēs, vel ad poenā vocamus, vel ad p̄mīū: quoties armis
in eorum officina pfectis, aut iugulātur ciues, aut seruātur? Postremo quur
hoc qd tu petis p̄mīum, nō ensis istius tui opifex petit potius? Tyrānus gla-
dium erat habiturus: te nō porrigēte: tu porrigere non poteras: nisi huius
industria tibi ministrasset. Age si telo iter venādum temere misso, forte Ty-
rānum vicinum īterfecisses: clamares tibi Tyrānicidę deberi p̄mīum? An
potius nihil tibi deberetur laudis: q; īprudens & īscius iaculum torfisses?
Imo in ius potius vocandus esses: q; missi teli temeritate ciuē (qd in te fuit)
occideris: nam q; ī Tyrannum incidit, id nihil ad te. Quid si caupo vinum
lene ac suauē quale Polyphemo dedit Vlysses, Tyranno vendidisses: atq; il-
le eius dulcedine captus auidiū sese ingurgitasset, eaq; re cōcepta febrī de-
cessisset: auderes ne Caupo/vini titulo Tyrānicidę p̄mīum flagitare? At
quis nō te cum tua flagitatione, vt temulētum, vinoq; madidū exploderet?
Ceterū quāto frigidiorē titulo nunc idē postulas? Vt cūq; coniecturis prę-
cipi poterat: vt etas vinosa tam illicibili vino auidiū intēperantiūsq; frue-
retur: crapulam consequeretur morbus, p̄sertim in sene: morbum mors.
Vulgo hęc eueniunt. Tu eam Tyranno mortis causam dedisti: cuius nullū

Lucianicę respondens

extat in hominum memoria exemplum. Quis enī antehac ob filii necē sibi manus itulit? Accedam propius. Finge te Tyranni coquum esse: probe calere palatum domini: medicos interdicare cibum: quo tamen ille oppido q̄ lubēs vescatur: iterminari morbum capitalem, ni tēperet: id te non fugere: eum cibum tu arte tua, cupediisq̄ & condimētis magis ac magis illecebrosum reddis. Consequitur edentem morbus: quē predixerant medici: moritur Tyrannus: liberatur ciuitas. Hiccine coquus e culina i forum profiliēs, & adhuc iure madens, fuligine niger, Tyrannicidę pręmium postulabis? Mortarium, tunfillum & ollas ostentabis, arma scilicet quibus Tyrannidē expugnaris? Non eris opinor tam spudēs i ea causa: qua tamē ista tua multo est absurdior. Nam illi voluntas occidēdi non defuit, probabilem prębuit causam. Tu nec i hoc iugulasti filium quo pater ultro vitam relinqueret: & causam dedisti, ad quiduis potius q̄ ad istud idoneam. Accipe exemplū tuo similis, q̄ ouum sit ouo (qđ aiunt) simile. Quid si Tyranni amicam, quam ille misere ac per dite deperisset, occidisses: eaq̄ cognita re Tyrannus sibi vitam abrumperet: auderes ad pręmium aspirare: auderes dicere, te certum pręscisse, fore, vt Tyrannus sponte fugeret e vita? Certe q̄to plures amicas extinctas sequuti sunt q̄ filios. Nemo tamē tibi crederet, nemo tibi pręmium decerneret, tuum factum periculosum & anceps dicerēt: oēs fortunę gratias haberēt: cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abū de magnum pręmium existimarent: si commissi venia donatus discederes. Primum igitur diuersam iputandi maleficii, & ascribēdi beneficii rationē conueniet distinguere: deinde causę qualitatē: postremo animum, atq̄ ita demum liquebit: quid tibi lex debeat. Nā q̄ aiebas legē prolixiorē esse oportere ad reddēdum pręmium, q̄ ad iſligēdam poenam: id i priuilegiis, quę in exemplum non vocantur, fortasse locum habet. In iure cōmuni longe secus est. Siquidem (vti superius demonstraui) nulli nocēti lex non minatur poenam: paucis benefactis pręmium ostendit. Tum i maleficiis etiam conatum simplicem supplicio prosequitur: i benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior i eo negotio ad quod vnum est nata, atq̄ iſtituta: q̄ in eo i quo temporis ratione tanq̄ alienas sibi sumit partes. Ergo i vtroq̄ communiter spectat: vt causa sit idonea: deinde vt animus adſit non tantum casus. Hoc rursum interest: q̄ i benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfācit legi: nisi his accesserit euētus itē idoneus. In malefactis, si quid nocēdi animo tētes, nō expēditur nec euētus, nec causa: sed ex aīo factum tuum lex metitur. Sic enī iudicat: tibi nihil ad ſcelus defuisse: pręter fortunam: qua te subleuari, quod tandē ius sit: In euētu,

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

simul & causam datam & animum expedit. Si animum vitiosum comperit nihil moratur causam, q̄ sit idonea: putat animum & euertum ad poenā cōmerēdam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea, & nō consequitur euertus: lex quasi cōnuet ad id, & non putat ad suā cognitionē magno opere pertinere. Sin euertus est consequutus: etiam si de animi vitio doceri non potest: tamē temeritatis & negligentie noīe poenam irrogat, partim propter suspectam dantis voluntatē, partim vt hęc latebra / peccātibus eripatur: iprudens feci: discantq; homines vel suo periculo cauere, qđ alieno faciant periculo. Ergo q prudēs & sciens certā atq; euidentē noxę causam dederit: eum perinde lex cēset quasi facinus manu peregerit. Veluti si quis hostem opibus copiisq; iuuerit, perinde est: ac si ip̄ius arma contra ferat. Si quidem id suppeditaui: sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio solutili iponēdum curet: vt naufragio intereat: aut in conclaue pensili testudine inducat: vt ruina opprimatur: aut iuxta lectulum egroti / loco pharmaci, venenum ponat, futurum speras vt eo hausto pereat. Tamen si nō bibit egrotus: tamē veneficii postulari potest qui posuit: propter vitiosam animi voluntatē. Nam vehemēter erat probabile id euerturum: qđ ille moliebatur. Huic si detrahas nocēdi voluntatē: nīhil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocēdi voluntate / adponas euertum, non effugiet temeritatis crimē: nisi illum iculpata ignorātia absoluerit. Porro si ī loco non ad id destinato: puta ī vīa publica / aut ī fundo alieno / arcu temet exerceas: lex tecum non agit: nisi si quē occideris, aut vulneraris, aut si cui dānum dederis. Ceterum qđ facis: tuo facis periculo. Q, si qđ horum cōsequutum est: cū lege tibi res est. Neq; tibi tua patrocīnabitur īprudētia: quippe quę culpa temeritatis non vacet. Siquidē ī te fuerat prece uere qđ probabiliter poterat p̄meri. Vides quāto discrimīne diffita sint: inter quę tu nīhil interesse dicebas. Primum non statim īputatur ad p̄mīū: qđ ad poenam. idq; non a malignitate legum latoris: sed partim ex ipsa rei natura proficiscitur: partim a legum officio. Deinde discernitur animus. Causa data diiudicatur. Spectatur euertus. Age nunc si libet tuam causam / qua tuum facinus astinari vis, expēdamus. Einge te certam / ineuitabilem mortis causam Tyranno dedisse: sed iprudentem. nulla tibi sit p̄mīi petitiō. Quis enī insciens benemereri dicitur? Fortibus viris p̄mīa dātur: nō fortunatis tantum. Nam euicimus iam dudum opinor, ne posthac affirmes te ī hoc iugulasse filium: vt pater sibi necem conscisceret: qđ euenturum ne vates quidem quisq; p̄scire poterat: tu nec suspicari. Imo postea q̄ rem plenam discriminis fortunę arbitrio commisisti: quia bene successit: hoc

Lucianicę respōdens

nomine / lex te non postulat: at idē si male euenisset / temeritatis poenas eras
debiturus. Neq̃ em̃ tibi succurreret inculpara ignorātia. Quid enim aque
formidandū erat: q̃ ne Tyrannus, simul atq̃ occiso filio se peti infidiis plen
sisset, oīa Tyrānidis mala in nos conduplicaret: lam vt de animo res tibi cō
stet: causam dedisti non solū non idoneā: verū etiā periculosissimā reip. Vin
hoc tibi argumēto euidentissimo demonstrari! Finge te quēpiam e ciuibus
vitio occidisse: tū extincti patrē, id facere: qđ modo fecit Tyrānus. Vtrum
tu duplici cōdīs crimine teneberis: an simplici! Simplici opinor. At vxor &
mariti mortē imputabit: qui necato filio, senī causam mortis dederis: atq̃
his ferme tuis argumētis vtetur. Indulgētissime filiū adamabat: in illū om
nem familiæ curam reclinauerat: illo se oblectabat. atq̃ hęc de priuato senē
cū fide dicet: quæ tu de Tyranno minus dure (ne dicam ridicule) dicebas.
Addet ea te scisse: prauidisse futurum, vt ille vitā fugeret orbatus filio: in
quo vno omnia vitæ oblectamēta collocarat. Non tibi defuisse iugulandi se
nis voluntatē: sed hoc tantū egisse: vt miserabilius suā dextra perimeretur:
vt odiū tuū plen⁹ miseri p̃ris malis exaturares. Ideo iuuenē necasse: in hūc
vsum gladiū in vulnere reliquisse. Vides quanto sunt hæc probabiliora in
hoc q̃ in tuo negotio: & tamen negabis paternā necem ad te pertinere: atq̃
animi suspicionē, causæ qualitate purgabis. Negabis causam idoneā fuisse:
quorū ille sibimet man⁹ adferret. Te nec præsire: nec timere potuisse: id qđ
sit cōsequutū: q̃ rarum extet exemplū patris ob filiū necem sponte fugien
tis e vita. Alioqui futurum fuisse: vt & mater sibi fatum accelleret: quippe
quā impotentius amare sit consentaneum: ac minus aduersum dolorē ani
mī virib⁹ valere. Hæc nō dubitares tibi profutura: ad alterum crimen de
pellendum: & prodesse, dubio procul. Atqui quod in maleficiis valet: ne
quid imputetur: id multo magis ī hac causa valet: ne quid acceptū feratur.
Ibi te liberaret a volūtatis suspicionē: q̃ causas parum idoneas dederis: hic
ex causis multo minus idoneis propter personā Tyranni, videri vis nō mo
do quod euenit, fuisse suspicatus: verū etiam certū præsicisse. Ibi temeritatis
postulari nō poteras: propterea q̃ tametsi vitio abs te data est causa, tamen
idonea nō sit ad id qđ euenit. Imo ipsi tota res imputabit: & legibus poenas
dabit: sepultura phibitus: q̃ ciuitati citra causam idoneā / ciuē vnū ademer
it. Tibi nō nisi vnus filiū mors imputabitur: etiā si mater quoq̃ & filia: &
sorores / & tota trib⁹ huius necem fuerit imitata. Hic poterat: nisi feliciter
euenisset: quippe vbi summū reip. periculū & verteretur: & prætimeri p̃ba
biliter posset. Venio nunc ad quartū illud præsidiū Iudices: qđ iste tutissi
mum, ac pene inexpugnabile iudicabat: vnde ego illum ira deturbabo:

Declama. Erasmi. Fo. LXXV.

vt non solum sit non habiturus, quo Tyránicidii & huius laudis arcē obtrineat: verum vix etiā latebrā inuēturus: vbi temeritatis ac maleficii poenā effugiat: quo nimirum itelligat q̄ non inimice, non curiose (vt agebat) secti agam: vt quum possim i crimen ac poenā vocare, sat habeam ab honore nō promerito secludere. Aut sibi deberi prēmium: vel hoc vno noīe q̄ iuuenē occiderit, iam plusq̄ Tyrānum, tum Tyrannidis paratum hāredē: etiam si hunc eūtem dii non dedissent, vt senex ipse vitā abrumperet. O deploratā impudentiā. Tu tibi prēmium peteres, si Tyrānum suā furie non essent vltē dii quiduis potius dederint, q̄ isthuc qd̄ tu fingis. Sed tamen fingamus interim oratione: quādoquidem id tuto licet: tamen si ad solam mentionem inhorrescit animus. Tu ne inquā occiso filio, relicto sene viuo, Tyrannicidē prēmium peteres! An potius nec ipse superesses, qui possis petere: nec esset respub. quē dare posset! Nā tu aut exquisitus supplicii exanimareris, aut i extremis Arcadis exul delitesceres: nos pro Tyrāno iam imaniissimū carnicē pateremur: & tuum caput vbicunq; terrarum latitares, diris iprecationibus deuoueremus: q̄ nos tua incogitantia vel prēcipiū magis lucri cupiditate i tantam malorum tēpestatē coniecisses. Sed re filius erat Tyrānus (inquis) patri p̄ter inane nomē nihil erat reliquum. Quid ego audio: duos igitur hęc ciuitas Tyrānos alebat! Nā de patre nemo vnq̄ dubitauit, quin Tyrāni vocabulum mereretur. Quādo aut̄ antehac vnq̄ fando auditū est: duos vna i ciuitate sedisse Tyrānos! id qd̄ magis etiā natura repudiat, q̄ eodem i corpore gemina capita. In iisdē aluearibus duo se reges pariter nō ferunt. In armētis taurus tauro cedere cogitur. In iisdē lustris non conueniunt duobus iter se leonibus: & Tyrānus (quo nullum animal efferacius) parem in eadē vrbe patitur! Non vides necessario fieri: vt e duobus, aut alter alterum oppugnet, aut alter alteri cedat! Vtrum tu fuisse maius i patre, & i filio! Si iuuenis aduersus senē obtinebat Tyrannidē: quid a repub. prēmium postulas! Tyranni partes adiuiuisti non respub. Sin patri cessit: quid tandē illum vocare potes: nisi Tyrāni vel prēfectum aut satellitem! Quādoquidē seniori Tyrannicā appellationē ne tu qdem audes detrahēre. Verū: vt quo modo Tyrānidem omnē in adolescentem oratione deriuares: q̄ multa tu quidē non ex re, sed pro causē tuę commoditate cōminisceris! Caterū q̄ in his confingēdis decori, qd̄ in personis situm est, nullā habuisti rationē! Sic enī (vt memini) inducebas i fabulam senē iam etate mitem, & qui omnē Tyrannidis acerbitatē ob senectā exuisset: non secus atq; mala, quę natura acerba, tēpore mitemscunt, & in aliū abeunt succum. Porro iuuenē ferocē, illo incolumi gerentem Tyrannidē, iamq; patri viuo succedētem. Priuatus

Lucianicę respondens.

paterfamilias non fert filium se viuo successorem, & tu vis isthuc credi in Tyranno? Ille nō finitvllum e liberis rem domesticam ex animi sui libidine moderari:& Tyrānus sese veluti abdicās iperio/negotiū omne i adolescentē reiecerat! Non dubito,quin & ipse videris,q̄ dura sint ista & q̄ a cōmuni sensu abhorrētia. Verū quid faceres? nisi tales psonas induxisses, exitum inuenire Tragoedia tua non poterat. Quaslo te:an vnq̄ auditum est Tyrannum etate mitescere! Quādo tu desines ea quę sunt priuatorum,quę bonorū pricipū,Tyrānis tribuere! Vt eodē igni cęra mollescit: limus durefcit: ita etate pleriq̄ reddunt miores ac tēperātiores: Tyrannus magis ac magis exasperatur. Vt tēpus nōnullis pomis amaritudinē adimit,at vinis nōnullis acorē conciliat:itidē Tyrānis nō adimit sēuitiā atas:sed exaggerat. Vis ipsissimā Tyrānici ingenii tibi demonstrē imaginē? Spinā cogita:quę quo magis senescit:eo pungit acrius.Echinos cogita:q̄ quo plus habēt etatis:hoc testa sunt asperiore. Vulgaribus igeniis fortasse nōnulla vitia senecta vel detrahīt vel certe mitigat:etiā si plura irritat,nōnulla parit. At Tyrānorum mēribus ad scelus,ad crudelitātē natis,scelere & imanitate imbutis atq̄ educatis,præter vitiorū oīm incrementum adferre senecta quid potest! Nisi forte libidinē adimit! Q̄q̄ ista Tyrānidis quātula tādē est portio! Sed esto fuerit sane propter etatē ad voluptates segnior:verum erat fastidiosior:vnde fit:vt ibecillior sit ad coitum,ad raptū audior. Fortasse pauciores huic execabātur ephēbi:sed isigniores.Pauciores producebātur virgines:sed exquisitiores. Quur non autem & plures? videlicet quo senile fastidium optione,& varietate vinceret. Hoc ita esse:quot ego tibi testes citare possem? qui quo nobiliores sunt:quo fortuna præstantiores habēt liberos hoc magis eis a flagitiosissimi senis cupiditate metuebāt. An tu putas vna cum viribus senescere libidinē? Multo secus habet. Imo q̄rum atas improborum hoīm facultati detrahīt:tātum adiicit cupiditati. Q̄q̄ Tyrannicum animum his i rebus non tam voluptatis vsus capit,q̄ nostra delectat contumelia. Vt frigeat i sene Tyrāno venus:certe feruet vigetq̄ maliria,sēuitia,nocēdi libido. Postremo totum illud vitiorum agmē quę propriā Tyrānorum sunt:cupiditas,rapacitas,iprobitas,ipudētia,impietas,iracundia,violētia,impotētia,suspicio,fraus,perfidia,crudelitas,implacabilitas,imanitas,periurium.(Quid autē oportet omnia commemorare nobis omnibus heu nimiiū nota!) horum inquā nullum nō etate fit acerbius: propterea q̄ iuuenta nonnunq̄ naturę bonitate vincitur:præterea quēdā mala nondum didicit:at senecta,si quid pudoris,si quid humanitatis,si quid melioris ingenii a natura insitum est, id omne,multo ac diuturno flagitiorum vsu penitus:

Declama. Erasmi. Fo. LXXVI.

exiit & prorsum in immanissimā quandā feram abiit. Id ita euenisse iudices
in execratissimo illo sene: quid ego coner argumētis docere: quum sua cuiq;
memoria abunde satis exemplū suppeditet? Q² si iuuenis sese gerebat isolē-
tius: videlicet patris abutēs Iperio: num tu hunc continuo Tyrāni nomine
donabis? Ergo ex eadē Tyrānide sexcētos Tyrannos facile reddideris. Nam
quis est omnino ī Tyrāni familia: vel extremum mancipium: q non ipse pe-
ne Tyrāno sit ferocior: violērior: sceleratior? Filius (īquit) demolumētis Ipe-
rii potiebatur: patri prēter nomē nihil cessit. Quasi vero non sit isthuc om-
ni Tyrānidī cōmune. Longe minīma fructuum pars, q solēt ex Tyrānide ca-
pi, ad ipsū redeunt Tyrānum. Quēadmodum ī latrocinio fieri cōsuevit:
prēdē cōmuniter ī oēs distribuuntur: vel ī eos potius quorū opera capiun-
tur. Alioquin non cohārebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quisquis fue-
rit, plus etiā permittat suis, q sibi ipsi. Solum nomē sibi proprie vēdicat. Et
in nullos est Tyrānus īdulgētior, q in scelerum ministros: quippe quorum
opera sentiat suum Iperii cōtineri. Proinde sub vnus vmbra / satelles om-
nis, omnis minister familiaris, Ieno, Tyrānidē quādā in ciues exercet. Ridi-
cule fecero: si hoc quoq; coner argumētatione probare iudices. vidim⁹, sen-
simus, expti sumus: nisi forte tam diutine calamitatis memoriā tam paucu-
li dies oblitterauerunt. Neq; enī esset res vsq; adeo misera Tyrānis: si vnus
modo foret tolerāda violētia. Quot ferēdi latrones, quot sacrilegi, quot ex
extrema barbarie aduenē, feris q hominibus similiores? Neq; desunt qui se
simulēt apud Tyrannum sceleribus suis gratiam promeritos esse: quo ni-
mirum hoc nomine metuantur a ciuibus. Horum igitur vnum quemlibet
Tyrannum appellabis: & pro quolibet occiso Tyrānicida prēmium petes.
Non ī tantum omnē exues pudorē opīnor. Sed pater atate fessus omnē do-
minatum ī filium trāstulerat: quicquid Tyrānicum ī vrbe gerebatur, id iu-
uenis violētia cōmittebatur. Sed isthuc quantū absit ab imagine veri, quis
tam cecus vt non videat? Quis tam obliuiolus vt non possit experimēto re-
felleret? Ego tibi complures noīare satellites possum filio isolētiores. Ad hęc
veri simillimū est nullius isolētiā minus approbasse senē q filiū: vel q odit
omnē Tyrannidis affectatorem omnis Tyrannus: vel q intelligit ex illius
facinoribus longe plus inuidiē odiiq; sibi constari (Callidissimi autē Tyrā-
ni est: eatenus legitimū imitari regnū: quatenus obtineri Tyrānis possit.)
vel q pater etiā pessimus, tamē liberorū nōnihil offenditur vitiis, & ad cru-
delitatis ministeria / alienis q suis vti mauult. Q² si clā patre rapinas, rapt⁹
atq; id genus facinora designabat filius: profecto non Tyrannū agebar: sed
isolētē satellitē. Sin approbāte patre, quasiq; p illum exercente Tyrannidē

Lucianicę respondens

utri tandem par erat imputari cōmissa: huic per quem gerebātur: an ei cuius autoritate arbitrioq; fiebāt! Nō arbitror obscurū: quī huic cui in manu erat: nutu ne fierent, vetare. Quid autē nō agunt per alios Tyranni! Nā ipsi quidē neq; pueros emasculant: neq; virgines abripiunt: neq; p̄scribunt: neq; bona diripiunt: neq; phana dispoliant: neq; h̄reditatibus manū iniiciunt: neq; cōpilant ararium: neq; tormentis excruciant: neq; quēq; iugulant: neq; armis vicos expugnāt: neq; incendūt villas. Totum hunc Tyrannicum ludū per ministros exercēt. In vnum tamē Tyrannici nominis inuidia competit: in vnum occidendū lex pr̄m̄ium instituit: in vnū stringendi ferri ius facit: illos suę cognitioni referuat. Quorū vt quisq; sua opera Tyranno profuit, ita aliud atq; aliud vocabulum imponi potest: certe Tyranni vocabulū nemini congruit: nisi vni illi: sub cuius veluti clypeo, tota illa perniciosissimorū hominū colluies latitat. Arbitror vobis iudices sepe nūmero auditū esse: id qđ elegāter a doctissimis viris est scriptū: Tyrānis nō longas modo, verū etiā plurimas esse manus: plurimos oculos, eosq; acerrimos: plurimas aures easq; lōgissimas. Omnino p̄digiosum quoddā est animal Tyrannus: multoq; Titanibus illis Briareo & Encelado portetotius: centenis capitibus: centenis linguis: centenis manibus pedibulq;. Quot em̄ habet scelerū ministros totidem habere membra videtur. Atq; vt ex membris/corpus: ita Tyrannis/ex huiusmodi constat ministris. Verum vt illud qđ corpus appellatur, nihil est aliud q̄ quiddā omnibus ex mēbris aggregatum: ita in Tyrānide, vnū quippiam est qđ neq; pes sit neq; manus, nec vllū aliud mēbrum: contineat autē vniuersa: at ita contineat: vt ab iis possit separari: idq; Tyrannus vocatur. Proinde exaggera quātūlibet iuuenis insolentiam, violentiamq;: p̄fectū arcis voces licebit: oculum nomines licebit: aut si mauis dextrā: aut si ne id quidē satis: p̄cipuū Tyranni caput dicas licebit: Tyrannum certe vocare nequaquā potes. Vnum enim illud portentū Tyranni nomine lex censet: cuius autoritate tituloq; cuncta hęc mēbra velut animātur: idq; vnum forti cui permittit occidere. Nō vult te in oculum aliqū inuolare: non finit vt caput aliquod amputes: ne tale quiddam eueniat: qđ de lernæa hydra fabulant̄ poetę: vt pro vno capite resecō/duo pestilentiora subnascātur: pro vno excusso oculo, plures acriores succedāt: pro vna rescissa dextera, multæ robustiores subpullulēt: vni⁹ vitæ te dominum arbitruq; constituit: quī sibi sit ausus Tyranni vindicare nomen: quo sublato futurū sit vt membra reliqua, quasi destituta spiritu, emoriant: aut certe sanentur. At quid ego tecū tā accuratis argumētatiōib⁹ ago? Possum ilico tuis te verbis reuincere: ac veluti tuo te laqueo capere. Iuuenem pau-

Declama. Erasmica. Fo. LXXVII.

loante magnū patris satellitem nominabas. Nō inficiabere. Rursum alio lo-
co dicebas oēm Tyrannidē occupasse filiū : solius appellationis honorē ces-
sisse. Qui cōuenit eundē & satellitē & Tyrannū appellari! Tum si cessit: nō
igitur vsurpauit Tyrāni nomen. Contractus autē verbis aut rati sunt: aut
rescinditur. Lex hac tecū formula cōtraxit: si quis Tyrannū occiderit, prę-
mium ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia cōmemoras! Id tē lex voluit oc-
cidere: quodcūq; illud esset animal: qđ Tyrannus diceret. Magnū (vt ipse fa-
teris) satellitē occidisti: nō Tyrānū: quid tibi cū lege rei est! At rē inquis le-
gis sequutus sum, nō syllabas: eum interfeci: quī caput erat Tyrānidis: pater
ratus haeres paterni dominatus: libertatē peperit: seruitutē sustuli: hoc lex
sensit: huius rei authori pręmiū pręstituit. Satellitem inquā occidisti: nihil
morum quātum: qđ graue: qđ ferocem: qđ scelestū: satellitem tamē occidisti Ty-
rannidis: nō caput: aut si caput: vnū e plurib⁹. Sed hæc omnia tibi ex animi
sentētia largiamur: fuerit sane res tota Tyrānidis filius: pater nihil nisi vo-
cabulū quoddā inane Tyrāni: quēadmodū in fabulis habet, Echo nymphā/
nil aliud qđ meram quādā fuisse vocem sine corpore. Qui tibi licuit in re tā-
ta a verbis legis discedere! præsertim ita dilucidis: vt pspicui magis nihil
esse possit: & cōmentitiā interpretationem domi tuæ natam in iudiciū
adferre. Ego iudices nullum in rempu. exemplum perniciosius induci posse
iudico: qđ si cōsuescāt homines calūniosi a pręscripto legum recedere: & in-
terpretamēto, qđ ad prætexendū facinus quisq; suū maxime idoneū cōmi-
nisci queat, id iudicibus obicere. Quis autē vnq̃ meminit de legis sentētia
quari solere: nisi quum in scripto quiddam apparet ambigue obscure ve dī-
ctum: aut quū ex verbis & euētū absurditas quæpiam extitit: eaq; manife-
sta! In priore nō cuiusuis cōmentum: sed iuris prudētiū respōsa: sed iudicū
sententia recipi solet. In hoc posteriore, necessitas ipsa cōpellit aliquātisper
a legis vocibus deflectere: & æquitatē iuris potius qđ verba spectare. Duplex
itaq; periculum videtis iudices: alterū ne supersticiosa cauillatiōe literarū
legis ab eo qđ lex spectauit abducamur: alterū ne passim a pręscripto disce-
dēdo leges omnis & iudiciorū religionem subuertam⁹. Quorum illud quā-
dam multo leuius est: propterea qđ vix vnq̃ accadat, vt legislator obscure
quid voluerit / explicuerit: aut absurdū quiddā exoriat. Hoc multo pericu-
losissimū, perniciosissimūq;. Etenim quæ tādē lex futura est quā versutus ca-
lūniator, quo poenam effugiat, nō facile possit aliquo cōmento subuerrere!
Neq; quisq; elabetur e iudicio vestro nocēs: nisi qui sit vsq; adeo nullius in-
geni: vt ne friuolā quidem aliquā cōmentariūculā queat inuenire. Atq; vt
cuiq; cōmodum erit: aut animi libido feret: ita p sene iuuenē, p Tyrāno sa-
k.v.

Lucianicę respondens

tellitę: pro homicidio Tyrānicidii: & passim aliud p alio interpretabitur. Vestra interim iudices religio, vestrū iusiurandū, qua tandē ratiōe seruabitur: quibus nihil futurū est certi: qđ in cognoscēdo sequamini: verū ambguas diuersasq; litigatorū cōiecturas spectare necessum erit: Ergo quum in omni causa maximopere cauendū est: ne sine grauissima ratione a legis p̄scripto discedatur: tum in hac nō periculosum modo, verū etiam absurdissimū: quum legis verbis nihil possit esse dilucidius: sententia nihil æquius: interpretamēto qđ p̄ter legis mentē inducitur/ nihil pestilentius. An credimus legis huius authorē v̄q; adeo infantem, & verborum inopem fuisse: vt dicere nō potuerit: qui quouis modo Tyrannidē sustulerit: huic p̄miū esto: si modo isthuc sensisset! Neq; vero fugit illum/ totā Tyrannidē per satellites & p̄fectos exerceri solere: permultosq; in his esse vel Tyrannis ipsi sceleratiores: atq; vt ita dixerim Tyrānicos magis: & omnino supplicio digniores: nisi & omniū omnia ministrorum scelera Tyranno imputarentur. In vnum tamen illū qui hoc nomine censetur, tibi ferro grassandi facultas data est. In reliquos nō tibi permittitur idem. nō q; illos vita dignos iudicet lex: sed q; vnus cāde totā Tyrannidē tolli velit: non multorum cōde reddi duriorē. Tuū erat legi simpliciter parere: neq; eius verba quasi plūbeam quandā regulam ad tuum facinus accōmodare: verum ad illius p̄scriptum factorū tuorum rationē instituere. P̄sertim in hoc exēplo: quo non aliud potest admitti pestilentius: vt ex legis arbitraria interpretatiōe: quem velis interficiendi tibi pro tua libidine licentiā sumas. Nō illud hoc spectādū loco iudices: q̄ inuisus reip. sit qui occisus est: q̄ maiore etiā supplicio dign⁹: verū id etiam atq; etiā perpēdere oportet: exemplū p̄ter leges iugulādi homines, semel in ciuitatē receptū, semel vestris sentētiis approbatū, deniq; p̄mio cōpensatū, quo tādē licētiā sit processurū. Qđ iste sibi in Tyranni filiū licere voluit: hoc alius sibi volet in ditissimū quēq; ciuium licere. Quisquis pauper a locuplete cōtumelia afficietur: protinus Tyrannum etiā appellabit: & veneno aut ferro adoriētur. Postremo si cui magistratus nō placebit: si cui iudex erit inuisus: non dubitabit e medio tollere. Porro ad facinoris defensionē, sophistā quēpiam aut Sycophantā consulēt (Si ipse ingenio stupidiorē fuerit) & nouā legis interpretationē vobis adducet: dicet nil aliud sensisse legislatorē: q̄ vt huiusmodi ciuīū genus nō noīe, sed re Tyrānidē agentīū, ferro/igni/veneno tollat a medio. Atq; ita breui futurum est: vt qđ in vno factū semel & pbauimus & gauisi sum⁹: id in multis sæpius & doleam⁹ & improbem⁹. Credite mihi nō mediocre discrimē, neq; cōueniēter accipiēdū: vt titulo repto/priuatū hoīem indēnatū interficiat.

Declama. Erasmi. Fo. LXXVIII.

Id ita esse facile liquebit: si qdē aſaduertimus: nihil omnīū eſſe: qđ lex par-
cius circūſpectiuſq; pmiſerit. Etenim (ſi memini) tribus dūtaxat tēporibus
lex indulſit: vt quis citra iudiciū hominē occidat. Primū adulterum: ſed in
vxoꝛe deprehēſum: id qđ intemperatī & inſuperabili mariti dolori donatū
eſt. At ita ſi corpus vtrūq; pariter interimat. Si argumētis idoneis depre-
henſum fuiſſe doceat. Deinde in vi depellēda. At ita ſi demonſtꝛes te mortē
effugere nequiſſe: niſi mortē intuliſſes. id lex ita interpretat: quali ſeſe tue-
ri potius ſit iſthuc: q̃ aliū occidere. Vterq; tamē facti ſui rationem reddere
cōpellit: ſtatim ſeſe prodere: nec expectare donec ī ius trahat: atq; (vt ita dī-
cam) vltro ſemet reum facere cogit. Q; ſi oīa cōſtabunt argumēta: ita de-
mi a lege dimittitur: vt venia nō laude dignus eſſe videatur. Poſtremo in
Tyrānicidio: vbi ppter periculū ſuſcepti magnitudinē lex prēmium quoq;
proponit: at ita ſi eum quē tibi lex iſto velut inſignī Tyrānici nominis deno-
tauit, fortiter occideris: nō ſi ſcelestū alio ſcelere ſuſtuleris. neq; patietur te
ius occidēdi pmiſſum, latius q̃ ad vnicū Tyranni caput trahere: niſi ſi quis
obſiſtat: vt pillius necem tibi neceſſe ſit ad illum penetrare. Iamq; hoc factū
tuū ſecunda illa ratione defenditur. Huic tercio generi fortalle p̃xima vi-
deatur: hoſtem in bello feriendi facultas: quam tuæ tamen libidini lex non
permittit. Niſi palā hoſtis ſit declaratus: niſi in īperatoris verba iuraris: niſi
ille aciem eduxerit: niſi ſigna canere iuſſerit: tibi fraudi futurū eſt, hoſtem
interfeſſiſſe. Tu dicturus es. Hoſtē occidi: nam pluſq; hoſtilia faciebat. nomē
hoſtis tātum aberat: re hoſtē agebat. Lex reſpōdebit: ſuarum partiū fuiſſe:
hoſtem declarare: ac tuo fortaſſe ſcelere fruetur: verū ne ſerpat exemplū,
poenas de te ſumet. Quid autē aliud abs te factum eſt? Vnum tibi lex nomē
natim designauerat: tu illius vocabulū tuapte authoritate in aliū tranſla-
ſeris: qđ niſi in vnū nō poteſt cōpetere: neq; traduci debet ab eo cui lex attri-
buerit: ne tibi ſas ſit aliquādo quem voles magiſtratū, quē voles iudicē, quē
voles ciuem, Tyrannū appellare. Neq; vero ſine grauiffimis cauſis lex tot
vinculis aſtrinxit hanc in vitam alterius licentiā. Perpēdit nihil maius eri-
pi cuiq; poſſe, q̃ vitā: vidit in extinctū facile varias cauſas conſingī etiā im-
pune poſſe: quādoquidē ille nō ſit reſutaturuſq; iacet. Vidit q̃ multis titu-
lis ſuū quicq; dolorē poſſet prætendere: ſi poſt occiſum hominē vlla cauſa rea-
cipiatur: præter eas quę legibus ſint expreſſæ. Quid q̃ grauatiſſe ſibi quoq;
lex pmiſſiſſe videtur: vt homini vitā eripiat: q̃ cōperta, q̃ multa requirit ar-
gumēta: q̃ multa cōcedit reo: q̃ maligne agit cū actore: quē nō niſi ſuo peria-
culo vult accuſare: quārum ſpaciū largit ei / qui deſertur: q̃ liberā iudiciū re-
iſtione. Quāto igitur a mēte legis abeſſe putas: vt cuiſlibet permittat veli-

Lucianicę respondens.

pro suo priuato dolore, vel domestica iuris interpretatione, hoc est subuersione, in cuiusq̃ vitam grassari! Neq̃ ad rem pertinet q̃tum criminū aceruū exaggeres, q̃tūvis etiam verorum, addo notorū: dicas parricidā, sacrilegū, incestum, proditorē, peculatorē, veneficum, interfeci. Tyrānum lex iubet occidi: at hic vnus multis Tyrannīs erat sceleratior pestilētioreq̃ ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondebit. Nihil moror q̃ fuerit scelerosus, q̃ periit: in vnum Tyrannum tibi ius fecerā occidēdi: in reliquos in ius trahēdi. Si detulisses: auditus reuictus dānatus a me palam poenas dedisset: omniq̃ reipub. salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine iterficiēs, pro saluberrimo exemplo, perniciosissimū in ciuitatem iduxisti: & legum istaurationē / a legis violatione auspicas: hoc est malis malo mederi studes. An me clam esse putas, q̃ multi sint i hac turba vita indigni: morte dignissimi! At eos meę cognitioni nō tuis manibus seruo: sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi p̃ire conaris! quur nullo mādāte m̃gfatū occupas! & dū Tyrānicida videri vis: Tyrānū imitaris! Nā quo alio noīe tātopere mihi est inuisus ille: nisi q̃ mihi parere recusat: & p̃eire conatur! Ei demū ferrum tractare licebit: cuius manibus ego p̃miserō. Si iuuenē occidisses, q̃ non alia patuisset ad Tyrānū via: darē veniā necessitati: nunc occidisti, non obfistentē, non auxilium ferētem patri: sed patris opem iplorantē. Huius vnus cāde cōtētus discessisti: Tyrannum nec ipestisti: i quē vnum tibi ius feceram. Meum erat expendere vtrum ex vsu reip. fuerit an iuuenis occideretur: maluerā illum exquisitoribus excruciatū suppliciis exemplum oībus edere, Neq̃ hac dico iudices: quasi pag̃ gaudeam pariter cū patre sublatum filiū: vtinā eadē opera simul oēs sint oppressi, q̃buscūq̃ Tyrānus placet. Sed quis prohibet: simul & gaudere, q̃ deorū bonitas nobis hāc rem bene verterit: & tamē non cōmittere vt huius temeritas si iudicio cōprobetur, i legē atq̃ i exemplum trahatur! Nec de iuuenis iniuria vindicāda nunc agitur: sed de legis violatę maiestate. Non enī par est: vt cuiq̃ personę p̃ter ius extincti odium i scelere suffragetur. Neq̃ tam spectādum i quē commissum sit facinus, q̃ quo exemplo cōmissum. Alioqui quur non eadē opera, fas sit i Tyrāni nepotes, pellacas, pueros, vxores, libertos, lenones grassari! Bonā Tyrānidis partē vxor saepe numero suggerit. Ad summā immanitatē / nonnūq̃ libertus aliquis, aut vernula istigat: quur non & hos iugulas! Si tibi ius est aestimatione priuata meritoꝝ ciuē iugulare! Quid qđ est aliquid Tyrāno nocētius: i qđ tñ haud quāq̃ tibi ius sit occidēdi. Finge esse qui totam hanc vrbē, tēpla, domos, curiā conatus sit incēdere: imo qui iam compluribus locis ignem subiecerit:

Declama. Erasmica. Fo. LXXIX.

sed incendiū subito exorto imbrī restinctū: authorem non obscurū, verum
abditū latitare. Eum forte fortuna repertum manu tua trucidas. Num lex
tuū factū approbabit? Non opinor. Atqui Tyrāno ille quāto erat nocētior?
Tanto nimirū quāto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere: q̄ ex-
pilare: ciues vniuersos vno igni finire q̄ in pauca quādā sauire capita. Et
tamē in vnū Tyrannū stringendi ferri potestas priuatim permittitur. Illū
deferendi modo ius habes? Hic in re tam aperta legis mentē calūniari: & no-
uo interpretamento tuū facinus palliare: quid tandē aliud est q̄ legū autho-
ritatem euertere: atq; id per cuniculos quosdā agere: qd Tyrannus palā ac
vi facere cōsuevit? In recipiēda lege fas est populo causam aquiratēq; legis
excutere. Ceterū receptæ & longo iam vsu cōprobatae simpliciter oportet
obtēperare. Neq; enim existimandū est maiores illos nostros viros sine con-
trouersia sapiētissimos ita sine grauissimis ratiōib⁹ instituisse: vt priuatim
interficiendi Tyranni facultas vnico capite finiretur. Primū ad iugulādī li-
centiā fenestrā aperiendā ciuib⁹ non putauerūt: deinde perspiciebāt Ty-
rānidem fatale quoddā esse reip. malū: qd minore noxa toleraretur: q̄ male
exagitaretur. Neq; posse semel tolli: nisi Tyrāni ipsius cāde. Quo submoto
videlicet quī legib⁹ imperabat, nō parebat: iam nihil opus esse priuata au-
dacia: nimirum illis in reipu. administrationē vindicatis. Qz si Tyrānus in
ius vocari potuisset: ne hunc quidē tuæ dextræ arbitrio permisissent. Vide-
bant & illud. Tyrānidē nonnullā habere monarchiæ legitimæ speciem: hoc
tantū interesse: q; in monarchia/ populus regi parer: Rex legibus. in Tyran-
nide oīa vnūs libidini subiecta sunt. Rex publicā spectat vtilitatem: Tyran-
nus priuatim suā: vnde publicitus expedit, vt Tyranno veluti principi legi-
timo ciuitas pareat: donec idoneus aliquis vindex extiterit: quī legum au-
thoritātē in pristinū statum restituat: atq; id vnūs (si fieri potest) capitis
iacura. Nam hac moderatiōe in fatalibus illis pestibus, quę totū reip. quasi
corpus corripūnt, legū prudentia cōsuevit vti: vt exēplo magis, q̄ admissi
talione, morbo medeatur: ne dum ciuitatē sanare studet, magnam ciuita-
tis partē interimat. Hinc est q; in seditionibus publicis/ nō nisi in ipsos au-
thores cōsuevit animaduerti: reliquis quos tempestas illa cōmouerat, dari
venia: aut vix etiā dari venia: quī in publico reip. tumultu quietē egissent.
Quæ potest autē pestis esse fatalior: q̄ Tyrānis? Quæ sese latius in ciuitatis
mēbra diffundit? Quota quaq; vrbis pars ab hoc vitio syncera potest esse?
Omīto iam quicquid est ambitiosorū: ære alieno obstrictorū: scelere cōtra-
minatorum: barbarorū (nam hæc tota sentina hominū Tyrānide gaudet:
vt in qua nullis maiora: q̄ sceleratis sint præmia) bonos etiā ciues hoc malū.

Lucianicę respondens

inuoluit: dū vel timēt fortunis suis: vel rectū iudicāt seruire tēpori. In hoc itaq; rerum statu leges nō extinctę sed oppressę modo, cautim & circūspicienter agūt: intelligunt hoc hulus citra summā ciuitatis perniciē exasperari nō posse: vnius capitis dispēdio cōmode sanari posse. Quare docto cui piā medico prēmii ostēdunt: digito demonstrant qđ mēbrū secari velint: quibus abstineri. Caput indicatūt illę: tu dextram secuisti. Illę Tyrannum: tu Tyrāni satellitem occidisti. Quo prēmio dign⁹? Nempe eo quo qui morbo inscite exagitato/ totū hominē in extremū vitę discrimen adducat: quo qui hominē legibus vetātib⁹ occidat. Neq; ego nūc te cedis reum ago: aget alius fortassis: cuiuscūq; lubitū erit: verum illud modo consiliū fuit: ostendere tibi qđ insignitę sit impudētia in ea causā: tā eximiā tibi vēdicare laudē: tam egregia polcere prēmia: ī qua nequeas obtinere: si modo tecū exactius ac seuerius agat: vt graueis poenas effugas. I nūc & curiosum me voca: qui tam candide tāq; ciuilit̃er tecū agam: vt quum te possim in graue discriminē vocare: sat habeā legis & reip. causam defendere: ne circūuenta prēmii dare cogatur ei qui nihil boni sit promeritus. Id qđ nō iudicibus modo (quib⁹ isthuc iam dudū liquere puto) verum tibi etiam ipsi cupio persuadere: & facturum me confido: si modo tātis per animū possis attendere. Vn igitur: vt quēadmodū tu faciebas: itidem & nos summatim totā causam ob oculos reuocemus: dispiciamusq; qđ multa tuo in facto desyderentur ad id: vt legi satisfeceris: & q̃tum tu sis hallucinat⁹: quū multa diceres etiā superesse. Tria quādam requirit lex: & ita requirit vt si qđlibet horum desit: aut poenā te, aut certe nihil gratiā debere se credat. Quorum ego non vnum aliquod: sed vnūquodq; deesse docebo. Quod si facio: vtrum æquo animo cedes prēmio: an impudenter petere persikēs? Ergo rem accipe. Nisi tria hæc tibi cōstiterint: non est quod Tyrānicidę prēmii petas. Animus: via: & effectus. Animus duo quādam complectitur: vel quid speraris: vel quid proposueris. Nam si Tyrannum per imprudētiam occidisses: si præter propositum: non magis profecto prēmium tibi debeatur: qđ si quis Tyrāno amicissimus idem fecisset. nam idem potuit accidere. Tu porro quid propositi in arcem attuleris, ipse videris: ita demū legi persuasum erit: te voluisse occidere Tyrannum: si occideris. Non occidisti: atq; id etiam quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset interficere. Lex negat sua referre: vtrum Tyrannicidii propositum in arcem non attuleris: an allatum repente mutaris. Iam quid speraris excutiamus. Qđ isthuc leges non ita valde curiose pensculantur: sed tamen in tam absoluto facinore partes omnis cōstare oportet. Quid enī si Tyrannum interfecisses: quo Tyrānidem ipse occupares: vtrum prēmii

Declama. Erasmica. Fo. LXXX.

ſperares! an ſupplicium metueres! Quid ſi quo priuatum animi tui dolorē
vliſcereris, Tyrannum occidiſſes: atq; id eſſet palam: num præmiū aude-
reſpocere! Quid: ſi Latrones Tyrannum forte fortuna obuium obtrūcaſ-
ſent: num ad hunc honorem aſpirarent! Quid ſi quis Tyrāno priuatim in-
ſenſus, magna te pecunia conduxifſet, quo ei Tyranno venenū daret dedif-
ſeſq; num quaſo Tyrannicidæ præmiū poſtulares! Ego hic tecum non ago
coniecturis: nihil dico in vitam tuam: quæ quidē obſcurior eſt: q̃ vt tu alio-
qui tam glorioſus quicq; de ea auſus fueris dicere: illud vnum affirmare nō
dubitem: quī Tyrānum quum tuto licuerit, non occidit: plane noluit occi-
dere. Qui eum occiderit: cuius mors extremū exitium reipu. videretur al-
latura, potius q̃ vllam cōmoditatē: ſis aut priuatim dolorē vliſci voluit: nō
libertatem publicā vindicare: aut emolumentū ſuum ſequutus eſt reip. pe-
riculo: nō ſuo periculo reip. ſtudit prodeſſe. Poſtremo non poteſt niſi glo-
ria ieiunio adductus videri: quī tam inſolēter ſe iactat. Nō poteſt nō videri
lucrum ſequutus: qui tā improbe præmiū flagitat. An nō vides igiſ quā-
topere hac parte a tota legis mente diſſentias! quem illa tuæ vitæ periculo
ſua cauſa voluit occidere: eum tu non ſolum volens præteriſti: verū etiam
periculofe in remp. irritaſti: quem ſua cauſa noluit occidi, eū tu maximo no-
ſtro periculo tui compendii, aut animi fortasſe gratia iugulaſti. Sed ſinge te
animū Tyrānicidæ dignū ad facinus attruliſſe: lucri perinde vt vitę cōtēpto-
rem: magni tamen refert, qua ratione Tyrannidē tollere aggrediaris. Iam
enim omnia tibi ex animi tui libidine largior: quę tamē nemo alius tibi cō-
ceſſurus eſt. Te in filio iugulaſſe patrem: in nō Tyrāno Tyrānum. Largior
iſt huc Delium aliquē tibi prædixiſſe: vt certū præſcire potueris: qđ ip̄e etiā
vix diuinare Delius potuerit. Licuiſſe tibi patrē occidere: ſi libuiſſet: verū
hoc poenæ gen⁹ tibi magis placuiſſe. Suſtuleris ſane Tyrānidem: idq; noua
quadā & inuſitata ratiōe. Vides q̃ multa tibi dono. Tamē obſiſtam tibi nec
ſinā ferre præmiū: ppter ea q̃ ea via ſuſtuleris: quę legi nō probat: quę nō
expediat moribus ciuitatis: quę nō ſit forti viro digna. Age quid ſi Tyrānī
filium infantē in cunis iugulaſſes: & rurſum adſuiſſet Delius ille: per quem
certū præſcire poſſes fore: vt necato puero, pater ſibi mortē accerſeret: atq;
id eueniſſet, vtrum te tanq̃ Tyrānicidā ſuſpiceret reſp. an potius tanq̃ im-
manem & ferum hominē execraretur: qui in eā ſauieris atarē: cui etiā ab
hoſte armato parcitur: quę leonibus etiā miſeranda videatur! Quid ergo?
Vtetur tuo maleſicio reſp. cæterū exēplū haud quāq; pbabit. Quid ſi Ty-
rānī vxorem, quā ille miſere deamarēt, per vim conſupraſſes: atq; ille eius
impatiens contumeliæ fugerit e vita: vtrū Tyrānicidū laudē flagitabis: an

Lucianice respondens.

raptus & adulterii supplicium potius formidabis? Res obscura nō est. Conferā tuo facto propiora. Quid si Tyrāni medicus quum esses: veneno egrotāti dato, illum sustulisses: vtrum vt veneficum oderit te resp. an vt virum fortē admirabitur? Tyrānū sublatū gaudebit: facti rationē modūq; detestabitur. Quid si quum te Tyrannus familiariter vteretur, tu ī conuiuiū prętextu necessitudinis venenum por rigeres. Deniq; si per magicas imagines ac maleficas quasdam deuotiones Tyrāno vitā ademisses: vtrum a lege prēmium an poenā expectares? Atqui Tyrannidē vtcunq; sustulisti. Euentū gaudet lex. Verum exemplū tam pñciosum ī rēp. non recipit: vt consueſcāt ciues scelus vlcisci scelere: patrem ī filio iugulare. Vides quātum momēti sit in modo viāq; vt factum tuum approbetur? Qd lex pmittit vt fiat: non statim pmittit: vt id viā qualibet efficias. Adulterum ferro occidere licet: veneno aut icantamētis non licet. Quir ita? Quia pestilēs exemplum omnino tractare venena. Nec id vlla causa q̄tumuis honesta, sinit ī ciuitatē irrepere. Quid qd ne hostē qdem veneno: aut malis artibus īterficere fas est? Nā nūq; non īprobat maleficia lex: & veneno ticta tela etiam ī bellis īterdicta sunt. Q; si modus facti superatur ī his: ī qbus nullum petitur prēmīū: quāto magis id fiet: ī his ī quibus summum petitur? Lex triumphum statuit: ei q certum hostium numerū fuderit. Fuderit aliquis non acie: sed aquis & pabulo veneno tinctis. Vtrū ciues hunc equis oculis spectare poterunt triumphātē: an potius sicuti veneficum oderint: auersabuntur: execrabuntur? Quid qd priuatis etiam ī rebus viā modusq; per pēditur: quo magis idem oportebit, tū ī publico, tum ī splēdidissimo facinore: vt a quo conueniat omnē sceleris suspicionē abesse? Age illud tecū reputa: si medico mercedē pactus es: quo te morbo leuaret: atq; ille nō pharmacis sed maleficiis & icantamētis morbum exemisset: vtrū prēmium dabis: an magis hoīem ī ius trahes? īiurię malis artibus datę reum ages? Clamabit ille morbo te leuauit: qua via quid isthuc tua refert? Hoc tātum spectabas: vt morbo liber esses: ei rei merces est promissa. Ingratum te vocabit: q nisi sua opera ne esses qdem/ q prēmium negare posses. Tu protinus respōdebis, opinor, medico te prēmium esse pollicitum non mago, neq; deberi quicq; nisi rē malam ei, q beneficium male dederit. Q; q ne dedisse qdē videtur, q malum malo tollit. Id enī mutare est icommodum: non amouere. Dices enī aio nocitum: dum corpori subuenitur. Atq; istam litē vinctes: etiam ī iniquo iudice. Atqui eadē/ aut melior etiam & vincibilior est tecum causa legi, q quę tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur: hic de publico honore. Ibi falsus est vnus: hic legi fraus fracta: per quam cautum oportuit ne quisq; ci

Declama. Erasimica. F. LXXXI.

uium circumueniatur. Ibi salus data: certa quidē et efficaci, sed suspecta et im-
probata via: hic nefario scelere (quur em̄ nō sic appellat homicidiū: quod ī
ciuē cōtra legē admissū sit!) nō libertas restituta: sed in extremū discriminē
adducta Reip. quandoqdem tuū factū pinde habet: ac si medicus q̄spiam ad
curā mercede cōductus, venenū p̄ remedio ministret: qđ tamē agrotanti
(ita vt nō raro consuevit accidere) p̄ occasionē morbū adimat. Qui reuaz
luit suis fatis acceptū feret q̄ viuat: tibi mortē tametsi vitarit/impurabit.
Neq̄ sua referre putabit: vtrū impitū/ an p̄peram ac studiose p̄ pharmaco
venenū porrexeris: p̄pterea q̄ tui fuerat officiū/ aut nō suscipere negotium
aut fidē simul et artē et industriā ac diligentiā, et q̄q̄d a pbato artifice so-
let requiri, ad curā adferre. Sed age sinimus adhuc possidere te qđ dudū su-
mus largiti: vt plane ista via tyrannū occideris citra vllū Reip. discriminē.
Lex nō approbabit facinus tuū: nisi non tantū a crimine, verū etiā ab omni
criminis specie p̄cul absuerit: ne videlicet ea q̄ ī hoc potissimū adhibita est
in ciuitatē, vt maleficiū omne secludat: incolumitatē suā quā conueniebat
aut deo cuipiā/ aut certe dissimillimo hoī acceptā referri/ sceleri debere di-
catur. Nō approbabit inquā: nisi tyrannū ip̄m quē noīatim indicauit ipsa/
quaq̄ p̄mittit via sustuleris: ne p̄ primā istā piculosum exēplū in Remp. irre-
pat. Postremo nisi ferro, nō clanculariis ac maleficis artibus: nisi virtute: ni-
si manu: nisi vitæ tuæ manifesto cōtēptu tyrannū trucidaris. Neq̄ em̄ huc
tantū spectat lex: vt tyrānus in p̄sens submoueāt: verū illud multo ma-
gis respicit: vt oēs mortales intelligāt/ in ea ciuitate viros esse fortes: q̄ non
vereant vitæ suæ dispendio patriæ cōmodis cōsulere: ac p̄clarī exemplo fa-
cinoris/ omnes etiā in posterū ab affectatione tyrannidis deterreantur: cū
videant in ea ciuitate nullum esse tyrānis satis tutū p̄sidiū: quādoquidē
illud nemo nescit: q̄ vitæ suæ sit contēptor/ eum esse alienæ vitæ dominū.
Nam quod omnino satellitiū: quæ excubiæ: qui parietes: quæ arx: quæ ar-
ma aduersus huiusmodi animū tyrannū caput defendant: qui patriæ liber-
tatem sua vita bene credat emi! Postremo autem: vt maxime tibi cōstet ani-
mus: vt constet via: id quod est totius negotii caput non effecisti. Tantum
enim abes/ vt tyrannū occideris: vt quantū in te fuit/ tyrannidē maiore in
modū auxeris, interfecto tyranni filio. Quid aut̄ refert: malitia/ an stultitia
Remp. in discriminē adduxeris! Nam illo quod vulgo dicunt nihil verius.
Intempestiuā beneuolentiā nihil a simultate differre. Tantū abest vt occide-
ris tyrannū: vt ne suspicari quidē potueris id euenturū: vt ip̄se semet occi-
deret. Sed iuuenē occidisti patre insolentior ē: qđ tū postea/ si patri et huius
scelera lex imputat! Magnū pinde tyrāni satellitē nō tyrannū occidisti. Sed

Lucianice respondens

paratū tyrannidis heredem occidisti: in tyrannidē succedit, q̄ prior, q̄ posterior est in occupando. Verū esto sane, certū heredem sustuleris: igitur qui tyrannus erat futurus interemisti. Atqui quod futurū est: id nondum est. Porro lex eum q̄ iam tyrannus sit tolli iubet: nō quē aliquādo futurū diuines. An qui statuā ex pacto debeat/ et rudem truncū prestiterit: fidem persoluisse videat? Nō arbitrabor. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa: quae tibi ad pramiū postulandū supererant? Vides q̄ ne vnū qdem omnī tibi constet: quorū nihil oportebat deesse. Volui inquis, id demū voluisse te lex credit: quod effeceris. Postea e re nata propositū est cōmutatū. Hoc igitur pramiū tibi debetur: qđ ei qui in Olympiis medio e cursu relicta meta/ ad carceres reflectit habenas. At periclitatus es. Proinde id laudis auferes: qđ is qui sudauit in Olympiis/ nec vicit. Sed occidisti deniq; verū eum quem neq; lex p̄mittebat arbitrio tuo: neq; ex vsu publico fuerat, occidi. At bene vertit ciuitati qđ fecisti. Numini igitur gratia debet/ tali: qualem Palladē Atticis fuisse ferūt: de qua puerbiū extat: q̄ Atheniensium male consulta/ in bonū exitūvertere consueuit. Nō tu leges seruasti, sed sustulisti: nō libertatē restituiisti, sed numē aliquod huic vrbi ppitium: quod euentū tuae temeritati debitū sua cōmoditate a nobis auerit: qđ tuā stultitiā nobis vertit in occasionē restituendae libertatis. Nō ego ingrātū erga te populū cōstituo: imo tu populū ingrātū in deos reddere laboras: quē quū semel in periculum vocaris: ne p̄ simplici tyrānide duplicatā pateres: nūc rursus in discrimen trahere conaris: ne ab iratis sup̄is in pristinā seruitutē, aut grauius aliquod infortuniū retrudas. Quid tu te fucis et phaleratis dictis in alienū meritū insinuas? Quid tibi in eo negotio laudē vniuersam vēdicas: ex quo prater poenā temeritatis, nihil ad te redire merito possit? Si Reip. si iudicibus/ pbare potes aīm tuū tyrannicida dignū: q̄ nullū piculum vitae Reip. causa recularit: si facinus nō scelere/ non p̄uiciofo exemplo, sed legitima via pegisti: si fortuna tuis egregiis conatibus bene expetitū dedit euentum, aude tyrannicidā te vocare: aude pulcherrimū ac pene diuinū mun⁹ a Rep. poscere: aude nobis seruaras leges: restitutā ciuitatem: aude templarum/ focos/ fortunas omnis/ tutos pueros/ inuiolatas virgines/ polluta matrimonia, deniq; hoc ip̄m q̄ hic lege et apud iudices agimus/ exprobrare: aude mihi minari, q̄ obstiterim: aude ciuitatē ingratitudinis insimulare: nisi laudem p̄ meritā psoluerit: aude iudices/ vel iniquos/ vel corruptos clamirare: nisi suis sententiis pramiū tibi decreuerint. Cōtra/ si suspectū quid volueris: si piculosum: si cōtra leges: si cū scelere coniūctū quod feceris: sit pudor/ ac desine tandem improbe pramiū flagitare: qđ nulla ratione p̄mo-

Declama. Erasmica. F. LXXXII.

rueris: poenā, si sapias, incipe deprecari. Isthuc fortassis ab aequitate iudicii, a ciuitate deorū munere lēta, queas impetrare. Neq̃ em̃ putes vñ me te a prēmio detertere. Imaginare isthac in cā piter et leges et Remp. et deos tibi aduersari. Puta leges his tecū verbis agere. Si nos vere reſtitutas videri vis, ſine noſtrā authoritatē primū in hac tua cā valere. Lōge plus laudis ex hoc iudicio referes, ſi nobis ceſſeris: ſi parueris: ſi tuā cupiditatē nſo ſubmiſeris arbitrio: ſi primū exēplū in re ciuibus edideris, reuixiſſe nos: ſi mōſtra riſciuitati iā nō ex ſceleratorū libidine, ſed ex nſo pſcripto cuiq̃ viuendū ēē. Atq̃ altera ex pte Remp. hac tecū ofone vti puta. Si ciuē bonū mihi praeſtare ſtudes, noli hanc ſtultitiā notā mihi inurere: vt in poſterū re cognita dicar ebrietate quadā gaudiōrū ei prēmii decreuiſſe, cui poena magis debeat: noli mihi deos, quos vix deniq̃ tā diutinis votis, tot ſacris, tot pſcib⁹, tot meis malis placui cōmoui/ pſpitos reddidi: denuo p ingratitudinē iratos atq̃ inſenſos reddere. Sine vt mihi p te liceat/ ſaltē illorū beneficio frui. Qz ſi te neq̃ leges/ neq̃ Reſp. cōmouet, certe deorū ofonē vereri debes: quos ita tecū agere putato. Quid tu te ī nſe laudis poſſeſſionē ingeris! Quid honori nſo inuides! Quir nō finis nos in hanc ciuitatē ppetuo benignos eſſe! Quir tuiſe tā ingratus exiſtis! Ciuitas hac ſemel mihi reſtitutā libertatē debet: tu bis debes/ cōmoditati nſa: et q̃ Remp. ſeruauimus: cuius tu pſes et q̃ cōmoditate nſa tuā piculoſam ſtultitiā vel ſcelus potius in maximā felicitatē verterim⁹. Eteñ niſi nos dextri/ pſpitiq̃ adſuiſſemus. qd aliud tu q̃ pieraſſet p te Reſp⁹? Qz ſi plane cōtendis: vt pmiū aliqd ſeras: abūde magnū pmiū a nobis pſolutū eſt: q̃ p nos res a te male inſtituta bene verterit. A legib⁹ merito maior relata grā: ſi nſa pſperitatis reſpectu/ temeritatis ſimul et ſcleris veniā cōdonarint. A ciuitate ſatis amplā laudē ſeres: ſi ea patiat vt in reſtitutae libertatis hiſtoria tuū quoq̃ nomē admiſceat. Hac laudis pte cōtent⁹ deſine nobis debitū velle pſripe: ciuitati munus nſm eripe: legib⁹ authoritatē adimere. Sed finē facio/ nimirū extillata iā aqua. Qd ſupeſt nūc vſa: ptes ſunt iudices ſtatuerē: vtrū ſecundū leges, ſecundū deos, ſcdm Rēp. ſuam dicere: an ſecundū hūc glōſum oſtētatorē pnūtiare velitis. Vtrū hāc vrbis felicitatē huius temeritati, huius ſclerī acceptā ferre malitis: ſapi⁹ exprobrādā: et breui fortassis a ſupis iratis (id qd abominor) auferendā: an in deos qbus ſine cōtrouerſia tota debet referre: eorundē pietate ſeruandā/ agendā/ beneq̃ fortunādā. Vtrū magis ex vſu ſit: vt primo hoc iudicio ſtatim leges circūuentae dicant: an vt appareat / legū reſtitutarū ſeueritatē et iudiciū ſapientiam aduerſus vniū inquā poſtulationem valuīſſe.

Finis declamationis Erasmicae,

Luciani Libellus

LVCIANI LIBELLVS DE IIS QVI MERCEDE CON-
DVCTI IN DIVITVM FAMILIIS VIVVNT:
ERASMO INTERPRETE.

NT quid tibi primū / amice: aut quid postremū (quēad-
modum vulgo dici consuevit) recēseam : ex his quæ
tum facere tū pati cogūtur: qui mercedis gratia sese
in alienas domos, conuictūq; tradunt alienū: quīq; in
locupletū istorū amicitia accēsentur: si modo eiuſmo-
di illorum seruitutem, cōuenit amicitiam appellare.
Noui enī permulta atq; adeo pleraq; omnia quæ illis
ibi soleant accidere: non per louē q; ipse ea experimēto cognorim (neq; enī
mihi vnq̃ experiundī incidit necessitas, ac ne quādo incidat dii prohibeāt)
sed q; complures, qui in hoc vitæ genus inciderāt, apud me soliti sint com-
memorare: partim qui in ipsis etiā dū malis constituti, quæ & quāra ferrēt
deplorabant: partim qui tanq̃ e carcere quodā profugi, nō absq; voluptate
recordabantur cōmemorabātq; ea quæ fuerāt perpeſsi. Imo iuuabat reuo-
care ob oculos, quas erumnas effugissent. Atq; hī quidē digniores mihi visi
sunt: quibus fides haberetur: vt qui eius sacri ritus (vt ita dixerim) omnis
omniaq; mysteria pdidicissent, cūctaq; ab initio ad finē vsq; persperxissent.
Hos igitur haud quāq̃ indiligēter nec oscitanter audire soleo: veluti nau-
fragium quoddā, ac pręter spem obiectā salutē enarrātes. Cuiusmodi sunt
isti qui in templis deraſo capite, complures simul obambulantes, immanes
vndas, procellas, sublatos in coelū fluctus / iactus / malos fractos / gubernacu-
la reuulsa narrant. In primis autē geminos Castorē & Pollucem apparētes
(Nā hī peculiariter ad hāc rragœdiā ptinēt) aut aliū deū quēpiam repēte
(quēadmodū in fabulis fieri cōsuevit) exortū: summisq; antēnis insidentē,
aut iuxta clauū adsistentē, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad
qd̃ appellens futurū esset, vt & ipsa paulatim ac lente solueretur, & ipsi tu-
to in solum descēderēt: idq; ope fauoreq; diuino. Atq; isti igitur, p̃multa id
genus ad p̃sentē commoditatē, exaggerantes cōmemorant: quo videlicet a
pluribus stipē accipiant: si non calamitosi modo: verū etiā diis chari esse vi-
deantur. Porro ii dū eas quas in tectis rulerūt tēpestates referret, atq; ima-
nes illas vndas, quāq; etiā decumanos fluctus, si fas est dicere: & quēadmodū
primū a littore soluerint mari tranquillo: quātūq; molestiarū perpetua na-
uigatione sint perpeſsi: dū sitiūt, dū nauseāt, dū salo pfundūtur. Deniq; quē
admodū infelici nauigio in cautē quāpiā sub vndis latētē, aut in scopulū ali-
quē pruptū, & asperū illis fractosq; miseri ægre enatarint, nudī, cūctarūq;

De merce. condu. F. LXXXIII.

rerū inopes. Hac inquā quū referrent, mihi quidē vīsi sunt p̄ multa prae pu
dore subtricare / volentesq; ac scientes obliuisci. At ego etiā illa / p̄ terea autē
et alia nōnulla ex illorū narrationibus cōiectās / dephendi q̄cqd̄ et̄nariū cū
eiusmodi cōiuctibus cōiūctū est. Quae q̄dem oīa haud grauabor optime Ti
mocles tibi p̄censere. Iā pridē em̄ mihi videor aīaduertisse / te de capeſſenda
hac vitae ratione cogitare. Nā olīm quū his de rebus sermo incidisset, mox
ex his q̄ p̄ntes erant q̄spiā mercenariū hoc vitae genus laudare coepit: fortu
natissimos eos affirmās, q̄bus cōtigisset horū familiaritate q̄ apud Roma
nos essent optimates, tū cōiuiis adesse opiparis: idq; immunes: p̄ terea splē
didis in adibus diuersari: tū pegrinari omnigena cū cōmoditate / volupta
teq; alba interim in rheda, si forte libeat, resupīnatos. Insup ob hanc amīci
tiā / obq; cōmoditates q̄bus afficiūtur, etiā mercedē cape. id vero nō medio
cre videri. Istis em̄ haud dubie citra sementē / ac culturā, q̄d̄ aīūt, cūcta pue
nire. Hac igit atq; id genus alia quū audires, aīaduerti quēadmodū ad ea
inhiaueris / q̄q; auide ad escā os aptum porrexeris: p̄inde neq; mihi certe
in posterū possis imputare / neq; expostulare queas: q̄ quū te cōspiceremus
tantū vna cū esca deglutientē hamū, nō reuocauerimus: neq; priusq; i gut
tur demergeret / reuulserimus: neq; p̄monuerimus. Verū posteaq; cessasse
mus: donec eo iā adactō atq; infixo trahi iam ac vi duci cōspiceremus: tum
quū nihil opis afferri possit / frustra adesse nos atq; illachrymari. Hac inquā
nequādo possis dicere: quae si dicant, merito p̄fecto dicant: neq; a nobis re
felli possent / quo minus peccasse videremur: vt q̄ prius ista nō indicassem?
audi nūc ordine oīa. Ac rete quidē ip̄m cuiusmodi sit / q̄q; nullū habeat exitū
nō intus mediis in finibus inuolutus / sed foris tuto atq; p̄ otū ante cōtem
plator: vncī aeris aculeū: reflexam hamī aciem: ac tridentis cuspidēs manu
tentās / malaq; ad mortas experiēs. Q; nisi vehementer acuta, nisi sic illigātia
vt effugiēdi nulla sit facultas, nisi dira vulnera factura videant: acriter tra
hentia: et inexplicabiliter retinentia: nos q̄dē inter formidolosos, atq; ob id
etiā paupes / famelicosq; ascribitor: ip̄e vero sumpta fidutia / venatū istū, si vi
detur, aggreditor / Lari in morē totā escā hiatu deglutiens. Atq; in vniuer
sum quidē forsitā tua cā oīs hic sermo dicet. Q; q̄ nō solū de vobis philoso
phis / aut his q̄cunq; vitae institutū sibi delegerūt cū virtutis studio cōiun
ctius: verū etiā de grāmaticis / rhetoricis / musicis / breuiter de oībus: q̄ in do
ctrinā p̄fessione versari / questūq; facere p̄posuerūt. Carterū quū oīa sint in
ter istos cōm: eadēq; p̄fus accidāt oībus: palā est: phōrū cōditionē nō esse a
religis eximīā. Imo hoc illis turpi⁹ ista cōtingere: quū sint cū aliis coīa: si ii q̄
cōducūt / nō aliis p̄mīs eos q̄ reliquos dignos iudicēt: nihilq; magis q̄ cete

Luciani Libellus

ros in honore habeāt. Sed q̄qd erit, q̄d narrationis series aperiet: ei⁹ culpā potissimū i ipsos cōferre par ē, q̄ eiusmodi faciūt: deinde in eos, q̄ talia sustinent. Ego vero culpari nō debeo: nisi forte veritas et libertas in cōmemorādo reprehensionē mereat. Ac reliquū quidē hoīm vulgus, puta palestricos quospiā, aut adultores imperitos/ sordidoq; animo/ ac suopte ingenio humiles et abiectos homines ne opapretiu quidē fuerit ab eiusmodi conuictu dehortari: quippe nequaq; obtemperaturos: neq; rursum equū sit illis vitio vertere: q; nō relinquāt suos cōductores: etiā plurimis ab illis contumeliis affecti. Sunt em̄ ad eam vitæ rationē accōmodati/ factiq; neq; ea videlicet indigni. Præterea ne habeāt quidē aliud quippiā: ad qd sese conuertant: et in quo sese exerceant: adeo: vt siqs eam vitā illis adimat, signau illico/ consiliq; inopes/ desidios/ atq; inutiles reddant. Quāobrem/ nec ipsi rem aliquā indignā pariant/ nec illi contumeliose facere videant: si (qđ aiunt) in mel lam imminxerint. Etem̄ ad eas ipas cōtumelias iam inde initio præparati, cōferūt sese in familiam. Atq; hæc sola illis ars suppetit/ ferre/ et ppeti q̄qd acciderit. Cæterū eruditorū noīe, de qbus institueram loqui, merito indignandū/ enitendūq; vt q̄maxime fieri potest, eos inde reuocatos/ in libertatem vindicemus. Videor autē recte factur⁹: si qbus de causis se qđ ad hoc vitæ genus cōferūt, eas causas excussēro, parūq; idoneas/ atq; efficaces esse demonstrauero. Sigdem eo pacto oīs illis præcipiet excusatio: summusq; ille ritulus: quo suā spontaneā seruitutē solent obtexere. Iam igit pleriq; paupertatē et rerū necessariarū inopiā pponūt: atq; eam vmbrā satis idoneam existimāt: qua suū factū prætexant: q; vltro ad eam vitā accesserint. Ac sibi sufficere credunt: quum aiunt se quiddā ignoscendū facere: qui id quod est in vita molestissimū, nempe paupertatem, studeant effugere. Postea in p̄mptu Theognis: atq; illud plurimum in ore:

Nam quemcunq; virum paupertas enecat.

Et siquæ alia terricula abiectissimi q; poetæ de paup̄tate pdiderunt. Egdē si viderē ex hmōi cōuictu paup̄tatis effugiū aliqd vere cōtingere, nō admodū anxie cū eis de vehemēter amplectenda libertate disceptarē. At posteaq; eiusmodi quædā accipiūt: cuiusmodi sunt agrotatiū alimēta (quæadmodū egregius ille dixit orator) q̄ queāt effugere: quo min⁹ in hoc ip̄m parū recte sibi cōsuluisse videant: nimirū sp̄ illis manēte eodē vitæ illi⁹ argumēto! Semp em̄ manet paup̄tas: sp̄ accipiēdi necessitas: nihil qđ seponat, nihil sup̄ est qđ referuet. Verū q̄qd datū fuerit: vt def: vt vniuersum etiā capiat: p̄sus oē insumit: ita tamē: vt ne id qdem in vsus sufficiat. Rectius aut futurū fuerat: si nequaq; cās eiusmodi cōminiscerent: quæ paup̄tatē seruāt/ aluntq;:

De merce.condu. F. LXXXIII.

atq; eatenus duntaxat opitulant: verū quæ illā tandē aliquādo tollant. Ac
forfitā tibi hoc volebas Theogni quū diceret/ cā in altū mare ac præruptis
de scopulis præcipitē dari oportere: Q² siq; semp paup; semp egens: quū sp
mercede cōductus mereat hoc ipso sese arbitret aufugisse paupertatem: nō vi
deo q fieri possit: quo minus hic ipse sese fallere videat. Rursum alii negant
se paupertatē formidaturos: si mō reliquorū hoīm in morē possint suo la
bore suaq; industria victū suppeditare. At nūc sibi fractas esse corpis vires:
seu senio: seu morbis: eoq; ad eā vitā mercenariā facilem videlicet atq; com
modā cōfugere. Age igit, inspiciamus num vera prædicēt: et num ea quæ
dant ex facili illis suppetāt: nō multo neq; adeo maiore labore cōstet: q̄ vul
go suus victus. Nā id quidē etiā votis expetendū: vti citra laborē, citra su
dorem, nullo negotio paratū argētum accipias. Verū q̄ hac absint a veros
istud pfecto vt dignū est, ne dici qdem satis potest: tātū laborū: tantū sudo
rum in eiusmodi cōuictibus exhauriēdū: vt hic ne valetudo quidem ad id
par sit: oppe quū quotidie sexcenta nō desint negotia: quæ corpus cōficiāt:
adq; extremā vsq; defectionē delassent. Verū hac suo loco dicemus: quū ē
reliquis illorū incōmoditates cōmemorabimus. In præsentia sat erat leui
ter ostendere: qui se aiūt hac de causā in seruitutē addicere sese: ne istos qui
dem vērō dicere. Superst iam vt eam cām referamus: quæ qdem vt est verissi
ma, ita ab illis minime pfertur. Nepe ipos voluptatis gfa/ et amplis illis spe
bus incitates/ vltro inuadere familias diuitū: auri/ argentiq; vim et copiam
admiratos: præterea q; felices sibi videant ob cōuiuia/ reliquasq; eius vitæ
delicias: sperantes futurū: vti mox, nemine vitante, affatim aurum bibant.
Hac nimirū sunt quæ illos adducūt: atq; ex liberis seruos constituūt. Non
rerū necessariarū vsus, quē prætexebāt: sed rerū nō necessariarū cupiditas:
atq; ingentiū illarū et ampliarū opū admiratio. Enimvero quēadmodū mi
seros istos atq; infelices amantes/ callidi qdā et veteratores amasii receprāt
et fastidienter ducunt/ lactantq;: videlicet quo iugiter amātes/ ambiāt ipos
atq; inserviant. Caterū ex amoris fructu, ne summo quidē osculo impiūt.
Intelligunt cū copia facta dissoluendū amorē. Id igitur ne fiat/ præcauent:
diligenterq; sui copiā subtrahunt. Alioqui spe semp retinēt amantē: metuē
tes/ ne despatio minuat cupiditatis ardorē: amātēq; ab se alienet. Proinde sēp
arridēt/ pollicentq;: sp facturi sunt: sempq; gratificaturi: spq; ingentiū sum
ptū rationē habituri: donec imprudentes ambo senuerint/ atq; vtriq; iam
peterit ætas: huic ad amandū: illi ad dandū. Atq; ita omni vita nihil illis
peracum est vltra spem merā. Atqui voluptatis cupiditate nihil non fer
re: id quidem forfitan non vsq; adeo vitio vertendum: quin magis venia

Luciani Libellus

danda: si quis voluptate capiatur, & hanc vndeque consecretur, quo possit ea potiri: quod turpe forsitan ac seruire: si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod voluptas quae ex libertate percipitur: multo suauior est quam ea quam ille libertatis iactura sectatur. At tamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum enimvero ob solam voluptatis spem, multas perferre molestias, equidem & deridiculum arbitror, & stultum: maxime quum videant labores certos esse, manifestos, & inuitabiles: porro illud quod speratur, quod quidem nihil aliud tandem est quam voluptas, ne tam longo quidem tempore contigisse. Præterea autem, nec verisimile videri: ut contingat aliquando: si quis modo recte reputet via. At Vlyssis socii / dulci quadam gustata loto reliqua negligebant: ac presentem voluptate deliniri honesta contemnebant: ut non prius cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimis animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alii cuiuspiam loto sese ingurgitari neque quicquam inde impietati assistat, idque sola ob spem: quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustanda lotum porrigat: assistat inquam ad hunc modum, recti atque honesti oblitus: dum boni quam hoc ridiculum, planeque verberibus quibusdam Homericis dignum. Ergo quae istos ad diuitum conuiuium adducit: & quibus impulsis sese illis dedit, ad quodcumque libitum fuerit utendos: haec sunt, aut his ferme si millima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat: quos haec una res ad id commouet: quod gloriosum arbitrantur, cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque perclarum ac magnificum supraque plebem esse existiment. Nam ego quidem, quod ad me proprie attinet, recusarim vel cum Persarum rege conuiuere duntaxat, conuiutorum videri, si nullus ex eo conuiuium fructus ad me redeat. Quum itaque causa eius vitae suscipienda sic illis habeat: age iam consideremus apud nosmet ipsos: primum cuiusmodi sint illis perferenda priusquam admittantur: priusquam obrineant. Deinde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiuntur. Postremo quae tandem catastrophe, quis fabulae exitus illis contingat. Neque enim illud dicere possunt: haec tamen molestia sint, tamen assuesci facile: neque ad id multo opus esse labore: sat esse si velis modo: postea reliqua omnia factu fore facilia. Immo necesse est ut primum diu sursum ac deorsum cursites: mane excitatus assidue pro foribus obuerferis, ut perdures: quum protruderis: quum excluderis: quum improbus interdum atque importunus videris: cum ianitori male Syriacanti, ac nomenclatori Libyco subiiceris: quumque nominis tui memoriam mercede redimere cogeris. Quin etiam vestitus tibi est apparandus: supra tuae rei facultatem, pro dignitate eius cuius conuiuium ambis: deligendus color, quo ille potissimum gaudet: uti ne discres, neue oculos illius offendas. Postremo uti gnauiter affecto

De merce. cōdu. F. LXXXV.

re necesse est: vel antecedas potius, a famulis protrusus: ac veluti pompam quandā expleas. At ille interim compluris iā dies ne aspicit quidē te. Q² si qñ res tibi felicissime verterit, si te respexerit, si accersuerit, dixeritq; quicquid illud fuerit, qđ illi forte in buccā venerit: tū deniq; tū plurim⁹ sudor, tū multa oculorū caligo, tū intēpestiua trepidatio, tū sane eorū qui adsunt, hāsitantia tuā ac perplexitatē ridentiū. Qua quidē nō raro accidit: vt quū oportuerit respōdere: quis fuerit rex Achiuorū: mille naues illis fuisse respōdeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorē vocāt: immodesti timiditatē nomināt: improbi inscitiā. Ita sit, vt tu primā hanc diuitis comitatē tibi periculosissimā expertus, ita discedas: vt tantā animi tui imbecillitatē ipse condemnes. Porro vbi multas iam noctes insomnes duxeris: vbi plurimos dies cruentos egeris: laud quidē Helenæ gratia per Iouē: neq; ob Priameia pergamam: verū spe quinq; obolorū: cōtigerit autē & deus quispiā tragicus q tibi sit auxilio: iam illud restat, vt exploreris excutiarisq;: num literas noris. Atq; ea quidē disceptatio non iniucūda est ipsi diuiti: quippe qui laudatur interim, ac felix esse p̄dicatur. Cēterū tibi videt, de vīta ipsa, deq; omni fortuna tum certamen esse paratū: propterea q tibi venit in mentē, idq; merito futurū vt alius nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus, ac repudiatus videare. Interim in varias curas distraharis oportet: p̄tim dū inuīdes iis q pariter ex æquo tecū examinant. Finge enī & alios esse, qui eiusdē fortunę tibi sint cōpetitores: te vero tibi videri cūcta parū absolute respōdisse, metuētē interim simul & sperātē, ac misere de illius vultu pēdētē: qui si qđ parū probet eorū quę dixeris, peristi. Sin arridēs auscultat, hilarescis & spē bona fultus cōsistis. Porro cōsentaneū est: esse nō paucos: qui tibi aduersentur, atq; alios in tuū locū velint inducere. Horū vnusquisq; clanculū velut ex insidiis in te iaculatur. Iā vero illud cōsydera: quale sit virū pmissa barba, cana coma, examinari: nūquid bonæ rei didicerit: & aliis qdem didicisse videri: aliis secus. Superior interim vīta, & oīs anteacta ætas tua curiosius disquiritur. Q² si quis aut cuius inuidia/ aut vicinus leui quapiā de causa p̄uocatus, te deferat, & adulterū dicat: vel p̄deraſten: is protinus/ iuxta verus illud prouerbiū: ex Iouis tabulis testis. Porro si pariter oēs bene de te p̄dicēt: suspecti, leues, ac largitiōe redēpti videbunt. Nā admodū oīa tibi cōstent oportet. Nihil prorsus sit, qđ tibi queat obſistere. Alioqui nūq̄ obrinueris. Age sane. Hoc quoq; contigit: ac bona quapiā fortuna cūcta tibi feliciter cesserūt: & probauit ipse doctrinā tuā: & amicorū p̄cipui, quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimā habet fidē, nō dehortatur. Ad hęc vult etiam vxor. Non refragatur domus p̄fectus, neq; item dispēsator. Nemo tuā infia

Luciani Libellus

mulauit vitā: dextra omnia, & omni ex parte bene promittit sacra. Vicisti igitur o fortunate, & coronatus es Olympia. Quin Babylonē magis cepisti, aut Sardorū arcē occupasti. Habebis copię cornu & gallinacū lac emulgebis: iam sane par est vt aliquādo p̄mia capias, maxima videlicet, & q̄ laboribus tātis respōdeant: ne corona tua frondea dūtaxat sit: simul vt merces haud quāq̄ cōtemnēda p̄stituat: eaq̄ cōmode ad vsum, citraq̄ negotiū persoluatur: vtq̄ reliquus itē honos tibi p̄ter ministroꝝ vulgus suppediteretur. Cēterū a laboribus illis / a luto / a cursitationibus / a vigiliis / in otium te recipias: vt id qđ vulgo solēt optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilq̄ iam facias p̄ter ea sola / quorū gratia primū receptus es & in quē cōductus. Ita em̄ cōsentaneū fuerat Timocles: neq̄ ingens malū erat futurū: si q̄ subdita ceruice ferat iugū, leue nimirū, & portatu facile: quodq̄ oīm maximū, auro illitū. Atqui longe secus res habet: imo nihil horū reperiet. Sigdē in mediis ipsis id genus cōuictibus / sexcēte res accidūt: viro ingenuo neutri q̄ tolerāda. Quē quū audieris: ipse tecū ordine repurato: nū quisq̄ ea p̄peti queat: cui quidē cū eruditione vel minimū cōmerciū fuerit. Exordiar autē si videtur a primo cōuiuio: vnde cōsentaneū est te cōsuetudinē illā cōspicaturū. Primū igitur, adest tibi quispiā: q̄ te iubeat ad conuiuū accedere: famulus nō incomis: qui tibi prius placādus datis in manū, ne videaris inciuilis, vt minimū quinq̄ drachmis. At ille Accizans, seq̄ quū maxime cupiat, cupere dissimulās, Apage iquit. Ego ne quicq̄ abs te! Addit & illa, absit, dii prohibeāt. Tandē flectitur atq̄ obreperat, ac discedit, te late diducto ritu subfannās. Tu porro nitida sumpta veste, mūdissimeq̄ cultus, lotus accedis, sollicitus interim / ne prior alijs aduenias. Nā id inurbanū: quēadmodū postremū venire, graue. Proinde media inter vtrūq̄ obseruata opportunitate ingrederis, teq̄ sane q̄ honorifice excipiunt. Tum arrepta manu te quispiā iubet accūbere, paulo supra diuitē: iter duos ferme veteres amicos. At tu perinde atq̄ in Iouis ades veneris, nihil non admiraris, & ad oīa quę gerunt suspēsus inhias: propterea q̄ noua tibi atq̄ iūsa sint cūcta. Interim familia te spectat: omnesq̄ q̄ p̄sentes sunt, quid agas obseruāt. Neq̄ vero ea res curę nō est ipsi diuiti: quippe qui famulis aliquot p̄monitis negotiū dederit, vt oculis obseruēt, quēadmodū te geras in pueros aut in vxorē: num subinde, ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōuiuē, simul atq̄ te vident propter imperitiā ad ea quę fiunt attonitū, ac stupefactū, deridēt clanculū, coniectātes te nūq̄ antea apud aliū quēpiā coenasse, nouūq̄ tibi esse vt mantile apponatur. Proinde sicuti verisimile est / prę hēsitāria sudes oportet, ac neq̄ cū sitias, audeas potū poscere, ne vinosus videre: neq̄ variis appōitis

De merce. cōdu. F. LXXXVI.

opsoniis, & in ordinē quendā exstructis, scire posses, cui prius aut posterius manū admoueas. Quare ad eū qui proximus accūbit respectes necesse est: atq; eundē imitatus, cōuiuii rationē & ordinē discas. Alioqui anceps sedes, et varians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quæ illic gerūtur obstupescēs. Atq; iterim quidē, diuitis admiraris felicitatē propter auri vim, et eboris, tantasq; delitias. Interim tuā ipse deploras infelicitatē: qui quum nulli⁹ sis rei, tamē viuere te credas. Nonnūq; & illud in mētem venit: fore, vt admirandā & expetendā quādā viuas virā: quippe qui sis omnib⁹ delitiis illis fruiturus, cūctorūq; ex equo futurus particeps. Arbitraris enī te semp bacchanalia festa celebraturū. Quin & adolescētuli formosi præministrantes, ac silētio arridentes, suauius in posterū hoc vitæ genus pollicentur: vt Homericum illud nunq; definas in ore habere.

Haud virio verti debet si Troia pubes

Armatq; simul Danaī, sub Marte, laborum

Pondera tanta ferant.

Ob tantam videlicet felicitatem.

Accedunt ad hæc inuitariūculę ad bibēdū. Ac postulato perq; ingenti scypho quispiā præbībit tibi, pręceptorē/ aut aliud quiddā deniq; te appellās. At tu recepto scypho quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi mortū imperitiem ignoras: iāq; rusticanus, & inelegans esse videris. Ceterū ea propinatio multorū veterū amicorū inuidiā in te cōcitauit: e quibus nō nullos iādudū tuus accubitus clanculū vrebat: q; modo quū adueneris, iis anteponare: q; multorū annorū seruitutē exhauferint. Protinus itaq; talia quędā de te inter illos dicta ferunt. Illud scilicet malis nostris deerat: vt etiā iis qui nuper in familiā cōmigrarūt, post habeamur. Et solis graculis patet vrbs Romana. Et qd habēt: quāobrē nobis debeāt anteponi! Nū mirificam quādā vtilitatē adferre vident: quū verbula qdā misera dicūt! Rursum alius hac, An nō vidisti: quantū biberit: quēadmodum cibos appositos auide corripies deuorari! Homo inelegans, ac fame enectus: qui ne p somnū qdē vnq; fuerit albo pane saturatus: multo min⁹ aue Numidica, aut Phasiano: e quibus nobis vix ossa reliqua fecit. Porro tertius, fatui inquit priusq; qnq; abeat dies, videbitis hūc nihilo pluris fieri q̄ nos. Nā nūc qdē/ nō secus atq; calcei noui solēt/ in p̄tio est, & habetur charus: verū vbi crebro iā fuerit calcatus, lutoq; deformatus, tū misere sub lecticā abiicietur cymnicibus/ quē admodū nos/ oppletus. Atq; inter illos talia p̄multa de te iactātur. Ex quibus aliquot iā tū etiā ad calumniādū insimulādūq; te incitantur. Omne igitur illud cōuiuiū tui plēnū: ac plerūq; de te sermones. Tu vero propter inso-

Luciani Libellus

lentiā atq; infuetudinē plus q̄ sat est hauris vini tenuis et acris: eoq; lādū
dum aluo tibi cita discruciaris: verū neq; decorū tibi ante alios e conuiuio
discedere: neq; rursū manere tutū. At pducta interim in longū potatiōe
dū sermo alius ex alio nascit: dū spectacula alia post alia pferuntur in cōui-
uiū (nā vnīuersum fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostentare) nō mediocri-
ter discruciaris: cui nō liceat/ neq; videre quæ gerunt: neq; auscultare/ sigs
voce/ cytharave canat egregie dilectus adolescētulus. At laudas tñ inuit?
cæterū animo illud optas: vt aut terræmotus repens ortus ea dicta discu-
tiat: aut incendiū aliquod renūtietur: quo simul conuiuīū tandem aliquan-
do dirimatur. Habes amice primū illud scilicet et suauissimū conuiuīū: qđ
mihī quidē haud quaḡ suauius sit cepis/ candidoq; sale/ libere quū velim ex
his et quātum velim edenti. Verū vt ne tibi cōmemorem ructus acidos, q
deinde sequitur: vt ne nocturnos vomitus: mane vobis erit de mercede pa-
cto transigendū: quantū/ et qua anni parte te oporteat accipe. Ergo præsē-
tibus duobus aut tribus amicis, accersito te/ et cōsidere iussu, sic loqui inci-
pīt. Facultates nostræ cuiusmodi sint/ iam pspicere potuisti: q̄ nullus in his
fastus: sed citra ostentationē/ moderata ac popularia omnia: sed mediocria
om̄ia ac plebeia. Sic aut aīm inducas velim: vt existimes oīa nobis fore coīa.
Nā ridiculum pfecto: si quū charissimā possessionū mearū ptem, puta meā
ipsius vitā, aut p louē/ liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint erudiendi) ri-
bi credam: nō aliarū itē rerū te mecū ex æquo dñm ac possessorem existimē
Cæterū qñ certi qppiam est præfiniendū: equidē video vitæ tuæ frugalita-
tem/ et aīm paucis cōtentū. Neq; nō intelligo haud mercedis adductū spe
te in nostrā venisse familiā: verū aliarū gratia rerū: puta nostræ in te beni-
uolentiæ cā: tū honoris: q tibi præter cæteros oīs continget. Attñ p̄miēdū
est aliqd. Quin ipse magis qđ videbitur statuito: habita rōne, vir amicissi-
me, munerū etiā illorū quæ quotānis festis diebus a nobis acceptur? vide-
ris. Neq; em̄ vel ista nobis fuerint neglectui futura: etiā si nūc hæc pactione
nō cōplectamur. Scis aut cōplures p annū eiusmodi munerū occasiones in-
cidere. Horū igit habita rōne, moderatius nimirū p̄mīū nobis præscribas.
Præterea decet etiā vos hoīes eruditos/ pecuniā negligere. Hæc ille dicens
totūq; te varia spe labefactās/ mitē sibi ac tractabilem reddidit. Tu porroq;
dudum talenta/ ac multa nummū milia somniaras/ solidos agros/ et fami-
lias, sentis qdem tacitus apđ te hoīs sordes ac parsimoniā: nihilominus blā
ditur tibi pollicitatio tamen: atq; illud cōmunia futura sunt omnia/ ratū et
verum fore arbitraris: ignarus eiusmodi dicta
Summis e labiis, non imo e corde profecta.

De merce. condu. F. LXXXVII.

Tandē prē pudore ipse statuēdi ius defers. Verum ille facturum sese negat. Ceterū ex amicis p̄sentibus quēpiā in eo negotio veluti mediū intercedere iubet: qui salarii modū pronūciat eum: qui neq; ipsum grauet, vt cui plurimas tum alias in res magis his necessarias sumptus sit faciendus: neq; rursus ei qui laturus est, sit oīno indignus. Atq; is seniculus quispiam, diuitis aequalis, vna cū illo a pueris/adulādo educatus. Eho tu ingt: nū inficias ire potes: quin vnus sis qui in hac vrbe viuūt omniū fortunatissimus: cui primū cōtigerit: qđ pluribus misere cupiētibz, vix a fortuna dari possit: nēpe vt in huius hoīs cōsuetudinē admittaris, vt cōmunes penates habeas, vt in familiā inter Romanos primariā recipiaris! Id nimirū tū Crœsi talēta, tū Midæ diuitias superat: si modo modestus esse noris. Equidē nō paucos noui magni nominis viros: qui cupiissent, etiā si quid vltra dandū fuisset, gloria dūtaxat causa, cum isto viuere, & familiares apud hunc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio: quibus modis tuā pradicē felicitatē: qui quidē ad hanc tā expectēdam fortunā/etiā p̄mio addito admitteris. Proinde, mihi satis esse videtur: nisi plane es insolēs: si tantū accipias: simulq; p̄nūtiat, sane minimū quiddā, præsertim ad spes illas tuas: attamen boni cōsulas necesse est. Neq; em̄ iam possis effugere: quū intra retia tenearis. Frē nū igitur recipis, mussitans, ac dissimulans, ac initio quidē non magnopere illi reluctans, facileq; sequeris: vt qđ non admodum te torqueat, neq; stringat, donec illi tandē paulatim affueueris. Tum vero ii qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunā admirātur: qđ te conspiciāt intra cancellos versantē, ac nullo prohibēte introeuntē, prorsusq; p̄claris illis opibus delitiisq; domesticū quēdā ac familiarē eē factū. At ipse nōdū videre potes: quāob̄re illi te felicē existimēt: nisi qđ gaudes tamē teq; ipse fallis, semper futura meliora fore existimans. Ceterū contra atq; speraris euenit: & quēadmodum adagio dicitur: iuxta Mandrabulī morē negotium procedit: in singulos (vt ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia/tum demū dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, q̄ ampullas quasdā inauratas, porro graues/verū/ineuitabiles/perpetuūq; labores. Sed quīnam isti sint, forsitan me rogabis. Neq; em̄ video inquires: quid in hac consuetudine sit adeo molestū: neq; intelligo ista quæ commemoras, grauia atq; intoleranda. Audi igitur vir egregie: non molestiam modo negotiī perpendens, verū sceditatē/humilitatē/prorsusq; seruitutē/vel pręcipue interim cōsyderans. Principio memineris ex eo tempore, te iā neq; liberū, neq; ingenuū posse videri. Noueris em̄ te hęc omnia genus libertatē/progenitores/ante limen relinq̄re: quā i huiusmodi serui-

Luciani Libellus

tutem temetipsum addicēs in ædes ingrederis. Siquidē libertas tibi comes ire recusat, ad vitam tam indignā, tam humilē te conferēt. Seruus itaq (tametsi nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquā, velis nolis, futurus es: neq vnus seruus verū cōpluriū: operāq seruile præstare cogeris, obstipo capite, a diluculo in vesperam vsq: idq mercede vili atq indigna. Adde, q ne placebis quidē admodū, neq domino satisfacies, neq ab illo magnifies: vt qui non a puero fueris ad seruitiū institutus, sed sero didiceris, atq ætate multū aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat autē te pristinē libertatis memoria, animo recurans: facitq vt inter dū resilire conere, relucterisq: atq ob id ipsum fit: vt seruitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatē sufficere putas: q nō fueris Pyrrhia aut Zopyrione patre prognatus: aut q nō sic/ vti Bithynicū aliquod mācipiū/ vociferāte pōne diuēdaris. Atqui tū vir egregie: quū instāte nouilunio, Pyrrhiis & Zopyrionibus imixtus, manū itidē, vt alii seruuli protēdis, capisq, quodcūq illud tandē est qd datur: hęc videlicet est auctio. Nā p̄cone nihil op' erat homini qui ipse sui fuerit p̄co: quiq ipse vltro sibi multo tēpore domini ambierit. Age iam o scelette (cur enī nō dicā p̄sertim in eū qui se philosophū esse dicat!) si quis te pyrata inter nauigādū captū, aut si quis prado in seruitutē tradidisset: te ipsum deplorares, tanq indignā fortunē iniuriā patiētē. Aut si quis manu iniecta, te duceret, in seruitutē asserēs, leges inclamares: omnia faceres, acerbe ferres: & o terra, o dii, magno clamore vociferareris. Nunc vero: quū ipse te, ob paucos obolos, id ætatis in qua etiā si seruus natus esses, tamē tēpestiuū fuisset iam ad libertatē aspirare: cū ipsa virtute ac sapiētia vltro adductum vēdideris: nihil illa reueritus, quē multa ab egregio Platone/Chrysippo/Aristotele differūtur: quū libertatē laudāt, seruitutē damnant. An nō te pudet: quū inter hoīes assentatores, & emptitios, ac scurras versans ex æquo cū illis æstimaris: quū in tāta Romanorū turba, solus peregrino in pallio versaris: quūq Romanā linguā perperā ac barbare sonas: præterea, quū agitas conuiuia, tumultuosa, magna hominū turba cōferta: quorū pleriq collectitii, quidam sunt & improbi! Atq inter hos laudas odiose, bibisq præter modū: deinde mane ad tintinabulū expectatus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, vna sursum ac deorsum circūcursas: hesterno luto etiāmdū tibiis adhærēte! Vsq adeo ne te lupini aut holerū agrestiu tenuit poenuria! Vsq adeo tibi defuerūt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationē ad ista deuenires! Haud puto. Quin potius palā est: te, nō frigide aquæ, neq lupini, sed bellariorū, atq opsoniorū, viniq odorati cupiditate captū eo venisse. Quæ dū lupi p̄scis in morē aut

De merce. cōdu. F. LXXXVIII.

dius appetis: tuo merito euenit: vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaq; p̄
sto sunt huius intēperantia, gulęq; authoramenta. Ac perinde atq; simia a
trunco reuinctus, reliquis quidē omnibus risui es: at ipse tibi delitiis afflue
re videris, cui cōtigerit / affatim expleri caricis. Cæterū libertas / ingenuitas /
vna cū ipsis gētilibus, ac tribulibus, hæc nimirū euanida cuncta, atq; istarū
rerū ne memoria quidē vlla: q̄q; hoc quoq; serēdum: si vita ista cū hac turpi
tudine dūtaxat esset coniūcta: q; e libero seruū videri facit: nō labores etiā
accederēt, cū illa seruorū colluuię cōmunes. Sed vide, num quæ tibi imperā
tur, leuiora sint his: quæ Dromoni aut Tybio mādantur. Nam doctrinę q;
dē, cuius rei cupiditate simularat te in familiā suā accersisse sese, per q̄ exi
gua illi cura est. Quid enī (vt dici solet) cōmerciū asino cū lyra? An nō vi
des videlicet: q̄ misere macerētur imodico desyderio, vel Homerice sapiē
tia, vel Demosthenice grauitatis ac vehemētię, vel Platonice sublimitatis?
Quorū me hercle ex animis si quis aurū / argētum / atq; harū rerū curas tol
lat: nihil fuerit reliquū, præter fastū / molliciē / lasciuiā / luxū / ferocitatē / impe
ritiā. Atq; ad ista nihil prorsum opus te. Verū quoniā tibi barba ingens p̄
pēdet a mento: quoniāq; vultu ipso graue quiddā & venerandū præ te fers
tū quia pallo græcanico decēter amictus es: norūtq; iā omnes te grāmaticū
esse, seu rhetorē, seu philosophū: pulchrū ille sibi putat: vt & eiulmodi quis
piā / antecambulonū suorū pōpæ permixtus esse videatur. Futurū enī hac re
vt græcanicarū disciplinarū studiosus, reliqua q; omnis doctrinæ neq; ne
gligēs, neq; rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculū vir egregie venias:
ne non tā ob admirandas illas artes: quin magis ob barbā palliūq; cōductus
esse videre: proinde vt perpetuus apud illū conspiciaris oportet: neq; ab
sis vnq;: verū vt diluculo relictis stratis, in famulitio temet exhibeas cōspi
ciendū: neq; locū in acie deferas. Porro ille iniecta nōnūq; tibi manu, quicq;
forte in mentē iciderit, de hoc tecū nugatur, obuiis ostētans, q̄ ne per viam
quidē ingrediens, incurius sit literarū, quin vt illud ipsum etiā otium: qd
inter inambulandū dā, in re quapiā honesta collocet. At tu miser interim,
nūc cursum, nūc gradatim, nunc scansum plarūq; nunc descēsim (Nam scis
huiusmodi esse vr̄bē) obambulans, tum sudas, tum spiritū anhelus trahis.
Deinde illo intus cum amico quopiam / ad quem accessit / confabulante, quū
tibi interim locus desit, vbi vel assidere queas: librum videlicet in manum
sumis: quoq; fallas tædium, legis. Post vbi ieiunū te sitientēq; nox occupā
rit, incommode lotus, intempestiue / puta nocte ferme concubia / ad coenam
accedis: haud perinde deinceps in p̄rio habitus, neq; conspiciendus his q; ad
sunt. Verum si quis aduenerit recentior: tu post tergum reuereris. Itaq; in

Luciani Libellus

angulum aliquem abiectissimū retrusus/accumbis: testis duntaxat ac spectator eorum quæ apponitur: canū ritu ossa circūrodens: si fors ad te perueniat: vel aridū maluæ folium quo reliqua inuoluunt, si fastidiatur ab iis qui supra te accumbūt, præ fame libèter arrepturus. Audi iam et aliud cōtumeliæ genus. Quid q̄ ne ouū quidem soli tibi apponitur. Neq̄ enim conuenit: vt tu semper eadem requiras: quæ hospitibus atq̄ ignotis ministratur: quādoquidē hæc tua sit inscītia atq̄ inurbanitas. Neq̄ auis eiusmodi tibi apponitur: qualis aliis. Verū diuiti illi pinguis et succulenta: tibi pull⁹ dimidiatus: aut palumbus aliquis aridus atq̄ insipidus: non auis videlicet: sed manifesta cōtumelia ludibriūq̄. Neq̄ vero raro fit: vt siquādo desit alibi, minister repente te inspectare submouens ea quæ tibi erāt apposita aliis apponit: illud tibi ad aurem immurmurans: tu pfecto noster es. Q̄ siquādo interim dissecet/vel porca foeta/vel ceruus: aut structorē tibi modis omnib⁹ ppitiū habeas oportet: aut certe Promethei partem seres: nempe ossa adipe circumtecta. Nam q̄ ei qui supra te accumbit patina finitur adstare quoad satiatus repudiet: te contra tam celeriter prætercurrat: q̄ tandem isthuc ferat: qui modo sit ingenuus/ cuiq̄ tantū insit bilis, quātū vel ceruis adest! Atq̄ illud equidē nondū dixi: q̄ reliquis suauissimū ac vetustissimū vinū bibētibus, tu solus malum quoddā et pingue bibis. Proinde illud semper curas: vt auro/argentove bibas: ne colore prodente/palam fiat/te vsq̄ adeo cōtemptū/neglectūq̄ esse conuiuā: q̄ bene tecū ageretur: si vel illud ip̄m ad satietatem vsq̄ bibere liceret. At nunc vbi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim et alias esse res: quæ te discrucient: imo nihil esse ferme, quod nō sit acerbum: maxime quū tibi cyneædus aliquis antefertur: quū pluris te fit is, qui saltandī docet artē: q̄ iocōs Ionicos cōtexit Alexandrinus quispiā homūculus. Nam qui tibi speres tu vt in accubitu æqueris iis qui voluptates et amatorīa subministrāt: qui literulas in pectore gestant: Proinde in obscuro quopiā cōiuii latibulo reclusus/præq̄ pudore abstrusus/suspiras: vtī cōiectandū est: teq̄ ip̄m deploras ac fortunā incusas tuā: quæ tibi ne pauxillum quidem leporis ac venustatis asperferit. Ac prorsus ita videris affectus: vt optes poeta fieri: vt amatorias conscribas cantiones: aut si id nō cōtingit, vel eam assequi facultatem, vt possis ab aliis conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus situm est: vt quis efferat/ plurimiq̄ fiat. Quin et illud ferre queas: vt magis quoq̄ aut arioli personam (si necesse sit) induas: ex hortū genere q̄ amplas hereditates, qui imperia, qui cumulas opes pollicent. Quādoquidē hos quoq̄ vides non mediocriter a diuitibus amari/plurimiq̄ fieri. Ea q̄ vel ynūqdā

De Merce.con. Fo. LXXXIX.

libet horū fieri percupias: vti ne prorsus relictus, atq; inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidē docilis es infelix: proinde submittas te oportet, nulli resq; ac tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenim si te famulus aliquis susurro deserat: q; solus omnium non laudaris, puerum herē saltantē, aut cythara canentē: ista scilicet ex re non leue discrimē impēdet. Quapropter terrestris in morē rane, sitiens vocifereris necesse est: id operā dans: vt i laudantium numero insignis ac precipuus appareas. Quin sepicule / filitibus reliquis / tibi ficta quaedā laus proferēda: quāq; multā sapiat assen-
tationē. Iam vero magnopere ridiculum est: cum esurias iterim sitiasq; vnguētis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidē id tēporis non dissimilis videre sepulchrali columnē / vetustī cuiuspiam cadaueris: quē gestare solet ea quæ manibus iferuntur. Nam huic ifuso vnguēto, ipositaq; corona, ipsi & bibunt, & edunt apparatus epulas. Porro si etiam zelotypus quispiā fue-
rit, sintq; illi vel pueri formosi v' vxor puella: neq; tu prorsus a venere gra-
tisq; fueris alienus: profecto nō satis tuta res, neq; periculum negligēdum: propterea q; regis plures sunt oculi: qui quidē non vera solum vident: sed semper veris aliquid addunt ad cumulum ne conniuere videantur. Quas ob res / vultu demisso tibi est accumbendum: quēadmodum in Persicis con-
uiuī fieri mos est: verito, ne quis eunuchus sentiat te, in concubinam ali-
quam conuicentem oculos: moxq; alter eunuchus, cui iamdudum arcus in manu tensus est, quia videris quē videre nephas: inter bibēdum / malam ia-
culo trāssigat. Iam peracto conuiuio: vbi paululū dormieris: ad galli cantū exprobratus, O me miserum inquis: o ifortunatum: cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliquit: rum vitam tranquillam & oculi plenā: soma-
nū quē meapte cupiditate metiri soleo: deambulationes liberaas: atq; ex his in-
uale barathrum memet precipitē dedi! Et deum smortalem, cuius tandē rei gratia! Aut quodnam istud magnificum prēmium! At ne fieri quidē po-
tuit: vt mihi vnq; alias plures commoditates suppeterēt q̄tum suppetebāt. Tum autē accedebat: libertas: atq; omnia pro meopte arbitrio faciendi fa-
cultas. Nunc porro iuxta id qđ prouerbio iactatum est: Leo chordula vin-
ctus sursum ac deorsum circumferor. Qđq; omnium est miserrimum, ma-
ximēq; deplorandum: neq; efficere possum vt placeā, neq; gratiam emereri
queo: propterea q; harum rerum sum iperitus ac rudis: maxime composi-
tus collatusq; cū his qui hęc velut artē profitētur. Proinde iucundus sum:
ac neutiq; aptus cōuiuīis: quippe qui ne risum quidē concitare norim. Qui
etiam sentio me non raro molestum esse & importunum: quum adsum: ma-
xime, quū ipse seipso festiuor esse conatur. Nā illi tetricus videor. In sum-

Luciani libellus

ma nullam inuenio viam:qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritatē ac seueritatē tueri pergo, iniucundus videor: ac propemodū horredus ac refugiendus. Contra si risero: vultumq; q̄ possum maxime ad hilaritatē composuero: fastidit ilico ille, & auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur: quale sit, si quis ī persona tragica comediā agere tentet. Possitremo quā tandē aliam vitam mihi viuā demēs, posteaq; hanc praesentem alteri vixerim? Dum haec tecum loqueris: iam sonuit tintinabulum: iāq; ad eadem tibi redeundum est: obambulandum: istandum: sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusq;: si modo velis par esse certamini premioq; tollēdo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatus hora. Iamq; adeo diuersa viuendi ratio superioriq; contraria: tum insomnia, sudor, defatigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt vel tabē: vel pulmonis exulcerationē: vel intestini tormina: vel egregiam illam podagrā. Reluctaris tamē sedulo: ac frequenter quum valitudo poscat uti lecto decumbas, ne hoc qdem licet: eo q̄ assimulari morbus quo munia officiaq; iusta defugas existimatur. Hinc praeter omneis perpetuo palles: semperq; iamā morituro videre similis. Et haecenus quidem de his quę domi ferēda sunt. Quod si quando fuerit peregrinandum (ut ne interim referam alia incommoda) saepe fit, ut pluuio coelo / vbi postremus veneris (Nam is locus tibi forte cōtigit) vehiculum opperiaris: donec nullo iā reliquo loco vbi diuerferis, proxime coquum aut heræ comptorem te reclināt: ne stipulis quidem affatim substratis. Neq; vero tibi referre grauabor: qđ mihi Thesimopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse: rem profecto nimisq; ridiculam: quae tamen eadem possit & alii cuius accidere. Conuiuebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & vrbāis. Eā quū aliquando peregre proficisceretur (nam id primum agebat sibi maximopere deridiculum accidisse) ī curru sibi viro nimirum philosopho adiunxisse cinā: dum quēpiam picatis cruribus: derasa barba. Quem illa honoris (ut conicio) gratia secū ducebat. Quin nomen quoq; cinādi commemorabat. Aiebat enim Chelidonium vocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit vide: iuxta virum senum tetricumq; / tum senem canoq; mento (Scis autem q̄ profundam ac venerabilem barbam habuerit Thesimopolis) assidere nihili hominē & effeminarum: picturatis oculis: lubrico vultu: fracta ceruice: non Chelidonem per louem: i. hyrundinē sed vulturem magis, reuulsis barbā plūmis. Quod nī magnopere illum fuisset deprecatus, ne faceret: futurum fuisse: ut flāmeum etiam ī capite gestans assideret. Praeterea autē perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese: illo cāntante garrienteq;: demit-

De Merce. con. Fo. XC.

(nisi idem hominē coercuisset) in rheda etiam saltante. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mandatum. Accersito illi mulier Thesmopolis inquit: ita tibi dii bene faciant: magnum quoddam officium abs te requirā, qđ caue recuses, neq; expectes vt quicq; te sim rogatura studiosi⁹. Atq; hoc (vt est credibile) omnia se facturū pollicito, hoc inquit te rogo quandoquē dē video te virtū probum / diligentē & amantē caniculā quā nosti Myrrhinā, i vehiculum recipe: eamq; mihi serua: curans ne quid illi desit. Nā mi sera grauida est atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti scelesti & imorigeri ministri, non dicā huius, sed ne mei quidē ipsius magnopere rationē habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum: si charissimā mihi iucundissimāq; caniculā seruaris. Recepit Thesmopolis quum illa tantopere rogaret ac propemodū etiā flearet. Porro spectaculum erat supra modū ridiculum. Canicula e pallio prominēs prospectansq; paulo infra barbam ac subide imeiens (Tamet si hęc qđ dē Thesmopolis reticuit) ac gracili voce latrās (huiusmodi enī catellę iam in delitiis sunt) neq; non philosophi mētum oblingens, maxime si quid pri diani iuris inhæreret. Porro Cinedus assessor ille quum non isul se super cō uiuium diceria quēdam iecisset i eos qui aderant: ac deniq; & ad Thesmopolim vsq; dicacitas peruenisset: de Thesmopolide (iquit) vntū hoc possum dicere eum e stoico Cinicum iam nobis esse factum. Equidē audiui caniculā etiam peperisse i Thesmopolidis pallio. Huiusmodi delitiis illudunt: vel (vt verius dicam) huiusmodi contumeliis ac ludibriis tractant eos: qui cum ip sis viuunt: paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias red dētes. Pręterea autē & Carcharorum oratorem noui: qui iussus super oceā nam declamabat, neuiq; inerudite per louem: imo grauius & absolutissimē: ac laudabatur inter im ab illis bibentibus: quum non ad aquę modum / sed ad vini amphoram oraret. Atq; eam molestiam / ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verū hęc quidē fortassis vtcunq; toleranda. Porro si dines ipse aut poeticus fuerit: aut historicus: q; sua ipsius scripta i conuiuiō recitare gaudeat: tum vero maxime futurum est: vt discrucieris ac dirum paris. Nepe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdā laudandi modos cōminisci necesse habes. Sunt autē qui & formę noie studeant admirādi videri. Eos nunc Adonidas nūc Hiacyntos appelles necesse est: etiā si illis naris nōnūq; cubitali hiet specu. Qđ ni laudaris protinus i lapidicinas dionysiacas asportaberis: tanq; q illi tū inuideas, tum isidieris maleq; velis. Ad hęc & sapientes & rhetores sint necesse est. Q; si etiā rustice quippiā dixerint, tū vero iuxta illud qđ dici solitum est, Atticę atq; Hymetri plenam m ii.

Luciani libellus

orationem videri volunt: atq; in legem abire: vt deinceps ita loquatur homines. Q; quę viri faciūt, ferri forſitan queant. At vero mulieres (nā mulieribus etiā illud ſtudio eſt, vt doctos aliquot in ſuo cōuictu cōductitios habeant: quicq; ſeſe mercede affectētur:) Quādoquidem hoc quoq; ad reliquū cultum elegantiaq; pertinere putant: ſi dicant eruditæ: ſi philoſophi: ſi carmina cōponere Sapphicis haud multo inferiora) Ob hæc ſane hæ quoq; cōductitios rhetores grāmaticos philoſophos circūferūt. Hos autē adire ſolent (id qđ ipm eſt ridiculū) tū tēporis quū vel comunt aut capillos in orbē religāt: vel in conuiuio. Nā alias non ſuppetit illis oriū. Porro ſæpenumero fit: vt interīm dū philoſoph⁹ quippiā diſſerit, interueniēs ancilla literulas ab adultero porrigat. Ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittūtur opperientes donec illa reſcripſerit adultero: atq; ita redeat ad auditionē. Porro ſi quādo poſt multū tēporis inſtātib⁹ ſaturnalib⁹ aut panathenæis miſera quēpiā vmbella tibi mittat aut tunicula ſemiputris ac detrita: tū deniq; plurima miſſitētur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubaſcultaſcit herū id facere deſtinantē: præcurrit primus: adienſq; nō exiguum præcium auferit: qui renunciari. At mane plus tredecim te adeunt idem adportātes nūci: quorū quicq; cōmemorat q̄ multa dixerit: quēadmodū ſubmonuerit: quēadmodum adhortans cōmodiora ſubiecerit. Omnes itaq; donati præmio diſcedunt: at non ſine murmure tamen: qui non plura dederis. Porro ſalarium ipſum, ſex ferme obolorum. Idq; ſi tu poſtules: grauis atq; importun⁹ haberiſ. Proinde quo illud aliquando auferas, primū ipſi hero aduleris ſupplexq; ſias neceſſe eſt: deinde captādus & diſpenſatoris fauor. Nā hoc quoq; quoddam eſt ſeruitutis genus. Neq; vero negligēdus iſ quem in conſilium adhibet: neq; item amicus. Deinde qđ acceperis iam dudum debebatur vel veſtiario: v' medico: vel cerdoni cuiſiam. Vnde ſit vt ſera atq; intempetiua eoꝝ inutilia præmia tibi accedāt. Cæterum inuidia ingens. Jamq; etiam calumniæ quædam paulatim ſtruuntur in te: apud hominem qui iam non inuitis aurib⁹ accipiat ſi quid aduerſum te dicatur. Quippe qui perſpiciat te laboribus aſſiduīs iam detritum: & ad obeunda munia famulatus claudicantem: atq; obaudiētē: ac podagra ſubinde grauari. Proinde poſteaꝝ id quod erat in te florentiſſimū decerpſit: cuiq; partē maxime frugiſeram ac præcipuum corporis vigore detriuit: iāq; te lacerū pāniculum reddiderit: tum modis omnib⁹ circūſpiciat in qđ ſterquiliniū te portatū abiiciat: atq; aliū pferendis laboribus idoneū in tuū ſubſtituat locū. Ibi inſimulatus vel q; puſionē illius tentariſ: vel q; homo ſenex vxoris ancillā virginē vitariſ. Vel alio quouis impoſito crimine: noctu obuolutus ac præceps datus extra

De Merce.con. Fo.XCI.

deris, discedisq; desertus ab omnibus, atq; oim inops rerum optimam podagram vna cum senecta comitem ducens. Quum interim quæ quondam sciueris, tanto temporis spacio dedideris: tum ventrē culeo reddideris amphiorem, tibiq; paraueris iexplebile quoddam & implacabile malum. Etenī gula ea quibus affuevit / flagitat. Quæ cum negantur indignatur. Adde q; præterea nemo te posthac recepturus est in familiam: vtpote cuius iam præterierit ætas: quiq; similis euaseris equis senio affectis: quorum ne pellis quidem perinde vt aliorum animantium est vsui. Quī ex hoc ipso q; eiectus es calumnia q̄ potest proxime ad veri similitudinē conficta / facit, vt aut adulter: aut veneficus: aut aliud quippe tale videaris. Nam accusatori vel tacenti fides habetur. Tu vero Græculus, moribus leuibus & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi non omnes esse ducunt: idq; iure optimo. Videor enim mihi causam aduertisse, quāobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam pleriq; q̄ in familias accedunt: propterea q; alioquī nihil bonæ rei didicerunt: diuinationem ac maleficia profitentur: conciliationē amorum: abductiones i hostes: atq; id quum faciunt, doctos sese affirmant: palliis amici barbisq; neutiq; contemnendis onusti. His rebus fit vt non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem: quando eos quos præcipuos esse iudicant videant tales. Maxime vero posteaq; animaduernerint q̄ sint in conuiuiis reliquosq; conuictu adulantes: q̄ ad lucrū humiles ac fertiles, deinde eiectos eosdem iam oderunt: neq; id iniuria: ac modis omnibus admittuntur vt eos funditus perdant: si quo modo possint. Veretur enim: ne cuncta illa vitæ suæ mysteria i vulgus efferant: quippe qui nihil non exacte norit: quiq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes enī similes sunt pulcherrimis istis libris quorū aurei qdem vmbilici, purpurea foris pellis: cæterum intus aut Thyestes est liberos i conuiuiō comedēs, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cū duabus pariter sororibus rem habens. Eiusmodi sunt & illi: splendidi conspicuiq;. Porro itus sub purpura varias occulunt tragoedias. Quorum vnumquēq; si euolueris explicuerisq;, fabulam non mediocriter longam reperiēs / Euripidis cuiuspiam aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida aureiq; vmbilici. Harum itaq; rerum sibi consciī oderunt illos, atq; insidias parant: si quis penitus ab illis defecerit: qui eos probe cognitos depingat, qualesq; sint euulget. Iam vero libet mihi Cebetis illius exemplo & imaginē quandam huius vitæ tibi depingere: vt eam contemplatus scire queas, num ex vsu tuo sit eam adire. Equidem magnopere cupiam vel Apellem quēpiam, vel Parrhasiam vel Etionem, vel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere.

Luciani.

Verum quoniam fieri potis non est: vt aliquem artificē tam egregium atq; absolutum nanciscamur: in praesentia tenuem quādam pro mea virili imaginem adumbrabo. Ergo pigatur vestibulum sublime atq; inauratum neq; id humi situm ī solo: verum procul a terra in edito collis fastigio. Præterea inaccessum ferme & abruptum lubricoq; aditu, ita vt plerūq; qui se iam ad summum vsq; verticem penetrasse sperarant / lapso pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autē opulencia sedeat: tota (sic vti videtur) aurea: maiorem in modum formosa atq; amabilis. Porro amator vbi vix tandem conscendit: iamq; ad fores accesserit: obstupescat: oculis in aurum defixis: deinde spes, quæ & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribus amicta / manu prehensa introducat: mire iam ipso ingressu attonitum. Atq; ab eo quidem tempore spes vsq; illum antecedit, ducatq;: tum alię mulieres illum excipiētes, putata fallacia, seruitusq; tradāt labori. At is miserum penitus defatigatum tandem senectē tradat iam morbidum coloreq; commutato. Postremo contumelia, arreptum illum ad desperationem pertrahat. Ex hoc quidem tempore spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud atrium per qđ ingressus fuerat: sed per posticum quoddam & occultum exitum extrudatur nudus, ventricosus, pallidus, senex, leua quidem pudorem occultās, dextra vero seipsum strangulās. Occurrat autē exeunti poenitudo frustra lacrymans, & miserum bis etiam conficiens. Atq; hic quidem esto picturæ finis. Ceterum tu Timocles optime ipse diligēter consideratis singulis expende: num e re tua sit vt in hanc imaginem per aureas illas fores ingressus, per illas longe dissimiles tam turpiter excurians. Quicquid autē feceris, memineris sapientis illius qui dixit: deum in culpa non esse: verum qui sua sponte delegerit.

CNEMONIS AC DAMIPPI DIALOGVS: ERASMO INTERPRETE. CNEMON.

Oc illud est qđ vulgo dici consueuit, Hinulus leonē. DA. Quid isthuc est, qđ tecum stomachare Cnemon? CNE. Quid stomacher rogas? Equidem haredem reliqui quemdam præter animi sententiā: videlicet astu delusus miser: iis quos maxime mea cupiebā habere præteritis. DA. Sed isthuc quinā euenit? CNE. Hermolaum nobilē illum diutrem, quum orbus esset, imminente morte captabam, assidens atq; inseruiens. Neq; ille grauatim officium meum admittebat. At interim illud quoq; mihi visum est scitum consultumq;: vt testamentum proferrem ac publicarem: quo illum rerum mearum in solidum heredem insti-

tueram: nimirum ut ille vicissim idem faceret: meo prouocatus exemplo.
DAMP. At quid tandem ille? CNE. Quid ille suo in testamento scripserit
id quidem ignoro. Ceterum ego repente atq; insperato e vita decessi: tecti
ruina oppressus. Et nunc Hermolaus mea possidet: lupi cuiuspiam in mo-
rem ipso hamo cum esca pariter auulso. DA. Imo non escam modo cum ha-
mo, quin etiam te quoq; piscatorem simul abstulit. Itaq; technam istam / in-
tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet: idq; adeo deploro.

ZENOPHANTAE ET CALLIDEMIDAE DIALOGVS. EODEM
INTERPRETE. ZENOPHANTES.

Tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quem
admodum Diuici parasitus quum essem, imodica ingur-
gitatione praefocatus fuerim, nosti: aderas eni morienti.
CAL. Aderam Zenophantes. Porro mihi nouum quidda
atq; inopinatum accidit. Na tibi quoq; notus est Proeodo-
rus ille senex. ZENOPHAN. Orbum illi dicis, ac diuici-
tem, apud quem te assidue versari conspiciebam? CALL.

illum ipsum semper captaba, colebamq;: id mihi pollicis fore: ut meo bono
q; primum moreretur. Verum quum ea res i longum proferretur: sene vi-
delicet vel ultra tithonios annos viuente: compendiarium quandam exco-
gitavi viam: qua ad haereditatem peruenirem. Siquidẽ empto veneno / po-
cillatori persuaferam: ut simulatq; Proeodorus potum posceret, bibebat au-
tem prolixius, praesentius in calicem iniiceret: haberetq; in promptu, porre-
cturus illi. Qd si fecisset: iureiurando confirmabam, me illum manumissu-
rum. ZENOPHAN. Quid igitur accidit: nam inopinatum quiddam nar-
raturus mihi videris. CAL. Vbi iam loti venissemus: puer duobus paratis
poculis / altero Proeodoro cui venenum erat additu: altero mihi: nescio quo
modo erras, mihi venenum, Proeodoro porrexit innoxium. Mox ille qdem
bibit: at ego protinus humi porrectim stratus sum: supposititium videlicet
illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophanta? Atqui non conuenit amici
malis illudere. ZENO. Rideo profecto: nam elegater / ac lepide tibi hac res
euenit. Porro senex ille quid interim? CAL. Primum ad casum subitu atq;
inexpectatum / sane conturbatus est. Deinde simul atq; intellexit: id qd acci-
derat: puta pocillatoris errore factum: risit & ipse. ZENO. Recte sane. Tam-
etsi non oportuit ad compedium illud diuertere, siquidẽ venisset tibi popu-
lari vulgataq; via / tutius certiusq;: etiam si paulo serius.

Finis.

Luciani

MENIPPI & TANTALI Dialogus. Eodem Erasmo interprete.
MENIPPVS.

Vid eiulas o Tantale: aut quid tuā deploras fortunā: ita
agno imminēs! TAN. Quoniā siti enecor Menippe. ME.
Vsq̄ adeo piger es atq; iners: vti nō vel prius incūbēs bi
bere noris: vel caua vola hauriens! TAN. Nihil profice
ro: si procūbam. Refugit enim aqua: simulatq; me ppius
admoueri senserit: q; si quādo hausero, orig coner apphi
care: prius effluxit, q̄ summa rigem labia. Atq; inter digitos effluens aqua
haud scio quomodo rursus manū meam aridā relinquit. ME. Prodigiosum
quiddā de te narras Tantale. Verum dic mihi: isthuc ipsum quorsum opus
est bibere: quū corpore careas! Nā illud qđ esurire poterat aut sitire, in Ly
dia sepultū est. Cæterum tu quū sis animus: quīnā post hac aut sitire queas:
aut bibere! TAN. Atqui hoc ipsum supplicii genus est: vt aīa perinde quasi
corpus sit, ita sitiat. ME. Age hoc ita habere credimus: quandoquidē affir
mas te siti puniri. At quid hīc acerbi tibi poterit accidere! Num metuis ne
potus inopia moriari! At equidē haud video alteros inferos: si quis hos rea
linquat: neq; locum aliū in quem morte demigret quispiā. TAN. Recte tu
quidē dicis. Verum hoc ipsum supplicii genus est: sitire, quū nihil sit opus.
ME. Desipis Tantale: & vti verū tibi fatear, non alio potu videris egere: q̄
veratro mero. Nam diuersum quiddam pateris, iis quos canes rabiosi mor
derint: vt qui non aquā: quēadmodū illi: sed sitim horreas. TAN. Ne
veratrum quidē recusarim bibere Menippe: si liceat modo. MENIP. Bono
es animo Tātale: certum habēs: nunq̄ fore: vt vel tu vel reliquorum manū
quispiam bibat: Neq; enim fieri potest. Qzq; nō omnibus / quēadmodum tibi
bi / poena adiudicata est: vt sitiant: aqua illos non expectante.

FINIS.

MENIPPI ac MERCVRII Dialogus. Erasmo quoq; interprete.
MENIPPVS.

T vbinam formosi illi sunt, ac formosæ Mercuri! Ducito
me: docetq; vtpote recens huc profectū hospitē. MER.
Haud mihi licet per orium Menippe. quin tu isthuc ipso
loco dextrorsum oculos despecte. Illic & Hiacynt⁹ est:
& Narcissus ille: & Nireus: & Achilles: & Tyro: & Hele
na: & Leda: breuiter quicquid est veterū formarum. ME.
Equidē præter ossa nihil video: caluariasq; carnibus renudatas: inter quā
oīa, nihil sit oīno discriminis. MER. Atqui hæc sunt q̄ poetæ cūcti mirātur

Dialogi varii. Fo. XCIII.

ac celebrat: ossa scilicet quę tu videris continere. ME. At Helenā saltē mihi cōmonstra. Nam ipse quidē haud queam dignoscere. MER. Hęc videlicet caluaria, Helena est. ME. Et hui⁹ scilicet ossis gratia, mille naues ex vniuersa Gręcia / acto delectu / sunt impletę: tātaq; tū gręcorū tū barbarorū multitudo conflixit: tot vrbes sunt euerse! MER. Caterū Menippe non vidisti mulierē hanc viuā. qđ si fecisses: forsan diceres tu quoq; vitio dandū nō esse Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiā arefactos marcidolq; contemplet: posteaq; coloris decus abiecerint: deformes nimirū videantur. At iidem, donec florēt, colorēq; obtinēt, sunt speciosissimi. ME. Proinde illud iam demiror Mercuri: si graci non intellexerūt: sese pro re vsq; adeo momētanea, quęq; tam facile emarcesceret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco, vbicūq; velis, prosterne temet ac recūbe. Mihi iam alię sunt traducendę vmbre.

MENIPPI, AMPHILOCHI, TROPHONII disceptatio. Eodē interprete.
MENIPPVS.

Os nimirū Trophonie atq; Amphiloche, quū sitis mortui: tamē haud scio quonā modo / phanis estis donati: vatesq; credimini: ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid: an nobis igitur imputādum: si per inscitiam illi de mortuis huiusmodi opinant? ME. Atquī nō ista fuissent opinati: nī vos / tum quū viueretis, eiusmodi quędam portēta ostētassetis: tanq; futurorū fuissetis pręscii: quasq; prędicere potuissetis: si quī percontarentur. TRO. Menippe, nouerit Amphilocheus hic, ipsi pro sese respondendū esse. Caterū ego heros sum: vaticinorq; si quis ad me descēderit. At tu videre nunq; omnino Lebadiam adiisse: neq; enim alioqui ista non crederes. MENIP. Quid ais? Equidem nisi Lebadiam fuissetem profectus: ac linteis amictus / ossam ridicule manu gestans / per angustum aditū in specum irrepissem: nequaq; fieri potuisset: vt te defunctū esse cognoscere, perinde atq; nos: solaq; prestigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipsam diuinādi artē, quid tandē est heros? neq; enim intelligo. TRO. Est quiddā partim ex homine / partim ex deo cōpositū. ME. Nempe: qđ neq; sit homo: quēadmodū audio: neq; deus: verū pariter vtrūq;. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars, quo nūc recessit? TRO. Reddit oracula Menippe in Boeotia. ME. Haud intelligo qđ dicas Trophonie: nisi q; illud plane video, te totum esse mortuum.

FINIS.

Luciani

CHARONTIS ac MENIPPI Dialogus. Ex eiusdem interpretatione.
CHARON.

Edde naulū sceleste. ME. Vociferare: siqdē isthuc tibi voluptati est Charon. CHA. Redde inquā qđ pro traiectione debes. ME. Haud quāq̃ auferre queas: ab eo q non habeat. CHA. An est quisq̃: qui ne obulū qđē habeat? ME. Sit ne ali⁹ quispiā p̃terea: egdem ignoro. Ipse certe nō habeo. CHA. Atqui p̃focabo te p̃ ditem ipurissime: nī reddas. ME. At ego illiso baculo tibi cōminuam caput. CHA. Num ergo te tā lōgo traiectu grati trāsuexero? ME. Mercuri⁹ meo noīe tibi reddat: vt q me tibi tradiderit. MER. Belle mecū agat per louē: si qđē futurū est, vt etiā defunctorū noīe persoluā. CHA. Haud omittā te. ME. Quin tu igit hac grā perge vt facis, nauim trahere: qđ nō habeo, quinā auferas? CHA. At tu nesciebas: qđ tibi fuerit adportandū? ME. Sciebā quidē, verū nō erat. Quid igitur: num ea grā erat mihi semp in vitā manendū? CHA. Solus ergo gloriaberis te gratis fuisse trāsuectū? ME. Haud gratis: o p̃clare: siquidē & sen tinā exhausti & remū arripui: & vectorū oīm vn⁹ nō eiulauī. CHA. Ista nihil ad naulū: obulū reddas oportet, neq̃ eū fas est, secus fieri. ME. Proinde tu me rursum i vitā reuehe. CHA. Belle dicis: nimirū vt verbera etiā ab Aëaco mihi lucrificiā. ME. Ergo molestus ne sis. CHA. Ostēde quid habeas in pera. ME. Lupinū si velis: & Hecataē coenā. CHA. Vnde nobis hūc canē adduxisti Mercuri? tum qualia garriebat iter nauigādū: vectorēs oēs irritēs ac dictēriū incessens: vnusq̃ cantillans: illis plorātibus. MER. An ignoras Charon: quem virū trāsuexeris? plane liberū: cuiq̃ nihil omnino curā sit. Hic est Menipp⁹. CHA. Atqui si vnq̃ post hac te recepero. ME. Si receperis: o praeclare, Ne possis quidē iterum recipere.

FINIS.

CRATETIS ac DIOGENIS. CRATES.

Moerichum diuitē / noueras ne Diogenes? illū inquā supra modū diuitē: illū Corintho p̃fectū: cui tot erāt naues onustae mercibus: cuius consobrinus Aristas, quū ipse quoq̃ diues esset, Homerici illud in ore solebat habere. Aut me confice tu: aut ego tete. DIOG. Cuius rei grā sese captabāt inuicē Crates? CRA. Hereditatis causa, quū eēt aq̃les, vterq̃ alterū captabāt. Iāq̃ testamēta publicauerāt ambo: in qbus Moerich⁹ (si prior moreret) Aristean oīm rerū suarū dominū relinq̃bat. Moerichū vicissim Aristas: si qđē ipse prior e vitā decederet. Hec igit quū essent i tabulis scripta, illi inter sese captabāt: & alter alter

Dialogi varii. Fo. XCIII.

rum adulationib⁹ obsequiisq^{ue} superare contēdebat. Porro diuini: haud scio
vtrū ex astris id qđ futurū sit cōiectātes: an somniis quēadmodū Chaldei fa-
ciūt: quā & Pythius ipse: nūc Aristeam victorē fore pñciabat: nūc Moeri-
chū: ac trutinā qđē inter im ad hūc, inter im ad illū ppēdebat. DIOG. Quid
igit tādē euenit? Nā audire est operēpiū Crates. CRAT. Eodē die mortui
sunt ambo. Cēterū hereditates ad Eunomiū ac Thrasyclē denenerūt: quo-
rū vterq^{ue} cognat⁹ illis erat. Atqui de his nihil pñdixerāt diuini futurū: vt ta-
le quippiā accideret. Etenū quū Sicyone Cīr rhā versus nauigarēt: medio in
cursū / obliquo orto lapige / eo sunt depulsi. DIOG. Recte factū. At nos quū
nos essem⁹ in vita nihil eiusmodi alter de altero cogitabam⁹. Neq^{ue} em̄ ego
vnq^{ue} oprabā: vt moreret⁹ Antisthenes: quo nimirū bacul⁹ illi⁹ ad me rediret
heredē (habebat autē egregie validū) quē ipse sibi parauerat oleaginū: neq^{ue}
tu Crates opinor desyderabas: vt me mortuo: in possessionū mearū succe-
sionē venires puta dolii / ac perarū: in qua quidē lupini Choenices inerāt duē.
CRAT. Neq^{ue} em̄ mihi quicq^{ue} istis reb⁹ erat opus. Imo ne tibi quidē Dioge-
nes. sigdē quē ad rē pertinebāt: quāq^{ue} tu Antistheni succedēs accepisti: de-
inde ego succedēs tibi: ea nimirū multo sunt potiora: multoq^{ue} splēdidiora:
q̄ vel p̄larū īperitū. DIOG. Quēnā sūt ista q̄ dicis? CRA. Sapiētīā inquā, fru-
galitatē, veritatē, libertatē. DIO. Per louē memini me ī istiusmodi opū hē-
reditatē Antistheni successisse: tibiq^{ue} eas lōge etiā maiores reliq^{ue}ssē. CRA.
Verū reliq^{ue} mortales hoc possessionū gen⁹ asp̄nabant: neq^{ue} q̄q^{ue} nos ob spem
potiūda hereditatis obsequiis captabat: sed ad aurū oēs intēdebat oculos.
DIO. Nec iniuria. Neq^{ue} em̄ habebāt: quo facultates eiusmodi a nobis tradi-
tas acciperēt, q̄ppe rimosi iā vitiatiq^{ue} deliciis: nō aliter q̄ vasa carie putria.
Quo sit vt si qñ quis ī illos īfundat: vel sapiētīā: vel libertatē: vel veritatē:
effluat ilico p̄stilletq^{ue}: fundo qđ īmissum est cōtinere nō valēte. Cuiusmodi
qđdā & Danaī filiab⁹ aiūt accidere: dū ī dolū ptusum haustā aquā īportāt.
At iidē aurū dēribus / & vnguib⁹ / omniq^{ue} vi seruabāt. CRAT. Proinde nos
hic quoq^{ue} nostras possidebim⁹ opes. Illi simulatq^{ue} huc venerint: obulū dūta-
rat secū ferent: ac ne hūc quidē vltērius, q̄ ad portitorem. rgl. 106.

NIREI ac THERSITAE. NIREVS.

Cce deniq^{ue} vel Menippus hic iudex erit: vter nostrū
sit formosior. Dic Menippe: an non tibi videor forma-
prastantior? MENIP. Imo quānam sis pri⁹ arbitror
indicādum. Nā hoc opinor scito est opus. NIREVS.
Nireus ac Thersites. MENIPPVS. Vter Nireus
vter Thersites? Nondum enim vel hoc satis liquet.

Luciani.

Ther. Iam vnu hoc vinco: qd tibi sum similis, neq ratopere me pcellis: quan-
topere te cecus ille Homerus extulit: vnu oim formosissimu appellas. Quin
ego fastigiato vertice: rarisp & ipexis capillis ille: nihilo te inferior visus sum
arbitro. Ia vero tepus est, vti pncipies Menippe: vtru altero formosiore exi-
stimes. NI. Mix ni me Aglaia charopeq pgnatu: Qui vir pulcherrim? vn?
Omnibus e graiis priameia ad Pergama veni.

MENIP. At qui no item sub terra opinor pulcherrimus venisti: quippe qui
reliquis qde offibus/aliis appareas assimilis: porro caluaria/hoc vno ifigni
a Therfitre caluaria dignosci possit: qd tua delicata est ac mollicula. Quando
quide isthuc habes effoeminatu ac neutiq viro decoru. NIR. Attamen Ho-
meru percontare: qua specie tum fuerim: quum iter Gracoru copias mili-
tarẽ. MENI. Tu qdem somnia mihi narras. At ego ea spectro: q video, quaq
tibi adsunt i presentia. Ceteru ista norunt: q id teporis viuebãt. NIREVS.
Quid igitur tandẽ? An non ego hic formosior Menippe? MENIP. Neq tu,
neq quisq alius formosus hoc loco. Siquidẽ apud iferos æqualitas est: paref
q sunt omnes. THERSIT. Mihi qdem vel hoc sat est.

DIOGENIS AC MAVSOLI.

DIOGENES.

He tu Car, qre tãdem isolens es tibiq places, ac dignũ te
credis q vnus nobis oibus antepone: MAVSO. Primũ
regni noie O tu Siopẽsis: qppe q Cariẽ iperaueri vniuer-
sẽ: pterea Lydiẽ quoq gẽtibus aliquot. Tum autẽ & ifulas
nonnullas subegeri. Miletũ vsq pueneri, plerispq loniẽ par-
tibus vastatis. Ad hęc formosus erã ac pcerus, ac bellicis
in rebus pualidus. Postremo: qd est oim maximũ: i Hali-

carnasso monumẽtu erectũ habeo: singulari magnitudine: quãtu videlicet
defunctorũ alius nemo possidet, neq pari etiã pulchritudine conditũ: viris
scilicet atq eqs/pulcherrio e saxo/viuã formã absolutissio artificio expfiss,
adeo vt vl phanu aliqd siẽ haud facile quis iueniat. Nũ iniuria tibi videor
has ob res mihi placere, atq efferri? DIOG. Nũ ob iperũ ais: ob formã: atq
ob sepulchri molẽ? MAV. Per louẽ ob hac iquã. DIO. Atq o formose Mau-
sole neq vires iã illẽ, neq forma tibi iã adest. Adeo vt si quẽ arbitru de for-
mẽ pcellẽtia delegerimus, haudquaq dicere potis sit: quãobrẽ tua caluaria
mẽ sit anteferẽda: siqdẽ vtraq pariter tũ calua, tũ nuda: vtriq dẽtes pari-
ter ostẽdim?: pariter oculis orbatũ sum?: pariter narib? simis/ac sursum hian-
tibus deformati. Ceterũ sepulchrũ, ac saxa illa pciosa, Halicarnasseis forsitã
iactare licebit, & hospitib? glẽ causa ostẽtare, tanq q magnificã quãdã apd
se structurã habeãt: verũ qd hĩc cõmoditatis ad te redeat vir egregie, neq

Dialogi varii. Fo. XCV.

video: nisi forsan illud cōmodū vocas: q̄ plus oneris atq̄ nos sustines: sub tā ingētibus saxis p̄ssus ac laborans. MA VSO. Ita ne nihil illa mihi cōducunt omnia: planeq̄ pares erunt Mausolus ac Diogenes: DIOG. Imo haud pares inquā vir clarissime. Nā Mausolus discrucia bit: quoties earū rerū in mentem veniet: quibus in vita florere consuevit. At Diogenes interim etū ridebit. Atq̄ ille quidē de suo illo monumento: qd̄ est in Halicarnasso memorabit. ab vxore Artemisia, atq̄ sorore parato: cōtra Diogenes ne id quidē suo de corpore nouit: mungd habeat sepulchrū. Neḡ em̄ illi res ea cur̄ est. Verum apud viros excellētissimos sui memoriā famāq̄ reliquit: vt qui vitam peregerit viro dignā: tuo monumēto Carū abiectissime / celsiorem: ac tutiore in loco substructam.

τέλος.

SIMYLI AC POLYSTRATI. SIMYLVS.

Enisti tandē & tu Polystrate ad nos quum annos vixeris haud multo pauciores centū opinor. POLY. Nonaginta octo Simyle. SIMYLVS. Sed quinā triginta istos annos egisti: quibus mihi fueras superstes. Nā ip̄e perii te ferme septuagenario. POLYST. Q̄ suauissime p̄fecto: etiam si hoc mirum tibi videbit̄. SIMY. Mirum vero: si quidē tibi primū senī, deinde inualido, postremo etiā orbo quicq̄ poterat esse in vita suaue. POLY. Pricipio nihil erat qd̄ nō possem. prēterea pueri formosi complures aderāt: tū mulieres nitidissimā: vnguēta, vinum mire fragrans, postremo mensā vel siculis illis lautiores. SIMY. Noua narras. Nā ego te plane sordidum ac parcissimū esse sciebam. POLY. Atqui vir p̄clare / ex alienis arcis opes mihi subscatebant. Tum diluculo p̄tinus q̄ plurimi mortales ad fores meas vētirabāt: simulq̄ ex omni rerū genere quæ terrarū vbiuis pulcherrimā reperiūtur munera deportabant. SIMY. Nū me defuncto regnū gessisti? POLY. Minime: verū amantes habebā innumeros. SIMY. Non possum nō ridere. Tu ne amātes: tantus natu quū esses: vixq̄ tibi dētes supersent quatuor? POLY. Habebā per Iouē / equidē optimates ciuitatis. Quūq̄ essem tum senex: tū caluus: sicuti vides: prēterea lippies etiā ac senio cecutiens: postremo naribus muccolis: tamē cupidissime mihi insenuiebār: adeo vt is felix videres: quēcūq̄ vī aspexissem modo. SIMY. Nū tu quoq̄ quēdamodū Phaon ille, Venerē aliquā e Chio trāsfluxisti: vt ob id optanti tibi illa dederit, rursū ad iuuentā redire: ac denuo formosum atq̄ amabile fieri? POLY. Haud quāq̄. Quin magis quū talis essem, qualē dixi: tamē supra modum adamabar. SIMY. Aenigmata narras. POLY. Atqui notissim⁹ est hic amor quū vulgo fit frequēs. nempe erga senes orbos ac diuites. SIMY. Nūc

tua forma/ vnde tibi profecta fuerit intelligo vir egregie: nimirū ab aurea illa Venere. POLY. Verum tamē non parum multas cōmoditates ab amā tibus tuli Simyle: propemodum etiā adoratus ab illis. Porro sapius etiam quasi-procax illis illudebā: excludēs inter dū nōnullos eorū. Interim illi iter sese decertabāt & in ambiendis primis apud me partibus/aliū alius anteire nitebatur. SIMY. Sed age: de facultatib⁹ tuis quid tandē statueras? POLY. Palam quidē affirmabā: me vnūquēq; illorum relicturū haredem. Idq; illi quū crederent futurū: certatim se quisq; obsequentiore atq; adulantiore praebebat. Ceterū alteras illas veras tabulas/quas apud me seruauerā, reli- qui: in quib⁹ omnes illos plorare iussī. SIMY. At postrema illa tabula: quē pronūciabāt haredē? Num e cognatis quēpiam? POLY. Nō per louē: immo nouitium quēdam: ex formosis illis adolēscētulis: natione Phrygem. SIMY. Quot annos natū Polystrate? POLY. Viginti ferme. SIMY. Iā intelligo qui bus obsequiis ille te demeruerit. POLY. Attamen multo illis dignior: qui scriberetur hares: etiā si barbarus erat ac perditus. Quē iam ipsi etiā opti- mates colunt captantq;. Is igitur mihi extitit hares. Iāq; inter patricios nu- merat: subraſo mēto, barbaroq; cultu ac lingua. Quin etiā Codro generosiorē, Nireo formosiorē, Vlyſſe prudētiore eē p̄dicāt. SIMY. Nō laboro: vel to- tius Græcię sit īperator, si libet: modo ne illi potiant hareditate. τέλος.

VENERIS & CVPIDINIS,

VENVS.

Vid tandē in causa est Cupido: vt quū reliquos deos om- nis adortus expugnaris: louem ipm: Neptunū: Apollinē: Iunonem: me deniq; matrē: ab vna Minerua tēperes: vtq; aduersus hāc nec vllū habeat icēditū tua fax: & iaculis va- cua sit pharetra: tū & ipse arcu careas: neq; iaculari noris! CVPI. Equidē hanc metuo mater. est enim formidabilis truculētoq; aspectu: ac ferocitate qdā supra modū virili. Proinde si quādo tenſo arcu petā illam: galeæ crīstā quatiēs/expauefacit me: moxq; formidi- ne tremere occipio: sic vt arma mihi e manibus excidant. VENVS. Atqui Mars an non erat hac formidabilior! Et hunc tamē separatū exarmasti. CVPI. Imo ille cupide me recipit: atq; vltro etiā inuirit. Verum Minerua semp adductis supcilliis obseruat. Quin aliquādo temere ad illā aduolauī fa- cem ppius admouēs. At illa si quidē ad me accesseris ingt per parentē louē quouis modo te cōfecero: aut lācea te trāsligam: aut pedibus arreptū in tar- tara dabo praeipitē: aut ipsa te discerpā. plurima itē id genus cōminabat. Ad hęc acrib⁹ obtueſ oculis: postremo & in pectore faciē quādā gestat hor- rēdā, viperis capillorū vice comatā. Hāc nimirū maximope formido. Terri-

Dialogi varii. Fo. XCVI.

tat em me: fugioq; quoties ea aspicio. VENVS. Esto sane. Minerua metuis
vt ais atq; hui⁹ gestamen gorgona reformidas: idq; quū louis ipi⁹ fulmē nō
formidaueris. Ceterū Musæ quā ob causam abs te nō feriunt: atq; a tuis ia-
culis tutæ agūt. Nū & hæ cristas quatunt: aut gorgonas p̄tendūt! CVPI.
Has quidē reuereor mater. Sūt em vultu pudico ac reuerēdo: p̄terea semp
aliquo tenent studio: semp cantionib⁹ animū intentū gerūt. Quin ipse etiā
nō raro illis affistō: carminis suauitate delinit⁹. VENVS. Esto nec has ado-
ritis p̄pterea q̄ sint reuerēdæ: at Dianā qua tādē grā nō vulneras! CVPI.
Vt breuiter dicā: hāc ne dephēdere qdē vsq; sum potis: quippe p̄petuo p̄ mō-
tes fugitantē. Ad hæc alteri⁹ cuiusdā sui cupidinis illa tenet cupidine. VE-
NVS. Cui⁹ o gnate! CVPI. Nempe venatu ceruorū & hinnulorū: quos in-
sectat vt capiat: ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerū huiusmodi studio te-
netur. Tamen fratrē eius qui nimirū arcu valet & ipse: feritq; emin⁹. VE-
NVS. Teneo gnate. eū saepenumero sagitta vulnerasti. τέλοσ.

MARTIS ac MERCVRII.

MARS.

Vdistin Mercuri cuiusmodi nobis minat⁹ sit Iuppiter:
q̄ sup̄ba: q̄ dictu absurda! Ego inq; si voluero/ catenā ex
ethere demittā: vnde si vos suspēsi me vī detrahete cone-
mini, luseritis operā. Nūq; em me deorsū trahetis. Cōtra
ego vos velim ī altū attrahere: nō vos modo: verū etiā tū
terrā ip̄am, tū mare pariter subuectū in sublime sustule-
ro. Ad hæc alia pmulta: q̄ tu quoq; audisti. At ego si qdē cū vno quolibet sin-
gulatim cōferat: ita p̄statiōrē eū esse, viribusq; superiorē, haud quāq; nega-
uerim: verū vnū tā multis pariter in tāntū antecellere: vt eū ne pōdere qdē
vincere queamus: etiā ac mare nobis adiunxerimus: id neutiq; crediderim.
MERCVR. Bona verba Mars. Neq; em sat tutū est ista loq;: ne qd forte malū
nobis hæc petulātia cōciliet. MARS. An vero credis apud quēlibet hæc di-
cturū me! Imo apud te solū id audeo: quē linguæ cōtinētis eē sciebā. Sed qd
mihi maxime ridiculū videbat: rū quū hæc minitātē audire: haud quā ap̄-
te reticere. et em meminē: quū nō ita mīto ante Neptun⁹, Iuno, ac Pallas,
mota aduersus eū seditiōe machinarent cōphēsi illū ī vlcū cōiicere: quā
topere formidaret: vtq; ī oēm speciē sese verterit. Idq; cū tres dūtaxat essent
dīi. Qd nī Thetis misericordiā cōmota, Briareū Cētimanū illi auxiliatum
acceruissset: ipso pariter eum fulmine ac tonitru vinct⁹ erat. Hæc reputātū
mihi ridere libebat eius magniloquentiā iactantiāq;. MERCVR. Tace. Bo-
na verba. Neq; em tutū est ista vel tibi dicere: vel audire mihi. τέλοσ.

MERCVRII & MAIAE.

MERCVR.

Luciani.

St vero mater deus q̄lq̄ in cœlo me miserior: MAIA.
 Caue ne quid istiusmodi dixeris Mercuri, MERCVR.
 Quid non dicā: qui quidē tantū negotiorū solus susti-
 neam: q̄bus delassor: ī tā multa ministeria distractus:
 Nā mane protinus surgēdum est mihi, statimq̄ ver-
 rēdum coenaculum: vbi dīi cōpotant. Tum vbi curiā
 in qua consultant vndiq̄ strauero: ac singula ita vt
 oportet cōposuero: loui necessum est assistere, ac p̄se-
 rēdis illius mādatis toto die sursum ac deorsum cursitare: Isuper quum re-
 deo, puluerulētus adhuc / Ambrosiam apponere cogor. Porro priusq̄ noui-
 tius iste pocillator aduenisset: ego nectar etiā ministrabā. Quodq̄ est oīm
 indignissimū: soli omniū ne noctu quidē agere quietē licet: verum id quoq̄
 tēporis necesse habeo defunctorū animas ad Plutonē deducere: manumq̄
 gregi me ducē prēbere: tum autē & tribunalibus assistere. Neq̄ enim mihi
 sufficebāt scilicet diurna negotia: dum verfor in palēstris: dū in concioni-
 bus p̄conis vices ago: dū oratores instruo: nī hęc quoq̄ prouincia accedat:
 vt simul etiā vmbrarū res disponā. Atqui Ledē filiū alternis iter ipsos vici-
 bus apud superos atq̄ iferos agitant. Mihi necesse est quotidie, tum hoc, tū
 illud pariter agere. Deīde duo illi Alcmena ac Semele miseris p̄gnati mu-
 lieribus / ociosi in conuiuiis accēbunt: at ego Maia Atlantide progenitus il-
 lis ministro scilicet. Quin nunc quū recēs a Sidone Cadmi filia reuersus es-
 sem. Nā ad hanc me legarat: visum quid ageret puella, priusq̄ respirassem;
 & adhuc anhelū de via / versum ad Argos emandauit visurū / qui cū Danae
 ageretur. Rursum inde in Bœotiā profectus inquit, obiter Antiopā visito.
 Adeo vt plane iā pariturū me negarim. Q, si mihi licuisset: lubēs profecto
 fecissem: id qđ solēt ii qui ī terris durā seruiūt seruitutē. MAIA. Missa fac
 ista gnate. Decet enī per oīa morē gerere patri: quī sis iuuenis. Ac nūc quo
 iussus es, Argos contēde. Deinde ī Bœotiā: ne si cessaris fuerisq̄ lētior, pla-
 gas etiā auferas. Nā iracundi sunt qui amant.

VENERIS ET CVPIDINIS.

VENVS.

Vpido Gnate: vide quē facis flagitia. Nō iā de his loquor
 quē te ī pulsoe mortales ī terra vel ī se quisq̄, vel iuicē
 alii in alios faciunt: verū de his ago q̄ apud superos quoq̄
 designas: qui quidē louē ipsum cogis varias assumere for-
 mas: in quodcunq̄ tibi pro tēpore visum fuerit, eum ver-
 tens. Tum lunā e cœlo deuocas. Quin & solē aliquoties cō-

pellis lentum apud Clymenen cessare aurigandi muneris oblitū. Nā q̄qd iniuriæ in me matrē etiā cōmittis, audacter ac tanq̄ tuto facis. Verū tu q̄ dem o deorū oīm confidentissime, Rheam insup ipsam iā anti, præterea deorum tam multorū parentē, eo ppulisti: vt pusionē adamer: atq̄ in Phrygiū illum adolescentulū depear: ac tua iā opa insanit: iunctusq̄ leonibus, adhibitis item Corybātibus: q̄ppe qui et ipsi furore quodā sunt afflati: p Idā mō tem sursum ac deorsum oberrat: ipsa quidē Attis amore eiulās. Cæterū Corybantū alius suū ipse penem ense desecat: alius demissa coma p mōtes fert insānus: alius cornu canit: alius tympano tonat: alius cymbalo p̄strepit: breuiter omnis vndiquaq̄ Ida tumultus atq̄ insanix plena est. Proinde cūcta timeo. Metuo ne tale qd accidat, quādogdem te pduxī, malū ingēs: vt siq̄n resipiscat Rheā: vel potius si p̄gat insanire: Corybantibus impet: vt te cor̄ reptū discerpāt: aut leonibus obiciāt. Hic me sollicitat metus: q̄ videā tibi periculū imminere. CVPIDO. Otioso animo esto mater: siq̄dem leonibus etiā ipsis iam familiaris sum factus: ita vt sapenūmero cōsēns eorū tergis: prehensaq̄ iuba: equitis ritu insidens: illos agitem. At vero illi interim mihi caudis adblandiuntur: ac manū ori insertam receptāt: lambuntq̄: deinde mihi reddūt innocuā. Porro Rheā ipsi quādo tandē vacauerit, vt me viciscat: quū in Arte sit tota! Postremo qd ego peccos: quū res pulchras vt sunt, offero ac demōstro: vos ne appetite res pulchras. Quare his de rebus ne in me crimen cōserte. Num vis ipsa tu mater: vtī neq̄ tu posthac Martē ames: neq̄ ille te? VENVS. Vt es puicax: et nulla in re non superas. Attamen horum quæ dixi aliquando memineris.

DORIDIS ET GALATEAE. DORIS.

Ormosum amantē Galatea / nempe Siculū istū pastorē: aiunt amore tuī depire. GALAT. Ne ride Doris: etem qualis qualis est, Neptuno p̄e prognatus est. DORIS. Quid tū postea: si vel Ioue ipso sit p̄genitus: quū vsq̄ adeo agrestis atq̄ hispidus appareat: qd̄ est oīm deformissimū / vñoculus! An vero credis genus illi q̄q̄ p̄futu rū ad formā? GAL. Ne isthuc qdē ipm: q̄ hispid⁹ ē atq̄ agrestis vt tu vocas illū deformar: quin virile magis est. Porro oculus mediā in frōte decet etiā: quo quidē nihilo segnius cernit: q̄ si duo forent. DORIS. Videris Galatea nō amantē h̄e Polyphemū: sed illū potius adamar: sic eū p̄dicas. GAL. Egdē haud adamo: sed tñ insignē istā v̄ram insultādī / opprobriādīq̄ petulantiā ferre nō queo. Ac mihi nimirū inuidētia qdā isthuc facere videmini: p̄pter ea q̄ ille cū forte aliqui gregē pasceret fusi: nosq̄ e littorali specula in littorē

Luciani

ludentes cerneret in pminētibz Aetnae pedibz: qua videlicet inter montē et mare litt⁹ sese in longū porrigit: vos ne aspexerit qdē: at ego oīm vna vīsa sim formosissima: eoq; in vnā me cōiecerit oculū. Ea res vos male habet. Nā argumētū est / me forma praeſtātiorē esse ac digniorē, quāz amer: vos cōtra fastiditas esse. DORIS. An istud tibi putas inuidēdū videri: si primū pastorī, deinde lusco formosa vīsa sis! Qz qd aliud ille potuit in te pbare: ppter candorē? Is illi placet opinor: q; caleo et lacti assueuerit: pinde qd his sit simile / id prius pulchrū iudicat. Alioq; vbi libebit scire / qua sis facie: de scopulo quopiā in aquā, siquādo trāquilla steterit despectās, temetipam cōtemplare: videbis aliud nihil: nisi ppetuū candorē. Verū is quidē nō pbat: nisi rubor admixt⁹ illi / decus illi iūxerit. GALA. Atq; ego illa immodice cādidā / tñ eiusmodi habeo amantē: quī interim e vobis nulla sit: quā vel pastor / vel nauta / vel portitor aliq; miret. Ceterū Polyphemus (vt alia ne dicam) etiā canendī pītus est. DORIS. Tace o Galatea. Audiuimus illū canētem quū nup pruriret in te: sed o sancta Venus, asinū rudere dixisses. Nam lyrae corpus simillimū erat ceruino capiti ossibus renudato: tū cornua pīnde quasi cubiti pminebāt. Is iūctis / inductisq; fidibus: quas ne Collope qdē circūtorquebat / agreste qddā et absōnū cantilabat: quū aliud interim ipse voce caneret: aliud lyra succineret. Ita vt tempore nobis nequierimus: quī rideremus amatorīā illā cantionē. Nā Echo ne respōdere quidē illi voluit balantī: quū sit adeo garrula. Imo puduisset: si vīsa fuisset stridulū illius et ridiculū cātū imitari. Adhāc gestabat i vlnis amasius iste delitias suas / vrsū catulū pilis hirtū / ipsi nō dissimilem. Quis aut nō inuideat tibi amicū istū Galatea? GAL. Quin tu igit Dorī tuū ipsius amicū nobis cōmonstra: qui meo sit formosior: q; doctius ac melius vel voce canat / vel cythara? DORIS. Mihi quidē nullus est amator: neq; me hoc nomine iactos: quasi sim vehementer amabilis: verū tamē istiusmodi amicū / qualis est Polyphemus nō pe totus hircū olens, tū crudis victitās carnibus, et hospites, siq; appulerint deuorās / tibi habeas: eumq; tu mutuum ames. τέλος.

DIOGENIS ET ALEXANDRI. DIOGE.

Vid hoc rei ē Alexāder? Itane defunctus es tu quoq; pīn atq; nos oēs? ALEX. Vides nimirū Diogenes. Tāctū mīrādū nō est: si hō cū fuerī, defūctus sim. DIOG. Nū ergo Iuppiter ille Hammō mētiebat cū te suū filiū esse diceret an vero tu Philippo pte pgnat⁹ eras? ALEX. Haud dubie Philippo. Neq; em obīssē: si Hammone par ēre fuissē pgenit⁹. DIOG. Atq; de Olympiade etiā cōsilia qdā ferebāt: puta draconē

Dialogi varii. Fo. XCVIII.

quēdā cū ea fuisse cōgressum/ visumq; in cubiculo: ex eo grauidā peperisse
te. Porro Philippū errare/ falliq; q se tuū p̄sem eē crederet. ALEX. Inaudie
ram quidē et ipse ista quēadmodū tu: at nūc video neq; infem/ neq; Hāmō-
nios illos vates sanī qcū aut verī dixisse. DIOG. Attamē istud illorū mēda
cū Alexander ad res gerēdas haud quāq; tibi fuit inutile: p̄pterea q; vulg⁹
te verebatur/ metuebatq;: quū deū esse crederet. Sed dic mihi: cui nā tam in
gens illud imperiū moriēs reliquisti? ALEX. Id eqdē ignoro Diogenes. Ce-
lerius em̄ e vira submouebat: q; vt eēt oriū de illo qcū statuēdi: p̄ter id vnū:
q; moriēs Perdiccē anulū tradidī. Sed age: qd rides Diogenes? DIO. Quid
ni rideā? An nō meministi qd Grēci fecerūt: cū nup tibi arrepto impio adu-
lenti: principēq; ac ducē aduersus barbaros deligerēt? Nōnulli vero ī duo
decim deorū numerū referrent/ ac phana cōstituerēt: deniq; sacra facerent
tanq; draconis filio! Sed illud mihi dicito: vbi te sepelierunt Macedones?
ALEX. Eriādū ī Babylone iaceo tertiū iā diē. Porro Prolemæus ille satel-
les meus, siquādo detur oriū, ab his rerū tumultibus q nūc īstant/ pollicet
ī Aegyptū deportaturū me: atq; īnibi sepulturū: quo videlicet vnus fiam
ex diis Aegyptiis. DIOG. Nō possū nō ridere Alexāder: q; qdē te videā etiā
apud inferos desipientē: sperātēq; fore: vt aliquādo vel Anubis fias/ vel Osī-
ris. Quin tu spes istas omittis o diuinissime: neq; em̄ fas est reuerti quēq;
qui semel paludē transmiserit: atq; intra specus hiatū descenderit. p̄pterea
q; neq; indiligēs est Aeacus/ neq; contēendus Cerberus. Verū illud abs te
discere peruelim: quo feras aīo/ quoties ī mentē redit: quāta felicitate apd
superos relicta huc sis profectus: puta capitis custodibus/ satellitibus/ aduci-
bus: tum auri tanta vi: ad hoc populis: qui te adorabāt. Prēterea Babylone
Bactris/ immanibus illis belluis/ dignitate/ gloria: deinde q; eminebas con-
spicius: dum vectareris: dum amiculo candido caput haberes reuinctum:
dum purpura circumamictus esses! Nunquid hāc te discruciant: quoties
recurant animo! Quid lachrymas stulte! An, non id te sapiens ille docuit
Aristoteles: ne res eas quæ a fortuna profisciscantur/ stabiles ac firmas existi-
mares? ALEX. Sapiens ille! quum sit aſſetator um omniū p̄ditissimus. Sine
me solum Aristotelis facta scire: q; multa a me perierit: quæ mihi scripserit
deinde quemadmodū abusus sit mea illa ambītiō: qua cupiebam erudi-
tione ceteris prēstare: quum mihi palparetur interim/ ac prādicaret me:
nunc ob formam: tanq; et ipsa summi boni pars quædam esset: nunc ob res
gestas atq; opes. Nā has quoq; ī bonorū numero collocādas esse cēsebat: ne
sibi vitio verteret: q; eas accipet. Plane prāstigiōsus vir ille quidem erat ac
fraudulentus o Diogenes. Qūq; illud fructus scilicet ex illius sapientia sero

Luciani

q̄ nūc perinde quasi summis de bonis excrucior: ob ista q̄ tu paulo ante cō-
memorasti. DIOGENES. At scin quid facies! Ostēdā tibi molestiē istius re-
mediū. Quādoq̄dē his in locis veratrū nō prouenit: fac vt Lethēi fluminis
aquā audis faucibus attrahēs/bibas: iterūq̄ ac sapius bibas. Atq̄ eo pacto
desines de bonis illis Aristotelicis discrucari. Verū em̄, Cletum etiā illū &
Calisthenē video: cūq̄ his alios cōpluris raptim huc sese ferētes, quo te dis-
cerpant, poenalsq̄ sumāt, ob ea q̄ quodā in illos cōmisisti. Quare faci alterā
hanc ripam te conseras, & crebrius (vt dixi) bibas.

τέλος.

MENIPPI ET CHIRONIS.

MENIPPVS.

Quidem inaudiui Chiron, te deus quū esses/ tamē optasse
mortē. CHIRON. Vera nimirū sunt ista q̄ audisti Menip-
pe. Planeq̄ mortu⁹ sum sicuti vides: quū mihi licuerit im-
mortale esse. MENIPPVS. At q̄nā te mortis cupido tene-
bat: rei videlicet, quā vulg⁹ hominū horreat! CHIRON.

Dicā apud te: virū neutiq̄ stultū atq̄ imperitū. Iā mihi de-
fierat esse iucūdū: immortalitate frui. MENIPPVS. Quid! An iucūdū erat/
te viuere: lucēq̄ tueri! CHIRON. Erat inquā Menippe. Nā qd iucūdū vo-
cant, id ego neutiq̄ simplex, sed variū quiddā eē arbitror. Verum quū ego
semp viuere, atq̄ iisdē ppetuo rebus vterer, sole/luce/cibo/tū horā eadē re-
currerēt: reliqua itē oīa, quēcūq̄ cōtingūt in vita, reciproco quodā orbe re-
dirēt: atq̄ aliis alia p vices succederēt: satietas videlicet eorū me cepit. Ne-
q̄ em̄ in eo voluptas est sita: si perpetuo fruaris iisdē: sed oīno in permutādo
posita est. MENIPPVS. Probe loqueris Chiron. Ceterū hec q̄ apud infēros
agitur vita, quā tibi pcedit: posteaq̄ ad hanc tāq̄ ad potiorē te cōtulisti!
CHIRON. Haud insuauiter Menippe. Sigdē aequalitas ipsa quiddā habet
admodū populare. Nihil aut̄ interest verū in luce quis agat: an in tenebris.
præterea neq̄ sitiēdū est nobis quēadmodū apud superos, neq̄ esuriēdū:
sed eiusmodi rerū omniū egentia vacamus. MENIPPVS. Vide Chiron ne
temet ipse inuoluas: neue eodē tibi recidat oratio. CHIRON. Quāobrem
isthuc ais! MENIPPVS. Nepe: si illud tibi fastidio fuit: q̄ in vita semp iis-
dem similibusq̄ rebus vtendū erat: quū hic itidē similia sint omnia: eisdem
ad modum parient fastidiū. At de integro tibi quærēda erit vitæ cōmuta-
tio, atq̄ hinc quopiā aliā in vitā demigrandū: id qd arbitror fieri nō posse.
CHIRON. Quid igitur faciendū Menippe! MENIPPVS. Illud nimirū,
vti sapiēs quū sis, quēadmodū opinor, & vulgo p̄dicant, præsentibus rebus
sis contentus: neq̄ quicq̄ in his esse putes: qd ferri non queat.

τέλος.

Dialogi varii. Fo. XCIX.

MENIPPI ET CERBERI. MENIPPVS.

Eus Cerbere quandoquidē mihi tecum cognatio quādā
intercedit: quū et ipse sim canis: dic mihi per stygiā palu-
dem, quomodo sese habebat Socrates quū huc accederet?
Verisimile est asir te/ deus quū sis/ nō latrare modo, verū
etiā humano more loqui, si quando velis. CERBERVS.
Quū pcul adhuc abesset Menippe/ visus est constāri atq;
interrito adire vultu: pinde quāsi mortē nihil omnino formidaret: ac tanq;
hoc ipm vellet iis qui procul a specus ingressu stabāt/ ostendere: verū simul
atq; desperit in hiatū: viditq; pfundū atq; atrū antri recessum: simulq; ego
cunctantem etiā illū aconito mordēs pede correptū detraherē: infantū ri-
tu eiulabat/ suosq; deplorabat liberos: nihilq; nō faciebat: in oēm speciem sese
cōuertens. MENIP. Nū igit fucate sapiēs erat ille: neq; vere mortē cōtēne-
bat? CERB. Haud vere. Ceterū vbi vidit id esse necesse, audaciā quādā prę
se ferebat: quāsi vero volens id esset passurus: qđ alioqui volenti/ nolenti tñ
qino fuerat ferendū: videlicet quo spectātoribus esset miraculo. Egdē illud
in totū de viris istiusmodi vere possim dicere: ad fauces vsq; spec⁹ intrepī-
di sunt ac fortes: porro intus quū sunt/ nihil mollius neq; fractius. MENIP.
Ceterū ego quonā animo tibi visus sum subiisse specum? CERBE. Vnus
mortalū Menippe sic mihi visus es subire: vt tuo dignum erat genere: et
prior te Diogenes: propterea q; neutiq; adacti subieritis/ aut intrusi: verum
tum vltronei: tum ridentes: atq; omnibus plorare renuntiantes.

PRAEFATIO SEV HERCVLES GAL-

licus Luciani Erasmo interprete.

Herculem Galli lingua gentis vernacula Ogmīū vocant.
Porro deum ipm noua quādā atq; inusitata figura depin-
gunt: decrepitus est apud illos: recaluaster: reliqs capili-
lis, siq; reliqui sunt, plane canis: cute rugosa: et in aterris-
simū exusta colorē: cuiusmodi sunt nauteq; isti senes. Cha-
rontē potius/ aut lapetū quempiā ex his q; apud inferos
versant/ diceret. In summa: quiduis potius q; Hercule esse cōiiceret ex ima-
gine. Atq; tali specie quū sit, tamē Herculis ornatū gerit: vt q; tū leonis exu-
itiū indutus sit: tum clauam dextra teneat: tum phatram humeris apta-
tā portet: tū arcū tensum leua pratēdat. Deniq; modis oībus Hercules est.
Hac equidē arbitrabar in Græcanicorū deorū cōtumeliā pperā facere Gal-
los: quū eū eiusmodi fingerēt effigie: quo nimirū illū talib⁹ picturis vlcisce-
rentur: q; olim in regionem iporū incurfasset: praedas agens id tps: quum

Luciani

Geryonis armenta vestigās occidētalīū gētīū plerasq; regiones puastaret. At nōdū etiā dixi: id qđ erat in imagine maxime nouū atq; mirādū. Sigdē Hercules ille senex ingentē admodū hominī multitudinē trahit: oībus ab aure reuinctis. Porro vincula catenulæ tenues auro electrove cōfectę; pulcherrimis istis monilibus adsimiles. Atqui quī vinculis vsq; adeo fragilib⁹ ducant: tamē neq; de fugiēdo cogitāt, quī alioqui cōmode possint: neq; prorsus obnitunt aut pedibus aduersus trahētem obtendunt, sese resupinantes: verū alacres ac læti sequunt, ducētē admirātes, vltro festinātes oēs, & laxatis funiculis, etiā anteuertere studētēs. Perinde quasi grauiter laturi, si soluerent vinculis. Ne illud qđ pigebit referre, qđ mihi videbat oīm absurdissimū. Etenim quī nō inueniret pictor vnde catenularū summas ansas neceret: videlicet dextera iam clauā, læua arcū tenēte, summā dei linguā perterebravit, atq; ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipse nimirū ad eos qui ducebātur, vultū & oculos cōuertebat / ar ridēs. Hęc ego quū diutius assistēs essem contēplatus / admirans, hēsitans: indignās Gallus quispiā / qui ppius astant / nostratīū literatū nō indoctus: id qđ declarauit: quī Græcam linguā absolute sonaret, philosophus opinor ex eo genere philosophorū: qđ apud illos esse fertur. Ego tibi hospes ingt / picturæ istius ænigma explicabo. Nā videre vehemēter ad eā attonit⁹ ac stupefactus. Orationē nos Galli nequaquā arbitramur esse Mercurium: quē admodum vos Græci: verū Herculi illā tribuimus: ppter ea qđ hic Mercurio longe robustior extiterit. Nā qđ senex fingitur, nihil est qđ mirere. Sigdē vna faciūdia cōsuevit in senecta demū absolutū vigorē ostendere: si modo verū vestri dicunt poætæ.

Obduci iuuenum densa caligine pectus.

Contra senectam posse quiddam dicere:

Rudī iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Nestoris lingua melle pfluīt: et Troianorū cōcionatores Lirioessan edunt, videlicet floridā quādā vocē. Nam liria si satis cōmemini flores appellantur. Proinde qđ ab auribus vinctos ad linguā trahit senex hic Hercules: quī non aliud qđ ipse est sermo: ne id quidē debes admirari: quī quidē non ignores linguæ cum auribus esse cognationē. Neq; veto ad cōtumeliā illius illud pertinet: qđ ea pertusa est. Nam memini inquit, & lambicos quosdam versiculos e comœdiis apud vos discere.

Siquidem viris loquacibus

Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodē hanc in summa habemus opinionē, vt quicquid egit id oratione faciūdiæq; confecisse putemus: vtpote virū sapiētē: ac persuadēdo plē-

Eunuchus. Fo. C.

atq; sibi subegisse. Iam tela illius nimirū rationes sunt, acutę, missiles, citę atq; animū lauciantes. Vnde pēnigera dicta vos quoq; nominatis. Hacten? Gallus. Ac mihi quidē quū huc me cōferēs mecū inter eundū ppendere mī decorū iam esset: vt tam grandis natu, quiq; iam pridē ab his doctrinę certaminibus memet abdicāsem, rursū me tam multorū iudiciū calculis exponere iudicādum: in tēpore subiit animū meum eius picturę recordatio. Nam antehac verebar: ne cui vestrū viderer hęc admodū pueriliter agere, quasq; p̄ter etatem iuuenari. Proinde ne quis Homericus adolescentulus illud mihi impingeret dicens.

Aetas iam periiit tua. Tum illud.

Ac te corripuit cariōsa senecta: minister

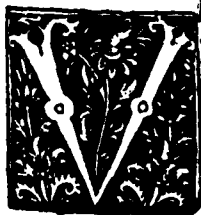
Inuālidusq; tibi, & segnes tardiq; caballī.

Videlicet eo scōmate pedes meos notans. Verū quoties senex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciam: neq; me pudet hęc auderes: quū sim ipsi aequalis imaginī. Itaq; robur / celeritas / forma / & si qua sunt alia corporis bona, valeāt: cūq; his tuus o Teie vates / cupido, vbi me mēto subcano viderit, auro rutilantibus alis, si videbitur vel aquilas p̄teruolet: neq; laborabit Hippoclidēs, imo nūc vel maxime tēpestiuū fuerit: faciūdia repubescere / florere / vigere / & q̄ licet plurimos ab auribus ducere: ac sepius arcu ferire: quādoquidē periculū nō est: ne quādo quis p̄ter spem pharetram inanē reperiat. Vides quibus modis etatē meā, meāq; senectutē ipse consolet animōq; adeo vt non sim veritus, nauim iam olim in terrā subductam denū reuellere, suisq; instructam armis / mediū in pelagus demittere. Contingant autē a vobis o dii, afflatus secūdi: quando nunc vel maxime / p̄sente / bono / atq; amico vento nobis ē opus. Quo si digni modo videbimur: in nos quoq; dicat aliquis Homericū illud,

Quos profert senior pannīs e vilibus armos.

τέλος.

EVNVCHVS SIVE PAMPHILVS LVCIANI
ERASMO INTERPRETE.

Nde nobis aduenis Luciane: seu quidnā rei rides? Semp tu quidē & alias cōsueuisti nobis hilaris ac festiuus occurrere: verū isthuc magis aliqd solito videt esse: de quo risum nec cōpescere queas. LVCIANVS. E foro tibi adfūo Pāphile: porro mox efficiā, vt tu quoq; mecū rideas: simulatq; audieris cuiusmdī litis adfuerim actioni: duob; philosophis inter sese contēdētibus. PAMPHILVS. Iam

Luciani

Isti huc ipsum perfectio ridiculum est quod ais: philosophos invicem litteras agitare. Nam
 etiam si quid magni fuisset negotii, inter ipsos modeste / citraque pugnam / contro-
 versiam componere oportuit. LVCIANVS. Quid ais? Transille componat illi: quod
 quidem solida plaustra conuictis onusta, alter in alterum effuderint, vociferantes
 miraque puicacia contredentes? PAMPHILVS. Videlicet de disciplinis atque opi-
 nionibus? Luciane, ita ut assoler dissentiebant: quod erat diuerse factionis. LVCIA.
 Nequaquam. Immo aliud quiddam erat hoc de quo dissidebant. Nam eiusdem secte erant
 ambo, eiusdemque scholae. Et tamen orta inter eos lis erat. Porro iudices, qui co-
 gnoscebant, primates erant huius reipublicae, naturaeque maximae ac sapientissimi. Breuitet
 apud quos pudeat aliquis etiam parum apte quippiam elocutus, nedum ad tantam p-
 uentus inuerecundiam. PAMPH. Quin tu igitur litteris argumentum exponis, quo vi-
 delicet ipse etiam cognoscat, quae res tibi tantum risum concitavit? LVCIANVS.
 Scis Pamphile, salarii, idque neutrum exiguum ab impatore fuisse constitutum: singu-
 lis philosophorum generibus? puta, Stoicis / Platoniceis / Epicureis: cumque his etiam
 peripateticis: ita ut unicuique sectae praemium esset aequale. Ceterum demortuo ex
 his quopiam, alius aliquis in eius locum subrogandus est qui sit optimarum calculis p-
 batus. Porro praemium illud, neque bubula pellis erat quippiam, quemadmodum ait poeta
 nec porcellus: verum singulos in annos decies mille numerum: quos accipiunt, uti
 doceant iuuentutem. PAMPH. Memini quidem ista. Quin autem nuper ex illis die
 obiisse quempiam: alterum mihi fallor e peripateticis. LVCIA. Haec ipsa Pamphile
 Helena: propter quam illi inter sese singulari certamine contestabantur. Et hactenus
 quidem nihil etiam ridendum erat in illis propter hoc: quod quum philosophos esse se p-
 fiterentur, ac pecunias pro nihilo ducere: tamen earum gratia pinde atque pro patria in
 discrimine adducta, pro religione maiorum, pro monumentis progenitorum, decertarent.
 PAMPH. Atqui peripateticorum istud est decretum: non admodum esse negligenda
 pecunias: verum eas in tertio quodam bonorum ordine esse ponendas. LVCIA.
 Recte dicis. Nam ita quidem aiunt. Proinde bellum hoc ex maiorum iudicio sententiaque
 illis extitit: verum quod postea consequuta sint, iam ausculta. Primum complures quidem
 alii in defuncti illius funebribus ludis decertabant: sed inter hos praecipue duo
 viribus pares: puta Diocles ille senex: nostri quem dicant: cotentiosum illum inquam:
 praeterea Bagoas: qui quidem ea specie est: ut eunuchus esse videatur. Inter hos
 initio de doctrina, deque philosophia: decretis atque opinionibus est decerta-
 tum: & uterque sui specimen ac documentum dedit: quod esset Aristotelicae factionis:
 quodque eius placita sequeretur ostendit. At per louem in hoc certamine / neuter al-
 tero superior erat. Lis igitur huc deflexit denique. Diocles desinens iam eruditio-
 nis suae periculum ac specimen ostendere, ad Bagoam descendit, ac vitam illius in
 primis carperet est aggressus. Bagoas itidem huius vitam vicissim taxabat.

Eunuchus. Fo. CI.

PAMPHILVS. Idq' merito Luciane. Si quidē eius rei magis erat habēda ratio. Proinde si ego forte iudex causae sedissem : magis in hoc vt mihi videt, futurus erā occupatus: potiusq; spectassem, vter moribus esset pstantior: q̄ vter ad disputandū ac dicēdū promptior: atq; illi potius q̄ huic victoriā adiudicassem. LVCIANVS. Recte dicis. Equidē isti tuę sentētię meum & ipse calculi addo. Verū vbi iā conuiciis, vbi maledictis essent satiati: tandē Diocles illud aiebat nefas esse, vel conari aut pponere Bagoam: vti cū philosophię studio, cūq; pulcherrimis illi⁹ pmiis, cōmercū haberet: qui gderi eunuchus esset. Imo hoc hominū genus, nō solū ab eiusmodi cōubernio secludi oportere: verū ab ipsis etiā sacris, ac vasis puris, breuiter ab omnibus publicis coetibus eiici. Ostēdens inauspicatū quoddā & occursum infaustum spectaculū fore: si quis mane domo egressus / vel videat istiusmodi quippiā. Atq; hac de re multis verbis diserebat: affirmās eunuchū neq; virum esse, neq; mulierē: sed quiddā vtrinq; cōpositū & conflatū, planeq; monstrum ab hominū natura specieg; alienū. PAMPHIL. Nouā accusandi rationē nobis narras Luciane. Iāq; & ipse ridere cōpellor / crimē audiēs tā inauditū. Sed aliter ille qd' Nū obtricebat! An vicissim & ipse quiddā ausus est ad ista respondere! LVCLIA. Inritio qdē pudore ac metu (nā id est istis familiare) diutius obtricebat, erubescēs inter im, palāq; p se ferēs id qd' erat. tandē autē tenuem quandā ac muliebrē edens vocē, negabat equū facere Dioclem: q; se q; Eunuchus esset: ob id a philosophia secluderet: cū qua foeminis etiā esset cōmercū. Allegabant: Aspasia, Diotima, Thargelia: quę causam illius adiuuabāt. Pręterea Academicus qdā Eunuchus natione Gallus : q; paulo ante nostrā atate maximī nois apud Gręcos floruisset. Porro Diocles etiā illū ipm, si q; dē extaret ac simili negotio sese misceret, phibitū se se respōdit: nihil expa ufactū opinione, quā apud vulgus obtinebat. Ad hęc quū ipse qdā dīcteria in illū iaciebat: tū referebat in eū quæ a Stoicis maximeq; Cynicis dicta ad risum cōcitādū erāt idonea de corpore mutilo atq; imperfecto. Hac i re iudiciū cōgnitio versabat. Deniq; toti⁹ causę iā illā caput eē coepit: nū eunuch⁹ idoneus eēt cēfendus: q; ad philosophiā admitteret: q; iuuenibus p̄fici potestularet: quū alter interi formā etiā ac corpis itegritatē, in philosopho req; redā eē diceret. Maxime vero vti barbā altā ac pmissam gerat: quo videlicet iis q; discēdi cupidī aduenirēt, vir grauis appareat: & is cui fides haberi debeat: neq; idignus videat decē illis drachmarū milib⁹: quę forēt ab impatore capiēda. Cēterū eunuchorū cōditionē etiā q; Spadonū esse viliorē. Nā illos aliqñ virile qddā exptos fuisse: at hunc ab ipo statim ortu fuisse exectū planeq; animal esse quoddā, variū atq; anceps: nō aliter q; cornices: quę neq;

inter columbas, neq; inter coruos numerari queant. Alter contra responde-
ret eo iudicio non de corporis agi figura: verū de animi virtute: proinde me-
tis qualitatē expendi oportere: deq; dogmatū cognitione querendum esse.
Eius rei testis citatus Aristoteles: qui quidē Ermeā eunuchū Atarne orūm
dum tyrannū supra modū sit admiratus: adeo, vt illi pīnde atq; diis sacra
fecerit. Ausus est et illud addere Bagoas/ multo magis idoneum esse eunu-
chum; cui adolescentes erudiendi credant: q; ab hoc nulla in illos calumniā
possit hāere: neq; Socraticū illud crimen in hunc comperat: q; adolescen-
tulos corrumpat. Deinde quā ille potissimū in mentū imberbe fuerat cauil-
latus, ea hic facite/ vt ipsi quidē videbatur treiecit. Etenī si e barbāe prolixī-
tate, inquit, philosophos aestimare conuenit: nimirū hircus ante omnis pri-
mas tenebit. Hic tertius quidā assistens (nomē hominis filebitur) atqui iu-
dices, inquit, hic malis leuibus ac foeminea voce/ reliquoq; corporis habitu
eunuchio adsimilis: si quis vestes detrahat, egregie vir esse videbitur. Alioq;
mentiunt qui ferūt eum aliquando in adulterio deprehensum / membra in
membris, vt legū tabulæ loquūtur, habentē: atq; id quidē temporis ad eu-
nuchū confugisse: eaq; reperta latebra absolutū fuisse: quū iudicibus crimē
persuaderi non posset: vt q; e specie hominē iudicaret eunuchū. At nūc mi-
hi palinodiā canturus videt: idq; propter ostentatū premiū. Hæc quū dice-
rentur, omnibus, vt par erat, risus est obortus. Porro Bagoas magis etiam
perturbabatur omnem in speciem sese varians: atq; in innumerabiles ver-
sus colores, tum frigido sudore fluens: ac neq; decorū sibi existimabat adul-
terii crimen agnoscere: neq; rursum eam accusationē inutilem ad præsens
cerramen arbitrabat. PAMPHI. Profecto deridicula sunt ista Luciane: neq;
vulgarem vobis, vtī cōiectandū est, voluptatem præbuerunt. Verū quorū
dem res euasit? Et quid super his pronuntiārūt iudices? LVCIAN. Non erat
eadem omniū sententia. Verū aliis quidem visum est: vtī nudato illoquē-
admodū in emptitiis seruis fieri consuevit/ inspicerent: nū in iis quæ ad pe-
nem pertinet/ philosophari posset. Alii vero sententiā dixere multo magis
etiam hæc ridiculam: nempe vt accersitis e lūstro mulieribus aliquot iube-
rent illum cū illis congregi: ac viri officio fungī: astante interim e iudicib;
quopiam, quī qdem esset natu maximus/ si deq; spectatissima: qui inspiceret
num philosophū præstaret. Hæc vbi omniū risu fuissent excepta: neq; quisq;
omnino adesset, cui non doleret alius risu concussus: visum est vt integra
causa in Italiā reiceretur. Ac nunc alter / vt aīst/ ad eloquentiæ ostentatio-
nem semet exercet atq; instruit: et accusationē q̄elaboratissimā meditat
adulterii crimen aggrediens: id quod ipsi maxime aduersatur. Quod qdē

De Sacrificiis. Fo. CII.

et hic facit iuxta malorum rhetorum morem: quod ex ipso crimine aduersarium inter viros recenser. Contra Bagoas diuersa curat: quemadmodum audio: et assidue virum agit: negotiumque prae manibus habet. Postremo victurus sese sperat: si modo docere possit se nihilo deteriore esse equas inuentibus animis. Id enim amice visum est optimi philosophiae documentum: atque una de monstratio: quae refelli non queat. Proinde optarim: ut filius qui mihi est ad huc admodum adolescens, non animum et linguam, sed penem haberet ad linguam idoneum.

Finis Eunuchi Erasmo interprete.

DE SACRIFICIIS.

Nimvero si quis recensere velit: quae stultissimi mortales facitant in sacris in festis diebus in aduendis salutis disque diis: tum quas res ab illis petant: quae vota faciant: cuiusmodi sint, quae de illis sentiunt statuuntque: equidem haud scio, sit ne quisque animo curis ira confectus: usque adeo moestos: quin risurus sit: ubi propperit negotii tum absurditatem, tum amentiam. At multo ante quam ridere incipiat opinor secum illud expendere: utrum pios istos appellari conueniat: an contra, diis inimicos atque infelices ac genios malos: qui quidem numen ipsum rem usque adeo humilem atque abiectam existiment esse: ut humanis egeat obsequiis: utque adulatione capiatur ac gaudeat: rursum ut stomachetur atque iracunde ferat: si negligat. Nam Aetolica illa mala simulque Calydoniorum calamitates: totque hominum caedes: adhuc et Meleagri interitum: haec omnia a Diana authore perfecta esse praedicant: quae videlicet grauiter ferret: quod ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Usque adeo nimirum alte dolor hic animo illius insederat: quod sacris epulis esset frustrata. Quin illam iam mihi videre videor: ut erat id tempus in caelo solitaria, reliquis diis ad Oenei conuiuium perfectis foras: miseris modis gerentem sese: ac miserabiliter eiulantem: quod ab eiusmodi festo esset abfutura. Contra Aethiopes illos fortunatos ac multis modis felices quis dixerit: si modo Iuppiter illis gratiam referret pro humanitate: quam in initio poematis Homericus in ipsum exhibuerat: duodecim perpetuos dies epulis acceptum: idque quum reliquis etiam diis comitatus ad conuiuium veniret. Usque adeo nihil ut appareret quicquid faciunt illi, gratis faciunt: verum sua bona vendunt mortalibus: atque emere quidem ab illis licet omnia: puta bonam valitudinem bucula: diuitias boves quatuor: tum regni bobus centum. Praeterea sospitem ab Troia in Pylium redire tauris novem. Iam ex Aulide ad illum transmittendi facultate.

Luciani

regia puella. Nā alius quidā/ne id temporis vrbs caperet, a Minerva mercatus est bobus duodecim ac peplo. Veri simile est autē esse praterea quā dā quā vel gallo/vel corolla/vel solo thure ab illis redimī queant. Hæc igitur quū nō ignoraret, opinor, Chryses ille, utpote/tum sacerdos/tū senex/diuinarūq; rerū egregie peritus: posteaq; re infecta redisset ab Agamēnone tāq; qui pridē Apollini mutuū dedisset beneficiū: ita nunc imputat ac reposcit vicem: quin cōiuitiatur etiā ppermodū: nempe quū sic ait. Equidem Apollo egregie/templū tuū quū id temporis adhuc esset incoronātū/sapenumero coronis ornaui: deīde tā multas tibi in aris adoleui coras taurorū/pariter atq; caprarū. At tu cōtra me negligis: quū huiusmodi patiar iniurias: p quū nihilo ducis hominē bene de te meritū. Qua quidem oratione in tantū ille puffedactus est, ut prius arrepto arcu/ac supra nauis stationē sese collocās pestem in Græcorū copias iacularetur: ne mulis quidē et canibus intactis. Sed quoniā de Apollīne incidit mentio: referam de eodē et alia: quæ de illo sapientes isti tradūt: nō illa quidē, quoties q; infelicitè amarit: nō Hiacynti cadem: neq; Daphnes supbiam: verū quemadmodū damnatus etiā fuerit / et ob Cyclopes interfectos in exiliū exactus. Vnde factū ut e cœlo in terrā demitteretur: humana iam sorte vsurus/ nostrisq; malis factus obnoxius. Praterea autē quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā locarit apud Admetū: tum itē in Phrygia apud Laomedonrē: atq; apud hunc quidē haud solus: verū cum Neptuno: quū ambo ppter egestatē lateres cōponerent: inq; cōstruendis moenibus operam prstarent. Ac ne mercedem quidē solidā a Phryge illo tulerunt: verū debebat illis adhuc de summa, ut ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid em̃! An non hæc in deorū honorē fabulantur poetæ: atq; his etiā multo diuiniora de Neptuno: de Prometheo: de Saturno: de Rheā: deniq; de vniuersa ferme Iouis familia: idq; inuocatis/ ut adsint canētib; in exordio poematū/ Musis: a gbus tandem velut afflati numine, id quod apparet, huiusmodi quædā cantant. Quēadmodū Saturnus ut primū Cœlum p̃rem suū execuisset/ ipse in eore gnauerit: deinde liberos suos deuorarit: sicuti ferūt fecisse et Argiū illum Thyestem. Deinde quēadmodū Iuppiter furtim occultatus a Rheā saxum pueri loco subiciente/ in Cretā sit ablegatus: atq; inibi a capella nutrice sit alitus: itidē videlicet, ut Telephus a cerua: Cyr⁹ Persa/ is q; prior regnauit a cane narratur enutritus. Postea quemadmodū expulso patre/ atq; in vincula cōiecto, ipse potitus sit imperio. Duxerat autē vxores cōpluris quidem alias: sed postremo loco Iunonē germanam: idq; iuxta Persarū et Assyriorū institutum. Tum autē q; esset in amores ppenus atq; in venerem effusus, in

De Sacrificiis. Fo. CIII.

cile coelū liberis expleuerit. Quorū alios ex suā sortis deabus creauit: alios
contra nothos/ex mortali terrestriq; genere sustulerit. Quū interim gene-
rosus ille, nūc in aurū, nunc in taurū, nunc in cygnū aut aquilam verteret:
ac in summa plures sibi formas assumeret: q̄ vel Proteus ipse. Porro Miner-
uam e suo ipsius capite progeniuit/ hanc plane sub ipso cerebro complexus.
Nam Bacchū vt aiunt, e matre etiā dū conflagrante surreptū, in suū semur
illatū defodit. Deinde vrgente partu, exegit. Nec his dissimilia/ de Iunone
etiam canūt. Nempe hanc citra virilē congressum/ subuentaneo conceptu
granidam puerū edidisse Vulcanū: atq; eū quidē nō admodū fortunatum,
verū excusorē ac fabrū ararū: quiq; perpetuo tum in igni/ tū ī fumo verse-
tur, ac scintillis oppletū: quippe cui⁹ ars in fornacibus exerceatur. Tū autē
ne pedibus quidē integris, claudicare enim e ruina: quū a Ioue præceps da-
tus esset e coelo. Q̄ ni Lemni pro sua bonitate eū/ dū adhuc ferretur in ae-
re/ suscepissent, perierat nobis Vulcanus: non aliter q̄ Astyanax e turri de-
iectus. Q̄q; quæ de Vulcano narrant/ toleranda videātur. Ceterū de Pro-
metheo, cui nō cognitū est, q̄ atrocita sit passus: propterea q̄ supra modum
humanæ gentis amans fuerit! Siquidē hūc Iuppiter in Scythiā deportatū
super Caucasum montē cruci suffixit: adhibita illi aquila quæ iecur illi⁹ as-
sidue circūderet. Hic itaq; poenas pēdit. Porro Rhea (nā sunt hæc quoq;
simul referēda) an nō indecore, atq; indigne facit! Iam anus quū sit, & æta-
te exacta, iisq; rebus intēpestiua, deinde tam multorū mater deorū, dū pue-
ros adhuc adamat, eosq; zelotypia prosequitur, dūq; Atten ipsū leonibus
sectū circūuectat: p̄sertim quū iā vtilis esse nō queat. Itaq; quinā posthac vi-
tio vertat aliquis, vel Veneri q̄ adulteretur, vel Dianæ q̄ ad Endymionē
frequēter medio e cursu diuertēs descēdat! Sed age missas faciamus has fa-
bulas: atq; ipsum coelū conscēdamus: poetico illo more subuolantes: ea nā
mirū via, quā vnā pariter cū Homero Hesiodus cōmōstrat: contēplaturi,
quē in modū singula apud illos sint ordinata. Ac primū quidē q̄ for infecus
sit ferretū, vel ab Homero, qui id ante nostram ætatē dixit, audiui⁹. Qd si
superas, ac sublato paulū capite sursum aspexeris: ac plane in ipm quasi dor-
sum pueneris: ibi simul & lumen apparet candidius & serenior sol, & astra
fulgētiōra, nihilq; vsq; oculis occurrit nisi clarus dies, ac solū vndiq; aureū.
Ceterū introgrediēti/ primo loco mansitant horæ: quippe quæ portas ser-
uāt. Post eas Iris ac Mercurius, vtpote ministri Iouis & internūciū. Deinde
Vulcani fabrilis officina, omnigena referta artificio. Postea deorū ædes, ac
Iouis ipsius regia: quæ quidē omnia Vulcanus pulcherrime fabricatus sit.
At vero dii iuxta Iouē assidētes (cōuenit enī opinor vt in supernis illis se-

Luciani

dibus magno strepitu fastuq; viuatur) i terrā despiciūt: & quoquoerſum
intēto capite, circūſpectāt, ſicunde ſubuolantē ignē videāt, aur nidorē in ae
ra ſurgētē, circūq; ſumū rotantē ſeſe. Qz ſi qſ forte ſacrū faciat: epulant oīs
fumo inhiātes, ac muſcarti in morē ſanguinē exugētes circū aras effuſum.
Alioq; ſi domi cibū capiant, neſtare atq; ambroſia victitāt. Nam olim hoies
etiā ab illis in cōuiuiū ſunt adhibiti, vnaq; cū eis potarūt: nepe Ixion ac Tā
talus: verū illi quoniā vim & raptū pararēt, eſſentq; futiles & garruli: ob id
in hūc quoq; diē poenas luūt. Porro reliquo mortaliſi generi coelū iā inace
ceſſum eſt atq; occultū. Et in hunc qdē modū viuūt a diis. Proinde videlicet
et iā mortales ipſi i colēdis illis cōſimilia qdā atq; iſtis cōſentanea moliunt.
Nā primū lucos illis attribuerūt: tū & mōtes dicarūt: prēterea aues conſe
crarūt: deinde ſuā cuiq; arborē assignarūt. His factis p regiones illos diſtri
butos colūt: eoſq; velut in ciuitatē ſuā receprāt. Nepe Apollinē Delphi De
lii: Mineruā Athenieſes: quē qdē Grēcis Athena dicta / vel ipſo vocabulo
ſe ei reip. familiarē eſſe teſtat. Argiui Iunonē: Mygdonii Rheam: Venerem
Paphii. Rurſum aut Cretēſes Iouē affirmāt nō modo vixiſſe apud ſeſe, nu
tritūq; fuiſſe: verū etiā ſepulchrū illius oſtendūt. At nos ſcilicet interim tā
multis iā ſeculis fallimur: q qdē opinemur Iouē tonare / pluere / reliqua; oīa
peragere. Et illud nos latuit: eū iā olim fuiſſe deſunctū: & apud Cretēſes ſe
pultū. Deinde vero phanis in honorē illorum erectis, ne rectis videlicet aut
penatibus careāt, formas illorū exprimūt adhibito ad id vel Praxiteles, vel
Polycleto, vel Phydia. At hi qdē artiſices, haud ſcio vbīnā viſam, corū eſſi
giē reſentāt. Ac Iouē qdē barbatū fingūt. Apollinē vero ſemp puerū. Mer
curiū iā pubeſcentē, primāq; ducentē lanuginē. Neptunū nigro capillitio,
ceſſis oculis Mineruam. Attamē q; templa ingrediūtur / nō iam arbitrat
ſeſe videre vel ebur ab Indis aduectū / vel e Thraciū venis effoſſum aurū, ve
rū ipſm Saturni Rheaq; filiū a Phydia in terrā hoſpitē adductū, iuſſumq;
Piſanorū in ſolitudine cuſtodē ac ſpeculatorē aſſiſtere: idq; hoc cōtentū ſe
mio: boniq; cōſulētē: ſi intra quinq; ppetuos annos dū Olympia celebrāt
interim obiter illi ſacrificet aliquis. Tū aut cōſtitutis aris, designatis ſacro
rum ſeptis, puris vasis collocatis, victimas offerunt: bouē aratorē agricola:
agnū opilio: caprā caprarius. Eſt q; thus: eſt qui placentulā offerat. At ſi q;
pauper: is ita deo litat: vt dexterā dūtaxat ſuā ipſius exoſculetur. Iam vero
quī imolāt (nā ad illos redeo) primū ſertis coronāt pecudē: multoq; ante
explorant: nū legitima ſit & ſacris idonea: ne qd forte macient, ex his q; re
ligio repudiat: deinde ad aram applicant: ac ſub oculis dei iugulant, ſtebile
quiddā emugientē, beneq; ſicuti licet cōiicere ominatū: deniq; voce iam lo

De Sacrificiis. Fo. CIIL.

uiore ad sacri tibus respondētem, Quis vero non facile coniectet gaudere deos: quā ista spectat? Quin & in frontispicio posita scriptura denūtiat: ne quis intra pura vasa consistat: q̄ manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine scedatus, neq̄ aliter q̄ Cyclops ille pecudē incidit, intestina educit, cor reuellit, cruorē aræ circūfundit. Et qd̄ rādem non obiens peragēs qd̄ ad pietatem sacrorūq̄ ritū pertineat? Post omnia demū, incenso igni/ capram ipsa pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cū lanis ouē. Nidor interim ille sacer atq̄ diuinus sursum fertur, atq̄ in ipsum vsq̄ coelum subuectus paulatim diffunditur. Iā vero Scythæ reliquis oībus hostiis omissis, vt quas viles atq̄ humiles existimēt, ipsos hoīes mactāt Artemidā atq̄ eo ritu deā placant. Verū hęc fortassis/modesta videantur: cūq̄ his ea quæ factitant Assyrii: quæ Phryges: quæ Lydi. Verū si in Aegyptum profisciscaris, ibi demū, ibi videbis permulta religiosa, planeq̄ coelo digna. Puta Iouem arietino vultu: Mercurium illum optimū facie canina: Panem vero totum hircum. Ad hæc alium Ibim: alium Crocodilum: aliū etiā Simiam, Q; si his quoq̄ de rebus

Quo plane pernoſſe queas didiciſſe libebit,

Compluris ſophiſtas audies: tum ſcribas, ac prophetas, mento raſo, qui tibi narrent (Sed prius/vt dici ſolet/

Fores occlude prophane.) Quēadmodū videlicet quōdam ea ſeditione territi, quā mouerant hoſtes atq̄ gigantes, in Aegyptum deuenerint: vt illic in poſterum tuti ab hoſtibus latitarent. Et ob eam cauſam ali⁹ hircū induerit, alius arietem, nimirū præ formidine, alius ſeram, alius auem. Atq̄ hinc eſſe: vt dii nūc etiā eas obtineant formas: quas id tēporis aſſumplerāt. Nā hæc diligēter mandata literis, idq̄ ante annos plus decies mille in adytis illorū reſoſita ſeruantur. Porro ſacrorū peragendorū idem ferme apud illos ritus: niſi q̄ hoſtiam luctu proſequitur: iāq̄ mactatæ circūfuſi mēbra laſant. Sūt q̄ ſepeliant dūtaxat poſtea q̄ occiderint. Nam Apis ille q̄ qdem deus apud illos eſt maximus, ſi quando moriatur, quis vsq̄ adeo magni faciat cæſariem ſuam: qui non eam detondeat, ac nudo capite luctū præ ſe ferat: etiam ſi vel purpureā Niſi comā habuerit! Eſt aut̄ hic Apis deus ex aramento iam antea ſuffragiis designatus: vtpote multo formoſior ac venerabilior reliquis illis priuatis & gregariis bubus. Hæc igitur quū ſic habeant et tamen a vulgo vera ſeriāq̄ credantur: mihi quidem poſtulare videntur: non qui rephendat: ſed vel Heraclitum porius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat: ille deplor et inſcitiam.

Luciani

LVCIANI CONVIVIUM SEV LAPITHAE

Erasmo Interprete.

PHILON. LVCIANVS. PHILON.

Quam quādam et variam disputationem Luciane vobis fuisse narrant/ sup coenam apud Aristanetū: tū philosophicos quosdā sermones dictos: ac sup his summam contentionem exortam fuisse. Qz ni mentitus est Charinus, etiā ad vulnera vsq rem potuisse, deniq sanguine confictum fuisse diremptū. LVCIANVS. Atq vndeā Philo ista rescivit Charinus: neq em is nobiscum aderat in conuiuio. PHILON. E Dionico medico aiebat audisse sese. Porro Dionicus etiā ipse e conuiuarii numero fuit opinor. LVCIA. Fuit maxime. Verū ne is quidem ab initio rebus omnibus fuit præsens: sed serius aduenerat/ media ferme pugna/ pauloq ante vulnera. Proinde demiror: siquid comperti/ certive referre potuit: q non ordine spectarit illa: vnde inter illos nata lis, postea ad sanguinē vsq deducta est. PHILON. Proinde Luciane Charinus etiam ipse si rem compertius vellem cognoscere, et quo singula modo sint gesta doceri, te adire iussit. Nā Dionici etiam ipsum falsum fuisse: ne se quidē toti negotio præsentem adfuisse. Te vero quicqd esset actum/ id omne comperto/ certoz scire: tum etiam quā dicta inter illos fuerint/ meminisse: quippe qui eiusmodi nō obiter neq neglectim audire: sed p otium atq attente auscultari sis solitus. Proinde nunq effugies: quin nos hoc suauissimo accipias epulo: quo mihi quidem haud scio, an vllum possit accidere iucundius: præsertim q sobrii per otium tuto ac citra sanguinē/ extraq teli, quod aiunt, iactum cōstituti sumus epulaturi.

Siue senes aliquid Super coenam sunt debacchari:

Siue etiam iuuenes:

- a mero compulsi sunt: quā neutiq fas erat, tum dicere, tū facere. LVCIA. Iuuenilius tu qdem Philon/ atq inconsultius hac nos iubes in vulgus efferre: eaq referre: quā inter pocula ab ebriis sunt acta: quum hac magis oporteat obliuioni tradere: eaq omnia Baccho deo velut auctori imputare: qui quidē haud scio, an quēq suis non afflatum Orgiis/ et Bacchanalium expetierit. Proinde vide ne hoīs sit partū bene morari/ eiusmodi adamussim exquirere: quā rectius erat in cōuiuio reliquisse/ atq ita discedere. Sigdem odi (sicut ingt versus poeticus) memorem compotorē. Ne a Dionico quidem recte factum: qui hac apud Charinū effutiuerit: immodicamq et pri dianā dissiparit temulentia hominum philosophorum. Ceterum ego absit

Conuiuium. Fo. CV.

vt istiusmodi quippiā sim dicturus. PHILON. Nugas agis Luciane: quum ista dicis. Quin haudquā oportebat ad istū modū apud me p̄sertim agere vt q̄ certo sciam, te multo cupidiorē esse narrādī, q̄ ego sim audiendī. Adeo vt mihi videaris, si desint q̄ te audiāt, vel ad colūnam aliquā / aut statuem hī bēter accessurus, quo cuncta pariter euomas. Q; si nūc coner discedere non fines / nī te prius audiero / abire. Verū vltro aderis: cōsectabere: rogabis. At tum ego te vicissim lusero. Iamq; adeo / si ita vis / abimus: ex aliō quopiā hęc eadē audituri. Tu vero ne dicito. LVCIA. Age ne quid succēas. Equidem dicā, quandoquidē vsp̄ adeo cupidus es audiendī: verū heus ea lege: ne passim i vulgus efferas. PHILON. Nī prorsus ignoro Lucianū, tute isthuc potius feceris. Nā prior ipse denarrabis oībus vt me qdē ad id nihil futurū sit opus. Sed illud mihi primo responde loco: Aristænetus, nū filio Zenoni dabat vxorē, atq; ita in nuptiis eius vos accepit? LVCIA. Non: imo filiā suam elocauit Cleanthidē, idq; Eucriti nūmulariū filio: q̄ philosophiā dat operā. PHILON. Formoso admodū per louē adolescentulo: tāetſi tenero adhuc & vxori rei non admodū maturo. LVCIA. Verū: at nō inueniebat opinor alterū generū magis idoneum. Hūc igitur q̄ tum modestus videretur, tū ad philosophiē studiū propēsus, prēterea autē vnicus Eucriti diuitis, ex oībus delegit filiē suę maritū. PHI. Causam neutiq; leuem dixisti, nēpe q̄ diues sit Eucrit⁹. Verū heus Luciane qnā erat cōuiuē? LVCIA. Reliquos illos quos sum attinuerit tibi recēserē? Verū e philosophorū nūero ac literatorū, quos potissimū opinor / audire cupis, Zenothemis erat: senex ille Stoic⁹: vnaq; cū hoc Diphilus: cui cognomē Labyrinthus: & hīc qdē q̄ esset Aristæneti filio p̄ceptor. Deinde peripateticę factionis Cleodemus: nosti hoiem, nēpe dicā cē illi & argutū, atq; ad refellendū instructū. Discipuli gladiū ac bipennē nomināt. Quin & Hermō aderat Epicureus. Verū hūc quū ingredereſ, Stoici toruis obtuebant oculis & auersabant: palāq; per idē quasi parricidā quēpiā atq; impiū ac funestū detestabant. Et hī qdē tanq̄ Aristæneti ipsius amici familiarēsq; fuerāt ad coenā vocati / quos comitabat & Istius grāmaticus: & Dionysodorus rhetor. Iam vero p̄pter sponsum Cheream vna cum illo ad conuiuiū accesserāt: Ion ille platonius: q̄ is iuueni p̄ceptor esset: vir venerandus aspectu, ac maiestatis quiddā p̄ se ferēs, multumq; dignitatis ipso ostēdensor e. Vnde nōnulli propter animi constantiā ac rectitudinē regulā illum appellant. Huic simul vt ingrediebatur assurgebāt oēs, ac velut p̄cipuum quēdam ac primariū hominē comiter atq; officiose exceperūt: adeo vt plane numē aliquod aduenire videretur: quum adesset Ion admirā dus ille. Tandem vero / quum iam omnes ferme conuiuē p̄sentes essent, tē

Luciani.

pus erat vt discumberetur. Itaq; ad dextram ingressus totā illam spondam mulieres (erant autē complures) occupabāt. Inter quas erat & sponsa: summo studio culta: hinc atq; hinc stipata foeminis. Porro ex aduerso ostii, altera turba / pro cuiusq; dignitate locis distributis. Porro e regione mulierum primo loco accūbebat Eucritus: secundo Aristænetus. Sub hac ambigi coeptum, vtrum altero priorem oporteret accumbere Zenothemi ne Stoici: quippe senem: an Hermonē Epicurum. Nam hic erat Castoris ac Pollucis sacerdos: tum autē nobilissimē inter ciues familię. Verum eam hæsitationē sustulit Zenothemis: si me inquit Aristænete / minoris ducis Hermoni viro videlicet isto, vt ne quid aliud malī dicā Epicurō discedo / totumq; cōniuium vobis reliquo. Et puerum protinus aduocat: discedere parās. Tum Hermon. Imo habeto iquit tibi priores partes Zenothemi. Quid etiā si nihil aliud vel hoc nomine par erat concedi, qd sacerdos sim vt plane contemnas epicurum. Rideo iquit Zenothemis sacerdotē epicurum. Simulq; cum dicto accumbebat. Post hunc tamen Hermon. Deinde Cleodemus peripateticus: pone hunc Ion: proxime hūc sponsus: post cum ego: iuxta me Diphilus: huic affidebat Zenō discipulus. Postremo Rhetor Dionysodorus cū Iliacō grammatico. PHILON. Papæ Luciane musarum conuentum quendam mihi narras fuisse istud conuiuium: quippe plurimis sapientibus ac doctis viris refertū. Ego vero laudo Aristanetum: qd quum optatissimā illā ac splendidissimā solēnitatem celebraret: prę ceteris sapientissimos viros adhibere voluerit, idq; adeo delectis ex vnaquaq; philosophię secta præcipuis: nō hos aduocās, illos præteriens: verum promiscue vocās omnis. LVCLIA. Is vero nequaquā est e vulgariū istorū diuitū numero verū & literarū est studiosus: ac maximā vitę partē in his rebus versatur. Coenabamus igitur initio quidē / taciti & quieti: variusq; erat apparatus & omniūq; usus. Neq; enī arbitror operę pretiū vt numero recēseam etiā illa cōdimēta, cupedias, aromata, atq; id genus illectamēta. Cuncta siquidē affatim suppetebāt. Inter hæc Cleodemus admoto ad Ionis aurē ore, non vides iquit senē illum Zenothemim dicebat (subauscultabā enī) vt sese opsoniis ingurgitat vtq; iure vestē oppleuit: tum qm̄mulea puero a tergo stanti porrigit putās interim se aliorū oculos fallere, neq; meminit post sese accūbētium. Hęc igitur fac & Luciano cōmonstres: quo testis esse possit. Mihi vero nihil lōne monstratore opus erat, quippe qd hæc multo ante limis iā oculis præuiderā. Hęc simul atq; dixisset Cleodemus: irruit i conuiuiū & Alcidas Cynicus: atq; is qdem inuocatus: vulgatū illud festiuitatis gratia pfatus de Menelao, qd vltro ad fratris cōuiuiū accessisset. Itaq; plerisq; turpiter atq; ipudenter visus est fecisse: &

qd cuiq; tū forte in mētem veniebat, ī eī torquebāt, alius illud. Infānis Me-
nelae. Alius rursū. Verū Agamēnoniā mēti non īsta placebāt. Ad hēc
alia, quę pro tēpore falsē lepidēq; dici poterāt, ī eum obmurmurabāt. Nam
palā nullus audebat quicq; dicere, propterea q; metuerēt Alcīdamārē vtpo-
te cōiuiatorē egregiū: vnūq; e Cynicis oībus clamofissimū. Qua qdem re
adeo vīsus est reliquis antecellere: vt nulli nō esset formidādus. At Aristā-
netus collaudatū illū q; iuocatus aduenisset: iussit accepta sella / iuxta Istiacū
ac Dionysodorū accūberet. At ille, Apage inquit muliebre quiddā ac molle
dicis vt ī scāno aut sella sedeā quēadmodū facitis vos: mollibus ī stratis pe-
ne supini recubētes, purpura suffulti. Quin ego tibi vel stans coenauero in
ipso iterim cōiuiū etiā obambulās. Q; si defatigatus fuero, tū humi sub-
strato pallio / cubito innixus cubuero: qualē videlicet Herculē pingunt. Ita
fiat iquit Aristānetus: si quidē isthuc mauis. Sub hēc Alcīdamas ī orbē con-
iuiū lustrās, coenabat, scytharū ritū: ad vberiora pascua subinde sese trās-
ferēs / vnaq; cū his q; inferebant edulīa / circumiens atq; obambulans. Atq; ī
terim tamē dum cibū caperet, haudquaq; negotio vacabat / de virtute obi-
ter, de vitio differēs, tum ī aurum atq; argētum dictēria iaculans. iāq; Ari-
stānetum pcontabatur: quidnam sibi vellēt, tam multa, tam magna pocu-
la, quum non minus vsui possent esse fictilia! Verum Aristānetus iā obtur-
bantē, molestūq; esse pergētē, in prēsens qdem compescuit: ministro ī-
nuens: vt īgentem calicem / infuso meracissimo vīno / illi porrigeret. Atq; id
quidem vīsus est optime excogitasse: nondum etiā itelligens: quantorum
malorū is calix esset author futurus. Hūc igitur vt accepisset Alcīdamas /
aliquātisper silētium agebat. Ac solo sternēs sese cubabat seminudus, quē
admodū facturū sese fuerat pollicit⁹ cubito humi fixo īnitēs simulq; dextra
scyphū sustinēs: qualem Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iā ve-
ro & inter alios calix assidue circūagebatur: tum inuitatiunculā ad bibē-
dum, & confabulationes ortā, demum & lucernā illatē. Interim ego quum
puerū, q; iuxta Cleodemū adstabat (erat autē is pocillator egregie formos-
sus) subridētē vidissem (nā arbitror: q; quid obiter iter coenādū obtrigit:
cōmemorari oportere: maxime, si quid sit elegātius ac scite factū) iā admo-
dū attētus obseruare coepi: qdnā rei rideret. Ac paulopost, accedebat puer
tanq; calicē a Cleodemō recepturus. At ille simul & digitū illius substringe-
bat, & drachmas puto duas vna cū calice tradebat. Porro puer, ad substri-
ctū digitū rursus arridebat. Cēterū: de pecunia, quū nō sēssisset opinor, eoq;
nō reciperet: ī terrā delapsis drachmis strepitus est cōcitatus: moxq; ambo
pariter rubore suffundebātur: idq; ita palā, vt nemo non animaduertetet.

Luciani

Ambigebat igitur inter eos qui proxime sedebant: cuiusnam essent illi nūmi: quū & puer negaret a se proiectos: & Cleodem⁹ itē / iuxta quē strepitus acciderat / sibi excidisse dissimularet. Verū ea res tū neglecta est: ac cōnuēter omīssa: ppter ea q̄ id qđ acciderat, nō ita multū vidissent: pter vñs (vt mihi quidē visum est) Aristanetū. Nam is paulopost puerū loco mouit: clanculum ablegans: & alii cuidā innuit: vti Cleodemo pocillator assisteret: videlicet ex exoletis illis / ac robustis, mulioni aut equisoni cuipiā. Ad hūc modum ea res vtcūq; abiit: summū alioqui allatura pudorē Cleodemo: si quidem ad oēs pmanasset: ac non p̄tinus occupans Aristanetus eā sopisset, ciuilit̄ dextreq; admodū inducta temulētia. Ceterū Alcidas (iam enim potus erat) per cōtatus, quidnā esset nomē puellae nubēti: tū clara voce in dicto silētio simul / & ad foeminas cōuerso vultu: p̄bibo inq; tibi Cleamhū Herculis nomine. Sub hęc quū risissent oēs: Rīderis inquit sacrilegi: q̄ spon sē Herculis dei mei nomine p̄pinauerim? Imo illud scito, op⁹ est: nī scyphū a me traditum accipiat: nunq̄ futurū, vt illi filius obtingat talis: qualis ego sum: virtute int̄rītus: animo liber: tū corpore adeo robusto, simulq; cum dicto / sese magis etiā renudabat: etiā vsq; ad illa quę sunt maxime pudēda. Ad ea quū iterū arrisissent cōiuē: indignatus ille surrexit: toruis iam atq; efferatis obtuēs oculis vultuq; ip̄o testans iam neq; pacē neq; quietē acturū amplius. Forsitan & baculū illisisset alicui: nī cōmodum id tēporis placenta p̄grādīs fuisset illata. Nā hāc simul atq; cōspexit: lenior ac mitior esse cōpit: ac stomachari defuit: obābulās interim ac placentā auide vorans. Iā vero plēriq; temulenti effē coeperant: & clamorib⁹ vndiq; p̄strepebat conuiuium. Nā & Dionysodorus rhetorē illic agens, orationes quasdā pronūciabat: laudabaturq; a ministris: qui a tergo assisteāt. Et Iulius Gramaticus vicissim / quī post illum accūbebat / versutū centones quosdā recitabat. Pindari, Hesiodi, & Anacreontis carmina simul cōtexens atq; confarcinās: ita vt ex oībus vnica redderet cantilenā: oppido q̄ ridiculā. In primis autē illa: perinde quasi vaticinās / de his quę postea acciderunt.

Commisere simul clypeos. Tum illud quoq;.

Tum vero clamorq; virū luctusq; coortus.

At vero Zenothemis libellulū quēpiā minutis cōscriptū litterulis / a puero acceptū legebat. Verū quū ii quorū partes erāt edulia inferre: aliquātisper ita vt solēt, cessarēt morarenturq;: Aristanetus sedulo curās / ne vel id int̄erea tēporis / aut otiosum esset / aut voluptatis expertus, accersitū intro Morionē: iussit ridiculū aliqd vī dicere: vī facere: quo magis etiā exhilararent cōiuē. Morq; igressus deformis quidā / derafo capite / pauculos capillos in

Conuiuium. Fo. CVII.

vertice gestans, eosq; cristæ in morē erectos, hic saltabat: atq; iter saltādum quo maiore concitaret risum, rotatu sese circūagebat / distorquebatq;. Tum cymbalo concussio, sonabat interīm quiddam linguā imitans ægyptiorum, postremo dicteria quēdā iaculabatur ī eos q; aderant. Ac reliqui scōmate ta cū ridebāt. Verum vbi & ī Alcīdamantem simile quiddam torfisset: catulū illum Melitæum appellans, īdignatus ille (lādudum autē præ se ferebat: q; inuideret illi: dū probaretur: ac conuiuarū oculos retineret) abiecto pallio vt secum luctaretur prouocauit. Qd̄ nī faceret, hunc īquit baculum tibi īpingā. Atq; ita miser ille Satyrion (nā id erat Morioni nomē) congressus cū eo, Pancratio decertabat. Erat id spectaculi multo iucundissimū: quippe quum viderēt hoīem philosophū cū Morione cōpositū, quū ferire, tū vicissim feriri. Proinde q; aderāt partī pudore tangebātur: p̄tīm ridebāt: donec iā īctus Alcīdamas, pugnā detrectaret: ab homūcione oīm plausu cōprobato certamine supatus. Hęc īgit, quū essent nō mediocri risu excepta: ibi tādē īgressus & Dionicus medicus haud multo post peractā concertationē. Aiebat autem ī mora fuisse, Polyprepontē tibicinē, dū hūc phrenesi correptū curādi gsa viseret. Ac plane qddā risu dignū, cōmemorabat. Dicebat enī ī cedes illi⁹ venisse sese īgnatū ēt hoīem iā eo morbo teneri. At illū p̄tīm surrexisse: foribusq; occlusis, ac nudato gladio, tibias ipas sibi tradidisse iisq; vtī caneret iussisse. Deīde vbi id nō posset illū pcussisse: scutū sublata manu gestātē. Sese porro ī tāto piculo tale qddā fuisse cōmentū. Nēpe ad canēdi certamē puocasse hoīem: idq; ea lege vt victus p̄scriptū certūq; plagarū nūerū acciperet. Ac sese priorē cecinisse, prauē atq; īperite: deīn traditis illi tibiis scutum ab illo recepisse: gladium autē extēplo per fenestras ī aream abiectū se. Dein quum minore iā discrimine cū illo luctaretur auxilio aduocasse vicinos. Eos reuulsisse belluam, atq; ita illorū opera seruātū sese. Ostendebat autē & plagarū vestigia quēdā: nonnullaq; ī facie tubera liuēria. Ergo cū Dionicus ob huiusmodi fabulam non minus placuisset, q̄ morio ipse: proxime lītræum reclinans sese, de reliquiis coenabat. Atq; hic qdem haud absq; numie quodam nobis aduenerat: imo prorsum vsui futurus ad ea q; postea contigerunt. Nam prodiens ī medium conuiuium puer qdam, q; se ab Etoc mole Stoico venire diceret, epistolium quoddam adferens / aiebat ab herō sibi mandatum: vt eo palā omnibus audientibus perlecto, rursus domū sese reciperet. Hic īgitur permittēte Aristaneto admotus ad lucernā legebat. PHILON. Num orationem Luciane ī sponse laudē compositam: aut carmē nuptiale: qd̄ genus permulta faciunt? LVCIAN. Videlicet nos quoq; tale quippiam existimabamus. Verū ne accedebat qdem ad id, vt aiunt. Cēterū

Luciani.

in lris ira scriptu erat. Ercemocles philosophus Aristaneto. Q; nō moueat
cōuiuiis omnis ante acta vita mea fuerit testis. Qui qdem quū quotidie mi
hi cōplures ea causa molesti sint, te multo diriores, tamē haud vnq̃ illis mo
rē gessi: perpendēs nimirū, quātum sit i eiusmodi cōpotationib⁹ tumultus:
quātum licētiē petulantiēq; verū aduersus vnū te mihi videor meo iure sto
machatus: q; quū tātum tēporis a me officiosissime cultus & obseruatus, ta
men idignū habueris: quē vel iter reliquos amicos tuos numerares. sed solū
ex oībus p̄terieris: idq; quū vicinus essem. Proinde tua causa magis discru
cior, q; qdē te tā īgratū p̄bueris. Nā ipse felicitatē nequaq̃ i hoc statuo, si q;
mihi īpartiat vī suē syluestre: vel leporē: vel placētā: q; mihi affari contigūt
apud alios q; officia norūt. Quādoquidē etiā hodie quū apud discipulū Pā
menē coenare mihi licuerit, opiparā (vt vocāt) coenā: non annui tamē ve
hemēter obsecrāti: tibi scilicet demēs ego / memetipsum referuās. At tu no
bis p̄teritis / alios accipis cōuiuiō. Idq; merito facis. neq; enī vīlo modo potes
qd sit rectius dignoscere: nec apprahēsiuā illā fantasiā habes. Ceterū haud
sum nescius: vñ mihi ista sint p̄fecta: nēpe ab egregiis istis philosophis tuis
Zenothemide ac Labyrintho. Quibus equidē (absit iuidia dicto) vel vnico
syllogismo mihi videor os p̄tinus obturare posse. Alioqui respondeat istorū
aliquis quid sit philosophia: aut hęc quæ iter elemēta traditur: quid habi
tio differat ab habitu: vt ne quid iterim de perplexis illis rogationib⁹ p̄po
nā quid sit syllogismus cornutus: qd acrualis: qd metēs. Verū tu qdē istis
fruaris licet. Nā ego: q; solū in bonis ducā qd sit honestū, facile tulero cōtu
meliā. Atqui ne possis post hac ad istā excusationē cōfugere: vt dicas te mei
oblitū fuisse: nimirū in tāto rerū strepitu, tāt isq; occupationibus: bis te ho
die sum alloquutus: primū mane domi tuę: deīde rursus i Castoris ac Pol
lucis tēplo rem diuinā facientē. Ac his qdem de rebus hęc respōderim. Q;
si tibi videor coenæ gratia succēdere: qd Oeneo acciderit cogitato. Videbis
nimirū ipam etiā Dianā indignātē, q; ille se solā nō adhibuerit ad sacrificiū
quum reliquos deos oīs acciperet conuiuiō. Nā hac de re sic alicubi mem
nit Homerus. Seu q; nō norat: seu non succurrerat illi: Acriter est offen
sa tamen.

Item Euripides.

Calydon quidem hac pelopeii regio solī:
Qua parte sæuū spectat aduersa frerum
Argos habens: tum diuites tum fertiles.

Rursum Sophocles.

Immanis apri triste monstrum / in Oenei
Immisit agros gnata Latonę dea.

Docta enim missis ferire spiculis.

Hec tibi e plurimis pauca citauī: vt intelligeres, cuiusmodi praterito vīro Diphilum ad cenā adhibeas: cui & ipsi filium cōmiseris tuū. Idq; recte. Est enī iucundus adolefcēti: & ita cum eo viuit: vt placeat atq; obsequatur: atq; adeo nī mihi turpe dictū fuerat, addidissē & aliud quiddam. Quod qdem tu si libebit, e Zopyro eius pēdagogo verum esse cognosces. Verum non cōuenit obturbare ī nuptiis: neq; accusare quenq; praesertim crimīnibus vsq; adeo scēdis ac pudendis. Tamen si Diphilus dignus in quem facerem: quipapē qui duos iā discipulos a me retraxerit: ego tamē ipsius philosophiā causa reticebo. Porro famulo huic mādauī: vt si quam ipsi partem dare velles: vel apri: vel cerui: vel placentæ: mihi deportandam: vt ist hoc pacto te mihi de cenā purgares: ne reciperet: ne ad hoc ipsum a nobis missus fuisse videatur. Hac amice quum legerentur, sudor interim vtq; mihi manabat prae pudore: simulq; iam illud qd vulgo dici solitum est, optabam: vt terra mihi dehisceret: quum viderem eos q praesentes aderant ad singulas epistolę partes iter se ridentes, potissimum autem hos, q nouerant Etoemoclem virum canum, tantumq; seueritatis prae se ferentem. Admirabātur igitur, q eiusmodi vir eēt: haecenus fugisse sese: barba videlicet ac vultus austeritate deceptos. Caterum Aristanetum mihi qdem haud videbatur hominem contemptu negligētiāve praeferisse: verum q desperasset si fuisset inuitatus, vnq; adduci posse: vt annueret: vtq; ad eiusmodi res se morigerū praeberet. Eoq; ne tentandum quidem esse putasse. Ergo posteaq; puer iam legere desinisset, vniuersum conuiuium ī Diphilum ac Zenonem torquebant oculos: q hī iā metu trepidi sederent, ac pallidi, ipsaq; vultus inconstantia ac perplexitate crimen agnoscētes: ab Etoemocle itentum. Porro Aristanetus q̄q; esset sane perturbatus, vehementerq; consternatus animo: tamen nos iubebat bibere: conans nimirum id qd euenerat, commode vertere: subridens interim. Ac puerum redire iussit: respondēs, ea sibi curę fore. paulo autem post surgens & Zeno clanculum sese subduxit e conuiuio: submonitus a pēdagogo: vt discederet inuente, idq; tanq; patris iussu. Ibi vero Cleodemus, qui iam dudum occasionem quærītabat. (Nam gestiebat omnino cum Stoicis consiliari: verum dirumpebatur: q non reperiret causam ad id satis idoneam) igitur, ansam praebente epistola, Huiusmodi iquit facit egregius ille Chrysippus & Zenon ille mirabilis, neq; non Cleanthes: verbum misera, neq; quicq; praeter rogariunculas, & vmbra dūtaxat philosophorum. Caterum Etoemocles sunt q plurimi: vt videtis: q sint seniles epistolę scilicet postremo Aristanetushic Oeneus est: Etoemocles Diana. Dii boni, q bene

Luciani

auspicata omnia: quæ congrua celebranda festiuitati. Ita per Ionem inquit Hermon supra hunc accubens. inaudierat autem, ut opinor, apertum quedam Aristaneto paratum: ut in conuiuio proponeret: eoque putabat non inuestiue factam mentionem apri illius Calydonii: per lares Aristanete fac quod primum sacri partem mitasane senex interim ille fame pareat: tanquam Meleager tabefactus. Tamen si nihil queat acerbum accidere: quandoquidem Chrysippus hæc indifferetia censeret esse. Itane vos Chrysippum nominatis inquit Zenothemis: erigens sese, maxima voce intonans: an ex vno homine, qui non legitime philosophia exerceat, nepe prestigiatore isto Eteocle, Cleante ac Zenone metimini viros sapientes! At qui tandem estis ipsi vos: qui hæc dicitis: an non tu Hermon Castoris & Pollucis casaria quam habebant auream circumdixisti? Cuius quidem facti poenam dabis carnifici traditus. Tu porro Cleodeme, nonne Socrati discipuli tui uxorem stuprasti? Nonne in adulterio eo deprehensus nefandissima passus es? An non igitur filebitis: quum huiusmodi dedecorum vobis sitis conscii? Atqui non sum mea ipse uxoris leno, Cleodemus inquit, quemadmodum tu: neque discipuli diuersantis apud me viaticum sustuli: eoque facto rapuisse me per Palladem deierans abnegavi: neque quaternis dragmis scenero: neque discipulos obtorto collo in vincula duco: nisi in tempore mercedem persoluerint. Verum illud inquit Zenothemis, haud quam possis inficias ire: te Critoni venenum quo patrem necaret ministrasse. Atque inter ea forte bibebat: quicquid autem erat in calice reliquum (erat autem ferme semiplenus) in duos illos perfundebat. Porro conspersus est pariter & Ion: idque primum tulit: quod illis vicinus accuberet: alioqui eo malo non indignus. Hermon igitur demisso vertice merum e capite abstergebat: eos interim qui presentes erant attestans: quod id genus contumeliis esset affectus. Cleodemus autem quum non haberet calicem, inuadens primum conspuerat Zenothemidis: deinde leuam comprehensum a barba, plagam in tempus erat illisurus: ac senem fortasse necasset: nisi Aristanetus dextram sublatam retinuisset. Is mox transgresso Zenothemide inter utrumque medius assedit: ut eo veluti muro diuersi, pace inter ipsos agerent. Hæc igitur dum gerebatur Philon: equidem varia meo cum animo voluebam. Primum illud statim occurrebat: nullum esse opere pretium: si quis disciplinas perdiscat: ni simul & vitæ rationes, ad id quod est optimum, accommodet atque componat. Quum viderem illos qui verbis alios antecellerent: quam factis ipsis sese ridiculos exhiberent. Deinde & illud veniebat in mentem: ne forte verum esset: quod vulgo plerique dictarent, videlicet eruditione a recta ratione bonisque institutis abducere istos: quod solos libros spectarent: quicquid sollicitudine curaque quam illi adferrent, perpetuo teneretur. Quandoquidem quum ibi tam multi praesentes essent philosophi: ne casu quidem vllum erat cernes

Conuiuium Fo. CIX.

re/a peccādo immunē. Verum alii faciebant turpia: alii dicebant turpiora. Neq̃ em̃ iam poterā eorū quæ fiebant culpā / vino authori imputare: meos̃ reputās: cuiusmodi essent: quę Ercemocles, neq̃ cibo neq̃ potu etiā dum gustato, scripserat. Itaq̃ rerū vices p̃posteræ atq̃ inuersæ videbantur: siquidē vidisses idiotas illos summa cū modestia conuiuīū agitantes: neq̃ vino pecculātes: neq̃ indecore sese gerētes. At ridebāt duntaxat: & iā dānabant eos opinor: quos dudū suspexerāt: ex habitu iudicātes eos alicuius esse p̃rii. Cōtra sapientes illi / & in libidinē ferebātur: & cōiiciis certabāt: & supra modum sese potu cibisq̃ explebāt: postremo vociferabant̃ & ad manus vsq̃ cōserendas rapiabant̃. Caterum admirāndus ille Alcidas / etiā meiebat sub oculis omniū: nihil reueritus foeminas. Ac mihi quidē, si quis hæc quę in eo cōuiuio gerebātur rectissime voluisset cōferre, simillima videbant̃ iis: quas de Eride dea poetæ fabulant̃. Nepe hanc: q̃ nō esset ad Pelei nuptias aduocata, malū in mediū cōuiuīū abieciisse: ex quo tā ingens apud Troiam bellū fuerit ortū. Idē Ercemocles mihi visus est: epistola illa, quasi malo quopis̃ in mediū p̃iecta, nō min⁹ malorū, q̃ Ilias habebat, excitasse. Neq̃ em̃ finē cōtentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: q̃q̃ mediū iter vtrūq̃ interceperat Aristænetus. Age inq̃ Cleodemus: in p̃sentiarū quidē sat est: si literas nescire cōuincamini. sed crastino die vos vlciscar: quib⁹ cōueniet modis. Respōde mihi Zenothemi: vel tu: vel elegātissim⁹ iste Diphilus: quātandē gratia pecuniæ possessionē / inter indifferētia ponēdā esse censetis: cū ex oībus nil aliud spectetis q̃ vt ipsi q̃ plurimū pecuniæ possideatis! Atq̃ ob id causę, semp̃ apud diuites heretis: sceneratis: atq̃ vsuris incubitis: neq̃ nō mercede docetis! Rursum quū voluptatē detestemini: atq̃ hac de causā Epīcūros in ius vocetis: quū ipsi voluptatis gratia / turpissimā tū facitis: tum patimini: indigne ferentes: si quis vos nō vocarit ad coenā: rursum si vocemini, nō sat est tantū vorare vt cibo turgeatis: nisi & famulis tantū donetis. Atq̃ hæc quū diceret: pariter & linteum reuellers conat⁹ est: qd̃ Zenothemidis puer tenebat: omni carniū genere refertū: planeq̃ futurū erat vt apertum illud ac solutū mediū in solum abiceret: nisi quia puer nō mittebat e manibus gnauius aduersus trahentē retinēs. Hic Hermon: Euge Cleodeme, respōdeant qua gratia dānent voluptatē: quū ipsi supra ceteros oīs studeant voluptati! Quin magis / inq̃ Zenothemis / tu Cleodeme respondeto: quāobrē diuitias iter indifferētia numeres. Imo tu potius. Atq̃ hūc ad modum diutius est altercatū: donec Ion capite tandē in apertū plato, desistere inq̃: Ego si libet sermonū argumēta pponā in mediū cōuiuio nuptiisq̃ digna. Vos porro citra cōtentionē vicissim & dicite & auscultare: quēadmo-

dum & apud Platonē nostrū alternis dicēdi vicib⁹ res vt plurimū agitat. Id dictū probabāt quū oēs qui aderāt, tū in primis Aristanet⁹ atq; Eucritus: nimirū in spem erecti: fore vt eo pacto ab odiosis illis cōtentionibus discedi posset. Et Aristanet⁹ priorē in locū sese recepit: iā partā esse pacem ratus. Iāq; nobis inferebat ea cōiuii pars: absolutā cenam vocāt: singulę singulis aues: carnes aprugna: pulpa leporina: piscis Tagenic⁹: placēta: breuiter illa: quęctiq; liberū est: seu velis ī aluū cōdere: seu domū asportare malis. Apponebat igit: nō sua cuiq; quadrula: verū Aristaneto atq; Eucrito: eadē in parte mēla: vna ambob⁹ cōmunis: ita vt de sua vtriq; parte q̄ se spectaret: esset edendū: aut tollēdum. Deinde altera Zenothemidī stoico: & Hermoni Epicureo: & his itē inter ipsos cōmunis. Deinceps Cleodemo atq; Ioni. Post hos sponso ac mihi. Porro Diphilo duorū pars apposita: ppter ea q̄ Zeno iā discesserat. Hęc facito Philon: vtrī memoria teneas. Nā paulo post: ad itelle: tū narratiōis erūt vsui. PHIL. Meminero sane. LV. Tū Ion: prim⁹ igit exordiat inq;: si qdē videt. Deinde vbi paulisper interfiluisset: Cōueniebat inq; fortassis: vt apud eiusmodi viros de ideis, atq; incorporeis substantiis, deq; animi immortalitate sermo haberet: verū ne mihi cōtradict: ii q̄ diuersam philosophię sectā sequūtur: de nuptiis dicā: ea q̄ cōgruūt. Atq; illud quidē optimū fuerat futurū: si nuptiis opus nō haberem⁹: sed Platonis ac Socratis dogma sequuti a sceminarū cōmercio nos penit⁹ abdicarem⁹. Etenim qui ita fecissent: ii demū ad absolutā illā virtutē ptingere potuissent. Qz si viris oīno ducēda: sint vxores: vt eas iuxta Platonīcā sentētiā iter se cōes habeant: videlicet quo Zelotypia vacem⁹. Hęc quū eēnt risu excepta: vt q̄ nimis intēpestiue dicrent: tū Dionysodor⁹, nō tu defines inq; barbarica ista nobis occinere! Nā vbi Zelotypiā istā reperias: aut apud quē! At tu etiam hiscere audes inq; sterquiliniū! Ad hęc Dionysodorus/opinor iā erat conuicia quę cōueniebat regesturus: verū grāmaricus listicus vir optimus ille, Desinite inq;. Ego vobis opithalamion recitabo: simulq; cœpit legere. Erāt autem elegiaci versus hi: si satis memini.

Nuper Aristaineti in adibus vnica summo

Nūtrita est studio diua Cleantis hera.

Virginibus cunctis reliquis præstantior vna.

Vel potior Phoebe: vel potior Venere.

Salue & tu iuuenum validissime sponse valentum:

Nereo prior: ac fortior Acacida.

At rursus vobis hoc carmen sepius olim

Commune ambobus coniugiale canam.

Hęc ita vt est cōsentaneū, ris⁹ est cōsequut⁹. Reliquū erat: vt cibi tollerent.

Conuiuium. Fo. CX.

Iāq̃ tollebat Aristonē atq̃ Eucrit⁹: ex his q̃ sibi fuerāt pposita suā vterq̃
 pte. Tū ego q̃ mihi, & Chereas. itē q̃ sibi erāt pposita. Eūdē ad modū Ion &
 Cleodem⁹. Porro Diphil⁹ etiā Zenonis digressi partē tollere parabat: affir-
 mās vni sibi ea fuisse pposita: atq̃ hac de causa cū ministris dimicabat: ac vi-
 cissim iter sese trahebāt manib⁹ vtriq̃ i auē iniectis: nō aliter q̃ Patrocli ca-
 dauē hīc atq̃ hīc attrahere conātes. Postremo vicit ille atq̃ abstulit: pluri-
 mū iterim rīlū pbes cōiuiis: maxie quū eā ob rē postea grauitē stomacha-
 res: pinde q̃si atroci affect⁹ iniuria. Iā vero Zenothemis atq̃ Hermon, q̃ pa-
 riter vt dictū est, accubebāt: alter superi⁹: puta Zenothemis: alter infra hūc:
 reliqua qdē/qm̃ aq̃lia fuerāt apposita/citra pugnā sustulerāt. Ceterū auis:
 q̃ iacebat ad Hermonis pte: erat altera paulo pinguior: idq̃ ita casu euene-
 rat: opinor. Iāq̃ suā vterq̃ sublat⁹ erat: ibi Zenothemis (sed tu mihi nūc
 q̃ maxie fac animū aduertat: iā em̃ ad ipm̃ negocii caput puenim⁹) Zeno-
 themis iquā: omīssa ea q̃ sese spectabat eā q̃ ante Hermonē iacebat tollere est
 aggressus: q̃ qdē (vti iā dixim⁹) erat pinguiscula. At ille cōtra nitēs reti-
 nebat: haud sinēs, vt ea i re potiores ferret. Inter hęc clamore coorto vtriq̃
 i alterū irruētes ipsīs auib⁹ facies mutuo cēdebāt: ac barbis iuicē phēsis au-
 xilio aduocabāt: hūc qdē Cleodemū: puta Hermō: ille vero/ nēpe Zenothe-
 mis/ Alcidas mātē ac Diphilū. At ceteri qdē ad pres accesserāt: ptem hui⁹/ par-
 tem illi⁹: pter vnū Ionē: q̃ sese neutrū atq̃ ancipitē seruabat. Ceterū illi inui-
 cē cōferti pugnabāt. Ac Zenothemis qdē scyphū e mēsa sublatū: eū q̃ corā
 Aristonēto stabat: abiecit i Hermonē. Atq̃ hūc haud tetigit/ alio sed flexus
 aberrat. Verū spōsi caput discecut: alto grauissimōq̃ vulnere. Itaq̃ mulier
 rī coorta vociferatio: q̃ mediu in plū infliciebāt: cū primis atq̃ adulescētul-
 līs: quū iā sanguinē ei⁹ aspexisset: pterea & spōsa metu territa, pfiliit. Inter
 hac Alcidas/ strenuū virū pstitit: quū Zenothemidi ferret opē: & illiso
 suo baculo/ Cleodemi qdē caluariā/ Hermōis vero maxillā cōminuit: ad hęc
 e famulis aliquot opitulari parātes vulnerauit. Qzq̃ illi nihil his reb⁹ terri-
 ti cesserūt. Verū Cleodem⁹ intētato digito, Zenothemidi oculū effodit: itū
 admo⁹ narē mordic⁹ auulsit. Porro Hermō Diphilū Zenothemidi suppe-
 tias ferre conatū: e spōda i terrā picipitē dedit. Sauciat⁹ est & Isticus grāma-
 tic⁹ dū iteruēru suo eos studet dirimere: calce videlicet i dētes illi⁹ illiso: idē
 q̃ a Cleodemo: quū hūc Diphilū eē credidisset: nō Isticū. Iacebat igit̃ miser
 ille: iuxta suū ipsi⁹ Homerū, Sāgulnē ab ore vomēs. Præterea tumult⁹ atq̃
 lachrymarū plena vndiq̃ erāt oīa: dū & mulieres eiularēt Chereas spōso cir-
 cūfusa: dūq̃ alii has studēt cōpescere. Porro maxia malorū oīm ps erat Al-
 cidamas: postea q̃ semel ad suū redisset īgeniū feriēs, q̃cūq̃ forte in ipm̃ icia-
 disset. Neq̃ vero pauci in eo plio cecidissent: scito: ni baculū is fregisset. Ego

Luciani.

porro iuxta parietē erectus assistens: spectabā omnia: neq; me ei negotio ad
miscēbā: nimirū Istiaī iā doctus exemplo: q̄ esset periculolum eiusmodi con
fictus velle dirimere. Lapithas itaq; cētaurosq; vidisses: euerri mēlas: effun
di sanguinē: proiici scyphos. Demū Alcidas subuersa lucerna magnas
duxit tenebras. lāq; res vt est coniectu facile, atrocior etiā multo esse coepit
prēsertim quum haud esset procliue: luminis copiam alicunde recuperare:
sed multa iterim ac sēua patrata sunt ī tenebris. Post vbi accederet nescio
quis lucernā tandē adportās: Alcidas qdem repertus est, tibicinā vestē
sustollēs, vīq; cū illa cōgredi pugnās. Dionysodorus aūt in alio quodā ridi
culo facinore deprehēsus est. Nā vt surrexerat, scyphus e sinu illius elapsus
in solum decidit, postea excusans aiebat lonē in tumultu calicē sublatum si
bi tradidisse, ne periret. Id ita factum / lon admodum sollicite quasi patronū
agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium: a lachrymis denuo ī
ridiculū exitum conuersum: idq; Alcidas, Dionysodori, atq; lonis gra
tia. Porro q̄ erant saucii, sublati sarcinē ritu / foras deportabātur miseris af
fecti modis: maxime senex ille Zenothemis pariter tum oculo tū nare mu
tilatus, enecari se prē cruiatu clāmītās. Adeo vt Hermon, q̄q; ne ip̄e qdem
expers malorum, nā huic duo dentes fuerant excussi, palā attestaretur. Me
mineris inquiens o Zenothemis, ne post hac dolorem ī mediis habēdum du
cas. At sponsus iam vulnere a Dionico curato, domū reuectus est fasciis re
uincto capite, eidem īpositus vehiculo quo sp̄sam fuerat abducturus. Atq;
ita miser ille nuptias acerbis celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro
sua virili remediū adhibuerat. Postremo postq̄ iam dormierāt, asportati
sunt, pleriq; mediis ī viis vomentes. Ceterum Alcidas inibi remanebat.
Neq; enī valebant hominē extudere, posteaq; semel sese ī spondā abiecerat
atq; ibi transuersus accubisset. Hic erat o bone Philon eius exitus cōiuii:
de quo rectissime illud dici possit, qđ in fine Tragoediarum frequēs est,
Sūt fortune varii casus.

Plurima quæ haud speraueris vnq̄

Ea conficiunt numina diuum.

Rursum quæ certo speraris /

Ea frustrato non contingunt.

Siquidē & hęc plane prēter expectationē atq; inopinato exierūt. Pręterea &
illud iam didici. non esse tutum: cui nō sit opus, cum eiusmodi philosophis
agitare conuiuium.

Finis.

Tho. Mo. Prefatio. Fo. CXI.

Ornatissimo doctissimoq; viro Magistro Ru-
thalo Regio apud Anglos Secretario
Thomas Morus. S.P.D.

I quisq; fuit vnq; vir doctissime : qui Horatianū
præceptū impleuerit: voluptatēq; cum utilita-
te coniunxerit: hoc ego certe Lucianū in primis
puto præstitisse. Qui & supciliosis abstines phi-
losophorum præceptis : & solutioribus poetarū
lusibus : honestissimis simul & facetissimis sali-
bus , vitia vbiq; notat atq; insectatur mortalīū.
Idq; facit tam scite: tantaq; cum fruge: vt quum
nemo alius pungat: nemo tamē sit, qui nō equo
animo illius aculeos admittat. Quod quū nunq;
non egregie faciat: fecisse tamen mihi singulari

quodam modo videtur in tribus his dialogis: quos ob id ipsum e tanto festi-
uissimorū numero potissimū delegi: quos verterem: alius tamē alios fortas-
se longe prælaturis. Nam vt e virginibus nō eādē omnes: sed alius aliam:
pro suo cuiusq; animo præfert deamatq;: non quam præcipuam tuto possit
asserere: sed quæ sibi videatur: ita e lepidissimis Luciani dialogis / alius aliū
præoptate: mihi certe isti præcipue placuerunt: neq; temere tamen (vti spe-
ro) neq; soli. Nam vt a brevissimo incipiam: qui Cynicus inscribitur: quiq;
posse videatur ipsa breuitate contemni: nisi nos Horatius admoneret: sape
etiam in exiguo corpore vires esse præstantiores: ipsiq; minimas etiam gē-
mas esse videremus in pretio. In eius ergo delectu honorifico calculo necesse
suffragatus est diuus Ioannes Chrysostomus vir acerrimi iudicii: doctiorū
ferme omnīū christianissimus: & christianorū (vt ego certe puto) doctissi-
mus: quem vsq; adeo dialogus hic delectabat: vt bonam eius partem in Ho-
miliam quādam: quā in Ioannis euangelium cōmentatus est, inseruit. Neq;
id immerito. Quid em̄ placere magis viro graui vereq; christiano debuit:
q̄ is dialogus in quo dū aspera paruorū cōtēta cynicorum vita defenditur:
mollis atq; enervata delicatiorum hominū luxuria reprehēditur? Necnon
eadem opera / christianæ vitæ simplicitas: temperātia: frugalitas: deniq; ar-
cta illa atq; angusta vita, quæ ducit ad vitam, laudatur. Iam Necromantia
(nam hic secundo dialogo titulus est) non satis auspicato vocabulo: sed ma-
teria tamē felicissima: q̄ false taxat: vel magorum præstigias: vel inania poe-
tarum signēta: vel incertas quæuis de re philosophorum inter se digladiā-

Luciani

tiones! Superest Philopseudes: qui nō sine Socratica ironia / totus versatur
(id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaq; mentiendi libi-
dine: dialogus nescio certe lepidior ne an vrtilior. In quo non valde me mo-
uet: q; eius animi fuisse videtur: vt non satis immortalitati suae confideret:
atq; in eo fuisse errore: quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimiq; iride
alii. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus ethnicus: quā in prae-
cipuis habētur fidei christianae mysteriis! Hunc certe fructum nobis affe-
ret iste dialogus: vt neq; magicis habeamus praestigiis fidē: & superstitione
careamus: quae passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus
minus anxiam: min⁹ videlicet expauescētes tristitia quāpiam ac supersticio-
sa mendacia: quae plarunq; tanta cum fide atq; auctoritate narrantur: vt
beatissimo etiam patri Augustino / viro grauissimo / hostiq; mendaciorum
acerrimo, nescio quisnam veterator, persuaferit vt fabulam illam de duo-
bus Spurinis: altero in vitam redeūte: altero decedēte: tanq̃ rem suo ipsius
tempore gestam pro vera narraret: quā Lucianus in hoc dialogo / mutatis
tantū neminibus / tot annis anteq̃ Augustinus nasceretur, irrifit. Quo mi-
nus mireris si pinguioris vulgi mentes suis figmētis afficiant ii qui se tum
demū rem magnam confecisse putant: Christūq; sibi deuinxisse perpetuo: si
commenti fuerint: aut de sancto aliquo viro fabulam: aut de inferis tragoe-
diam: ad quā vetula quāpiam aut delyra lachrymetur: aut pauida inhor-
rescat. Itaq; nullam fere martyris / nullam virginis vitā / praetermiserūt: in
quā non aliquid huiusmodi mendaciorum inseruerint: pie scilicet: alioqui
enim periculum erat ne veritas non posset sibi ipsa sufficere nisi fulciretur
mendaciis. Nec veriti sunt eā religionē cōtaminare figmētis: quā ipa veri-
tas instituit: & in nuda voluit veritate consistere. nec viderunt vsq; adeo ni-
hil istiusmodi fabulas cōducere: vt nihil perniciosius officiat. Nāpe (vt me-
moratus pater Augustinus testatur) vbi admixtum subolet mēdacium: ve-
ritatis ilico minuitur ac labefactatur auctoritas. Vnde saepe mihi suspicio
● suboritur: magnā huiusmodi fabularū partem / a vaftris ac pessimis quibus-
dam nebulonib⁹ haereticisq; confictā, quibus studium fuit: partim ex incan-
ta / simpliciu potius q̃ prudentiū / credulitate, voluptatē capere: partim fa-
bularum fictarum cōmercio, fidem veris christianorum historiis adimere.
quippe qui frequenter quaedā / his quae in sacra scriptura continentur / tam
vicina confingunt: vt facile se declarent: adludēdo lusiisse. Quāobrem quas
scriptura nobis historias diuinitus inspirata cōmēdat: eis indubitata fides
habenda est. Ceteras vero ad Christi doctrinā, tanq̃ ad Critolai regulam,
applicantes caute & cum iudicio / aut recipiamus: aut respuamus: si carere

Cynicus. Fo. CXII.

volumus: & inani fiducia: & superstitiosa formidine. Sed quo p̄gredior? epi-
stola fere iam librum superat: nec interim tamen verbum de tuis laudibus
vllum: in quas alius fortasse totus incubuisset: quartūq; citra vllam adulan-
di suspiciōē vberimā mihi materiam pr̄buissent (vt ceteras virtutes
tuas omittam) vel egregia doctrina tua summaq; in rebus agendis prudē-
tia: quā tot in diuersis nationibus, in tam arduis negotiis, tam feliciter acta
legationes declarant: vel singularis fides grauitasq;: quā nisi satis perspectā
exploratamq; habuisset, nunq; te prudentissimus princeps sibi a secretis es-
se voluisset. Sed ceterarum virtutū tuarum pr̄dicationi vnica modestia
tua reluctatur: quæ facit, vt quum laudanda tam libēter facias: secisse te ta-
men non libenter audias. Parco igitur pudori tuo: hoc vnum duntaxat abs-
te precatus: vt has in græcis literis studii mei primitias æquo animo susci-
pias: sinasq; vt qualescūq; apud te sint amoris officiiq; in te mei monumen-
tum, quas tibi sum ausus eo maiori fiducia cōmittere: q̄ etsi tam acre tibi
iudicium sit: vt quicquid erratum fuerit, nemo penetrantius videat: is ta-
men est ingenii tui candor: vt nemo libentius conuineat.

Vale.

LVCIANI CYNICVS THOMA MORO
interprete. Persona. LVCIANVS &
CYNICVS. LVCIANVS.

Quid tu tandem! barbam quidem habes: & comam: tuni-
cam non habes: nudusq; conspiceris: ac sine calceis: dele-
cta nimirum vaga inhumanaq; ac ferali vita: tum pro-
prio corpore contra q̄ faciunt ceteri, semper vsus incō-
mode: nunc huc: nunc illuc circuis: in arido præterea so-
lo cubās: adeo vt plurimū etiam sordium/ tritum isthoc
pallium referat: alioqui nec ipsum, vel tenui filo, vel molle vel florulētum.
CYNL. Neq; enim indigeo, si quid est huiusmodi: vt comparatur facillime:
dominoq; minimū exhibeat negotii: id inquā mihi sufficit. At tu per deos
dic mihi: putas ne esse in luxu vitium? LVCIA. Immo admodum. CYNL.
Cōtra in frugalitate virtutem! LVCIA. Admodū. CYNL. Cur igitur tan-
dem quū me videas viuētem frugalius q̄ vulgo faciunt homines: eos vero
sumptuosius: me nō illos arguis? LVCIA. Quia non frugalius per Iouē vi-
deris mihi, sed egentius viuere: immo vitam omnino egenam atq; inopem.
Nam tu nihil a medicis differs: quī cibū medicāt in diem. CYNL. Vis ergo

Luciani.

videamus (quandoquidē huc processit oratio) quidnā inopia sit: quidgrur
sus copia! LV. Si tibi quidē ita videtur. CY. Nūquid ergo satis id cuiq; est:
quicquid ipsius explet necessitatem! an aliud quippiā dicis! LV. Esto istud.
CY. Indigētia vero quicquid cuiusq; vsui deest: nec eo quo sit necesse perue
nit! LV. Scilicet. CY. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est:
qd̄ necessitatē nō expleat meā. LV. Quo pacto istud ais! CY. Scies si con
deres in quē vsum eorum quodq; paratum est: quorum egemus. vt dom?
an non tegumēti gratia! LV. Maxime. CY. Quid vestis: cuius gratia! nōne
tegumēti etiam ipsa! LV. Sane. CY. At ipso per deos tegumento/ cuius rei
gratia indiguerimus: nonne vt melius se habeat: id quod tegitur! LV. Mihi
quidem sic videtur. CY. Vtrum igitur tibi peius se habere hi videntur pe
des! LV. Nescio. CY. Atqui hoc pacto didiceris. quodnā pedum officiū est!
LV. Ingredi. CY. An deterius ergo ingredi pedes tibi videntur mei q̄ alio
rum! LV. Istud vero fortasse non. CY. At non possent seu sese melius seu de
terius haberēt officium suū praeſtare! LV. fortasse. CY. Pedibus ergo nihilo
peius affectis videor q̄ alii! LV. Non videris. CY. Quid corpus verome
um! Num deterius q̄ reliquorū! Nempe si deterius se haberet, esset idē im
becillius. corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius! LV. C.
Non videtur. CYNICVS. Neq; pedes ergo tegumento vident egere, neq;
reliquum corpus. Quippe si egerēt: male haberēt. Egestas etenim omnino ma
la, ac peius habere se facit, ea q̄buscūq; adfuerit. At ne ali quidē deterius cor
pus videtur meum: q̄ q̄buslibet cibis alitur. LV. CIANVS. Manifestum est
id qdē. CYNICVS. Nam nec vegetum esset robustumq; si aleretur male.
Mala siquidē alimēta corpus tabefaciūt. LV. CIANVS. Ista quidē ita se ha
bēt. CYN. Quo pacto igitur/ dic mihi/ his ita se habētib⁹, me arguis vitāq;
improbas meā ac miserā praeſticas! LV. CIANVS. Ideo per Iouē, q̄ quā na
tura (quā tu colis) ac superi terram ī cōmuni statuerint: ex ea multa nimis
rum ac bona ediderint: vt nobis oīa superessent abunde: non ī necessitatem
modo: verum ī voluptatē quoq;: tu tamē horum oīm aut maxime saltē par
tis expertus es: nec eorum quoq; frueris nihilo certe magis, q̄ feræ. Nepe aquā
bibis: quā etiā bibunt feræ. Comedis vero quicquid offēderis, quēadmodū
canes. tum cubile nihilo melius canibus habes: quādoquidē gramē tibi sus
ficit: quēadmodum & illis. pallium præterea circūfers nihilo mēdico decō
tius. Q̄q; si tu his contētus recte sapias, tū deus p̄fecto neutiq; recte fecit: pri
mum q̄ oues effecit pingues: deinde vites dulcis vini feraces: ac reliquum
deinde apparatus varietate mirabilē, & oleum & mel & reliqua: oīa vt nos
haberemus: edulia qdē omnigēna haberemus: potum dulcē haberemus:

Lynicus. Fo. CXIII.

pecunias haberemus: mollem lectū haberemus. Præterea pulchras domos: ac reliqua demū omnia mirū in modū præparata. Nam et ipsa quoq; artifi effecta deorū dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuatū, id fuerit profecto miserū: etiā si ab aliquo quopiā priueris. Quēadmodū hi q; seruātur in vinculis. Longe vero miserius: siq; ipse sese omnibus bonis priuet. Nā ea demū manifesta insania est. CY. Et recte quidē fortasse dicis. Verum istud dic mihi. Sigs diuite quopiā alacriter atq; humane / quī plixē quoq; exhibente cōiuiū, tum hospites excipiente et multos simul et omnigenos: alios quidē imbecillos: alios autē robustos: deinde apponente multa / atq; omnigena: siq; inquit, omnia corripiat / omniaq; degluriat: nō ea tantū quæ uicina sunt: sed ea quoq; quæ pcul absunt: præparata uidelicet inualidis: ipse tñ valens quū vnū duntaxat vētrem habeat: nec multis vt nutriat indigcat: diutius tamē q; alii multi immoret: hic vir cuiusmodi tibi videt esse? pbus ne! LV. Non mihi quidē. CYN. Quid vero nū temperans? LV. Ne id qdē. CY. Quid vero: siq; eiusdem menīæ particeps multa illa ac varia negligat vno quopiā ex his quæ pprime apponūtur / electo: quū satis in suā habeat ne cessitatem / id decenter edat eoq; solo vtat: cetera illa ne respiciat quidē: an non hunc temperatiōrē et meliōrē virū illo putabis? LV. Ego certe. CYN. Vtrū ergo iam intelligis: an me oportet dicere? LV. Quidnam? CYN. Quid deus illi quidē pulchre cōiuiū instruenti similis est: vt q; apposuerit multa ac varia atq; omnigena: vti essent quæ cuiq; cōueniant: alia quippe valētib: alia rursus ægrotantibus: atq; alia quidē robustis: alia vero inualidis: non vt omnibus vtamur omnes: sed vt his vtant singuli: quæ suæ cuiusq; naturæ cōueniunt: et ex his ipsīs quacūq; re maxime quēq; indigere cōtingit. At vos illum qui per insatiabilitatem atq; incōtinentiam omnia corripit refertis: vt qui rebus vti velitis omnibus et vndecunq; partis: non solis contenti præsentibus: existimantes ppriam. quidem neq; terram / neq; mare sufficere: sed importātes ab ipsīs vsq; terræ finibus voluptates: patriisq; rebus peregrina præferentes: sumptuosaq; frugalibus: atq; ea quæ difficile comparātur his quæ sunt cōparatu facilia. In summa deniq; molestias / malaq; potius eligētes, q; absq; molestiis viuere. At isti quidem plurimi ac preciosi beatiq; apparatus, qbus exultatis, per magnā ad vos miserā / erumnamq; perueniunt. Aurum ipsū tam optabile, si libet, argentumq; confydera: domus confydera sumptuosas: vestes operosas cōfydera: atq; eius generis omnia: quāto negotio emuntur: quot laboribus: periculis: immo lanquīne: ac cæde: quantōq; hoīm interitu: non ideo solum q; dum nauigant / propter ista pereunt: ac dum quærent parantq; / grauiā perferunt: sed ob id

quoque quod digladiationes multas pariat: quod ob ea insidiantur inuicem: et amicis amici: et parentibus liberi: et maritis coniuges. Sic opinor Eriphilum quod quod auri gratia prodidisse maritum. Atque haec quidem omnia fiunt: quum tamen vestes illae variae nihilo magis quicquam queant calefacere: aurataque illa aedificia nihilo prius magis regant: nec pocula illa argentea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi nec eburnei inter lectulos somnum suauiorē praebeant immo videbis frequenter in eburneo lecto sumptuosisque stromatibus beatis illis somnum contingere non posse. Praeterea omnigenae illae circa edulia curae nihilo magis alunt: quin tabefaciunt potius corpora: iisdemque morbos ingerant. Quid autem dicere attinet libidinis gratia quantas molestias mortales et faciunt et patiuntur: quum facile est isti cupiditati mederi: nisi quis velit indulgere delitiis. At ne haec quidem insaniam corruptelaeque sufficere videtur mortalibus: sed iam rerum etiam vsum pervertit: singulis rebus ad id vertentes ad quod minime paratae sunt: quemadmodum lecto si quis uti carpenti loco velit: ac tanquam curru. LV. Quisnam is est? CY. Vos inquam qui hominibus tanquam iumentis utimini. Nam eos iubetis: ut lecticas tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi vero in sublimi residetis delicati: atque homines proinde tanquam asinos aurigamini: impates ut hac non illac eant: et qui haec facitis maxime, iisdem maxime beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantum ut alimentis utuntur: verum tinturas etiam quasdam ex his machinantur: eos dico: qui purpuram tingunt: nonne et hi praeter naturam his utuntur quae a deo praeparatae sunt? LV. Non per loquem: siquidem tingere etiam potest non comedi tantum purpurae caro. CY. At non in id tamen nata est. Nam et crateris quispiam, si praeter naturam detorqueat, ollae loco posset uti: nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere: quae tanta est? At tu me quoque quod nolo eius esse particeps incusas. Vix ego tamen quemadmodum modestus ille: his videlicet duntaxat quae mihi apponuntur vescens: ac frugalissimis utens. Variis vero illis atque omnigenis minime inhiat. Ac deinde quum paucis egeam ac minime multis utar: ferinam tibi videor vitam vivere. Atqui hac ratione tua dii profecto in periculum veniunt: ne et ipsi sint feris etiam deteriores: quippe qui rei nullius indigent. Verum ut exactius intelligas cuiusmodi horum utrumque sit: vel paucis videlicet egere: vel multis: considera quod pluribus egent: primum pueri quam adulti: deinde mulieres quam viri: tum aegroti quam valentes: atque omnino in summa inferiora quaelibet praestantioribus plurimum indigent. proinde dii omnino nullius egent rei: qui vero ad deos accedunt proxime quam minimis egent. An Herculem putas omnium hominum praestantissimum: quippe diuinum virum: deumque recte creditum

Lynicus. Fo. CXIII.

miserum tūc fuisse: quū circūiret nudus pelle duntaxat indutus: harum re-
 rum nostrarum nihil desyderans! At ille miser pfecto nō erat: quippe q mi-
 seriam ab aliis propulsabat: neq; rursus pauper: quī terra/ mariq; domina-
 batur. Nepe quocunq; intendisset impetū/ omnes quaquaversum supabat:
 nec in quenq; sui tēpis incidit: quī se vel æquarit vnq; vel vicerit: quoad ex-
 humanis excessit. At tu illi stromata putas calceosq; defuisse! atq; ob id mū-
 dum obābulasse tantū virū! Dicendū pfecto nō est. Sed cōtinēs erat ac for-
 tis/ et moderate viuere volebat: non indulgere delitiis. Quid Theseus eius
 discipulus! An nō rex erat Atheniensium omnīū: ac filius etiā, vt ferūt, Ne-
 ptuni: sua certe tempestate fortissimus! Attamen ille quoq; voluit sine cal-
 ceis esse ac nudus ingredi: barbamq; et comā nutrire placuit ei: nec ei tamē
 solum, sed omnibus etiā veteribus placuit: nempe meliores erant q nos:
 atq; adeo ne sustinisset qdem eorū quīsq; aliquid huiusmodi: nihilo pfecto
 magis, q leo quī spām sese tonderi. Siquidē carnis molliciem ac leuorem de-
 cere mulieres existimabant: ipsi vero sicuti erant/ ita videri quoq; viri vole-
 bant: ac barbā quīdem cultum viri ducebant. quemadmodū in equis iubā:
 in leonibus barbam: quibus deus splendoris quandam atq; ornāmēti venu-
 statē dedit: sic et viris barbā adiunxit. Illos igit ego æmulor: veteres inquā
 illos imitari volo: huius vero tempestatē hoīes nō æmulor mirabilis huius
 felicitatis noīe: quam in epulis et vestibus habēt/ dū poliunt ac leuigāt sine
 gulas corporis ptes: ac ne secretiorū quidē vllam, ita vt instituit natura, di-
 mittentes. At mihi certe pedes opto: vt nihil egnis differant: quales Chiro-
 nis fuisse ferūt. Tū vt ipse stromatis nō egeā more leonū: nec cibo egeā ma-
 gis exq̄sito, q canes. Cōtingat præterea mihi: vt terra quāuis mihi p se pro-
 cubili sufficiat. Domū vero vt mundū hunc existimem. Alimenta demū vt
 ea deligam: quæ facillime cōparari possint. Aurū vero/ argentūq; ne desy-
 derem vnq;: neq; ego/ neq; meorū amicorū quīsq;. Omnia namq; mala inter
 homines ex horū cupiditate nascuntur: et seditiones/ et bella/ et insidiæ/ et
 cædes. Hæc omnia fontem habēt plus habendi cupidinem. At hæc a nobis
 abscedat procul: ne vnq; plus satis appetam: minus vero quū habeam, ferre
 æquo animo valeam. Nostra quīdem ita se habent. Plurimū pfecto a vulgi
 sententiis ista dissentiunt. Neq; quicq; ergo mirandū est: si ad his differim?
 habitu: a quibus tantū differimus instituto. Sed te demiror: quonam pacto
 quū suam quādam citharædo vestē tribuas/ cultūq;: atq; adeo tibicini suū:
 et tragædo suū: bono viro cultū/ vestēq; propriā nullam existimas: sed ean-
 dem ei cum vulgo habendā censēs: idq; quū vulgus malum sit. Quā bono-
 rum cultus pprius debet esse vilis: quinam deceat magis q hic meus: qui

Luciani

maxime luxuriosis pudendus sit! quę illi maxime auferentur! Cultus ergo meus huiusmodi est, squalidum esse, hirsutum eę, tritę pallium indui, comę producere, ac sine calceis ingredi. Vester vero Cingdorum ornatu simillimus est: nec dignoscere vos quisq; ab illis possit: neq; colore vestium, neq; mollicie, neq; camisiarũ numero, neq; lacernis, neq; calceis, neq; capillorum cura, neq; odore. Nam & redoletis vt illi: iam pferim vos qui estis felicissimi. Et qdem quid facias quę vir eudem cum Cingdis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis pręstatis. Voluptatibus vero nihilominus q illi superamini: eadem comeditis: eodem modo dormitis, atq; inceditis: imo vero incedere non vultis: sed gestari potius, tanq; sarcinę, alii ab hoibus, alii vero a iumentis. At me pedes ipsi gestant quocunq; sit opus. Egoq; & frigus tolerare sufficio, & calorę pati: eaq; q dii obrulerint minime moleste ferre: ideo videlicet quia miser sum. Vos vero propter hęc felicitatem nulla estis fortuna contenti: sed omniũ poenitet: ac pręsentia ferre non potestis: absentia desyderatis: hyeme qdem oprates æstatę: æstate, rursum hyemę, atq; in calore frigus, in frigore vicissim calorem: quęadmodum ægrotantes / morosi semper & queruli: qđ in illis qdem facit morbus in vobis vero mores. Atq; hęc ita quę sint: iam nos in vitam vestrą traducere æquę censetis, nostrąq; corrumpere, quę sæpe male consulta sint, quę facitis, ipsiq; sitis in vestris ipsorum negotiis minime circumspecti: nihilq; eorũ iudicio ac ratione, sed consuetudine cupiditatis facitis. Quamobrę nihil pfecto differtis vos: ab his q torręte ferunt. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit, eo rapiuntur: & vos itidem quocunq; libidines. At similiter qdem vobiscum agitur: vt cum quodam qui equũ insanũ ascenderat. Equus igitur virum corripiens abstulit. Hic vero amplius iam desilire equo curręte non poterat. Quidam vero quę occurisset ei: rogauit quonam tenderet? Hic respondit: quocunq; huic videtur, equũ demonstrans. Q, si vos quisq; roget: quo feramini: si verũ vultis dicere, dicetis in vniuersum qdem quocunq; videatur affectibus: sigillatim vero, interdum quocunq; voluptati: interdum quocunq; ambitioni: interdum rursus quo lucrı studio. Quin interdum ira, interdum metus, interdum aliud quippią huiusmodi vos auferre videtur. Neq; enim vnum dūtaxat equũ vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nūc illum, furiosos quidem omnes auehimini. Auferunt ergo vos in barathrũ, ac pręrupta. Vos tamen priusq; cadatis casuros vos esse nescitis: at hoc detritum pallium qđ vos ridetis comaq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitam mihi quietą prębeat: vtq; agam quicqđ volo, verferq; cum quib; volo. Nempe ex indoctis atq; ineruditis hominibus nemo me adire voluit.

NECROMANTIA. Fo. CXV.

rit ob hunc habitū. At molles etiā qui sunt adhuc admodū pcul declinant
Congrediūtur vero scitissimī atq; modestissimī: et q virtutē cupiūt, hi pos
tissimū congregiunt meci. horū ego consuetudine delector. Eorū vero fo
res qui homines vocant / non obseruo: tum coronas aureas ac purpurā pro
fastu habeo: atq; hoies ipos derideo. At vt cultū hunc intelligas: nō bonos
modo viros, sed ipsos etiā deos decere: atq; eū deinde, si libet, irrideas: deo
rum statuas confydera: vtri videant tibi ne, an mihi similiore: neq; Græ
corū solum: sed barbarorū etiam templa circūspicias: vtrū ipsi dii, vt ego,
comati / barbariq; sunt: an quēadmodum vos, rasi finguntur atq; pingunt,
quin plurima etiā sine tunicis conspicias: vt me nūc esse vides. Quo pacto
igitur audeas posthac hūc habitū vitio dare: quū deos etiā decere videat?
Cynici finis Thoma Moro Interprete.

MENIPPVS siue NECROMANTIA LVCLANI

THOMA MORO Interprete.

MENIPPVS. PHILONIDES.

MENIPPVS.

Salue atrium / domusq; vestibulum meæ:

Vt te lubens aspicio luci redditus.

PHILO. Numnā hic Menippus est canis ille! Nō hercle
ali? nisi ego forte ad Menippos omneis hallucior. At qd
sibi vult habit? hui? insolētia! claua / lyra / leonis exuuiæ?
Adeundus tamen est. Salue Menippe. Vnde nobis adue
nisti? diu est q in vrbe non vidimus. MENIP.

Adsum reuersus mortuorum e latibulis /

Foribusq; tristium tenebrarum nigris:

Manes vbi inferi manent superis procul.

PHILO. O Hercules clā nobis Menippus vita functus est: reuixitq; denuo!

MENIP. Non: sed me adhuc viuum recepit tartarus.

PHILO. Quanam causa tibi fuit nouæ huius atq; incredibilis viæ?

MENIP. Iuuenta me incitauit / atq; audacia:

Q; pro iuuenta haud paululum impotentior.

PHILO. Siste o beate Tragica: et ab iambis descendens sic potius simplici
ter eloquere: quanam hæc vestis: quæ causa tibi itineris inferni fuit: quum
alioqui neq; iucunda / neq; delectabilis sit via. MENIP.

Res dilecte grauis me infernas egit ad ymbras:

Consulerem manes vt vatis Tyresiai.

Luciani

PHILO. Atqui delyras: alioqui nō hoc pacto caneres apud amicos confar-
cinaris versibus. **MENIPPVS.** Ne mireris amice: nuper enim cū Euripide
atq; Homero versatus, nescio quo pacto versibus sic impletus sum: vt nu-
meri mihi in os sua sponte confluant. Verū dic mihi quo pacto res humane
hic se habēt ī terris! & quidnā in vrbe agitur? **PHILO.** Nihil noui. Sed quē
admodum prius actitabant: rapiūt/peierant/foenerātur/vsuras colligunt.
MENIP. O miseri atq; infelices. Nesciūt enī, qualia de nostris rebus nuper
apud inferos decreta sunt, qualesq; sorte iacti sunt in diuites istos calculi: p-
quos Cerberū nullo pacto poterūt effugere. **PHILO.** Quid ais? Noui ne ali-
quid apud inferos nostris de rebus decretū est? **MENIP.** Per Iouē: & quidē
multa verū prodere non licet: neq; arcana quæ sunt reuelare: ne quis forte
nos apud Rhadamanthum impietatis accuset. **PHILO.** Nequaquā Menippe
per Iouē, ne amico sermonē hunc inuideas. Nam apud hominē tacēdi gna-
rū, & inītiarū p̄terea sacris edisseres. **MENIP.** Dura profecto iubes, & neu-
tiq; tuta: verū tui gratia tamen audendū est. Decretū est ergo: diuites istos
ac pecuniosos aurum tanq̄ Danaen seruantes abstrusum. **PHILO.** Ne prius
o beate quæ sunt decreta dixeris: q̄ ea percurras omnia quæ abs te audire
libētissime velim. Quæ videlicet descēsus causa fuerit: quis itineris dux: de
inde ex ordine & quæ illic videris, & quæ audieris omnia. Verisimile ē enī
te, quū res pulchras vidēdi curiosus sis, eorū quæ visu aut auditu digna vi-
debātur nihil omnino p̄termisisse. **MENIP.** Parendū etiā in his tibi est. Nā
quid facias, vrgente amico? Ego igitur quum adhuc puer essem: audirēq;
Homerū atq; Hesiodū/ seditiones ac bella canentes: nō semideorum modo,
sed ipsorum etiā deorum: adulteria quoq; violentias/rapinas/supplicia/pa-
trum expulsionē/ & fratrū & sororū nuptias. Hæc me hercle omnia bona
pulchraq; putabā, & studiose erga ea afficiebar. Postq̄ vero in virilem iam
ætatem peruenirē: hic leges rursus iubentes audio poeris apprime contra-
ria: neq; videlicet adulteria cōmittere, neq; seditiōes mouere, neq; rapinas
exercere. Hic igitur hæsitabundus constiti: incertus omnino quo me pacto
gererem. Neq; enim deos vnq̄ putauī moechaturos, aut seditiones inuicē
fuisse moturos: nisi de his rebus perinde ac bonis iudicassent. Neq; rursus
legūlatores his aduersa iussuros: nisi id conducere existimarent. Quoniam
igitur in dubio eram: visum est mihi philosophos istos adire, atq; his me in
manus dedere, rogareq; vti me vtcūq; liberet vterentur: vitæq; viam ali-
quam simplicē ac certam ostenderent. Hæc igitur mecum reputans ad eos
venio: imprudens profecto, q̄ me ex fumo (vt aiunt) in flammā coniecērē.
Apud enim hos maxime diligenter obseruans summā repperi ignorātiā

Decromantia. Fo. CXVI.

omniq; magis incerta: adeo vt præ his ilico mihi vel diotarum vita iam aurea videretur. Alius etenim soli me iussit voluptati studere, atq; ad cui scopum vniuersum vitæ cursum dirigere. In eo ipsam sitam esse felicitatē. Alius rursus oīno laborare, corpusq; siti, vigiliis, ac squalore subigere, misere semper adfectū, contumeliisq; obnoxii assidue: Hesiodi sedulo inculcans celebria illa de virtute carmina, & sudorem videlicet, & accliuē in verticē montis ascensum. Alius cōtemnere iubet pecunias, earūq; possessionem in differentem putare. Alius contra bonas ipsas etiam diuitias esse pñūtiat. De mundo vero quid dicam? de quo ideas incorporeas/substantias/athomos/ & inane/ ac talem quādam pugnantium inuicem nominū turbam in diem audiebā: & qđ absurdorū omniū maxime fuit absurdum, de cōtrariis vnusquisq; quū diceret, inuincibiles admodū rationes ac persuasibiles adferbat: vt nec ei q̄ calidum, nec ei qui frigidum idē prorsus esse contēderēt, contra quicq; hiscere potuerim: atq; id: quū tamē manifeste cognoscere fieri nunq; posse: vt eadē res calida simul frigidaq; sit. Prorsum igitur tale qđam mihi accidebat, quale solet dormitātibus, vt inter dū capite annuerē, interdū contra abnuerē. Præterea qđ multo erat istis absurdus, vitā eorū diligēter obseruans/ comperi eam cum ipsorū verbis pceptisq; summopere pugnare. Eos enim qui spernendā cēsebant pecuniā, audivissime conspexi colligēdis diuitiis inhiare, de fœnore litigantes, pro mercede docētes. Oīa deniq; nūmorū gratia tolerantes. Li vero qui gloriā verbis aspernabantur, omne vitæ suæ rationē in gloriā referebant. Voluptatē rursus omnes ferme palam incessebant. Clanculum vero ad eam solam libenter confluēbant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc agre molesteq; ruli. Aliquāquā tamē inde memet consolabar: q̄ vna cum multis et sapiētibus & celeberrimis viris ipse insipiesq; essem atq; vere adhuc ignarus oberrarē. Per vigilantē mihi tandē atq; hisce de rebus mecū cogitanti, venit in mentē: vt Babylonē profectus magorū aliquē ex Zocastri discipulis ac successoribus conuenirē. Audierā siquidē eos inferni portas carminibus quibusdā ac mysticis aperire: & quē libuerit illuc tuto deducere, ac rursus inde reducere. Optime ergo me facturū putauī: si cū horū quopiam de descensu paciscens Tyresia Bootiū cōsulerē: ab eoq; perdiscerē (quippe qui vates fuerit & sapiēs) quæ vita sit optima: quāq; sapientissimus qsq; potissimū elegerit. Ac statim quidē exiliens q̄ poteram celerrime Babylonē versus recta contēdi. Quo quū venio, diuersorū apud Chaldaorū quēdā hominē certe sapiētē atq; arte mirabilē: comā qđem canū admodūq; promissa barba venerabilem. Nomen autē illi fuit Michrobarzanes. Orans igitur obsecrāsq; vix exora-

ni: vt quauis mercede vellet, in illā me viam deduceret. At tandē homine
 suscipiens primū quidē dies nouē ac viginti cū luna simul incipiens abiit
 ad Euphratē: mane solem orientē versus perducēs, ac sermonem quēpiam
 longum miffitans: quem nō admodū exaudiebam. Nam (qd̄ in certamine
 preçones inepti solent) volubile quiddā atq; incertū p̄ferebat: nisi q; quos-
 dam visus est inuocare daemones. Post illā igitur incantationē ter mihi in
 vultū spuens deducit rursus, oculos nūq; in obuiū quēq; deflectēs. Et cibus
 quidē nobis glandes erant, potus aut lac atq; mulsum & Choaspi lymphæ:
 lectus vero in herba sub dio fuit. At postq; iā p̄parati satis hac dieta sumus,
 medio noctis silentio ad Tigridē me fluuiū ducens/purgauit simul atq; ab-
 sterfit: faceq; lustrauit ac squilla: tum pluribus itidem aliis: & magicum si-
 mul illud carmen submurmurans, deinde totum me iam incantans, ac ne
 aspectris lēderer circūiēs, reducit domū, ita vt erā reciprocātē, ac reliquū
 iam nauigationi dedimus. Ipse igitur magicam quādam vestē induit: Me-
 dorum vestī vt plurimū similem: ac me qdem his quæ vides ornauit: claua,
 videlicet ac leonis exuviis, atq; insuper lyra. Iussit p̄terea vt nomen si quis
 me roget Menippum quidē ne dicerē: sed Herculē, Vlysem, aut Orphēū.
 PHILO. Quid ita o Menippe! neq; enī causam aut habitus aut nominis in-
 telligo. MENIPPVS. Atqui perspicuū id qdem est: ac neutiq; arcanū. Nā
 hi qui ante nos ad inferos olim viui descēderant: putauit si me his assimi-
 laret, fore vt facilius Aeaci custodias fallerē: atq; nullo prohibēte trāsire: vt
 pote notior tragico admodū illo cultu emissus. Iam igitur dies apparuit,
 quū nos flumē ingressi in recessum incumbimus. Parata sigdem ab illo fue-
 rant: cymba/ sacrificia/ mulla/ & in id mysteriū deniq; qbuscūq; opus erat:
 Hec postq; ergo quę prōpta erāt imposuimus: tum nos quoq; anxii ac va-
 gientiū more lachrymantes ingredimur, atq; aliquantisper qdem in fluuiō
 ferimur: deinde in syluā delati sumus, ac lacū quēdam in quē Euphrates cō-
 ditur. Tum hoc quoq; transmissio/ in regionē quandā peruenimus solā, syl-
 uosam atq; opacā, in quā descendētes (præibat enim Mithrobarzanes) &
 puteum effodimus, & oues iugulamus, & foueam sanguine conspergimus.
 At magus interim accēsam facē tenens, haud amplius iam summissio mur-
 mure sed voce q̄ poterat maxima clamitans, daemones simul oēs conuocat:
 Poenas, Erīnnes, Hecatē nocturnā, excellamq; Proserpinā, simulq; poly-
 syllaba quādā nomina barbara, atq; ignota cōmiscet. Statim ergo tremere
 omnia, & rimas ex carmine solū ducere, ac portio Cerberi latratus audiri,
 et iam res plane tristis ac mœsta fuit. Ac protinus qdem inferorū patebant
 plurima, lacus pyriphlegethon, ac Plutonīs regia, Tum per illum descēdē-

Necromantia. Fo. CXVII.

res hiatū Rhadamanthū prope modum metu, reperimus extinctū. Ac Cerberus primū quidē latrabat cōmouitq; sese. At quū ego lyram celebra-
rime correptā pulsāsem, cātu statim sopitus obdormit: deinde postea q̄ ad
lacum venimus: tranare fere non licuit. Iam enī onustū erat nauigiū, & ei-
latu certe plēnū. Vulnerati quippe in ea nauigabant oēs, hic femur, ille ca-
pur, alius alio quopiā mēbro luxatus: vsq; adeo, vt mihi certe ex bello quo-
piā adesse viderētur. At optimus Charon quū leonis videret exuias, esse
me ratus Herculem recepit, transq; vexit libens: tum exeuntibus quoq; no-
bis monstrauit semitam. Sed quoniā iam eramus in tenebris: p̄cedit q̄dem
Mithrobarzanes: ego autē a tergo continuus illi comes adhaereo: quoad in
pratū quoddā venimus maximū: asphodelo cōsitum: vbi cīr cūfusā vndiq;
mortuorū stridula nos sequūtur vmbrae. Tum paulo procedentes longius
ad ipsum Minois tribunal accessimus. Erat ipse q̄dem in solio forte quodā
sublimi sedēs. Astabant aut illi Poenae, Tortores, mali genii, furiae. Ex alte-
ra parte plurimi q̄dam adducti sunt ex ordine longa fune vincti. dicebātur
autē adulteri lenones / moechi / homicidæ / adulatores / sycophantæ: ac talis
hominū turba quiduis in vita patrantū. Seorsum aut diuites ac foenerato-
res prodibant pallidi, ventricosi, ac podagrici: quorū quisq; trabe vinctus
erat: ferri pondere duorū talētorum imposito. Nos igitur astantes, & quæ
fiunt omnia cōspicimus: & quæ dicuntur auscultamus. Accusant aut noui
quidā atq; admirabiles rhetores. PHILO. Quinā ergo hi p̄ louē sunt: ac ne
isthuc q̄dem te pigeat dicere. MENIP. Vmbrae ne vnq̄ istas nosti quas op-
posita soli reddūt corpora? PHILO. Quid nī? MENIP. Hæ nos igitur quū
primū functi vita sumus accusant, testant, atq; redarguūt, quicquid in vi-
ta peccauimus: & sane quēdā ex his digne admodū fide vidētur: vtpote no-
biscū versatē semp, nostrisq; nusq̄ digressæ corporibus. Minos igitur curio-
se quēlibet examinans impiorū, relegabat in cetū, poenas ibi sceleribus suis
dignas luiturū. In hos p̄cipue tamē incēditur: quos opes dū viuerent ac di-
gnitates inflauerāt: quicq; adorari se fere expectabāt: nimirū periturā eorū
superbiā fastūq; derestatus: quippe q non meminissent mortales ipsi quum
sint, sese bona quoq; mortalia cōsequutos. At nūc splēdida illa exuri omnia
diuitias inquā / genus / munia / nudi ac vultu demisso steterunt tanq̄ somniū
quoddā humanā hanc felicitatē recogitātes: adeo vt hæc dū conspīcarer ni-
mis q̄ delectatus fuero. Et si quē eorū forte agnouerā accessi: atq; in aurē
silenter admonui: qualis in vita fuerat: quāto pereq; fuerat inflatus: tū quū
plurimi mane fores eius obsidētes pulsi inter im exclusiq; a famulis illius ex-
pectabāt egressum. At ipse vix tandem illis exoriens puniceus / aureus / aut

Luciani

versicolor: felices ac beatos se facturū salutantes putabat: si pectus dextram
ve porrigens/permitteret osculandam. Illi vero audientes ista moleste fere
bant. At Minos qddā etiā iudicauit in gſam. Quippe Dionysium Siciliae
tyrannū multis et atrocibus criminibus et a Dione accusatū, et graui Stoī
corū testimonio conuictū, Cyreneus Aristippus interueniens. Nā illū valē
de suspiciunt inferi: eiusq; plurimū ibi valet autoritas: ferme iam Chime
ra alligatū absoluit a poena: afferens illum eruditōrū nōnullos olim iuuisse
pecunia. Tum nos a tribunali discedentes/ad supplicii loci puenimus. Vbi
o amice et multa/et miseranda audire simul/ac spectare licuisset. Nā simul
et flagrorū sonus auditur/et eiulatus hominū in igne flagrantū: tum rotę
et tormenta: catena: Cerberus lacerat: Chimęra dilaniat: cruciantq; pa
riter omnes: captiui/reges/præfecti/pauperes/mēdici/diuites, et iā scelorum
omnes poenirebat. Et quosdā qdem eorū, dū intuemur, agnouimus: videli
cet q nuper e vita discesserant. At hi se pudentes tū occultebāt/nostroq; sub
trahebant aspectui: aut si nos aliquando respiciebant, id seruīliter admodū
abiecteq; faciebant: atq; hi qdem q̄ olim putas onerosi/fastosiq; in vita! At
pauperibus malorū dimidiū remittebatur: et quī interquieuiſſent, denuo
repetebant ad poenā. Sed illa quę quæ fabulis ferunt aspexi: Ixonē/Sisy
phum/Phrygiūq; grauiſſe affectū Tantalū: genitūq; terra Tytiū, dii boni,
quātū? Integrū stratus agrū occupabat. Hos tandē prætereuntes in campū
uenimus Acherusium: vbi semideos/heroidasq; reperimus: atq; aliā simul
mortuorū turbā in gētes/tribusq; dispositam: alios qdem vetulos: quosdā
ac marcidos: atq; (vt Hemerus ait) euāidos: alios vero iuueniles et inte
gros: et hos potissimū ob illam cōdiendi efficacīā Aegyptios. Verū digno
ſcere quēlibet haud pcliue fuit: adeo nudatis ossibus omnes erāt inuicē si
millimi: nisi q; vix tandē eos diu intendentes agnouimus. Quippe cōferti
conſidebāt. obſcuri atq; ignobiles: nullūq; ſeruātes amplius priſtinę formę
vestigij. Cū igit multi simul offeī cōſiſterēt: inuicē omnino ſimiles: q; terri
ficū qddā p cauos oculorū orbes transpicerent/ dentesq; nudos ostenderēt:
• hæſitabā certe mecum: quonā ſigno Therſitē a Nireo illo formoso diſcernerē
aut mendicū Irū a Theacū rege: aut Pyrrīā coquū ab Agamēnone. Quippe
qbus iam nihil veteris pmanſit indicij: ſed oſſa fuerūt inter ſe ſimilia: inco
gnibilia: nullis inſcripta titulis: nulliq; vnq; diſcoſcenda. Hęc igit ſpectantī
mihi, pſimilis hoīm vita pompę cuipiā longę videbat: cui præſit ac diſpo
nat quęq; fortuna: ex his q pompā agunt diuerſos/variōsq; cuiq; habit⁹ ac
cōmodaq; Aliū ſiquidē fortuna deligens regiis ornat inſignibus: et tyarā
imponens: et ſatellites addens: et caput diademate coronans. Alium ſeruī

Decromantia. Fo. CXVIII.

rursus ornatum induit: hunc formosum effigiat: hunc deformem atq; deri-
diculum fingit. Nam omnigenum, vt opinor, debet esse spectaculū. Quin
habitus quorundā plarūq; in media quocq; pompa demutat: neq; perpetuo
eodem finit ordine/cultuq; progredi, quo pdierāt. Sed ornatu commutato
Crœsum qdcm coegit serui/capriuiq; vestes induere. Meandriū autē olim
inter seruos incidentē/Polycratis vicissim ornat tyrannide. Et aliquātiſp
quidem eo cultu pmittit vti: verū vbi iā pompæ tempus præterit: appa-
rū quisq; restituens/et cū corpore simul exutus amictu/qualis ante fuit effi-
citur: nihilo a vicino differens. Quidā tamē ob incitiam, quū suos fortuna
cultus exigit, ægre ferūt atq; indignant: tanq̃ propriis quibuscūq; bonis pri-
uari: ac nō potius alienis/ quibus paulisp vtebantur / exuti. Quin in scena
quocq; vidisse te plarūq; puto histriones istos tragicos: q̃ vt fabulæ ratio
poscit) modo Creontes: modo Priamī fūit: aut Agamēnones. Idēq; (si fors
rulerit) paulo ante tam grauiter Cecropis/ aut Erechthei formam imita-
tus, paulo postea seruus, poeta iubente, progreditur. At quum fabulæ iam
finis affuerit: quisq; auratas illas vestes exutus, personam deponēs, et ab al-
tis illis crepidis descendens, pauper atq; humilis obambulat: haud ampli⁹
Agamemnon ille Atreo prognatus: aut Creon Menecæi filius: sed Polus fi-
lius Chariclei Suniensis: aut Satyrus filius Theogitonis Marathonijs. Sic
se mortalium res habent: quemadmodum mihi tum spectanti videbatur.
PHILO. Dic mihi Menippe: isti qui magnificos/altosq; tumulos habent su-
per terram/et columnas/imagines/titulos/nihilo ne sunt apud inferos ple-
beis quibuscūq; vmbriſ honoratiores? MENIP. Nugaris tu quidem, nam
si vidisses Mausolum: Carem illum dico pyramide celebrem: sat scio, nunq̃
ridere desiisses: ita in antrū quoddā abstrusum despectim abiectus est: in re-
liqua mortuorū turba delitescens. Hoc tantū cōmodi mihi videt ex monu-
mento referre: q̃ imposito tāto pondere laborat magis et premitur. Nā cū
Acacus o amice locū cuiq; meretur: dat aut cui plurimū haud ampli⁹ pedē
necesse est eo iacere contentū: seseq; ad loci modū cōtrahere. At vehemētī⁹
multo risisses, opinor, si reges hosce nſos/sarapasq; vidisses apud eos men-
dicātes: et aut fassamenta vēdentes: aut primas ipas literas/vrgente inopia
proſitentes: et quemadmodum contumeliis a quouis afficiantur: atq; in fa-
ciem cædantur: perinde atq; vihiſſima mancipia. Itaq; Philippū Macedonē
cōspicatus, cōtinere me certe non potui. Ostensus est mihi in angulo quodā
detritos calceos mercede refarciēs. Quin alios p̄terea multos erat vide-
re medicātes ī triuijs: Xerxes videlicet: Darios: ac Polycrates. Phil. Admi-
randa narras ista de regib⁹/penēq; incredibilia. Socrates aut quid facit: æ

Luciani

Diogenes: et si quis est sapientū alius? ME. Socrates profecto etiam ibi ob-
uersatur/omnesq; redarguit. Versantur aut cum illo Palamedes/ Vlysses/
et Nestor: et quisq; est alius inter defunctos garrulus. Instantur autem illi
etiāmnū/atq; intumescunt exhausto veneno crura. At optimus Diogenes
Sardanapalo vicinus Assyrio/Midæq; Phrygio/atq; aliis item pluribus ex
istorū sumptuosorū numero/manet: quos quū eiulantes audit: veteris for-
tunæ magnitudinē recogitantes: et ridet/et delectat: ac supinus cubans vt
plurimū cantat: aspera nimis atq; iniucta voce illorū eiulatus obscurans:
adeo/vt id ægreferentes nec Diogenē ferre valentes/ de mutanda sede deli-
berent. PHI. De his iam satis quidē: ceterū quodnā illud decretū est: quod
initio dixeras aduers⁹ diuites esse sancitū? ME. Bene admones. Nescio em̃
quo pacto quū hac de re dicere proposuissem, ab instituto sermone procul
aberrauī. Dum igit ibi versabar, magistratus cōcionē aduocauerūt: his vi-
delicet de rebus: quæ in cōmune cōducerēt. Cōspiciens ergo multos cōcur-
rere: me quoq; cum illis simul immiscens/vnus de numero eorū qui in con-
cione aderāt/efficior. Agitata sunt igitur et alia multa. Postremo vero de
diuitibus negotiū: in quos posteaq; plurima fuissent obiecta/ violentia/ sup-
bia/ fastus/ iniuriæ: assurgens tandē ex populo primas qdam hmōi decretū
legit. Qm̃, inq̃t, multa diuites ppetrant in vitā rapientes/ ac vim inferentes
inopesq; omni modo despectui habentes. Curie/ Populoq; visum est: vt qui
functi vitā fuerint, corpora qdem eorū poenas cū aliis sceleratorū corpori-
bus luant: animæ vero sursum remissæ in virā/ in asinos demigrent: donec
in tali rerū statu quinquies ac vices decem annorū milia transegerint: ali-
ni semp ex asinis renati: onera ferentes: atq; a paupibus agitati. Dein vt li-
ceat illis e vita excedere. Hanc sententiā dixit Caluarius: patre Aridello: pa-
tria Manicensis: tribu Strygiana. Hac igitur lege recitata, approbauerunt
principes: sciuit plebs: adfremuit Proserpina: allatrauit Cerberus. sic enim
rata quæ inferi statuūt/ authenticæ fiunt. Quæ igit in concione agebant
erāt hmōi. Tum ego statim, cuius gratia venerā, Tyresiam adeo: atq; illi re-
vti erat/ ordine narrata, supplicauī: vt mihi diceret/ quodnā optimū vitæ
genus putaret. Hic vero subridēs (est autem seniculus quispiam cecus/ pal-
lidus/ voce gracili) o fili inq̃t cām tuæ pplexitatis scio a sapiētibus istis p-
fectam/ haud quāq; idem inuicem iisdem de rebus sentientibus: verū haud
fas est id tibi proloqui: siqdem quod Rhadamāthus interdixit. Nequaq; in
quā o patercule: sed dic amabo/ neq; me cōtemnas: q in vitā te etiā ipso cæ-
cior obiero. Abducēs ergo me, pcul ab aliis auferēs, ad aures mihi inclinās,
Optima est, inq̃t, idiotarū/ priuatorūq; vitā/ ac prudētissima. Quāobrē ab

Philopseudes. Fo. CXIX.

hac vanissima sublimiū consideratione desistēs. Mitte principia semper ac fines inquirere: & vafros hosce syllogismos despuens, atq; id genus omnia nugas aestimans, hoc solū in tota vita persequere: vt p̄sentibus bene cōpositis minime curiosus, nulla re sollicitus, q̄ plurimū potes hilaris vitā ridēsq; traducas. Hæc quū dixisset: rursus Asphodelorum in pratū sese corripuit. Ego igitur (nam & nunc vesper erat) age inquā o Mithrobarzane quid cū etamur? ac non hinc rursus abimus in vitam? Ad hæc ille: confide inquit o Menippe: breuem quippe faciliq; tibi monstrabo semitam: & me protinus abducens in regionem quandam magis priore tenebricosam: manu procul ostendens subobscurum tenueq; ac veluti per rimam influens lumen, Illud inquit Torphoni templum est: atq; illac ad inferos e Boeotia descenditur. hac ascendas: atq; ilico fueris in Græcia. Ego igitur hoc sermone gauisus, salutato mago difficile admodū per angustas antri faces subrepens, nescio quo pacto, in Lebadiam perueni.

Necromantiæ seu Menippi Luciani Finis.

SEQ VITVR

LVCIANI PHILOPSEVDES siue INCREDVLVS

ab eodē THOMA MORO in latinā linguā traductus.

Personæ: TYCHIADES & PHILOCLES

TYCHIADES.

Otes mihi Philocles dicere: quidnā id tandē sit: qđ multos in mētiendi cupiditatē adducit: vt pariter gaudeant quū & ipsi nihil sanī loquūtur: & his qui talia narrāt maxime animū itēdāt? PHILOCLES. Multa Tychiade sunt quæ nōnullos mortales mētiri cōpellūt: quia in rē vidēt conducere. TYCHIADES. Nihil ad rē hæc (vt aiunt) neq; enī de his rogabam quī quū vsus postulat mētiūtur: venia nimirum hī imo laude plarīq; eorū digni sunt: quicunq; vel hostes sefellerunt, vel ad salutem tali quopiam pharmaco vsi sunt in necessitatibus. Cuiusmodi multa Vlysses etiā fecit: vt & vitā suam & sociorum reditum redimeret. Sed de illis vir optime dico: qui nulla necessitate mēdaciū ipsū veritatī lōge ante ponunt: ipsa re videlicet delectari atq; in ea sine vlla idonea occasione versari. Isti ergo scire cupio cui? cōmodi gratia istud agūt. PHILO. An alicubi tales aliquos iam deprehendisti, quibus hæc insira sit mētiēdi libido? TYC. Et quidem admodum multi sunt huiusmodi. PHILO. Quid aliud ergo in causa sit, qđ mētiuntur, nisi demētia? Siquidē rem pessimā, optimi loco præoptant. TYCHIA. Hoc nihil est. Nam ego tibi multos ostenderim ad cate

Luciani

ra prudentes ac sapientia mirabili: nescio tamē quo pacto capros hoc malo mendacijs studiosos: adeo vt ego certe moleste ferā, q̃ viri tales, omnibus ceteris in rebus optimi, gaudēt tamē & se & eos in quos inciderint, fallere. Nam veteres illi, id qđ tibi notū est q̃ mihi, Herodotus, Ctesiasq; Cnidijs atq; his superiores, deniq; Homerus ipse viri celebres, mendacijs etiā scriptis vtebātur: vt non solū eos fallerēt, a quibus tunc audiebātur: verū vsq; ad nos etiā mēdacium per manus traditū perueniret in pulcherrimis versibus metrisq; seruatum. Me ergo saepe illorū versūsi nonnē subiit pudor, si quādo coeli sectionē ac Promethei vincula recensent: gigantūq; rebellionem: atq; omnē illam de inferis tragœdiā. Et quo pacto ob amorē Iuppiter in taurū & cygnū versus sit: & quēadmodū ex muliere quispiam in auiculam vrsamve mutatus sit. Pegafos præterea Chimærasq;, & Gorgonas, ac Cyclopas, atq; id genus omnia, admodum absurdas monstrosasq; fabulas: et quæ mentes afficere puerorum queant: quī laruam adhuc lamiamq; metuunt. Q̃q; poetica sint fortasse tolerabilia. At vrbes iam gētesq; totas vna voce ac publicitus mentiri: an nō hoc ridiculum? Veluti quī Cretenſes se pulchrū Iouis ostēdere nō pudet. Atheniēſes Eriethoniū editum e terra ferunt, primosq; illos homines in Attica okrum more ex terra emerſisse. Hi tamen multo verecundiores q̃ Thebani: quī ex serpentis dentibus satiuos quosdam progerminasse narrant, q̃ si quis hæc quī sint ridicula, vera esse non credat: sed ea prudēter examinans Chorebi cuiuspiā aut Margitæ existimet cēsi q̃s aut Triptolemū credat in alatis draconibus per aerē vectum esse: aut Pana quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilio: vel Orithyiam a Borea raptam esse: impius nimirū hic atq; insanus videatur eis: quippe q̃ tam manifesta veraq; nō credat. vsq; adeo obtinet mēdacium. PHILOCLES. At poetis Tychiade vrbibusq; fuerit fortassis ignoscendū. Nā illi delectationē illā quæ ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illecebra, poematibus suis immiscēt: qua potissimū erga auditores opus habēt. Atheniēſes vero Thebaniq;, & si q̃ sunt alij, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi signētis cōciliant, q̃ si quis fabulas auferat e Græcia: nihil obſtiterit quo minus earū narratores fame intereāt: quādo iam nemo futur⁹ sit hospitū, qui verū vel gratis audire velit. At si q̃ nulla tali causa gaudēt tamē mēdacio: hi oīno ridiculī merito videātur. TYCHIADES. Recte dicis. Nā ego protinus ab Eucrate illo celebri venio: vbi multa incredibilia ac fabulosa quī audissem, sūmo vero medio in sermone, discessi: non ferēs narrationē tā supra fidē: sed me velut furia quēdā abegerunt: dū mōstrosa multa atq; absurda referret. PHILO. Atqui Tychiade, vir grauis Encrates est:

Philopseudes. Fo. CXX.

et nemo certe crediderit illū tam promissa barba virum sexagenariū: & qui
præterea sit plurimū in philosophia versatus: sustinuisse vt alīū quēq̃ audi
ret se p̃sente mēientē: nedū vt ipse tale quicq̃ audeat. TYCHIA. At nescis
amice qualia referebat. Tum ea q̃ cōstanter assererat. Præterea q̃ sancte in
plurīsq̃ iurabat: admotis etiā filiis: adeo vt ego quū eū respicerē, varia me
cū cogitarē: interdū qdē illū insanire neq̃ animo constare: interdū vero ita
cogitabā, fugisse me, q̃ impostor esset, ac tantū tēporis sub leonis pelle ridi
culam quandā simiam circūtulisset. adeo absurda narrabat. PHILOCLES.
Quanam illa (per lares) sunt Tychiade? Nā cupio cognoscere quamnā p̃
stigiaturam sub tam longa barba occuluerit. TYCHIA. Solebā quidē etiā
alias Philocles aliquoties eū interuifere: si quādo videlicet multo otio abū
darem. Hodie vero quū opus esset mihi conuēto Leonthico (Est autem, vt
scis, amicus mihi) edoctus a puero eum se ad Eucratē mane contulisse: vt
eum morbi inspiciendī causa viferet: amborum nomine, nempe vt & Leō
thicum conuenirē, & Eucratē viderem: ignoraueram aut q̃ ægrotaret: ad
eum prouenio, At Leonthicum ibi iam non inuenio. Nam paulo ante vt di
cebant exiuerat: alios vero confertos reperio: in quibus erat & Cleodemus
Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion: nostri virū: illū dico q̃ ex Pla
tonica doctrina magnam sui admirationē expectat: vt qui solus mentē viri
dephenderit: quicq̃ eius oracula aliis quoq̃ possit enarrare. vides quos tibi
viros noīo, nimirū omni sapiētia atq̃ oī virtute p̃ditos, vtpote ipm ex qua
q̃ secta caput: reuerendos hercle oēs, atq̃ aspectu p̃pmodū terribiles. Ad
erat p̃terea medicus Antigonus: vt vsui in morbo esset aduocatus opinor.
Et melius iam habere se videbat Eucrates. Ac morbus quidā ex familiaris
bus erat. Humor enim rursus ī pedes ei descēderat. Sedere me ergo Eucra
tes in lecto iuxta se iussit voce languidule remissa paululū: quū me conspi
ceret: q̃q̃ interim dum ingrederer, vociferantē eum ac vocem intendētem
audieram. Tamē ego admodum curiose cauens ne pedes eius tāgerem: vbi
me vulgaribus istis verbis purgaueram: q̃ eum ægrotare nesciuerim: q̃ vbi
rescissē, curriculo venerim: adsedi prope. & illis quidē sermo iam de mor
bo erat: & quædam iam ante dixerant, quædam vero etiam tunc narrabāt.
Præterea medicamēta quædam quisq̃ proferebat. Cleodemus igitur, Si qs
ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem, sic interfecta,
vt ante dixi, in leonis pellem illigauerit, nuper excoriati: ac deinde circum
crura posuerit: ilico sedatur dolor. Non in leonis pellē (inquit) Dinoma
chus, vt ego audiui, sed in ceruæ potius scemellæ virginis adhuc & nondū
initæ, & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est:

Luciani

maximeq; valet pedib⁹. Et leo quidē fortis est: pinguedoq; eius ac manus dextra piliq; qui recti e barba prominent magnā vim obtinent: si quis vt nouerit: cum pprio cuiq; carmine: at pedū curam minime pollicent. Et ipse quoq; inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendū: propter ea q; cerua velox esset. At nup vir quidā Libycus peritus pfecto in reb⁹ huiusmodi contra me docuit: ceruis ostendens velociores esse leones: quippe q; eas, inqt, etiam persequendo capūt. Laudabāt qui aderāt: tāq; recte dixisset Libycus ille. Tum ego putatis, inquā, incantamētis q; uisā sedari talia: aut foris admotis appendiculis quū intus malum grassetur? Riserunt hūc sermonē meum: et palam in me magnā damnabāt amentiam: q; apertissimas res ignorarem: et quibus nemo qui sapiat/contradicat: quin sic se habeant. At medicus certe Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iamduū autem neglectui habitus fuerat, opinor, quū opē Eucrati ferre ex arte vellet: denuntians videlicet vino vt abstineret: atq; oleribus vesceret: et vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse: vt ex rebus huiusmodi parentur quaedam apud morbos remedia? Mihi certe videt inquā ego: nisi naribus adeo mucosis sim: vt credam ea quæ foris applicantur/ nihilq; cum his quæ morbos excitant/ intus cōmunicant: p verba tamē, vt dicitis, ac prastigiaturam operari: et quū appenduntur sanitates immittere. id pfecto nunq; fieri possit: nec siq; vel in Nemei leonis pellē sedecim mu stelas integras insuerit. Ego pfecto leonē ipm e doloribus sæpe claudicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimum idiota es inquit Dinomach⁹ neq; vnq; tibi curæ fuit: vt disceres quonam modo res istiusmodi aduersus morbos quū adhibentur conferunt: ac mihi videris ne notissima quidē ista recepturus: febriū videlicet istarū profligationes/ quæ certo quodam ambitu recurrunt/ cum serpentū demulsiones: ac bubonū sanationes: et cætera: quæcunq; anus etiam iam faciunt. q; si illa fiunt omnia: quur tandē nō putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquā, Dinomache clauumq;, vt aiunt, clauo extrudis. Neq; enim constat ea quæ cōmemoras/ eiusmodi vi fieri. Quamobrē nisi reddita ratione psuaseris primū natura fieri posse: vt febris/ tumorq; vereatur aut nomē aliquod diuinū/ aut dictio nem aliquā barbaricam: ob idq; ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ sunt quæcunq; retulisti. Tu mihi videris inquit Dinomachus quū ista dicas, ne deos quidem esse credere. Si quidem putes fieri nō posse: vt per sacra nomina remedia morbis adferantur. Hoc, inquā ego, vir optime ne dixeris: nihil enim phibet quo minus, etiam si maxime dii sint, ista tamen sint vana. Ego

Philopseudes. Fo. CXXI.

vero & deos colo & medelas eorum video & leuamēta quæ laboratibus cō-
ferūt Pharmacis videlicet atq; arte medica restituentes. Itaq; Aesculapius
ipse eiusq; posterī salutaria pharmaca admouētes medebātur agrotis: non
leones aut mustelas circūligātes. Mitte hunc (inqt) Ion. At ego vobis mira-
bile quiddā narrabo. Erā adhuc adolescētulus: annos natus ferme quatuor-
decī: quum qdam ad patrē meum venit nūciās ei Midā vītis cultorē seruū /
etiā aliis ī rebus robustū atq; industriū, circa plenum iā forū a vipera mor-
sum iacere iā putrefacto crure. Etenī dum ligaret palmites ac vallis circū-
plicaret: adrepentē bestiolā maximū ei pedis momordisse digītum. Tum il-
lam qdem ilico aufugisse, & sese rursus ī latebrā condidisse. Illū vero eiulare
perditum e doloribus. Hæc ergo quum nunciaretur iā Midam ipsum vide-
bamus ī lectica domū a conseruis adportari: inflatū totum: liuidū ac super-
ficie tabefactum, vix iā spirantē. Pater ergo quum id moleste ferret: inquit,
Ego enī virum quendā babilonium ex chaldeis quos vocant protinus huc
adducā: qui sanabit hominē. & ne diem narrādo conterā: venit babilonius
ac Midā restituit: effugato ex corpore veneno quadā incātatione, & ad pe-
dē eius appēso virginis defunctæ lapillo: quē e colūna exciderat. Atq; istud
quidē hactenus forsā mediocriter fuerit. Tum Midas iā ipse sublato ī quo al-
latus erat scabello, discessit ī agrum. tantum potuit incantatio: & colūnarīs
ille lapis. At idem iste babilonius alia præterea diuina plane fecit. Nempe ī
agrum profectus mane, quum pnunciasset sacra quædā ex vetusto codice:
septē nomina: sulphure ac face lustrato loco in orbē ter obambulans, serpē-
tes omneis inuisos exciuit: quicunq; ītrā eā regionē erant. Veniebant ergo
tanq; ad incantationē tracti: serpētes multi: atq; aspides, & viperæ & cerastæ
& iaculi, phryniq; ac physali: relinquebatur autē vnus draco: annosus / pro
reperere (vt opinor) ob senectam non valēs: q non fuerat audiēs dicto. At ma-
gus. Non adsunt oēs inqt. Tum vnum quēdam ex serpētibus eum videlicet
qui natu minimus erat, selectum legatū mittere ad draconē. ac paulopost
venit etiam ille. At postq; iam collecti constitissent Babiloniis ī eas insubula-
uit. Atq; illi repēre admodum omnes ab eius statu icenū sunt: nobis iterim
admirantibus. Tum ego dic mihi iquā Ion. Serpēs ille legatus, iuuenē illum
eo, vtrum manu perduxit draconē. q iam (vt ais) senuerat: an ille baculum
gestans īnitabatur! Ludis tu qdem inqt Gleodemus. At ego, q & ipse quoq;
olim minus talia credebam q nunc tu: putabam enī nulla ratione fieri posse
vt ea crederē: tamē quum volantē primum conspicerē: peregrinum illum
barbarum (erat autē vt ferebant ex Hyperboreis) credidi: ac victus sum:
quum tamen multum diūq; repugnāsem. nam quid facerem quum eū cer-

nerem in aere volantem: atq; id interdum: ac super aquam ingredientem: atq; per medium ignem incedentem: idq; lente ac sensim! Tu ne inquam ego ista videbas: virum Hyperboreum volantem: aut super aquas ambulanti: & maxime (inquit ille) carbatinis indutum: quo calceamenti genere illi potissimum utuntur. Nam minutula ista / quid attinet referre: quaecumq; fecit: quo pacto amores immiserit: ac daemones exegerit: mortuosq; marcidos in vitam reuocauerit: atq; Hecaten ipsam palam conspectibus exhibuerit: lunamq; e caelo detraxerit! Quin ego vobis referam quae ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset: Chrysidem amabat Demeneti filiam: ac me quidem praecceptore in disciplinas utebatur: ac nisi amor ille a studio deduxisset eum, vniuersam peripateticorum doctrinam perdidicisset: ut qui octo & decem quiesset annorum iam absoluerat analytica: tum physicam auscultationem in finem usq; percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem otanem significat. Ego vero quemadmodum par erat, quippe qui praecceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco: conductum quatuor ilico minutis in manum datis: oportebat enim preparari quiddam ad sacrificia: tum sedecim praeterea: si Chryside potiretur. Ille vero crescentem observans lunam (Nam tunc ut plurimum huiusmodi sacra peraguntur) fossam quum effodisset: in aperto quodam loco domus: sub dio circa mediam noctem, euocauit nobis primum quidem Anaxiclem Glauciae patrem: ante septem menses vita defunctum. Succensebat autem ob amorem senex, atq; indignabatur. Tandem tamen ei permisit: ut amaret. Postea vero Hecaten quoq; eduxit: adferente vna cerberum: tum lunam detraxit multiforme quoddam spectaculum, & quod alias aliud apparebat. Primum quidem muliebre formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur. Postremo vero catula videbatur. Hyperboreus ille tandem, quum finxisset quendam e luto Cupidinem, Abi inquit atq; huc perducas Chrysidem: ac lutum quidem protinus euolabat: paulopost autem affuit illa pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complexa estur: eum q; insanissime deperiens: & cum eo versata est: quoad gallos canentes audiuiamus. Tum vero luna subuolabat in caelum: atq; Hecate subiecit terram: ceteraq; spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus: cetera ipsum ferme effluculum. Haec Tychiades si conspexisses, haudquaquam amplius dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis inquit: ego credidissem equidem si vidissem eam: nunc vero ignoscendum mihi puto: si qualia vos videtis, acute perspicere non possum. verum tamen Chrysidem iam quam dicis noui: mulierem plane meretricem ac facilem: nec video sane eo

Philopseudes. Fo. CXXII.

his gratia ad illam egeritis luteo illo legato magosq; ex Hyperboreis vsq;
atq; ipsa insuper luna. Quippe quā viginti drachmis duocere in Hyperbo-
reos vsq; potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc icantationem mulier.
Et contrarium quiddā spectris istis habet. Nam ea quidē aris ferrive son-
si audierint fugiunt (nam id vos pradicatis) illa vero si argenti vsq; iam so-
nuerit accurrit ad tinnitū. Præterea ipsum etiā magum admiror: q; cū di-
tissimas mulieres in amorē sui possit elicere, atq; ab eis solida talenta susci-
pere, is tamē ob quatuor minas admodum tantilli lucelli audius Glauciam
amoris compotē fecerit. Ridicule facis inquit Ion: qui nihil credis. Ego te li-
benter ergo rogauerim quid de his respondeas: qui demoniacos liberāt ex
toribus: adeo manifeste spectra illa carminibus efficiunt. Atq; hæc me dice-
re non opus est: verum omnes nouerunt. Syrus ille ex Palestina, qui harum
rerum artifex est, q̄ multos mortales suscipiat: qui ad lunam concidat: ocu-
losq; distorqueant: spumag; os oppleant: quos tamen erigit ac sanos remita-
tit: magna accepta mercede: diris eos malis liberans. Etenim quum iacenti-
bus insitet, rogaueritq; vnde sint in corpus ingressi: agrotus quidē ipse ta-
cet, at demon vero respondet (aut lingua græca loquens: aut barbarica: aut
vndevisq; fuerit ipse) & quomodo & vnde intrauit in hominē. Ille vero adin-
sans eum ac nī paruerit minitans etiam, expellit abigitq; demonem. Quin
ego quoq; demonem quendam exeuntem vidi nigrum certe & colore fus-
midum. Non magnum erat inquam ego talia te Ion cernere: cui ipse etiam
apparent Ideæ quas vestræ familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet
spectatu tenuem atq; euanidam: quantum ad nos homines lusciosos. Ita-
ne solus Ion inquit Eucrates istiusmodi vidit: ac non alii etiam multi in-
ciderunt in daemones: alii noctu alii etiam interdium! Ego profecto non se-
mel sed millies iam talia conspexi: ac primum quidem turbabar ad ea: iam
vero ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor
maximeq; nunc ex quo anulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapīā
sumpto / factum: carmenq; docuit nominibus multis plenum. nisi for-
te ne mihi quidem fidem sis habiturus Tychiade. At qui fieri possit in-
quam: vt Eucrati non credam Diuonis filio: viro in primis sapienti ac
libere quæ sibi videntur domi in priuato suo cum authoritate narranti!
Illud ergo de statua inquit Eucrates: quæ omnibus qui in domo sunt sin-
gulis noctibus apparet: tum pueris: tum adolescentibus: tum senibus.
hoc inquam non a me dumtaxat audieris: verum etiam a nostris omnibus!
De qua statua inquā ego? Non vidisti (inquit) quum ingredereris statuam
quiddā in atrio collocatā: sane q̄ pulchrā: opus Demetrii: q̄ statuas humana

Luciani

specie fingere cōfuenit! Nonne illam dicis inquā quæ discū iacit: quæ inclināta est ad emissuri gestū reflexa in eam quæ discū fert: altero pede modice inflexo: quæq; se erectura videtur vna cū iactu! Non inqt: nā vnū est ex Myronis operibus ille disci iactator: quē dicis. Sed nec eā quæ est ei proxima: cū loquor cui tentis caput vinctū est: formosam illā. Nam id Policleti opus est: verū eas quæ a dextra sunt egrediētibus omitte inter quas & Tyrannicide illi stant: Critiæ Nesioræ plasmata. tu vero an non ad aquam illam quæ insluit quāpiam vidisti ventre prominulo: caluam: seminudatam: vullis quibusdam barbæ pilis: insignibus venis: vero hominī simillimā! Pelichus dux Corinthius esse videtur. Per Iouē inquā vidī quādam a dextra Saturni quæ tenias coronasq; aridas habebat: pectoreq; folia quaedam inaurata. Ego inquit Eucrates ea inaurauī: quum me sanāset triduo febre pereuntem. Erat ne igitur etiam medicus inquā ego optimus iste Pelichus! Est: neq; ride inquit Eucrates: alioqui homo te haud multo post inuadet. Noui ego certe quantum valeat hæc quam tu rides statua. An non eiusdē putas esse immittere febres in quos voluerit quādoquidē potis est eicere! Propitia inquam placataq; sit hæc statua mihi: quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud facientem eam viderunt omnes qui in domo sunt! Quum primū nox est inquit: hæc e base descēdens in qua steterat, in orbē totam domū circuit: omnes occurrunt ei interdum etiam canēti: nec quisq; est quem vnq; leserit: diuertere tantum oportet. Illa vero præterit nihil intuentes infestans: quum & lauat sæpe: & tota nocte ludit: vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide ergo inquā ego: ne forte non Pelichus hæc statua sit: sed Talus potius Cretensis: qui apud Minoem fuisse dicitur. Nā & ille æreus quidā cretæ custos erat: q; nisi ex ære non autē ex ligno facta esset: nihil eā prohiberet: quī non opus Demetrii sed vna potius ex Dædali machinis esse videat. B base nāq; (vt ais) etiā ista fugit. Vide inquit o Tychiade: ne te posthac scōmaris huius poeniteat. Noui equidem ego quid illi euenerit: qui obolos surripuit: quos ei quoq; nouilunio suspendimus. Prorsus atrociam inquit non oportebat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illū vltus est o Eucrates! Nam audire cupio: etiam si q; maxime Tychiades iste diffisurus est. Multi inquit ille ad pedes eius oboli iacebant: aliæq; item numismata: quædam argentea ad crus eius affixa cæra: ac laminæ quoq; argenteæ: vota cuiusq; aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quī febre detineretur. At erat nobis seruus quidam libycus sceleratus, equorum curatior. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia: abstulitq; digressam iā quī obseruasset statuam. At quum primū reuersus intellexit sacrilegio se cōp-

Philopseudes. Fo. CXXIII.

latū Pelichus: vide quo pacto sese vltus ē, atq; furti p̄didit Libycū. Tota nō
ē attritū obambulabat ī orbē miser: exire nō valēs, tanq̄ ī Labyrinthū inci
dissēt: quo ad orta die iā deprehēsus est: ea tenēs q̄ furto abstulerat, ac tū q̄
dē cōprehēsus plagas non paucas recepit: nec tēporis multū sup̄stes malus
male periit, vapulās / vt dicebat / singulis noctibus: adeo vt vibices postridie
apparerēt ī corpore. I nunc & post ista quoq; Tychiades Pelichū ride, ac me
tanq̄ coetanē Minoi iā delirare puta. At o Eucrates, inquā ego, q̄ diū as
erit as operisq; plastes Demetrius Alopecēsis fuerit: q nō deos sed hoīes fin
gere cōsuevit. Pelichū nunq̄ statuā verēbor: quippe q nec ipsū etiā viuē
tē si mihi minaretur admodum timuissēm. Ad hęc medicus Antiochus. Et
mihi o Eucrates (inquit) Hippocrates creus est magnitudine ferme cubi
tali: q tūc dūtaxat quū lucerna extincta sit, totā ī orbē domū ambit: perstre
pēs ac Pyxides euertēs, Pharmacq; cōmiscēs, atq; ostia circūuertēs: maxi
mēq; si quādo sacrificia p̄termittimus: qbus ī singulos annos ei sacrificam⁹
Postulat ergo inquā ego etiā Hippocrates medicus iā: vt sibi sacrificet: in
dignaturq; nisi ī tēpore iustorū sacrificiorū epulis accipiat: quē nimirū des
cebat boni cōsulare: si quis ei libauerit: aut mulsū īsperserit: aut caput co
ronauerit. Audi ergo iquit Eucrates: istud certe etiā testibus p̄bauero: qd
ante annos quīq; vidi. Erat ferme vindemię tēpus. Ego vero ī agrum circa
meridiē vindemiātū dimissis operariis / ī syluā solus abibā: cogitans iterim
quiddā atq; cōsiderās. At postq̄ ī saltū perueni: cantū primo latratus īso
nuit. Ego vero Mnafona filiū meū cū aequalibus veniētem ludere venariq;
(quēadmodum solebat) cōficiēbā. At res haudquaq; sic se habebat: verum
paulopost facto terrę motu, sonog; velut ē tonitru, mulierē aduenientem
video terribilē: proceritate ferme semistadiali, habebat autē ī sinistra facē
ī dextra vero gladiū viginti circiter cubitorū. Et īferne qdē pedibus erat
serpētinis, sup̄ne vero Gorgonē referēs vultu videlicet atq; aspectus horro
respro coma quidē draconibus tanq̄ casarie circūcincta: aliis collū ample
ctētib; aliis etiā per humeros sparsis. Videtē siquit amici quo pacto etiam
īter narrādū exhorruī. & simul hac dicēs Eucrates, ostēdit omnibus bra
chii sui fetas erectas metu. Iōn ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehemē
ter ībiantes auscultabāt eū viri senes, tanq̄ naribus traherētur: adorātes
apud sese tam īcredibilē Colossū: mulierē semistadialē: gigantē quoddā
Mormolocitū. Ego vero cōsiderabā iterim: cuiusmodi erāt hī q cū iuueni
bus sapientię noīe versent: vulgoq; ī admiratione habeant: quī sola nimirū
cāntie barbaq; ab ipsis differant infantibus. Cāterum etiā illis ipsis faci
lius ductiles ad credēda mēdacia. Dinomachus ergo, dic mihi iquit Eucra
q iii.

Luciani

res: illi canes dea, quāra magnitudine erant? Elephantis inquit ille proceriores idicis, nigri & ipsi hirsutiq; sordido squallidoq; villo. Ego igit quum viderē restiti, inuerso protenus i interiorē digiti partē (quā Arabs mihi dederat) sigillo. Hecate ergo percussio draconicis illis pedibus solo hiātū effecit maximum: & qui imani magnitudine penitus æquaret tartarū. Deinde paulopost abiit i eum defiliens. Ego vero presente animo / porrecta ceruice inclinatus / inspexi appressa arbore quapiā: quæ vicina stabat: ne obortis mihi tenebris ac vertigine / i caput præceps iciderē: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia: pyr i phlegethontē lacū: Cerberū: manes: adeo vt quosdam etiā eorum agnoscerē. Patrē ergo meum manifeste cernebā adhuc his ipsis amictum: quibus eum sepeliuimus. Quid agebāt (inquit Ion) o Eucrates animē? Quid aliud, inquit ille, q̄ per tribus familiarē cum amicis cognatisq; versantur: i Asphodelo collocati? Contradicant ergo etiā nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni eiusq; de anima rationibus. At tu nonne Socratem etiā ipsum Platonēq; videbas iter manes? Socratē (ingt) vidi: neq; illū tamē euidenter: nisi q̄ inde coniecī: quū caluus ac vētricosus erat. Platonē vero nō cognoui. Nā apud amicos nimirū vera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia conspexi: & hiatus colūt: & ex famulis meis qdam quæretes me, atq; in his Pyrrhias hic, supuenere hiātu nondum plane obducto. dic Pyrrhia: an non vera narro? Per Iouē inquit Pyrrhias: & larratum audui per hiātū: & ignis qdem a face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profecto: teste larratum ignēq; i cumulum addēte. Tum Cleodemus: haudquā noua ista ingt, neq; aliis inuisa vidisti. Nā & ipse latet ita pridē quum agrotare tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Antigonus hic: ac septima dies erat. Febrisq; o qualis: incēdio certe vehemētior. Omnes ergo me relinquentes solum / clausis foribus foris manebant. Sic enī iusseras Antigone: si quo pacto possem obdormiscere, Tunc igitur astitit mihi iuuenis qdam vigilanti: pulcher admodum: veste circūamictus candida. Ac me quum exciasset, per hiātum quēdam ducit ad iferos: sicuti ilico cognoui: Tantalum quum viderē ac Tityum Sisyphūq;. At cetera vobis quid cōmemorē? Postq; vero ad tribunal pueni (Aderat autem & Aeacus: & Charon: parcaq; atq; Erinnes) quidā velut rex (Pluto certe mihi videbat) assedit singulorū nomina percensens: q̄ morituri erant: quos diem iam vitæ præscriptum præterisse contigerat. Iuuenis ergo me adducēs illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit: & ad eum q̄ me ducebat, nondum illi completum est statim inquit. Abeat ergo. Tu vero fabrū Demylā adduc: is siquidē vltra colū viuū. Tū ego letus recurrēs, ipse qdem iam febre liber eram: denunciabā vero omnia

Philopseudes. Fo. CXXIII.

bus q̄ Demylus eēt moritur⁹. Manebat aut nobis ī vicinia egrotās etiā ipse
nōnihil vt renūciatū est. Ac paulopost audim⁹ eiulatū eorū q̄ Iugebant eū.
Quid miri est iquit Antigon⁹? Ego etenī quēdā noui post vigesimū diē q̄
sepultus ē resurrexisse. nā hoīem & anteq̄ moreret, & postq̄ resurrexit, ipse
curauī. Et quo pacto (iquā ego) ī dieb⁹ viginti neq̄ tabuit corp⁹: neq̄ p̄terea
fame corruptū est: nisi fortassis Epimenidē quēpiā tu curasti! Hec quū dice
remus procinus īgrediebantur Eucratī filii e palestra redeūtes. Alter qdē
iā ex ephebis exceſſerat: alter vero ānos nat⁹ erat circiter quidecī. Tū saluta
tis nobis iuxta patrē adſidebāt ī lecto: ac mihi qdē sella illata est. Tū Eucra
tes tanq̄ e cōspectu filiorū admonit⁹: sic his frui mihi cōtigat iquit: simulq̄
manū eis iiecit: vt apd te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriē vxorē
meā hortū matrē nouerūt oēs, quo pacto dilexerī. Nā declarauī his reb⁹ q̄s
ī eā feci: nō mō dū viueret: verū etiā postq̄ vita functa est. Quippe q̄ mundū
ei⁹ vniuersum veſtēq̄ qua dū viueret oblectabāt, ī rogū illi⁹ īiecerī. Septi
ma vero post mortē diē, ego qdē hic ī eūdē lectū incūbebā: quēadmodū nūc:
luctū eū mihi cōmitigās: quē de illa cōceperā. Legebā enī tacit⁹ Platonis illū
de aīa libellū. Ingreſſit īterī demenete ea ipā atq̄ adſidet iuxta: quēadmodū
nūc Eucratides hic: minorē designās filiū. Hic vero ilico tremuit admodū
pueriliter. ac dudū ad narrationē pallebat. Ego vero (inqt Eucrates) vt cō
ſpexi, amplexus eā singultū lachrymabā. Illa vero me vociferari nō pariebāt
verū īculabat me: q̄ quū ei fuiſſem ī reliq̄s gratificatus oībus, e sandaliis au
reis alterū nō cremauerā. ſupeſſe aut id dicebat: q̄ sub arca ceciderat: atq̄
ob id nos quū nō iuenirem⁹ alterū tm cremaueram⁹. Nobis aut adhuc diſ
ſerētib⁹ ſceleſtiſſimus qdā caniculus q̄ mihi ī deliciis erat, ī lecto cubās alla
trabat: eavero ad latratū euauit. At sandaliū sub arca reptū est: poſtea q̄ a
nobis īcēſum. An hec etiā Tychiades recuſabis credere: quū tā ſint euidentia
quotidieq̄ ſeruānt! Per Iouē inquā ego digni fuerit: q̄bus aureo ſandalio na
tes puerorū more ſeriant: ſi q̄ iſta nō credāt: atq̄ vſq̄ adeo īpudētē vero re
ſiſtāt. Interea Pythagoricus ītrabat Arignotus: comatus ille, ab aspectu ve
nerabilis. Noſtī illū doctrine nōle celebrē: q̄ cognominat ſacer. Atq̄ ego quī
dē, vt eū cōſpexi, reſpirauī: hoc ipſum qd̄ puerbio dici ſolet, adueniſſe mi
hi ratus: nēpe ſecurī quāpiam aduerſus mēdaciā: Occludet iquā eis ora vīr
ſapiēs: adeo monſtroſa narrātib⁹: atq̄ prorſus iuxta vulgātū illud adagiū
repēte deum immiſſum eſſe mihi hunc a fortuna putabam. Hic vero poſtq̄
adſedit: aſſurgēte ei ac cedēte Cleodemo: primū de morbo percōgatus est:
ſeq̄ audiſſe dicebat, Eucratem ſam ſe melius habere. At quidnam iquit in
ter vos philoſophaminī! Nam interim dum īgrediebar ſubauſculauī:

Luciani

ac mihi certe videmini i re quapiā pulchra cōuersari. Quid aliud inqe Eucrates: q̄ vt huic adamātino psuadeamus (me demonstrās) vt daemones credat aliquos esse phātasmatas: ac mortuorū animas sup terrā obambulare: & sese quibus libitū fuit ostēdere? Ego igitur erubui: vultumq; deieci reueritus Arignotū. At ille vide (inquit) Eucrates num hoc dicat Tychiades. Eorum tantum, qui violenter interierint, animas errare: veluti si quis suffocatus aut capite truncatus crucive suffixus fuerit: aut alio quopiam istiusmodi modo e vita discesserit: eas vero quæ fatali morte naturaliq; discesserint, haud quā amplius oberrare. Nam si hoc dicat non vsq; adeo absurda dixerit. Per louem inquit Dinomachus: ne esse quidē istiusmodi: nec presentia cerni putat. Quid ais inquit Arignotus! in me torue aspiciens: nihil horum tibi videtur fieri! preferrim quā omnes (vt ita dicā) videant! Ignosces inquā ego mihi si nō credo: nam solus omnīū non video. Qz si viddissem: profecto & credidissem quēadmodū & vos. Atqui inquit ille si quando Corinthum veneris: roga vbi sit Eubatidæ domus. Atq; vbi tibi fuerit indicata: nēpe circa Craneū: in eā ingressus, dic ianitori Tibio: velle te videre: vnde daemō Pythagoricus Arignotus quū adduxisset, abegerit: ac deinceps habitabilē domū reddiderit. Quidnā hoc erat Arignote? rogabat Eucrates. Inhabitabilis erat/inquit ille/diu ppter terricula: q; si quis inhabitasset/expauescit? ilico fugiebat exactus a quodā horrendo ac terribili spectro. Deciderat ergo iā: tectūq; rūpebatur: neq; quisq; erat omnino qui in eā ingredi fuerit ausus. Ego vero vbi hęc audiui: libellos sumens (Sunt autem egyptiī mihi de talibus rebus admodū multi) veni in domū circa primā vigiliā: dehortāte hospite ac ferme detinēte: post q̄ didicerat quo itur⁹ essem: in certū, vt putabat, exitiū. At ego sumpta lucerna solus ingredior: atq; in vastissimo atrio collocato lumine/humi sedēs tacite legebā. Adest vero daemō ille: cū quopiam e vulgo se cōgressurū ratus: ac me quoq; quēadmodum alios pteriturū: squallidus: hirsutus: ac tenebris nigr̄ior. Atq; hic quū adstaret: vndiq; me adsulim petens tētauit si qua posset expugnare: ac mō in canē: modo in taurū: modo in leonē vertebat. At ego correpto i manū q̄ maxime horredo carmine, simulq; vocē imitatus egyptiā & incantās eū in domicii tenebroso angulū quēdā cōpulsi. At quū aiaduertissem: vbi se i terrā cōdidit: tū destitici. Mane autē desperātib⁹ vnīuersis: ac me quēadmodū alios mortuū sese reperturos putātib⁹: pręter oīm spem progrediens Eubatidē adeo: feliciter illi adnūciāns: q; putam sibi ac spectris liberā domū iā liceret incolere. Atq; illū assumens aliosq; multos (sequebant aut huius inopinatæ rei gratia) quū ad locū duxissem: vbi condentē se daemona conspexerā: iussit

Philopseudes. Fo. CXXV.

ut sumptis ligonib⁹ matulisq⁹ suffoderet. Atq⁹ vbi id fecerat, inuentu^m est se
re ad passum defossum cadauer quoddā marcidū: ossib⁹ tantū humana spe
cie coherētib⁹. Illud igit effossum sepeliuimus: domus vero postea turba
ri pdigiis defuit. Hæc vbi narrauit Arignot⁹: vir prodigiosa sapiētia: ac re
uerēdus oībus: nemo erat ex his qui aderant, qui non multā mihi imputa
ret insaniā: qui talia non credā: narrante p̄sertim Arignoto. Ego tamē nī
hil veritus neq⁹ comā / neq⁹ illā quā de eo habebant opinionē. Quid hoc in
quā Arignote! Etiā tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plen⁹ ac si
mulachris! Illud ergo nobis in te qd̄ dici solet / euenit: vt thesaurū quū spe
rauerimus carbones offenderim⁹. At tu inquit Arignotus si neq⁹ mihi cre
dis narrāti: neq⁹ Dinomacho: aut huic Cleodemo: neq⁹ ipsi Eucrati: dic age
quēnam digniorē / cui his de reb⁹ fides habeatur / existimas: qui nobis dicas
cōtraria! Per Iouem inquā ego virū apprime mirabilē Abdera oriundū il
lum Democritū: cui tam firmiter erat p̄suasum eiusmodi nihil esse in re
rum natura posse: vt quī se in monimēto extra portas clausisset: ibiq⁹ dege
ret dies noctesq⁹ scribēs atq⁹ cōponens: iuuenesq⁹ eū quidā illudere cupien
tes ac perterrefacere / nigra veste in modū cadaueris ornatī / ac personis in
capita adfictis circofistentes illū circumfilirent: crebro subfilientes: hic neq⁹
eorū cōmenta pertimuerit: neq⁹ eos omnino respexerit: sed inter scribendū /
desistite inq⁹ ineptire. Adeo firmiter credidit animas nihil esse postq⁹ e cor
poribus exierint. Hocine ais, inquit Eucrates, dementē quēpiam virū esse
Democritū! si quidē sic existimauit. Ego vero vobis etiā aliud referā qd̄ mi
hi ipsi contigit: nō qd̄ ab alio acceperim: fortassis etiā tu Tychiades quū au
dieris cōpelleris accedere: ipsa narratiōis veritate coact⁹. Quū in ægypto
versaret adhuc adolescēs: a patre videlicet doctrinæ gratia trāsmissus: cu
piebā nauigio p̄fectus in Coptū illinc adiens Memmonē / miraculū illud aui
dire: eum videlicet sonū reddentē ad orientē solem. Illum igitur audiū nō
hoc vulgari modo: quo audiunt alii: sonum quēpiam inanem: sed mihi ora
cula etiā edidit Memnon ipse ap̄erto ore septē versibus: qd̄ nisi esset superua
canēū ipsos vobis versus recenserē. Inter nauigādū vero incidit in nos vna
nauigans vir Memphiticus quidā: ex sacris illis scribis: mirabili sapiētia: &
qui vniuersam ægyptiorum doctrinā callebat. Dicebat autē tres ac vigin
ti annos in adytis subterraneis māssisse: Magiam interea doctus ab Iside. P̄
cratem dicis (inquit Arignotus) p̄ceptorē meū: virum sacrū: rasum: li
neis indutū: doctū: pureq⁹ lingua græca loquentē: procerū: simū: labiis pro
missis: cruribusq⁹ gracilibus. Illū ipsum inq⁹ ille, P̄cratem: ac primū quidē
quis esset ignorabā. At postq⁹ vidi eū: si quādo in portū appulissē⁹: cū aliā

multa miracula faciente: cum crocodilis infidentē agitalle: & cū seris ver-
 tantem: illas vero reuerentes eū: caudisq; adulantes: agnouī sacri quēpiam
 viri esse: paulatimq; comitate mea me in eius amicitia ac familiaritate in-
 nuzui: adeo vt omnia arcana cōmunicaret. Ac tādē mihi persuadet vt fa-
 mulis omnibus in Memphide relictis / se solus cōloquerer: neq; eū defutu-
 ros nobis ministros. Atq; ex eo tēpore sic vitā duximus. Quū in diuersorū
 quodpiā venirem? homo accepto pistillo scobinave aut pessulo / vestib? im-
 plicās, quū in id carmē quoddā dixisset, effecit vt ambularet: vtq; aliis oib?
 homo videret. Illud ergo abiēs, & aquā hauriebat: & cenā parabat: instrue-
 batq; atq; in oībus cōmode subseruiebat ministrabatq; nobis. Deinde postq;
 iam satis huius ministerii fuit: scobinā rursus scobinā, ac pessulū pessulum,
 aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehemēter conatus nō reperiebā
 quo pacto ab illo expiscarer. Nam id mihi inuidebat: qđ in aliis esset facili-
 mus. At quadā die in angulo quodā tenebricoso clam illo delitescēs subau-
 scultaui propius incantationē illam. Erat autē trisyllaba. Tum ille quū pi-
 stillo mādasset quā curādā erāt, abiit in forū. At ego postridie illo apud fo-
 rum occupato, acceptū pistillum quum ornassem, syllabas illas simili modo
 pronficiens / aquā iussī vt hauriret. Tum impletam amphorā quū tulisset:
 desiste inquā: neq; aquā ampli? haurito: sed rursus esto pistillū. At illud mi-
 hi haud amplius iā obtēperare volebat: sed aquā hauriebat cōtinuē: quoad
 hauriēdo totā domū nobis impleret. At ego quū resistere huic rei nō vale-
 rem: timebā autē ne Pancrates reuersus (id qđ etiā euenit) irasceret: corre-
 pta secure pistillū in duas partes disseco. At vtrāq; pars amphorā sumens
 hauriebat aquā: iamq; vnius loco duo mihi ministri esse coeperunt. Interea
 Pancrates superuenit: ac re intellecta illas quidē in ligna rursus, quēadmo-
 dū ante carmen erāt, mutauit. At ipse me clanculū relicto, nescio quo clancu-
 culū se subducens abiit. At possis istud etiā nūc inquit Dinomachus homi-
 nem ex pistillo facere? Per Iouem inquit ille dimidia ex parte scio: nā in prio-
 rem formā nūq; a me restitui potest: postq; semel aquarius esse coeperit. Sed
 deferēda nobis dom? esset aqua iā impleta. Non desistitis inquā ego huius-
 modi mōstrosa narrare viri senes? Alioqui horū saltē adolescentium gratia
 incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tēpus omittite: ne claculum
 terroribus ac pdīgiosis fabulamētis impleantur. Parcere ergo eis oportet:
 ne talia cōsuecant audire: quē eos per totā vitā comitata perturbabūt: atq;
 ad oēm strepitū meticulosos reddēt: posteaq; eos omnigena superstitione imple-
 uerint. Recte admonuisti me inquit Eucrates: quū superstitionē dixisti. Nā
 quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi videt: de oraculis loquor ac vatici

Philopseudea. Fo. CXXVI.

niis: & quæcūq; quiddā numine afflati proclamāt: quæve ex adytis audiunt:
aut quæ virgo numeris eloquēs futura prædicat: an videlicet nec talia cre-
dis! At ego q̄ anulū quēdā sacrū habeo, Pythii Apollinis imaginē exprimē-
te sigillo: q̄q; hic Apollo mecum loquitur: nō dico: ne tibi videar ad gloriam
meā res incredibiles narrare. Cæterū quæ apud Amphilochū audiui in Mal-
lo heroe mecum diu differēte: deūq; meis de rebus cōsulente: tū quæ ipse vidi:
volo vobis narrare. Deinde ex ordine & quæ vidi in Pergamo: & quæ audi-
ui in Pataris. Itaq; quū ex ægypto redirem domū, audiremq; illud in Mallo
vaticiniū apertissimū simul ac verissimū esse: tamen sic oracula dare: vt ad
rem respōdeat his quæcūq; prophetæ quispiā in schedulam inscripta tradi-
derit: recte me facturū putauī: si dū praternauigarem, experīrer oraculū:
deūq; de futuris quidpiam cōsulerē. Hęc adhuc Eucrate dicēte, quū vide-
rem q̄ longe res esset p̄cessura: q̄q; non breuē incepisset de oraculo tragœ-
diam: ratus nō expedire, vti solus cōtradicerē oībus: relinquens etiā ex ægy-
pto adhuc in Mallū nauigātem. Nam & intelligebā molestā illis esse præsē-
tiam meā: vtpote qui dissentīrem refellerēq; eorū mēdacia. Atqui ego abeo
inquā: quæsiturus Leonticū: nam opus habeo cū eo congregari. At vos quan-
doquidē parum sufficere vobis res humanas putatis: ipsos etiā deos deniq;
in fabulari vobis partē vocare. Atq; hæc simul ac dixi discessi. Illi verō ala-
cres iā libertatē nacti, vt est verisimile, mutuo sese epulis accipiebāt: ac mē-
daciis ingurgitabāt. Talibus o Philocles apud Eucratem auditis/venio per-
louem inflato ventre: non aliter q̄ hi qui multo poti sunt: opus habēs vomē-
tu. Tū libenter alicūde magno emerim pharmacū aliquod: quod mihi obli-
uionem induceret eorum quæ audiui: ne me nōnihil earum rerū lædat in-
hærens memoria. Nempe monstra: demones: atq; Hecates mihi videre vi-
deor. PHI. Quin mihi quoq; o Tychiade tale quiddā hic sermo tu⁹ attulit.
Aiunt etenim non solum in rabiem verti atq; aquā formidare: quoscūq; ra-
bidi cānes mordeant: verū etiam si quem mordicus homo morsus momor-
derit, illum morsum quoq; nō minus canino valiturū: atq; eum etiam eo-
dem modo formidaturū. Quin tu ergo videris: quum sis ipse apud Eucra-
tem a multis mendaciis morsus: mihi quoq; morsum illum communicasse:
adeo mihi mentem demonibus impleuisti. TYCHI. At bono animo simus
amice: quum magnū aduersus huiusmodi res remediū habeamus, verita-
tem: rectaq; omnibus in rebus rationē: quo si vtamur, nullis huiusmodi va-
nis stultiq; mendaciis turbabimur.

Luciani Philopseudus seu increduli finis.

Luciani declamatio.

EIVSDEM LVCIANI DECLAMATIO PRO TYRANNICIDA
EODEM MORO INTERPRETE.

ARGVMENTVM DECLAMATIONIS.

Ascendit quidam in arcem: ut Tyrannum occideret. at ipse
sum quidem non inuenit: filium autem eius cum peremis-
set, gladium reliquit in corpore. Tyrannus ingressus, ac
filium iam conspicatus mortuum, eodem gladio se trans-
fixit. is qui ascenderat, ac Tyranni filium interemerat, tan-
quam Tyrannicida premium petit.

DECLAMATIO.

Vnum duos Tyrannos iudices vno die pereme-
rim: alterum quidem iam etate defectum, alterum ve-
ro florentem, eoque ad scelus successionem idoneum:
adsum tamen vnici ob utrumque premium petitu-
rus: idque quum solus omnium qui vnum fuisse Tyranni-
cida: sceleratos duos vno ictu sustulerim atque ma-
ctauerim. filium quidem gladio, patrem vero nimio il-
lo quo in filium ferebatur affectu. Tyrannus igitur
ob ea quae gessit, satis nobis supplicii dedit: quippe
qui & viuens filium spectauit occisum: & tandem
(quod maxime praeter omnem spem fuit) ipse sus-
coactus est Tyrannicida fieri. Filius igitur a me perceptus est. inseruiuit autem mi-
hi, etiam mortuus ad aliam mortem: nam quod viuens iniurias vna cum patre fecit, mor-
tuus patrem ut potuit interfecit. Qui Tyrannidem ergo sustuli ego sum, ensisque
qui peregit omnia meus est: ordinem tantum immutavi caedum ac perimendi scelerato-
rum nouavi modum: illum quod fortior erat & quod vlcisci poterat, amolitus ipse: senem
vero soli reliquens gladio. Ego igitur ob ista etiam amplius aliquid a vobis expe-
ctabam sperabamque me praemia pro peremptorum numero suscepturus: ut quod vos non
praesentibus tantum malis eripuerim: sed futurorum quoque metu liberauerim, ac cer-
ta vobis libertatem praestiterim: nullo herede scelerum relicto. At iterum tot re-
bus a me preclare editis in periculum venio: ne a vobis nullo praemio donatus
abeam: solusque mercede frauder: quam leges a me seruare statuerunt. Hic itaque
meus aduersarius, nullo reipublicae studio istud agere videtur: sed eorum caede
commotus: ut in eius mortis causa fuit vlciscatur. Sed vos iudices auscultate
paullisper: dum Tyrannidis mala (quae ipsi probe sciatis) expono. Nam & hoc pa-

Pro Tyrānicida. Fo. CXXVII.

Non melius beneficii mei magnitudinē cognoueritis: & magis idē gaudebitis: reputantes quibus estis malis liberati. Neque enim, quēadmodū aliis plerisque iam saepe accidit, ita nos quoque simplicē Tyrannidē & vnicam seruitutem sustinuimus: neque vnius domini libidinē perulimus: sed soli omnium quos vnq̄ similis pressit infelicitas, duos vnius loco tyrannos habuimus: & in duces miseri iniurias distracti sumus. At moderatior admodū senex erat: & in ira mitior: & ad supplicia segnior: & ad libidines tardior: vtpote aetate iam impetus eius vehemētiā cohibēte: & voluptatum appetitiones refrenante. Et ad causas quidem facinorum inuitus a filio dicebatur impelli: quum ipse nō admodum tyrannicus esset: nisi quod illi parebat. nam in filium (vt iam ostēdit) propensus supra modum fuit. Omnia illi filius erat: illi obtemperabat: & iniuste fecit, quicquid ille iubebat: & puniebat, quos ille volebat: in omnibus illi morem gerebat: ac denique sub illius tyrannide vivebat & vltroneus filii cupiditatum satelles erat. At iuuenis vero honore aetatis gratia patri cessit: & solo imperii nomine abstinuit: ceterum re ipsa tyrannidis caput ipse fuit. Firmitas quoque ac tutamētum principatus ab illo pendebat. quoniā & quod ex iniuriis prouenit solus ipse fruebatur. Ille erat qui satellites ducebat: qui custodias regebat: qui subditos feriebat: qui insidiatōres terrebant. Ille erat qui ephebos rapuit: qui nuptias temerauit: cui virgines adductae sunt: & si quae caedes erant: si qua exilia: pecuniarum expilationes: tormenta: contumeliae: haec omnia iuuenis fiebant audacia. Nam senex ipse obsequabatur & comes in malis erat: & tantum filii scelera comprobabat. Et res quidem nobis intolerabilis facta est, nam quum animi libidines ab imperio sumunt licentiam: nullum iniuriarū finem faciunt. At illud tamen nos vrebant maxime: diuturnam immo aeternam potius futurā hanc seruitutem sciebamus: & tradendam per successionem esse rempublicā populūque alii post alium domino ac scelerato hereditatē cessurā. Aliis profecto nō paruam spem haec res facit: quod perpendere possunt ac secum dicere. At iam cohibebitur: at iam morietur: ac paulopost erimus liberi. De illis vero nihil tale sperabatur. Sed iam nunc paratum imperii cernebamus heredem. Quāobrem nec suscipere negotiū audebat fortium quisque: qui tamen eadē mecum cupiebant. Sed desperabatur omnino libertas: & inexpugnabilis videbatur tyrannis: cū necesse esset tā multos aggredi. At me nihil ista deterruerunt. Neque perpensa negotii difficultate detractui. Neque periculū expaui. Solus quidem solus, aduersus tam fortem ac multiplicem tyrannidem: immo vero non solus, sed cū gladio auxiliari conscendī: fortem etiam tyrannicidā mortē praeculis habens: sed propriam tamen cādem cōmua-

Luciani Declamatio

in libertate cōpensans. Cum in primā ergo custodiā incidissem: ac satellites
haud facile amouissem: obtinui quōq; perimēs: & quicquid obfisteret confu-
ciens: in ipsum negotiū caput ferebar: in ipsum vnicū tyrannidis robur: in
ipsam nostrarum calamitatū materiam: & in summa arcis custodia sistens,
quum illū conspexissem sese generose defendentē, atq; resistentē: vulneribus
multis tamen interfeci. ac iā quidē sublata tyrannis erat: facinus cōfectum
erat: atq; exinde protin⁹ omnes liberi. Senex relictus est ille: solus: inermis:
custodibus exutus: magno illo satellite suo adēpto: nec amplius⁹ vlla genero-
sa manu dignus. Ibi ego mecū iudices talia cogitabā. Totū negotiū meum
bene se habet. Oīa peracta sunt: oīa strenue perfecta sunt. Quonam ergo iste
qui superest plebētur modo? Me siquidē ac dextera mea indignus est: prae-
cipue vero facinore tam splēdido ac iuuenili & generoso cōfecto. Cuius glo-
riam addita hac tam inerte cade minuerē. Dignū autem querere carnificē
quēpiam oportet: verū post erumna tū, ne & hāc lucrifaciat, videat: punia-
tur: appositū tātum ensem habeat: huic ego reliqua cōmitto. Hāc ubi sta-
tuissem: illinc amolior. Ille vero sicuti ego ante diuinauerā fecit: ac tyranni
interfecit: fabulaeque meae supremū actum addidit. Adsum ergo popularem
vobis gubernationē afferens: & orāibus securitatem denunciāns: ac libera-
tāre feliciter annuncians. Nunc igitur factis meis fruimini. Sceleratis enim
(vtri videtis) arx vacat: imperat autem nemo: sed & honores tribuere licet:
& iudicare: & ex legibus contradicere, atq; hęc nobis ex me atq; hoc facino-
re meo profecta sunt: atq; ex illa vna cade: postq; pater haud amplius vive-
re potuit. Dignum igitur ob ista censeo debitum a vobis mihi prāmium
dari: non q; studiosus lucri sim: aut qui parua magnipēdam: neq; q; ob mer-
cedem de patria bene mereri in animum induxerim: sed q; mea officia cu-
piam vestro prāmio esse comprobata: ne despectus sit neue inglorius fiat
meus conatus: tanq̃ a vobis mancus & prāmio iudicetur indignus. At iste
cōtradicit: & me prāter aequum ait facere: qui honorari velim ac prāmii
referre. Non enim esse me tyrannicidam neq; factum a me quicq; scdū
legem esse: sed factio meo quiddam ad prāmium petendum deesse. Rogo igitur
eum: quid reliquum a me desideras? non volui? non ascēdi? non peremi?
non liberaui? non imperat quisq;? non iubet quisq;? non dominus minatur
quisq;? non me maleficorum effugit quisq;? non dixeris. Sed omnia pacis ple-
na: & leges omnes redditae: & manifesta libertas: & popularis gubernatio
firma: & coniugia inuiolata: & pueri extra periculum: & virgines tuta: &
sestas agens ferias ob communem felicitatem ciuitas. Quis est igitur ho-
rum omnium causa? quis illa sustulit? ista praeiuit? Etenim si me quisq; est

Pro Tyrānicida. Fo. CXXVIII.

hoc honore dignior, illi hac mercede cedo: ac prāmio istoc abstinco. Sin vero solus ego cuncta peregi: audens: periclitans: adoriens: puniens alterum in altero: vlciscens: quid mea calumniaris officia! quid ingratum erga me populum facis! At ipsum non occidisti tyrannum: lex autem tyrannicidae prāmium statuit. Interest ergo quicq̃, dic mihi, an ipsum perimas: an mortis ei causam prabeas! Ego certe nihil puto, nempe hoc solum legis lator spectauit: libertatem & popularem statum: ac sceleratorum amolitionem. istud honorauit: istud gratia dignum censuit: quod factū a me non esse non queas dicere. Si enim illum occidi: quo occiso iste non potuit vivere: ipse nā mirum mactauī. Cedes mea manus illius erat. Ne nimium ergo curiose de mortis modo disputes: neq̃ examines quomodo interit. Sed an amplius non sit, an per me est: q̃ amplius ille non est. Quandoquidem hoc quoq̃ mihi videris excussurus & sycophantam in bene merentes acturus: si quis nō enses: sed lapide lignove aut alio quopiam modo peremisset. Quid vero si tyrannum fame obsessum ad mortis necessitatem adegissem: etiam ne tum requireres meamet manu peractam cadem! alioqui deesse adhuc aliquid mihi ad legem implendam diceres: atq̃ id grauiore supplicio interfecto maleficio! Vnū solum examina: istud interroga: in hoc curiosus inquirere: quis facinorosoru superest: quis iniuriæ metus imminet: quæ vestigia calamitatus sin vero purgata sunt ac pacata omnia: sycophāta est, modum rerum calāniantem, velle prāmio ipsi factis debito fraudare. Ego siquidem hoc quoq̃ in legibus declaratum memini (nisi forsan ob longam seruitutem sim quæ in illis dicitur oblitus) causas mortis duas esse: siue quis ipse occiderit: seu si quis ipse quidem non occiderit: neq̃ manu rem gesserit: coegit tamen atq̃ occasionem necis dedit. æqualiter hunc etiam lex plectendum censet, atq̃ admodum quidem iuste: nam prabitam interitus causam nihilo iudicauit ipso facto minorem: ac reliqua iam de modo necis quæstio superuacua est. Illum ergo qui sic occiderit puniendum tanq̃ homicidam: æqui censeas: absoluig̃ nullo pacto velis: qui vero eodem quo ille modo, ciuitati benefecerit, indignū bene meritis prāmio duces! Neq̃ enim istud possis dicere me videlicet id fecisse tantum: bonum autem exitum quēdam temere non: me id destinante consecutum. Quid ergo pertinuissē amplius: eo qui fortior erat interempto! Quid in vulnere gladium reliquissē: nisi id ipsum omnino qd̃ erat futurū, prædiuissē! Nisi hoc fortasse dixeris: q̃ qui peremptus est tyrannus nō erat: neq̃ hoc nomen obtinebat: neq̃ multo vos ob id libeter si necaretur prāmia dedissetis, sed hoc nunq̃ dices. Ergo interēpto

Luciani.

tyrāno illi qui necis causam prębuit, non reddes pręmium: o curiositatem quomodo necatus est curas: cū libertate fruaris. Atqui lex (vt dicis) ipsum rerū caput examinat: media autē omnia valere sinūt: neq; vltra curiosius inquirīt. Quid enī, qui ī exilium tyrannū cōpulisset, nō honorē iam tyrannici dē tulisset! Imo ac valde qđem iuste. Nam & ille libertatē pro seruitute pręstitit. At qđ a me factū est nō exilium, nec redintegrādē rebellionis metus, sed omnino pfecta sublatio est: & generis illius vniuersi interniciō ac totius mali radicitus excisio. Ac nunc per deos omnia mihi ab initio in finem vsq; (si videtur) excurite: an ptermissum quicq; ad implendam legem fuerit: & an quicq; mihi defuit: qđ adesse tyrannicidę debuit. Ante omnia igitur animum adesse generosum decet, atq; reipub. studiosum: paratūq; pericula pro communi commodo subire, ac propria morte multorum salutem redimere. Ergo ad id mihi quicq; defuit. An animo fractus sum! An pericula pspiciens per quę mihi vadendum erat detractauī! Non id dixeris. Mane ergo in hoc solo: ac me finge ex eo solo q; volui: atq; isto consilio fui: etiam si nihil inde boni prouenisset: tamen ob mentem ipsam assurgentem pręmium tanq̃ bene merentem petere: quum tamen ego non potuerim: sed alius me secutus tyrannum occiderit: absōnum (dic mihi) aut absurdum esset: trisbuere: maximeq; si dicerem. Oviri: volui: cupiui: aggressus sum: atq; animi mei signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum! Nunc vero nō id dico: sed & ascendi: & periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; adolescentem peremeram feci. neq; enim rem vsq; adeo facilem esse suspicemini: custodiā superare: ac satellites opprimere: vnumq; totūq; viros auertere. Sed ferme maximum in tyrannicidio atq; ipsum rei caput istud est. Nam ipse quidem tyrannus: non magnum opus est neq; magno negotio conficiendū: neq; expugnatu difficile: sed ea potius quę muniunt ac tuentur tyrannidem: quę qui vicerit: is omnia peregerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum vsq; penetrare: nequaq; licuisset mihi: nisi custodum qui eos cingunt ac satellitum omnium victori, ac nisi eos omnes prius deuicissem. Nihil amplius adiicio. Sed iis rursus immoror. Custodias superavi: satellites inquam: tyrannum incustoditum: inermē: nudum reddidi. ob hac ne honore tibi dignus videor! An adhuc a me cādem postulas! Atqui si cādem etiam quærīs: nec istud quidem deest. Neq; enim incruentus sum: sed perpetravi magnam ac nobilem necem iuuenis florentis atq; omnibus metuendū: per quem etiam ille tutus ab insidiis erat: quo solo confidebat: qui multorū loco satellitū suffecit. Quid tum ergo, num pręmio dignus sum: num tantarum rerum honore fraudabor! Quid enim si satellitem vnum,

Pro Tyrannicida. F. CXXIX.

Si ministrū quēpiā tyranni permissē: qd si seruū honoratiorē: an nō mā-
gnū etiā hoc tibi videretur/ascendere/atq; in media arce/ in medijs armīs/
aliquem ex amicia tyranni cōficere: Nunc autē etiā illū qui peremptus est
cōsidera: filius erat tyranni: imo tyrannus grauior: ac dominus inclemē-
tior: ac terror crudelior: extoror violentior. Tū, quod maximū fuit, heres
omniū atq; successor. Postremo q in longū poterat nostras calamitates extē-
dere. Vis ne hoc me solum fecisse: tyrannū autē ipm adhuc ereptū fuga vi-
dere! Munus ob ista peto: quid dicitis? nō dabitis! Nō illum quoq; suspexi-
stis: nō dominus: non grauis: non intolerandus erat: Nunc vero etiā caput
ipm intelligite. Qd em iste a me flagitat: id q optime fieri potuit, peregi: ac
tyrannū alterius necē necaui: non vulgariter: neq; vno ictu: quod illi post
tot scelera maxime fuit optandum. Sed dolore multo prius exagitantet in
oculis ostendens misere prostrata, quæ illi fuerant charissima, filiū qm mā-
lum tamen aetate florentem/ ac patri similem/ sanguine ac tabo plenū. Hæc
sunt patrū vulnera: hi legitimorū tyrannicidarū gladii. Hæc tyrānis crui-
delibus digna mors. Hoc suppliciiū sceleribus tantis debitū. Nam illico mor-
taliū nescire nullum tale spectaculum cernere: nihil habet tyrannica poe-
na dignū. Non em ignorabā: te appello: non inquā ignorabā: imo nec alius
quisq; quantū ille erga filiū gerebat affectū: et q post illum viuere ne paulu-
lum quidē dignaretur. Atq; omnes fortasse patres sunt in filios eiusmodi.
At hic certe aliquid supra ceteros habebat: idq; merito: qppe qui illum for-
lūm videbat ducē/seruatorēq; tyrannidis: solūq; pericula patris præoccu-
pantem: ac firmitatē imperio præstare. Vnde etiā qm non ob amorē, at ob
desperationē saltem statim illum sciebam moriturū: quū cogitaret inutilē
sibi vitā futurā, securitate quam illi filius præbebat ablata. Omnibus igi-
tū illum simul circūsepsi/ natura/ dolore/ desperatione/ terrore/ ac tpm etiā fu-
turorū metu. His in illum cōmilitonibus vsus sum: et ad vltimū illud cōsi-
liū coēgi. Interiit nobis orbis/ afflictus/ dolens/ lachrymans/ luctū lugens:
breuem quidē: sed q patri sufficiat: et quod grauissimū est, ipse a seipso: quod
mortis genus onanū est miserissimū: multoq; acerbius, q si inferatur ab alio.
Vbi mihi gladius est: nū quis illū agnoscat alius? nū cuiusq; alterius telum
est? Quis illū in arcē duxit: ante tyrannū q vsus est? q illū tyrāno misit? O-
mnis meū cōmunicis: rerū a me bene gestarū successor: post tot discrimi-
na, post tot mortes despiciamur/ et indigni præmio videmur. Si em ob istud
solum hunc a vobis honorem peterem: si dicerem: O viri tyranno mortem
cupienti, ac tum inermis forte deprehēso, metus iste subseruiuit gladius atq;
opam suā ad cōsequēdam libertatē cōmodauit omnib?: honore ac pmo ina-

Luciani Declamatio.

dignū putassetis! dñm tā popularis rei nō retallassetis! nō inter benefacto-
res inscripissetis! nō inter sacra gladiū ip̄m reposuissetis! non secundū deū
illum coluissetis! Nūc mecum cogitate: qualia tyrannū ip̄m ante mortē et fa-
cisse/et dixisse sit verisimile: quū filiū pimerē/ac vulneribus multis in parte
corpis conspicua p̄foderē: quo videlicet genitor vrerē/ atq; aspectu primo
stupesceret: miserabiliter exclamauit atq; īclamauit p̄sem: nō vt auxiliator
esset/ aut cōmilito. q̄ppe q̄ iā senex erat atq; inualidus: sed domesticorū ma-
lorū spectator. Ego illinc digredior: toti⁹ quidē tragœdiæ auctor. Reliqui
vero histrioni cadauer/ et scēnā/ et ensem: ac cætera quæ fabulæ superant.
At ille quū adesset/ ac videret filiū quē habebat vnicū/ vix respirantē lacru
ac morte plenus: vulnera quoq; illa densa ac multa et letalia gerentē: sic ex-
clamauit. O nate, sublati sumus: interempti sumus: tyranni cū sumus: vbi
iste interfector est! ad qd mihi p̄cit! cui me referuat malop te iam filiū p̄m
mortuū: nisi tue sorte vtpote senē cōtemnit/ et lente me perimere decreuit
ac mortē mihi p̄ducatur: vt necem mihi faciat longior ē. Et simul ista dicens/
ensem quarebat: ip̄se autem erat inermis: vt q̄ omnē in filio spem reposue-
rat. At ne is quidē defuit: iamdudū enim a me ante p̄parat⁹ erat: atq; ad
facinus futurū relictus. Ergo ex corpore euellens/ et ex vulnere gladium ex-
inens, iamdudū me occidisti: p̄misti: nunc vero mihi finem facito: O ensis
ingr: patri lugenti cōsolator veni: atq; infelicem senis manū adiunia: iugu-
la tyrannū: perime: ac luctu solue. Vtinā in te prior incidissem: vtinā ordi-
nem cœdis incepissem: cecidissem q̄dem: at vt tyrannus tantū: at vltorē spe-
rans: nūc vero vt oibus: nunc vero vt etiā carnificis egens, et hæc simul dī-
cens: vulnus intulit tremulus: impotens: cupiēs quidē: inualidus tamen ad
facinoris ministeriū. Quorū sunt ista supplicia! quot vulnera! quot mortes!
quot tyrannicidia! quot p̄mia! Et tandē vidistis omnes iacentem iuvenē:
opus neq; paruū/ neq; facile: senē vero illi circūfusum: cruorem vtriusq; in
herentem: atq; illam libertatis et victorię parchem libitinā et nostri enis
operam. Ensem vero ip̄m inter vtrūq; monstratum: declarantē q̄ nō indi-
gnus domino sit: testantemq; q̄ mihi sit fideliter obsequutus. Hoc si ergo se-
cissimū/ obscurius fuisset: nūc vero redditur ipsa nouitate splendidius. Qui
tyrannidem ergo omnem sustuli, ego sum: opus autem in multos distribu-
tum est: quemadmodū in fabula. Atq; egi primas quidem partes ego: secū-
das vero filius: tertias tyrannus ip̄se: enis autem subseruiuit omnibus.

Finis Tyrannicidæ Thoma Moro interprete.

Ubo. Ro. declama. F. CXXX.

DECLAMATIO THOMAE MORI: QVA SUPERIORI DECLAMATIONI RESPONDET.

On putauerā iudices ei qui (id qđ ego nūc factō) publi-
cā causam suscepisset agendā, epus fore, vt cur id facere
instituerit / rationē reddat, neq; enim vllū fore periculū
ne id malicia potius aggressus, q̄ pietate videatur: quū
hoc certissimū p̄beat magnę int̄ egritatis argumētū: q̄
aliorū omniū cōmodis elegerit suo priuatō labore cōsu-
lere. Qđ q̄q; oēs istiusmodi causarū patronos merito pos-
se existimē ab omni calūnię suspitione defendere: me tñ oīm meritissime: q̄
vt oībus prosum, non solū hūc mihi laborē desumptū: sed inimicitias etiā cū
eo viro cōtraxi: q̄ se Tyrānos quoq; iactat occidisse. Sed quoniā nihil tā rea-
te coeptum esse video, qđ nō improborū vellicet ac deprauet iniquitas: &
quosdā iam nūc mustitantes audio q̄ istius oratiōe persuasi, hoc meū officiū
in peiorē partē rapiūt: statui iudices vobis huius actionis meę causas expo-
nere: ne qs industrię meę malignus interpres, eā dolori, odio, vel inuidię ca-
netur ascribere. Ac primū, qđ est cur Tyrāni mortē dolere puter? nā id iste
mihi nuper obiecit: p̄batōnē verō nullā attulit dixisse tñ cōtētus: & credi
sibi sine argumēto, sine teste postulat. Imo (ingr) nisi doleres, nisi Tyranni
mortē vlscisci cuperes, mecū nō cōtēderes. Ergo eo solo lugere me Tyranni
mortē probas: q̄ tibi ob eius necē p̄miū iniuste petēt ego me iuste opposui.
Vis videre q̄ nihil dicis? Si te tyrānū occidisse probes, ego tecum litigare
nec si velim possem, nec si possem velim. Nūc verō qđ aliud cōtra te dictu-
rus sum: q̄ q̄ illū nō occidisti? Si tu interfecisses nihil q̄rerer: Imo laudares
admirarer, ac p̄miū primus decernerē: nūc verō ideo tibi contradico: ideo
tibi honorem denego: ideo aduerfor: ideo queror: quia Tyrannū non occi-
disti. Num igitur occisum protinus dolere videor? Ostendisse potius iudi-
ces debuit me Tyrāno fuisse vel sanguine coniunctū, vel affinitate propin-
quū, vel beneficiis deuinctū, vel scelerū cōmunionē fœderatū. At istorum
quicq; ne fingere quidem potuit. Ergo si neq; cognatus illi, neq; affinis fuit:
si mea opera nūq̄ in cuiusq; iniuriā vlus est: si me ab illo beneficii nihil in me
collatū est: si me acerba seruitute cum ceteris simul oppressit: si me illius in-
teritus libertarij vobiscum vna restituit: quid causę est vt illius mortē meę
salutis ac libertatis auspiciū doleam? At odiū certe tantūdem causę est.
Nam quid egit: qđ odiū in illū prouocaret meū? Primo Tyranni filiū inter-
fecit. Postea verō Tyrāno sibi manus inferēte iste p̄miū tanq̄ Tyrannicida
petiit. Quorū alterū pura q̄ inuenē peremit: q̄ id ipsum partē cōsulte, pa-

Lucianicę respondens

utq; ex cōmuni cōmodo fecerat: nisi dī nobis fuissent propitii: fecit ille tamē animo (quātū ego certe suspīcor) non male. Alterū vero: nēpe q; pmiū postulat: quī nō meruerit: vt nūc sunt hominū ingenia, nō miror: & ignosco certe: modo possit auferre. Neutrū istorū odiū in illū meū concitat. Extra hęc nihil vnq; fecit: qđ ad me vllō modo pertineat. Ergo tā iniquus sum vt hominē vix tandē satis aut de facie, aut fama notū qui me nec re offenderat, nec verbo q̄serat, gratis odio persequer? Restat inuidiæ diluēda suspītio: quæ talis est, vt nullo malo carere velim libētius. Nā quū oīa vitia sunt suapte natura perniciosā: nullū tamē est lūore pestilentius: qđq; pectus cui semel infederit grauioribus tormentis exagitet. Nēpe alterius fortunā suā infortunū ducere, secūdis aliorū rebus astuare, alienis laudibus vri, aliena felicitate torqueri, an nō summa miseria, nō extrema demētia est? Itaq; si a quoq; alio vitio iudices absum, ab hoc certe lōgissime absum. Cui? vnq; fortunās impetii? Cuius res bene gestas eleuaui? Cuius laudibus vnq; detraxi? Cuius famam labe resperxi? Certe ab huius vitii suspīcione si me mediocritas ista fortuna mea non asserit, quæ nō tā inops est vt aliorū opibus ac pmiis inuideam: si me antea cta vita nō vindicat: quæ non vsq; adeo est rerū bene gestarū indīga: vt aliena debeā laude tabescere. At ipsa me hercle causa prorsus absoluit: quæ talis est, vt potius omnīū veniā / q̄ cuiusq; mereatur inuidiam. Quæso iudices: qđ tandē odii signū, qđ inuidiæ documētum, prę me fero? Non prouoco, non irascor, non accuso: vrbe tantū in ius vocatam ab illo defendo. Sed cur sedentibus ergo ceteris ac tacentibus vniuersis, atq; in his multis & clarissimis viris, & auctoritate pręstātibus / & multo ad dicendum instructioribus, ego potissimū surgo & petenti prēmia cōtradico? Illi ipsi profecto quin mecum sentiant nō dubito: & quin ex his pleriq; sint: qui hoc ipsum officium nisi ego iam suscepissem libenter fuerint obituri. Neq; tamē ideo culpandus sum, q; me pro patria primus obtulerim. Quicquid est, alieni silentii causas non debeo. Me certe ad dicendum cum reipublica, tum deorum immortalium respectus incitabat. Nempe quū viderē satis tenuēs ararii nostri prouētus: & plēnē pecuniā nimis exiguam: tum instare multas necessarij sumptus occasiones: non ferebā vti ciuitas hoc in super non necessario sumptu mulctaretur. Tyrannicidij prēmii quātum sit non ignoratis, ac merito quidē. Qđ enim prētium satis grande sit: quo agri / foci / fortunæ / liberi / coniuges / salus / ac libertas omnīū, postremo ipsæ deorum aræ, atq; tēpla redimūtur? Qđ quo maius atq; vrbi onerosius est: eo magis nobis prospiciendū est, ne temere collocetur. Satis iudices satis impensæ ac sumptus imminet: satis effundēdum est: vt ararium nostrum

Tbo. Mo. delama. Fo. CXXXI.

tam profunde, non iste etiā cui nihil debemus, ex hauriat. Præterea quum hoc tyrannicidiū sola deorū clemētia prouenerit: qui toties inelamati calamitatum tandē nostrarū miseri & crudelissimi nos iugo tyranni soluere, ac libertati reddere voluerunt: non ferēdū putauī: vt ciuitas honorē gratiāq; diis merentibus ablatam hominī non merēti tribueret. Totum autē hoc ne gotii fortunæ deorūq; benignitati deberi: huic nihil gratiæ: apertissimis argumētis docebo: qd̄ dū facio, quēso iudices diligēter attendite. Tria sunt quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorē consequēdum putat: vel q̄ tyranni peremit filium, vel q̄ tyrannū tentauit occidere, vel q̄ pater filii nece commotus ense quem iste reliquerat mortē sibi consciuit. Ergo illius adolescētis cædes tyrannicidium videtur! Quid ni? nempe & ille (inquit) tyrannus erat. Quis id credat iudices: vrbē vnam duobus suffecisse tyrannis! duos tyrannos inuicem concordēs eadem incoluisse moenia! vni us vrbis ambitu potuisse contineri, quorum alterutri vix vel orbis vnīuersus suffecerit! Quisquis id credēdum duxerit: is mihi parum videtur tyrānicam consyderare naturam. Nam legitimæ quoq; potestates, ac nō solum legibus gubernantes, sed etiam legibus obtēperantes, & tyrannide tāto in teruallo mitiores, ambitione tamen ita vincuntur vt nec vel intīmorū amicorum vitæ parcant, potiusq; eos habeant imperii sui consortes. Quis tyrānū credat natura ferum ac violētum, cum imperii sui ciuis ardore hominī leges protriuērit, deorum contēpserit, vitam neglexerit, socium quēq; admittere! Quin brutorum quoq; plerūq; formæ quæ (qd̄ tyrannorum proprium est) rapto viuēt, quibus solius pabuli cura impressit aliqua tyrannicæ naturæ vestigia, in proprios foetus scuiunt: potiusq; socios illos venationis accipiant. Et hominē tyrannū putamus: quē fastus inflat, ambitio stī mulat, cupiditas vrget, gloria sollicitat, suam cum quoq; posse cōmunicare tyrannidē! At iste non solum duos tyrannos facit: verū etiā adolescentē plusq; tyrannū vult videri. Nam ciuibz atroces (inquit) iniurias fecit: & de rapina stupro omnibus deniq; scelerū formis insignis. Nomine quidem abstīnuīt: ceterū re ipsa tyrannidis caput erat: ac parēre plus potuit: eū vt volebat rexit. At longe contra se res habet iudices. Nimirum impotēs semper ac formidolosa res tyrannis est. Neq; filius profecto patrem tulisset, si posset: neq; filio tantum permisisset pater, vt posset. Nemo tyrannis est hæc rede suspectior: qui eo maiorē parenti metum incutit quo magis ferocem eius indolem ac tyrannicos mores expresserit. Continebat ergo filii sui cupiditates, atq; adolescētī stringebat potiusq; laxabat habenas: ne viribus nimī inualecens iuuenis, imperii auidus, atq; opibus insolens, nec sibi iam

Lucianicę respondens

imperās: tandē ne parētī quidē pceret: quin iā Saturno superi louē pferret. Nā si iniurias iterdū fecit: qd aliud q̄ se parētī satellitē pbuit! ex qbus quous quisq̄ est: q nō grassetur, nuprias violet, domos cōpilet, phana dispoliet, obuios cēdat, atq; optimū quēq; trucidet! Sed qm vnus est cuius potētia atq; vmbra frēti / tā scelerata grassantē audacia, poenas alioqui facinorū suorū, vel illi, vel publicis legibus daturi, ipsi qdē latrones / homicidæ / fures / adulteri. Solus aut vnus ille scelerū princeps, sub cuius noīe cēs ipune delicta rescūt, tyrānus est. At ille adolescēs si quādo patrabat aliqd atrocius: patrē semp sic impasse dicebat: neq; ego qn imparit, dubito. Nā filius q̄q̄ ea indole fuit: vt parentē aliquādo videret (si ad tantā puenisset atate) flagitiis ac sceleribus aequaturus: tñ in hac adolescētia p̄ illius crudelitate ac latuitia qbus iā a puero semp assuetus insenuerat, rudis adhuc miles, ac vix tyro fuit neq; fere magnū qcq̄ nisi a patre iussus atq; edoctus agebat. Sed siue nō nisi iussus illa faciebat: siue ipse etiā iniussus audebat: tñ quū tāq̄ iussus egerit, quū neq; Tyrāni nomē vsurparit: neq; se p tyrāno gesserit: sed patri se parere significarit & auctorū suorū causas in illū retulerit: quū aliū se potentiorē eē cōfessus sit, cuius virib⁹ fideret: a quo oīs eius pēderet ipunitas: fure si velis aut sacrilegū, vel si qd aliud nomē mauis, appelles: at is pfecto nō est, in quo fieri tyrānicidiū pōt. Q; si illū oīa solū portuisse, ac re ipsa tyrānū fuisse cōtēdas & (qd paulo ante iactabas) ilico eius morte liberā fuisse rēpublicā: fingamus obsecro adhuc parentē viuere: sed nō fugatum tñ: qd nescio cur ipse finxisti: quippe quē nec ipse fugaueras, neq; cur ei fugiendū esset effeceras. Filio em̄ tantū p̄ insidias adēpto, reliqs viribus integris, non video cur patri magis despandū, aut fugiendū fuerit, q̄ si aut filius ei natus nō fuisset, aut peste correptus obliisset. Patrē ergo fingam⁹ (vt dixi) viuetē: ac filio qdē vnico orbatū: sed satellitum tñ caterua cinctū: cēdē filii lachrymantē: sed interfectori minantē: atq; oīa suppliciorū genera destinantē: in forū vultu tristi qdē, sed tñ truci pcurrere: & plato quē tu reliquisti gladio ingētia polliceri p̄mia: si qs eius ensis dñm pdiderit: hīc tñ foro iā ab illo atq; eius satellitibus occupato, & in caput tuū q̄stione iā haberi coepta, in publicū fortis tyrānicida pcurre: & in medios globos irruēs tyrānū te occidisse pclamita: libertatē oībus densitā: ac tyrānicidii p̄miū postula. Quid fugis! Quid latebras q̄ris! Quid tyrannicida metuis! An nō libera est rēpublica! An nō Tyrānus occisus est! Neq; ergo is quē peremisti tyrannus erat. Sed quidā porius tyrāni satelles: neq; eius morte ciuitas libertati restituta est: qd solū paulo ante dicebas huius legis spectasse latorē. At heredē (inquit) occidi. Quid mihi heredes nominat! Quid in tyrānide leges me

Tbo. No. declama. Fo. CXXXII.

morat! Legū ista nomina sunt. Juris est ista successio. An pyrata filiū si de-
mortui patris locū īpleuerit, hēredē quīq̄ dixerit! Intestatus semp tyrān⁹
moritur: q̄ppe legibus ab illo captiuis: q̄ solē ratū facere testamētū possunt.
Proinde q̄ defuncti locū tyrāni subit: hares nō est sed nouus tyrānus. Non
em̄ succedit, sed inuadit. At illi nūc paruissimus. Istud q̄ cōstat: Ego contra
tyrāno mortuo populū ilico liberū eē dico. Alioqui frustra lex tyrānicidē p̄
miū statuit: si alterius morte in alterius potestātē recidim⁹. Sed lōge secus
iudices: defuncto em̄ quolibet casu tyrāno populus iā tū libet dū amici lu-
ctu occupant, dū stupet ei⁹ morte satellites, ilico sese in libertatē asseruisset:
neq̄ plus filius aduersus populi vires tū valuisset: q̄ nunc potest q̄q̄, vel ex
amicis tyrāni potētissim⁹, aut genere q̄q̄s ei fuit post filiū p̄xim⁹: ad quē, si
successionis nomē atq̄ hēreditatis audiendū est: tā nūc tyrānis p̄tinet, q̄ ad
filiū p̄tinuisset. Qui satellitē igit, qui amicū, q̄ cognatū, q̄ filiū tyranni per-
emerit: frustra tyrānicidiū iactauerit. Tyrānus ipse solus est cui⁹ necē tāto
p̄miō res publica mercaf. Sed volui (ingr) p̄tētaui: periclitatus sum, qd̄
negari ne possit, filio tyrāni p̄tēpro, spe futurę tyrannidis extincta, p̄clarū
animi mei documētū reliq̄, vel hoc solū sufficere mihi ad hūc honorē puto.
Hic vide obsecro q̄ nihil maliuole, q̄ simpliciter agā tecū oīa: q̄ ex re tua to-
tū hoc negotiū minime suspiciosus interp̄ter. Nā si alius hāc ageret cām,
nec tū ex inimicis tuis: sed ex acrioribus istis actorib⁹ q̄spīā, q̄ locos oēs ex-
cutiūt, & suspicionibus vrgēt, ac moleste nimiū p̄mūt: sic Hercules hunc
tractaret locū: vt te nec id tērasse vnq̄ nec destinasse cōtēderet. Q; si tu vo-
ciferareris mirari te quēq̄ tā insigni esse impudentia, vt talia dicere occiso
in ipso conatu tyrāni filio audeat: hic ille p̄tinus quasi fieri nō potuerit (in-
quiet) vt nō patriā liberaturus, qd̄ nō p̄stitisti, nō tyrānū occisurus, quem
nō attrigisti: sed ipm̄ potius iuuenē quē trucidasti p̄empturus ascēderis, illa
tam tibi priuatim, aliquā vlturus ac retaliaturus iniuriā. Hic si instaret/vr-
geret/p̄meret/ac certas aliquas p̄bationes illius animi tui ac p̄positi flagi-
taret, vides (vt opinor) in quantas traheris angustias. Sed ego tecū hoc
pacto nō agā: q̄ppe q̄ rebus (cuiusmodi ista est) vehemētē obscuris/assue-
ui semp in meliorē p̄tē esse p̄cliuior. Permitto itaq̄ tibi vt ista fecisse aio in
rēpu. p̄p̄so videaris. Voluisti ergo ac tērastī p̄sus auferre tyrānidē. Hoc
cine tibi videt isto p̄miō cōpēlandū! Primū q̄ voluisti: q̄s nō videt q̄ sit ex-
guū! Nā hac rōne oēs tyrānicidiū p̄miū peteremus. Quis em̄ tā frigido in
rēpu. aio fuerit vt tyrānū crudelissimū nō libēter auferre voluerit! Tērado
vero qd̄ aliud declarasti: q̄ q̄ eē tyrānicida voluisti! Q; te p̄terea periculis
expoluisti, an id p̄miū meruerit vllum, postea videbimus: q̄ autem istud

Lucianicę respondens

non meruit: spero vobis iudices esse vel sola legis recitatione pspicui. Quę quū premiū nisi tyrānicidę nō statuat: q̄ vero tyrannū nō ceciderit, esse tyrannicida nō possit: quātūlibet q̄spiā tentauerit: quātiscunq̄ sese piculis exposuerit: frustra tyrānicidii pramiū, nisi caso tyrāno, perierit. Nā ei q̄ dū conat occidere/ in exiliū cōpulerit, pmiū qdē: sed neq̄ tantū/ neq̄ tanq̄ tyrānicidę decernā. Eteñ si morbo quopiā laborās denūtiē: q̄cūq̄ me sanauerit ei recuperata valitudine tria me talēta daturū: veniat aliq̄s spe mercedis inductus: q̄ me tūrā suscipiat: deinde medicametis q̄busdā adhibitis, vbi frustra se conari senserit: artē suā morbo victā cōfessus, me iā deploratū relinquat: aliqua tñ molestiæ pte leuatū: sanitatis illi mercedē, quia nō sanauit, nō debeo: rursus quia pfuit/ inanē prsus a me dimittere haud æquū est. At si post mille pharmaca/ nihilo tamē melius habētē destituat, pmiū nihil meretur: q̄ nihil iquit: ḡfā: vero rātūdem fere: q̄ q̄ mederi tētavit/ sui ḡfā, non mei fecit. Qz si insigniter medicæ artis ignarus/ rē tñ aggredi fuerit ausus atq̄ aliquātisp̄ misere venenis adfectū postea dimittat: quū iā nō modo nihil opis tulit: sed plurimū doloris addidit: etiā si sese gratis obtulerit: vtrū amore dignus est: q̄ me suo labore tā diu nulla pramiū spe tā officiose verauit: an summo potius odio: q̄ temere sese meo piculo ei negotio/ cuius erat impitū/ immiscuit? Huic rei iudices haud multū mihi videt præsens causa dissimilis. Lex em̄ tyrannicidā conducere vehemēter alicūde studet: eiq̄ pramiū certū, tyranno caso, pollicetur. Sed tyrannicidā quū dicit iudices hoīem quarit artificē: nō manu tantū fortem: sed pectore quoq̄ multo magis valentē: cōsilio potius q̄ viribus prastantē: q̄ insidias tendere: laqueos abscondere: occasiones captare nouerit. Ergo hanc puinciā siq̄s hmōi susceperit: q̄ tyrannū ipm arte ex insidiis adoriat: adorsum opprimat: opprellū interimat: nec re coepta semel, nisi pfecta desistat: hic tyrānicidii pramiū audacter postulet. Sin id quidē nō potuerit: qd̄ alit̄ pximū est et cōsine/ fecerit: tyrannū videlicet vel in exiliū abegerit: vel ad deditiōnē cōdonata vita coegerit: vel ad deponendā tyrannidē certa cōditione cōpulerit: hunc ego • pramiū dignū neq̄ nullo quidē: neq̄ tamē tyrānicidæ iudico. At siq̄s manu potens/ mētis inops/ illarū penitus ignarus artū/ q̄bus instructū esse tyrannicidā oportet: q̄ rem viribus egere tantū: ac non cōsilio putet: q̄ deniq̄ Aiaci multo sit, q̄ Vlyssi similior. Sed Aiaci tamē iā abiudicatis armis infanti/ armenta hoīm loco trucidanti. Si hmōi inquā quispiā rem tantā cōficiendā sibi desumpserit: tū nec insidias collocans, nec tps eligens, nec occasionem expectans, impetu quodā pruat: nec ab ipso tamen tyranno incipiat: sed in satellites eius insiliat, dato interim illi sibi cauendi loco. Tum subdu

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

Et tyranno: re temere coepta: stulte gesta: per ignauia relicta: ac penitus in
fecta: sola sibi fuga abiecto etiam gladio/consulat. Postea vero vel defuncto/ vel
interfecto tyranno, in publicum prodeat: praemium tanquam tyrannicida postulet:
atque huiusmodi vtatur oratione. Volui iudices: ausus sum: tentauit: periculi
tatus sum. Vtrum iudices illi tyrannicidii praemium decerneretis: quia Tyrannus
tentauit occidere: an malam potius gratiam haberetis: ac dignum etiam suppli
cio duceretis: quod sua temeritate non se solum frustra periculis obiecerat: sed
urbem etiam vniuersam in summum discrimen vna praecipitauerat: vtpote qui
tyrannum stulte irritando fecerit et cuius inuestigatio/et aduersus insidias
cautiorum? Videtis ergo iudices quemadmodum id quod iste vel solum satis
esse confidebat, usque adeo nihil adiuuat: vt etiam nonnihil officiat. Quamob
rem si neque is, quem peremit, tyrannus fuit: nec satis tyranni filium occidisse
fuit: tentasse vero temere/plus quam frustra fuit: reliquum est: vt vltimum illud/Ty
ranni videlicet ipsius mortem/excutiamus: quam iste sibi nos debere disputat
Hoc totius negotii caput est: hoc si vobis iste persuaserit, causae nihil est quin
vicerit. Contraque si ego hanc partem euicero: atque sacram hanc, quod aiunt,
anchoram illi praecidero, nonne ilico necesse est fluctuet ac naufragio pereat?
Iccirco iudices hic etiam atque etiam obsecro: vt quod maxime sitis attenti: dum
tyranni eadem doceo, ex qua tota ista pendet controuersia, nihil ad istum
quicquam pertinere. Totum ergo hunc locum iudices sic ab isto tractatum esse me
ministis: vt qui vobis persuadere cuperet: vti crederetis eum iam tum quum
filium perimeret: parentem quod postea fecit/praescisse facturum. Sciebam, inquit,
satis esse filium occidere: sciebam patrem ilico se post mortem filii pempturum.
Imo sciebas certe, quum sic hanc causam ageres, opus esse tibi vt illa praescisse vi
dereris. Alioquin frustra te praemium tyrannicidii petiturum: si neque ipse tyrannum
peremisses: neque id saltem fecisses/ vnde illi scires exitum imminere. Eam ob
rem iudices exitum eius facti tam certum videri voluit: vt vobis etiam audien
tibus dixerit: ob id ipsum se a tyranno manu abstinuisset: eumque sibi ipsi pari
ter et istius gladio reliquisset: quem alioquin, vt ait, facile potuisset occidere:
fecissetque: nisi de exitu securus scilicet/ tunc de industria pepercisset: vt paulo
post miserius interiret. Hic igitur quid faciam? quo me potissimum vertam?
vnde argumenta conquiram: quibus hunc praemium non esse rerum futurarum praescium?
Quin illum praetentemur potius/ ac rationes aliquas exigamus: quibus ille nobis
fidem rei tam longe supra fidem faciat: vnde tam hanc mirabilem diuinan
di peritiā nactus sit: vtrum ne hominem quopiam docete didicerit: an numine poti
us inspirate cocepit. Dic igitur nobis Tiresia: quoniam praesamento facies: vti constat
comprehensam esse tibi rerum futurarum scientiam: defossum alicubi thesaurum esse.

Lucianice respondens

fode: cogitationes nostras euolue: abstrusum aliquid atq; occultatum erue: qđ
miremur omnes: nempe eiusdē artis esse puto, et quæ præsentia latent edifi-
ceret quæ sunt futura prædicere. Aut si tu futuris duntaxat vales, aliqua
nunc ediffere aliquot post hoc annis, aut, si liber, sæculis potius euentura:
quæ quā ex tuo præscripto ceciderint omnia, tū demū redito: et futura te
præscisse dicito. Interim pfecto egre, q̄tum suspicor, obtinebis: vt qđ te ne-
sciēte fiebat/ id præscisse credaris anteq̄ fieret. Qz si tum quā filium interi-
meres/ ignorabas patrē sese, qđ postea fecit, occisurū: quur tu nūc eius cæ-
dis præmiū postulas: quā, nisi velis impudēter esse mendax, fateare necesse
est te ignorante atq; adeo ne cogitante quidē ppetratā esse! Sed ideo se for-
tasse putat huius etiā necis authorem: quoniā illa cædēs quam fecit, istius
quoq; tametsi præter spem, causa tamen aliquo modo fuit. Qua in re vos
longe alia iudices opinor esse sententia. Neq; enim si tyrannum casu quisq;
aut mente captus occidisset, ei tyrannicidii præmiū decerneretis, qđ ita?
Nempe qđ incius vterq; atq; imprudens occidisset. q̄q̄ istius causa est ali-
quāto, vt mihi videtur, inferior. Nam si alteruter illorū præmiū peteret
tametsi peteret qui peremisset ignarus: atq; ideo frustra peteret: peteret ta-
men qui peremisset: nunc vero et isto nesciente, et nō ab ipso peremptus est
At nihil ego, inquit, neq; casu/ neq; imprudens feci: sed filium consulto tru-
cidaui: atq; ita patri volens ac prudens mortis causam præbui: qui, ni ego
filium occidissem, adhuc tyrannus viueret. Age accedā etiā propius. Si tu
tyrannū aggressus vt perimeres: deinde victus ab eo, pfecto etiā gladio, su-
geres: atq; is equo te psequutus, equo collapso, præceps in gladiū tuum tam
opportune caderet: vt eodem trāsfigeretur: an nō hic posses eadem omnia
dicere: voluisse te videlicet/ ac volentem aggressum esse: volentem igit prou-
dentemq; causas ei mortis attulisse: nam nisi tu illum fuisses adort⁹, ille nō
fuisset occisus. Sed nonne vides: vt eadē opera/ vel magis fuga tua gloriari
liceat: et ignauia tuæ præmiū petere: nā nisi tu fugisses/ ille non cecidisset:
nisi tu gladiū turpiter abiēcisses/ nec transfixus ille fuisset. Postremo hac ra-
tione ignauos etiā tyrannicidas esse liceat. Quemadmodū licet volens ad-
ortus esses vt interimeres, tamen postq̄ re infecta fugisses, qđ postea factum
esset, tū nō iudicaretur: licet id factū nō fuisset: nisi tu aliquid ante fecisses
Ita etiā si tyrannū pempturus ascendisti: filiūq; dum patrē quæris, occidisti:
tamē cū pgere ac perficere quod incoeperas/ vel timore nō ausus sis/ vel ne-
gligētia nolueris/ vel casu nō potueris: sed re p̄sus infecta redieris: quicqđ
inde postq; te incio atq; insperante puenerit: id a te pfectū esse ne dixeris.
Siquidē quicqđ tū dici potest, ibi desit: vbi tu destitisti. At nec istud for-

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

tassis ei quod ipse fecit simile esse cōcedet. Sed mihi hoc pacto rursus opponet. Is quē tu pponis non ea mente tyrannū aggressus est: vt se postea victor ac fugiente ille victor dū persequeretur occumberet. Ideoq; qd nō proposuit: merito suum vocare non potest. At ego eo proposito peremi filiū: vt pater sese dolore cōmorus occideret: atq; id facturum animo meo praecepi. videtis iudices: vt nobis illa diuinatione sua rursus occurrit! Quaremus igitur ab eo quonā pacto p̄senserit: p̄sciuerit ne? an cōiecerit sibi se p̄sciuisse respōdeat, neminē credo ei crediturū: sin cōieciſſe, interim nescisse se fateſcā: sed opinatū esse tātū: hoc est dubitaſſe: incertū fuisse: postremo qd aliud q̄ ignorasse! Sed videamus tamē qbus signis / q̄ p̄spicuis argumētis / rem tam inopinabile ita collegerit euēturā: vt qd alius nemo sperare potuisset, id ille sibi tanq̄ certū atq; inopinabile p̄posuerit. Nouerā, inq̄t, q̄ misere deperibat filiū. Ita ne id tandē adeo te certū ac securū reddidit: vt nec ei? nō tāq̄ forte secuturā: sed necessario futurā destinares! Scio iudices haud mediocris illos affectus esse: quos erga liberos parentū pectoribus inſeuit natura neq; tamen aut tantos aut cuiq̄ tā exploratos crediderim: vt p̄mittere sibi ac spondere audeat, id qd iste se fecisse narrat, interempto filio patrē vltro netū ei comitē futurū. Nam quotuſq; ex his: quorū filii et vnici et chariſſi mi quotidie vel morbo cadunt: vel dolo pereūt: vel bello occumbunt: vel casu intereunt: vsq; adeo moerore consternatur: vt sibi mortē sua sponte confiscat! Sed amor, inq̄t, etiā desperatio nō minor occasio desiderandē mortis accessit. Quāobrem obsecro: an tu quū filiū p̄meres, reliquos vna satellites omnes occidisti: non dicēs, opinor, stragē te tantā fecisse. Ceteros igit adhuc retinebat: opū satis, viriū satis habebat. Quapropter vno adempto, quū tot adhuc essent incolumes: quorū omniū intererat maxime hūc incolumem esse: quur ei vsq; adeo desperandū fuit: vt non ab vrbe / sed ex orbe festinandū fuit! An vsq; gentiū viuere quenq̄ hodie suspicemur: q̄ id fecisset quod tyrānus iste fecit! Quid de aliis quaerimus: quin te potius interrogaemus: quē verisile est de te cōiecturā hāc fecisse: et tyrannū ex aīo tuo spectasse. Si tibi ergo fili? p̄meret / atq; insup̄ imminere videret nōnulli et fortunae fil et vitē piculū: nū poti? eligeres te comitē filio dare, q̄ mortē illi? vlciscī? An temet ipse ne ab aliis occidereris occideres? Certe, vt p̄ te quoq; rīdeam? nō faceres. Quō ergo ī mētē tibi veīre potuit: vt qd nec alii fecerūt: nec q̄ fecisset: nec tute factur? eēs id tyrannū cogitares facturū! At plane, inq̄t, cogitabā: alioq; cur ibi gladiū meū reliquiſſe? Recte nimirū ignauie tuae nos admones. Nā cū hoc dicit iudices: nōne id vobis videt dicere: p̄sens certē: alioq; cur inde fugiſſe? qd em̄ aliud est: alioq; cur gladiū ibi reliquiſſe, q̄ alioq;

Lucianicę respondens

cur inde abiecto gladio turpiter me in pedes dedissem? Nam qđ opus fuit gladiū Tyrāno relinquere? Ne deesset ei scilicet, quo periret? Ita ne qđ oīm gladios timet, ipse gladio caret? Qui qđqđ habet gladio p̄perit, gladio possidet, gladio tuet; ei gladius vnq̄ abfuerit? O nouū pdigīū iudices, Tyrān? sine gladio. Neq; illi gladi? defuit, nec iste gladiū ei reliquit, sed abiecit: nec futurus qđ euenit, vel leuissīma cōiectura p̄uidit. Sed postea q̄ in arcē temere (nescio quō) perrepisset, atq; ibi adolescētē (vt est iuuet̄a semp incautior) solū, securū, ac nihil minus expectantē, de improviso adortus oppressisset: ac potuisset fortasse progressus vlt̄erius eadē opera Tyrānū sustulisse: ilico hominē timor inuasit, intuentē ne voce vel gemitu moriētis audito iam tū proditus cōcurrētib; Tyrāni satellitibus, caperetur. Iam ante oculos eius obuersabātur vīcula/carcer/tormēta/ac mortes mille/mille supplicia: quorum imaginatione vana perterritus: iā strepitū omnē, omnē sonitū, ac postremo suā ipsius vmbra expauescēs: tam nūc repēte timidus, q̄ ante temerarius, ex arce se proripuit: nec sectū gladiū saltē tollere ausus est: seu ne cū fuga tardior, seu ne cū ense dephēsus insidiatus fuisse Tyrāno diceret. quo nūc perempto recurrit insolēs, & tāq̄ ipse occiderit Tyrānicidii p̄miū postulat. Age ergo Tyrānū ipm non q̄ro an peremeris: hoc tantū q̄ro, an peremisse potueris? Si non potueris, ergo occasionē nō expectasti: locū idoneū non elegisti: tēpus opportunū non capeasti: sed temere sine consilio, sine ratione, p̄ceps īcepisti, qđ perficere nō valuisti. Nec illū ergo te iactes occidisse, quē te fateris nec potuisse. Sin potueris: magnę profecto vel inertie vel ignauie fuit: qđ non feceris. Imo (inquit) potui sed de industria super sedi. Satis iam fecerā: filiū occiderā: patrē dolori suo, & gladio meo reliqui: quo eū se se perempturū p̄uidi. O inuerecūdum: si ista mentiris. O insānū: si non mētiris, si tā incredibilia finxisti, miramur impudentiā: si tam absurda cogitasti, miramur amētiā. Tu ne adeo eras insānus: vt quū vno ictu potueris, & vitā tuam, & reip. salutē in tuto collocare: malueris omnia dubiis fortunę casibus exponere: & tibi futurū promittere: qđ sanus auderet nemo sperare? Q; si Tyrānus id voluisset qđ tute haud dubie fecisset: & qđ illū quoq; facturū longe verisimilius q̄ qđ fecit fuit: conclamasset satellites, coegisset sicarios, armasset carnīfices: ac plato filiū cadauere, & natura crudelis, & tā atroci spectaculo irritatus, iram ac furorē illū effudisset: primū in te, per quē filius occisus: deinde in vrbe vniuersā, propter quā occisus est: quā si cōtigissent (vt tua demētia propemodū cōtingerāt) neq; tu miser hodie viueres: qui hoc p̄miū peteres: neq; nos rep. vllā a qua peti posset haberem?. Sed dii imortales, iudices, vota preceq; nostras recordari sunt

Tho. Mo. declama. Jo. CXXXV.

diis seruitutis nostrae mala miserari sunt: dii nobis in summis atque extremis periculis auxiliari sunt. Qui quum semper huic urbi succurrere statuisset: id potissimum tempus elegerit: quo maxime nobis beneficium suum commendare possent. Nam tyrannus quum semper erat molestus viuente filio: tamen eo nomine minus grauis incubebat ciuibus: ne miseram penitus atque exhaustam urbem filio relinqueret. At eo trucidato propter quod ante pepercerat, cui dubium esse potest, quin funditus omnia direpturus fuerit! Postquam ergo Respublica istius primis temeritate, deinde ignauia in extremum illud periculum corruisset: superi tempus iam venisse rati, quo perpetua nobis insculperent fauoris sui memoria: omnia mala quae tam prope ceruicibus nostris imminebant, subito in ipsum tyranni caput auerterunt: idque tam celeriter: ut citius nos periculo liberatos esse, quam in periculo fuisse cognouerimus: ne nos interim saltem potuisset discriminis tanti metus urgere. Quis tyrannum putasset iudices reperto filii sui cadauere in se se potius, quam in hanc urbem gladium fuisse versurum: nisi nostri studio superi in propria illius perniciem inmissis ei furis/agitassent! Itaque iam nunc videre mihi videor micantes latronis oculos: obducta supercilia: contractam frontem: genas pallentes: dentes stridentes: labra tumentia. Denique quale Penetheum describit poeta: toto ore/toto vultu/sue pendente mentis insaniam. Quum primum ingressus filium repiret occisum, quod illum fecisse, quod clamasse suspicemur! quod aliud quam ut impium atque dementem spurcissimo rictu, insana in superos euomuisse conuitia! O deorum iram: o numinum inuidiam. Video coelites odii vestri signa: video liuoris attri vestigia. Nihil vobis viuunt iniqui: nihil ambrosius: nihil inuidentius. Soli impare: soli regnare vultis: nec satis propria felicitate contenti/semper aliena tabescitis. Quum non mecum in certamine delcedictis! Quum ignauum insidiatorum filio summisistis! Ille quumque erat/cum tyranno in certamine etiam ingredi non ausus est. hoc certe saltem gaudeo: quod nemo se poterit tyrannicidam dicere: nemo tyrannicidii praemium petere. Nemo enim tyrannum occidet hodie: nisi tyrannus. Tyrannus ego hodie vel diis inuitis moriar. Huiusmodi ergo deliria quum blaterasset, in gladium tandem animens ac furiosus incubuit. Tyrannus igitur iudices istius gladio, imo nec istius quippe quae ante abiecerat/manu quidem suapte, sed sola deorum opera profusus iacet. At nunc iste scilicet cuius ibi nullae partes erant, primas vendicat. Itaque quum me sycophantam vocabas: vide obsecro/ut nostrum huic vitio propior est: ego ne: quum tecum hodie per Respublicam superisque dimicans praemium tamen nec victor postulo an tu potius: quum desertor ac fugitiuus contendis tamen aliis/atque his quidem diis vincentibus ipse triumphare! Desine/desine aliena virtute partem tibi arrogare victoriam. Desine deorum in hanc urbem tam clarum obscurare beneficium. Desine

Lucianice respondens

ne deorū laudibus obsistere: & ab hac temeraria petitione desiste. q. si iste iudices molestus esse perrexerit: vos tamē ipsam rē aquls lancibus expēdite. Nā iste quid aliud, q̄ Tyrannū vt sibi cauere admonuit? Dii ne cauere sibi posset, ne insidiis amplius opus esset, effecerūt. Iste qd aliud q̄ gladio suo tyrānū in nos oēs armauit? Dii gladiū illū a nobis in Tyrāni iugulū retorserunt: iste quid aliud deniq; q̄ vniuersam urbē in summū periculū demētia sua cōiecit? Dii corrigētes isti⁹ insaniā, discriminē illud subito ī prosperrimā securitatē cōsterterūt. Vos ergo iudices p deos īmortales obsecro: p deos huius clarissimę libertatis/huius īsperatę felicitatis authores: ne qd nobis deorū oīm cōsilio ac virtute successit, id vos vnius hoīs amētię referri sinatis acceptū: neue hęc urbē vnq̄ in deos liberatores tā ingrātā esse: neue patiamini vt salutē suā debere se potius humanę temeritati q̄ deorū benignitati fateatur: quos ita demū sperare licet futuros semp huic urbi propitios: si nos eorū quę cōtulere memores, eos (vti aquls est) beneficiorū suorū rē recognoscāmus authores. Alioqui si nos (qd absit) ingrati quę ab illis pfecta sunt, in alios referamus, gratiāq; superis debitā impendamus hoibus: vicissim hercle metuēdū est: ne dii quoq; suti erga nos fauorē imminuāt: ac reipub. nostrę curā, vt indigne quę ab illis curetur, abiciant. Quāobrē vt aliquādo finē dīcendi faciā: quādoquidē iste peccauit officio: & bono animo male fecit: dii vero eius peccatū in cōmoda nostra verterūt: ac dii quidē coegerunt: sed se tamē tyrānus interfecit: tum pmissi qui coegere non petunt: petere autem qui peremūt non potest: vos sententiis vestris iudices & huic veniam, & superis gratiam decernite: & urbē ab huius pramii debito quocam liberam esse dii voluerunt, absoluite.

Dixi.

Declamationis Thomę Mori aduersus Tyrannīcidam. FINIS.

ASCENSIVS MORO SVO.S.D.

Laudabunt alii clarum vī laudis Erasmus:

Dulcisonaq; lyra grandisonaq; tuba.

• Aere si merita celebrarent More/camœnas:

Mulcū sudarent Flaccus & ipse Maro.

Tu siquidem illustreis olim iam Marte Britannos,

Ditasti Latio protinus eloquio,

Parisiis, ex officina Ascensiana rursus.

Tertio Calē. Iunias, Anno. M.D.XIII.

Astrologia. Fo. CXXXVII.

LVCLANVS DE ASTROLOGIA
ERASMO INTERPRETE.

Ex coelo, deq; astris est nobis institutus sermo. Non de ipsis quidem astris, neq; ipso de coelo: verum de diuinatione ac veritate: quæ ab illis in hominum vitâ proficiscitur. Neq; rursum mihi libellus hic se traditurum aut docturum profiteretur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat. Sed illud quæro, doctos omnes cum in cæteris omnibus exerceant sese, suisq; oïbus tradant, solam astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinæ genus vetustum est: neq; nuper ad nos peruenit: sed inuentum est priscorum regum, quos dii amabant. At huius ætatis mortales non solum inscitia socordiaq; verum etiam odio laboris: diuersa ab illis sentiunt. Cūq; forte inciderint in eos qui falsa prædicunt: tum & astra culpant, & ipsam astrologiam habent exosam, neq; salutarem eam, neq; veridicam arbitrantur. Sed artem magis falsam atq; inanem: haud recte: sicuti mihi quidem videtur / sentientes. Neq; enim ob imperitiâ fabri ars ipsa culpatur: neq; ob cantoris inscitia, ipsa musica parum est erudita. Quin illi potius artium sunt ignari. Cæterum ars vnaqueq; suapte natura scita est. Primum igitur Aethiopes hanc rationem mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gentis eius sapientia. Nam cæteris quoq; in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapientia. Partim regionis quâ incolunt opportunitas: propterea q; apud eos perpetua sit cœli serenitas tranquillitasq; neq; patiuntur anni mutationes, sed eadem tēperie viuunt. Itaq; cum primum viderent lunam non semper eodem vultu apparentem: sed varia subinde specie: & in aliam atq; aliam verti formam: visa est illis ea res admiratione atq; disquisitione digna. Deinde cum inquisissent / reppererunt hanc esse earum rerū causam, q; lunæ non esset lumen proprium, sed a sole mutuatum. Inuenerunt autem & reliquarum stellarum motus, hæc quas nos erroneas appellamus: nam stellarum hæc solē mouētur: naturamq; earum ac potestatem, & effectus, quos vnaqueq; præstet, nominibus quoq; in diris, non illis quidē vt cūq; visum est, confictis: sed quæ notæ rerum essent. Hæc igitur in coelo perspexerunt Aethiopes mox Aegyptiis finitimis artem imperfectam tradiderunt. Porro Aegyptii diuinandi rationem, quâ ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui mensuram etiā ad quâ vnaqueq; stella moueretur, indicarint. Ad hæc annorum, mensium, horarumq; numerum instituerunt. Ac menses quidē illi luna metiuntur.

Luciani

tur atq; eius recurſu finiunt. Annū vero ſole & huius circuitu metiuntur. Quin his etiā maiora oſtenderūt. Nam ex vniuerſo coelo reliquiſq; ſtellis, & errantibus & fixis, neq; ſimul cum ceteris ſeſe mouētib; duodecim partes effecerunt, i his quæ mouentur: & vnāquāq; ſuis animātib; repreſentarunt, partim marinis, partim homine, partim ſeris, partim volatilib; partim pecudib; . Vnde & ſacra Aegyptiorum varie fiunt. Neq; enī omnes Aegyptii/ex omnibus duodecim partibus diuinabāt. Sed alii aliis vtebantur partibus. Itaq; arietem colunt, qui ad arietem ſpectabant, piſcibus non verſcūtur, q; piſces annotarant. Nec hircum maſtant, q; Capricornum viderant, atq; alii item alia venerabātur, quæ quiſq; inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem coeleſtis tauri colunt. Nam Apis apud illos, res in primis ſacra, regionem ſortitus eſt, & qui eam incolunt partem, oraculum quoq; dicarunt ſignum videlicet diuinationis / quam a caeſte tauro petunt. Ac non multo poſt Libyes quoq; artem hanc ſunt aggreſſi. Siquidem & oraculū qđ eſt apud illos Ammonis, ad coelū & huius ſcientiā reſert: iuxta Ammonem quē illi Arietis ſpecie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonii: atq; hi qđem affirmant ſe primos omnium fuiſſe. verum vt ego exiſtimo, multo poſterioris ad hos ſcientia peruenit. At vero gręci nec ab Aethiopibus, nec Aegyptiis de aſtologia quicq; audierunt. Verum illis Orpheus Oeagro Calliopeq; prognatus, primus iſta mōſtrauit: nō ille qui dem admodum dilucide, neq; rem clare docuit: ſed pſtigiis ac myſticis inſuſucriſ obtexit. Sic enī illi viſum eſt. Nam concinnata lyra,orgia iſtituit, ſacræq; canſiones decātabat. Porro lyra cum ſeptem haberet chordas concōrum mobilium ſtellarum repreſentabat. Hæc conquirens atq; hæc agitans Orpheus, omnia deliniebat, omniaq; vincebat. Neq; enī illam hominis lyrā ſpectabāt: neq; illi alterius muſices ſtudiū erat: verum hæc magna illa Orphei lyra. Hiſce rebus cum gręci honorē habere vellēt, Locum illi i ipſo coelo designarūt, & cōpluſculę ſtellę vocant Orphei lyra. Q; ſi quādo Orphei videris, vel ſaxo expreſſum, vel coloribus effictum, ſedet i medio, canenti ſi milis, manibus tenēs Lyrā. Circū hunc animātiū innumera multitudo: inter quæ & homo & taurus & leo. Cūq; horum ſingula videris, ſac horū mīhi meminēris, cuiuſmodi ſit illius cantus, cuiuſmodi lyra. Cuiuſmodi taurus & cuiuſmodi leo Orpheum audiāt. Q; ſi eorum quæ dico cauſas itelligas, tum & i coelo harū vnſiquodq; contēplator. Fertur autē & Tyreſia genere Boetius / diuinā di gloria multū celebris fuiſſe. Hunc Tyreſiā ex gręcis aiunt dixiſſe, ſtellarum erraticarū alias eſſe ſocminas, alias mares, nō tam eadem efficere. Vnde eundē ancipiti quoq; ſexu fuiſſe fabulātur: aliqui

Astrologia. Fo. CXXXVIII.

do feminā aliquādo marem. Porro Atreo & Thyeste de regno paterno de
certatibus, iā tum maximā astrologiæ/coelestiq; doctrinæ curā fuisse græ-
cis, palā est. Ac publico cōsensu statuerunt Argiui: vt vter scientia præce-
leret, is iperio potiretur. Ibi Thyestes arietē illis in cœlo demonstrauit, atq;
hinc aureum arietē Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de sole
deq; vario illius exortu locutus est: ostendens non eodem modo ferri solem
& mundum: sed contrario inter se cursu rapi. Et qui nunc videtur occasus
cum sit occasus mundi, solis exortum esse. Hęc locutum, Argiui regē crea-
runt: magnāq; doctrinæ laudem est assecutus. Equidem & de Bellorophon-
te similia sentio. Nā alatum equum illi fuisse, nō admodū credo. Verū a-
bitror illū hāc disciplinā sectātem, sublimiaq; cogitātem, & inter astra ver-
santē, in cœlum nō equo ascendisse, sed animo. Eadē de Phryxo Arhaman-
tis filio dixerim: quem aureo ariete per aerem vectum fabulantur. Quin &
ipsum sane Dēdalum Atheniensem, etiā si res est noua auditu, tamē haud
existimo cū ab Astrologia fuisse alienū. Sed cū ipse ea maxime est vsus, tū si
liū suū eandē perdocuit. Ast Icarus cū iuuetutis calore & incitia, nō ea dis-
quireret, quę conueniebāt: sed ad ipsum vsq; polū aio tolleret, delapsus est a
vero, totaq; aberrauit arte; & i mare p̄ceps decidit rerū imēse pfunditatis.
De quo græci sec⁹ fabulant: q ex hui⁹ noie sinū ei⁹ maris Icarū vocāt. Fieri
pōt: vt Pasiphae quoq; cū ex Dēdalo de Tauro audisset iter stellas apparēte
deq; ipsa astrologia, i artis amorē iciderit. ob id existimāt factū: vt Dēdalus
illā tauro copularit. Sūt autē q scientiā in portiones partiti i singulis p̄tib⁹
singuli elaborarint: alii i iis q ad lunā: alii q ad louē, alii q ad solē pertinet cō-
gerētes, neq; nō cursum, ac motū & vim illorū. Atq; Endymion lunę ratio-
nē tradidit. Phaetō solis cursum dephēdit: nō ille qdē vere: sed moriēs ip̄er-
sectā artē reliquit. Hęc q ignorāt, Phaetōtē solis filiū credūt: fabulāq; de illo
haudquaḡ verā narrant, adiisse solē patrē: ac postulasse ab eo: vt sibi liceret
lucis currū moderari: illū id cōcessisse, monuisseq; qua rōne foret aurigādū
Phaetontē vero cōscēso curru, p̄ti ob ētatē, p̄ti ob ip̄eritiā ita egisse, vt aliqui
esset vicinus terræ, aliqui longo semotus spatio a terra, inter i mortales fri-
gus atq; estus itolerabilis cōficiēbat. Ob hęc idignatū louē igēti fulminis te-
lo pcussisse Phaetontē. Eum deiectū sorores circūstātes magno luctu prose-
quebātur: donec imutarēt formas: q nūc sunt populi: ac lachryma-
rū vice qb⁹ fratrē deplorabāt, electrū destillāt. Haudquaḡ hęc ita gesta sūt
neq; pium est his habere fidem: neq; soli fuisse filius: neq; illi filius īterit. Sed
narrāt græci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodū credo. Nā
qui consentaneum est credere Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa lo-
uis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolycum Mercurii? Verum hi ho-

Luciani

mines pii diisq; grati fuerunt: eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iuppiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patre familias sunt mortalibus, in hoc progignendi genere, ii veluti parentes sibi similia producant omnia, & colorem, & formā, & facta, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspiciis, Aeneas formosus Veneris fauore nat⁹ est. Fur Autolycus. At ea furacitas illi ex Mercurio contigit, iam vero nec Saturnum Iuppiter coniecit in vincula, nec in tartara præcipitem dedit: neq; cætera machinatus est, quæ putant homines. Verum Saturnus extrem⁹ mouetur, proculq; a nobis semotus est. Segnis illi motus, neq; facilis animaduersa mortalibus, atq; hanc ob causam illum stare dicunt, ceu vinculis alligatum. Cæterum ingēs aeris altitudo tartarus appellatur. Sed potissimū ex Homeri poetæ Hesiodiq; carminibus liceat intelligere priscorum fabulas cum Astrologia consentire. Si quidem vbi Iouis catenam narrat ac solis iacula, quæ quidem ego radiorū ictus esse coniicio, tum vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream, & vineam, ad hæc quęcunq; de Veneris ac Martis adulterio dixit deq; detectione, haud aliunde, q̃ ex hac scientia sunt conficta. Quandoquidem Veneris & Martis cōkursus, Homericę cantilenę præbet argumētū: in aliis autem versib⁹ vtriusq; diuersum effectum descripsit: Veneris, cum ait illi.

Tute Venus iucunda magis connubia cura,

Porro de belli negotiis

Cuncta cito hæc curæ fuerint Marti atq; Minervæ.

- Hæc cum intelligerent veteres illi, maxime diuinationibus utebantur: nec eam otiosam esse putabant, adeo vt nec vrbes conderēt, neq; moenia circumducerent, neq; quenq; occiderent, neq; ducerent vxores, priusq; de singulis a vate responsum acceperint. Deniq; nec ipsa deorum oracula, ab arte astrologica erant aliena. Verum apud Delphos virgo prædicendi munus administrat: quæ cælestem illā virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco cōspicitur. in Didymis vero templū est Apollinis, & hoc, secuti mihi videt, ex his didymis, i. geminis, q̃ celo sunt, appellatum. Vsq; adeo vero diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiā cum errādo sessus vellent certo de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrarit, nō quo videret vmbras & locum inaniœnum sed quod cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simul atq; in locū peruenerat, quē Circe mōstrarat, foueam fodit: oues mactauit: cūq; cōplures essent vmbrę, atq; inter has matris, q̃toq; sanguinē bibere cupiētes, nō prius ille permisit vlli, ne matri quidē, q̃ Tiresia gustasset, coactusq; esset sibi vaticinium edere: potuitq; ite

Astrologia. Fo. CXXXIX.

terim matris vñbrā videre sirientē. Ad hęc Lycurgus Lacedæmoniis oēm reip. administrationē e cælo temperabat: ac legem illis dedit, ne quando in bellum prodirent, ante plenilunium. Non enim existimabat eandē esse ciuitatis administrationem, crescente luna & euanescente: prepterea q̄ omnia ab illa regerētur. Porro Arcades soli hac non receperunt, nec in precio habuerunt astrologiam: sed iidem ob imperitiā & stulticiam aiunt se luna antiquiores esse. Proinde cum nostri maiores vsq̄ adeo fuerint astrologiæ studiosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri nō posse, vt homines finē inueniant diuinandi sciētiæ: propterea q̄ neq̄ certa sit, neq̄ vera, neq̄ Martem aut Iouem nostra causa moueri in cælo: verum illis humanarū rerum nullam esse curam: neq̄ quicq̄ esse eis cum his negotiis cōmerciū: verum secundum hos necessitate circūaguntur. partim dicunt astrologiam non esse quidem mendacē, at inutilem. Nō enim mutari vaticiniū quēcūq̄ satis decreta instāt. At ego sane vtriusq̄ respōdere possum, stellas in cælo suo quidā motu volui: cæterū obiter eius motus effectū ad nos puenire An vis equo currētē & gallinis aut hoīb⁹ tumultuantib⁹, lapides subfilire: stipulasq̄ moueri ventis cursu cōcitatis: syderū vērō vertigine nihil p̄terea effici. tū ab igni exiguus calor ad nos pmanat, neq̄ nra tū causa qōq̄ erit ignis, neq̄ illi curę est estus noster: ab astris autē nihil ad nos defluit. At sane fieri nō pōt, vt p̄ astrologiam ex malis bona faciamus, neq̄ mutare quicq̄ earū rerū quę ab illis ad nos demanant. Sed hanc vtilitatē ars adfert vrentibus. Bona multo ante delectant eos qui ventura præscierint, mala vero facile cū venerint accipiūtur. Neq̄ enim in illos irruunt: sed quia meditata expectataq̄ sunt, leuia mitiaq̄ vidētur. Hęc mea est de astrologia sententia. τέλος.

Luciani de Astrologia FINIS.

In ædibus Ascēsiānis: vnde & superiora prodierūt: quibus hūc ipsū libellum libenter suo loco apposuissemus: sed sero recepimus. Errore enim nescio quo Basileam vsq̄ oberrauerat priusq̄ ad nos perferretur. Boni itaq̄ lector consule / idq̄ ignosce q̄ quorundam consilio qui vt perpetua sit lectio epistolas nuncupatorias subtrahendas ducebāt auscultauerim. Index autem omnium quæ in hoc codice habentur a tergo huius ponetur.

Tabula.

Luciani dialogi & alia syntag- matica recētius ab D. Erasmo Rotterdamo versa.

Saturnalia Luciani.		Charta.ii.
Cronosolon. i. saturnalium legum lator.	∴	Char. iiii.
Epistolæ Saturnales.		Char. v.
De luctu	∴	Char. viii.
Abdicatus.		Char. x.
Icaromenippus seu hypenepheus.	∴	Char. xvii.
De Astrologia		Charta. cxxxvii.

Antea tralata sed nuper reco- gnita ab eodem.

Toxaris siue Amicitia.		Char. xxi.
Alexander qui & Pseudomantis.	∴	Char. xxv.
Gallus seu somnium.		Char. xlv.
Timon seu Misantropus.	∴	Char. lii.
Pro Tyrannicida declamatio.		Char. lix.
Declamatio Erasmica superiori respondens	∴	Char. lxxii.
De iis qui mercede conducti degunt.		Char. lxxii.
Cnemonis ac Damippi dialogus.		Char. xci.
Zenophantæ & Callidemide dial.	∴	Char. xcii.
Menippi & Tantalii dialogus.		Char. eadem.
Menippi ac Mercurii.		Char. eadem.
Menippi, Amphilochoi, Trophoniiq.		Char. xciii.
Charontis ac Menippi	∴	Char. eadem.
Crateris ac Diogenis		Char. eadem.
Nirei & Therfitæ.		Char. xciiii.
Diogenis ac Mausoli.		Char. eadem.
Simyli ac Polystrati.		Char. xcv.
Veneris & Cupidinis.		Char. eadem.
Martis ac Mercurii.		Char. xcvi.